

Notas oor Génesis

Inleiding

TITEL

Elke boek van die Pentateug (die eerste vyf boeke van die Ou Testament, genoem "Die Pentateug" sedert ongeveer 160 n.C., en genoem "Die Tora" ["instruksie"] deur die Jode, het oorspronklik sy titel in die Hebreeuse Bybel ontvang van die eerste woord of woorde in die boek. Daar is drie afdelings in die Hebreeuse Bybel: Die Wet (Tora), Die Profete, en Die Geskrifte (vgl. Lukas 24:44). Die Tora was oorspronklik een boek, maar die vertalers van die Septuagint (Griekse) weergawe (ongeveer 250 v.C.) het dit verdeel in die vyf boeke wat ons het. Die Jode het die stories in die Tora as goddelike instruksie vir hulle beskou, sowel as die geboorte en preke, aangesien hulle ook teologie en etiek leer. Die woord "Pentateug" kom van die Griekse woorde penta, wat "vyf" beteken, en teuchos, wat 'n houër was vir die dra van papyrus-rolle, en in latere gebruik, die boekrolle self.

Die Afrikaanse titel "Genesis" kom van die Latynse Vulgaat-vertaling (Liber Genesis) wat deur die vroeë kerkvader Jerome (ongeveer 390 n.C.) gemaak is. Die Latynse titel kom van die Septuagint-vertaling. "Genesis" is 'n transliterasie van die Griekse woord geneseos, die Griekse woord wat die Hebreeuse woord toledot vertaal. Hierdie Hebreeuse woord is die sleutelwoord om die struktuur van Genesis te identifiseer, en die Afrikaanse vertalers het dit gewoonlik as "rekening" of "generasies" of "geskiedenis" of "rekords" weergegee (2:4; 5:1; 6:9; 10:1; 11:10, 27; 25:12, 19; 36:1, 9; 37:2).

DATUM

Die gebeurtenisse wat opgeteken is, dateer terug na die skepping van die wêreld.

Baie Christene glo dat die aarde miljoene jare oud is. Hulle baseer gewoonlik hierdie oortuiging op die stellings van wetenskaplikes en hulle verstaan die Skrif in die lig van hierdie stellings. Net so glo baie Christene dat die mensdom honderde duisende jare gelede om dieselfde rede begin het.

Baie evangeliese Christene glo dat die aarde nie veel ouer as 10 000 jaar is nie. Hulle baseer dit op die geslagsregisters in die Skrif (Gen. 5; 10; 11; et al.), wat hulle as "oop" (d.w.s. nie volledig nie) verstaan. Evangeliese Christene hou gewoonlik vas aan 'n meer onlangse datum vir die mens se skepping – meer onlangs as die miljoene jare wat evolusioniste postuleer – om dieselfde rede.

"Die geskiedenis van die mens op aarde kan maklik meer as die veronderstelde sesduisend jaar wees en sonder enige geweld teen die getuïenis van die Heilige Teks."

Nog 'n groep evangeliese gelowiges glo dat hierdie geslagsregisters óf "geslote" (d.w.s. volledig) óf baie naby aan volledig is. Dit lei hulle daartoe om die skepping van die wêreld en die mens ongeveer 6 000 jaar gelede te dateer. Ek sal die vraag bespreek hoe ons die geslagsregisters moet interpreteer in die uiteensetting van die hoofstukke waar hulle voorkom.

Baie interpreteerders het die datum van samestelling van Genesis baie later as Moses se leeftyd geplaas. Sommige van hulle doen dit omdat Genesis name bevat wat algemene benamings van mense en plekke geword het na Moses se tyd (bv. die Filistyne, Dan, et al.). Ek sal hierdie eienaardighede in die volgende uiteensetting bespreek soos ons daarby kom. Sien ook die afdeling hieronder: "Skrywer." As 'n mens Mosaïese outeurskap aanvaar, soos die meeste konserwatiewe evangeliese Christene doen, moet die datum van samestelling van Genesis binne Moses se leeftyd wees (ongeveer 1525-1405 v.C.).

In Ou Testamentiese studies beskryf sommige skrywers die "voor Christus" (v.C.) periode as "v.C.E." Dit staan vir "voor die gewone era". Hierdie skrywers verwys ook na die n.C. (Lat. *anno domini*, "jaar van ons Here") periode as "n.C.", die "gewone era".

Genesis was moontlik oorspronklik bedoel om die Israeliete aan te moedig om te vertrou op hul getroue, almagtige God terwyl hulle ver wag het om die Beloofde Land vanaf Kades-Barnea of vanaf die vlaktes van Moab binne te gaan. Moses het dit moontlik vroeër geskryf om hulle voor te berei vir die Eksodus. Maar dit lyk minder waarskynlik vir my. Nog 'n raaiskoot is dat Moses dit geskryf het gedurende die 38 jaar van die Israeliete se woestynomswerving. Niemand weet met sekerheid nie.

SKRYWER

Die outeurskap van die Pentateug was die onderwerp van groot kontroversie onder belydende Christene sedert Spinoza "hoër kritiek" op die Bybel in die 17de eeu bevorder het. Die "dokumentêre hipotese", wat uit sy werk ontstaan het, is dat Moses nie die Pentateug geskryf het nie, soos die meeste geleerdes in Judaïsme en die kerk tot op daardie dag geglo het. In plaas daarvan was dit die produk van verskeie skrywers wat baie later as Moses geleef het. 'n Redakteur of redakteurs het hierdie verskeie dokumente gekombineer in die boeke wat ons nou het. Hierdie dokumente (J, E, D, P, en ander) verteenwoordig: 'n Jahwistiese (Jehovistiese) tradisie (wat vermoedelik uit die negende eeu v.C. dateer), 'n Elohistiese tradisie (agte eeu v.C.), 'n Deuteronomiese tradisie (sewende eeu v.C.), 'n Priesterlike tradisie (vyfde eeu v.C.), ens. Die onderwerp van Ou Testamentiese Inleiding handel oor hierdie sake. Een betroubare geleerde het die huidige stand van hierdie kontroversie soos volg opgesom:

"... die dokumentêre hipotese is op sy beste wankelrig en sal binnekort dalk heeltemal deur die akademiese wêreld prysgegee moet word."

Die bewyse dat Moses die Pentateug geskryf het, lyk oortuigend as 'n mens glo dat Jesus Christus die waarheid gepraat het toe Hy die outeurskap aan Moses toegeskryf het (Matt. 19:8; Markus 7:10; Lukas 16:29-31; 20:37; 24:27; Johannes 7:19, 22; vgl. Handeling 15:1). Jesus Christus het nie spesifiek gesê dat Moses Genesis geskryf het nie, maar in Sy tyd het die Jode die Pentateug (Tora) as 'n hele eenheid beskou. Hulle het Moses as die outeur van al vyf boeke erken. Gevolglik sou hulle verstaan het wat Jesus oor enige van die vyf boeke van Moses gesê het as 'n endossement van die Mosaïese outeurskap van almal.

"Net wes van Abydos in suidelike Egipte het die Wadi el-Hol-terrein 'n alfabetiese inskripsie opgelewer wat op die onderkant van 'n rotsrand gekerf is. Paleografies het dit gelyk soos 'n teks wat by Serabit al-Khadem in die Sinai-skiereiland uit 1600 v.C. gevind is, wat tot 1993 die vroegste alfabet ooit gevind is. Maar die Wadi Hol-voorbeeld is ten minste tweehonderd jaar ouer en dateer uit die tyd toe Jakob en sy seuns in Egipte gewoon het. Die argument dat Moses nie die Tora so vroeg (ongeveer 1400 v.C.) in alfabetiese vorm kon geskryf het nie, het dus geen basis nie."

Hoe het Moses die inligting ontvang waaroor Hy in Genesis geskryf het? Hy kon dit op een van twee maniere gedoen het: Miskien het Adam en Eva die skeppingsverhaal aan hul nageslag vertel en hulle het dit mondeling en/of in geskrewe vorm (d.w.s. tradisie) aan daaropvolgende geslagte oorgedra. Moses se moeder kon hom hierdie stories as kind vertel het. Indien wel, het God die ware verslag van wat voor Moses se leeftyd gebeur het, bewaak en dit van foute beskerm. Die ander antieke Nabye Oosterse verslae was verdraaiings van wat werklik gebeur het. Nog 'n moontlikheid is dat God hierdie inligting direk aan Moses geopenbaar het.

Die skrywers van die Nuwe Testament het Genesis meer as 60 keer in 17 boeke aangehaal of daarna verwys. Hulle het geglo dat dit 'n akkurate weergawe van die mensdom se vroeë ervarings bevat.

OMVANG

Die gebeure wat in Genesis opgeteken is, strek histories vanaf die Skepping tot Josef se dood, 'n tydperk van ten minste 2 300 jaar. Die eerste deel van die boek (hoofstuk 1—11) is nie so maklik om presies te dateer soos die tweede deel (hoofstuk 12—50) nie. Die geskiedenis van die patriarge wat in hierdie tweede hoofafdeling van die teks opgeteken is, dek 'n tydperk van ongeveer 300 jaar.

Die omvang van die boek vernou progressief en konsekwent. Dit wil sê, slegs 'n paar geselekteerde gebeurtenisse word in die eerste 11 hoofstukke opgeteken met tussenliggende gapings van ongespesifiseerde tyd. Maar met hoofstuk 12 word baie meer gebeurtenisse in baie meer detail opgeteken met baie korter gapings in tyd. Genesis begin met die skepping van die kosmos en eindig met die dood van een man: Josef.

DOEL

Die seleksie van inhoud wat in Genesis ingesluit is, dui op die doel van die goddelike outeur: om die geskiedenis en basiese beginsels betrokke by God se verhouding met mense te openbaar.

Genesis verskaf die historiese basis vir die res van die Pentateug en die Bybel. Hoofstukke 1 tot 11 gee historiese agtergrond wat noodsaaklik is om God se verbondsverhouding met die mensdom te verstaan, en hoofstukke 12 tot 50 teken die Abrahamitiese Verbond en die aanvanklike uitwerking daarvan op. Die Abrahamitiese Verbond bly die basiese reëling waardeur God seën aan die mensdom bring dwarsdeur die Pentateug en die res van die Bybel.

"Die eintlike tema van die Pentateug is die seleksie van Israel uit die nasies en die toewyding daarvan aan die diens van God en Sy Wette in 'n goddelik aangestelde land. Die sentrale gebeurtenis in die ontwikkeling van hierdie tema is die goddelike verbond met Abraham en die ... belofte om sy nageslag die volk van God te maak en hulle die land Kanaän as 'n ewige erfenis te gee."

"... die boek kan ook gesê word die verhaal van God se vrye genade te wees om Israel vir Homself as Sy volk te vestig."

Genesis bied 'n onontbeerlike proloog tot die drama wat in Eksodus en die res van die Pentateug ontvou. Die eerste 11 hoofstukke vorm 'n proloog tot hierdie proloog.

"Twee teenoorgestelde progressies verskyn in hierdie proloog [hfst. 1—11]: (a) God se ordelike Skepping met sy klimaks in Sy seën van die mens, en (b) die totaal disintegrerende werk van sonde met sy twee grootste vloeke, naamlik die Vloed en die verstrooiing by Babel. Die eerste progressie demonstreer God se plan om volmaakte orde van die begin af te bring, ten spyte van wat die leser van die mens se ervaring mag weet. Die tweede progressie demonstreer die groot behoefte aan God se ingryping om die oplossing vir die korrupte mensdom te bied."

Die praktiese doel van Genesis is om die leser aan te moedig om God te vertrou en te gehoorsaam. Oorspronklik was die doel om die Israeliete aan te moedig om God te vertrou en te gehoorsaam. Ongeag wanneer Moses Genesis geskryf het, was dit sy voor die hand liggende doel, soos duidelik blyk uit wat hy geskryf het. Hy wou die Israeliete voorberei vir die toekoms deur hulle aan die verlede te herinner – om uit hul geskiedenis te leer. Dit is die funksie daarvan vir ons vandag ook. Terwyl ons die teks lees, moet ons onself voortdurend afvra: Wat het dit vir die oorspronklike lesers beteken? Dit is wat God bedoel het dat dit vandag vir ons sou beteken, nie wat ons ook al dink dit beteken nie. Dit is een van die kardinale reëls van die interpretasie van enige stuk literatuur, insluitend die Bybel. Sodra ons geleer het wat die skrywer bedoel het dat die oorspronklike lesers moes verstaan, deur wat hy geskryf het en hoe hy dit

geskryf het – dit is interpretasie – dan kan ons voortgaan om dit wat hy geskryf het op onself toe te pas – dit is toepassing.

Een van Moses se hoofpunte in Genesis was dat dieselfde God wat Israel geskep het, die heelal geskep het. Sy woord was die sleutelinstrument in die skep van beide entiteite. Soos Hy orde, volheid en rus na die materiële wêreld gebring het, sou Hy dieselfde doen vir Sy uitverkore volk. Hy is die soewerein van die heelal, die uiteindelijke gesag daarvan. Daarom moet mense Hom vertrou en gehoorsaam.

TEOLOGIE

Die ware held van Genesis is die HERE God, en die verhale handel oor die oorsprong en lewe van die gelowige gemeenskap wat Hy onder Sy soewereine gesag geskep het.

"Wat die Ou Testament sy krag en eenheid gee, is die bevestiging van die soewereiniteit van God. God is die basis van alle dinge en alles wat bestaan, bestaan slegs deur sy wil."

"Die onderwerp van die teologie in Genesis is beslis God se werk in die vestiging van Israel as die middel om die families van die aarde te seën. Hierdie boek vorm die inleiding tot die Pentateug se hooftema van die stigting van die teokrasie, dit wil sê die heerskappy van God oor die hele Skepping. Dit bied die oorsprong agter die stigting van die teokrasie aan: die belofde seën dat Abraham se nageslag in die land sou wees."

"Eksodus bied die verlossing van die saad uit slawerny aan en die toekenning van 'n verbond aan hulle. Levitikus is die handleiding van verordeninge wat die heilige God in staat stel om onder Sy volk te woon deur hulle heilig te maak. Numeri teken die militêre reëling en sensus van die stamme in die woestyn aan, en toon hoe God Sy belofde seëninge teen interne en eksterne bedreigings bewaar. Deuteronomium bied die hernuwing van die verbond aan."

"In die ontvouing van hierdie groot program van God, stel Genesis die leser bekend aan die aard van God as die soewereine Here oor die heelal wat hemel en aarde sal beweeg om Sy wil te volbring. Hy soek om die mensdom te seën, maar duld nie ongehoorsaamheid en ongeloof nie. Deur hierdie openbaring leer die leser dat 'sonder geloof is dit onmoontlik om God te behaag' (Heb. 11:6)."

"Wat in ons gedagtes opkom wanneer ons aan God dink, is die [belangrikste ding van ons]."

STRUKTUUR

Die struktuur van Genesis is baie duidelik. Die frase "die geslagte van" (AV, ESV, toledot in Hebreeus, van yalad wat beteken "om te dra, om te genereer") kom tien keer voor (eintlik elf keer aangesien 36:9 36:1 herhaal), en in elke geval lei dit 'n nuwe afdeling van die boek in. Die Jode het "tien" as 'n simboliese getal van volledigheid beskou.

"Die persoon wat genoem word, is nie noodwendig die hoofkarakter nie, maar is die beginpunt van die gedeelte wat ook met sy dood afsluit."

Die eerste deel van Genesis is inleidend, of 'n proloog, en stel die toneel vir wat in die boek volg. 'n Oorsig van Genesis gebaseer op hierdie struktuur is soos volg:

1. Inleiding 1:1—2:3
2. Die geslagte van hemel en aarde 2:4—4:26
3. Die geslagte van Adam 5:1—6:8
4. Die geslagte van Noag 6:9—9:29
5. Die geslagte van die seuns van Noag 10:1—11:9
6. Die geslagte van Sem 11:10-26
7. Die geslagte van Tera 11:27—25:11
8. Die geslagte van Ismael 25:12-18
9. Die geslagte van Isak 25:19—35:29
10. Die geslagte van Esau 36:1-43
11. Die geslagte van Jakob 37:1—50:26

Soos hierbo genoem, was Moses se beweging van die algemene na die spesifieke dwarsdeur die boek:

Deel I (hoofstukke 1-11): ten minste 2 000 jaar

Deel II (hoofstukke 12-50): ongeveer 300 jaar

Totaal: ten minste 2 300 jaar

OORSIG

'n Volledige uiteensetting (verduidelikende) uiteensetting wat ontwerp is om die relatiewe beklemtonings van die boek uit te lig, volg. Ek sal hierdie uiteensetting in hierdie notas volg terwyl ek poog om die boodskap van die boek te ontrafel. Ek vertaal toledot in hierdie uiteensetting as "wat geword het van".

- I. Oergebeure 1:1—11:26
 - A. Die skeppingsverhaal 1:1—2:3
 1. 'n Aanvanklike verklaring van die skepping 1:1
 2. Toestande ten tye van die skepping 1:2
 3. Die ses dae van die skepping 1:3-31

4. Die sewende dag 2:1-3
- B. Wat het van die skepping geword 2:4—4:26
 1. Die Tuin van Eden 2:4—3:24
 2. Die moord op Abel 4:1-16
 3. Die verspreiding van beskawing en sonde 4:17-26
- C. Wat het van Adam geword 5:1—6:8
 1. Die gevolge van die vloek op die mensdom hoofstuk 5
 2. God se droefheid oor die mens se goddeloosheid 6:1-8
- D. Wat het van Noag geword 6:9—9:29
 1. Die Vloed 6:9—8:22
 2. Die Noagse Verbond 9:1-17
 3. Die vloek oor Kanaän 9:18-29
- E. Wat het van Noag se seuns geword 10:1—11:9
 1. Die tabel van nasies hoofstuk 10
 2. Die verstrooiing by Babel 11:1-9
- F. Wat het van Sem geword 11:10-26
- II. Patriargale vertellings 11:27—50:26
 - A. Wat het van Tera geword 11:27—25:11
 1. Tera en Abram se gehoorsaamheid 11:27—12:9
 2. Abram in Egipte 12:10-20
 3. Abram se skeiding van Lot hoofstuk 13
 4. Abram se militêre oorwinning hoofstuk 14
 5. Die Abrahamitiese verbond hoofstuk 15
 6. Die geboorte van Ismael hoofstuk 16
 7. Die teken van besnydenis hoofstuk 17
 8. Yahweh se besoek aan Abraham 18:1-15
 9. Abraham se voorbidding vir Lot 18:16-33
 10. Die vernietiging van Sodom hoofstuk 19
 11. Abraham se verblyf in Gerar hoofstuk 20
 12. Die geboorte van Isak 21:1-21
 13. Abimelek se verbond met Abraham 21:22-34
 14. Die offer van Isak 22:1-19
 15. Die nageslag van Nahor 22:20-24
 16. Die aankoop van Sara se graf hoofstuk 23
 17. Die keuse van 'n bruid vir Isak hoofstuk 24
 18. Abraham se dood 25:1-11
 - B. Wat het van Ismael geword 25:12-18
 - C. Wat het van Isak geword 25:19—35:29
 1. Isak se tweelingseuns 25:19-26

2. Die verkoop van die eersgeboortereg 25:27-34
 3. Isak en Abimelek 26:1-11
 4. Isak se putte 26:12-33
 5. Jakob se misleiding vir Isak se seën 26:34—28:9
 6. Jakob se visioen by Bet-el 28:10-22
 7. Jakob se huwelike en Laban se misleiding 29:1-30
 8. Jakob se verkeerde hantering van God se seëninge 29:31—30:24
 9. Jakob se nuwe kontrak met Laban 30:25-43
 10. Jakob se vlug uit Haran hoofstuk 31
 11. Jakob se poging om Esau te paai 32:1-21
 12. Jakob by die Jabbok 32:22-32
 13. Jakob se ontmoeting met Esau en sy terugkeer na Kanaän hoofstuk 33
 14. Die verkragting van Dina en die wraak van Simeon en Levi hoofstuk 34
 15. Jakob se terugkeer na Bet-el en daaropvolgende gebeure hoofstuk 35
- D. Wat het van Esau geword 36:1—37:1
- E. Wat het van Jakob geword 37:2—50:26
1. God se keuse van Josef 37:2-11
 2. Die verkoop van Josef na Egipte 37:12-36
 3. Juda en Tamar hoofstuk 38
 4. Josef in Potifar se huis hoofstuk 39
 5. Die gevangenes se drome en Josef se interpretasies hoofstuk 40
 6. Farao se drome en Josef se interpretasie hoofstuk 41
 7. Josef se broers se eerste reis na Egipte hoofstuk 42
 8. Josef se broers se tweede reis na Egipte hoofstuk 43
 9. Josef se laaste toets en die resultate daarvan hoofstuk 44
 10. Josef se versoening met sy broers 45:1-15
 11. Israel se trek na Egipte 45:16-46:30
 12. Josef se wyse leierskap 46:31—47:27
 13. Jakob se aanbidding in Egipte 47:28—48:22
 14. Jakob se seën van sy seuns 49:1-28
 15. Sterftes en 'n belofte wat nog vervul moet word 49:29—50:26

BOODSKAP

Waaroor gaan die Bybel eintlik? Ek sou die antwoord op daardie vraag soos volg stel: God begeer om Homself te verheerlik deur die mensdom te seën.

'n Jong seun het die sitkamer binnegestorm en vir sy pa aangekondig: "Ek weet wat die Bybel beteken!" Sy pa het geglimlag en geantwoord: "Wat bedoel jy met jy 'weet' wat die Bybel beteken?" Sy seun het

geantwoord: "Ek weet wel!" "Goed," sê die pa, "Vertel my wat die Bybel beteken." "Dis maklik, Pappa. Dit staan vir 'Basiese Inligting Voordat Jy die Aarde Verlaat'." Dit is presies wat die Bybel is.

G. Campbell Morgan het die hele Bybel opgesom deur te sê dat die Ou Testament 'n openbaring van menslike behoefte is, en die Nuwe Testament 'n openbaring van die goddelike voorsiening wat in daardie behoefte voorsien. Hy het ook geglo dat binne die Pentateug hoor ons die sug na 'n priester, in die historiese boeke hoor ons 'n geroep na 'n koning, en in die poëtiese en profetiese boeke vind ons die soeke na 'n profeet.

Die boodskap van die Pentateug kan só gestel word: Mense kan God se seën ervaar deur Hom te vertrou (Sy Woord te glo) en deur Hom te gehoorsaam (Sy inisiatief te volg).

Ek glo Genesis is hoofsaaklik in die Bybel om ons die volgende les te leer: Mense kan 'n persoonlike verhouding met God geniet, en daardeur hul eie vervulling as mense besef, slegs deur vertroue in God en gehoorsaamheid aan God. Dit is wat ek die boodskap van die boek sou noem. Genesis openbaar dat God getrou is aan Sy beloftes en magtig genoeg is om hulle tot vervulling te bring.

Genesis openbaar dat God oorspronklik bedoel het dat mense 'n onmiddellike (niks tussenin nie) verhouding met hul Skepper moes hê. Bewyse hiervoor is, eerstens, dat God die mens na Sy eie beeld geskape het (1:26-27). Tweedens, Hy het die mens as Sy seun beskou (1:28-30). Derdens, Hy het die mens as 'n spesiale skepping geskape (2:7). Vierdens, Hy het die mens met spesiale sorg geskape (2:7). En vyfdens, Hy het konsekwent besorgdheid oor die mens se welstand gedemonstreer (3:9). (Hier verwys "mens" spesifiek na Adam, maar Adam as die hoof van die mensdom.)

God se onmiddellike verhouding met Adam is deur die sondeval verbreek (hoofstuk 3). In die sondeval het die mens twee dinge gedoen: Eerstens het hy nie God se goedheid met sy gedagtes vertrou nie. En tweedens het hy teen God se gesag met sy wil in opstand gekom (3:6).

God het toe die inisiatief geneem om die verhouding met die mens te herstel wat Hy die mens geskep het om te geniet. Hy het versoening vir die mens se sonde voorsien totdat Hy dit uiteindelik sou verwyder. Hierdie tydelike bedekking het deur die offerstelsel gekom. Diereoffers het mense se sondes voldoende bedek, maar nie heeltemal nie. 'n Finale offer moes gemaak word wat mense se sondes permanent sou verwyder. God het offers vir sonde voor Golgota aanvaar soos 'n handelaar 'n kredietkaart aanvaar as betaling vir goedere of dienste. 'n Finale betaling moes steeds gemaak word, en Christus se dood was daardie finale betaling.

Regdeur Genesis sien ons dat mense in die algemeen konsekwent versuim het om God te vertrou en te gehoorsaam (bv. in Noag se tyd, by Babel, en dwarsdeur die patriargale tydperk).

Genesis teken ook aan wat God gedoen het om mense aan te moedig om Hom te vertrou en te gehoorsaam. Dit is slegs deur volgens hierdie twee beginsels, vertrou en gehoorsaamheid, te leef, dat mense 'n verhouding met God kan geniet en alles kan besef waarvoor God hulle geskep het.

Aan die een kant openbaar Genesis baie oor die persoon en werk van God. Hierdie openbaring help ons om Hom te vertrou en te gehoorsaam. Dit is deur Sy persoonlike openbarings aan die hoofkarakters in Genesis dat God Homself aanvanklik geopenbaar het (bv. Adam en Eva, Noag en die aartsvaders).

Aan die ander kant openbaar Genesis baie oor die natuur van die mens. Nie net het God die perversiteit en verdorwenheid van die gevalle mens geopenbaar nie, maar Hy het ook baie positiewe voorbeelde van geloof en gehoorsaamheid in die lewens van die godvrugtiges geïdentifiseer.

In Genesis leer ons dat geloof in God absoluut noodsaaklik is as ons gemeenskap met Hom wil hê en ons potensiaal as mense wil verwesenlik.

Geloof is die wet van die lewe. As iemand deur geloof leef, floreer hy, maar as hy dit nie doen nie, misluk hy. Die vier patriarge is hoofsaaklik voorbeelde van wat geloof is en hoe dit ditself manifesteer. In elkeen van hulle lewens leer ons iets nuuts oor geloof.

Abraham se geloof demonstreer onvoorwaardelike gehoorsaamheid. Wanneer God hom beveel het om iets te doen, het hy dit amper altyd gedoen. Dit is die mees basiese kenmerk van geloof. Dit is een rede waarom Abraham "die vader van die gelowiges" genoem is. God het Homself nege keer aan Abraham geopenbaar (12:1-3, 7; 13:14-17; 15; 17:1-21; 18; 21:12-13; 22:1-2; 22:15-18), en elke keer was Abraham se reaksie onvoorwaardelike gehoorsaamheid.

Isak se geloof help ons om die kwaliteit van passiewe aanvaarding te sien wat ware geloof in God kenmerk. Dit was sy reaksie op God se twee openbarings aan hom (26:2-5, 24). Soms was Isak te passief.

Jakob se verhaal is een van konflik met God totdat hy sy eie beperkings besef het. Toe het hy God vertrou. Ons kan sy geloof in sy erkende afhanklikheid van God sien. God se sewe openbarings aan hom het hom uiteindelik na hierdie plek gelei (28:12-15; 31:3, 11-13; 32:24-29; 35:1, 9-12; 46:2-4). Die meeste gelowiges vandag kan die maklikste met Jakob identifiseer, want ons sukkel ook met die begeerte om onafhanklik van God te leef.

Josef se lewe leer ons wat God kan doen met 'n persoon wat Hom vertrou konsekwent te midde van teëspoed. Die uitstaande kenmerk van Josef se lewe was sy getroue lojaliteit teenoor God. Hy het God se twee openbarings aan hom in drome (37:5-7, 9) geglo, al het God se wil nie lykbaar uitgewerk soos hy gedink het dit sou nie. Geduldige geloof en die beloning daarvan skyn deur die verhaal van Josef. Die Here Jesus illustreer hierdie kwaliteit van geloof uiters goed, hoewel Hy ook die ander perfek illustreer.

Geloof, die sleutelbegrip in Genesis, beteken om te vertrou dat wat God voorgeskryf het inderdaad die beste vir my is, en om daardie vertrou te demonstreer deur te wag vir God om te voorsien wat Hy belowe het. 'n "Persoon van geloof" is iemand wat hom daartoe verbind om op hierdie basis op te tree – selfs al sien hy of sy dalk nie hoe God se weg die beste is nie.

Die Pentateug gaan alles oor God, die mens en ons onderlinge verhouding. Die sleutelbegrip in Genesis is geloof.

Morgan het sy kommentaar oor Genesis met die volgende erkenning ingelei:

"Hoeveel mense het die Boek Genesis gelees? Ek bedoel nie bestudeer dit nie. Ek bestudeer dit al sestig jaar en ek ken dit nog nie. Die hoogtes en dieptes daarvan gaan my verstand te bowe en dit is die glorie van die Bybel. Dit mag jou uitput, maar jy kan dit nooit uitput nie."

Mag al die lesers van hierdie notas Morgan se bewonderenswaardige voorbeeld volg om herhaaldelik uit hierdie wonderlike boek te studeer en daaruit te leer.

Uiteensetting

I. OERGEBEURTENISSE 1:1—11:26

Hoofstukke 1 tot 11 bied 'n inleiding tot die boek Genesis, die Pentateug en die hele Bybel.

"Alhoewel die verhaal van die Bybel in Genesis 12 begin, is dit nie waar die Bybel begin nie. Dit begin met wat ons nou herken as 'n proloog, 'n voorbereidende stelling, sodat ons ingelig en toegerus kan wees om die verhaal wat volg te verstaan."

"Wat ons in hoofstukke 1—11 vind, is die goddelike inisiasie van seën, wat in die gedrang kom deur menslike sonde, gevolg deur genadige bewaring van die belofte: seën – sonde – genade."

"Sy [Moses se] teologiese perspektief kan in twee punte opgesom word. Eerstens beoog die outeur om 'n lyn te trek wat die God van die Vaders en die God van die Sinai-verbond [die Mosaïese Verbond] verbind met die God wat die wêreld geskep het. Tweedens beoog die outeur om te wys dat die roeping van die patriarge en die Sinai-verbond as hul uiteindelijke doel die herstel van God se oorspronklike doel in die Skepping het."

"Klaarblyklik was 'n belangstelling in die manier waarop die wêreld en die mensdom ontstaan het en in die geskiedenis van die vroegste tye kenmerkend van die antieke beskaafde wêreld. In elk geval, verskeie 'oorsprongverhale' of 'skeppingsmites' oor die aktiwiteite van 'n verskeidenheid

skeppergode bestaan steeds in wat oorbly van die letterkunde van antieke Egipte en antieke Mesopotamië. Maar die kombinasie van sulke verslae met vertellings oor meer onlangse tye getuig van 'n bykomende motivering. Die doel van sulke werke was om hul lesers 'n gevoel van nasionale of etniese identiteit te gee – of te versterk – veral in 'n tyd toe daar om een of ander rede 'n mate van onsekerheid of huiwering hieroor was."

"Die plasing van Gen. 1-11 as 'n proloog tot die hoofdeel van die werk het ook die geleentheid gebied om sekere onderskeidende Israelitiese geloofsartikels uit te druk wat dit moeiliker sou gewees het om in die latere vertellings in te voer, veral met betrekking tot die leer van God."

"Gen 1—11 soos ons dit lees, is 'n kommentaar, dikwels hoogs krities, oor idees wat in die antieke wêreld oor die natuurlike en bonatuurlike wêreld heers. Beide individuele verhale sowel as die finale voltooide werk lyk na 'n polemiese [aanval] teen baie van die algemeen aanvaarde begrippe oor die gode en die mens. Maar die duidelike polemiese strekking van Gen 1—11 moet nie die feit verberg dat Bybelse en buite-Bybelse denke op sekere punte duidelik ooreenstem nie. Inderdaad het Genesis en die antieke Nabye Ooste waarskynlik meer met mekaar in gemeen as wat beide met moderne sekulêre denke het."

W. H. Griffith Thomas het die inhoud van die eerste 11 hoofstukke van Genesis onvergeetlik opgesom as: skepping, verderf, vloed, verlossing en verstrooiing.

Sommige geleerdes verstaan die verhale in Genesis 1 tot 11 as gelykenisse, soos die volgende aanhaling verduidelik:

"Vir redes van duidelikheid en eenvoud verkies die huidige skrywer die woord gelykenis [wanneer hy die stories in Genesis 1-11 beskryf]. Ons is reeds vertrou met hierdie woord van Jesus se gereelde gebruik van gelykenisse as 'n metode om sy dissipels en die mense van sy tyd te leer. Sekerlik sou niemand Jesus daarvan beskuldig dat hy vals is omdat hy die storie van die Barmhartige Samaritaan of die gelykenis van die Verlore Seun vertel het nie."

Ek glo nie die stories in Genesis 1 tot 11 is gelykenisse nie. Gelykenisse is uitgedinkte stories wat iets uitbeeld wat kon of mag gebeur het maar waarskynlik nie regtig gebeur het nie (bv. die barmhartige Samaritaan, die verlore seun). Daar lyk asof daar te veel bewyse is dat die Skepping, sondeval en sondvloed werklik gebeur het om tot die gevolgtrekking te kom dat die verslag wat Moses daarvoor geskryf het, in hierdie hoofstukke, dinge beskryf wat nie regtig gebeur het soos beskryf nie. As dit so is, dan is die ander voorvalle in hierdie hoofstukke waarskynlik ook nie gelykenisse nie. Dit is duidelik dat die geslagsregisters in hoofstukke 5, 10 en 11 die name van regte mense opteken; hulle is nie bloot opgemaak om 'n les te leer nie. Ek glo dat die materiaal in hoofstukke 1 tot 11 deur God aan Moses geopenbaar is, direk en/of indirek (uit ander bronne), en dat Moses dit as historiese narratief opgeteken

het soos die Heilige Gees hom gelei het (vgl. Eks. 20:9-11; 31:17; Ps. 8; 104; Matt. 19:4-6; 2 Pet. 3:5; Heb. 4:4).

A. DIE SKEPPINGSVERHAAL 1:1—2:3

God het die hele heelal geskep, en dit toe gevorm en gevul, in ses "dae". Hy het orde en volheid gebring vir die mensdom om te geniet en oor te heers. Hy het toe die sewende dag geseën en afgesonder as 'n gedenkteken van Sy skeppingswerk. Die God van Israel, die verlosser van Sy uitverkore volk, is die Skepper van alles wat bestaan.

"Die skeppingsverhaal [in Genesis 1—2] is teosentries, nie skepselgesentreerd nie. Die doel daarvan is om die Skepper te verheerlik deur Hom te verheerlik deur die majesteit van die geskape orde. Die gedeelte is doksologies [ter ere van God] sowel as didakties [instruktief], himnies [aanbiddingsryk] sowel as histories. 'God' is die grammatikale onderwerp van die eerste sin (1:1) en gaan voort as die tematiese onderwerp dwarsdeur die verhaal."

"... Gen 1:1—2:4a is duidelik herkenbaar as 'n eenheid van historiese narratief. Dit het 'n inleiding (1:1), 'n liggaam (1:2—2:3) en 'n slot (2:4a)."

Historiese narratief is een van verskeie tipes of soorte (Franse genre) van Bybelse literatuur. Ander genres sluit in genealogie, poësie, reg, brief en apokalips.

"Genre is van kardinale belang, aangesien die leser se identifikasie van 'n teks se genre sy of haar lees strategie rig ..."

"Vir die grootste deel kan die inhoud daarvan [die Ou Testament] onder twee rubrieke beskryf word: stories en gedigte."

"Daar is al dikwels erken dat die finale vorming van die kanonieke Pentateug [die Pentateug soos ons dit nou in ons Bybels het] die sortering en plasing van materiaal wat uit ten minste vier literêre tipes bestaan, behels: narratief, poësie, wetgewing, en genealogie."

"Die prosa-narratiewe van die Ou Testament is multifunksioneel. Die meeste is daarop gemik om historiese akkurate inligting oor te dra terwyl dit die leser lei tot 'n dieper teologiese begrip van die aard van God en sy verhouding met sy mense."

1. 'n Aanvanklike verklaring van die skepping 1:1

Génesis 1:1 - In die begin het God die hemel en die aarde geskape.

"Die doel van die stelling is drieledig: om die Skepper te identifiseer, die oorsprong van die wêreld te verduidelik, en die werk van God in die verlede te verbind met die werk van God in die toekoms."

Hierdie "begin" (v. 1) is die begin van die skepping van die kosmos (fisiese heelal), nie die begin van alle dinge nie. Dit blyk duidelik te wees uit die konteks. Genesis is al "die boek van die begin" genoem, omdat dit die begin van soveel dinge opteken. Miskien sou dit meer akkuraat wees om dit as "die boek van die fundamente" te beskryf.

"In teenstelling met antieke Nabye Oosterse mitologieë, waarin die aarde geen begin gehad het nie, en in teenstelling met Griekse filosofiese denke, waarin die bestaan van die wêreld van ewigheid af 'n basiese voorveronderstelling is, bepaal die Genesis-kosmologie deur die gebruik van die frase 'in die begin' (bere'sit) 'n absolute begin vir die skepping."

Die Hebreeuse woord wat as "God" ('elohim) vertaal word, is 'n meervoudsvorm. Die meervoud voeg bloot intensifikasie by die naam "El", net soos die persoonlike voornaamwoord "ons" in vers 26. Hebreeus is die enigste antieke Semitiese taal wat selfstandige naamwoorde en voornaamwoorde intensifiseer deur hulle meervoude te maak. Die skrywers van die Skrif het 'elohim as 'n eretitel gebruik. Alhoewel dit 'n meervoud in vorm is, is dit enkelvoud in betekenis wanneer dit na die ware God verwys. Hierdie naam verteenwoordig die Skepper se transendente verhouding tot Sy skepping; Hy is heeltemal afgeskei van en onafhanklik van die natuur. Sommige het dit die meervoud van majesteit of "uitnemendheid" genoem. Ander noem dit 'n potensiële meervoud. Dit beklemtoon die feit dat die God waarna verwys word, die volheid van die godheid is, die enigste ware God.

"Die Hebreeuse woord wat as 'God' ('elohim) vertaal word, kan as 'n meervoudselfstandige naamwoord gebruik word en as 'gode' vertaal word. Maar wanneer hierdie woord vir ware God gebruik word, is dit nie 'n meervoud nie, maar 'n versterkte selfstandige naamwoord, wat die betekenis van die onderliggende wortel ('alah) uitput, wat beteken 'om magtig te wees'. Hy 'ons' [is majestueus en groot in meervoud]. Wanneer dit vir God gebruik word, is dit nie werklik 'n meervoud nie (ten spyte van die algemene vertaling); dit is 'n soortgelyke versterking van die voornaamwoord wat God beskryf."

"Hy wat in hierdie meervoud 'n direkte en eksplisiete verwysing na die Heilige Drie-eenheid sien, gaan te ver. ... hy wat sou beweer dat die term geen verband met die waarheid van die Heilige Drie-eenheid kan hê nie, gaan te ver."

Teoloog A. H. Strong het God gedefinieer as "die oneindig perfekte Gees in wie alle dinge hul bron, ondersteuning en einde het."

Die Hebreeuse werkwoord bara' ("skep") verwys slegs na die lewende God as onderwerp in die Bybel. God alleen is die Skepper; niemand anders deel in die aktiwiteit van waarlik skep (bara'ing) nie. Ander Hebreeuse woorde word gebruik om die kreatiewe aktiwiteite van mense te beskryf.

"Die hemel en die aarde" verwys na die heelal soos ons dit ken (d.w.s. die hemel daarbo met alles wat daarin is, en die aarde daaronder). Daar is geen enkele woord in Hebreeus vir "heelal" nie. "Hemel en aarde" is 'n figuurlike uitdrukking ('n merisme) vir totaliteit; God het alles geskep. ('n merisme gebruik twee uiterstes om die geheel voor te stel.) Die Engelse vertalers het die Hebreeuse woord 'eres ("aarde") dikwels as "land" vertaal. Deur dit hier so te vertaal, kan ons sien dat Moses wou hê sy lesers moes besef dat God alle land geskep het – en dus besit het (vgl. 12:7 en alle daaropvolgende verwysings na die Beloofde Land; Ps. 24:1).

"Die sublieme idees wat in hierdie eerste vers van die Bybel uitgedruk word, het die toon aangegee vir die hele Genesis-kosmologie."

Hierdie vers is belangrik omdat dit ses gewilde filosofieë weerspreek:

1. Ateïsme: God bestaan wel.
2. Panteïsme: God is onderskeibaar van Sy skepping.
3. Politeïsme: "Geskep" is enkelvoud in die teks. 'n Duidelike verskil tussen die Bybelse weergawe van die skepping en dié van ander antieke Nabye Oosterse kulture is dat die Bybelse weergawe monoteïsties is.
4. Radikale materialisme (materie is ewig): Materie het 'n bonatuurlike oorsprong (klem op oorsprong).
5. Naturalisme (evolusionisme): Skepping het plaasgevind toe iemand buite die natuur ingegryp het (klem op proses).
6. Fatalisme: 'n Persoonlike God het vrylik gekies om te skep.

God het die heelal uit niks geskep (Latyn ex nihilo). Alhoewel die teks nie hierdie feit per se stel nie, kan die leser dit aflei uit die volgende bewyse: Die frase "in die begin" impliseer dit, asook die Hebreeuse woord vir "skep" (bara') en die uitdrukking "vormloos en woest" (v. 2). Nuwe Testamentiese gedeeltes ondersteun ook hierdie gevolgtrekking (bv. Johannes 1:3; Rom. 4:17; Heb. 11:3).

Die klem in vers 1 is op die oorsprong van die heelal. God het dit geskep. Hy alleen is ewig, en alles anders is aan Hom te danke.

Daar is drie hoofbeskouings rakende die verhouding van 1:1 tot die res van die skeppingsverhaal.

1. Vers 1 beskryf God se oorspronklike skepping van die heelal. Toe het God die aarde begin vorm, en dit het volledig gevorm geword, soos ons dit nou ken, in vers 2 of vers 3. Hierdie "dubbele

skepping"-beskouing mag dalk 'n gaping in tyd tussen verse 1 en 2 behels, of nie. Sommige voorstanders van hierdie siening glo dat die oorspronklike skepping chaoties geword het as gevolg van goddelike oordeel. Meer inligting oor hierdie teorie volg in my kommentaar op 1:2.

2. Vers 1 beskryf 'n deel van wat God op die eerste dag van die skepping (1:1-5) gedoen het. Dit is 'n algemene stelling gevolg deur spesifieke besonderhede.
3. Vers 1 beskryf, in baie algemene, inleidende terme, dieselfde skeppingsaktiwiteit wat God op al ses dae van die skepping gedoen het (1:2-31). Dit is 'n onderwerpsin wat die hele skeppingsverslag wat volg, inlei. Ek verkies hierdie siening om redes wat verduidelik moet word.

2. Toestande ten tye van die skepping 1:2

Génesis 1:2 - En die aarde was woest en leeg, en duisternis was op die wêreldvloed, en die Gees van God het gesweef op die waters.

Vers 2 beskryf waarskynlik wat ons nou "die aarde" noem in sy voorafgevormde – soos 'n klomp klei – bestaan, voordat God dit vorm gegee en gevul het. Hier verwys "aarde" na die hele planeet, hoewel dieselfde Afrikaanse woord ook verwys na die aarde en die hemele (wanneer dit gekombineer word met "hemele", v. 1), en na droë land (v. 10).

In hierdie vers leer ons dat die aarde "'n vormlose en woeste leegheid" was ('n hendiadys wat ongeorganiseerd, onproduktief en onbewoon beteken), voordat God dit genadiglik vir menslike bewoning voorberei het (vgl. Jes. 45:18; Jer. 4:23-27).¹ ('n hendiadys is 'n beeldspraak waarin die skrywer 'n enkele komplekse idee uitdruk deur twee substantiewe met "en" te verbind, eerder as om 'n byvoeglike naamwoord en 'n substantiewe vorm te gebruik.) Verskeie Engelse vertalings het hierdie uitdrukking as "vormloos en leeg", "vormloos en leeg" en "sonder vorm en leeg" vertaal.

"... geen duidelike Bybelse teks getuig van die oorsprong van chaos [die vormlose en verlate toestand] of van die Slang [3:1] nie, en ook nie van die rede vir hul bestaan nie."

"Die Hebreeuse woord [vir "duisternis"] beteken eenvoudig "duisternis", maar in die Bybel simboliseer dit wat God teëstaan, soos oordeel (Eksodus 10:21), dood (Ps 88:13), onderdrukking (Jes 9:1), die goddelose (1 Sam 2:9) en in die algemeen sonde. In Jes 45:7 staan dit parallel met "kwaad". Dit is 'n gepaste bedekking vir die oer-verwoesting, maar dit berei die leser voor vir die feit dat God op die punt staan om Homself deur sy werke te openbaar."

"Diep" (Heb. *tehom*) beskryf die waterbedekte planeet. In die Ou Testament verwys *tehom* na die oseaan(e), wat die antieke wêreld beskou het as simbolies van chaos en boosheid, wat oorkom moes word en wat Jahwe oorwin het. Die gebruik daarvan in die Pentateug help ons egter om die skrywer se bedoeling met die gebruik van hierdie term hier te verstaan.

"Die vyf-en-dertig gebruike van tehom en sy afgeleide vorme in die Ou Testament toon dat dit oor die algemeen 'n 'poëtiese term vir 'n groot watermassa' is."

"... hy [Moses] noem die globale oseaan (die 'diepte') in 1:2 'n 'woestyn'. Dit is nie duidelik in die Engelse vertaling 'vormloos' nie, maar die NASB noem dit in die kantlyn as 'n 'woestyn'. Moses gebruik hierdie term (Deut 32:10) om die woestyn te beskryf waar Israel veertig jaar lank rondgeswerf het. Waarom 'n oseaan 'n woestyn noem? Watter beter manier om die mense te leer dat die God wat hulle uit die woestyn sal lei en hulle die beloofde land sal gee, dieselfde God is wat eens die land vir hulle voorberei het deur die waters te verdeel en die 'droë land' te produseer? Die God van die Pentateug is Een wat sy volk uit die woestyn na die beloofde land lei."

Sommige geleerdes glo dat verwysings na "die Gees" van God in die Ou Testament die krag of invloed van God aandui, nie die Derde Persoon van die Drie-eenheid nie. Sommige konserwatiewe geleerdes glo dat, alhoewel die Gees nog altyd die Derde Persoon van die Drie-eenheid was, mense wat gedurende die Ou Testamentiese tydperk geleef het, nie die Gees met God self geassosieer het nie. Hulle het vermoedelik aan die Gees gedink as 'n krag of invloed van God. Maar daar is verskeie aanduidings in die Ou Testament dat sommige ingeligte Israeliete "die Gees" as God geïdentifiseer het (vgl. Gen. 1:2; 2 Konings 2:9; Ps. 104:30; Eseg. 3:12-14; 11:1; Sag. 4:6). Alexander Hislop het getoon dat baie van die antieke godsdienste in 'n drie-in-een god geglo het.

Op grond van vergelyking met Deuteronomium 32:11 en die Aqhat-epos ['n Kanaänitiese mite], het W. F. Albright geglo dat "sweef oor" beter sou lees as "sweef", soos 'n arend. Moses het die Heilige Gees uitgebeeld as 'n wind – die woorde is identies in Hebreeus – wat oor die ongeorganiseerde skepping beweeg. Soos God sy werk van skep deur middel van sy Gees gedoen het, so moet ons ook wat in Jesus Christus glo, ons werk deur sy Gees doen (Sag. 4:6; Rom. 8; Ef. 5:18).

"'Waters' kan ook op dieselfde manier as "diep" geïnterpreteer word. Dit verwys waarskynlik na wat die aarde bedek het, maar dit impliseer ook chaos.

"Tot dusver is alles staties, leweloos, onbeweeglik. Beweging, wat die essensiële element in verandering is, ontstaan uit God se dinamiese teenwoordigheid."

"Ons moet nie teësinig wees om te beweer dat die grondslag vir alle fisiese wette wat nou in die wêreld werk, deur hierdie voorbereidende aktiwiteit gelê is nie."

Vers 2 lyk vir my of dit toestande beskryf wat bestaan het voordat God die aarde geskep het. Terwyl vers 1 die hele skepping van die heelal opsom, beeld vers 2 die toestand voor die skepping uit. Verse 3 tot 31 verduidelik die skeppingsproses waardeur God die vormlose gevorm het en die leë gevul het.

Daar is twee basiese teorieë oor die skeppingsproses wat uit interpretasies van vers 2 ontstaan het:

DIE GAPINGSTEORIE

Stelling: Die klassieke stelling van hierdie teorie – daar was variasies daarvan – bevat die volgende elemente:

1. Daar is 'n onbepaalde tydsgaping – vandaar die naam van die teorie – tussen 1:1 en 1:2.
2. Vers 1 openbaar die skepping van 'n perfekte hemel en aarde wat baie verskillend is as wat ons nou rondom ons sien.
3. 'n Pre-adamiese ras van mense het hierdie oorspronklike skepping bewoon.
4. Lucifer (ongevallig Satan), wie se "hoofkwartier" in die Tuin van Eden was, het oor hierdie ras van mense geheers.
5. Toe Lucifer in opstand gekom het – baie voorstanders sien dit in Jesaja 14 en/of Esegïël 28 – het sonde die wêreld binnegekom.
6. Deel van God se oordeel oor hierdie rebellie was die vernietiging van die aarde met 'n vloed (in Noag se dag) gevolg deur 'n wêreldwye ystydperk, wat verantwoordelik is vir die fossiele.

Geskiedenis: Hierdie is 'n baie ou teorie wat sekere vroeë Joodse skrywers en sommige kerkvaders gehuldig het. Thomas Chalmers het dit in 1814 bevorder. Chalmers se doel was om die Skrif met wetenskap te harmoniseer. Charles Darwin se Origin of Species het die eerste keer in 1859 verskyn, maar Chalmers het sy teorie vroeër, in 1814, gepubliseer. Franz Delitzsch het dit in 1899 ondersteun. G. H. Pember se boek Earth's Ancient Ages, gepubliseer in 1884, het verdere stukrag aan hierdie siening gegee. Baie Christelike geoloë het die siening bevoordeel omdat hulle daarin "'n maklike verduideliking vir die fossiellae" gesien het. Harry Rimmer het dit ondersteun, net soos J. N. Darby, Arno Gaebelien, en Arthur W. Pink. Lewis Sperry Chafer het dit gehuldig, maar hy het dit nie beklemtoon nie. Arthur Custance is een skrywer wat dit redelik onlangs verdedig het.

Argumente vir en reaksies op hierdie siening:

1. Die eerste woord in vers 2 (Heb. waw, "en") is 'n voegwoord wat opeenvolgende gebeurtenisse aandui. (Hierdie werkwoordvorm is terloops die basiese kenmerk van narratief in die Hebreeuse Bybel.) Waw stel iets bekend wat gebeur het na wat voorafgaan.

Reaksie

Die werkwoordtyd en woordorde in hierdie sin laat nie hierdie gebruik van hierdie voegwoord toe nie (vv. 1-2). Intendeel, hier, soos normaal is, dui die voegwoord 'n onderbreking in die opeenvolgende volgorde van gebeure aan en stel 'n omstandigheidsbepaling (onafhanklike) bysin (v. 2) bekend wat iets in 'n voorafgaande bysin (v. 1) beskryf. Dit is 'n waw disjunktief, nie 'n waw opeenvolgend nie. 'n Beter vertaling van die waw sou "nou" wees, soos sommige Afrikaanse

vertalings dit het (bv. die NIV, die TNIV en die HCSB). Kortliks, die Hebreeuse grammatika ondersteun nie 'n chronologiese gaping tussen verse 1 en 2 nie.

2. Die werkwoord (hayata, "was") kan en moet lees "het geword". Die vertalers het dit so op baie ander plekke in die Ou Testament weergegee.

Reaksie

Dit is 'n wettige vertaling, maar "het geword" is nie altyd die beste vertaling nie (vgl. Jona 3:3; Sag. 3:3). Hier moet die vertaling "was" wees.

3. Die chaos (tohu wa bohu, "'n vormlose en verlate leegheid") beskryf 'n bese toestand (vgl. Jes. 24:1; 45:18; Jer. 4:23).

Reaksie

Dit is gewoonlik die geval, maar nie altyd nie (vgl. Deut. 32:10; Job 6:18; 12:24; 26:7; Ps. 107:40). Dit is nie hier so nie.

4. "Duisternis" is 'n simbool van boosheid in die Skrif (vgl. 1 Johannes 1:5; et al.). Dit ondersteun die slegtheid van die toestand wat voortspruit uit Satan se rebellie.

Reaksie

Dit is waar in sommige gevalle, maar nie altyd nie (vgl. Ps. 104:19-24). Verder was "aand", met sy duisternis, deel van die dae wat God "goed" verklaar het.

5. Die twee primêre woorde vir "skep" (bara' en asah, wat onderskeidelik in 1:1 en 1:25 gebruik word) verwys na twee verskillende soorte kreatiwiteit. Bara' verwys gewoonlik na primêre kreatiewe aktiwiteit. Aangesien Moses bara' in 1:1 gebruik het, was dit die oorspronklike skepping – en nie net 'n algemene beskrywing van die proses wat volg nie (in 1:3-5 of 1:3-31). As 1:1 'n algemene beskrywing was, sou hy asah gebruik het, aangesien 'n deel van wat God in die ses dae geskep het, Hy uit voorheen bestaande materiaal gevorm het (bv. man en vrou).

Reaksie

Hierdie twee woorde is nie so onderskeibaar nie. Byvoorbeeld, Moses het bara' van die skepping van 'mens uit voorheen bestaande materiaal (1:27) gebruik, en hy het asah van 'die hele skepping as die primêre kreatiewe aktiwiteit van God gebruik (Eks. 20:11). Verder het hy bara' van die skepping van sommige diere (1:21) en asah van die skepping van ander diere (1:25) gebruik. Die werklike verskil tussen hierdie twee woorde is dat Moses slegs bara' van goddelike aktiwiteit gebruik het, en hy het asah van beide goddelike en menslike aktiwiteite gebruik. Dus is bara' en asah baie na aan mekaar in betekenis. Ons moet hulle nie onderskei op grond van bara' wat primêre kreatiewe aktiwiteit beskryf en asah wat verwys na die hervorming van voorheen bestaande materiaal nie.

6. Adam moes die aarde "aanvul" (1:28, AV), wat 'n vorige ras impliseer.

Reaksie

Die Hebreeuse woord wat gebruik word, beteken "vul", nie "hervul" nie. Baie moderne Afrikaanse vertalings gee dit so weer.

Opsomming: Alhoewel baie evangeliese gelowiges steeds die gapingsteorie aanhang, doen min Hebreeuse geleerdes dit, omdat die Hebreeuse grammatika nie 'n chronologies opeenvolgende lesing van verse 1 en 2 bevoordeel nie. Intendeel, vers 2 verduidelik op een of ander manier vers 1.

DIE GEEN-GAPING-TEORIE

Die kern van die interpretatiewe probleem van vers 2 lê in die identifisering van die chaos (tohu wa bohu, "'n vormlose en verlate leegheid") wat in hierdie vers genoem word. Daar was drie primêre sienings rakende hierdie toestand:

1. Die chaos was 'n toestand wat ontstaan het nadat God die aarde geoordeel het wat Hy oorspronklik goed geskape het.

Verduideliking: Vers 1 verwys na God se oorspronklike skepping van die heelal. Vers 2 is 'n verwysing na die vorm wat Hy daarna daaraan gegee het. Vers 3 verwys na die begin van die proses om die geoordeelde aarde te hervorm tot die vorm waarin ons dit ken.

Woordeskat: Ons moet die eerste woord in die vers (waw) as "en" of "toe" vertaal (grammatikaal nie verkieslik nie) en die werkwoord (hayeta) as "het geword" (moontlik maar nie verkieslik nie). Ons moet die chaos (tohu wa bohu) as 'n bose toestand interpreteer (nie noodwendig so nie).

Volgorde: Hierdie interpretasie laat 'n tydsgaping tussen verse 1 en 2 toe, maar vereis dit nie.

2. Die chaos was die toestand wat die aarde gekenmerk het toe God dit goed geskape het.

Verduideliking: Vers 1 beskryf die skepping van die heelal soos ons dit ken, en dit is 'n algemene verklaring van die skepping. Vers 2 beskryf die aarde ten tye van sy skepping. Vers 3 beskryf hoe God orde uit chaos bring, wat deur die ses skeppingsdae voortgeduur het.

Woordeskat: Ons moet waw "nou" (beter) en hayeta "was" (ook beter) vertaal. Ons moet ook tohu wa bohu as ongevormd of boos beskou.

Volgorde: Hierdie interpretasie behels geen tydsgaping tussen verse 1 en 2 nie.

3. Die chaos het bestaan voordat God die aarde goed begin skep het.

Verduideliking: Ons moet vers 1 dieselfde neem as in siening 2. Vers 2 beskryf toestande soos dit voor die skepping bestaan het. Ons moet ook vers 3 dieselfde neem as in siening 2.

Woordeskat: Voorstanders vertaal en interpreteer die sleutel Hebreeuse woorde op dieselfde manier as in siening 2.

Volgorde: Hierdie interpretasie behels geen tydsgaping tussen verse 1 en 2 nie.

"... die onderbreking in v 2 word deur die outeur gebruik om sy skeppingsverhaal op die land te fokus."

Die gewildste teorie onder evangeliese gelowiges is nou die geen-gaping-teorie in een van die laaste twee vorme wat hierbo beskryf word. Laat ek hierdie laaste twee sienings herhaal:

1. Sienspunt 2 hierbo: God het die aarde in 'n vormlose en leë toestand geskep. Hy het toe voortgegaan om dit vorm te gee en dit te vul.

"Ons wil bevestig dat die eerste vers dien as 'n breë omvattende stelling van die feit van die skepping. Vers twee beskryf die aarde soos dit uit die hande van die Skepper gekom het en soos dit bestaan het ten tye toe God die lig beveel het om te skyn. Die eerste opgetekende stap in die proses om die aarde te vorm in die vorm waarin dit nou verskyn, was God se merkwaardige uitspraak, 'Laat daar lig wees' [vers 3]."

Probleem: Dit lyk ongewoon dat God die aarde vormloos sou skep en dit dan sou vorm. Dit lyk meer waarskynlik en in ooreenstemming met Sy aktiwiteit in verse 3 tot 31 dat Hy dit volledig gevorm sou skep.

Antwoord: Die hele skeppingsproses in verse 3 tot 31 is 'n beweging van 'n meer primitiewe na 'n meer gevorderde stadium van bestaan. Ek verkies hierdie siening.

2. Sienspunt 3 hierbo: Voordat God die aarde geskep het, was daar niks waar dit nou bestaan nie, en vers 2 beskryf daardie niksheid.

Probleem: Sommige terme in vers 2 ("duisternis," "oppervlak," "diep," "waters") impliseer dat iets in hierdie tyd bestaan het, wat dui op 'n mate van kreatiewe aktiwiteit voor vers 3.

Antwoord: Vers 1 mag deel wees van die eerste skeppingsdag. Moses het moontlik hierdie terme gebruik om te beskryf – in terme wat ons kan begin verstaan (d.w.s. figuurlike terme) – 'n toestand wat heeltemal vreemd en onbegryplik vir ons is.

3. Die ses dae van die skepping 1:3-31

Om die bring van kosmiese orde uit chaos te verduidelik, het die duidelike skeiding van die verskillende elemente van die heelal behels. God het lig en duisternis, water en droë land, die wêreld daarbo van die wêreld onder, geskei. Net so moet mense ander verdelings in die heelal waarneem en handhaaf, soos dinge wat God in die morele sfeer geskei het.

In die eerste drie "dae" het God die onbewoonbare aarde produktief gemaak, en in die laaste drie "dae" het Hy die onbewoonde aarde met lewe gevul. Die proses van skepping, soos Moses dit beskryf het, volg tipies hierdie patroon vir elke skeppingsdag: aankondiging, gebod, skeiding, verslag, naamgewing, evaluering en chronologiese raamwerk.

Een skrywer het in ses letterlike 24-uur dae van skepping geglo en het gepoog om dit te harmoniseer met 'n outydse aarde-model, wat 'n lang tydperk (moontlik miljarde jare) tussen verse 2 en 3 toelaat. Maar hierdie verduideliking doen geweld aan die Hebreeuse teks.

Die eerste dag 1:3-5

Génesis 1:3 - En God het gesê: Laat daar lig wees! En daar was lig.

Hierdie vers begin met 'n verstommende openbaring. Die wêreld het ontstaan deur God se gesproke woord (vgl. Ps. 33:9; Heb. 11:3). Elk van die ses skeppingsdae het begin met God wat spreek.

"Die frases 'die Here het gesê', 'die Here het gespreek', 'die woord van die Here het gekom', word eintlik 3 808 keer in die Ou Testament gebruik."

Dit is 'n kragtige getuigenis van die gesag van die gesproke woord van God en die geskrewe Woord van God: die Skrif.

"Die doel van goddelike aksie is om lewe te onderhou en te skep; om hierdie doel te bereik, maak Jahwe hoofsaaklik gebruik van twee middele wat ons in verskillende intensiteite in al die ryke van sy manifestasie teëkom: die Gees [v. 2] en die Woord."

"Die skepping van lig op die eerste dag deur die woord uit 'n mond (Gen. 1:3-5) is sonder weerga in die Mesopotamiese en Egiptiese mitologie."

God se tien uitsprake in hierdie hoofstuk antisipeer Sy tien gebooie by die berg Sinai (Eks. 20:2-17). Almal behalwe een van Jesus Christus se wonderwerke het onmiddellik nadat Hy gepraat het, plaasgevind. (Die uitsondering kom voor in Markus 8:25 toe Hy Sy hande op 'n blinde man gelê het.) Jesus Christus, die Woord van God, was God se agent in die skepping; Hy was die Skepper (Johannes 1:3). Die tema van God se woord (gesproke, geskrewe of geïnkarnear) gaan deur die hele Bybel voort. Sy

woord is konsekwent kragtig, soos hier. Fiat (die Latynse woord vir "Laat daar wees") skepping beteken skepping wat deur God se woord ontstaan het.

"Die idee van skepping deur die woord bewaar eerstens die mees radikale essensiële onderskeid tussen Skepper en skepsel. Die skepping kan nie eers op afstand as 'n uitstraling van God beskou word nie; dit is nie op een of ander manier 'n oorvloed of weerspieëling van sy wese nie, d.w.s. van sy goddelike natuur, maar is eerder 'n produk van sy persoonlike wil."

"Hierdie kreatiewe woord is anders as enige menslike woord; dit is nie 'leeg' nie (Gen. 32:47 [sic 37:24]; Jes. 55:11), maar kragtig en van die hoogste kreatiewe krag. In die tweede plek bevat hierdie begrip dus die kennis dat die wêreld geheel en al aan God behoort; dit is die skepping van sy wil, en Hy is sy Here."

Die "lig" was moontlik nie sonlig nie (vgl. v. 14). Een siening is dat hierdie lig dalk van 'n bron gekom het wat op 'n afstand van die aarde af vas was, soos die shekinah, die lig wat God se heerlijkheid manifesteer en verteenwoordig (vgl. Openb. 22:5).

"Die ewige stad sal eindelose lig geniet sonder die hulp van die son of maan (Openb. 22:5), so hoekom kon daar nie lig wees aan die begin van tyd voordat die ligte gemaak is nie?"

'n Tweede siening is dat God dalk die son op die eerste dag geskep het, maar dat die lig daarvan op die vierde dag sigbaar geword het.

"Die week begin dus met die sonsopkoms in v. 3, 'en daar was lig.'"

'n Derde siening is dat God die son, maan en sterre op die eerste dag geskep het en hulle hul spesifieke funksies op die vierde dag toegeken het (vgl. verse 14-18).

"Die Oosterlinge ... het nie aan lig en duisternis gedink uitsluitlik in verband met die hemelliggame nie(Job 38:19-20)."

Nog 'n hooftema van die Bybel verskyn in hierdie vers: God is die Een wat lig in die duisternis bring. Hier het Hy fisiese lig voortgebring, maar later het Hy sy Seun gestuur om die Lig van die wêreld te wees (Johannes 8:12). In die toekoms sal daar glad nie meer duisternis wees nie (Openb. 21:23).

Génesis 1:4 - Toe sien God dat die lig goed was. En God het skeiding gemaak tussen die lig en die duisternis;

"Duisternis" was nie 'n skepping, soos lig nie, maar eerder die afwesigheid van lig (vgl. v. 2). Soos voorheen opgemerk, dui "duisternis" (Heb. hosek) in die Skrif dikwels op boosheid (vgl. Eks. 10:21-23; 1 Sam. 2:9; Job 3:4, 5; Ps. 35:6; Joël 2:2).

Die Hebreeuse woord wat as "goed" (tob) vertaal word, verwys meer na "doel en harmonie (d.w.s. in ooreenstemming met God se wil) as na estetiese skoonheid. Moses het God voorgestel as wys, wetende "wat goed is vir die mens, en as liefdevol, wat goeie dinge vir hom voorsien. Dit openbaar nie net aspekte van die Skepper se "karakter" nie, maar dit berei die leser ook voor vir die tragedie van "die sondeval" (hfst. 3).

Génesis 1:5 - en God het die lig dag genoem, en die duisternis het Hy nag genoem. En dit was aand en dit was môre, die eerste dag.

God het dinge so en so "genoem" – benewens die skep daarvan. Om 'n naam te hê, is gelykstaande aan bestaan, soos mense in Bybelse tye gedink het, en die daad van naam gee het die uitoefening van 'n soewereine reg beteken (vgl. 41:45; 2 Konings 24:17; Dan. 1:7). In hierdie hoofstuk volg naamgewing of seën sewe keer op 'n skeppingsdaad. Die Israeliete het die getal "sewe" beskou as 'n volledige, goddelike daad, soos later in die Pentateug duideliker sal word.

Die terme "dag", "nag", "aand" en "oggend" impliseer die begin van die aarde se rotasie op die eerste dag. Die gebruik van die Hebreeuse woord 'ehad ("een" [eerste] dag; vgl. "tweede dag", "derde dag", ens.) as 'n ordinale getal ondersteun ook hierdie siening. Die Jode het die begin van 'n dag met die aand (die ondergang van die son) eerder as die oggend (die opkoms van die son) gereken. Dit is dus waarskynlik dat Moses met "aand" "begin" bedoel het, en dat hy met "oggend" "einde" bedoel het.

"'n Paar jaar gelede in Engeland het sommige Christene opgewonde geraak oor die Oerknalteorie, en gedink dat dit die Christendom bevoordeel. Maar hulle het die punt regtig gemis – óf die punt van die Skrif óf die Oerknalteorie, óf albei. Die eenvoudige feit is dat wat in Genesis 1:1 gegee word, geen verband met die Oerknalteorie het nie – want vanuit die Skriftuurlike oogpunt gaan die oerskepping terug verder as die basiese materiaal of energie. Ons het 'n nuwe ding wat deur God uit niks [Lat. ex nihilo] deur fiat [formele bevel] geskep is, en dit is die onderskeid."

Nietemin, hoewel dit nie dieselfde is nie, "Klink die Oerknalteorie baie soos die storie wat die Ou Testament al lank vertel."

Van die begin af het God verdeeldheid gemaak. Later het Hy die reine van die onreine, die heilige van die onheilige, die Heilige van die Allerheiligste, en Israel van die nasies geskei. Dit toon Sy soewereiniteit (uiteindelike gesag). En dit toon dat Hy bedoel het dat sommige dinge apart en onderskeibaar van ander

dinge moet bly. Dit is belangrik om daarop te let, aangesien sommige radikale voorstanders is dat ons alle onderskeidings moet afskaf onder die vaandel van "gelykheid".

Die tweede dag 1:6-8

Génesis 1:6 - En God het gesê: Laat daar 'n uitspansel wees tussen die waters, en laat dit skeiding maak tussen waters en waters.

Die "uitspansel" (Heb. *raqia'*) verwys na die hemele bo die aarde (letterlik "iets uitgestrek"; d.w.s. die lug, wat bestaan uit die atmosfeer, die sonnestelsel en die heelal daarbuite). Sommige Engelse vertalers het hierdie Hebreeuse woord vertaal as "firmament" (AV, van die Latynse *firmamentum*), of "gewelf" (TNIV). God het die son, maan en sterre daarin geplaas (vv. 16-17). Die antieke mense het die sterre en planete saamgegroepeer en verwys na eersgenoemde as vaste sterre en laasgenoemde as dwaalsterre (vgl. Judas 13).

Génesis 1:7 - God het toe die uitspansel gemaak en die waters wat onder die uitspansel is, geskei van die waters wat bo die uitspansel is. En dit was so.

God het "die waters geskei" sodat sommige van hulle in 'n vloeibare toestand op die aarde gebly het, en sommige bo die aarde as vog in die atmosfeer gebly het, waarskynlik as wolke – maar nie as 'n hemelse oseaan van vaste water bo die aarde nie. Voordat God hierdie skeiding gemaak het, was daar moontlik 'n digte mis oor die hele aarde se oppervlak.

Génesis 1:8 - En God het die uitspansel hemel genoem. En dit was aand en dit was môre, die tweede dag.

"Hemel" is dieselfde as die "uitspansel". Moses het "hemel" hier as 'n algemene term gebruik om alles bo die aarde vanuit die mens se oogpunt te beskryf (v. 8).

Die derde dag 1:9-13

Génesis 1:9 - En God het gesê: Laat die waters onder die hemel hulle op een plek versamel, sodat die droë grond sigbaar word. En dit was so.

"Die waters onder die hemel" (Heb. *jammim*) verwys waarskynlik breedweg na alle watermassas, nie net oseane nie. Om hulle op een plek te versamel, beteken nie noodwendig dat al die watermassas een groot oseaan was nie, maar dat God die watermassas op die aarde van die droë land op die aarde geskei het.

"... wat ons geologiese formasies noem, het plaasgevind in 'n titaniese en reuse-maat teen 'n geweldig versnelde tempo in 'n werklik wonderbaarlike kreatiewe werk so verstommend soos die res."

Génesis 1:10 - En God het die droë grond aarde genoem, en die versameling van die waters het Hy see genoem. Toe sien God dat dit goed was.

Die skeiding van water van die land, sodat die mens die land kon geniet, berei ons voor vir die verhale van die Vloed (hfst. 6-9) en die Rooi See-oorsteek (Eks. 14-15). God het later die waters as Sy instrument gebruik om diegene te oordeel wat Sy wil teengestaan het. Die "waters" was 'n hindernis vir die mens om die land te geniet, daarom het God hulle van die land verwyder. Alhoewel die Hebreeuse woord 'eres ("aarde") in beide hierdie vers en vers 1 voorkom, verwys dit nie in beide gevalle na dieselfde ding nie. In vers 1 verwys dit na die hele planeet, maar in hierdie vers verwys dit na droë land in teenstelling met oseane.

"'Goed' (Heb. tob) dui op skoonheid sowel as doel en orde. Hier is dit nie goed in teenstelling met kwaad nie, aangesien kwaad toe onbekend was, maar goed in die sin van God welgevallig wees. Dit was eers toe die land gereed was vir die mens dat God dit goed genoem het. Dit toon God se liefdevolle besorgdheid oor mense. Die land was goed vir mense. 'n Goeie God het 'n goeie land vir goeie mense voorsien.

Génesis 1:11 - En God het gesê: Laat die aarde voortbring grasspruitjies, plante wat saad gee en bome wat vrugte dra, waarin hulle saad is, op die aarde. En dit was so.

Moses het die "plante wat saad gee, en vrugtebome ... wat vrugte dra volgens hulle soort, met saad daarin" beskryf. Miskien het hy dit gedoen omdat dit die plante is wat voedsel en skuiling vir die mens bied. Hy het natuurlik ander geskep, maar Moses het moontlik God se sorg vir mense beklemtoon. 'n Ander moontlikheid is dat "plante" en "bome" alle "plantegroei" insluit.

Aangesien God "plante wat saad gee" geskep het, het die oorspronklike skepping klaarblyklik die voorkoms van ouderdom gehad. Hy het bome met ringe geskep en Adam as 'n volwassene. Die teenwoordigheid van "saad" toon ook dat God bedoel het dat die plantegroei moet voortplant.

Génesis 1:12-13 - Die aarde het voortgebring grasspruitjies, plante wat saad gee volgens hulle soorte en bome wat vrugte dra, waarin hulle saad is, volgens hulle soorte. Toe sien God dat dit goed was. En dit was aand en dit was môre, die derde dag.

"'Soort' (Heb. min.) is nie 'n biologies presiese term nie. Dit dui aan dat God verskeie verskillende families van plante as afsonderlike skeppingsdade geskep het (vgl. vv. 21, 24-25; 6:20; 7:14; Lev. 11:14-29; Deut. 14:13-18). Alle plante het dus nie uit een ontwikkel nie. Kreasioniste bevestig oor die algemeen mikro-evolusie (die ontwikkeling van verskillende variëteite van plante en diere deur kruisteling), maar ontken makro-evolusie (die ontwikkeling van alle plante uit een plant, diere uit plante, en mense uit diere).

"Met die einde van die derde dag word nog 'n kleur by God se kosmos gevoeg. By die basiese wit en swart van dag en nag is die blou van lug en see bygevoeg. Nou is die doek met groen versier. Die goudgeel son en die rooiagtige mens sal hierdie reënboog van kleure voltooi."

Let daarop dat God op die eerste en tweede dag elke dag een skeppingswerk gedoen het: Hy het die lig en die uitpansel geskep. Op die derde dag het Hy twee werke gedoen: Hy het die land en plantegroei geskep. Net so het God op die vierde en vyfde dag een werk elke dag gedoen: Hy het die ligte en hul funksies op die vierde dag geskep, en die voëls en visse op die vyfde dag. Toe, op die sesde dag, het Hy weer twee werke gedoen: Hy het die landdiere en die mens geskep. Op die eerste drie dae het Hy vorm gegee aan wat vormloos was, en op die laaste drie dae het Hy gevul wat leeg was (vgl. v. 1). Op die eerste drie dae het Hy beweginglose voorwerpe geskep, en op die laaste drie dae het Hy voorwerpe geskep wat beweeg of lyk asof hulle beweeg.

"Beide plantegroei en die mensdom, wat die vrugbaarheid van die lewe simboliseer, is as hoogtepunte van die skepping in die antieke Nabye Ooste beskou. Die eerste triade [van dae] eindig klimaks met die skepping van plantegroei; die tweede, die skepping van die mensdom."

Die vierde dag 1:14-19

Génesis 1:14-15 - En God het gesê: Laat daar ligte wees aan die uitpansel van die hemel, om skeiding te maak tussen die dag en die nag; en laat hulle dien as tekens sowel vir vaste tye, asook vir dae sowel as jare. Laat hulle ook dien as ligte aan die uitpansel van die hemel om lig te gee op die aarde. En dit was so.

"... die Hebreeuse teks lui: 'En God het gesê: Laat die ligte in die uitpansel van die hemel dien as skeiding. ...' Met ander woorde, in v. 14 neem God se bevel aan dat die ligte reeds in die uitpansel is, en in reaksie op sy bevel word diem ligte 'n doel gegee, naamlik 'om die dag van die nag te skei' en 'om die seisoene en dae en jare te merk.'"

"Die term 'tekens' is elders in die Pentateug spesiale aandag gegee. Byvoorbeeld, die sogenaamde 'plae' van Egipte word in werklikheid deur die outeur van die Pentateug 'tekens' genoem (bv. Deut 29:2-3). Die betekenis wat aan hierdie term in die Eksodus-verslag gegee

word ... is dat die dade van God wat wanorde oor die Egiptenare gebring het, 'tekens' was dat God magtiger en majestueuser was as die Egiptenare se gode. Hierdie betekenis van die term 'tekens' pas goed in Gen 1:14. Die outeur sê dat die son en maan nie net lig op die land moet gee nie, maar dat hulle visuele herinneringe moet wees aan die krag en majesteit van God. Hulle is 'tekens' van wie die God van die verbond is. Hulle [sic] 'vertel van die heerlijkheid van God', soos die psalmis dit stel. (Ps 19:1). Nie net dien die term 'tekens' as 'n herinnering aan die grootheid en heerlijkheid van God vir die outeur van die Pentateug nie, maar 'tekens' is ook 'n gereelde herinnering in die Pentateug aan sy genade en barmhartigheid (Gen 4, 9, 17).

Moses het nie bedoel dat hierdie tekens die tekens van die dierieriem of astrologiese tekens was nie.

"Die narratief beklemtoon hul funksie as dienaars, ondergeskik aan die belange van die aarde ... Dit verskil aansienlik van die bygelowige geloof binne heidense godsdienste dat die aarde se lot deur die loop van die sterre bepaal word."

"Hier is 'n streng waarskuwing vir ons tyd vir enigiemand wat die sterre soek om hul lewens te karteer."

Die Hebreeuse woord wat as "seisoene" vertaal word, verskyn elders in die Pentateug. Dit beteken "afsprake", maar die vertalers het dit ook in Levitikus as "feeste" vertaal.

"Hulle [die son en maan] was nie bloot ligte of herinneringe aan God se heerlijkheid nie, hulle was ook kalenders vir die viering van die verbond. Die wêreld is gemaak vir die [Mosaïese] verbond. Reeds met die skepping is die land voorberei vir die verbond."

Génesis 1:16 - God het toe die twee groot ligte gemaak: die groot lig om te heers oor die dag en die klein lig om te heers oor die nag; ook die sterre.

Waarom het Moses die terme "groter" en "kleiner lig(te)" gebruik om die son en maan te beskryf? Hy het dit waarskynlik gedoen, nie net as gevolg van hul relatiewe grootte nie, maar omdat hierdie Hebreeuse woorde, wat baie soortgelyk is in ander Semitiese tale, ook die name van heidense gode is. Hy wou hê dat die Israeliete die feit moes waardeer dat hul God die entiteite geskep het wat hul heidense bure as gode aanbid het.

"... die Bybelse skeppingsverhaal gee die sterre slegs die skaarste melding, asof die skrywer sy skouers opgetrek en gesê het: 'En, o, ja. Hy het ook die sterre gemaak.'"

Génesis 1:17 - En God het hulle aan die uitpansel van die hemel gestel om lig te gee op die aarde

Die skrywer se perspektief is deurgaans aardsgeoriënteerd. Hy het fenomenologiese taal (van voorkoms) gebruik wat baie algemeen in die Ou Testament voorkom. Selfs moderne wetenskaplike handboeke gebruik sulke taal sonder vrees om as onwetenskaplik gekritiseer te word – wanneer hulle verwys na "sonsopkoms", "sonsondergang", ens. Moses en die ander Bybelse skrywers het nie geglo dat die aarde die middelpunt van die heelal is en dat die son om die aarde draai nie.

"Waar het die interpretasie ontstaan dat die Bybel so 'n geosentriese prentjie aanbied? Dit het ontstaan in die post-Nuwe-Testamentiese tyd toe vooraanstaande teoloë die Ptolemaïese kosmologie van die tweede eeu n.C. aangeneem en die Bybel op grond van hierdie nie-Bybelse kosmologie geïnterpreteer het."

Génesis 1:18-19 - en om te heers oor die dag en oor die nag en om skeiding te maak tussen die lig en die duisternis. Toe sien God dat dit goed was. En dit was aand en dit was môre, die vierde dag.

Waarskynlik het God lig op die eerste dag geskep (v. 3), maar toe op die vierde dag het die son, maan en sterre vir die eerste keer duidelik verskyn. Nog 'n siening is dat, aangesien God eers die son en maan geskep het tot op die vierde dag, ons die "dae" van die skepping moet verstaan as langer as 24-uur dae. Nog 'n siening is dat God die son, maan en sterre op die eerste dag geskep het, maar hulle het eers op die vierde dag draers van lig (ligte) geword.

"Hierdie, die vierde dag, is die enigste dag waarop geen goddelike woord na die vervulling bygevoeg word nie. Op dae 1-3 benoem hierdie goddelike woord die geskape voorwerpe (vv 5, 8, 10); op dae 5-6 word die skepsele geseën (vv 22, 28). Die weglating kan net 'n elegante stilistiese variasie wees, of dit kan 'n doelbewuste poging wees om te vermy om 'son' en 'maan' met hul konnotasies van godheid te benoem."

Om op te som, die ligte (liggies, voorwerpe wat skyn) het vier doeleindes gedien.

1. Hulle het die dag van nag onderskei.
2. Hulle het tekens voorsien.
3. Hulle het die seisoene onderskei.
4. Hulle het die aarde verlig.

Kreasioniste het verskeie oplossings voorgestel vir die probleem van hoe lig van sterre, wat miljoene ligjare ver is, by Adam kon uitkom as die heelal slegs dae oud was. Hierdie verduidelikings is te ingewikkeld om hier te bespreek. Ek dink die beste verduideliking is die verskyning van ouderdom. Soos God mense, plante en diere ten volle gevorm geskep het, so het Hy die lig van verre sterre geskep wat reeds op die aarde sigbaar is.

Die vyfde dag 1:20-23

Génesis 1:20 - En God het gesê: Laat die waters wemel met 'n gewemel van lewende wesens, en laat die voëls oor die aarde vlieg langs die uitspannel van die hemel.

Op die vyfde dag het God lewende wesens geskep om in die water te lewe en voëls om oor die aarde te vlieg.

Génesis 1:21 - En God het die groot seediere geskape en al die lewende wesens wat beweeg, waar die waters van wemel, volgens hulle soorte; en al die gevleuelde voëls volgens hulle soorte. Toe sien God dat dit goed was.

Die "groot seediere" (Heb. tauninim) was groot visse, walvisse, inkvisse en alle groot wesens wat in die water geleef het (vgl. Ps. 104:25-26). Die heidene het hulle aanbid, maar hulle is onder God se gesag. Die Ou Testamentiese skrywers het heidense beeldspraak aangeneem, maar nie heidense teologie nie. Die keuse van hierdie groot wesens vir melding kon ook vir die doel van balans gewees het: om te wys dat God alle wesens, groot en klein, gemaak het. Weereens het Hy verskillende "soorte" van hierdie wesens geskep (vgl. vv. 11-12). Ook hierdie wesens het Hy as "goed" geëvalueer (vgl. vv. 10, 12, 18).

Génesis 1:22-23 - En God het hulle geseën en gesê: Wees vrugbaar en vermeerder en vul die waters in die see, en laat die voëls op die aarde vermeerder. En dit was aand en dit was môre, die vyfde dag.

Interessant genoeg verwys hierdie eerste melding van God se seën ("God het hulle geseën") na visse en voëls! Hierdie wesens het ook die "vermoë gehad om hulself voort te plant" (vgl. v. 12). Voëls en visse "heers oor hul onderskeie ryke deur te vermeerder."

"Die seën van God is een van die groot verenigende temas van Genesis. God seën diere (1:22), die mensdom (1:28), die Sabbat (2:3), Adam (5:2), Noag (9:1), en dikwels die aartsvaders (12:2-3; 17:16, 20, ens.). God se seën is die duidelikste sigbaar in die gawe van kinders, aangesien dit dikwels gekoppel word aan 'vrugbaar wees en vermeerder'. Maar alle aspekte van die lewe kan hierdie seën uitdruk: gewasse, familie en nasie (Deut 28:1-14). Waar die moderne mens van sukses praat, het die OT-mens van seën gepraat."

Let daarop dat Moses geskryf het dat God beide seediere en voëls op dieselfde "dag" geskep het. Evolusie beweer dat voëls uit reptiele ontwikkel het, en dat hierdie proses miljoene jare geneem het.

Die sesde dag 1:24-31

Génesis 1:24-25 - En God het gesê: Laat die aarde lewende wesens voortbring volgens hulle soorte: vee, kruipende diere en wilde diere van die aarde volgens hulle soorte. En dit was so. En God het die wilde diere van die aarde gemaak volgens hulle soorte en die vee volgens hulle soorte en al die diere wat op die grond kruip, volgens hulle soorte. Toe sien God dat dit goed was.

"'Skepsel[e]' vertaal die Hebreeuse woord *nephesh*, wat gewoonlik as "siel" vertaal word (bv. 2:7). Hierdie Hebreeuse woord, en die Afrikaanse "siel", impliseer bewuste lewe, in teenstelling met plante wat onbewuste lewe het. Dus, in die sin van bewuste lewe, het diere sowel as mense siele. "Vee" verwys na "mak diere" (wat die mens kon tem), en "diere" verwys na wilde diere.

Wat het met die dinosourusse gebeur? Konserwatiewe Bybel-interpreteerders glo oor die algemeen dat hulle bestaan het, omdat hulle saam met die ander diere geskep is, maar dat hulle uitgesterf het, óf voor die Vloed óf daarna. Een mening is soos volg:

"Voor die Vloed het dinosourusse en die mens saam op ons planeet gewoon. Die uitsterwing van die groot mariene reptiele, saam met die meerderheid van alle ander soorte seediere, sou veroorsaak gewees het deur die gewelddadige omwenteling van die Vloed, waarvan baie as fossiele begrawe en bewaar is."

Génesis 1:26 - En God het gesê: Laat Ons mense maak na ons beeld, na ons gelykenis, en laat hulle heers oor die visse van die see en die voëls van die hemel en die vee en oor die hele aarde en oor al die diere wat op die aarde kruip.

"'Ons' is waarskynlik 'n meervoud van intensivering (of potensiaal of 'majesteit; sien my kommentaar op vers 1 hierbo), hoewel sommige dit as 'n meervoud van selfberaadslaging beskou (vgl. 11:7; Ps. 2:3). Ander glo dat God Sy hemelse hof aangespreek het (vgl. Jes. 6:8). "Ons" sluit egter nie die engele in nie, aangesien God die mens na Sy beeld alleen gemaak het, nie ook na die beeld van engele nie. "Ons" gee ons nog 'n wenk – en dit is slegs 'n wenk op hierdie punt – dat God 'n drie-enige wese is (vgl. v. 1, "Elohim"). Soos die Skrif ontvou, word dit duidelik dat God inderdaad 'n drie-enige wese is. God die Vader het moontlik die ander twee lede van die Drie-eenheid aangespreek. (Dit is 'n antropomorfisme: 'n beskrywing van God in menslike terme, in hierdie geval om iets te doen wat mense doen.) Ons moet egter nie hierdie vers as 'n formele bewys van die Drie-eenheid gebruik nie, aangesien hierdie verwysing op sigself nie bewys dat een God in drie persone bestaan nie.

"Alhoewel die Christelike Drie-eenheid nie slegs uit die gebruik van die meervoud afgelei kan word nie, kan 'n meervoud binne die eenheid van die Godheid uit die gedeelte afgelei word."

Die teologiese kontroversie in Moses se tyd was nie tussen trinitarisme en unitarisme nie, maar tussen een selfstandige, soewereine, goeie God – en baie beperkte, wispelturige, dikwels goddelose gode.

Sommige feministe het die gebruik van "man" (v. 26; AV en sommige ander vertalings) tot mans beperk, maar dit is nie die primêre betekenis van die Engelse woord nie. Die primêre betekenis daarvan is "mens" of "menslike ras", volgens die standaard Oxford-woordeboeke. Net so beteken "mankind" gewoonlik "die menslike ras" of "mensdom", tensy dit in teenstelling is met "vroulikheid". Die Hebreeuse woord adam het ook 'n wye reeks betekenisse, van "die menslike ras" tot "Adam". Gevolglik het ek hierdie Afrikaanse woorde gebruik, in die vertroue dat die leser hulle in harmonie met hul gebruikelike betekenisse sal interpreteer.

Wat behels dit om na die beeld van God geskape te word? Ons kan dit uit die konteks leer. God het al die plante en diere geskep met die vermoë om voort te plant "volgens hul (of sy) soort" (vv. 11, 12 [twee keer], 21, 24 [twee keer], 25 [twee keer]). Eikebome bring klein eikebome voort, honde reproduseer klein hondjies, ens. Net so het 'n persoonlike God persone geskep.

Maar die mens is ook gemaak om "oor die hele aarde" te heers (die plante en diere, v. 28). God het dus nie net die mensdom (manlik en vroulik, v. 27) geskep met die vermoë om "vrugbaar te wees en te vermeerder" (v. 28) nie, maar Hy het mense geskep sodat hulle ook Sy begeertes kon uitvoer. Dus behels die beeld van God die vermoë om met God te kommunikeer om as Sy verteenwoordigende heerser op aarde te dien.

"Moreel verantwoordelike persoonlikheid is wat bedoel word met 'die beeld van God'. ...

Persoonlikheid behels drie dinge: selfbewussyn, redenasie-krag en morele sin. Met ander woorde, enige wese wat vir homself kan sê: 'Ek is, ek behoort, ek sal,' is geskape na die beeld van God."

Ouers bring nie net 'n kind fisies voort nie, maar hulle begeer gewoonlik dat hul kind hul begeertes sal uitvoer. Die kind dra die beeld of gelykenis van die ouer, beide in hoe hy of sy lyk en in hoe hy of sy optree, dit wil sê in sy of haar gehoorsaamheid aan die wil van die ouer. Kinders wat in hul ouers se voetspore volg deur hul gehoorsaamheid, weerspieël werklik die beeld van hul ouers. Net so is Adam en Eva geskape om God te verteenwoordig deur Sy begeertes en wil uit te voer en so Sy beeld te openbaar.

"Beeld en gelykenis beteken 'n beeld wat soos is. Die eenvoudige verklaring van die Skrif is dat die mens by sy skepping soos God was."

""Beeld" en "gelykenis" is in wese sinonieme terme. Beide dui op persoonlikheid, morele en geestelike eienskappe wat God en die mens deel (d.w.s. selfbewussyn, God bewussyn, vryheid, verantwoordelikheid, spraak, morele onderskeidingsvermoë, ens.). Hierdie onderskei mense van die diere, wat geen Godbewussyn het nie, al het hulle 'n bewuste lewe. Sommige skrywers het die beeld van

God die mens se "geestelike persoonlikheid" genoem. In 'n ander sin is die mens die beeld van God (bv. hy regeer en skep soos God doen, onder God se gesag, en weerspieël dus God). Die sondeval het die beeld van God in die mens verduister, maar nie uitgewis nie (vgl. 9:6).

"Wat is die beeld van God in die mens? Die tradisionele beskouing is dat God se beeld sekere morele, etiese en intellektuele vermoëns is. 'n Meer onlangse siening, gebaseer op Hebreeuse grammatika en die kennis van die antieke Midde-Ooste, interpreteer die frase as wat beteken 'Laat ons die mens maak na ons beeld' (die Hebreeuse voorsetsel in hierdie frase kan vertaal word as). In antieke tye kon 'n keiser beveel dat standbeelde van homself in afgeleë dele van sy ryk geplaas word. Hierdie simbole sou verklaar dat hierdie gebiede onder sy mag en heerskappy was. Dus het God die mensdom as lewende simbole van Homself op aarde geplaas om Sy heerskappy te verteenwoordig. Hierdie interpretasie pas goed by die bevel wat volg - om te heers oor alles wat God gemaak het."

Sluit die beeld van God in die mens die mens se liggaam in?

"Die meeste teoloë het erken dat [sic] ons dit [d.w.s. die frase 'die beeld van God'] nie letterlik kan interpreteer nie – dit wil sê, dat die mens se fisiese wese na die beeld van God is. So 'n interpretasie moet om ten minste vier redes verwerp word. In die eerste plek word ons elders vertel dat God 'n gees is (Johannes 4:24; Jes. 31:3) en dat hy alomteenwoordig [oral teenwoordig] is (1 Kon. 8:27). In die tweede plek sou 'n letterlike interpretasie ons met allerhande bisarre vrae laat. As die mens se fisiese wese na die beeld van God is, sou ons dadelik wonder watter, indien enige organe, God besit. Het hy geslagsorgane, en indien wel, watter? Het hy die vorm van 'n man, of van 'n vrou, of albei? Die absurditeit dat God 'n seksuele wese is, maak hierdie interpretasie hoogs onwaarskynlik. Derdens lyk dit onwaarskynlik dat Die mens se waardigheid bo die res van die diere (Gen. 9:5 v.; Jak. 3:7-9) is te wyte aan sy geringe fisiologiese verskille van hulle. Is dit geloofwaardig dat diere doodgemaak mag word, maar dat die mens nie doodgemaak mag word omdat sy gestalte effens anders is nie? Laastens, 'n letterlike interpretasie lyk nie net teenstrydig met die res van die Skrif nie, en onwaarskynlik, maar ook onvanpas, het Gardener gepas opgemerk: 'Maar ons anatomie en fisiologie word vereis deur ons aardse habitat, en heeltemal onvanpas vir die een wat die ewigheid bewoon.' Om hierdie redes het teoloë tot die gevolgtrekking gekom dat die stelling in Genesis 1:26-28 metafories moet wees van die mens se geestelike of onmateriële aard."

"... alhoewel God se heerlijkheid in die uiterlike mens skyn, is daar geen twyfel dat die regte setel van sy beeld in die siel is nie."

"Mense is geskape soos (nie na) die beeld van God sodat hulle heerskappy oor alle dinge kan hê as God se plaasvervangers (1:26-28; sien ook Ps. 8)."

"Eerstens, God se beraadslaging [in v. 26] toon dat Hy besluit het om die mens anders te skep as enige van die ander skepsels – na sy beeld en gelykenis. God en mens deel 'n gelykenis wat nie deur ander skepsels gedeel word nie. Dit beteken blykbaar dat 'n verhouding van noue gemeenskap tussen God en mens kan bestaan wat anders is as die verhouding van God met die res van sy skepping. Watter belangriker feit oor God en mens sou nodig wees as die verbond by Sinai in werklikheid 'n werklike verhouding sou wees? Verwyder dit en die verbond is ondenkbaar.

"Tweedens, in Gen 1, is die mens, die beelddraer, die voorwerp van God se seën. Volgens die verslag van die skepping in Gen 1, is die hoofdoel van God met die skepping van die mens om hom te seën. Die impak van hierdie punt op die res van die Pentateug en die outeur se siening van Sinai is duidelik: deur Abraham, Israel en die verbond moet hierdie seën aan die hele mensdom herstel word."

Mense ("hulle") moet oor alles wat God gemaak het (visse, voëls, beeste, ens.) heers soos God sou: wyslik en verstandig.

"Wat ook al ware wetenskaplike pogings opgelewer het, val onder hierdie breë handves wat die Skepper aan die mens gegee het."

Génesis 1:27 - En God het die mens geskape na sy beeld; na die beeld van God het Hy hom geskape; man en vrou het Hy hulle geskape.

""Mens" verwys na die mensdom, nie Adam individueel nie. "Hulle" dui op hierdie generiese betekenis. God het die mensdom "geskape" (vgl. v. 1) as man en vrou; hulle het nie uit 'n laer lewensvorm ontwikkel nie (vgl. Matt. 19:4; Mark. 10:6). Adam en Eva was nie androgynies nie (twee individue fisies verbind soos 'n Siamese tweeling), of elkeen 'n hermafrodiet (een individu wat beide manlike en vroulike geslagsorgane besit). Daar is geen basis vir hierdie bizarre idees in die teks nie. God het Eva gevorm uit Adam se rib (2:21), nie uit die helfte van sy liggaam of uit sy geslagsdele nie.

"Die beeld word gevind in die tipe verhouding wat ontwerp is om tussen manlike en vroulike mense te bestaan, 'n verhouding waar die eienskappe van elke geslag waardeur en gebruik word om 'n eenheid in hul identiteit en doel te vorm. Toe God mense as manlik en vroulik geskep het, het Hy hulle gevorm om 'n eenheid in hul verhouding te vertoon wat sou ooreenstem met die verhouding van God en sy hemelse hof."

"Deur as een te regeer, vervul man en vrou die doel van God waarvoor hulle geskape is. Verenig as een mensdom, is man en vrou een met God en sy hemelse hof. En dit is hierdie eenheid tussen man en vrou, en tussen die mensdom en God, wat in die sondeval beskryf in Genesis 3 vernietig word."

Soos 'n man en vrou eenheid in hul huwelik demonstreer, weerspieël hulle die eenheid van die Godheid. Eenheid behels om in ooreenstemming met God se wil en doeleindes te wees. Eenheid is noodsaaklik vir 'n orkes, 'n atletiekspan en 'n konstruksiespan, sowel as 'n gesin, om 'n gemeenskaplike doel te bereik. Eenheid in die huwelik is noodsaaklik as man en vrou God se doel vir die mensdom wil vervul. (Oor die algemeen voel vroue dat 'n huwelik werk as hulle daarvoor praat, maar mans voel dat dit werk as hulle nie daarvoor praat nie.)

God het die mensdom manlik en vroulik geskape as 'n uitdrukking van Sy eie pluraliteit: "Laat Ons die mensdom maak" (v. 26). God se pluraliteit het die mens se pluraliteit geantisipeer. Die menslike verhouding tussen man en vrou weerspieël dus God se eie verhouding met Homself.

Hierdie vers is moontlik die eerste gedig in die Bybel. Indien wel, kan die verskuiwing van prosa na poësie mense as God se beeldraers beklemtoon, en die verskuiwing in genre dui op die belangrikheid van wat gesê word. Daar is 'n mate van meningsverskil onder Ou Testamentiese geleerdes oor wat Bybelse poësie van Bybelse prosa onderskei, dus is die genre van hierdie vers debatteerbaar.

Génesis 1:28 - En God het hulle geseën, en God het vir hulle gesê: Wees vrugbaar en vermeerder en vul die aarde, onderwerp dit en heers oor die visse van die see en die voëls van die hemel en oor al die diere wat op die aarde kruip.

Let daarop dat God se seën van die mens uitdrukking vind in terme van "nageslag wat die idees van saad en lewe aandui, twee "prominente temas soos Genesis en die hele Bybel ontvou." God se seën stel die mensdom in staat om sy tweevoudige bestemming te vervul: om voort te plant (ten spyte van die dood), en om te heers (ten spyte van "vyande). Seën dui op alles wat menslike vrugbaarheid bevorder en "help om heerskappy te bereik."

Interpreteerders het oor die algemeen die bevel om "vrugbaar te wees en te vermeerder" erken as bevel aan Adam en Eva (en later aan Noag, 9:1) as die hoofde van die mensdom, nie bloot as individue nie. Dit wil sê, die meeste interpreteerders glo dat God nie elke mens die opdrag gegee het om kinders te verwek nie. Dit blyk duidelik uit die feit dat God baie mans en vroue onbekwaam gemaak het om voort te plant. Gevolglik moet 'n mens nie op hierdie bevel beroep as ondersteuning vir die siening dat God wil hê dat alle mense soveel kinders as moontlik moet baar nie. Hierdie vers is 'n "kulturele mandaat", nie 'n individuele mandaat nie. Dit was aan Adam en Eva as hoofde van die mensdom dat God hierdie bevel gegee het, nie bloot aan hulle as individue nie.

"Hierdie bevel, soos ander in die Skrif, dra 'n implisiete belofte saam dat God die mens in staat sal stel om dit te vervul."

Seksuele verbintenis is God se verordende metode om Sy "opdrag om nageslag te vermeerder" te implementeer. Gevolglik is seks "weselik goed". Toe God hierdie opdrag gegee het, was Adam en Eva "in 'n ongevalle toestand. Daarom sou die nageslag wat hulle "sou voortbring godvrugtig gewees het. Dit is veral 'n godvrugtige "saad wat God die mensdom opgedra het om groot te maak. Net so het Hy Noag en sy vrou, wat albei "regverdig" was, beveel om vrugbaar te wees (9:1).

God het nie mans of vroue emosioneel, geestelik of fisies in staat gestel om kinders groot te maak sonder 'n huweliksmat nie. Gevolglik sukkel enkelouers. Soos kinders beide godvrugtige ouers sien wat 'n harmonieuse huwelik modelleer, leer hulle om hul eie seksuele identiteit, die rolle van man en vrou, en onvoorwaardelike liefde te waardeer. Onvoorwaardelike liefde is nodig vir 'n harmonieuse huwelik.

"'Onderwerp' en 'heers'," die tweede aspek van hierdie mandaat, impliseer 'n mate van soewereiniteit en beheer wat God aan die mensdom oor die natuur gedelegeer het. Dit vorm God se "Magna Carta" vir alle ware wetenskaplike en materiële vooruitgang (vgl. v. 26). God het Adam en Eva beveel om kennis te bekom sodat hulle hul omgewing kon bemeester, om al die elemente daarvan in diens van die menslike ras te bring.

"Die heerskappy wat die mens in die Tuin van Eden geniet het, was 'n direkte gevolg van die beeld van God in hom."

"Waarom hierdie behoefte om die aarde te onderwerp? Daar is ten minste vier moontlikhede: (1) Sonde sou die aarde verwoes, en mense sou groot moet inspan om daar te woon (sien 3:17-19). (2) Satan sou die wil van God trotseer en alle goeie pogings moeilik maak. (3) Die aarde wat aan homself oorgelaat word, sou nie goed bly nie. In plaas daarvan het God beplan dat mense dit sou moes bestuur en beheer. (4) Die skoonheid van die aarde was slegs in die tuin wat God geplant het (sien 2:8); die res van die aarde sou vyandig wees. Wat ook al die geval is, onderwerp beteken nie 'vernietig' nie. Dit beteken wel om 'op te tree as bestuurders wat die gesag het om alles te bestuur soos God beplan het.' Hierdie opdrag geld ewe veel vir mans en vroue."

Hierdie vers verduidelik dat God se doel met die skepping van mense was dat hulle oor die dierewêreld, inderdaad, oor die res van Sy skepping, sou heers. Toe Adam en Eva geval het (3:6), het hulle hulself onder God se gesag uitgehaal en onder Satan se gesag geplaas. Vandag is Satan die gesag waaronder Adam en Eva se afstammelinge leef – totdat hulle onder God se gesag kom. Nietemin het God belowe om 'n afstammeling van die vrou (Eva) te verwek wat Satan sou oorwin en sodoende die mensdom in staat sou stel om die opdrag te vervul om onder God se gesag te heers (3:15). Mettertyd het hierdie Saad Jesus Christus bewys te wees, wat eendag na die aarde sal terugkeer om Sy vyande te onderwerp en oor die skepping te heers, en sodoende hierdie opdrag te vervul. Dit is werklik die verhaal van die Bybel van Genesis tot Openbaring.

Vir 'n getroude paartjie is eenheid in die huwelik noodsaaklik om God se skepping effektief te bestuur.

"Ons Christelike verkondiging van hoop het voorlopers in die teologiese grond van drie goddelike programmatiese verwagtinge wat die eerste keer in Genesis gehoor word: (1) God sal die menslike familie seën met voortplanting en heerskappy (1:26-28); (2) Hy sal oorwinning behaal oor die mensdom se vyand (3:15); en (3) Hy sal beide teweegbring deur die nageslag van Abraham (12:1-3) – naamlik die een mens Jesus Christus."

Ons het in hierdie vers die drie essensiële elemente van 'n goddelike bedeling (rentmeesterskap, huishoudelike bestuur): 'n goddelike openbaring van God se wil vir menslike gedrag, gevolglike menslike verantwoordelikheid, en 'n tydperk waartydens God mense toets aangaande hul gehoorsaamheid aan hierdie verantwoordelikheid. 'n "Bedeling" is 'n tydperk waartydens God die mens toets in verhouding tot sy gehoorsaamheid aan 'n spesifieke openbaring van God se wil. Die historiese "bedelings" vorm 'n progressiewe, verbonde openbaring van God se handeling met die mensdom. God het sommige daarvan aan die hele menslike ras gegee, en Hy het sommige aan 'n deel daarvan gegee (bv. Israel). Bedelings is nie afsonderlike weë van verlossing nie; in elke bedeling word die mens gered deur God se genade, as gevolg van die werk van Jesus Christus. Voor die Kruis is mense gered in die vooruitsig van Christus se offer – so te sê op krediet – deur 'n openbaring te glo wat deur God aan hulle gegee is. Na die Kruis word mense gered in retrospek van Christus se offer, deur die openbaring te glo dat Hy God se regverdige eise teen sondaars bevredig het (1 Johannes 2:2).

"Die dispensasionele studie van die Bybel bestaan uit die identifisering van sekere goed gedefinieerde tydperiodes wat goddelik aangedui word, tesame met die geopenbaarde doel van God met betrekking tot elkeen."

Terwyl spesifieke menslike verantwoordelikhede verander soos goddelike openbaring ontvou, en bedeling bedeling opvolg, het mense 'n voortdurende verantwoordelikheid om in die lig van vorige openbaring te leef. Byvoorbeeld, al het die bedeling van die Mosaïese Wet geëindig (Rom. 10:4), word Christene nietemin gehelp om hul verantwoordelikhede teenoor God na te kom deur bewus te wees van wat God van die Israeliete onder die Mosaïese Wet vereis het (vgl. Rom. 15:4; 2 Tim. 3:16-17). Die doel van elke bedeling was om mense onder 'n spesifieke gedragsreël te plaas, nie as 'n voorwaarde vir verlossing nie, maar om te demonstreer dat mense altyd nie aan God se standarde voldoen nie en daarom die verlossing moet aanvaar wat God aan hulle as 'n geskenk bied. Ek glo dat sewe bedelings in die Skrif onderskeibaar is, naamlik: (1) Onskuld (Gen. 1:28); (2) Gewete (Gen. 3:7); (3) Menslike Regering (Gen. 8:15); (4) Belofte (Gen. 12:1); (5) Wet (Eks. 19:1); (6) Kerk (Handelinge 2:1); en (7) Koninkryk (Openb. 20:4).

Hierdie vers dui die eerste bedeling aan: Onskuld. God het die mens onskuldig geskep, hom in 'n perfekte omgewing geplaas, hom aan 'n eenvoudige toets onderwerp en hom gewaarsku teen die

gevolge van ongehoorsaamheid. Adam hoef nie te sondig nie, maar hy het gekies om dit te doen. Die slang het Eva mislei (vgl. 2 Kor. 11:3), maar Adam het doelbewus gesondig (vgl. 1 Tim. 2:14). Hierdie bedeling het geëindig toe God Adam en Eva skuldig geoordeel en hulle uit die Tuin van Eden verdryf het (3:24). Ons weet nie hoe lank na hul skepping ons eerste ouers geval het nie.

Terwyl baie mense John Nelson Darby (1800-1882) verkeerdelik as die stigter van dispensasionalisme identifiseer, het die historikus Ernest Sandeen aangetoon dat "die term nie gebruik moet word as 'n sjibbolet waarmee Darbyiete van ander millennials onderskei word nie."

"Die stelsel van dispensasies is nie primêr in Darby se denke nie; en verder word dit gedeel deur baie van Darby se teenstanders en letterlik deur tientalle ander, waarvan sommige glad nie millenariërs was nie."

Génesis 1:29-30 - Verder het God gesê: Ek gee nou aan julle al die plante wat saad gee, wat op die hele aarde is, en al die bome waar boomvrugte aan is, wat saad dra. Dit sal julle voedsel wees. Maar aan al die diere van die aarde en al die voëls van die hemel en al die kruipende diere op die aarde, waarin 'n lewende siel is, gee Ek al die groen plante as voedsel. En dit was so.

God het die mens gesag en verantwoordelikheid gegee om die natuur te reguleer en die beskawing te bevorder. Die natuur moes die mens dien, nie andersom nie. Dit gee die mens egter nie die reg om die natuur te misbruik nie. Dit regverdig ook nie die gee van diere en plante die "regte" van mense nie.

"Die mens is die klimaks van die skepping, en in plaas daarvan dat die mens die gode van voedsel voorsien [soos algemeen was in die antieke wêreld], het God die plante as voedsel vir die mens voorsien (1:29)."

Vers 29 dui daarop dat die mens oorspronklik 'n vegetariër was. Na die Vloed het God vir Noag gesê dat hy diere kon eet (9:3). Sommige glo dat die diere moontlik ook aanvanklik herbivoor was (v. 30). Alternatiewelik kon sommige diere van die begin af vleisetend gewees het. In hierdie geval kon die dood van sommige diere voor die Sondeval plaasgevind het. Die dood was 'n oordeel oor die mensdom na die Sondeval, maar dit kon deel gewees het van wat God "goed" genoem het voor die Sondeval. Daar word aangevoer dat die dood 'n gevolg is van morele boosheid. Maar diere is nie in staat tot morele boosheid nie. Miskien het niks wat God geskep het voor die Sondeval gesterf nie. Die vraag of die dood voor die Sondeval bestaan het of nie is een waarop die Bybel nie 'n definitiewe antwoord gee nie.

Génesis 1:31 - Toe sien God alles wat Hy gemaak het, en – dit was baie goed. En dit was aand en dit was môre, die sesde dag.

Hierdie vers teken die einde van die sesde "dag" van die skepping aan, en dit som die skeppingsverslag op wat so pas in hoofstuk 1 gegee is. Let daarop dat alles wat God gemaak het "baie goed" was. Dit is in harmonie met al God se dade; Hy doen altyd en slegs wat baie goed is, want Hy is 'n goeie God.

"Sommige mense vra: 'Hoe kan God goed wees as daar soveel boosheid en lyding in die wêreld is?'" Die antwoord is dat God 'n perfekte wêreld geskep het en die mens dit verpruts het!"

Verse 27 tot 31 is 'n algemene weergawe van die menslike skepping. Die meer gedetailleerde weergawe van die skepping van Adam en Eva volg in 2:4 tot 25. Hierdie twee verslae weerspieël nie noodwendig 'n twee-dokument-samestelling (twee afsonderlike weergawes wat verskil) van die skeppingsverhaal nie, maar hulle illustreer die skrywer se doel. In hoofstuk 1 wou hy die skepping van die mensdom in die groter konteks van die kosmiese skepping beklemtoon. Die naam elohim (lett. die sterke een, vertaal as "God") kom meer as 30 keer in hierdie hoofstuk voor, wat beklemtoon dat dit die magtige God was wat alles geskep het. "Goed" verskyn sewe keer in hierdie hoofstuk (vv. 4, 10, 12, 18, 21, 25, 31), wat die goedheid van God in die seën van Sy skepping – veral die mensdom – uitlig.

Daar is drie hoofstandpunte rakende die oorsprong van die mens soos opgeteken in 1:26 tot 31; 2:7; en 2:21 tot 25.

1. Evolusie (beide Darwinisties en neo-Darwinisties) beweer dat alle lewende organismes ontwikkel het uit 'n enkele, eenvoudige sel deur 'n proses wat miljoene jare geneem het. Hierdie eerste sel het ontstaan uit die ophoping van chemiese en proteïenelemente wat saamgekom het as gevolg van onbekende veranderingsfaktore oor 'n lang tydperk. Hierdie siening weerspreek die Skrif, en dit is nie wetenskaplik bewysbaar nie.

"... Mnr. Darwin se teorie is onbewysbaar. Uit die aard van die saak kan die oorsprong van dinge nie bekend word behalwe deur 'n bonatuurlike openbaring nie. ... Sodra die wetenskap verby die werklike en die bestaande kom, is dit in die gebied van spekulasie, en word dit saamgesmelt met filosofie, en is dit onderworpe aan al sy hallusinasies."

"Die aannames van historiese kontinuïteit en wetenskaplike naturalisme is nie meer vatbaar vir egte wetenskaplike bewyse as Bybelse katastrofisme en bonatuurlikheid nie."

2. Teïstiese evolusie poog om die Skrif en wetenskaplike teorieë te vermeng. Dit beweer dat God die evolusionêre proses georden en gerig het. Hierdie siening slaag nie daarin om spesifieke stellings in die teks van die Skrif voldoende te verduidelik nie, en dit pas die teks by wetenskaplike teorie aan. Die hoofprobleem met hierdie siening is dat dit nie heeltemal getrou is aan die wetenskap of die Skrif nie, maar teenstrydig is.

"Trouens, teïstiese evolusie is 'n teenstrydigheid in terme. Dit is net so vernietigend vir geloof in die Bybelse leerstelling van skepping as wat naturalistiese evolusie is; en deur die skeppingsaktiwiteit van God keer op keer in te roep, maak dit ook die evolusionêre hipotese nietig."

3. Spesiale skepping beweer dat God die heelal en alle lewensvorme deur 'n reeks bonatuurlike dade geskep het. Sommige spesiale kreasioniste glo dat Hy dit in 'n relatief kort tydperk gedoen het. Ander, soos progressiewe kreasioniste, glo dat die skeppingsproses duisende jare geneem het. Hierdie siening gee voorrang aan die teks van die Skrif en interpreteer dit meer letterlik, histories en grammatikaal.

Progressiewe kreasionisme is 'n ander siening, maar dit is nie so algemeen soos die drie stanspunte wat hierbo beskryf is nie. Dit leer dat God die heelal in verskeie skeppingsdade geskep het wat tydperke van onbepaalde duur geskei het. Die evolusieproses was aan die werk binne hierdie eras en verklaar die ontwikkeling van filums, spesies, ens. Die volgende aanhaling onderskei teïstiese evolusie van progressiewe kreasionisme:

"Ek glo nie in teïstiese evolusie nie. Teïstiese evolusie beteken eenvoudig dat God die evolusionêre proses so gelei het dat dit nie op 'n suiwer naturalistiese basis verduidelik kan word nie. Dit neem aan dat alle lewende dinge, insluitend die mens, biologies van 'n gemeenskaplike voorouer afstam. In teenstelling met teïstiese evolusie, dui die Skrif aan dat God verskillende basiese soorte wesens gemaak het en dat alle bestaande plante en diere nie van 'n gemeenskaplike voorouer afstam nie."

Ek glo nie dat die Skrif progressiewe kreasionisme ondersteun nie, soos hierdie notas sal verduidelik.

4. Die sewende dag 2:1-3

"2:1-3 weerspieël 1:1 deur dieselfde frases in te voer, maar in omgekeerde volgorde: 'Hy het geskep', 'God', 'hemel en aarde' verskyn weer as 'hemel en aarde' (2:1) 'God' (2:2), 'geskape' (2:3). Hierdie chiastiese patroon bring die gedeelte tot 'n netjiese afsluiting wat versterk word deur die insluiting 'God het geskep' wat 1:1 en 2:3 verbind."

Die stemming van die narratief keer ook terug na wat dit in 1:1 en 2 was. Stilte en kalmte heers weer.

Génesis 2:1 - So is dan voltooi die hemel en die aarde met hulle ganse leërmag.

Hierdie vers is 'n afsluitende opsomming van God se skeppingswerk op die ses dae van die skepping. Een Afrikaanse vertaling het die Hebreeuse woord tsb as "ligte" weergegee (NASB 2020 red.). Ander

vertalings het "gasheer" of "leërskaar" (AV, NASB 1971 red., ESV, NKJV, RSV). Nog ander het dit vertaal as "skikking" (NIV), "menigte" (NRSV), "menigte" (NEB), en "alles daarin" (HCSB, NET2). Hierdie Hebreeuse woord verwys gewoonlik meer gereeld na die sterre in die Ou Testament (bv. Deut. 4:19) as na die engele (bv. 1 Konings 22:19). Dus verwys "hul hemelse ligte" waarskynlik hier na die son, maan en sterre.

Génesis 2:2 - En God het op die sewende dag sy werk voltooi wat Hy gemaak het, en op die sewende dag gerus van al sy werk wat Hy gemaak het.

"'Sewende' kom van 'n Hebreeuse stam wat beteken 'om vol, voltooi, heeltemal opgemaak te wees.' 'Gerus' (Heb. shabat) beteken 'opgehou of gestaak van aktiwiteit (vgl. Eks. 40:33). Daar is geen implikasie dat God moeg gevoel het deur Sy kreatiewe aktiwiteit en moes rus nie. Hy het eenvoudig opgehou skep omdat Hy Sy werk voltooi het (vgl. Jes. 40:28-29).

"Die ewige God het nie gerus soos een wat vermoeid is nie, maar soos een wat welbehag het."

"Ongetwyfeld dui die getal sewe in die Skrif die heilige meting van tyd aan."

Sommige ander antieke Nabye Oosterse beskawings het die sewende dag as besonder betekenisvol beskou, maar nie dieselfde as Israel se Sabbatdag nie. Die oorsprong van hierdie wedsydse agting kan waarskynlik teruggevoer word na God se rus op die sewende dag van die skepping.

Génesis 2:3 - En God het die sewende dag geseën en dit geheilig, omdat Hy daarop gerus het van al sy werk wat God geskape het deur dit te maak.

God het die sewende dag van onaktiwiteit "geseën" deurdat Hy dit afgesonder het as anders as die ander skeppingsdae. Dit was 'n "herdenking van Sy skeppingswerk". God was tevrede met die werk wat Hy gedoen het (vgl. 1:31). Let op die unieke drievoudige "herhaling van die "sewende dag" in verse 2 en 3, wat die besondere betekenis daarvan beklemtoon.

"... volgens een Babiloniese tradisie is die sewende, veertiende, negentiende, een-en-twintigste en agt-en-twintigste dae van elke maand as ongelukkig beskou: Genesis verklaar egter die sewende dag van elke week as heilig, 'n rusdag wat aan God gewy is (2:1-3)."

Let daarop dat God Adam nie beveel het om op die Sabbat van werk te weerhou nie. Dit het later met die Mosaïese Wet gekom. Die Skrif leer egter wel die belangrikheid van periodieke rus (vgl. Eks. 20:8-10; 23:10-12; Lev. 25:2, 4; Deut. 15:1-18; Heb. 4:1-11; et al.). Deel van die gelykenis van God behels rus soos Hy gedoen het nadat Hy Sy werk voltooi het.

"In die eerste ses dae word die ruimte onderwerp; op die sewende word tyd geheilig. Hierdie dag is geseënd om die aarde te verkwik. Dit roep die mensdom op om die patroon van arbeid en rus van die Koning na te boots en so God se heerskappy en hul [mense se] toewyding aan Hom te bely. Op hierdie dag hou hulle op om die aarde te onderwerp."

Die skrywers van die Skrif het die Sabbat gebruik om die hoop op Messiaanse verlossing dwarsdeur die Ou Testament te antisipeer. In die skeppingsverhaal wys die Sabbat vooruit na die tyd wanneer God sal bring ...

"... 'n perfekte en volledige kosmos uit chaos. Die weeklikse ruservaring van die Sabbat [onder die Mosaïese Wet] het gedien om die toekomstige vrede en rus van die Messiaanse era te verpersoonlik."

"Die sewende dag van die week, die Joodse Sabbat, het die ou skepping en die verbond van die wet gesimboliseer; eers werk jy, dan rus jy. Die eerste dag van die week, die dag van die Here, simboliseer die Nuwe Skepping en die Genadeverbond: eers glo jy in Christus en vind rus, en dan werk jy (Ef. 2:8-10)."

Die sabbats- en jubeljare in antieke Judaïsme het ook gewys na die bevryding wat die Messias vir Sy volk sou bied.

Die struktuur van 1:1 tot 2:3 dra die kenmerke van literêre kunstigheid, net soos die struktuur van die res van Genesis.

"Die ooreenstemming van die eerste paragraaf, 1:1-2, met 2:1-3 word onderstreep deur die aantal Hebreeuse woorde wat albei veelvoude van 7 is. 1:1 bestaan uit 7 woorde, 1:2 van 14 (7 x 2) woorde, 2:1-3 van 35 (7 x 5) woorde. Die getal sewe oorheers hierdie openingshoofstuk op 'n vreemde manier, nie net in die aantal woorde in 'n spesifieke afdeling nie, maar ook in die aantal kere wat 'n spesifieke woord of frase herhaal. Byvoorbeeld, 'God' word 35 [7 x 5] keer genoem, 'aarde' 21 [7 x 3] keer, 'hemel/uitspansel' 21 [7 x 3] keer, terwyl die frases 'en dit was so' en 'God het gesien dat dit goed was' 7 keer voorkom."

Hierdie eienskappe van die herhaling van belangrike woorde of frases in veelvoude van sewe, en die gebruik daarvan om gedeeltes van die verhaal tussen hakies te plaas, gaan voort deur Genesis, hoewel nie konsekwent nie. Dit help die leser van die Hebreeuse teks om afsonderlike gedeeltes van die teks as sodanig te identifiseer.

Hoe lank was die sewe skeppingsdae? Dit is 'n probleem omdat die geïnspireerde skrywers "dag" (Heb. yom) op verskeie maniere in die Ou Testament gebruik het.

"Die eenvoudige feit is dat dag in Hebreeus (net soos in Afrikaans) in drie afsonderlike betekenisse gebruik word: om te beteken (1) vier-en-twintig uur, (2) die tydperk van lig gedurende die vier-en-twintig uur, en (3) 'n onbepaalde tydperk. Daarom moet ons die presiese tydsduur wat deur dag in Genesis aangedui word, ooplaai."

Moses het "dag" op hierdie drie maniere in Genesis 1 en 2 gebruik: (1) 'n 12-uur periode van daglig (1:5, 14, 16, 18), (2) 'n 24-uur dag (1:14), en (3) die hele sewe-dae periode van die skepping (2:4). 'n Paar geleerdes het aangevoer dat die volgorde van dae glad nie chronologies georden is nie. Hulle glo dat Moses die dae getel het op grond van inhoud eerder as volgorde in tyd. Hierdie siening het nie wye aanvaarding geniet nie. Ander geleerdes glo dat daar sommige gedeeltes van die teks is wat nie in chronologiese volgorde is nie. Daar is vier hoofbeskouings oor die lengte van die skeppingsdae.

1. **Die letterlike 24-uur-dagteorie.** Die normale gevolgtrekking wat 'n mens waarskynlik uit die terminologie in die teks (bv. aand, oggend, dag, nag, ens.) sou trek, is dat God die wêreld in ses 24 uur dae geskep het. Hierdie siening stem die meeste ooreen met die beginsels van letterlike, historiese en grammatikale interpretasie. Die feit dat die aantal dae ooreenstem met die aantal weeksdae, bevoordeel ook hierdie siening. Verder, wanneer "dag" (yom) met 'n syfer in die Ou Testament voorkom, soos hier, verwys dit na 'n 24-uur periode. Sommige voorstanders noem Eksodus 20:11 ook as ondersteuning. Die hoofprobleem met hierdie siening is dat die aktiwiteit van sommige dae (bv. die sesde) vir sommige meer as 24 uur benodig.
2. **Die dag-ouderdom (of geologiese dag) teorie.** Hierdie siening interpreteer die terminologie minder letterlik. Voorstanders voer aan dat die gebeurtenisse wat opgeteken is, meer as 24-uur dae benodig (bv. v. 12). Hulle wys ook daarop dat sondae moontlik eers op die vierde dag begin het. Sommige voorstanders van hierdie teorie is teïstiese evolusioniste. Ander is progressiewe kreasioniste. Progressiewe kreasioniste probeer oor die algemeen om die geologiese eeue met die ses skeppingsdae te korreleer. Nie alle voorstanders van hierdie siening verbind die lang kreatiewe dae met die geologiese eeue nie. Die hoofprobleem met die dag-ouderdom-teorie is dat dit terme figuurlik interpreteer wat 'n duidelike letterlike betekenis het.
3. **Die letterlike dae met tussenliggende eeue-teorie.** Hierdie siening beskou elke dag slegs as 'n tyd van voltooiing van kreatiewe aktiwiteit. Dit is 'n poging om die "oggend en aand"-verwysings ernstig op te neem, maar steeds die tyd toe te laat wat nodig lyk binne die dae (bv. v. 12). Dit is 'n kombinasie van die twee voorafgaande sienings. Dit belas egter die teks. Ook kon Moses hierdie metode van skepping duideliker beskryf het as wat hy gedoen het as lang eeue die ses dae afgewissel het. Min geleerdes het hierdie siening aangeneem.
4. **Die openbaringsdagteorie.** Die minste letterlike interpretasie hou vol dat God die skepping in ses dae geopenbaar, eerder as volbring het. 'n Groot probleem met hierdie siening is Eksodus

20:11, waar Moses sê dat God "gemaak", nie "geopenbaar" het nie, Sy skepping in ses dae. 'n Variasie van hierdie standpunt verstaan die dae as "strukture van 'n literêre raamwerk wat ontwerp is om die ordelike aard van God se skepping te illustreer en om die verbondsvolk in staat te stel om die Skepper na te boots."

Voorveronderstellings is uiters belangrik in hierdie kontroversie. As iemand glo dat wetenskaplike "feite" waar is, kan hy of sy probeer om die Bybel hierby te laat pas. Aan die ander kant, as iemand in 'n onfeilbare Bybel glo, sal hy of sy voorkeur gee aan stellings in die teks. As iemand glo dat albei waar is, sal hy of sy gou leer dat albei nie waar kan wees nie. Byvoorbeeld, die teks sê dat God die bome voor seelewe geskep het (1:11, 20), maar die meeste evolusioniste glo dat bome na seelewe ontwikkel het. Ook impliseer die Bybel dat seelewe en voëls omtrent dieselfde tyd ontstaan het (1:20), maar evolusioniste beweer dat hulle miljoene jare uitmekaar ontwikkel het. Geen teorie verduidelik die konflik tussen Bybelse stellings en wetenskaplike bewerings voldoende nie. Uiteindelik word 'n mens werklik gedwing om te vra: Plaas ek meer vertrouwe in wat God sê of in wat wetenskaplikes sê? 'n Mens se voorveronderstellings sal ook beïnvloed of hy of sy min of meer letterlik interpreteer.

"'n Mens kan nie anders as om bekommerd te wees oor die neiging van sommige evangeliese geleerdes om die interpretasie van Genesis 1 aan moderne wetenskaplike menings te onderwerp nie. Daar is 'n gevaarlike neiging om die eerste hoofstuk van Genesis nie deur streng en akkurate eksegetiese te interpreteer nie, maar op 'n manier wat die 'wetenskaplike denke' bevredig."

Geloof in die onfeilbaarheid van die Skrif doen egter nie die probleem van die ouderdom van die aarde weg nie. Verskeie evangeliese geleerdes wat bekwame wetenskaplikes is en onfeilbaarheid bevestig, glo dat die korrekte interpretasie van die Skrif lei tot 'n ou aarde-model van die skepping. Ander ewe gekwalifiseerde onfeilbaarheidsdeskundiges sien 'n jong aarde-model in die Bybel.

Een skrywer het biografiese inligting gegee oor Aartsbiskop James Ussher (1581-1656), wie se chronologie eerste in die 1701-uitgawe van die AV en later in die kantlyn van die oorspronklike Scofield Reference Bible verskyn het. Hy het ook 'n verduideliking gegee van hoe Ussher by sy datums uitgekom het en 'n tabel wat die datums van die belangriker gebeure in die Ou Testamentiese geskiedenis wat in Ussher se chronologie vervat is, lys.

"'n Verskil tussen hierdie posisies op hierdie presiese punt van die verhouding tussen wetenskap en Skrif is duidelik en onmiskenbaar. Die ou-aarde-beskouing is gebou op die posisie dat 'n ou heelal en 'n ou aarde 'n gevestigde feitelike basis is. Dus moet die Bybel op die ware betekenisvlak geïnterpreteer word om te wys dat dit nie in stryd is met hierdie feit nie. Die jong-aarde-model is gebaseer op die posisie dat die wetenskaplike data wat gebruik word om die konsep van 'n ou aarde vas te stel verskillend geïnterpreteer kan word en dat daar, streng gesproke, geen behoefte is om 'n ou aarde te verdedig nie. Dus word die Bybel benader sonder

hierdie a priori [teoretiese, veronderstelde, afgeleide] eis vir 'n ou aarde, en die verskille is merkbaar duidelik, na hierdie skrywer se mening."

Evangeliste wat in 'n jong aarde glo (gewoonlik minder as 10 000 jaar oud) doen dit gewoonlik omdat hulle glo dat die Bybelse geslagsregisters in Genesis 5 en 11 volledig of byna volledig is. Sommige van die ander geslagsregisters in die Skrif is duidelik onvolledig, wat die deur oopmaak vir die moontlikheid dat hierdie geslagsregisters in Genesis ook onvolledig kan wees.

Waar kom die name wat ons vir die dae van die week gebruik vandaan? Die dae van die week het oorspronklik hul name ontvang ter ere van sewe heidense gode, wat die antieke mense met die vyf hoofplanete plus die son en maan geassosieer het. Die name van Germaanse (Teutoniese) gode het dié van sommige Romeinse gode met verloop van tyd vervang. Die vroeë kerk het, volgens Joodse gebruik, die dae van die week genummer om die gebruik van name van heidense gode te vermy (bv. Lukas 24:1; Handeling 20:7).

Weeksdag	Teutoniese god	Romeinse god/planeet
Sondag		Son
Maandag		Maan
Dinsdag	Tiw	Mars
Woensdag	Woden	Mercurius
Donderdag	Thor	Jupiter (Jove)
Vrydag	Frigg	Venus
Saterdag		Saturnus

"Alhoewel historiese en wetenskaplike vrae dalk voorop in ons gedagtes is soos ons die teks nader, is dit twyfelagtig of dit in die skrywer se gedagtes was, en daarom moet ons versigtig wees om antwoorde te soek op vrae waaroor hy nie bekommerd was nie. Genesis gaan hoofsaaklik oor God se karakter en sy voornemens vir die sondige mensdom. Laat ons oppas dat ons nie toelaat dat ons belange ons van die sentrale dryfveer van die boek aflei nie sodat ons mis wat die HERE, ons skepper en verlosser, vir ons sê."

Die hoofpunt van die skeppingsverhaal (1:1—2:3) is dat God chaos deur Sy woord in 'n ordelike, geseënde, goeie skepping verander het. Die oorspronklike Israelitiese lesers van Genesis sou in hierdie openbaring bemoediging gevind het om op God te vertrou. Hulle sou op Hom gehoop het om hul nasionale lewe te transformeer van chaos, in 'n heidense chaotiese omgewing (Egipte), na orde en seën, in 'n omgewing wat Hy vir hulle sou skep (Kanaän). God se superioriteit oor die magte wat hul heidense bure uit vrees aanbid het (gode van die duisternis, die son, maan, planete en sterre, die waterdiepte, ens.) sou hul geloof versterk het. Hul God het hulle ook as 'n nasie geskep, sodat hulle met vertroue na die toekoms kon uitsien.

"Hierdie gedeelte is ook betekenisvol in die lewens van Christene. Bo en behalwe die bewering van die feit van die skepping op dieselfde manier as wat dit vir Israel gedoen het, bied die gedeelte 'n belangrike teologiese les. Die gelowige gaan 'n lewe van Sabbatsrus van werke binne en begin 'n lewe van heiligheid in daardie rus. Ons leer uit die skeppingsverhaal (1) dat God 'n verlossende God is wat duisternis in lig verander, dood in lewe, en chaos in seën; (2) dat God absoluut soewerein is oor alle lewe en alle heidense idees wat vir ons trouheid sou meeding; en (3) dat God deur Sy kragtige Woord werk – om te skep, te verlos en te heilig. Gehoorzaamheid aan Sy kragtige Woord, óf die geskrewe Woord, óf die lewende Woord, ons Verlosser, sal gelowiges na Sy glorieryke beeld verander."

B. WAT VAN DIE SKEPPING GEWORD HET 2:4—4:26

Genesis 2:4 tot 4:26 vertel ons wat geword het van ("die verslag van," 2:4)" die skepping wat God in 1:1 tot 2:3 beskryf het. Genesis 2:4 tot 25 vertel die skepping van man en vrou as voorbereiding vir die verslag van die sondeval in hoofstuk 3. Moses het vir ons die breë uiteensetting van die skepping in 1:1 tot 2:3 gegee en toe besonderhede oor die skepping van mense in die res van hoofstuk 2 ingevul (vgl. Ps. 104; Spr. 8). Hy het toe beskryf wat met die skepping gebeur het deur belangrike gebeure in die Tuin van Eden, die moord op Abel en die familie van Kain op te teken.

"Die gedeelte begin met 'n beskrywing van die skepping van Adam en Eva en spoor hulle sonde, God se vloek op sonde, en die uitbreiding van sonde in hulle nageslag na. Nie meer in rus nie, het die mensdom vlug en vrees ervaar, sy weg in die wêreld gevind, oorleef en die beskawing ontwikkel. Asof in antwoord op die seëninge van die Skepping, verskaf hierdie gedeelte 'n drievoudige vloek (van Satan [3:14], van die grond as gevolg van die mens [3:17], en van Kain [4:11]). Tog is daar in hierdie verslegtende lewe 'n teken van genade (4:15) en 'n straaltjie hoop (die mens het begin Yahweh aanroep [4:26])."

1. Die Tuin van Eden 2:4—3:24

Hierdie storie het sewe tonele wat 'n verandering in akteurs, situasies of aktiwiteite identifiseer. Moses het hierdie gedeelte van Genesis in 'n chiastiese (palistofiese, kruisende) struktuur gekonstrueer om die aandag op die sentrale toneel te vestig: die Sondeval. Die voorafgaande tonele lei tot die Sondeval, en die volgende tonele beskryf die gevolge daarvan.

- A. Toneel 1 (narratief): God is die enigste akteur, en die mens is passief (2:4-17).
- B. Toneel 2 (narratief): God is die hoofakteur, die man speel 'n minder belangrike rol, die vrou en die diere is passief (2:18-25).
- C. Toneel 3 (dialoog): Die slang en die vrou gesels (3:1-5).
- D. Toneel 4 (narratief): Die man en die vrou is primêr (3:6-8).

C' Toneel 5 (dialoog): God voer 'n gesprek met die man en die vrou (3:9-13).

B' Toneel 6 (narratief): God is die hoofakteur, die man speel 'n minder belangrike rol, die vrou en die slang is passief (3:14-21).

A' Toneel 7 (narratief): God is die enigste akteur, en die mens is passief (3:22-24).

Die verhaal van wat in die Tuin van Eden plaasgevind het (hoofstuk 3) begin met 'n tweede, meer gedetailleerde weergawe van die skepping van die mensdom wat Moses gegee het as 'n inleiding tot die Sondeval en die gevolge daarvan (hoofstuk 2).

"Meer lig word gewerp op die verhouding tussen Genesis 1 en Genesis 2 deur 'n oorweging van 'n literêre struktuur wat deur die hele boek Genesis voorkom: Eerstens word minder belangrike dinge vinnig behandel, en dan word die dinge wat meer belangrik is vir die sentrale tema van die Bybel teruggekeer en meer volledig ontwikkel."

Let op die volgende kontraste tussen die verslae van die mens se skepping.

	1:1—2:3	2:4-25
Naam van God	Elohim (Sterke Een)	Jahwe (Verbondshoudende Een)
Doel	Feite van die Skepping	God se verhouding met menslike skepsels
Beklemtoning	Die wêreld oor die algemeen	Die mensdom spesifiek

Moses het "Jahweh", die God wat Abraham geroep het (12:1) en wat Israel uit Egipte verlos het (Eks. 3:15), geïdentifiseer met "Elohim", die God wat die kosmos geskep het. Die naam "Jehovah", wat in sommige Engelse vertalings verskyn, kom van die kombinasie van die klinkers van die Hebreeuse adonay ("Here") met die konsonante van die Hebreeuse Jahweh (d.w.s. JHWH).

"In Genesis 1 verwys 'elohim (God) na God se transendensie oor die wêreld, terwyl in Genesis 2-3 YHWH (HERE) praat van God se immanensie met sy uitverkorenes. Wanneer die verteller die twee name kombineer, maak hy 'n gewaagde bewering dat die Skeppingsgod die Here van Israel se geskiedenis is. Net soos God die skepping beveel het, beveel Hy die geskiedenis. Alles is onder God se soewereine beheer, wat waarborg dat Israel se geskiedenis in triomf sal eindig, nie in tragedie nie."

Die skepping van die mens 2:4-17

Die verskille tussen 1:1 tot 2:3 en 2:4 tot 25 het daartoe gelei dat baie literêre kritici van die Bybel daarop aandring dat twee verskillende skrywers hierdie gedeeltes geskryf het. Maar die ooreenkomste tussen hierdie gedeeltes pleit vir 'n gemeenskaplike skrywer.

Kritici wat aan die dokumentêre hipotese vashou, glo dat gedeeltes in Genesis (en elders) wat die naam "Elohim" bevat, van een brondokument (E) afkomstig is, en gedeeltes waar "Jehovah" of Jahweh verskyn, van 'n ander brondokument (J) afkomstig is. 'n Beter verduideliking is dat die spreker in die gedeelte, of die skrywer van die gedeelte (Moses), elk van hierdie name van God doelbewus gekies het om 'n spesifieke eienskap van God te beklemtoon wat daardie naam aandui. In die geval van "Elohim" is daardie eienskap Sy krag as Skepper, en in die geval van "Jehovah" of Jahweh is dit Sy verbondsverhouding met mense.

Génesis 2:4 - Dit is die geskiedenis van die hemel en die aarde toe hulle geskape is. Die dag toe die HERE God die aarde en die hemel gemaak het,

Nadat God die skepping van die heelal soos ons dit ken, vertel het, het Hy Moses vervolgens geïnspireer om vir sy lesers te verduidelik wat daarvan geword het. Sonde het dit binnegedring en dit verwoes.

"Die bestemming van die menslike skepping is om in God se wêreld te leef, saam met God se ander skepsels, op God se terme."

Die Hebreeuse woord toledot verskyn eerste in 2:4, waar dit die volgende afdeling van die boek inlei. Hierdie Hebreeuse woord lees dikwels "geslagte", "geskiedenis", "afstammelinge" of, soos hier (in die NASB en NIV), "rekening" (vgl. 5:1; 6:9; 10:1; 11:10, 27; 25:12, 19; 36:1, 9; 37:2). Die woord som op wat in die afdeling volg en stel voor wat van iets geword het, in hierdie geval die heelal, of, meer dikwels, iemand. Die persoon wat na toledot genoem word, is gewoonlik nie die sentrale figuur in die afdeling nie, maar die persoon wat die volgende geskep het. Die toledot-stellings dra die belangrikste strukturele en konseptuele raamwerk vir die hele Boek Genesis by.

"... die materiaal binne elke tol'dot is 'n mikrokosmos van die ontwikkeling van die Boek Genesis self, met die motiewe van seën en vloek wat 'n dominante rol speel. Binne elk van die eerste paar tol'dot is 'n agteruitgang na vloek tot 12:1-12, waar die boodskap na die belofte van seën beweeg. Van hierdie punt af is daar 'n voortdurende strewe na die plek van seën, maar steeds met elke opeenvolgende verhaal is daar agteruitgang, want Isak en Jakob het nie aan Abraham voldoen nie. Gevolglik is die familie aan die einde van Genesis nie in die land van seën nie, maar in Egipte."

'n Nuwe naam vir God verskyn in hierdie vers. "God" is weer eens Elohim, maar "HERE" (Jahweh, Jehova) vertaal die eienaam van God wat elders die Almagtige se verbondsverhouding met Sy volk beklemtoon. Die "God" van hoofstuk 1 en die "HERE God" van hoofstuk 2 is dieselfde Persoon.

Génesis 2:5-6 - was daar nog geen struik in die veld op die aarde nie, en geen plante van die veld het nog uitgespruit nie; want die HERE God het nog nie

laat reën op die aarde nie, en daar was geen mens om die grond te bewerk nie. Maar 'n mis het opgetrek uit die aarde en die hele aardbodem bevogtig.

Hierdie verse beskryf globale toestande voor die mens se skepping in terme wat God se genadige voorbereiding van die wêreld vir hom beklemtoon. Hulle is 'n terugflits na toestande voor 1:26. Moses het terme gekies wat kontrasteer met toestande wat na die sondeval bestaan het. "Struik" was klaarblyklik nie eetbaar nie, terwyl "plante" wel was. Dus het Moses twee tipes grond onderskei: bewerkbare en nie-bewerkbare grond.

Moses se verwysing na "reën" (v. 5) antisipeer die verhaal van die Vloed (hfst. 6-9). Die afwesigheid van "reën" en die teenwoordigheid van die "mis" (v. 6) het sommige skrywers daartoe gelei om 'n "kapteorie" voor te stel. Volgens hierdie teorie het 'n kap van waterdamp die aarde aanvanklik bedek en dit natgemaak. Dit het die vernietigende strale van die son verminder sodat die mens voor die Vloed baie langer geleef het, en dit het hitte meer eweredig oor die oppervlak van die aarde versprei. So 'n waterkap bedek Venus. Hierdie kap het vermoedelik opgebreek toe God die Vloed gestuur het (7:11). Dit is nog een van daardie teorieë wat onmoontlik is om afdoende te bewys of te weerlê.

"Hierdie idee het steeds vandag [2015] sy verdedigers, alhoewel die eksegetiese fondament daarvan deur die meeste evangeliese geleerdes verwerp word en die wetenskap daarvan deur beide evangeliese en sekulêre wetenskaplikes verwerp word. Nietemin was liberale geleerdes verheug om steun te ontvang van die meer fundamentalistiese damp-kap-teoretici vir hul bewering van die antieke Hebreërs se naïewe sienings van die kosmos."

Nog 'n verduideliking is dat mis uit die aarde opgestyg het, gekondenseer en soos reën geval het, en so die aarde natgemaak het.

Ek glo Genesis 1:1 tot 2:3 is die groter prentjie van die skepping, en die res van hoofstuk 2 vertel die skepping van die mens oor. Hoofstuk 2 verse 4 en 5 stel die weg vir wat volg deur te verduidelik hoe landbougrond was voordat die mens dit begin bewerk het. Vers 5 verduidelik die oorspronklike orde van plantelewe, wat nog nie gegroei het as gevolg van reën nie ("geen plant van die veld het nog uitgespruit nie"). Aanvanklik het plante gegroei uit die mis wat uit die grond ontstaan het (v. 6). Met ander woorde, verse 5 en 6 gee blykbaar die chronologiese volgorde van mis – plante – mens, en die opmerking oor reën is bygevoeg omdat dit is hoe plante nou groei.

Génesis 2:7 - En die HERE God het die mens geformeer uit die stof van die aarde en in sy neus die asem van die lewe geblaas. So het dan die mens 'n lewende siel geword.

"'Gevorm' (Heb. yasar) beteken om te vorm of te knie en impliseer dat God dit doelbewus met teer liefdevolle sorg gedoen het. Dit beskryf die werk van 'n kunstenaar elders (vgl. Job 10:8-9). 'n Mens moet egter nie tot die gevolgtrekking kom dat God Adam letterlik met God se hande gevorm het nie, aangesien God nie hande het nie. Hy is 'n geeswese. Dit is een van talle antropomorfismes in die Bybel wat God en Sy aktiwiteite beskryf asof God 'n mens is. Die punt wat beklemtoon word, is dat God Adam met liefdevolle sorg geskep het – soos 'n pottebakker 'n voorwerp op sy wiel vorm.

"'Stof' (Heb. haadama) weerspieël die mens se nederige oorsprong. Alhoewel hy na God se beeld gemaak is, was die mens 'n skepsel soos ander skepsels wat God gemaak het. Dit sluit die siening uit dat die mens van die gode afstam, wat gewild was in die antieke Nabye Ooste en fundamenteel was in die Egiptiese kosmologie. In die Skepping het God die mens uit die stof opgewek om te heers. In die Sondeval het die mens egter deur sy eie werk na die stof teruggekeer (3:19). Met "stof" het Moses waarskynlik "aarde" bedoel: bestaande materiaal.

"Prakties was die universele geloof van die oudheid met betrekking tot die mens se oorsprong dat hy van aarde gemaak was. Dit kon nie anders wees nie, want die waarheid was duidelik vir hom wat oë gehad het om te sien. Die mens se liggaam vergaan tot stof na die dood. Dit is duidelik gemaak van aarde. Die verhale wat die verhaal van die mens se skepping sou vertel, verskil wel, maar die verskil tussen die verslae wat die ingryping van 'n skepper veronderstel, lê in die metode van goddelike prosedure."

Die "asem van die lewe" (Heb. nesama) was God se asem wat aan Adam lewe, geestelike begrip (Job 32:8) en 'n funksionerende gewete (Spr. 20:27) gegee het. Dit het waarskynlik ook morele, intellektuele, verhoudings- en geestelike vermoëns oorgedra. Adam se lewensasem het van God se asem of gees gekom. Dieselfde Hebreeuse woord, nephesh, beteken beide "asem" en "gees", en verwys soms na die Heilige "Gees" (vgl. 1:2). God se "asem" kan 'n sinoniem vir Sy woord wees (vgl. Ps. 33:6).

Die punt is dat God lewe aan Adam geskenk het. Die mens se uniekheid het daarin bestaan dat hy na God se beeld geskape is. Weereens, 'n mens moet die gevolgtrekking vermy dat God letterlik asem in Adam se neusgate uit God se mond geblaas het, aangesien God nie 'n mond en longe het nie. Die mens is dus 'n kombinasie van stof en goddelikheid.

"Nie hierdie asem self nie, maar die manier waarop dit uitgegee word, dui op die mens se waardigheid."

Hierdie vers is die basis vir die oortuiging dat die mens uit twee dele bestaan: 'n liggaam en 'n siel – een liggaamlik (fisies) en die ander geestelik. Dit is die leerstelling van menslike digotomie. Diegene wat hierdie siening van die mens huldig, plaas gewoonlik al die geestelike en immateriële aspekte van die mensdom onder die siel (bv. die menslike gees, die metaforiese hart, die wil, die verstand, ens.). Terwyl 1

Tessalonisense 5:23 mense beskryf asof hulle 'n "gees en siel en liggaam" het, word dit algemeen erken dat die gees en die siel geestelik is en die liggaam fisies.

Génesis 2:8 - Ook het die HERE God 'n tuin geplant in Eden, in die Ooste, en daar aan die mens wat Hy geformeer het, 'n plek gegee.

Nog 'n aanduiding van God se liefde en genade is dat Hy Adam in 'n tuin geplaas het wat Hy vir hom voorberei het. Die God wat magtig genoeg was om die kosmos met 'n woord te skep (hfst. 1) was ook 'n goeie en liefdevolle God.

Génesis 2:9 - En die HERE God het allerhande bome uit die grond laat uitspruit, begeerlik om te sien en goed om van te eet; ook die boom van die lewe in die middel van die tuin, en die boom van die kennis van goed en kwaad.

Die bome in die tuin was pragtig ("aangenaam vir die oë") en eetbaar ("goed om van te eet") – 'n boord vir die mens om te geniet (v. 9). Die "boom van die lewe" blyk 'n middel te gewees het, met sy vrugte, waardeur God Adam en Eva se lewens onderhou het. Weereens, kom God se begeerte om die mens te seën deur. "Die kennis van goed en kwaad" (vgl. v. 17) verwys waarskynlik na die mens se vermoë om self te besluit wat die beste vir hom is en wat nie (d.w.s. wysheid). "Goed en kwaad" kan 'n merisme wees vir al die dinge wat die lewe beskerm en vernietig. Dit kan totale kennis beteken. Dit was klaarblyklik regte bome, aangesien die tuin 'n regte tuin was, en Adam en Eva regte mense was (Lukas 3:38; Rom. 5:14; 1 Kor. 15:22, 45; 1 Tim. 2:13-14; Judas 14). Die een boom het God met die lewe geassosieer, en die ander boom het Hy geassosieer met die kennis van goed en kwaad.

Génesis 2:10-14 - En daar het 'n rivier uit Eden uitgegaan om die tuin nat te maak; en daarvandaan is dit verdeel en het vier lope geword. Die naam van die eerste is die Pison. Dit is hy wat om die hele land Hávila loop waar die goud is. En die goud van dié land is goed. Daar is ook balsemgom en onikssteen. En die naam van die tweede rivier is die Gihon. Dit is hy wat om die hele land Kus loop. En die naam van die derde rivier is die Hiddékel. Dit is hy wat oos van Assur loop. En die vierde rivier is die Frat.

Die moderne ekwivalent van die "Pison"-rivier (v. 11) is onbekend. Kommentators het voorgestel dat dit die Indus, die Ganges, 'n rivier van Arabië, of 'n rivier van Mesopotamië was. Die "land van Havila" was blykbaar in die suidweste van Arabië (vgl. 25:18). Die "Gihon" (v. 13) mag die Nyl voor die Vloed wees, aangesien Kus (die streek rondom die rivier) in die Ou Testament gewoonlik moderne Ethiopië beskryf (vgl. 10:6-8; Num. 12:1; 2 Sam. 18:19-33; 2 Konings 19:9; 2 Kron. 14:9-15; Jes. 37:9; Jer. 13:23; 38—39). Sommige interpreteerders glo egter dat hierdie terrein in die land van die Kassiete, oos van

Mesopotamië, was. Miskien is hierdie riviere vandag met sekerheid onidentifiseerbaar as gevolg van die groot geografiese veranderinge wat die Vloed teweeggebring het. Die "Tigris" en "Eufraat" is nou in die gebied wat voorheen "Babilonië" (moderne Irak) genoem is. Sommige glo dat die Tuin van Eden in Mesopotamië was.

Génesis 2:15 - Toe het die HERE God die mens geneem en hom in die tuin van Eden gestel om dit te bewerk en te bewaak.

"Eden" (wat "genot", "plesier" of miskien "plek van oorvloedige waters" beteken) blyk dus in die algemene gebied van die Beloofde Land geleë te gewees het (vgl. Jes. 51:3; Eseg. 36:35; Joël 2:3; Sag. 14:8; Openb. 22:1-2). Die "Tuin van Eden" [soms vertaal as "in"] blyk in die oostelike deel van Eden te gewees het, miskien in Mesopotamië.

Die Hebreeuse woord wat in vers 8 as "geplaas" vertaal word (wayyasem), is nie dieselfde een wat in vers 15 as "gesit" vertaal word (wayyannihehu) nie. Eersgenoemde term is die normale een vir die plaas van iets êrens. Laasgenoemde dui op rus en veiligheid (vgl. 19:16; Deut. 3:20; 12:10; 25:19), sowel as toewyding in God se teenwoordigheid (vgl. Eks. 16:33-34; Lev. 16:23; Num. 17:4; Deut. 26:4, 10). God het die mens spesifiek in "die tuin" geplaas, waar hy veilig kon wees en rus, en waar hy gemeenskap met God kon hê (vgl. 3:8). Die mensdom se primêre verantwoordelikheid daar was eintlik om God te aanbid en te gehoorsaam, alhoewel dit nie eksplisiet vermeld word nie, eerder as om bloot die tuin te "bewerk" en te "versorg" (v. 15).¹ Met ander woorde, Adam het gedien – en daardeur God aanbid – deur die tuin te versorg. Werk is in wese 'n goeie gawe van God, nie 'n straf vir sonde nie.

Ooreenkomste tussen die beskrywings van die tuin en die tabernakel is ook leersaam (vgl. Eks. 25-27). Beide plekke het die heerlijkheid van God se teenwoordigheid in hul pragtige omgewing weerspieël (vgl. Hag. 2:7-8; Openb. 21:18).

"Die Tuin van Eden is 'n tempeltuin, wat later in die tabernakel voorgestel word. Gerubs beskerm die heiligheid daarvan (Gen. 3:24; Eks. 26:1; 2 Kron. 3:7) sodat sonde en dood uitgesluit word (Gen. 3:23; Openb. 21:8)."

Hierdie redelik uitgebreide beskrywing van toestande in en die ligging van die Tuin van Eden baan die weg vir Adam en Eva se uitsetting daaruit in 3:24. Dit het waarskynlik ook die Israeliete aangemoedig om die Beloofde Land te verwag.

"Dit kan nouliks toevallig wees dat hierdie riviere, saam met die 'Egipterivier', weer 'n rol speel in die merk van die grense van die land wat aan Abraham belowe is (Gen 15:18)."

Génesis 2:16-17 - En die HERE God het aan die mens bevel gegee en gesê: Van al die bome van die tuin mag jy vry eet, maar van die boom van die kennis van goed en kwaad, daarvan mag jy nie eet nie; want die dag as jy daarvan eet, sal jy sekerlik sterwe.

God het vir Adam groot vryheid van keuse gegee. Let daarop dat Hy hom genadiglik breë toestemming gegee het voor een noue beperking. God het slegs verbied om van een van al die bome te eet. God se bevel impliseer ook dat Hy alleen weet wat goed en nie goed is vir die mens nie. Adam sou sterf as gevolg van ongehoorsaamheid, nie as gevolg van die vrugte van die boom nie. (Iemand het op hul kerk se markiestent geplaas: "Verbode vrugte skep baie konfyte.")

"Adam is die boom van die kennis van goed en kwaad ontsê om sy gehoorsaamheid te toets en te bewys dat hy gewilliglik onder God se bevel was. Die naam van die boom self toon dat die enigste doel van die voorskrif was om hom tevrede te hou met sy lot en om te verhoed dat hy opgeblase raak met bouse wellus. Maar die belofte waardeur hy gebied is om te hoop op die ewige lewe solank hy van die boom van die lewe geëet het, en, omgekeerd, die verskriklike dreigement van die dood sodra hy van die boom van die kennis van goed en kwaad geproe het, het gedien om sy geloof te bewys en uit te oefen."

"Daardie bekende boom simboliseer die vermoë om goed (d.w.s. wat die lewe bevorder) en kwaad te onderskei (d.w.s. wat die lewe belemmer). Sulke kennis behoort alleen aan God, want soos Agur inferensieel argumenteer in Spreuke 30:1-6, moet 'n mens omvattend weet om absoluut te kan praat oor wat goed en sleg is."

"Oor die algemeen lyk dit waarskynlik dat ons 'dood' moet verstaan as 'n geestelike toestand, maar 'n toestand wat gepas gesimboliseer word deur fisiese dood. Toe die mens gesondig het, het hy in 'n nuwe toestand oorgegaan, een wat oorheers word deur, en terselfdertyd gesimboliseer word deur, die dood. Dit is waarskynlik dat geestelike dood en fisiese dood nie as afsonderlik beskou word nie, sodat die een die ander behels."

"O, as Adam maar net in God geglo het oor sonde en die dood! O, as hy maar net sy ore teen die vader van die leuens toegestop het! O, as hy maar net skuld en berou en angs van die gewete kon vooruitgesmaak het toe hy na die boom gelei is! O, as hy net op daardie noodlottige oomblik daardie komende tuin kon voorsien het waar die Seun van God self tussen die donker olyfbome gelê het en teruggedeins het vir sonde en die dood in 'n sweet van bloed! O, as hy maar net al die doodsbeddens van al sy kinders op die aarde, en al die beddens van hulle tweede dood in die hel voor Hom kon sien uitgestrek! O Adam en Eva in Eden, en steeds onder die boom van versoeking, kyk voordat dit te laat is; kyk deur die eindelose eeue na die onuitspreeklike weë wat julle werk!"

Die Hebreeuse konstruksie beklemtoon die sekerheid van die dood, hoe dit ook al gedefinieer word. Waarom het Adam en Eva nie onmiddellik gesterf nie? Omdat die frase "op die dag" (v. 17) in Hebreeus 'n idioom is wat "vir seker" beteken (vgl. Eks. 10:28; 1 Kon. 2:37, 42).

"Het God versuim om Sy belofte na te kom? Beslis nie! Maar die dood wat die skuldige paar daardie dag oorval het, was slegs geestelik; die fisiese dood het eers eeue later gekom (Gen. 5:5)."

"Voordat Adam en Eva in sonde geval het, het God 'n voorstel aan hulle gemaak wat sommige as 'n verbond beskou, soos uiteengesit in Genesis 1:26-31 en 2:16-17. God het aan Adam gesag oor die skepsels van die wêreld gegee, hom beveel om vrugbaar te wees en hom toestemming gegee om van elke groen plant te eet. Die enigste beperking was dat Adam en Eva nie van die boom van die kennis van goed en kwaad mag eet nie, want as hulle dit doen, sal hulle sekerlik sterwe (2:16-17). Basies was die verbond voorwaardelik en het gehoorsaamheid vereis; maar dit het ook God se doel verklaar om die mensdom tot 'n plek van gesag en prominensie te verhef, wat uiteindelik deur Christus vervul sal word."

Die verbond in 2:16 en 17, saam met 1:28-30, is al die Edeniese Verbond genoem. 'n Verbond is 'n goddelike uitspraak waardeur God 'n verhouding stig wat verantwoordelikheid behels. Die verhouding kan Homself en 'n individu (bv. Adam in die Edeniese Verbond; Gen. 2:16-17) betrek, of Homself en die mensdom in die algemeen (bv. die mensdom in die Noagiese Verbond; Gen. 9:9-17). Dit kan Homself en 'n nasie (bv. Israel in die Mosaïese Verbond; Eks. 19:3-8) betrek, of Homself en 'n menslike familie (bv. Dawid se familie in die Dawidiese Verbond; 2 Sam. 7:12-17). 'n Verbond van een tipe kan in tyd 'n ander verbond of ander verbonde van 'n ander tipe of verskillende tipes oorvleuel. Byvoorbeeld, die Noagitiese Verbond oorvleuel die Mosaïese Verbond, en die Dawidiese Verbond oorvleuel die Mosaïese en Nuwe Verbonde.

Die Bybelse verbonde het normaalweg onvoorwaardelike beloftes behels waarin God Homself verplig het om sekere doeleindes te bereik ten spyte van menslike mislukking, alhoewel hulle voorwaardelike elemente kan bevat. 'n Uitsondering is die Mosaïese Verbond, waarin die vervulling van die beloftes in die verbond van Israel se gehoorsaamheid afgehang het. Die Edeniese Verbond was ook anders, deurdat God die dood belowe het vir die versuim om Sy bevel te gehoorsaam om te onthou van die boom van die kennis van goed en kwaad.

Die drie universele verbonde, wat die hele menslike ras raak, is die Edeniese, Adamiese en Noagiese Verbonde. Al die daaropvolgende verbonde raak Israel hoofsaaklik, hoewel hulle almal die res van die mensdom sekondêr raak. Daar is sewe groot Bybelse verbonde, en hulle help ons almal om te verstaan hoe God Sy doele met die mensdom uitwerk. Dit is: die Edeniese (Gen. 2:16), die Adamiese (Gen. 3:15), die Noagiese (Gen. 9:16), die Abrahamiese (Gen. 12:2), die Mosaïese (Eks. 19:5), die Dawidiese (2 Sam.

7:16), en die Nuwe (Heb. 8:8). Sommige geleerdes glo dat daar 'n agtste verbond is: die Palestynse (Deut. 30:3), terwyl ander hierdie vers beskou as 'n herhaling van die landbelofte wat aan Abraham in die Abrahamitiese Verbond gegee is.

"Op die vlak van menslike verhoudings wys die waarheid amper altyd na 'n verbond tussen twee vennote wat op 'n ongelyke voet staan; dit is die sterker een wat die berit [verbond] voorstel."

Die Edeniese Verbond het vyf dinge van Adam vereis. Hy was: (1) om die menslike ras te voortplant (1:28b), (2) om die aarde te onderwerp vir menslike bewoning (1:28c), (3) om heerskappy oor die diere te oefen (1:28d), (4) om die Tuin van Eden en sy vrugte te versorg en te geniet (2:15), en (5) om nie van een boom in die tuin te eet nie (2:17).

"Van Genesis tot Openbaring maak die Bybel dit duidelik dat niemand ooit deur sy eie goeie werke gered is nie, maar slegs deur geloof in die beloftes van God. Slegs in Eden is verlossing op grond van gehoorsaamheid geplaas, met die gepaardgaande waarskuwing van die dood vir die oortreding van God se gebod ..."

Vers 17 bevat ook die eerste profesie in die Bybel. Let daarop dat wat God voorspel het, letterlik en in detail vervul is. Dit dui daarop dat Sy ander voorspellings op dieselfde manier geïnterpreteer moet word, tensy daar rede in die konteks is om dit anders te verstaan.

"Een van my boeke, The Prophecy Knowledge Handbook (Wheaton, Ill.: Victor, 1990), spoor eenduisend Skrifgedeeltes oor profesie na, sommige van hulle enkele verse en sommige van hulle hele hoofstukke. Die boek toon dat die helfte van hierdie profesieë reeds letterlik vervul is, 'n verstommende bewys dat profesie akkuraat is selfs wanneer dit handel oor verre toekomstige gebeure."

Die skepping van die vrou 2:18-25

Génesis 2:18 - Ook het die HERE God gesê: Dit is nie goed dat die mens alleen is nie. Ek sal vir hom 'n hulp maak wat by hom pas.

Adam se skepping was nie volledig nie, omdat hy 'n "helper" kortgekom het wat met hom ooreengestem het. Hierdie tekortkoming het daartoe gelei dat God Adam se toestand "nie goed" verklaar het nie, dit wil sê, nie in ooreenstemming met God se wil vir hom nie. Hierdie voorsiening van 'n "metgesel" volg die patroon van die drie-enige God se eie "verhoudings waarin Hy omring word deur Sy hemelse hof" (vgl. Eseg. 1; Openb. 4-5). Die mens behoort normaalweg in 'n "gemeenskap" te leef, net soos God doen. God het nie net Adam se "toestand" geëvalueer nie, Hy het dit ook verbeter.

"In Judaïsme, van die oomblik van die oorsprong van die Joodse volk af, is die huwelik as die ideale toestand beskou."

God se voorsiening van 'n vrou vir Adam is 'n konkrete voorbeeld van God wat weet wat goed is vir die mens. Kameraadskap het isolasie vervang. Vir kameraadskap om bevredigend te wees, moet daar egter eenheid in die huwelik wees (vgl. 1:26-27). Selfgesentreerde lewe vernietig eenheid en kameraadskap.

Die term "helper" beteken nie dienaar nie. Jesus Christus het dieselfde woord (die Griekse ekwivalent) gebruik om die Heilige Gees te beskryf, wat gelowiges na die Here se hemelvaart sou help (Johannes 14:16, 26; 15:26; 16:7). "Helper" beteken iemand wat ons ondersteun in ons taak om die wil van God te doen (vgl. Deut. 33:7; Ps. 33:20; 115:9-11; 146:5; Hos. 13:9). Dit is nie 'n vernederende term nie, aangesien die Skrif dit dikwels gebruik om God self te beskryf (bv. Ps. 33:20; 70:5; 115:9).

"Die woord hulp suggereer dat die man regeringsprioriteit het, maar beide geslagte is onderling afhanklik van mekaar. Die man is eerste geskep, met die vrou om die man te help, nie andersom nie (sien ook 1 Tim. 2:13); dit beteken egter nie ontologiese [essensiële] meerderwaardigheid of minderwaardigheid nie. Die woord helper, wat vir God gebruik word sestien van die negentien keer wat dit in die Ou Testament voorkom, dui op die vrou se noodsaaklike bydrae, nie ontoereikendheid nie."

"'Gesik vir hom' of 'ooreenstemmend met hom' beteken 'gelyk en voldoende'." Wat waar was van Adam (vgl. v. 7) was ook waar van Eva. Hulle het albei dieselfde natuur gehad. Sy was vergelykbaar met hom, in teenstelling met die res van die dierskepping.

"Aangesien Adam en Eva 'n geestelike eenheid was, wat in integriteit sonder sonde geleef het, was daar geen behoefte aan onderrig hier oor hoofskap nie."

Hierdie vers sê nie dat dit "nie goed" is vir alle mans om enkel te bly nie, maar dat hulle moet trou. Hierdie vers word dikwels verkeerd aangehaal in moderne huwelikseremonies om hierdie punt te maak. Sommige mans is beter daaraan toe as enkellopend as getroud. Paulus het verduidelik dat die enkellopende toestand volkome aanvaarbaar is vir God (1 Kor. 7). Hierdie vers sê dat God Sy skepping van Adam ('die man' in die oog, nie sommerk enige man nie) as "nie goed" beskou het totdat Hy 'n geskikte helper vir Adam voorsien het. Die punt is dat die skepping van die mensdom beide 'n man en 'n vrou vereis het om dit "goed" te maak in God se oë.

Die antieke Nabye Oosterse tekste bevat geen verslag van die skepping van die vrou nie. Moses het egter ses verse aan haar vorming gewy in vergelyking met slegs een vir Adam (2:7). Dit dui op God se besorgdheid oor vroue.

Génesis 2:19-20 - En die HERE God het uit die aarde geformeer al die diere van die veld en al die voëls van die hemel en hulle na die mens gebring om te sien hoe hy hulle sou noem. En net soos die mens al die lewende wesens genoem het, so moes hulle naam wees. So het die mens dan name gegee aan al die vee en aan die voëls van die hemel en aan al die wilde diere van die veld, maar vir die mens het hy geen hulp gevind wat by hom pas nie.

Hierdie verse beteken nie dat Adam elke individuele dier 'n naam gegee het nie. Hy het blykbaar name gegee aan die verskillende soorte wat God voor hom gebring het. Hierdie oefening het Adam se gesag oor die diere en die verskil tussen mense en diere gedemonstreer. Soos God dinge 'n naam gegee het (hoofstuk 1), het Adam nou sy reg, as God se vise-regent (onder heerser), gedemonstreer om die diere 'n naam te gee ("wat die mens ook al 'n lewende wese genoem het, dit was sy naam"). Hy het bewus geword van sy eie behoefte aan 'n metgesel toe hy die diere 'n naam gegee het.

Die naam "Adam" (v. 20) kom van die Hebreeuse woord vir "aarde" (adamah). "Adam" beteken "een wat rooi is", soos die "aarde. Net so het die name van die diere waarskynlik iets kenmerkends van elke dier uitgedruk. Name van mense in die "Ou Testamentiese tyd" het gewoonlik die aard van die persone wat hulle gebaar het, weerspieël. Dit dui daarop dat Adam groot intelligensie en wysheid moes gehad het om die verskillende soorte diere volgens hul eienskappe of geaardhede te kan identifiseer en benoem.

Die mens is nie soos die ander diere nie. Adam kon geen geskikte maat vind wat met hom vergelykbaar was onder hulle nie (v. 20). Dus het God genadiglik in sy behoefte voorsien deur Eva te skep.

Die gebeure van hierdie sesde "dag" van die skepping (vgl. 1:24-31) het sommige interpreteerders tot die gevolgtrekking gelei dat Adam nie alles kon gedoen het wat hy glo in een 24-uur periode gedoen het nie. Nietemin kon hy al die diere baie vinnig name gegee het as hulle almal in die Tuin van Eden was.

Génesis 2:21-22 - Toe het die HERE God 'n diepe slaap op die mens laat val; en terwyl hy slaap, het Hy een van sy ribbebene geneem en die plek daarvan met vlees toegemaak. En die HERE God bou die rib wat Hy van die mens geneem het, tot 'n vrou en bring haar na die mens.

Meer as een keer, toe God 'n nuwe verhouding vir iemand begin het, het Hy daardie persoon eers in 'n "diepe slaap" gesit (vgl. 15:12; 28:11). Hy het dit klaarblyklik gedoen om die ontvanger te verseker dat sy eie werke geen rol daarin gespeel het dat hy dit ontvang het nie. Dit was geheel en al 'n "geskenk van God se genade".

"... die vrou is gemaak uit 'n rib uit die sy van Adam; nie gemaak uit sy kop om oor hom te heers, ook nie uit sy voete om deur hom vertrap te word nie, maar uit sy sy om gelyk met hom te wees, onder sy arm om beskerm te word, en naby sy hart om geliefd te wees."

"Net so is dit [deur die Rabbis] opgemerk dat God die vrou nie gevorm het uit die hoof, sodat sy nie hoogmoedig sou word nie; ook nie uit die oog, sodat sy begeer nie; ook nie uit die oor, sodat sy nuuskierig sou wees nie; ook nie uit die mond, sodat sy spraaksaam sou wees nie; ook nie uit die hart, sodat sy jaloers sou wees nie; ook nie uit die hand, sodat sy hebsugtig sou wees nie; ook nie uit die voet, sodat sy bemoeiend sou wees nie; maar uit die rib, wat altyd bedek was. Beskeidenheid was dus 'n eerste eienskap."

"Net soos die rib aan die sy van die man gevind word en aan hom vas is, so staan die goeie vrou, die rib van haar man, aan sy sy om sy helper-eweknie te wees, en haar siel is met hom verbind."

"Adam is aan die slaap gemaak en sy sy het oopgegaan sodat hy 'n vrou kon hê, maar Jesus het aan 'n kruis gesterf en sy bloed is vergiet sodat Hy 'n bruid kon hê, die kerk (Johannes 19:33-37)."

God het Eva "gevorm" (v. 22) om 'n geskikte metgesel vir Adam te wees. Toe het Hy haar as 'n geskenk aan hom aangebied ("haar na die man gebring").

"Dat die vrou van die man geneem is, impliseer net so min die minderwaardigheid van die vrou teenoor die man as wat die neem van die man van die grond ('adam van 'adamah) die minderwaardigheid van die man teenoor die grond impliseer."

"... die hele verslag van die vrou se skepping het 'n poëtiese geur: dit is beslis verkeerd om dit te lees as 'n verslag van 'n kliniese operasie of as 'n poging om 'n kenmerk van die man se anatomie te verduidelik. Inteendeel, dit beeld die verhouding tussen man en vrou briljant uit. Hier word die ideaal van die huwelik soos dit in antieke Israel verstaan is, 'n verhouding wat gekenmerk word deur harmonie en intimiteit tussen die vennote."

Génesis 2:23 - Toe sê die mens: Dit is nou eindelijk been van my gebeente en vlees van my vlees. Sy sal mannin genoem word, want sy is uit die man geneem.

Die Hebreeuse woord wat as "vrou" vertaal word (Heb. ishah) klink soortgelyk aan die Hebreeuse woord wat as "man" (ish) vertaal word. Hierdie ooreenkoms weerspieël die noue verbintenis tussen die twee. Moses het Adam geïdentifiseer deur sy verhouding tot die grond, maar Adam het sy vrou in verhouding tot homself geïdentifiseer.

"... naamgewing in die antieke Ooste was hoofsaaklik 'n uitoefening van soewereiniteit, van bevel."

"Gen. 2 is uniek onder die skeppingsmites van die hele Antieke Nabye Ooste in sy waardering vir die betekenis van die vrou, d.w.s. dat die menslike bestaan 'n vennootskap van man en vrou is."

"Alhoewel hulle gelyk van aard is, dui die feit dat die man vrou noem (vgl. 3:20) daarop dat daar van haar verwag word om ondergeskik aan hom te wees, 'n belangrike voorveronderstelling van die daaropvolgende verhaal (3:17)."

Toe Adam ontdek dat God hom van 'n maat soos homself voorsien het, nie soos een van die ander diere nie, het hy hom baie verheug. Hy het sy maat as God se goeie geskenk aan hom ontvang omdat hy op God se wysheid, goedheid en integriteit vertrou het. Adam was nou "buite homself"! (Verskoon die woordspeling.)

In navolging van Adam se voorbeeld is dit noodsaaklik vir elke man en vrou om die maat wat God hom of haar gegee het, dankbaar te ontvang as Sy beste voorsiening vir hulle. Om dit te doen, moet ons God se goedheid ken en vertrou. Ons maat se verskille is goeie dinge wat God "vir ons bring" (as deel van die hele "pakket") wat Hy as gereedskap sal gebruik om ons te vorm tot die mense wat Hy wil hê ons moet wees. Versuim om jou maat as 'n goeie geskenk van 'n liefdevolle God te aanvaar, lei tot baie probleme in die huwelik, en dit frustreer God se doel en plan vir die huwelik. Dit spreek verwerping van God en Sy voorsiening vir 'n mens se lewe uit. Dit demonstreer ook ongeloof, ongehoorsaamheid en misnoeë met God se karakter. Jou maat het jou onvoorwaardelike aanvaarding nodig.

Sanford Yoder het hierdie vers as die eerste van 26 gedigte in die Pentateug beskou. Hy het geglo dat die enigste boek van die Pentateug wat nie poësie bevat nie, Levitikus is.

Génesis 2:24 - Daarom sal die man sy vader en moeder verlaat en sy vrou aankleef. En hulle sal een vlees wees.

Hierdie vers verduidelik God se doel in die huwelik. Dit mag 'n waarneming tussen hakies deur die skrywer wees (vgl. 10:9; 26:33; 32:32). Dit behels die verlaat van ouers en die aankleef van 'n mens se eggenoot (om "aangesluit te word").

"In Gen 2:24 het 'om hierdie rede' nie verwys na God se maak van die eerste mense 'man en vrou' nie, maar na God se maak van Eva uit Adam se ribbebeen. Die rede waarom 'n man sy vader en moeder verlaat, aan sy vrou kleef en een vlees met haar word, was dus nie seksueel nie.

Dit het te doen gehad met Eva se oorsprong in Adam: aangesien die vrou uit die man gekom het, moes die man homself met die vrou verenig om hul oorspronklike eenheid te herwin."

Let daarop dat God die bevel gegee het om te "vertrek" en "saamgevoeg te word" (of "aankleef" AV, NASB 1971 red., "wees verenig" NIV, vgl. NEB, "hou vas" ESV, "bind" HCSB) aan die man, nie die vrou nie, wat aandui dat die man die leierskap in die huwelik moet neem.

"... Israelitiese huwelike was gewoonlik patrilokaal, dit wil sê, die man het in of naby sy ouers se huis bly woon. Dit was die vrou wat die huis verlaat het om by haar man aan te sluit."

"'Vertrek' en 'saamgevoeg word' beteken waarskynlik beide sielkundige en fisiese skeiding en vereniging, onder normale omstandighede. 'n Pasgetroude paartjie is wys om relatiewe onafhanklikheid van beide stelle ouers emosioneel, fisies, finansieel en op ander maniere te vestig. Die paartjie moet ook hul verbintenis tot mekaar verstewig. Die geloftes in huwelikseremonies druk hierdie verbintenis uit. Die huwelik is 'n verbond tussen twee mense om aan mekaar verbind te bly.

"'Verenig wees' is soos om twee drade in een nuwe stuk lap te weef. Die Hebreeuse woord suggereer die idees van passie en permanensie. In die huwelik moet 'n man se prioriteite verander. Voorheen was hulle hoofsaaklik vir sy ouers, maar nou moet hulle hoofsaaklik vir sy vrou wees. Moses het waarskynlik daardie kulture reggestel wat ouerlike bande voorkeur gegee het bo huweliksbande.

Die huwelik behels ook fisiese voleinding wat twee individue as "een vlees" verenig in 'n fisiese verbintenis wat simboliseer dat hulle intiem aan mekaar verwant raak – dat hulle 'n eenheid is. "Een vlees" is nie dieselfde as die huwelik nie (1 Kor. 6:16). Vir 'n huwelik om te bestaan, moet daar ook 'n verbintenis wees om ouers te "verlaat" en van toe af aan by jou gade te "verbind". Die band van die huwelik (gade met gade) geniet selfs voorrang bo die band van voortplanting (ouer met kind).

In die Ou Testament is daar baie voorbeelde van poligamie. Volgens hierdie vers is poligamie 'n perversie van God se bedoeling vir die huwelik. Sy bedoeling was dat een man in die huwelik met een vrou sou verbind wees vir so lank as wat hulle leef. Jesus en Paulus het later hierdie siening van die huwelik bevestig (Matt. 19:4-6; Mark. 10:6-10; 1 Kor. 6:16; Ef. 5:31).

Génesis 2:25 - En hulle was altwee naak, die mens en sy vrou, maar hulle het hul nie geskaam nie.

Die "naakte" toestand van Adam en Eva beskryf nie net hul naakte fisiese voorkoms nie. Dit het ook die fisiese en sielkundige eenheid en deursigtigheid uitgedruk wat in hul verhouding bestaan het. Fisies was hulle "naak"; hulle het hul liggame vrylik met mekaar gedeel. Sielkundig was hulle "nie skaam nie"; hulle

het niks vir mekaar weggesteek nie. Hulle was op hul gemak met mekaar, sonder enige vrees vir uitbuiting vir die kwaad.

"Skaamte kan beskryf word as die gevoel dat iets wat jy doen sleg is."

Deursigtigheid behoort toe te neem met vertroue, toewyding en "vriendskap". Dit behels die kommunikasie van wat ons weet, dink, "voel en is" – met die persoon of persone wat ons kies. Ons "moet egter nie deursigtig wees met almal nie, maar slegs met mense wat hulself aan ons verbind. 'n Deursigtige "persoon is 'n oop en kwesbare persoon.

Hierdie is 'n skarniervers (janusvers); dit kyk terug na hoofstuk 2 en vorentoe na hoofstuk 3. Die ooreenkoms van die Hebreeuse woorde vir "naak" ('arom) en "listig" (3:1, 'arum) dui op 'n woordspeling. Die woord hier vir naaktheid beteken naaktheid, terwyl die een in 3:7 ('erom), en elders, diegene onder God se oordeel beskryf (vgl. Deut. 28:48; Eseg. 16:39; 23:29).

Om op te som, verse 18 tot 25 leer ons baie oor die huwelik:

1. God het dit ingestel.
2. God het bedoel dat dit monogaam (nie eentonig) moes wees. Een vrou het Adam voltooi.
3. God het bedoel dat dit heteroseksueel moes wees. Hierdie gedeelte ondersteun nie die idee dat huwelike van dieselfde geslag in God se plan was toe Hy die huwelik ingestel het nie.
4. Dit behels beide 'n fisiese en 'n geestelike verbintenisse.
5. Die man moes die hoof van die vrou wees. God het Adam voor Eva geskep, en Hy het Eva vir Adam geskep (vgl. 1 Kor. 11:8-9; 1 Tim. 2:13).
6. 'n Vrou kan 'n volledige persoon wees sonder om kinders te baar. 'n Vrou se primêre funksie in die huwelik is om haar man te voltooi, nie om kinders te baar nie.
7. Normaalweg moet 'n paartjie, wat die leiding van hul verteenwoordigers, Adam en Eva, volg, "vrugbaar wees en vermeerder" (1:28). God het nie gespesifiseer hoe vroeg in die huwelik en in watter mate nie. Hy het dit aan die paartjie oorgelaat. Paartjies kan kies wanneer en hoeveel kinders hulle beplan om te hê, alhoewel God hul planne soewerein kan tersyde stel.

Die Gesinsbediening-organisasie het hierdie doelwitte as vyf opgesom. Die huwelik moet: God se beeld weerspieël, 'n goddelike erfenis vermenigvuldig, God se ryk bestuur, mekaar wedersyds aanvul, en Christus se verhouding met die kerk modelleer.

Die Bybelskrywers het die skeppingsverslag op baie verskillende maniere gebruik, en ons kan dit ook op hierdie maniere gebruik vir ons eie persoonlike voordeel. Hierdie doeleindes sluit in: die verheerliking van die God van die skepping, die stimulering van lof en aanbidding, en die versterking van geloof in God se beloftes. Dit sluit ook in: om te leer oor God se eienskappe, die uitdrukking van verwondering oor die mens se posisie in God se heelal, die verdryf van vrees, en die verheerliking van die Here Jesus.

'n Hoofpunt van hierdie eenheid (2:4-25) blyk egter duidelik te wees dat God mense "man en vrou" gemaak het, met 'n geestelike kapasiteit, en wedersyds afhanklik. Hy het dit gedoen sodat hulle Hom kon dien en gehoorsaam en so Sy skepping kon geniet. Selfs vandag is die dien en gehoorsaamheid aan God die mens se grootste voorreg, en ons vind hulp om dit te doen in die huweliks-verhouding.

Soos met Adam en Eva, het God Israel later in 'n plek van seën geplaas. Die volk kon Sy seën geniet deur gehoorsaam en vertrouend te wees, met die bystand wat Hy vir hulle in die huwelik voorsien het.

"Twee primêre temas oorheers die Skeppingsverhaal [1:1—2:25]: die land en die seën."

Die tema van afstammelinge (saad) is ook teenwoordig, hoewel miskien nie so prominent nie (1:28).

Die versoeking van Eva 3:1-5

Soos in hoofstukke 1 en 2, is die woord van die HERE baie belangrik in hoofstuk 3. Hier leer ons dat Adam en Eva aan God se integriteit getwyfel het toe Hy met hulle gepraat het. Hierdie perikoop (teksgedeelte) het ook iets te leer oor die verkryging van wysheid. Hoofstuk 2 het God se geskenk van die Beloofde Land aan die oorspronklike lesers verwag, en hoofstuk 3 verwag hul ballingskap daaruit.

Claus Westermann het opgemerk dat hoofstukke 1 tot 11 (regtig 3 tot 11, dink ek) "in werklikheid oorheers word deur die misdaad/straf-motief wat die narratief vorm."

Ons kan nie hierdie hoofstuk lees sonder om te wonder of die gebeure wat beskryf word werklik gebeur het soos aangebied nie, of dit 'n allegorie of beeldende beskrywing is wat bloot ontwerp is om 'n mate van waarheid te leer. Die res van die Skrif beskou hierdie dinge asof dit werklik gebeur het (vgl. 2 Kor. 11:3; 2 Tim. 2:13). Dus kom ons tot die gevolgtrekking dat ons hierdie hoofstuk letterlik moet opneem.

Génesis 3:1 - Maar die slang was listiger as al die diere van die veld wat die HERE God gemaak het. En hy sê vir die vrou: Is dit ook so dat God gesê het: Julle mag nie eet van al die bome van die tuin nie?

Wie was die versoeker? Onder evangeliese gelowiges is daar twee hoofbeskouings rakende die identiteit van "die slang".

1. Argumente vir die feit dat dit 'n letterlike slang is:

- a. Moses het dit 'n "dier van die veld" genoem (v. 1).
- b. Dit het 'n natuurlike eienskap van slange besit: subtiliteit.

- c. Alhoewel slange normaalweg nie praat nie, kon Satan deur 'n slang gepraat het. 'n Geeswese het deur Bileam se donkie gepraat (Num. 22:21-30), en geesteswesens het deur demonebesetenes in Jesus se dag gepraat.
- d. God het in hierdie geval 'n slang geoordeel (v. 14).

2. Argumente vir die feit dat dit Satan self is wat hier as 'n slang beskryf word:

- a. God het Satan elders in die Skrif 'n "slang" genoem (bv. Openb. 20:2).
- b. Satan kan en het gepraat en praat wel, soos elders in die Skrif opgeteken is (bv. Job 1).
- c. Wat die slang hier gesê het, is in karakter vir Satan, wat "die vader van die leuens" genoem word (Johannes 8:44).

Nog 'n minder gewilde siening is dat die slang nie 'n reptiel was, soos slange vandag nie, maar 'n pragtige skepsel wat Satan gebruik het om Eva te mislei.

Waarskynlik was die versoeker eintlik Satan, wat in hierdie geval 'n letterlike slang besit en beheer het. Satan het na Eva gekom vermom, onverwags en met behulp van 'n ondergeskikte, soos hy steeds vandag doen.

God het Adam en Eva gemaak om oor die plante en diere te heers (1:28), maar Satan kon hulle aan 'n dier onderdanig maak. Sedertdien kon die mens nie sy omgewing effektief beheer nie. Jesus Christus sal dit omkeer wanneer Hy, die "tweede mens" (vgl. Rom. 5:18-19), terugkeer na die aarde om te heers en te regeer.

Die patroon van versoeking wat hier waarneembaar is, is een wat Satan dikwels gebruik het – en steeds gebruik (vgl. die versoekings van Agan, Dawid en Jesus Christus).

Satan se eerste stap was om 'n saad van twyfel in Eva se gedagtes te plant aangaande God se goeie karakter en Sy doel om haar te seën (vv. 1-3).

"Wat God eintlik gesê het, was duidelik; maar nou sal Satan, die liberale teoloog, dit onduidelik maak sodat dit 'n debatsaak word."

Die sleutelfrase is "van enigeen." Satan het Eva se aandag gefokus op God se een verbod. Hy het voorgestel dat God nie regtig wat die beste vir Adam en Eva was wou hê nie, maar iets van hulle weerhou wat in wese goed was. Satan het geïmpliseer dat God se beskermingslyn eintlik 'n lyn was wat Hy getrek het omdat Hy selfsugtig was. Satan versoek steeds vroue (en mans) om te glo dat God se rol vir hulle hoofsaaklik tot Sy voordeel is eerder as vir hul welsyn.

Die Hebreeuse woord wat as "slu" ('arum) vertaal word, impliseer nie soseer "goddeloos" as "wys" nie. Eva se sonde was ook nie soseer 'n daad van groot goddeloosheid nie, maar eerder 'n daad van groot

dwaasheid. Sy het reeds al die goeie dinge gehad wat sy nodig gehad het, maar sy wou meer hê. Sy wou haarself verheerlik, nie God nie.

Génesis 3:2-3 - En die vrou antwoord die slang: Van die vrugte van die bome in die tuin mag ons eet, maar van die vrugte van die boom wat in die middel van die tuin is, het God gesê: Julle mag daarvan nie eet nie en dit nie aanroer nie, anders sal julle sterwe.

Miskien was Eva kwesbaar vir die slang se voorstel om God se goedheid te betwyfel omdat sy die woord van God verdraai het. Dit lyk asof sy by God se woorde gevoeg het "of dit aanraak" (v. 3).

"In haar antwoord op [die slang se] vraag het sy die goddelike wet waaraan sy en Adam onderworpe was, drie keer verdraai en verkeerd aangehaal: (1) Sy het haar voorregte verkleineer deur die bepalinge van die Goddelike toestemming vir die ander bome verkeerd aan te haal. (2) Sy het die beperkings oordryf deur die Goddelike verbod verkeerd aan te haal. (3) Sy het haar verpligtinge onderskat deur die Goddelike straf verkeerd aan te haal."

God openbaar Sy karakter deur Sy woord – beide Sy gesproke woord en Sy geskrewe Woord. Wanneer ons nie Sy Woord presies onthou nie, is 'n verwronge konsep van God dikwels die gevolg. Dit kon daartoe gelei het dat Eva aan God se goedheid getwyfel het.

As Eva egter gelieg het oor wat God gesê het, sou dit die eerste sonde gewees het. Sy kon God se woorde akkuraat herhaal het as daardie woorde voorheen aan Adam gegee is, maar nie in die teks opgeteken is nie. In hierdie geval het sy die strengheid van God se verbod beklemtoon, wat haar ongehoorsaamheid des te meer blaamwaardig maak.

Die slang se bewering het die hoofpunt van hoofstukke 1 en 2 direk weerspreek, naamlik dat God sou voorsien wat goed is vir die mensdom.

"Dit is omdat 'Yahweh Elohim' so sterk die basiese OT-oortuigings oor God as beide skepper en Israel se verbondsvennoot uitdruk, dat die slang en die vrou die term in hul bespreking vermy. Die god waaroor hulle praat, is kwaadwillig, geheimsinnig en besorg om die man te beperk: sy karakter is so anders as dié van Yahweh Elohim dat die narratief die naam in die dialoog van 3:1-5 opvallend vermy."

Een natuurlike neiging wat ons het, wanneer ons nie God se Woord presies verstaan of onthou nie, is om dit meer beperkend te maak as wat Hy doen. Dit is wat Eva gedoen het. Dit is 'n vorm van legalisme. Legalisme is die oortuiging dat die nakoming van wette is wat God bo alles van mense wil hê. Maar legalisme behels ook die opmaak van wette wat God nie opgelê het nie. Dit is wat Eva gedoen het.

Génesis 3:4-5 - Toe sê die slang vir die vrou: Julle sal gewis nie sterwe nie; maar God weet dat as julle daarvan eet, julle oë sal oopgaan, sodat julle soos God sal wees deur goed en kwaad te ken.

Die tweede stap in Satan se versoeking was om God se woord te ontken. Deur dit te ontken, het hy motiewe aan God toegeskryf wat nie ooreenstem met God se karakter nie. God se ware motief was die welsyn van Adam en Eva, maar die slang het geïmpliseer dat dit God se welsyn ten koste van hulle was.

Hierdie bykomende voorstel het ooreenstemmend gelyk met wat die slang reeds oor God se motiewe in vers 1 geïmpliseer het. Nadat sy moontlik twyfel oor God se woord gekoester het, was Eva gereed om 'n ontkenning van Sy woord te aanvaar.

Wat die slang gesê het oor Adam en Eva wat "soos God [of gode, goddelike wesens, Heb. 'elohim]" was (v. 5) was 'n halwe waarheid. Ironies genoeg was Eva reeds "soos God", aangesien sy na Sy beeld gemaak is (1:26). Sy het ook geweet wat "goed" was. Sy het wel soos God, of 'n goddelike wese, geword deurdat sy 'n groter kennis van goed "en kwaad" verkry het deur van die boom te eet. Sy het egter minder soos God geword omdat sy nie meer onskuldig aan sonde was nie. Haar verhouding met God het daaronder gely. Sy het ook soos God geword deurdat sy die middelpunt van haar wêreld geword het en die gesag aangeneem het om te doen wat sy wou. Alhoewel sy soos God gebly het, kon sy nie meer ongehinderde gemeenskap met God geniet nie (3:24).

Ons, soos Eva, word soms in die versoeking gebring om die kwaad te ondersoek vir ons eie bevrediging. Ons volg die bose gedrag van sondaars, verskeie vorme van die kwaad, en die sensasies wat daarmee gepaardgaan. Ons weet wat goed is, maar ons wil ook ons nuuskierigheid oor die kwaad bevredig. Deur dit te doen, herleef ons Eva se sonde – sonde so ernstig dat dit die mensdom in sy huidige gevalle toestand gedompel het. Paulus wou hê sy Romeinse lesers moes "wys wees in wat goed is, en onskuldig in wat kwaad is" (Rom. 16:19). Soms is onkunde 'n goeie ding, spesifiek onkunde oor verskeie vorme van die kwaad.

Die eerste leerstellings wat Satan in die Skrif ontken het, was dat sonde "tot die dood lei en dat God nie sonde sal straf nie" (vgl. Johannes 8:44). Dit is steeds die waarhede wat Satan die hardste probeer "om mense te laat ontrou raak".

Die Sondeval 3:6-8

Hierdie groep verse teken aan dat die verhouding wat God met die mens gevestig het, wat die fokus van die skeppingsverhaal is, verbreek is. Ons kan 'n groot insig in die menslike natuur uit hierdie verhaal kry. Adam en Eva se gedrag, soos hier opgeteken, is deur elkeen van hul nageslag herhaal.

"Dit is nouliks te veel om te sê dat hierdie hoofstuk die spilpunt van die Bybel is ... Met die uitsondering van die Skeppingsfeit, het ons hier die rekord van die belangrikste en verreikendste gebeurtenis in die wêreld se geskiedenis - die intrede van sonde."

"... Genesis verduidelik nie die oorsprong van die kwaad nie; eerder sê die Bybelse verslag, indien enigiets, waar die kwaad nie sy bron het nie. Die kwaad was nie inherent aan die mens nie, en daar kan ook nie gesê word dat sonde die gevolg van goddelike gevangenskap was nie. Die versoeker staan buite die mensepaar en staan teenoor God se woord."

Génesis 3:6 - Toe sien die vrou dat die boom goed was om van te eet en dat hy 'n lus was vir die oë, ja, 'n boom wat 'n mens kan begeer om verstand te verkry; en sy neem van sy vrugte en eet en gee ook aan haar man by haar, en hy het geëet.

Nadat sy aan versoeking geswig het, het Eva God se wil ongehoorsaam. Terwyl die slang die eerste twee stappe in Eva se versoeking begin het, het hy toegelaat dat Eva se natuurlike begeertes (haar vlees) haar in sy strik dra. In plaas daarvan om na die slang te luister, moes Eva vir hom gesê het wat God gesê het (Sy verbod), soos Jesus toe Hy versoek is (Matt. 4:4, 7, 10). God het die mens opdrag gegee om die aarde, insluitend die dierewêreld, te "onderwerp" (1:28), maar in plaas daarvan het die mens toegelaat dat dit hom onderwerp deur na die slang te luister en daarop te let.

Al drie weë van vleeslike versoeking is teenwoordig in vers 6:

1. Eva het gesien dat die boom "goed was om van te eet" (die wellus van die vlees: die begeerte om iets te doen wat strydig is met God se wil, d.w.s. die smaaklike vrugte eet).
2. Dit was "heerlik om na te kyk" (die wellus van die oë: die begeerte om iets te hê wat nie in God se wil is nie, d.w.s. die aantreklike vrugte te besit).
3. Dit was "begeerlik om wysheid te verkry" (die trots van die lewe: die begeerte om iets te wees wat nie in God se wil is nie, d.w.s. so wys soos God, of gode). Dit was die onwettige soeke na verbode wysheid wat Eva daartoe gelei het om God ongehoorsaam te wees.

"Ons eerste ouers, wat soveel geweet het, het dit nie geweet nie - dat hulle genoeg geweet het."

Eva het die vrug gesien, begeer, geneem en geëet - Moses het ons nie vertel watter soort vrug dit was nie - (vgl. Jos. 7:21; 2 Sam. 11:24). Ons sien, dan begeer, dan tree ons op.

"Ons het reeds opgemerk hoe die tonele self in 'n konsentriese palistrofiese patroon (ABCD CBA) gerangskik is. Binne hierdie sentrale toneel word dieselfde tegniek gebruik; die middelpunt 'en hy het geëet' gebruik die sleutelwoord van hierdie verhaal - 'eet'. Aan weerskante het ons die vrou se hoop om te eet, 'goed om te eet', 'genus vir die oë', 'insig gee', gebalanseer deur die

effekte daarvan, 'oë oop', 'wetende dat hulle naak was', 'wegkruip in die bome'. Hierdie kontraste word doelbewus geteken."

"Die stelling dat 'n volwassene na enigiets kan staar, is belaglik en naïef, want staar word te dikwels gevolg deur begeerte en sonde."

In die lig van Jesus se stelling dat 'n wellustige blik net so sondig is as 'n openlike daad van sonde (Matt. 5:27-28), het Eva die eerste sonde gepleeg toe sy die verbode vrug begeer het? Versoekings is nie sondes nie totdat ons reageer deur daarvoor toe te gee. Eva het aan versoeking toegegee toe sy die vrug geëet het. Totdat sy dit gedoen het, het sy slegs versoeking (begeerte) ervaar. God het die mens na Sy beeld geskep om Sy begeertes te weerspieël sowel as om oor Sy skepping te heers. Wanneer ons dus swig voor begeertes (versoekings) wat teenstrydig is met God se begeertes, sondig ons.

"Hier is die kern van hebsug. Dit is die houding wat sê ek het iets nodig wat ek nie nou het nie om gelukkig te wees."

"Wat Adam en Eva van die boom van kennis gesoek het, was nie filosofiese of wetenskaplike kennis wat deur die Grieke begeer is nie, maar praktiese kennis wat hulle seën en vervulling sou gee."

"Die probleem was nie die vrugte aan die boom nie; dit was die paartjie op die grond!"

Onkunde of verontagsaming van God se Woord maak 'n mens baie kwesbaar vir versoeking (Ps. 119:11). Hierdie toestande veroorsaak wantroue, ontevredenheid en uiteindelik ongehoorsaamheid. Versuim om God se goedheid te waardeer lei tot wantroue in Sy goedheid. God se verbod sowel as Sy voorsienings is vir ons welsyn.

"Die wortel van sonde moet verstaan word. Die grondslag van alle sonde lê in die mens se begeerte na selfgeldigheid en sy vasberadenheid om onafhanklik van God te wees. Adam en Eva het gegrief onder die beperking wat deur die bevel van God op hulle gelê is, en dit was in teenstelling hiermee dat hulle hulself laat geld het en daardeur geval het. Die mens hou nie daarvan om van 'n ander afhanklik te wees nie, en onderworpe aan bevel oor 'n ander, en onderworpe aan bevel van buite nie. Hy begeer om sy eie gang te gaan, om sy eie meester te wees; en gevolglik sondig hy, en word 'heer van homself, daardie erfenis van wee'."

"Die basiese posisie van die mens in rebellie teen God is dat die mens in die middelpunt van die heelal is, dat hy outonoom is – hier lê sy rebellie."

"Van die dag af dat Adam die vrug van die boom van kennis geneem het, is die mens besig om te besluit wat goed en wat kwaad is."

God het mense nog altyd gevra om Sy belofte te glo en te vertrou dat Sy wil vir ons tot ons seën sal lei. Maar Satan het ons nog altyd aangespoor om ervarings te hê wat tot selfs groter seëninge sal lei. Hy sê: Probeer dit; jy sal daarvan hou! Maar God sê: Vertrou My, en jy sal lewe. Satan se pleidooi om ons iets te laat ervaar, net om onself van die goedheid daarvan te verseker, weerspreek direk God se wil vir ons. Dit is die weg van sig eerder as die weg van geloof.

Adam het gekies om sy vrou eerder as God te gehoorsaam (vgl. 3:17).

"... Adam sou nooit God se gesag gewaag het om teen te staan tensy hy nie in God se Woord geglo het nie."

"In hierdie integriteit [d.w.s. in sy ongevalle toestand] het die mens deur vrye wil die mag gehad, as hy so wou, om die ewige lewe te verkry. Tog was sy keuse van goed en kwaad vry, en nie dit alleen nie, maar die hoogste regskaapenheid was in sy gedagtes en wil, en al die organiese dele was reg saamgestel tot gehoorsaamheid, totdat hy deur homself te vernietig, sy eie seëninge beskadig het."

"Nou hoef ons net dit in gedagte te hou: die mens was by die eerste skepping heeltemal anders as sy hele nageslag, wat, omdat hulle hul oorsprong van hom in sy korrupte toestand afgelei het, van hom 'n oorerflike besmetting opgedoen het. Want die individuele dele van sy siel is tot opregtheid gevorm, die gesondheid van sy gemoed het vasgestaan, en sy wil was vry om die goeie te kies. Maar die rede waarom Hy [God] die mens nie deur die deug van volharding [d.w.s. hom van sonde weerhou het] onderhou het nie, lê verborge in sy plan"

Sommige kommentators het die eet van die verbode vrug geïnterpreteer as 'n eufemisme vir seksuele omgang. Hulle sê dat die oorspronklike sonde 'n seksuele sonde was. Die teks maak egter so 'n interpretasie onmoontlik. Eva het eerste gesondig (v. 6), sy het alleen gesondig (v. 6), en boonop het God voorheen seks goedgekeur (1:28).

Génesis 3:7 - Toe gaan altwee se oë oop, en hulle word gewaar dat hulle naak is; en hulle het vyeblare aanmekaargewerk en vir hulle skorte gemaak.

Die skeiding (geestelike dood) wat sonde in die mens se verhouding met God veroorsaak, staan duidelik uit in verse 7 en 8. Adam en Eva se "nuwe kennis", wat die slang belowe het hulle soos God sou maak, het hulle eintlik geleer dat hulle nie meer soos mekaar was nie. Hulle was skaam oor hul naaktheid en

het "vyeblore aanmekeer gewerk" om hul verskille vir mekaar weg te steek. Miskien het hulle vyeblore gekies omdat hulle groot en sterk is.

"Adam en Eva se naaktheid (2:25) idealiseer nie naaktheid nie, maar wys waarom mense klere moet dra. Met die sondeval het 'n tragiese verlies van onskuld gekom (tesame met gevolglike skaamte). Wanneer mense se gedagtes deur die evangelie verlig word, verstaan hulle hul morele swakheid en beoefen hulle kleredraggebruik wat hulle teen seksuele versoeking beskerm."

Hierdie vers merk die begin van die tweede bedeling, die bedeling van die Gewete (of morele verantwoordelikheid). Adam en Eva het in hul verantwoordelikheid onder die bedeling van Onskuld gefaal; hulle was nou sondaars. Hulle het teen 'n spesifieke bevel van God (2:16-17) in opstand gekom, en hierdie rebellie het 'n oorgang van teoretiese na ervaringskennis van goed en kwaad gemerk. Hul nuwe verantwoordelikheid het nou geword om alle bekende goed te doen, om hulle van alle bekende kwaad te onthou, en om God deur bloedoffers te nader, wat die offer van Christus verwag het. As 'n tydperk van toetsing vir die mensdom, het die bedeling van die Gewete met die Vloed geëindig. Mense het egter steeds moreel verantwoordelik teenoor God gebly soos Hy verdere openbarings van Homself en Sy wil in daaropvolgende eeue bygevoeg het (vgl. Handeling 14:14-16; Rom. 2:15; 2 Kor. 4:2).

Génesis 3:8 - En hulle het die stem van die HERE God gehoor terwyl Hy wandel in die tuin in die aandwindjie; en die mens en sy vrou het hulle verberg vir die aangesig van die HERE God tussen die bome van die tuin.

Die "koelte" van die dag is letterlik die "wind" van die dag. God het in hierdie wind na Adam en Eva gekom. Hy het vroeër in die Skepping (1:2) en later na Job (Job 38:1), Israel (Eks. 20:18-21; vgl. Deut. 5:25) en Elia (1 Kon. 19:11) in 'n wind gekom.

"Jeffrey Niehaus het 'n ander vertaling van die vers voorgestel, soos volg: 'Toe het die man en sy vrou die donderweer van Jahwe God gehoor terwyl hy heen en weer in die tuin in die wind van die storm geloop het, en hulle het vir Jahwe God weggekruip tussen die bome van die tuin.'"

"Alhoewel dit onwaarskynlik is dat dit binnekort deur gepubliseerde Bybels aangeneem sal word en nie deur alle geleerdes gesien word as 'n bewys van die teenwoordigheid van 'n stormteofanie in die gedeelte nie, bly Niehaus se vertaling van Genesis 3:8 die korrekte een. Die vers gaan oor God se verskyning in die wind van 'n storm, nie die koelte van die dag nie."

"'n Meer volledige transformasie kon nie voorgestel word nie. Die vertroue van onskuld word vervang deur die vrees vir skuld. Die bome wat God geskep het vir die mens om na te kyk (2:9) is nou sy wegkruipplek om te verhoed dat God hom sien."

Eva het nie fisies dadelik gesterf nie, maar sy het wel geestelik dadelik gesterf. Sy het vervreemding in haar verhouding met God ervaar. "Dood" beteken skeiding in die Bybel, nooit vernietiging nie. Sonde lei altyd tot vervreemding: teologies (tussen God en mens), sosiologies (tussen mens en mens), sielkundig (tussen mens en homself), en ekologies (tussen mens en natuur). Ons kan ook byvoeg, seksueel (tussen mans en vroue) en huishoudelik (tussen mans en vrouens).

Drie soorte dood verskyn in die Skrif: fisies – skeiding van die liggaam en siel (die materiële en immateriële dele van die persoon), geestelik – skeiding van die persoon en God, en ewig – permanente skeiding van die persoon en God.

Die apostel Paulus het geskryf dat Eva "mislei" was (1 Tim. 2:14). Dit beteken nie dat vroue van nature makliker aan misleiding onderworpe is as mans nie.

"Daar is niks in die Skrif wat daarop dui dat die vrou op enige manier minderwaardig aan die man was of meer vatbaar was vir versoeking as hy nie."

"Die versoeker rig homself tot die vrou, waarskynlik nie omdat sy meer oop is vir versoeking en geneig is tot sonde nie, want dit is nouliks die opvatting van die Ou Testament elders. Die rede kon hierin gelê het, dat die vrou nie persoonlik die verbod van God ontvang het, soos Adam nie."

Eva het moontlik God se bevel deur Adam ontvang. Miskien het Satan op Eva aanklank gevind omdat sy nie net onder God se gesag was nie – maar ook onder haar man se gesag – en daarom meer geneig was om te dink dat God iets van haar weerhou het.

"Dit is interessant om te sien dat wanneer daar na hierdie sonde verwys word deur die Skrif, dit nie na verwys word as die sonde van Eva nie – maar eerder as die sonde van Adam! Die frase in vers 6, 'met haar', blyk te suggereer dat Adam aan Eva se sy was toe sy deur Satan versoek is. As God se teokratiese administrateur, en as die aangestelde hoof van die gesin, was dit Adam se verantwoordelikheid om Eva te beskerm en te verseker dat sy onderdanig aan die bevel van God gebly het. Maar Adam het in sy Godgegewe verantwoordelikheid gefaal en Eva toegelaat om van die verbode vrug te eet."

Adam is egter "nie mislei nie" (1 Tim. 2:14). Hy het gesondig met sy oë "wyd oop" (v. 6b). Eva se sonde was 'n sonde van inisiatief, terwyl Adam se sonde "een van instemming" was. Te veel aggressiwiteit in 'n vrou, en te veel "passiwiteit in 'n man, is steeds neigings van die onderskeie geslagte. Die dood "het tot alle mense deurgedring" (Rom. 5:12) toe Adam gesondig het – omdat Adam, nie "Eva nie, die hoof van die menslike ras onder God se administrasie was (vgl. 3:18-23).

Die tydlose les van hierdie verse is dat oorwinning oor die versoeking om God se goeie wil te skend, afhang van 'n deeglike kennis van God se Woord en 'n onwrikbare vertroue in God se goedheid. Terwyl Israel versoekings in die gesig gestaar het om van God se geopenbaarde wil af te wyk, van die heidene wat sy teëgekom het, sou hierdie verslag van die sondeval 'n aanmoediging gebied het om getrou te bly, soos dit vandag vir ons doen. Dikwels lok hierdie versoekings omdat hulle superieure seën en vervulling belowe - selfs goddelikheid. Daarom is dit uiters belangrik om God se Woord te ken (vgl. Deut. 6:5-9, 13-25; Ps. 119:9-16). Satan het Jesus versoek op soortgelyke wyse as wat hy Eva versoek het. Maar Jesus het oorkom deur die Woord van God akkuraat te gebruik om getrou te bly aan die wil van God. Ware wysheid kom deur gehoorsaamheid aan, nie ongehoorsaamheid aan, God se Woord nie.

God se konfrontasie van die sondaars 3:9-13

Génesis 3:9-13 - Toe roep die HERE God na die mens en sê vir hom: Waar is jy? En hy antwoord: Ek het u geruis gehoor in die tuin en gevrees, want ek is naak; daarom het ek my verberg. En Hy sê: Wie het jou te kenne gegee dat jy naak is? Het jy geëet van die boom waarvan Ek jou beveel het om nie te eet nie? En die mens antwoord: Die vrou wat U gegee het om by my te wees, sy het my van die boom gegee, en ek het geëet. Daarop sê die HERE God aan die vrou: Wat het jy nou gedoen? En die vrou antwoord: Die slang het my bedrieg, en ek het geëet.

Hierdie gedeelte van verse begin om die gevolge van die Sondeval te beskryf. Ons sien nou die God wat as Skepper en Weldoener in hoofstukke 1 en 2 opgetree het, wat as Regter optree (vgl. 1:3-4). Hy het eers die oortreders ondervra om 'n belydenis te verkry, toe nuwe lewensvoorwaardes aangekondig en uiteindelik genadiglik vir die sondaars voorsien. God se genade is Sy goddelike guns, vergifnis en geregtigheid wat vrylik toegestaan word. Die sondaars se verantwoordelikheid was om hul sondes te bely en om God se voorsiening vir hulle te aanvaar en daarop te vertrou (vgl. 1 Johannes 1:9). Ongelukkig het hulle nie hul sondes bely nie, maar ander daarvoor blameer.

"Let wel, alhoewel God al ons sondes ken, sal Hy hulle tog van ons ken, en vereis van ons 'n opregte kinderlike belydenis daarvan; nie sodat Hy daarvan ingelig mag word nie, maar sodat ons nederig mag word."

Let ook daarop dat God die inisiatief geneem het om die sondaars op te soek om 'n verhouding met hulle te herstel. Bewys van God se liefde is Sy onwilligheid om diegene wat Hy liefgehad het, te verlaat, selfs wanneer hulle nie Sy wil gedoen het nie. Sy benadering was teer sowel as genadig (vv. 9, 11, 13). Hy het vir Adam en Eva gevra: "Waar is julle?" (v. 9), nie omdat Hy nie geweet het nie, maar omdat Hy wou hê hulle moes weet dat Hy oor hulle besorg was.

"Ten spyte van die oënskynlike ooreenkoms in uitdrukking met heidense godsdienste, openbaar die antropomorfismes van die Ou Testament des te meer merkwaardig 'n skerp kontrasterende konsep van godheid."

"Dit is ongelukkig dat sommige mense 'n probleem gemaak het oor watter voornaamwoorde ons moet gebruik wanneer ons na God verwys. Die Bybel gebruik konsekwent 'hy', maar nie omdat die manlike geslag meer goddelik is nie. God is gees, en geeswesens (insluitend engele) het geen geslag nie. Om die een of ander rede maak mense wat beswaar maak teen God wat 'hy' genoem word, nie beswaar wanneer Satan 'hy' genoem word nie; tog is Satan ook 'n geeswese wat geslagloos is."

Die feit dat Adam God se goeie geskenk aan hom (Eva) as die bron van sy probleme beskou het, wys hoe ver hy geval het (v. 12). Hy het God feitlik daarvan beskuldig dat Hy hom laat val het deur hom te gee wat hy nou as 'n slegte geskenk beskou het. Vergelyk Dawid se gepaste reaksie op sy sonde in 2 Samuel 12:13.

Die teks beskryf verskeie gevolge van die sondeval op Adam en Eva.

1. Hulle het skuldgevoelens en skaamte gevoel (v. 7).
2. Hulle het probeer om hierdie toestand deur hul eie pogings te verander (v. 7).
3. Hulle het uit vrees vir God van sy teenwoordigheid gevlug (v. 8, 10).
4. Hulle het probeer om hul sonde op iemand anders te blameer eerder as om hul persoonlike verantwoordelikheid te bely (v. 12, 13).

Die oordeel van die skuldiges 3:14-21

As gevolg van die mens se ongehoorsaamheid aan God, het die skepping 'n vloek gely en begin agteruitgaan. Evolusie leer dat die mens sy toestand verbeter deur selfpoging. Die Bybel leer dat die mens sy toestand vernietig deur sonde. Nadat dit drie keer deur God geseën is (1:22, 28; 2:3), het die skepping nou 'n drievoudige vloek ervaar (3:14, 17; 4:11).

"In die Bybel beteken om te vloek om God se oordeel oor iemand af te roep, gewoonlik vir 'n spesifieke oortreding."

Nietemin het God ook die proses van herstel begin. Verse 14 tot 19 openbaar die bepalinge van die tweede groot Bybelse verbond, die Adamitiese Verbond. Hier het God die voorwaardes gespesifiseer waaronder die gevalle mens moes leef (totdat God Sy vloek oor die skepping ophef; vgl. Rom. 8:21). Die elemente van hierdie verbond kan soos volg opgesom word: God het die slang vervloek (v. 14), maar 'n Verlosser belowe (v. 15). Hy het die status van die vrou in twee opsigte verander: sy sou hartseer en pyn in moederskap ervaar, en voortgesette hoofskap deur die man (v. 16). God het ook Adam en Eva se ligte

werklas in Eden verander na swaar arbeid en onvermydelike hartseer, as gevolg van Sy vloek op die aarde (vv. 17-19). Laastens het Hy 'n sekere fisiese dood vir Adam en al sy nageslag belowe (v. 19).

Uitwerking op die slang 3:14-15

Génesis 3:14-15 - Toe sê die HERE God aan die slang: Omdat jy dit gedoen het, is jy vervloek onder al die vee en al die diere van die veld. Op jou buik moet jy seil, en stof moet jy eet al die dae van jou lewe. En Ek sal vyandskap stel tussen jou en die vrou, en tussen jou saad en haar saad. Hy sal jou die kop vermorsel, en jy sal hom in die hakskeen byt.

God se oordeel oor elke oortreder (die slang, die vrou en die man) het beide 'n lewensfunksie en 'n verhouding behels. In elke geval het die straf ooreengestem met die aard van die misdaad.

"Vloek word uitgespreek teen die slang en die grond, maar nie teen die man en vrou nie, wat impliseer dat die seën nie heeltemal verlore gegaan het nie. Dit is eers met menslike moord, 'n oortreding teen die imago Dei [beeld van God], dat 'n persoon (Kain) die goddelike vloek ontvang."

1. Die slang was "slinks" (3:1; Heb. 'arum), maar nou was dit "vervloek" (Heb. 'arur). Dit moes op sy maag beweeg (v. 14). Sommige kommentators het hieruit aangeneem dat die slang bene gehad het voordat God dit vervloek het. Ander neem hierdie vloek figuurlik op as 'n verwysing na die gevolglike veragde toestand van die slang (vgl. Lev. 11:42). Josephus het geskryf dat God die slang ook in hierdie tyd van spraak ontnem het. Maar daar is geen Bybelse ondersteuning vir hierdie gevolgtrekking nie.
2. Die slang sou stof eet (v. 14). Aangesien slange nie letterlik op stof voed nie, neem baie interpreteerders hierdie stelling figuurlik op. Om stof te eet, is 'n uitdrukking wat in ander antieke Nabye-Oosterse geskrifte gebruik word om die laagste van alle lewensvorme te beskryf. In die Bybel beskryf dit ook vernedering en totale nederlaag (vgl. Ps. 44:25; 72:9; Jes. 25:12; 49:23; 65:25; Miga 7:17).¹ Nog 'n verduideliking is dat dit die taal van voorkoms is: slange lyk nou of hulle stof eet, aangesien hulle op hul mae oor die grond gly.

God het later deur Jesaja geopenbaar dat slange stof sal eet gedurende die Millennium (die duisendjarige aardse heerskappy van Christus, Jes. 65:25). Tans eet slange plante en diere. Miskien sal God nog hierdie deel van wat Hy hier in Genesis voorspel het, aangaande slange, in die duisendjarige koninkryk vervul. Dit is 'n letterlike interpretasie. As dit korrek is, moet ons miskien ook die vorige deel van die vloek letterlik opneem, naamlik dat slange nie voor die sondeval op hul mae gereis het nie. Alternatiewelik kon Jesaja bedoel het dat slange skadeloos

(verslaan, nie meer 'n bedreiging nie) sal wees nadat God die vloek oor die skepping in die Millennium opgehef het. Ek verkies hierdie interpretasie.

Was dit regverdig van God om die slang te vervloek, aangesien dit vermoedelik die instrument was wat Satan gebruik het om Eva te versoek? Leupold het soortgelyke situasies aangehaal (6:7; 7:21; Jos. 7:24) en Chrysostomus soos volg aangehaal:

"God vernietig die instrument wat Sy skepsel laat val het, net soos 'n liefdevolle vader, wanneer hy die moordenaar van sy seun straf, die swaard of dolk waarmee die moord gepleeg is, in twee kan breek."

3. Daar sou antagonisme (vyandskap) tussen die slang en mense wees (v. 15a). Dit bestaan natuurlik tussen slange en mense, maar God se bedoeling in hierdie vers lyk asof dit die persoon agter die slang (Satan) sowel as, en selfs meer as, die slang self insluit.

"... die saad van die slang verwys na die natuurlike menslikheid wat hy in rebellie teen God gelei het. Die mensdom is nou verdeel in twee gemeenskappe: die uitverkorenes, wat God liefhet, en die verworpenes, wat self liefhet (Johannes 8:31-32, 44; 1 Johannes 3:8). Elk van die karakters van Genesis sal óf van die saad van die vrou wees wat haar geestelike geneigdheid reproduseer, óf van die saad van die Slang wat sy ongeloof reproduseer."

4. Die mensdom (deur Christus) sou uiteindelik die slang vernietig, alhoewel die slang die mensdom (insluitend Christus; v. 15b) sou verwond. Dit is 'n profesie van die oorwinning van die uiteindelijke "Saad" van die vrou (Messias) oor Satan (vgl. Openb. 19:1-5; Gal. 3:16, 19; Heb. 2:14; 1 Joh. 3:8).

"Die vergelykende belangrikheid van voorspellende profesie in verhouding tot ander aspekte van Bybelwaarheid word aangedui deur die feit dat ten minste een-vyfde van die Bybel, ten tye van die skryf daarvan, 'n vooruitsig van die toekoms was."

"Die kneusing van die kop dui daarop dat die slang se wond dodelik sal wees; die kneusing van die hakskeen is 'n waarskuwing dat selfs die oorwinnaar nie ongeskonde sal weegkom nie."

Die meeste interpreteerders het hierdie vers erken as die eerste Bybelse belofte en profesie van die voorsiening van verlossing van sonde (die protoevangelium of "eerste evangelie"). Die res van die boek, trouens die hele Ou Testament, wys voort na daardie Saad: Jesus Christus.

"Die slang, vir die outeur, is verteenwoordigend van iemand of iets anders. Die slang word verteenwoordig deur sy 'saad'. Wanneer daardie 'saad' vergruis word, word die kop van die slang

vergruis. Gevolglik is daar meer op die spel in hierdie kort gedeelte as wat die leser aanvanklik bewus is. 'n Program word uiteengesit. 'n Plot word gevestig wat die outeur ver verder as hierdie of daardie slang en sy 'saad' sal neem. Dit is wat die slang en Sy [sic sy] 'saad' verteenwoordig wat in die middelpunt van die outeur se fokus lê. Met daardie 'een' lê die 'vyandskap' wat vergruis moet word."

"Die teks in konteks bied 'n uiteensetting wat korrek is en duidelik in patroon, maar nie volledig in alle besonderhede nie. Talle vrae word onbeantwoord gelaat. Toe Christus aan die kruis gesterf het en uit die dood opgestaan het, is die besonderhede van die klimaks ingevul en gespesifiseer, maar die teks eis nie om herinterpreteer te word nie. Dit eis ook nie interpretasie op 'n manier wat nie in konteks voorgestel word nie."

"Die patriarge, en die antieke wêreld in die algemeen, was volmaak vertrouwd met die groot oerbefoel van Eden, en hulle het goed geweet dat die kneusing van die hakskeen van die beoefde saad sy dood impliseer, en dat die vloek slegs deur die dood van die groot Verlosser van die wêreld verwyder kon word. ... Daar is skaars 'n volk of familie op aarde in wie se mitologie dit nie voorskadu word nie."

Sommige interpreteerders het geglo dat dit die eerste voorspelling van die maagdelike geboorte van die Messias is, aangesien dit spesifiek die saad van "die vrou" is en nie die man wat die slang sou vermorsel nie. Ek glo dat hierdie taal 'n maagdelike geboorte toelaat, maar dit nie noodwendig voorspel nie.

God het alle diere en die hele skepping vervloek as gevolg van die sondeval (Rom. 8:20), maar Hy het die slang die veragtelikste van al die diere gemaak vir sy rol in die sondeval.

"Die slang is 'n natuurlike simbool van sonde. Dit kom spontaan in die gedagtes; want sonde, soos die slang, is 'n monster met 'n afskuwelike voorkoms wat skelm insluip en gif deur sy byt inspuit."

"Woorde besit krag. God se woorde van seën en vloek is die kragtigste. Hulle bepaal ons lewens."

J. Barton Payne het hierdie vervloeking van die slang as 'n aanduiding beskou dat die val van Satan amper gelyktydig met die val van Adam en Eva plaasgevind het. Hierdie siening het nie veel aanvaarding gevind nie. Die meeste interpreteerders glo dat Satan voor of terselfdertyd as die skepping van die kosmos geskep is.

Uitwerking op vroue 3:16

Génesis 3:16

- Aan die vrou het Hy gesê: Ek sal grootliks vermeerder jou moeite en jou swangerskap; met smart sal jy kinders baar; en na jou man sal jou begeerte wees, en hy sal oor jou heers.

1. Eva sou verhoogde "pyn" ervaar in die geboorte van kinders. Daar was dalk 'n mate van pyn in die proses om kinders te baar selfs voor die sondeval, maar Eva en haar dogters sou verhoogde pyn ervaar. Hierdie siening neem aan dat daar pyn was voor die sondeval. Of God het dalk bedoel dat Hy die pyn "grootliks sou vermeerder" in teenstelling met om net kinders te baar pynlik te maak. Die HCSB het: "Ek sal jou geboortepyne vererger, en jy sal kinders in angste baar." Vroue se vreugde in die geboorte van kinders sou verminder word as gevolg van die pyn wat daarmee gepaardgaan. "Pyn en geboorte" ('n meer letterlike vertaling as "pyn in geboorte") is waarskynlik nog 'n hendiadys in die Hebreeuse teks, wat "pynlike geboorte" beteken (vgl. 1:2; 4:12; 9:2; Ps. 9:2).

Die teks sê nie dat God meer bevrugting sowel as meer pyn belowe het nie, soos die NKJV-vertaling "Ek sal jou smart en jou bevrugting grootliks vermeerder" impliseer.

2. Vroue se begeerte sou vir hul mans wees. Daar was al verskeie verskillende interpretasies van wat die vrou se "begeerte" sou wees.
 - a. Die frase "jou begeerte sal na jou man wees" beteken dat 'n vrou se begeerte onderhewig sal wees aan haar man se begeerte.

"Haar begeerte, wat dit ook al mag wees, sal nie haar eie wees nie. Sy kan nie doen wat sy wil nie, want haar man heers oor haar soos 'n despoot en wat sy ook al wil, is onderworpe aan sy wil."
 - b. Die vrou sal 'n groot soeke na, verlange na, en sielkundige afhanklikheid van haar man hê.

"Hierdie verlange is morbied. Dit is nie bloot seksuele verlange nie. Dit sluit die aantrekkingskrag in wat 'n vrou vir 'n man ervaar, wat sy nie uit haar natuur kan wortel nie. Onafhanklike feministe mag dit probeer verban, maar dit bly steeds opduik."
 - c. Die vrou sal begeer om die verhouding met haar man te oorheers. Hierdie siening berus op die parallelle Hebreeuse konstruksie in 4:7. Hierdie siening lyk vir my die beste.

"Die 'vloek' beskryf hier die begin van die stryd van die geslagte. Na die sondeval regeer die man nie meer maklik nie; hy moet veg vir sy hoofskap. Die vrou se

begeerte is om haar man te beheer (om sy goddelik aangestelde hoofskap oor te neem), en hy moet haar bemeester, as hy kan. Sonde het beide die gewillige onderwerping van die vrou en die liefdevolle hoofskap van die man korrup gemaak. En so word die heerskappy van liefde wat in die paradys gestig is, vervang deur stryd, tirannie, oorheersing en manipulasie."

"Dit is die eerste verwysing na die primaat van die man. Daar kon geen sprake van primatskap gewees het terwyl die man en vrou saam in volkome harmonie en gehoorsaamheid aan die woord van God geleef het nie. Heerskappy is slegs nodig waar wanorde ingetree het – in hierdie geval as gevolg van hul ongehoorsaamheid."

- d. Die vrou sou aanhou begeer om seksuele omgang met haar man te hê, al het sy na die sondeval baie pyn in die geboorteproses ervaar.

"... die vrou se begeerte na die man en sy heerskappy oor haar is nie die straf nie, maar die omstandighede waaronder die vrou straf sal ly. Daar kan afgelei word dat, ten spyte van die sondeval, die vrou 'n verlange na intimiteit sal hê met die man wat meer as seksuele intimiteit behels.

Hierdie siening beskou hierdie stelling van God as 'n seën eerder as 'n vloek.

Uitwerking op die mensdom in die algemeen 3:17-19

Génesis 3:17-19 - En aan die mens het Hy gesê: Omdat jy geluister het na die stem van jou vrou en van die boom geëet het waarvan Ek jou beveel het om nie te eet nie – vervloek is die aarde om jou ontwil; met moeite sal jy daarvan eet al die dae van jou lewe. Ook sal dit vir jou dorings en distels voortbring; en jy sal die plante van die veld eet. In die sweet van jou aangesig sal jy brood eet totdat jy terugkeer na die aarde, want daaruit is jy geneem. Want stof is jy, en tot stof sal jy terugkeer.

In die lig van Adam se sonde, sou ons dalk verwag het dat God hom sou vervloek, maar, genadiglik het God die grond ter wille van hom vervloek.

1. Adam sou hard moes werk ("hard labor," "painful labor" NKJV, "struggle" CEV) om 'n bestaan uit "die grond" te maak (vv. 17-18). Adam het reeds die voorreg ontvang om die tuin te geniet (2:15), maar dit het nie "pynlike arbeid" (NIV) vereis nie.

"Wat die man betref, bestaan sy straf in die ontbering en die skrale lewensonderhoud, wat hy nou vir homself moet soek. Die vrou se straf tref die diepste wortel van haar wese as vrou en moeder, die man s'n tref die innerlike senuwee van sy lewe: sy werk, sy aktiwiteit en voorsiening vir onderhoud."

"As Adam nie gesondig het nie, sou hy nie gesweet het nie."

"Hierdie strawwe verteenwoordig vergeldingsgeregtigheid. Adam en Eva het gesondig deur te eet; hulle sou ly om te kan eet. Sy het haar man gemanipuleer; sy sou deur haar man oorheers word. Die slang het die menslike ras vernietig; hy sal vernietig word."

"Deur 'n kontras te trek tussen die toestand van die land voor en na die sondeval, toon die outeur dat die huidige toestand van die land nie was soos dit bedoel was om te wees nie. Inteendeel, die toestand van die land was die gevolg van menslike rebellie. Deur dit te doen, het die outeur die weg gebaan vir 'n sentrale motief in die struktuur van Bybelse eskatologie [studie van die eindtye], die hoop op 'n 'nuwe hemel en 'n nuwe aarde' (vgl. Jes 65:17; Rom 8:22-24; Openb 21:1)."

2. Mense sou "tot stof terugkeer" wanneer hulle sterf (v. 19). Eerder as om vir ewig te lewe en fisiese onsterflikheid te ervaar, sou mense nou fisies sterf en fisiese sterflikheid ervaar (vgl. Rom. 5:12-14).

"Genesis 3:19 skryf nie die oorsaak van die dood toe aan die oorspronklike samestelling van die menslike liggaam nie, sodat die mens uiteindelik in elk geval sou gesterf het, maar noem bloot een van die gevolge van die dood: Aangesien die menslike liggaam uit die stof van die aarde gevorm is, sal dit by die dood weer na die aarde opgelos word."

Vers 18 toon die omkering van die land se toestand voor en na die sondeval. Vers 19 toon dieselfde vir die mensdom se toestand.

"Adam en Eva het versuim ... om die beperkings van die Edeniese verbond [1:26-31; 2:16-17] na te kom. Onskuld is verloor en die gewete is gebore."

"Nadat hulle onder die Edeniese verbond gefaal het, het mense toe te doen gehad met die bepalinge van die Adamitiese verbond [3:14-19]. Daardie verbond was onvoorwaardelik in die sin dat Adam en Eva se nageslag nie deur menslike pogings sou kon ontkom aan die gevolge van sonde nie."

"'n Ligstraal word egter in die Adamitiese verbond voorsien, omdat God belowe het dat 'n verlosser sou kom [3:15]. Dit is die bekendstelling van die groot tema van genade en verlossing wat in die Skrifte gevind word."

"Tensy hulle deur die genade van God getemper word en deur daaropvolgende beloftes verander word, gaan mense tot die huidige tyd voort om te arbeid onder die bepalinge van die Adamitiese verbond."

"Hoe bewonderenswaardig was die bevrediging wat ons Here Jesus deur sy dood en lyding gemaak het, wat beantwoord het aan die vonnis wat hier oor ons eerste ouers uitgespreek is. (1) Het swaarkry met sonde gekom? Ons lees van die swaarkry van Christus se siel (Jes. liii. 11). (2) Het onderwerping met sonde gekom? Christus is onder die wet gemaak, Gal. iv. 4. (3) Het die vloek met sonde gekom? Christus is vir ons 'n vloek gemaak, het 'n vervloekte dood gesterf, Gal. iii. 13. (4) Het dorings met sonde gekom? Hy is vir ons met dorings gekroon. (5) Het sweet met sonde gekom? Hy het vir ons soos groot druppels bloed gesweet. (6) Het droefheid met sonde gekom? Hy was 'n man van smarte, sy siel was in sy lyding uitermate bedroef. (7) Het die dood met sonde gekom? Hy het gehoorsaam geword tot die dood toe. So is die pleister so wyd soos die wond. Geseënd sy God vir Jesus Christus!

Bykomende gevolge vir Adam en Eva 3:20-21

Génesis 3:20-21 - En die mens het sy vrou Eva genoem, omdat sy moeder geword het van alles wat lewe. En die HERE God het vir die mens en sy vrou rokke van vel gemaak en hulle dit aangetrek.

Adam en Eva het hul oordeel van God aanvaar en nie daarteen in opstand gekom nie. Ons sien dit in Adam wat sy vrou "Eva" noem, wat "die moeder van al die lewendes" beteken. Dit is 'n persoonlike naam wat haar bestemming definieer (v. 20). Adam het geglo dat die lewe sou voortgaan ten spyte van God se vloek. Dit was 'n daad van geloof en 'n uitdrukking van hoop. Adam het God se belofte geglo dat Eva kinders sou baar (v. 16).

"Dit mag dalk tegelyk die verstommendste, die diepste en die uitbundigste ding wees wat die man ooit gedoen het."

Adam se vrou se voornaam, "Vrou" (2:23), het teruggekyk na haar oorsprong, terwyl haar tweede naam, "Eva", haar bestemming vooruitgesien het. "Eva" is verwant aan die Hebreeuse werkwoord wat "om te lewe" beteken.

"Hoe verstommend die genade wat op hierdie oomblik die belofte van 'n Verlosser gegee het en aan haar wat die oneer gehad het om sonde in te voer, die toekomstige eer verleen het om daardie Verlosser in te voer (1 Tim. 2:15)."

1. Let daarop dat voordat God Adam en Eva na 'n nuwe omgewing gestuur het, Hy hulle voorsien het van "klere van leer" (v. 21) wat voldoende was vir hulle behoeftes (vgl. Rom. 3:21-26). Hul eie voorsiening van vyeblare (v. 7) was nie voldoende nie. Hy het vir hulle gedoen wat hulle nie vir hulself kon doen nie. Dit is nog 'n aanduiding van God se liefdevolle sorg en genade vir mense.

"Klere word nou Goddelik beveel; alhoewel dit verag word deur heidense afgodedienaars en moderne wêreldlinge."

Alhoewel ek nie sou sê dat dit 'n goddelike opdrag was nie, dui God se voorsiening van klere beslis daarop dat God bedoel het dat Adam en Eva klere moes dra.

"... hy [Adam] moes leer dat sonde bedek kon word nie deur 'n bos blare wat van 'n bos geruk is terwyl hy verbygaan en wat volgende jaar weer sou groei nie, maar slegs deur pyn en bloed."

Gleason Archer het dit redelik geag om aan te neem dat toe God dierevelle vir Adam en Eva voorsien het om te dra, Hy hulle ook geleer het oor die betekenis van die versoenende bloed van die plaasvervangende offer. Hy het ook geglo dat hulle hierdie begrip aan Kain en Abel oorgedra het. Daar is geen manier om hierdie teorie te bewys of te weerlê nie.

2. Verder het God verhoed dat Adam en Eva vir ewig in hul gevalle toestand leef (vv. 22-24). Dus was fisiese dood 'n seën sowel as 'n vloek.

Uitsetting uit die tuin 3:22-24

Génesis 3:22-24 - Toe sê die HERE God: Nou het die mens geword soos een van Ons deur goed en kwaad te ken. As hy nou maar nie sy hand uitsteek en ook van die boom van die lewe neem en eet en lewe in ewigheid nie! Toe stuur die HERE God hom weg uit die tuin van Eden om die grond te bewerk waaruit hy geneem is. So het Hy dan die mens weggedrywe en gérubs aan die oostekant van die tuin van Eden laat woon, met die swaard wat vlam en flikker, om die toegang tot die boom van die lewe te bewaak.

Vers 22 toon dat die mens se geluk (goed) nie daarin lê dat hy "soos God" is nie, maar eerder dat hy by God is (vgl. Ps. 16:11).³ "Soos "een van Ons" beteken waarskynlik soos hemelse wesens (God en die engele; vgl. 1:26). Hierdie klousule impliseer nie die bestaan van meer as een God nie.

"Hy [God] het hom [die mens] uit die tuin na die gemene grond weggedryf. ... Maar die mens is slegs gestuur om die grond te bewerk waaruit hy geneem is. Hy is na 'n plek van arbeid gestuur, nie na 'n plek van pyniging nie. Hy is na die grond gestuur, nie na die graf nie – na die werkhuis, nie na die kerker nie, nie na die tronkhuis nie – om die ploeg vas te hou, nie om die ketting te sleep nie."

"Gerubs" (v. 24) word in die Ou Testament voorgestel as om God se teenwoordigheid te omring en te simboliseer. Hulle is gelykstaande aan God se lyfwagte, staande wagte of wagte. Antieke Oosterse ikonografie (visuele beelde en simbole wat in 'n kunswerk gebruik word) het hulle uitgebeeld as menskoppige gevleuelde leeu wat heilige plekke bewaak. Moses het hulle hier uitgebeeld waar hulle toegang tot die boom van die lewe met 'n "vlammende swaard" blokkeer. Klaarblyklik sou die eet van "die boom van die lewe" veroorsaak het dat Adam en Eva opgehou verouder het (vgl. Openb. 22:2). Beelde van gerubs het later die ark van die verbond bewaak, net soos regte gerubs vroeër die boom van die lewe in die tuin bewaak het. Die wette wat in die ark vervat was, was 'n bron van lewe vir die Israeliete. Die goue kandelaar in die tabernakel het 'n boom van die lewe en die teenwoordigheid van God verteenwoordig.

Soos mense ooswaarts van die Tuin van Eden getrek het, het hulle hulle in Sinear gevestig en Babel gebou (Gr. Babilon, 11:2). Toe Lot van Abram weggetrek het, het hy ooswaarts na Sodom getrek (13:11). Toe Abram in oorwinning teruggekeer het van die stryd teen die oosterse konings (gelei deur koning Kedolaomer), het hy teruggekeer na die Beloofde Land en die stad Salem ("Vrede," 14:17-20). Dus het God se teenwoordigheid in die Tuin (Beloofde Land?) in 'n gelokaliseerde sin voortgegaan, en beweging na die ooste van daar af het tipies die vertrek van Hom behels.

"Maak nie saak hoe hard mense probeer om manlike heerskappy, folterende arbeid, pynlike kindergeboorte en die dood af te skaf nie, hierdie ewels sal voortduur omdat sonde teenwoordig is. Hulle is die vrugte van sonde."

Rebellie teen God lei tot lyding en dood, maar belydenis verseker Sy genadige beskermende sorg. Hierdie gedeelte van Genesis (hoofstuk 3) verduidelik waarom mense hul hele lewe lank swoeg en folter en uiteindelik sterf. Sonde is verantwoordelik, en slegs die verwydering van sonde sal hierdie toestand beëindig. Hierdie perikoop stel God voor as 'n Verlosser sowel as 'n Regter. Moses het God se vereiste manier vir die bedekking van sonde bekendgestel, naamlik die dood van 'n onskuldige plaasvervanger. Gevolglik is daar hoop te midde van tragedie.

"Die hoofstuk ondersteun eenvoudig nie die konsep dat 'n mens vervulling en geluk vind in die bevryding van ondergeskiktheid aan God se woord, sy toestemmings en sy ontkennings nie. Die mens word nie skielik van 'n marionet na 'n vrye en onafhanklike denker verander nie. Trouens, hy was nooit 'n outomaat nie. As die mens nie die vermoë gehad het om te kies nie, sou die verbod van God om nie van die vrug van die boom van kennis van goed en kwaad te eet nie, oorbodig gewees het. 'n Mens word nie aangesê om van iets te onthou tensy hy die vermoë het om nie te onthou nie."

So stel Genesis 3 ons bekend aan die feit van menslike vryheid, asook aan goddelike soewereiniteit.

Waarom het God toegelaat dat die slang Adam en Eva versoek?

"Karakter moet ontwikkel word, en dit kan slegs ontwikkel word in die teenwoordigheid van versoeking."

"Sonde, ... volgens die Skrifte, is toegelaat, sodat die geregtigheid van God in sy straf geken kan word, en sy genade in sy vergifnis."

"Neem die eerste drie hoofstukke van Genesis weg, en jy kan nie 'n ware Christelike standpunt handhaaf of die Christendom se antwoorde gee [op die groot vrae wat mense vandag vra] nie."

2. Die moord op Abel 4:1-16

Hoofstuk 4 toon die verspreiding van sonde van Adam se familie na die groter samelewing wat sy nageslag voortgebring het. Kain het die eerste moordenaar geword en Abel die eerste martelaar. Hoofstuk 3 teken die wortel van sonde aan, en hoofstuk 4 die vrug van sonde. Nie net het sonde almal geraak nie, maar mense het toenemend goddeloos geword met verloop van tyd. Menslike selfgeding lei tot geweld. Verse 1 tot 16 toon dat die sondeval Adam en Eva se kinders sowel as hulself geraak het. Verse 17 tot 26 volg wat van Kain en Set en hul nageslag geword het. Let daarop dat die hoofstuk begin en eindig met die onderwerp van aanbidding.

God het Adam en Eva gewaarsku teen sonde. Tog het Kain sy broer vermoor – die begin van broer-en-broer-wedywering – omdat God Abel se offer aanvaar het, maar nie sy eie nie. Broer-en-broer-wedywering het elk van die godvrugtige families in Genesis geteister. Kain het verantwoordelikheid vir sy sonde ontken en beswaar gemaak teen die erns van God se straf. God het genadiglik beskerming vir Kain voorsien in reaksie op sy klagte.

Daar is strukturele en konseptuele parallele tussen hierdie perikoop en die vorige een (2:4—3:24).

- A Toneel 1 (narratief): Kain en Abel is aktief, en Jahwe is passief (vv. 2b-5).
B Toneel 2 (dialoog): Jahwe ondervra Kain (vv. 6-7).
C Toneel 3 (dialoog en narratief): Kain en Abel is alleen (v. 8).
B' Toneel 4 (dialoog): Jahwe konfronteer Kain (vv. 9-14).
A' Toneel 5 (narratief): Jahwe is aktief, en Kain is passief (vv. 15-16).

Beide verhale, hierdie een en 2:4 tot 3:24, sluit af met die sondaars wat God se teenwoordigheid verlaat en oos van Eden gaan woon (3:24; 4:16).

"Kain se sonde, jaloesie teenoor sy broer, is die replika van Adam s'n – jaloesie teenoor Jahwe se voorreg."

"... alhoewel die skrywer van Genesis die parallele tussen die twee verhale wil uitlig, beskou hy nie die moord op Abel bloot as 'n herhaling van die sondeval nie. Daar is ontwikkeling: sonde is stewiger verskans en die mensdom is verder van God vervreem."

Génesis 4:1 - En die mens het sy vrou Eva beken, en sy het swanger geword en Kain gebaar en gesê: Ek het 'n man verkry met die hulp van die HERE.

Die naam "Kain" klink soos die Hebreeuse woord wat vertaal word as "ek het verkry" en beteken "besit" of "verkryging", 'n teken van sy eie primêre geneigdheid. Sy naam is verwant aan 'n Hebreeuse woord wat "vakman" of "metaalwerker" beteken.

Het Eva God gedank dat Hy haar gehelp het om 'n seun (Kain) te baar? Of het sy gespog dat sy 'n man (Kain) geskep het soos God 'n man geskep het (Adam, v. 1)? Eersgenoemde alternatief lyk vir my verkieslik (vgl. v. 25).

Génesis 4:2 - Daarna het sy ook sy broer Abel gebaar. En Abel het 'n skaapherder geword, en Kain 'n landbouer.

"Abel," van die Hebreeuse woord "hebel", beteken "asem," "damp," "uitaseming," of "wat opstyg." Soos dinge geblyk het, was sy lewe kort, soos 'n damp. Miskien het sy ouers hom hierdie naam na sy dood gegee, in die lig van die relatiewe kortstondigheid van sy lewe. 'n Ander moontlikheid is dat "die menslike bestaan wat deur sonde ontsier is, die mens met die leegheid van dit alles beïndruk het." "Abel" beteken ook "weiland" elders in die Ou Testament.

"Byna alle Bybelname was betekenisvol en is toegeken met verwysing na een of ander omstandigheid wat verband hou met die geboorte van die kind."

Génesis 4:3-5 - En ná verloop van tyd het Kain van die vrugte van die land aan die HERE 'n offer gebring. En Abel het ook van die eersgeborenes van sy kleinvee gebring, naamlik van hulle vet. En die HERE het Abel en sy offer genadig aangesien, maar Kain en sy offer nie aangesien nie. Toe word Kain baie kwaad, en hy het sy hoof laat hang.

Waarom het God "aansien" gehad vir Abel se offer en nie vir Kain s'n nie (v. 4)? Dit was omdat Abel "geloof" gehad het (Heb. 11:4). Wat het Abel geglo wat Kain nie geglo het nie? Die Bybel sê nie spesifiek nie. Die antwoord mag in een of meer van die volgende verduidelikings lê.

1. Sommige kommentators het geglo dat Abel se houding sy geloof openbaar. Kain se onbehoorlike houding teenoor God is duidelik in vers 5.
2. Ander sê Abel se geloof is duidelik in sy bring van die beste ("vet porsies") van sy kudde (v. 4), terwyl Moses nie Kain se offer as sy beste beskryf het nie (v. 3).

"Hy [die skrywer] karakteriseer Abel se offerandes uit die kuddes as 'van die eersgeborene' en 'van hulle vet'. Deur die eersgeborene te offer, het Abel aangedui dat hy God as die Outeur en Eienaar van die Lewe erken het. Soos die res van die antieke Nabye Ooste, het die Hebreërs geglo dat die godheid, of heer van die landgoed, geregtig was op die eerste deel van alle produkte. Die eersteling van plante en die eersgeborenes van diere en die mens was syne."

"Abel se offer het met hierdie teologie ooreengestem; Kain s'n nie. In so 'n lakoniese storie mag die interpreteerder nie ignoreer dat terwyl Abel se geskenk gekwalifiseer word deur 'eersgeborene', die parallelle 'eersteling' nie 'Kain s'n wysig nie.'"

"Abel het ook die 'vet' geoffer wat in die sogenaamde 'P' [Priesterlike] materiaal aan die Here behoort het en simbolies deur die priesters verbrand is. Hierdie smaaklikste en beste brandende deel van die offer het die beste verteenwoordig. Abel se offer, wil die gespreksgenoot sê, het die toets met vlieënde vaandels geslaag. Kain se offer het egter nie 'n parallel met 'vet' nie."

"Elke onbevooroordeelde leser van die Bybel moet voel dat offerandes die middelpunt van die Ou Testament vorm."

3. Moontlik het Kain se slegte houding (hy "het baie kwaad geword en sy gesig was somber") daartoe gelei dat hy nie die beste aan God geoffer het nie. Met ander woorde, beide opsies 1 en 2

kan korrek wees. Ek verkies hierdie verduideliking. Klaarblyklik was die sonde wat Kain daartoe gelei het om sy broer te vermoor, afguns.

"Abel het moeite gedoen om God tevrede te stel (wat beteken het dat hy geloof in God gehad het, Heb. 11:6), terwyl Kain bloot 'n plig nagekom het."

"Ons dink die afwesigheid van 'eersteling' vir Kain in teenstelling met Set se [sic Abel se] 'eersgeborene' sou nie vir die Mosaïese gehoor verlore gegaan het nie."

"Beide gewer en gawe was onder die noukeurige ondersoek van God. Kain se offer het nie aan die vereistes voldoen nie, want hy het die beste van sy opbrengs vir homself gehou."

"Die kwessie was nie net tussen wat die twee seuns na die Here gebring het nie; daar was ook 'n beduidende verskil in hulle harte. ... Ware aanbidding vind slegs plaas wanneer beide hart en daad reg is voor God. ... Wat Kain betref, lyk dit of dinge selfs erger was: hy was verkeerd in beide sy hart en sy dade. Abel, aan die ander kant, het beide hart en dade gehad wat vir God aangenaam was."

4. Baie glo dat Abel die behoefte aan die dood van 'n lewende plaasvervanger besef het om vir sy sondes te versoen, maar Kain het nie. As Abel dit verstaan het, kon hy dit geleer het deur 'n goddelike openbaring wat die Skrif nie eksplisiet opgeteken het nie. Miskien het Kain en Abel geleer dat 'n diereoffer God tevrede gestel het, terwyl 'n groenteeoffer nie, uit die feit dat die vyeblare wat Adam en Eva gebruik het om hul naaktheid te bedek nie bevredigend was nie, maar 'n dierevel (3:7, 21). Adam en Eva het die vyeblare voorsien, maar God het die dierevelle voorsien. Dus kon die kontras in die geval van Kain en Abel ook gewees het tussen wat die mens voorsien (werke) en wat God voorsien (genade).

"Geloof veronderstel altyd 'n Goddelike openbaring waarop dit die reaksie is"

"Die algemene vereistes van alle offerandes [in die Ou Testament] was – dat hulle van sulke dinge, op so 'n plek en wyse, en deur so 'n bemiddelings-agentskap gebring moes word, soos God bepaal het."

"Wat ook al die oorsaak van God se verwerping van Kain se offer is, die narratief self fokus ons aandag op Kain se reaksie. Dit is daar waar die narratief sy punt probeer maak."

God het Kain genadiglik ondervra, soos Hy vir Adam en Eva gedoen het (v. 6; vgl. 3:9, 11), om Kain se erkenning van sonde te ontlok met die oog op bekering, nie net om hom te berispe nie. As Kain sy houding reggestel en berou getoon het, sou hy nie sy broer doodgemaak het nie. God het hom die

geleentheid en die aanmoediging gegee om "goed te doen" (v. 7). Adam het teësinig sy skuld erken, maar Kain het probeer om dit te bedek deur te lieg. Kain was "veel meer verhard as die eerste mensepaar." "Sonde loer by die deur" (v. 7) beteken waarskynlik dat die mag en tragiese gevolge van sonde die persoon wat die deur daarvoor oopmaak, kon oorheers (vgl. 3:16).

"Die gevolge van sy reaksie op God se korreksie is meer verreikend as die aanvanklike sonde self, want as hy die sonde se toorn najaag, sal dit lei tot die heerskappy van die sonde oor hom. Dit is sy besluit. Dit is moontlik vir Kain om vinnig van sonde te herstel as hy die regte ding kies."

Die apostel Johannes het die rede onthul waarom Kain vir Abel doodgemaak het in 1 Johannes 3:12: "...sy eie werke was boos en dié van sy broer regverdig." Abel se gesindheid van geloof in God het gelei tot regverdige werke wat skuld in die onregverdige Kain veroorsaak het. Dit is 'n patroon van oorsaak en gevolg wat vir ewig voortduur. Die ernstigheid van Kain se sonde is duidelik uit God se herhaalde verwysings na Abel as Kain se "broer" (vv. 9, 10, 11). Jesus het van Kain se moord op Abel as 'n historiese feit gepraat (Matt. 23:35). Dit was die eerste geval van godsdienstige vervolging.

"As jy Kain se hartstoestand wil uitvind, sal jy dit vind na die diens wat hy voorgegee het om te lewer; jy ken 'n man die beste buite die kerk"

Later, onder die Mosaïese Wet, moes die feit dat 'n moord plaasgevind het in 'n veld, buite die bereik van hulp, as bewys van voorbedagte rade beskou word (vgl. Deut. 22:25-27).

"Kain en sy onregverdige nageslag het as 'n herinnering aan Israel gedien dat sy bestemming gemeet is aan die skaal van etiese gedrag."

Génesis 4:6-8 - En die HERE sê vir Kain: Waarom is jy kwaad, en waarom laat jy jou hoof hang? Is daar nie verheffing as jy goed doen nie? En as jy nie goed doen nie – die sonde lê en loer voor die deur, en sy begeerte is na jou; maar jy moet daarvoor heers. En Kain het met sy broer Abel gepraat; en toe hulle in die veld was, het Kain teen sy broer Abel opgestaan en hom doodgeslaan.

Geweld deur Kain het gevolg op ongehoorsaamheid deur Adam en Eva. Geweld in 'n kultuur weerspieël dikwels en is die gevolg van rebellie teen God en selfgeding.

Génesis 4:9-10 - Toe sê die HERE vir Kain: Waar is jou broer Abel? En hy antwoord: Ek weet nie. Is ek my broer se wagter? En Hy sê: Wat het jy gedoen? Die stam van die bloed van jou broer roep na My van die aarde af.

Soos in hoofstuk 3, het God die sonde met "vrae" kom ondersoek. In die geval van Adam en Eva was die gevolg dat God "die grond en mense in die algemeen vervloek het, maar hier is die gevolg dat Hy Kain vervloek het, nog 'n bewys dat goddeloosheid "vererger het".

"Soos altyd, vra God nie ("Waar is Abel jou broer?") om inligting te bekom nie. Die vraag is pedagogies, om Kain te herinner dat God weet waar Abel is."

Kain se reaksie op God se oordeel was selfbejammering as gevolg van sy straf, eerder as berou oor sy misdaad en 'n uitdrukking van berou oor die omvang van sy ongeregtheid. Niemand sou sy "bewaarder" wees nie (vgl. "Is ek my broer se bewaarder?" v. 9).

Génesis 4:11-14 - Daarom sal jy vervloek wees, ver van die grond wat sy mond oopgemaak het om die bloed van jou broer uit jou hand te ontvang. As jy die grond bewerk, sal dit sy vermoë aan jou nie meer gee nie; 'n swerwer en vlugteling sal jy wees op die aarde. Daarop sê Kain vir die HERE: My skuld is te groot om dit te dra. Kyk, U verdryf my nou uit die land uit, en ek moet my verberg vir u aangesig: 'n swerwer en vlugteling sal ek op die aarde wees, en elkeen wat my kry, sal my doodslaan.

Let ook daarop dat menslike immoraliteit weer eens die aarde se ekologie beïnvloed het (v. 12; vgl. 3:17).

Kain se straf het bestaan uit sy verbanning uit God se teenwoordigheid ("Ek sal vir u aangesig verborge wees," v. 14) en nie in staat wees om sy familie se geselskap en die vreedsaamheid van 'n gevestigde landboulewe te geniet ("Ek sal 'n swerwer op die aarde wees," v. 14; vgl. vv. 11-12). Hy sou van plek tot plek moes swerf op soek na kos, eerder as om 'n sittende lewe te lei. Hierdie straf was gepas en regverdig, aangesien hy homself van sy broer en God vervreem het deur sy verskriklike misdaad.

"Kain word nie veroordeel tot 'n Bedoeïen-agtige bestaan nie; die terminologie is te ekstreem om so 'n lewenstyl te beskryf. Dit lyk eerder waarskynlik dat die vloek op Kain die uitsetting uit die familie weerspieël wat die lot in stamgemeenskappe was van diegene wat nabye familielede vermoor het. 'Om uit die land weggedryf te word' (vgl. v. 14) is om alle verhoudings, veral met die familie, te verbreek. Boonop is dit om 'n mens se verhouding met die HERE te verbreek."

"Nomadisme volgens die Sumeriese vloedverhaal is 'n benarde situasie waaruit die gode die mens gered het; volgens die Bybel was 'n nomadiese bestaan 'n oordeel wat op die eerste moordenaar opgelê is. Hierdie kontras pas in by die algehele optimisme van Mesopotamië wat in menslike vooruitgang glo teenoor die Bybelse prentjie van die onafwendbare opmars van sonde. Dit lyk waarskynlik dat die ander menslike prestasies wat hier gelys word – boerdery, metaalwerk en

musiek – ook deur Genesis gesien word as op een of ander manier onder die skaduwee van Kain se sonde."

Kain se sonde het daartoe gelei dat hy "uitgedryf" is (v. 14; vgl. 3:23). Let weer daarop dat sonde lei tot gebroke verhoudings en vervreemding, en vervreemding van God lei tot vrees vir ander mense ("elkeen wat my vind, sal my doodmaak," v. 14; vgl. Job 15:20-25). Die bevolking het blykbaar teen hierdie tyd toegeneem, aangesien Kain vergelding deur 'n aantal ander mense gevrees het (vgl. 5:4-5).

Génesis 4:15 - Maar die HERE sê vir hom: Daarom, as enigeen Kain doodsla, sal dit sewevoudig gewreek word. En die HERE het 'n teken gegee aan Kain, sodat enigeen wat hom kry, hom nie sou doodsla nie.

God het in genade toegelaat dat Kain en sy gesin onder Sy sorg kon voortleef, maar blykbaar sonder verlossing.

Die kommentators het Kain se "merk" op 'n verskeidenheid maniere geïnterpreteer. Een siening is dat dit gedeeltelike verlamming was, gebaseer op die betekenis van die woord wat gebruik word om die Hebreeuse woord in die Septuagint te vertaal. 'n Ou Joodse interpretasie het dit verstaan as die woord "Jahweh", en 'n ander het dit beskou as 'n lang horing wat uit die middel van Kain se voorkop groei. Sommige Middeleeuse skilderye beeld Kain met 'n horing op sy kop uit, volgens hierdie siening. Nog 'n idee is dat dit 'n ander identifiserende merk op Kain se liggaam was, in die lig van parallelle met ander merke wat hul draers in die Skrif identifiseer en beskerm (vgl. Eseg. 9:4; Openb. 7:3; 13:16-18; 14:1).

Nog ander interpreteerders glo dat die merk 'n bevestiging was van God se belofte aan Kain. Hierdie siening berus op die gewone betekenis van die Hebreeuse woord wat as "teken" in die Ou Testament vertaal word (vgl. Rigt. 6:36-40; 2 Konings 2:9-12; et al.), wat die Hebreeuse konstruksie hier ondersteun.

"Die parallelle met tekste wat verband hou met die stede van vryheid ... dui daarop dat Kain se 'teken' moontlik die veiligheid was wat hy gevind het in die bou van 'n stad. Sy stad was 'n teken van sy goddelike beskerming teen enigiemand 'wat hom gevind het.'"

Die teks identifiseer nie die merk nie, maar dit was 'n identifiseerbare aanduiding dat God vir Kain gegee het om hom te verseker dat hy nie sou sterf nie (vgl. 21:13, 18; 27:37; 45:7, 9; 46:3 met 21:14; 44:21). Wat dit ook al was, Kain se merk het gedien om hom te beskerm, sowel as om hom en ander aan sy straf deur God te herinner.

Génesis 4:16 - Toe gaan Kain weg van die aangesig van die HERE, en hy het gewoon in die land Nod, aan die oostekant van Eden.

"'Nod' (letterlik "dakloosheid") is 'n woordspeling op die Hebreeuse term vir "swerwer" of "dwaal". Die naam van die plek waar Kain "gevestig" en gewoon het, het hom dus ook aan sy vonnis herinner.

"Die punt is meer teologies as geografies; om afgesonder te wees van die teenwoordigheid van die Here, is om 'n swerwer in 'n 'swerwerland' te wees."

"Die goddeloses word hier uitgebeeld asof hulle in die wêreld voortleef (met 'n beskermende merk van genade) sonder om gered te word. Hul skuldgevoel is verlig deur hul kulturele ontwikkeling en hul geografiese uitbreiding."

Kain was 'n man wat nie omgee het om God te behaag nie. Omdat hy dit nie gedoen het nie, het God nie vir Kain geseën ("geen agting gehad nie") (v. 5) soos Hy vir Abel (v. 4) gedoen het ("agting gehad het"), wat regverdig was – 'n man van geloof. Kain se woede en jaloesie oor Abel se seën het rampspoed oor homself gebring. God het sy voorbeeld bewaar om ons te help om dit te vermy. Diegene wat God aanbid, moet as hul doel hê om Hom te behaag eerder as om toe te laat dat afguns en haat hul lewens verwoes (vgl. Kol. 1:10).

"Een van die grootste lesse van hierdie verhaal is dat God [besorg is oor sondes wat deur een mens teen 'n ander gepleeg word."

3. Die verspreiding van beskawing en sonde 4:17-26

Kain het voorspoedig gegaan al het hy teen God in opstand gekom. Dit is nog 'n aanduiding van God se genade. Kain se afstammeling het die leiding geneem in die bou van stede, die ontwikkeling van musiek, die bevordering van landbou, die skep van wapens en die verspreiding van beskawing. Die afstammeling van Set het egter 'n selfs belangriker vooruitgang gemaak: om God te aanbid.

Die afstammeling van Kain 4:17-24

"Deurdat hulle Kain se afstammeling is, erf die mense wat in die geslagsregister genoem word, almal sy vloek. Dus word die Kainitiese geslagsregister deel van die Jahwis se weergawe van die mens se toenemende sonde."

Génesis 4:17 - En Kain het sy vrou beken, en sy het swanger geword en Henog gebaar. Daarna bou hy 'n stad en noem die stad na die naam van sy seun Henog.

Kain se "vrou" (v. 17) was klaarblyklik een van sy susters of niggies, aangesien Adam steeds "ander seuns en dogters" verwek het benewens Kain, Abel en Set (5:4).³ God het nie die huwelik met broers en susters en nabye familieleden verbied tot die Mosaïese Wet nie.

"Solank dit God behaag het om die menslike ras te laat afstam van een paar, moet toegegee word dat die huwelik tussen broers en susters vir 'n tyd lank 'n noodsaaklikheid was."

"Omdat skadelike mutasies soveel meer as enige sogenaamde nuttige mutasies is, word dit deesdae as onverstandig beskou (en onwettig in baie state) om met iemand te trou wat te nou aan jou verwant is. Hoekom? Omdat jy die kanse dat slegte gene sal verskyn, aansienlik verhoog. Terloops, jy verhoog ook die kanse om werklik uitstekende eienskaps-kombinasies na vore te bring. Maar het jy al ooit iemand hoor sê: 'Moenie met jou neef trou nie, anders sal jy 'n genie as kind hê?' Hulle sê dit gewoonlik nie, want die kanse dat iets slegs sal gebeur, is veel, ver, ver, ver, ver groter. Dit sou terloops nie 'n probleem gewees het nie, kort na die skepping (geen probleem vir Kain en sy vrou, byvoorbeeld). Totdat mutasies 'n kans gehad het om in die menslike bevolking op te hoop, het geen sodanige risiko van slegte kombinasies bestaan nie."

Die "stad" wat Kain gebou het, moes nie baie groot gewees het nie, alhoewel verwysings daarna daarop dui dat die bevolking in hierdie tyd vinnig toegeneem het. Dit was waarskynlik nie meer as 'n paar strukture nie.

Génesis 4:18-22 - En vir Henog is Irad gebore; en Irad was die vader van Mehújael; en Mehújael was die vader van Metúsaël; en Metúsaël die vader van Lameg. En Lameg het vir hom twee vroue geneem. Die naam van die eerste was Ada, en die naam van die tweede Silla. En Ada het Jabal gebaar. Hy was die vader van die tentbewoners en die veeboere. Die naam van sy broer was Jubal. Hy was die vader van almal wat op siters en fluite speel. En Silla het ook gebaar, naamlik Tubal-Kain, 'n smid wat allerhande koper- en ysterinstrumente gemaak het. En die suster van Tubal-Kain was Naéma.

"Lameg" (v. 19) was die eerste bigamis. Hy het doelbewus God se wil ondermyn dat die huwelik uit slegs een man en een vrou moet bestaan (2:24). "Bigamie" (om met twee eggenote gelyktydig getroud te wees) was algemeen in die antieke Nabye Ooste, maar dit was nooit God se begeerte nie (vgl. Matt. 19:4-5). God het dit egter toegelaat, soos Hy baie ander gebruike gedoen het wat Hy afgekeur het (bv. egskeiding, die trou met byvroue, poligamie, ens.). Dit wil sê, Hy het mense wat dit beoefen het, toegelaat om voort te lewe.

"Om seker te wees, geen teregwysing van God word teen Lameg gerig vir sy skending van die huweliksreëling nie. Dit word eenvoudig opgeteken. Maar dit is die geval met die meeste OT-illustrasies van poligamie. Abraham word nie veroordeel omdat hy met Sara en Hagar saamgewoon het nie, en Jakob ook nie omdat hy gelyktydig met Lea en Ragel getrou het nie. Trouens, byna elke poligamiese huishouding in die OT ly egter die meeste onaangename en

verpletterende ervarings juis as gevolg van hierdie ad hoc [gevormde] verhouding. Die huishoudelike stryd wat volg, is verwoestend."

"Kain se familie is 'n mikrokosmos: die patroon van tegniese bekwaamheid en morele mislukking is dié van die mensdom."

God wys die vernietigende gevolge van sonde (vgl. 2:24) meer dikwels as wat Hy dit in die Ou Testament noem. Poligamie is een vorm van sonde.

Poligamie is "... die simptoom van 'n ongebalanseerde beskouing van die huwelik, wat dit beskou as 'n instelling waarin die vrou se uiteindelijke raison d'être [rede vir bestaan] die produksie van kinders is. [Dit was die houding in die antieke wêreld, maar daar is natuurlik bykomende redes waarom mense poligamie beoefen.] Waar God die vrou eerstens en hoofsaaklik vir vennootskap geskep het, het die samelewing haar in werklikheid 'n middel tot 'n doel gemaak, selfs al was dit 'n edele doel, en sy siening in sy huweliks-kontrakte geskryf."

Dit is die eerste voorkoms van poligamie (om meer as een vrou op dieselfde tyd te hê) in Genesis. Ons sal verskeie gevalle daarvan dwarsdeur die Ou Testament vind. Mense het dit wyd beoefen in die antieke Nabye Ooste, maar dit was teenstrydig met die wil van God (2:24). Behalwe dat hulle die vlees toegee, was poligamie 'n poging om die oorlewing van die gesin te verseker deur manlike opvolgers te verskaf. Die teenwoordigheid van poligamie in Lameg se geslag toon hoe sonde in die huweliksverhouding na die sondeval toegeneem het.

Die verwysing na smee (lett. "skerpmaak"; ook vorming) van "yster"-gereedskap (v. 22) lyk anakronisties [uit plek] aangesien, sover ons weet, die smelt van yster nie algemeen was tot die Ystertydperk nie - in die tweede millennium v.C. Miskien is dit 'n verwysing na die koue smee van meteoriese yster, wat vroeër algemeen was. Latere werkers met yster kon terugkyk na Lameg as die vader van metallurgie.

Génesis 4:23-24 - En Lameg het aan sy vroue gesê: Ada en Silla, hoor na my stem! Vroue van Lameg, luister na my woord! Voorwaar, ek slaan 'n man dood wat my wond en 'n seun wat my kwes. Want Kain sal sewe maal gewreek word, maar Lameg sewe en sewentig maal.

Ons kan die wraak- of vergeldingsidee in Lameg se gedagtes, soos uitgedruk in hierdie verse, duideliker soos volg parafraseer: As ek weer gedreig word, sal ek weer wraak neem, baie kragtiger as wat God teen Kain wraak geneem het. God het Sy wraak en vergelding gedreig teen enigiemand wat teen Kain wraak neem omdat hy 'n moordenaar was: "elkeen wat Kain doodmaak, op hom sal sewe keer soveel wraak geneem word" (v. 15). Lameg het moontlik beweer dat hy uit selfverdediging doodgemaak het. Nietemin het hy gespog, en hy toon daardeur meer wraaksugtig in sy selfverdedigende dreigement as

selfs God self (vgl. "Die wraak is Myne, en die vergelding," Deut. 32:35). Jesus het Sy dissipels geleer om te vergewe en nie wraak te neem nie (Matt. 18:22), net soos Hy gedoen het (vgl. 1 Pet. 2:21-24).

Die sewe geslagte van Adam tot Kain en Set, die goddelose Lameg (vv. 19-24) en die goddelike Henog (5:24), staan in skerp kontras met mekaar. Die eerste man (Lameg) bring die dood, en laasgenoemde (Henog) sterf nie. Sommige geleerdes het Lameg se gedig die "Lied van die Swaard" genoem. Lameg het homself onoorwinlik geag met sy nuutverworwe, moderne wapens.

"Beide Kain se voor-sondvloed-afstamming en die ost-sondvloed-Babel het latere Israel gewaarsku dat stede gestig op arrogansie tot geweld en uiteindelik vernietiging gelei het."

Die familie van Set 4:25-26

Génesis 4:25 - En Adam het sy vrou weer beken, en sy het 'n seun gebaar en hom Set genoem. Want, het sy gesê, God het my 'n ander kind geskenk in die plek van Abel, omdat Kain hom doodgeslaan het.

Hierdie vers herinner aan vers 1 van hierdie hoofstuk, en dit dui die afsluiting van hierdie gedeelte van die verhaal aan. Set se naam, van die Hebreeuse werkwoord wat vertaal word as "toegeken", en wat "plaasvervanger" of "stel" of "plaas" beteken, druk Eva se geloof uit dat God sou voortgaan om saad (afstammeling) te voorsien ten spyte van die dood. Set is "aangestel" om "die werk en sending van Abel op te neem." Eenvoud van lewe en toewyding aan God het die Setiete oor die algemeen gekenmerk. Die Kainiete, daarenteen, het meer aggressief en vasbeslote geword om geluk en vervulling in hul lewens afgesonder van God te vind (vgl. Lukas 16:8).

Génesis 4:26 - En ook vir Set is 'n seun gebore, wat hy Enos genoem het. Toe het hulle die Naam van die HERE begin aanroep.

Baie kommentators het hierdie vers beskou as die eerste verwysing na gebed soos ons dit in die Bybel ken. Gebed is basies vir die mens se verhouding met God, wat 'n belangrike tema in Genesis is. Die frase "roep die Naam van die HERE aan" in die Pentateug verwys egter gewoonlik na verkondiging (prediking) eerder as gebed. Hier verwys dit waarskynlik na die begin van openbare aanbidding van Jahwe.

"Gen 4 sluit die verhaal af van die mensdom wat in die vloed afgesny is, 'n verhaal wat begin het met Gen 2:4, 'Dit is die geskiedenis.' Met behulp van 'n geslagsregister van Adam tot Lamek [sic Lameg], die sewende geslag, spoor dit die ontwikkeling van tegnologie en kunste aan die een kant en die groei van geweld aan die ander kant na. Slegs in die laaste twee verse wat die afstammeling van Set bekendstel, kry ons 'n glimster van hoop, want van hom, soos hoofstuk 5

sal beskryf, het Noag, die oorlewende van die vloed, afgestam, en dit was in Enos se tyd dat die openbare aanbidding van God weer ingestel is."

Hoofstuk 4 leer ook dat dit belangrik is vir die regverdiges om die kennis van God te bewaar wanneer hulle in 'n goddelose samelewing leef. Die Israeliete het hierdie aanmoediging nodig gehad toe hulle verag het om die Beloofde Land binne te gaan, soos ons vandag doen. Jesus het Sy dissipels dieselfde les geleer (Matt. 5:14-15).

C. WAT VAN ADAM GEWORD HET 5:1—6:8

Die skeppingsverhaal (1:1—2:3) is 'n inleiding tot Genesis. Die eerste toledot-afdeling (2:4—4:26) verduidelik wat van die skepping geword het. In hierdie tweede toledot-afdeling (5:1—6:8) leer ons wat met Adam gebeur het. Die primêre doel van hierdie afdeling blyk te wees om die generasies van Adam en Noag te verbind. Na die sondeval (hoofstuk 3) het die vervloekte menslike ras voortgegaan om te vermeerder en erger te word (hoofstuk 4), en mense het voortgegaan om te sterf. Tog gee die verslag van Henog hoop.

"Geslagsregisters in hierdie boek van geslagsregisters dien verskeie doeleindes, afhangende deels van die aard van die geslagsregister. Breë geslagsregisters bied slegs die eerste generasie van afstammelinge aan (bv. "die seuns van Lea ... die seuns van Ragel ..." in Gen. 35:23-26; vgl. 6:9-10; 25:13-15). Diep geslagsregisters lys opeenvolgende afstammelinge, in hierdie boek gewoonlik van twee tot tien. (Daar is tien generasies van Adam tot Set tot Noag. In die elfde generasie word die geslagsregister gesegmenteer.) Lineêre geslagsregisters vertoon slegs diepte (bv. "Kain ... het geboorte gegee aan Henog. Vir Henog is Irad gebore ..." 4:17-18; vgl. 5:1-31; 11:10-26; 36:31-39, 40). Gesegmenteerde Geslagsregisters vertoon beide diepte en breedte (bv. "Dit is die verslag van Sem, Ham en Jafet. ... Die seuns van Jafet: Gomer ... Die seuns van Gomer ..." 10:1-29; vgl. 11:27-29; 19:36-38; 25:19-26; 36:1-5, 10-30; 46:8-25). Die onderskeidings van breë, diep, lineêre en gesegmenteerde geslagsregisters help om die verskillende funksies van geslagsregisters te verduidelik."

"Genesis begin die proses om die saad te identifiseer wat die aarde sal regeer (Gen. 1:26-28) en die Slang sal verpletter (3:15). Boek 2 [5:1—6:8] volg daardie afstamming van Adam tot Noag, net soos die ooreenstemmende tien-generasie geslagsregister van Boek 5 [11:10-26] dit van Sem tot Abraham volg. Boek 2 sluit af met die progressiewe en vinnige verharding van sonde en die onvermoë van die goddelike saad van die vrou om dit op sy eie om te keer. Sonde, soos die Slang, is te sterk vir hulle. Dit is duidelik dat beide God se oordeel en verlossing nodig is."

1. Die gevolge van die vloek op die mensdom hoofstuk 5

Génesis 5 -

Dit is die stamboom van Adam. Die dag toe God Adam geskape het, het Hy hom gemaak na die gelykenis van God. Man en vrou het Hy hulle geskape en hulle geseën en hulle mens genoem, die dag toe hulle geskape is. Toe Adam honderd en dertig jaar oud was, het hy 'n seun verwek na sy gelykenis, na sy ewebeeld, en hom Set genoem. En die dae van Adam, ná die geboorte van Set, was agt honderd jaar. En hy het seuns en dogters gehad. So was dan al die dae van Adam wat hy geleef het, nege honderd en dertig jaar, en hy het gesterwe. Toe Set honderd en vyf jaar oud was, het hy die vader van Enos geword. En Set het ná die geboorte van Enos nog agt honderd en sewe jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. So was dan al die dae van Set nege honderd en twaalf jaar, en hy het gesterwe. Toe Enos negentig jaar oud was, het hy die vader van Kenan geword. En Enos het ná die geboorte van Kenan nog agt honderd en vyftien jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. So was dan al die dae van Enos nege honderd en vyf jaar, en hy het gesterwe. Toe Kenan sewentig jaar oud was, het hy die vader van Mahalálel geword. En Kenan het ná die geboorte van Mahalálel nog agt honderd en veertig jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. So was dan al die dae van Kenan nege honderd en tien jaar, en hy het gesterwe. Toe Mahalálel vyf en sestig jaar oud was, het hy die vader van Jered geword. En Mahalálel het ná die geboorte van Jered nog agt honderd en dertig jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. So was dan al die dae van Mahalálel agt honderd vyf en negentig jaar, en hy het gesterwe. Toe Jered honderd twee en sestig jaar oud was, het hy die vader van Henog geword. En Jered het ná die geboorte van Henog nog agt honderd jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. So was dan al die dae van Jered nege honderd twee en sestig jaar, en hy het gesterwe. Toe Henog vyf en sestig jaar oud was, het hy die vader van Metúsalag geword. En Henog het ná die geboorte van Metúsalag nog drie honderd jaar met God gewandel. En hy het seuns en dogters gehad. So was dan al die dae van Henog drie honderd vyf en sestig jaar. En Henog het met God gewandel; en hy was daar nie meer nie, want God het hom weggeneem. Toe Metúsalag honderd sewe en tagtig jaar oud was, het hy die vader van Lameg geword. En Metúsalag het ná die geboorte van Lameg nog sewe honderd twee en tagtig jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. So was dan al die dae van Metúsalag nege honderd nege en sestig jaar, en hy het gesterwe. Toe Lameg honderd twee en tagtig jaar oud was, het hy 'n seun verwek en hom Noag genoem, want hy het gesê: Dit is hy wat ons sal troos oor ons werk en oor die moeitevolle arbeid van ons hande wat voortkom uit die aarde wat die HERE vervloek het. En Lameg het ná die geboorte van Noag nog vyf honderd vyf en negentig jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. So was dan al die dae van Lameg sewe honderd sewe en sewentig jaar, en hy het gesterwe. En Noag was vyf honderd jaar oud, en Noag het die vader geword van Sem, Gam en Jafet.

Daar is ten minste drie redes vir die insluiting van hierdie genealogie, wat 10 paragrawe bevat (vv. 1-5, 6-8, 9-11, 12-14, 15-17, 18-20, 21-24, 25-27, 28-31, en 32) en meer as 1 500 jaar van menslike geskiedenis dek.

1. Dit toon die ontwikkeling van die menslike ras van Adam tot Noag, en dit oorbrug die gaping in tyd tussen hierdie twee belangrike individue. Een skrywer het aangevoer dat die ouderdomme van hierdie patriarge opgeblaas is om hulle te verheerlik. Ek dink nie, aangesien dit skynbaar die betroubaarheid van die Skrif sou ondermyn.

"Die geslagsregisters [in hoofstukke 5 en 11] is eksklusionisties in funksie, en dui deur lineêre afkoms aan wie die een deur wie die beloofde seën gekanaliseer sal word."

Hoe was dit moontlik vir mense om so lank te leef in hierdie tyd in die geskiedenis?

"Toe Adam en Eva geskep is, was hulle in 'n ideale omgewing vir die behoud van menslike lewe. Die Tuin van Eden was ideaal geskik om hul gesondheid en krag ongestoord te hou. Selfs nadat hulle uit Eden verdryf is, blyk dit dat die toestande vir lang lewe steeds baie gunstiger was as wat dit later na die Vloed geword het; en daar kon heel moontlik 'n feitlike afwesigheid van siekte gewees het. Toe hierdie toestande geleidelik versleg het, veral na die verskriklike oordeel van die Vloed, het die lewensverwachting van die mens progressief korter geword. Teen Moses se tyd is 'n leeftyd van sewentig jaar as normaal beskou, en diegene wat tagtig of langer geleef het, is oor die algemeen geteister deur ongemak en swakhede van verskillende soorte, totdat hulle uiteindelik van die toneel verdwyn het (sien Ps. 9:10...)."

2. Hierdie geslagsregister demonstreer ook die waaragtigheid van God se (gesproke) woord toe Hy gesê het dat mense as gevolg van sonde sou sterf (vgl. 2:17). Let op die herhaling van die frase "en hy het gesterf" (vv. 5, 8, 11, 14, 17, 20, 27 en 31).
3. Hierdie geslagsregister kontrasteer die vordering van die goddelike lyn van Set, wat gekulmineer het in Henog (lett. Toegewyde Een) wat met God gewandel het, en "verplasing" (d.w.s. onmiddellike transformasie en vervoer na die hemel, sonder om te sterf; 5:6-24; vgl. 3:8; 6:8) ervaar het, met die ontwikkeling van die goddelose lyn van Kain. Kain se tak van die menslike ras het gekulmineer in Lamech, wat 'n wrede bigamis was (4:16-24).

"Die outeur se terugkeer na die tema van God se 'seën' van die mens (vgl. v. 2) is ook deel van sy algehele plan om God se voornemens vir die mens in terme te stel wat 'n vader se sorg vir sy kinders sal herinner. Dwarsdeur die res van die Boek Genesis is 'n herhalende tema dié van die vader se seën van sy kinders (9:26-27; 27:27; 48:15; 49:1-28). In

ooreenstemming met so 'n tema, toon die outeur by elke deurslaggewende keerpunt in die verhaal dat God self sy seën aan die volgende geslag seuns hernu het (1:28; 5:2; 9:1; 12:3; 24:11). As geheel gesien, is die prentjie wat na vore kom dié van 'n liefdevolle vader wat die toekomstige welstand van sy kinders verseker deur die voorsiening van 'n geërfde seën. Op hierdie manier het die outeur 'n teologiese beeld gelê fondament vir die res van die Skrif. God se oorspronklike plan van seën vir die hele mensdom, alhoewel dit deur menslike dwaasheid gedwarsboom is, sal nietemin herstel word deur die saad van die vrou (3:15), die saad van Abraham (12:3), en die 'Leeu uit die stam van Juda' (49:8-12; vgl. Openb 5:5-13). Dit is op hierdie selfde fondament dat die apostel Paulus sy siening van Jesus gebou het as die een deur wie God ons 'geseën' het (Efesiërs 1:3) en 'ons as sy seuns aangeneem het' (v. 5) sodat 'ons 'n erfenis verkry het' (v. 11) van die een wat ons 'Abba, Vader' kan noem (Rom 8:15)."

Henog se wandel met God (v. 22) was moontlik die inspirasie vir hierdie teken wat op 'n kerktent verskyn het: "Oefen daaglik. Wandel met God."

Sommige kommentators het bewyse in die teks gesien dat hierdie genealogie nie volledig is nie:

1. Die woord "vader" kan net so akkuraat as "voorouer" vertaal word (v. 3, et al.). Dit vereis nie 'n letterlike vader-seun-volgorde nie. Net so kan "gevader" of "verwek" (AV) uiteindelik verwek beteken, nie noodwendig onmiddellik verwek nie.
2. Die feit dat Lameg, die sesde naam in Kain se lys (4:16-24), ooreenstem met Henog, die sesde naam in Set se lys (5:6-24), is suggestief: Dit dui daarop dat God die kontras tussen die geslagte van hierdie twee seuns van Adam wou uitwys. Een was goddeloos en die ander goddelik. Hierdie doel lyk vir sommige skrywers meer dominant as dat God bloot 'n volledige rekord van al die geslagte tussen Adam en Noag wou bewaar. Lameg en Henog was elk die sewende geslag, soos opgeteken in hierdie lys, van Adam af (vgl. Judas 14). Matteus 1:1 tot 17 bevat 'n soortgelyke geslagsregister, waarin 14 mans uit elk van drie historiese periodes verskyn, en dit is nie volledig nie (vgl. Matt. 1:8 met 1 Kron. 3:11-12).
3. Die skrywer het nie Noag se seuns in die volgorde van hul geboorte gelys nie (vgl. 5:32 en 9:24).
4. Die genealogie in hoofstuk 11 is waarskynlik nie volledig nie.

Maar die noukeurige opname van die ouderdom van elke man, toe hy die vader van die volgende man in die lys was, dui vir sommige sterk daarop dat hierdie lys volledig is. Verder is die geslagsregisters in 1 Kronieke 1:1 tot 4 en Lukas 3:36 tot 38 identies aan dié in Genesis 5. Hierdie feit word gebruik om die

teorie te ondersteun dat daar waarskynlik geen ontbrekende geslagte in hoofstuk 5 se geslagsregister is nie.

"Die geslagsregister van Set in Genesis 5 is dus bedoel om die skeppingsverhaal voort te sit wat sy eerste hoogtepunt bereik het in die skepping, soos ons dit nou sou lees, van Adam. Die elementêre ordelikheid van die geslagsregister sit die orde voort wat by die skepping begin het; dit bevestig inderdaad daardie orde na die bedreigde terugval in chaos wat in die tussenliggende hoofstukke vertel word. Maar die geslagsregister doen meer; dit gee beweging aan die skepping. Die Genesis 1-skeppingsverhaal is in wese staties. Wanneer God op die sewende dag rus, is alle films van die skepping in hul regte orde en die aarde is in rus. Daar is min voorstelle van beweging of verdere ontwikkeling, geen storie om na te spoor nie. Die enigste dinamiese elemente lê in God se bevel aan die nuutgeskape mensdom om 'vrugbaar te wees en te vermeerder' en die aarde te onderwerp." Die geslagsregisters dokumenteer die vrugbaarheid van die mensdom en word dus die uitdrukking van die vervulling van God se mandaat, wat beweging weg van die bestendige toestand van die skepping bied, maar terselfdertyd die ordelikheid daarvan bewaar. Die orde van die skepping het deur die geslagsregister gevorder.

"Die verband van die genealogie met die skepping oefen ook 'n wederkerige invloed uit op ons begrip hiervan en daaropvolgende genealogieë. Die genealogieë verteenwoordig die voortsetting van die skepping se fundamentele orde deur tyd. Gevolglik neem hulle teologiese betekenis aan. Die organiese en ordelike opeenvolging van generasies is nie 'n uitdrukking van tematies leë biologiese noodsaaklikheid nie, maar van God se aanvanklike kreatiewe aktiwiteit. Geboorte wek nie 'n neutrale bestemming nie, maar inskrywing in die voortgesette orde van die skepping wat deur God verorden is. Die genealogieë word draers van die skeppingstema en, deur hul elementêre, organiese aard, die gepaste uitdrukking daarvan."

Deur geslote (of "beknpte") geslagsregisters in hoofstukke 5 en 11 aan te neem, het J. Paul Tanner bereken dat die Skepping omstreeks 4200 v.C. plaasgevind het, en die Vloed omstreeks 2550 v.C. Aartsbiskop James Ussher (1581-1656 n.C.) het geglo dat die skepping van Adam in 4004 v.C. plaasgevind het. Lloyd Anderson het geglo dat hierdie geslagsregisters oop is, en hy het die datum van die Vloed op omstreeks 4000 v.C. bereken. Eusebius, die vierde-eeuse kerk-historikus, het geskryf dat die tyd vanaf die oorsprong van die mens tot die dood van Moses "byna drieduisend jaar" was.

Alhoewel die doodsmotief (tema) sterk in hierdie hoofstuk is, is daar nog meer klem op God se genade. Ons sien dit in die verwysings na die lewe, vrugbaarheid (seuns en dogters), Henog se verplasing en ander seëninge. Die genot van God se seëninge hang af van wandel met God. "Wandel" is 'n Bybelse figuur vir gemeenskap en gehoorsaamheid wat lei tot goddelike seën (vgl. 1 Sam. 15:25; Ef. 4:1; 1 Johannes 1:7).

"Henog word uitgebeeld as iemand wat nie die lot van Adam gely het nie ('jy sal sekerlik sterwe') omdat hy, anders as die ander, 'met God gewandel het'. Die outeur se sin is duidelik. Henog is 'n voorbeeld van iemand wat lewe gevind het te midde van die vloek van die dood. In Henog kan die outeur wys dat die uitspraak van die dood nie die laaste woord is wat oor 'n persoon se lewe gesê moet word nie. 'n Mens kan lewe vind as jy 'met God wandel'."

"'Met God gewandel' is metafores en dui aan dat Henog 'n lewenstyl gehad het wat gekenmerk is deur sy toewyding aan God. Die betekenis van 'wandel' (halak) in die werkwoordstam dui op 'n gemeenskap of intimiteit met God."

"Die dubbele herhaling van die frase 'met God gewandel' dui aan dat Henog uitstaande was in hierdie vrome familie."

"Diegene wie se lewenswandel in die wêreld werklik heilig is, sal vind dat hulle daaruit verwyder word, waarlik gelukkig."

Herhaling versterk en beklemtoon gewoonlik in die Skrif. Die sentrale les van hierdie gedeelte van Genesis blyk te wees dat die godvrugtiges oorwinning oor die gevolge van die vloek kan ervaar deur met God te wandel. God sal sommige van die godvrugtiges wegneem (vgl. 1 Kor. 15:51-53; 1 Tess. 4:17), "soos Henog, maar die meeste moet fisiese dood verduur, hoewel nie geestelike "dood nie.

"Die finaliteit van die dood wat deur sonde veroorsaak word, en so kragtig gedemonstreer word in die geslagsregister van Genesis, is in werklikheid nie so finaal nie. Die mens is nie gebore om te sterf nie; hy is gebore om te lewe, en daardie lewe kom deur met God te wandel. Om met God te wandel is die sleutel tot die kettings van die vloek."

"Binne die tydskaal van Genesis dek hierdie hoofstuk die langste periode in die wêreldgeskiedenis."

Soos die verhaal van Kain en Abel (4:3-24) die geslagsregister van Adam in 4:1 en 2, en 25 en 26 onderbreek het, so onderbreek die verhaal van die Vloed (6:1—9:27) die geslagsregister van Noag in 5:32, en 9:28 en 29.

2. God se droefheid oor die mens se goddeloosheid 6:1-8

Namate goddeloosheid op die aarde toegeneem het, het God besluit om die mensdom te vernietig – met die uitsondering van daardie paar mense aan wie Hy genade bewys het.

"Stories van 'n groot vloed wat in oertyd deur gode gestuur is om die mensdom te vernietig, gevolg deur een of ander vorm van nuwe skepping, is so algemeen vir soveel volke in verskillende dele van die wêreld, tussen wie geen soort historiese kontak moontlik lyk nie, dat die idee amper 'n universele kenmerk van die menslike verbeelding lyk."

Daar was twee hoofredes vir die vloed: die sondes van die seuns van God (vv. 1-4), en die sondes van die mensdom in die algemeen (vv. 5-8).

Die sondes van die seuns van God 6:1-4

Génesis 6:1-2 - Toe die mense op die aarde begin vermeerder en daar vir hulle dogters gebore is, sien die seuns van God dat die dogters van die mense mooi was, en hulle het vir hulle as vroue geneem almal wat hulle verkies het.

Daar is drie hoofbeskouings oor die identiteit van "die seuns van God":

1. Hulle was gevalle engele (demone) wat met vroue getrou het. Argumente ten gunste van hierdie siening volg, met reaksies:

a. Die term "seuns van God", soos dit hier in Hebreeus voorkom, verwys slegs na engele in die Ou Testament (Job 1:6; 2:1; 38:7; et al.).

Reaksie: Engele plant nie voort nie (Matt. 22:30). Ook is "seuns van God" 'n vreemde titel vir bese engele.

b. 2 Petrus 2:4 en 5 en Judas 6 en 7 blyk engele met hierdie voorval te identifiseer.

Reaksie: Daar is geen ander verwysings na engele in die konteks hier in Genesis nie. Hierdie Nuwe Testamentiese gedeeltes verwys waarskynlik na die val van Satan.

c. As God Maria kon bevrug, sou geeswesens dalk dieselfde aan menslike vroue kon doen.

Reaksie: Geeswesens kan nie alles doen wat God kan doen nie.

2. Hulle was godvrugtige Setiete wat met goddelose vroue getrou het. Ek verkies hierdie siening. Argumente ten gunste van hierdie siening volg, met reaksies:

- a. Die Ou Testament verwys dikwels na die godvrugtiges as "God se seuns" (bv. Eks. 4:22; Deut. 32:5; Ps. 73:15; 80:17; Hos. 1:10).

Reaksie: Dit sou 'n uitsondering op die gebruik van "seuns van God" as 'n normale verwysing na engele in die Ou Testament moes wees.

- b. Moses het reeds die konsep van 'n godvrugtige lyn en 'n goddelose lyn in Genesis (4:16—5:32) vasgestel.

Reaksie: Dit beteken nie noodwendig dat godvrugtige Setiete hier ter sprake is nie.

- c. Seunskap van mense gebaseer op verkiesing is algemeen in die Ou Testament.

Reaksie: Hierdie "seuns van God" kan uitverkore engele wees wat geval het.

- d. Waarskuwings teen huwelike tussen gelowiges en ongelowiges is algemeen in die Pentateug en dwarsdeur die Skrif, en dit lyk asof dit hier in die oog is.

Reaksie: Die waarskuwing lyk asof dit teen meer abnormale vorme van ondertrouery is as net die huwelik tussen gelowiges en ongelowiges.

- 3. Hulle was goddelose dinastiese heersers wat met vroue getrou het. Dit wil sê, hulle was hoërklas mans wat met laerklas vroue getrou het. Gevalle engele (demone) het moontlik in hierdie mans gewoon, of ten minste beheer. Argumente ten gunste van hierdie siening, en reaksies, volg:

- a. Antieke Nabye-Oosterse literatuur het konings dikwels "seuns van gode" genoem (vgl. 2 Sam. 7:14).

Reaksie: Dit is nie die gewone betekenis van "seuns van God" in die Ou Testament nie.

- b. Die Ou Testament verwys na administrateurs (bv. rigters) as "gode".

Reaksie: Die Skrif beskou hulle nooit as afstammelinge of seuns van gode nie, soos heidense antieke Nabye-Oosterse literatuur doen.

- c. Hierdie storie is soortgelyk aan Babiloniese antediluviaanse stories.

Reaksie: Ooreenstemming vereis nie 'n identiese betekenis nie. Dit vereis ook nie dat die Babiloniese verduideliking aanleiding gegee het tot die Bybelse verduideliking nie. Die teenoorgestelde blyk eerder waar te wees.

Geleerdes het hierdie gedeelte hewig gedebatteer. Een skrywer het sy frustrasie soos volg uitgespreek:

"Wat bedoel hy [Moses]? Ek weet nie, en ek glo nie enigiemand weet nie. Wat my betref, is hierdie gedeelte onverstaanbaar."

Konteks is baie belangrik in enige interpretatiewe probleem, en ek glo dit argumenteer vir siening 2 in hierdie geval. Indien wel, blyk die doel van hierdie gedeelte van die teks te wees om die agteruitgang van selfs die godvrugtiges te dokumenteer, en sodoende die Vloed te regverdig. Dit is duidelik dat die godvrugtiges hul vrouens gekies het op grond van wie vir hulle die beste gelyk het, gelowiges en ongelowiges, eerder as om godvrugtige vrouens te kies. Met ander woorde, die godvrugtiges het die waardes van die wêreld aangeneem en het soos ongelowiges opgetree. Hierdie afbreek van godsvrug het bestaan in die gebied van die mees fundamentele menslike instelling: die huwelik (vgl. Matt. 24:37-38; Lukas 17:26-27).

Sommige mense wat glo dat die engelekonflik (die konflik tussen goeie en slegte geeswesens) 'n belangrike tema van die Skrif is, het hierdie gedeelte beklemtoon. Ek glo nie dat die engelekonflik 'n belangrike tema van die Skrif is nie. Ek glo die engele is hoofsaaklik belangrik vanweë hul funksie as God se boodskappers wat uitgestuur is om mense te bedien (help) (Heb. 1:14).

Génesis 6:3 - Toe sê die HERE: My Gees sal nie vir ewig in die mens heers nie, omdat hy ook vlees is; maar sy dae sal wees honderd en twintig jaar.

Die "120 jaar" is klaarblyklik die aantal jare van genade wat God besluit het om die mensdom te gee om hulle voor die Vloed te bekeer. Hulle dui waarskynlik nie op 'n vermindering in die normale menslike lewensduur tot 120 jaar nie, alhoewel mense wat voor die Vloed geleef het, langer geleef het as diegene wat daarna geleef het.

"Die oordeel is dat God nie eindeloos en vir ewig sy lewegewende gees sal toelaat om diegene te verkwik wat sy wêreld ontwig nie. Die asem van die lewe (Gen. 2:7; Ps. 104:29-30) bly syne om te gee en te herroep."

"Die poging van die mens om meer te word as wat hy is, lei daartoe dat hy minder word."

Génesis 6:4 - In dié dae was die reuse op die aarde, en ook daarna, toe die seuns van God by die dogters van die mense ingegaan en dié vir hulle kinders gebaar het. Dit is die geweldiges uit die ou tyd, die manne van naam.

Die "Nefilim" was op die aarde beide voor en na die huwelike van die seuns van God met die dogters van die mensdom. Hulle was letterlik "gevalle" of "tiranne". Hulle is beskryf as magtige manne wat van ouds was, manne van roem. Dit wil sê, hulle was magtige individue. Die manne wat Moses gestuur het om die land te verken, het later die "mense van groot gestalte" in Kanaän as Nefilim beskryf. Maar dit was nie net as gevolg van hul lengte nie, maar ook as gevolg van hul kragtige voorkoms (vgl. Num. 13:31-33).

"Die vertaling 'reuse' (A.V.) is baie ongelukkig. Dit het ontstaan met die Septuagint (gigantes). Dit volg nie uit Num. 13:33 nie, selfs al sou die 'aanvallers' daar ook reuse gewees het."

Die sondes van die mensdom oor die algemeen 6:5-8

Die tweede rede vir die Vloed, naas die sondes van die "seuns van God", was die sondigheid van die mensdom in die algemeen.

Génesis 6:5 - Toe die HERE sien dat die boosheid van die mens op die aarde groot was en al die versinsels wat hy in sy hart bedink, altyddeur net sleg was,

Mans en vroue se optrede was baie goddeloos, en hulle gedagtes en liefde ("elke bedoeling van die gedagtes van hulle harte," hulle denkwys, houdings en motiewe) was teen hierdie tyd heeltemal ("voortdurend") "boos" (vgl. vv. 11-12; Rom. 1:18-32).

"Teen die draai van die 19de eeu het F. W. Farrar 'n boek geskryf met die titel Seekers After God. Die boek was 'n gewilde verkoper en in aansienlike aanvraag. 'n Sekere Westerse boekverkoper het 'n aantal versoeke vir die bundel gehad, maar het geen kopieë beskikbaar gehad nie. Hy het 'n telegram aan die handelaars in New York gestuur en hulle versoek om 'n aantal van die boeke aan hom te stuur. Na 'n rukkie het 'n telegram teruggekom wat lui: 'Geen soekers na God in New York nie. Probeer Philadelphia.'"

Génesis 6:6 - het dit die HERE berou dat Hy die mens op die aarde gemaak het, en daar was smart in Sy hart.

God was "jammer" dat Hy die mensdom gemaak het, want mense wou oor die algemeen nie 'n verhouding met Hom hê nie. Hulle het daarop aangedring om onafhanklik van God te leef, en gevolglik het hulle hulself in sonde vernietig. God het "hartverskeurende droefheid" ervaar oor wat van Sy spesiale

skepping geword het. Dit is 'n antropatisme: Moses het die HERE beskryf as iemand met menslike emosies (vgl. 9:15, 16).

"God is geen robot nie. Ons ken Hom as 'n persoonlike, lewende God, nie 'n statiese beginsel nie, wat, hoewel Hy transendente doeleindes het, ook intiem met sy skepping omgaan. Ons God word onvergelykbaar geraak deur, selfs gepynig deur, die sondaar se rebellie. Die erkenning van die passiwiteit (emosies) van God verminder nie die onveranderlikheid [onveranderlikheid] van sy beloftedoelwitte nie. Inteendeel, sy gevoelens en aksies teenoor mense, soos oordeel of vergifnis, is altyd inherent in ooreenstemming met sy essensiële persoon en regverdige en genadige besluit (Jak 1:17)."

"God het berou gehad dat Hy die mens gemaak het; maar ons vind Hom nooit berou hê dat Hy die mens verlos het nie."

Génesis 6:7 - En die HERE sê: Ek sal die mens wat Ek geskape het, van die aarde verdelg, die mens sowel as die vee en die kruipende diere en die voëls van die hemel; want dit berou My dat Ek hulle gemaak het.

Hierdie vers is nog 'n belangrike vroeë belofte en profesie. God het dit letterlik vervul. Sy vernietiging van al die diere in die Vloed was nie omdat hulle sondig was nie. Dit was 'n onvermydelike gevolg van Sy oordeel oor die hele mensdom.

Génesis 6:8 - Maar Noag het genade gevind in die oë van die HERE.

Noag was die enigste uitsondering op die universele goddeloosheid. Die naam "Noag" kan "bedroef" (die Hebreeuse niphala-vorm) of "rus" of "troos" (die piel-vorm) beteken. "Guns" is gelyk aan genade. Dit is die eerste voorkoms van die Hebreeuse woord wat as "genade" of "guns" in die Ou Testament vertaal word, alhoewel ons tot dusver baie voorbeelde van God se genade gesien het. Daar is 'n woordspeling in die Hebreeuse teks ('n anagram). Dieselfde konsonante van Noag se naam (nh) in die omgekeerde volgorde beteken "genade" (hn).

Al God se mense kan met Noag identifiseer: hulle was almal ontvangers van God se genade. Dit is slegs deur God se genade dat ons Sy oordeel oor die goddeloses kan vryspring.

"Genesis weerspreek botweg die humanistiese optimisme van Mesopotamië: die mensdom se situasie in sy [Genesis se] siening is hopeloos sonder goddelike genade."

Hierdie afdeling, tesame met die volgende, toon dat heidense afgodery en onsedelikheid God pynig en Sy oordeel op die hals haal, en dat die mens slegs deur Sy voorsiening van verlossing kan ontsnap.

D. WAT VAN NOAG GEWORD HET 6:9—9:29

Die HERE het die korrupte, gewelddadige mensdom vernietig en sy wêreld oorstroom. Maar Hy het ook die regverdige Noag gebruik om lewe te bewaar en 'n nuwe wêreld na die Vloed te vestig.

"Noag se ervaring bied beslissend die outeur se bewering aan dat die Here menslike sonde oordeel, maar 'n middel bied vir die verewiging van die skeppingseën (1:26-28) en die verlossingshoop vir 'n uitverkore saad (3:15). Die herhalende tema van seën, bedreig deur sonde maar bewaar deur goddelike genade, word gevind in die twee vertellings wat die Noag-toledot uitmaak: die vloed-verhaal (6:9—9:17) en die verslag van die patriarg se dronkenskap (9:20-27). Eersgenoemde is wêreldwyd in omvang, en laasgenoemde is die mikrokosmos daarvan. 'n Genealogiese nota bind die twee (9:18-19), en 'n ander sluit dit af (9:28-29)."

"Noag se toledot dra ook by tot die breër bekommernisse van vroeë Genesis deur die leser voor te berei vir die postdiluviaanse wêreld. Hierdie 'nuwe wêreld' is die agtergrond vir die begrip van die voortsetting van die 'seën' deur die patriarge (11:27—50:26), wat die hoofberaadslagings van Genesis is."

Noag is 'n baie belangrike persoon in Bybelse geskiedenis. Benewens 34 kere waar sy naam in Genesis voorkom, is daar nog 13 in 8 ander boeke van die Bybel (1 Kron. 1:4; Jes. 54:9 [twee keer]; Eseg. 14:14, 20; Matt. 24:37, 38; Luk. 3:36; 17:26, 27; Heb. 11:7; 1 Pet. 3:20; 2 Pet. 2:5).

1. Die Vloed 6:9—8:22

Die chiasiese (palistrofiese, kruisende) struktuur van hierdie gedeelte toon dat Moses bedoel het om God se genade teenoor Noag te beklemtoon, wat die sentrale deel van die verhaal beslaan.

"Een teken van die samehang van die vloednarratief is te vinde in sy literêre struktuur. Die verhaal is gegiet in die vorm van 'n uitgebreide palistroke, dit wil sê 'n struktuur wat na homself terugkeer. In 'n palistroke stem die eerste item ooreen met die laaste item, die tweede item stem ooreen met die voorlaaste [voorlaaste] item, ensovoorts. Die tweede helfte van die verhaal is dus 'n spieëlbeeld van die eerste. Hierdie soort literêre struktuur is al in ander dele van Genesis ontdek, maar nêrens anders word dit op so 'n groot skaal ontwikkel nie. Dit kan deels te wyte wees aan die feit dat 'n vloednarratief besonder geskik is vir hierdie literêre vorm."

"Veral opvallend is die verwysings na dae (reëls H, I, L, O). (Slegs die verwysings na dae vorm deel van die palistroke; die 40 dae en nagte [vii 4, 12] en die datums nie.) Die tydperke vorm 'n simmetriese patroon, 7, 7, 40, 150, 150, 40, 7, 7. Die keerpunt van die verhaal word gevind in viii:1 'God het Noag onthou.'"

"Wat is dan die funksie van die palistrofe? Eerstens gee dit literêre uitdrukking aan die karakter van die vloedgebeurtenis. Die styging en daling van die waters word weerspieël in die styging en daling van die sleutelwoorde in die beskrywing daarvan. Tweedens vestig dit die aandag op die werklike keerpunt in die saga: viii 1, 'En God het Noag onthou.' Van daardie oomblik af begin die waters daal en die aarde uitdroog. Dit was God se ingryping wat deurslaggewend was om Noag te red, en die literêre struktuur beklemtoon hierdie feit."

Die volgende diagram illustreer hierdie palistrofe (chiasme) eenvoudiger:

Inleiding: Noag se geregtigheid en Noag se seuns (6:9-10).

- A God besluit om die verdorwe ras te vernietig (6:11-13).
- B Noag bou 'n ark volgens God se instruksies (6:14-22).
- C. Die HERE beveel die oorblyfsel om die ark binne te gaan (7:1-9).
- D. Die vloed begin (7:10-16).
- E. Die vloed duur 150 dae en die water bedek die berge (7:17-24).
- F. God onthou Noag (8:1a).
- E'. Die vloed trek 150 dae terug en die berge is sigbaar (8:1b-5).
- D'. Die aarde droog uit (8:6-14).
- C'. God beveel die oorblyfsel om die ark te verlaat (8:15-19).
- B'. Noag bou 'n altaar (8:20).
- A'. Die HERE het besluit om die mensdom nie te vernietig nie (8:21-22).

Toestande en gebeure voor die Vloed 6:9—7:9

Génesis 6:9-10 - Dit is die geskiedenis van Noag. Noag was 'n regverdige, opregte man onder sy tydgenote. Noag het met God gewandel. En Noag het drie seuns gehad: Sem, Gam en Jafet.

Dit is die eerste keer dat die belangrike woorde wat as "regverdig" en "onberispelik" vertaal word, in die Bybel verskyn.

"Dieselfde verduideliking vir Henog se redding van die dood ('hy het met God gewandel') word die basis vir Noag se redding van die dood in die Vloed: 'hy het met God gewandel' (6:9). Dus, in die verhaal van Noag en die Vloed, kan die outeur die les van Henog herhaal: lewe kom deur 'met God te wandel'."

"Die meeste mense weet dat Noag 'n ark gebou het. Wat hulle dalk nie weet nie, is dat hy ook 'n goddelike karakter en 'n goddelike gesin gebou het."

"Noag word uitgebeeld as Adam redivivus (herleef). Hy is die enigste oorlewende en opvolger van Adam; beide 'wandel' met God; beide is die ontvangers van die belofte seën; beide is versorgers van die laer wesens; beide verwek drie seuns; beide is werkers van die grond; beide sondig deur die vrugte van 'n boom; en albei verwek 'n goddelose seun wat onder 'n vloek is."

Génesis 6:11-12 - Maar die aarde was verdorwe voor die aangesig van God, en die aarde was vol geweld. Toe sien God die aarde aan, en – dit was verdorwe, want alle vlees het sy wandel op die aarde verderwe.

Let weer op dat "die aarde" (d.w.s. die atmosfeer, droë land, watermassas, alle plant- en dierelewe) moes ly as gevolg van menslike sonde (vgl. 3:17-19; 4:12; Rom. 8:20-21).

"Die twee woorde, 'korrup' en 'geweld', gee ons onderskeidelik die karakter en uitdrukking van die sonde, die oorsaak en die gevolg. Die korrupsie het tot geweld gelei, want slegtheid lei altyd tot wreedheid in die een of ander vorm. 'n Lewe wat verkeerd is met God, word noodwendig verkeerd met sy medemens."

Ons het reeds 'n illustrasie van hierdie verdorwenheid in vers 2 gehad. God het die aarde geskep en dit "goed" verklaar (1:31). Maar nou was dit "verdorwe" en "vol geweld" (vv. 11-13).

Génesis 6:13 - En God sê vir Noag: Die einde van alle vlees het volgens my besluit gekom; want die aarde is deur hulle vervul met geweld. En kyk, Ek gaan hulle saam met die aarde verdelg.

"Terwyl God die mensdom geseën het met die krag van voortplanting om die aarde te vul (1:28; 9:1), het hierdie skuldiges die aarde gevul deur geweld te veroorsaak (vgl. v. 13; Eseg. 8:17; 28:16)."

"Daar kom tye in die gebeure van hierdie wêreld wanneer God se genadige handeling met mense definitief beëindig word. Sulke tye kom slegs wanneer genade in die rykste mate aangebied is. Maar wanneer die einde vasgestel is, is daar geen herroeping nie. So 'n geval word gekenmerk deur die 'einde' wat God hier bepaal."

Génesis 6:14-16 - Maak vir jou 'n ark van goferhout. Met afdelings moet jy die ark maak en dit binne en buite met pik bestryk. Só moet jy dit maak: drie honderd el die lengte van die ark, vyftig el sy breedte en dertig el sy hoogte. 'n Opening moet jy aan die ark maak; en op die maat van 'n el moet jy dit aan die bokant afwerk en die deur van die ark aan die sykant insit. Jy moet dit met 'n onderste, tweede en derde verdieping maak.

Noag het gedetailleerde instruksies ontvang wat hy moes volg in die bou van die ark. Veel later het Moses gedetailleerde instruksies ontvang wat hy moes volg in die bou van die tabernakel. Beide mans het hul onderskeie instruksies gevolg en lof ontvang (v. 22; Eks. 39:42-43; Lev. 8:36; Num. 27:22; Deut. 34:9). Beide mans het 'n nuwe era ingelui. In hierdie opsig was Moses nog 'n Noag.

"God moet in al sy instruksies gehoorsaam word as sy mense verwag om die vrug van die lewe en seën te geniet (bv. Deut 26:16-19; 28:1-14)."

Die ark was omtrent 450 voet lank (1 1/2 Amerikaanse voetbalvelde), 75 voet breed (7 standaard parkeerplekke) en 45 voet hoog ('n tipiese vierverdiepinggebou). Dit het drie dekke en meer as 100 000 vierkante voet dekruiimte gehad. Daar was meer as 1 miljoen kubieke voet ruimte daarin. Dit is 'n volume kapasiteit van ongeveer 860 spoorwegwaens. Dit het 'n dryfkapasiteit (sy dryfvermoë, die totale gewig wat dit kon dryf) van byna 14 000 bruto ton gehad.

Die ark het waarskynlik meer soos 'n reghoekige boks as 'n tipiese skip gelyk. Die doel daarvan was immers om drywend te bly, nie om die inhoud daarvan van een bestemming na 'n ander te vervoer nie. Hierdie ontwerp het ruimte baie doeltreffend gebruik. Die ark sou baie stabiel in die water gewees het. Moderne seevarende tenkskepe en vliegdekskepe het 'n soortgelyke skaal van afmetings. Die tipe hout ("gopher," v. 14) waarvan Noag die ark gemaak het, is onbekend. Die Hebreeuse woord kom slegs hier in die Ou Testament voor en word na "gopher" in Engels getransliterer.

Génesis 6:17 - Want kyk, Ék bring 'n watervloed oor die aarde, om van onder die hemel te verdelg alle vlees waar 'n lewensgees in is. Alles wat op die aarde is, sal wegsterwe.

God het twee beloftes aan Noag gemaak. Eerstens sou Hy 'n watervloed oor die aarde bring wat alle dierlike en menslike lewe sou vernietig ("waarin die asem van die lewe is.") Alles wat "op die aarde" was, sou "vergaan." Dit klink beslis asof die Vloed universeel eerder as plaaslik sou wees.

Génesis 6:18a - Maar met jou sal Ek my verbond oprig; jy moet in die ark gaan, jy en jou seuns en jou vrou en die vroue van jou seuns saam met jou.

Tweedens, God het belowe om 'n verbond met Noag te sluit. Dit is die eerste keer dat die belangrike woord "verbond" (Heb. Berith) in die Ou Testament voorkom (v. 18). Die sluiting en die besonderhede van hierdie verbond volg in 9:9 tot 17. Daar was twee basiese soorte verbonde in die antieke Nabye Ooste.

1. Die gelykheidsverbond was een wat gelykes (eweknieë) gesluit het, byvoorbeeld: Abraham en Abimelek (21:22-32), Isak en Abimelek (26:26-33), en Jakob en Laban (31:44-54).

2. Die opperheerskapsverbond was een wat 'n meerdere (bv. 'n koning) met 'n mindere (bv. 'n vasal, onderdaan) gesluit het. Voorbeelde van hierdie tipe verbond is die Noagitiese Verbond (Gen. 9:1-17), die Abrahamitiese Verbond (Gen. 15:18-21), en die Mosaïese Verbond (Eks. 19—Num. 10).

"Die Noagitiese verbond is nader aan die koninklike toekenning bekend uit die antieke Nabye Ooste waar 'n godheid 'n voordeel of geskenk aan 'n koning skenk. Dit het sy naaste parallelle met die Abrahamitiese en Dawidiese verbonde (Gen 15; 17; 2 Sam 7), wat belofte-handveste is wat deur God met die individue en hul nageslag gemaak is, kenmerkend vir ewig. Anders as die Mosaïese verbond, is God alleen in die koninklike toekenningsvorm van verbond onder dwang deur 'n eed om sy belofte aan die begunstigde party na te kom."

Génesis 6:18b-20 - Maar met jou sal Ek my verbond oprig; jy moet in die ark gaan, jy en jou seuns en jou vrou en die vroue van jou seuns saam met jou. En van al wat lewe, van alle vlees, moet jy twee van elke soort in die ark laat ingaan om dit saam met jou in die lewe te hou: mannetjie en wyfie moet hulle wees. Van die voëls volgens hulle soorte en van die vee volgens hulle soorte, van al die kruipende diere van die aarde volgens hulle soorte, twee van elke soort, moet na jou kom om in die lewe te bly.

Noag en sy vrou plus sy seuns en hulle vrouens – agt individue altesaam – moes die ark binnegaan. Noag moes ook twee van elke "soort" dier ("elke lewende wese van alle vlees") in die ark bring, 'n mannetjie en 'n wyfie van elke soort (vgl. 1:21, 24-25) om hulle aan die lewe te hou. Selfs voëls en klein kruipende wesens moes ingesluit word.

Génesis 6:21 - En jy, neem vir jou van al die voedsel wat geëet word, en versamel dit by jou, dat dit vir jou en hulle as voedsel kan dien.

Noag moes ook die ark met kos vir sy gesin en die diere vul.

"Die probleem om kos vir soveel wesens vir iets meer as 'n jaar te voorsien, word vereenvoudig deur die baie gepaste oorweging dat diere baie slim is om hul voedselvoorraad by hul behoeftes aan te pas. Wanneer hulle geen fisiese oefening het nie, soos broeiende henne, verminder hulle dadelik die hoeveelheid kos wat verbruik word. Net so gedurende die tyd van winterslaap. 'n Soort winterslaap kon voorsienig besit geneem het van alle inwoners van die ark, wat hul behoeftes materieel verminder en tot 'n baie klein minimum verminder het."

Génesis 6:22 - En Noag het dit gedoen. Net soos God hom beveel het, so het hy gedoen.

Ons kan Noag se geloof (Heb. 11:7) sien in sy volkome gehoorsaamheid aan God ("Noag het dit gedoen volgens alles wat God hom beveel het"; vgl. 7:5, 9, 16; 8:16-18) – al het hy baie struikelblokke in die gesig gestaar. In sy gehoorsaamheid aan God was hy soortgelyk aan Abraham (vgl. 12:4; 22:3).

"Die outeur se doel met die opstel van die lys van spesifikasies vir die ark in hoofstuk 6, soos met die besonderhede van die bou van die tabernakel, is nie sodat lesers kan sien hoe die ark of die tabernakel gelyk het nie, maar eerder dat lesers die noukeurige sorg waarmee hierdie godvresende en voorbeeldige individue hul take van gehoorsaamheid aan God se wil nagekom het, kan waardeer. Hulle het God met 'hul hele hart' gehoorsaam."

"Wat 'n pragtige figuur maak hierdie man, 'n beeld van eensame goedheid! Hy was die enigste heilige van daardie dag. Dit is dus moontlik om goed te wees, selfs al moet ons alleen staan. Dit is moontlik om reg te wees met God, selfs te midde van omringende ongeregtigheid. God is vandag dieselfde as wat Hy vir Noag was, en as ons net gewillig is om die voorwaardes te vervul, sal ons ook met God wandel en Hom behaag."

"God maak hier van Noag 'n groot seën vir die wêreld, en maak hom hierin 'n vooraanstaande tipe van die Messias. 1. God het hom 'n prediker vir die manne van daardie geslag gemaak. 2. God het hom 'n verlosser vir die minderwaardige skepsels gemaak, om te verhoed dat die verskillende soorte daarvan vergaan en in die vloed verlore gaan, v. 19-21. (1) Hy moes skuiling vir hulle bied, sodat hulle nie sou verdrink nie. (2) Hy moes vir hulle voedsel voorsien, sodat hulle nie sou verhonger nie, v. 21. Ook hierin was hy 'n tipe van Christus, aan wie die wêreld staan, deur wie alle dinge bestaan, en wat die mensdom bewaar om heeltemal afgesny en deur sonde verwoes te word. Noag het diegene gered oor wie hy sou regeer, so ook Christus, Heb. v. 9."

"'n Tipe is 'n goddelik bedoelde antispasie wat sy antitipe [iets wat deur die tipe verteenwoordig word] illustreer."

Génesis 7:1 - Daarna het die HERE aan Noag gesê: Gaan in die ark, jy en jou hele huisgesin, want jou het Ek regverdig bevind voor my aangesig in hierdie geslag.

God het in Sy genade vir Noag genooi om saam met sy gesin die ark binne te gaan (v. 1; vgl. 8:15). God het die inisiatief geneem, soos Hy later gedoen het deur Abram te roep (vgl. 12:1). Dit is die eerste keer dat die aanbod "Kom" (v. 1, NET2, AV, NKJV) in die Bybel voorkom. Hierdie uitnodiging gaan deur die hele Skrif voort, met die laaste aanbod in Openbaring 22:17. God rig die uitnodiging aan mense, Hy dring daarop aan om voordeel te trek uit die perfekte voorsiening wat Hy vir hulle bewaring gemaak het, en Hy bied dit aan in 'n tyd van dreigende oordeel en somberheid.

"Dit is nie dat Noag se werke van geregtigheid hom redding besorg nie, want niks word genoem nie. Inteendeel, sy opregte karakter word genoem om sy geslag te veroordeel, wat die dood verdien."

"Sondige mense verdien nie om op God se aarde te lewe nie. Dit is die basiese boodskap van die Genesis-vloed."

Génesis 7:2-3 - Van al die rein diere moet jy vir jou telkens sewe paar neem, die mannetjie met sy wyfie; maar van die diere wat nie rein is nie, twee, die mannetjie met sy wyfie. Ook van die voëls van die hemel telkens sewe paar, die mannetjie met die wyfie, om die geslag in die lewe te hou op die hele aarde.

God het nie die basis vir Sy onderskeid tussen "rein" en "onrein" diere hier geopenbaar nie. Israel se heidense bure het ook rein en onrein onderskeidings tussen diere waargeneem, alhoewel hierdie onderskeidings van land tot land verskil het. In die Mosaïese Wet het God verder onderskei tussen aanvaarbare en onaanvaarbare voedsel – vir die Israeliete. Jesus Christus en die Apostel Paulus het geleer dat hierdie onderskeidings nou, in die Kerktydperk, nie meer mense hoef te beïnvloed wat ons verhouding met God betref nie (Markus 7:15, 18-19; vgl. Handeling 10:15; 11:9; Rom. 14:14).

Génesis 7:4 - Want oor nog sewe dae sal Ek laat reën op die aarde, veertig dae en veertig nagte, en al die lewende wesens wat Ek gemaak het, van die aarde verdelg.

Gad het die instruksies in hierdie gedeelte van die Vloedverhaal (7:1-4) sewe dae voordat die reën begin het, gegee (vgl. v. 10).

"Volgens die skriftuurlike gebruik van die getal veertig beskryf dit gereeld 'n tydperk van beproewing wat eindig in die oorwinning van die goeie en die omverwerping van die bose; sien Num. 14:33; Eks. 24:18; 1 Konings 19:8; Jona 3:4; Matt. 4:2; Handeling 1:3."

Génesis 7:5 - En Noag het gedoen net soos die HERE hom beveel het.

Weer eens het Moses die aandag gevestig op Noag se volkome gehoorsaamheid aan wat God hom beveel het om te doen (vgl. v. 22). Dit was natuurlik 'n punt wat Moses wou hê sy lesers moes seker kry.

Génesis 7:6-9 - En Noag was ses honderd jaar oud toe die watervloed oor die aarde gekom het. En Noag en sy seuns en sy vrou en die vroue van sy seuns saam met hom het in die ark gegaan vanweë die waters van die vloed. Van die rein diere en van die diere wat nie rein is nie, en van die voëls en van alles wat

op die aarde kruip, het daar twee-twee na Noag in die ark gegaan, 'n mannetjie en 'n wyfie, soos God Noag beveel het.

Hoe het God al die diere na die ark laat kom (vv. 8-9)? Miskien was alle soorte diere in die onmiddellike omgewing van die ark, of miskien het hulle van ver af gekom terwyl die ark gebou is. Moses het dit nie verduidelik nie.

"... daar is absoluut geen manier om [uit die [Bybel]] te sê hoe die verskillende kontinente in die ou dae gevorm is en of hulle voor die Vloed en onmiddellik daarna meer intiem met mekaar verbind was nie."

Die Vloed self 7:10-24

Génesis 7:10-24 - Ná die sewe dae kom toe die waters van die vloed op die aarde. In die ses honderdste jaar van die lewe van Noag, in die tweede maand, op die sewentiende dag van die maand, op dieselfde dag, is al die fonteine van die groot watervloed oopgebreek, en die sluise van die hemel is geopen; en die stortreën was op die aarde veertig dae en veertig nagte lank. Op daardie selfde dag het Noag en Sem en Gam en Jafet, die seuns van Noag, sowel as die vrou van Noag en die drie vroue van sy seuns saam met hulle in die ark gegaan. Hulle en al die wilde diere volgens hulle soorte en al die vee volgens hulle soorte en al die diere wat op die aarde kruip, volgens hulle soorte en al die voëls volgens hulle soorte, voëls van allerhande vere – van al die vlees waar 'n lewensgees in was, het twee-twee na Noag in die ark gegaan. En die wat ingaan, het gegaan as mannetjie en wyfie van alle vlees soos God hom beveel het. En die HERE het agter hom toegesluit. En die vloed was veertig dae lank op die aarde: die waters het vermeerder en die ark opgehef, sodat dit opgers het bo die aarde. En die waters het die oorhand gekry en grootliks vermeerder op die aarde, terwyl die ark op die waters drywe. En die waters het heeltemal die oorhand gekry op die aarde, sodat al die hoë berge onder die ganse hemel bedek was. Vyftien el bo hulle het die waters die oorhand gekry, sodat die berge bedek was. En alle vlees wat op die aarde beweeg, het weggesterwe: die voëls en die vee en die wilde diere en al die gedierte wat op die aarde wemel, en al die mense. Alles wat die asem van die lewensgees in sy neusgate gehad het, alles wat op die droë grond was, het doodgegaan. So is dan al die lewende wesens verdelg wat op die aarde was, die mens sowel as die vee en die kruipende diere en die voëls van die hemel; hulle is verdelg van die aarde af. En net

Noag het oorgebly en wat by hom in die ark was. En die waters het die oorhand behou oor die aarde honderd en vyftig dae lank.

Daar is twee sienings onder evangeliese gelowiges oor die omvang van die Vloed:

1. Die vloed was universeel, aangesien dit die hele aarde bedek het. Hier is 'n opsomming van die bewyse wat hierdie siening ondersteun:
 - a. Die doel van die Vloed (6:5-7, 11-13).
 - b. Die behoefte aan 'n ark (6:14).
 - c. Die grootte van die ark (6:15-16).
 - d. Die universele terme wat in die storie gebruik word (6:17-21; 7:19, 21-23). Konteks moet bepaal of universele terme werklik universeel of beperk is (sien Lukas 2:1 en Matt. 28:19-20 vir voorbeelde van universele terme wat beperk is).
 - e. Die hoeveelheid water betrokke (7:11, 20; 8:2).
 - f. Die duur van die Vloed: 371 dae (7:11; 8:14).
 - g. Die getuienis van die psalmis (Ps. 104:5-9).
 - h. Die getuienis van Petrus (2 Pet. 3:3-7).
 - i. Die getrouheid van God (8:21).

Hierdie siening was deur die geskiedenis heen die gewildste onder konserwatiewe interpreteerders.

"Oor die algemeen is die tradisie van die Christelike kerk dat die konteks 'n universele vloed vereis, en baie Christelike geleerdes het hierdie standpunt gehandhaaf, wetende dat dit die geologiese probleme wat dit veroorsaak, goed kan veroorsaak."

"Water soek sy eie vlak, so as 'al die hoë berge' bedek was (7:19), was die hele aarde onder water tot daardie mate. Boonop kan die aandrag op die gebruik van 'almal' ('al die berge,' 7:19; 'alle vlees,' 7:21; 'almal in wie se neusgate,' 7:22; 'alles wat op die droë land was,' 7:22; en sovoorts) tot geen ander siening lei as 'n universele vloed nie, ondanks moderne wetenskaplike opinie."

"Die taal is nie in ooreenstemming met die teorie van 'n gedeeltelike vloed nie."

"Aan die een kant vereis die verspreiding van die saga (onder Indiërs, Perse, Afrikane, Melanesiërs en Australiërs, onder die Eskimo's, die Kamtsjatkane, Indiane van die Amerikas, ens.), aan die ander kant die merkwaardige eenvormigheid (vloed veroorsaak deur reën), die aanname van 'n werklike kosmiese ervaring en 'n primitiewe herinnering wat weliswaar dikwels vertroebel is en gedeeltelik dikwels tot nuwe lewe gebring en eers later deur plaaslike vloede hersien word."

2. Die vloed was plaaslik en het slegs 'n deel van die aarde bedek. Dit was, in die woorde van J. Vernon McGee, "'n soort groot swembad." (McGee het in 'n universele vloed geglo.) Die bewyse is soos volg:
- a. Die hoofargumente berus op moderne geologie en die onwaarskynlikheid van 'n universele vloed in die lig van gevolglike globale veranderinge.
 - b. Voorstanders beskou die universele stellings in die teks as beperk tot die gebied waar Moses gesê het die Vloed plaasgevind het.
 - c. Sommige voorstanders glo dat Moses die Vloed beskryf het asof 'n waarnemer hierdie gebeure sou gesien het. 'n Waarnemer sou geen berge gesien het wat nie met water bedek was nie.

Hierdie siening het wye aanvaarding gekry sedert die moderne wetenskap van geologie die geloofwaardigheid van die teks in twyfel getrek het.

"Die hoofbekommernis van diegene wat 'n plaaslike vloed voorstaan, is om die geologiese implikasies van 'n universele vloed te ontsnap."

"Aangesien die verwronge konsep van spesiale skepping wat deur die skepper van die geologiese kolom gebruik is, nooit werklik Kreasionisties was nie, en organiese evolusie lankal die konseptuele basis vir tyd-ekwivalensie van indeksfossiele geword het, kan moderne Kreasioniste tereg daarop wys dat organiese evolusie die basis vir die geologiese kolom is."

Basies behels hierdie kontroversie, soos dié oor die Skeppingsverhaal, voorveronderstellings oor die geloofwaardigheid van die Skrif of wetenskap, en die moontlikheid van bonatuurlike gebeurtenisse. Die wetenskaplike gemeenskap blyk meer oop te wees vir katastrofisme van een of ander aard as wat dit vroeër was.

"Ons glo dat die meeste van die probleme wat verband hou met die Bybelse rekord van die Vloed basies godsdienstig is, eerder as wetenskaplik. Die konsep van so 'n universele oordeel oor die mens se sonde en rebellie, wat waarsku teen 'n ander groter oordeel wat nog moet kom, is diepgaande aanstootlik vir die intellektuele en morele trots van die moderne mens en daarom sou hy dit omseil indien enigsins moontlik."

Die nie-Bybelse verhale van die Vloed is ongetwyfeld verdraaiings van die ware weergawe wat God in die Skrif bewaar het. God het moontlik die ware weergawe direk aan Moses geopenbaar, of Hy het moontlik 'n ware mondelinge of geskrewe weergawe bewaar wat Moses as sy bron van hierdie inligting gebruik het. Moses het moontlik die Genesis-verslag onder goddelike inspirasie geskryf om die Mesopotamiese weergawes (die maksimalistiese siening) reg te stel, of beide die Bybelse en Mesopotamiese weergawes kan teruggaan na 'n algemene tradisie (die minimalistiese beskouing).

Sommige interpreteerders het die opening van die "sluise van die hemel" (v. 11) verstaan as 'n opbreek van 'n waterdampkap wat, volgens sommige, die aarde voor die Vloed bedek het. Voorstanders van hierdie "kapteorie" glo dat dit moontlik die langlewendheid voor die Vloed verklaar. Ander minder waarskynlike verduidelikings van die langlewendheid van die voor-sondvloed is (1) dat "jare" eintlik "maanmaande" beteken, of (2) dat die "jare" nie verwys na die ouderdom van individue nie, maar na die ouderdom van 'n familie, stam of dinastie.

"Die water vir Noag se Vloed het gekom van die vrystelling van groot ondergrondse waterbronne (die fonteine van die groot diepte wat vir 150 dae aangehou uitstroom het), en van die ineenstorting van die waters daarbo (vermoedelik 'n ontsaglike waterdamp-kombers of afdak bo die atmosfeer), wat die 40 dae en nagte van reën gegee het. Psalm 104 dui aan dat na die Vloed, die berge na hul huidige posisies opgestoot is, met gepaardgaande verdieping van die oseaankomme, wat nou die waters van die Vloed hou."

"Hierdie waters sou nie genoeg gewees het om vandag se hoogste berge te bedek nie. Genesis dui geen reën of reënboë aan voor die Vloed nie, wat ooreenstem met die afwesigheid van hoë berge wat belangrik is vir die aanleiding van reënval. Ook, die afwesigheid van groot temperatuurverskille tussen pole en ewenaar onder so 'n kweekhuiskombers van waterdamp, sou 'n afwesigheid van die geweldige winde beteken wat ook nodig is (nou, maar nie voor die Vloed nie) vir die reënvalsiklus. Genesis beskryf hoe die aarde voor die Vloed deur mis en/of fonteine en geisers natgemaak is."

'n Diagonale strook mariene kalksteen, wat die oorblyfsels is van die antieke Tethyssee, wat bergklimmers die Geel Band noem, is geleë onder Mount Everest se net meer as 29 000 voet hoë piek, tussen ongeveer 25 000 en 27 000 voet. Dit is bewys dat water inderdaad "al die hoë berge oral" bedek het (v. 19). Mount Everest was egter moontlik nie so hoog voor die Vloed soos dit nou is nie. Nog 'n minder waarskynlike moontlikheid, dink ek, is dat die paar berge wat hoër is as Mount Ararat, waarvan die huidige hoogte net minder as 17 000 voet is, onbekend was in Noag se tyd en in Moses se tyd (vgl. v. 19). Die Vloed het moontlik, en het waarskynlik, groot veranderinge in die topografie van die hele aarde teweeggebring.

"... die gevolge wat veroorsaak is deur die waters van die groot diepte (1:2), soos hulle oor die aarde gevloei het in die proses van vorming, tesame met die gevolge wat deur hierdie groot Vloed teweeggebring is, lyk vir ons 'n heeltemal voldoende verduideliking vir geologiese formasies van elke soort, soos hulle nou waargeneem moet word."

"Ons het vroeër getoon dat die vloedverhaal vorentoe wys na Moses en die ontsnapping van die Hebreërs deur die Rooi See. Dit word weer bewys deur die term 'droë land' (haraba) in ons gedeelte (v. 22) eerder as die gebruiklike 'droë grond' (yabasa). Hierdie ongereelde term kom agt

keer voor, slegs een keer meer in die Pentateug by Eksodus 14:21, waar dit die transformasie van die see in 'droë land' deur 'n 'sterk oostewind' beskryf. Hierdie parallel met die uittoeg word bevestig deur 8:1b, wat praat van God wat 'n 'wind' op die waters stuur. Later het Israel homself geïdentifiseer met Noag en die klein groepie oorlewendes wat die goddeloses deur die ontsagwekkende daad van God ontvlug het."

Die Here Jesus het die historisiteit van "die daad van Noag" bevestig toe Hy hulle met die einddaad vergelyk het (Matt. 24:37; Lukas 17:26, 27). Petrus het ook die verhaal van Noag gebruik as 'n illustrasie van wat in die einddaad sal gebeur (1 Pet. 3:20; 2 Pet. 2:5; 3:5, 6).

My vrou en ek het 'n toer van die Fossil Rim Wildlife Center naby Glen Rose, Texas, geneem. Ons het vroeg in ons toer ontdek dat ons gids 'n Christen was, en sy het ontdek dat ons Christene was. Op 'n stadium in die toer het sy verduidelik dat die geologiese formasies naby die gevolg was van miljoene jare se evolusie. Sy het toe, verrassend genoeg, die motor van die jeep waarin ons gery het, afgeskakel en erken dat sy nie regtig geglo het wat sy ons so pas vertel het nie. Sy het ons gevra wat ons glo. Ek het vir haar gesê dat ek glo dat die fossielrekord en geologiese stratifikasie met die Bybel ooreenstem as 'n mens twee dinge glo: (1) dat God dinge met die voorkoms van ouderdom geskep het, en (2) dat God 'n universele vloed gestuur het wat die hele aarde bedek het.

Die nasleep van die Vloed hoofstuk 8

Génesis 8:1-3 - En God het gedink aan Noag en aan al die wilde diere en al die vee wat saam met hom in die ark was; en God het 'n wind oor die aarde laat waai, sodat die waters gesak het. Ook die fonteine van die watervloed en die sluise van die hemel het toegegaan, en die stortreën uit die hemel het opgehou. Toe het die waters geleidelik van die aarde teruggegaan, en die waters het afgeneem aan die end van honderd en vyftig dae.

Toe Moses geskryf het dat "God aan iemand gedink het" (v. 1), in hierdie geval Noag, het hy bedoel dat God genade aan hom of haar bewys het deur daardie persoon van die dood of vernietiging te verlos (hier; vgl. 19:29) of van onvrugbaarheid (30:22).¹ God se redding van Noag voorspel Sy verlossing van Israel in die Eksodus (vgl. 8:13-14 en Eks. 2:24; 14:21).

Génesis 8:4-5 - En die ark het in die sewende maand, op die sewentiende dag van die maand, op die gebergte van Ararat gerus. En die waters het geleidelik afgeneem tot die tiende maand. In die tiende maand, op die eerste van die maand, het die toppe van die berge sigbaar geword.

"'Ararat,' bekend as antieke Urartu in Assiriese rekords, was 'n uitgebreide gebied en het die noordelike Mesopotamiese streek begrens. Dit het sy politieke hoogtepunt in die negende tot sesde eeue v.C. bereik. Urartu het die Vanmeer omring met grense wat suidoos-Turkye, suidelike Rusland en noordwes-Iran insluit. Onder die berge van moderne Armenië is die indrukwekkende piek wat vandag bekend staan as Berg Ararat, sowat sewentienduisend voet in hoogte, wat die Turke Byk Ari Da noem. 'Berg Ararat' as 'n geografiese benaming kom van latere tradisie. Gedurende die elfde tot twaalfde eeue n.C. het dit die tradisionele plek geword wat bekend staan as die plek van Noag se landing. Vers 4 spesifiseer egter nie 'n piek nie en verwys oor die algemeen na sy ligging as die 'berge van Ararat'." Die soektog na die ark se artefakte was "beide 'n Middeleeuse en 'n moderne beroep; maar vir "die skeptikus is sulke bewyse nie oortuigend nie, en vir die gelowige, hoewel nie irrelevant nie, is dit nie "noodsaaklik vir geloof nie."

Die moderne berg Ararat lê op die grens tussen Turkye en Armenië, naby die middelpunt van die antieke wêreld. Vanuit hierdie algemene streek het Noag se afstammeling oor die aarde versprei.

Génesis 8:6-9 - Toe het Noag aan die end van veertig dae die venster oopgemaak van die ark wat hy gebou het, en 'n kraai uitgestuur wat gedurig heen en weer gevlieg het totdat die waters weggedroog het van die aarde af. Daarop laat hy 'n duif van hom af wegvlieg om te sien of die waters oor die aarde verminder het. Maar die duif het geen rusplek vir die holte van sy voet gevind nie en na hom teruggekeer in die ark; want die waters was oor die hele aarde. So het hy dan sy hand uitgesteek en hom gegryp en in die ark by hom gebring.

"Die raaf, wanneer hy kos soek, sal op elke karkas sit wat hy sien, terwyl die duif slegs sal sit op wat droog en rein is."

Die duif (v. 8), wat 'n ligkleurige, rein dier is (Lev. 1:14; 12:6; et al.), in teenstelling met donkerkleurige, onrein diere (Lev. 11:15; Deut. 14:14), keer terug na sy tuiste wanneer dit geen plek vind om te land nie.

Génesis 8:10-14 - Daarna het hy weer sewe dae gewag. Toe stuur hy die duif weer uit die ark. En die duif het teen die aand na hom gekom, en daar was 'n groen olyfblad in sy bek! Toe merk Noag dat die waters oor die aarde verminder het. Daarna wag hy weer sewe dae en stuur die duif uit. Maar hy het nie weer na hom teruggekeer nie. In die ses honderd en eerste jaar, in die eerste maand, op die eerste van die maand, het die waters weggedroog van die aarde af. En Noag het die deksel van die ark weggeneem en uitgekyk, en die aarde was droog – in die tweede maand, op die sewe en twintigste dag van die maand, was die aarde droog.

"Die olyfboom sal blare uitskiet, selfs onder water."

Génesis 8:15-17 - En God het met Noag gespreek en gesê: Gaan uit die ark, jy en jou vrou en jou seuns en die vroue van jou seuns saam met jou. Laat saam met jou uitgaan al die diere wat by jou is, van alle vlees: die voëls en die vee en al die diere wat op die aarde kruip, dat hulle kan wemel op die aarde en vrugbaar wees en vermeerder op die aarde.

Daar is baie interessante tematiese parallelle tussen God wat Noag uit die ark geroep het, en God wat later Abraham uit Ur geroep het (vgl. 8:15 en 12:1; 8:16 en 12:1; 8:18 en 12:4; 8:20 en 12:7; 9:1 en 12:2; 9:9 en 12:7).

"Beide Noag en Abraham verteenwoordig nuwe beginne in die verloop van gebeure wat in Genesis opgeteken is. Beide word gekenmerk deur God se belofte van seën en sy gawe van die verbond."

Génesis 8:18-19 - Toe gaan Noag uit en sy seuns en sy vrou en die vroue van sy seuns saam met hom. Al die diere, alles wat kruip, en al die voëls, alles wat op die aarde beweeg, volgens hulle soorte, het uit die ark uitgegaan.

Hierdie verse mag dalk vir die moderne leser soos onnodige herhaling lyk, maar hulle onderstreep Noag se gehoorsaamheid aan God se woorde, wat Moses in die hele Vloedverhaal beklemtoon het.

Génesis 8:20-21 - En Noag het vir die HERE 'n altaar gebou en van al die rein diere en al die rein voëls geneem en brandoffers op die altaar gebring. En die HERE het die lieflike geur geruk, en die HERE het in sy hart gesê: Ek sal die aarde verder nie meer vervloek ter wille van die mens nie, want die versinsels van die mens se hart is sleg van sy jeug af. En Ek sal verder nie meer al die lewende wesens tref soos Ek gedoen het nie.

Noag se "altaar" is die eerste altaar wat in die Bybel genoem word. Sy "brandoffers" was vir aanbidding. Sommige van die brandoffers in die Mosaïese kultus (stelsel van aanbidding) was vir dieselfde doel. Spesifiek het 'n brandoffer versoening gedoen en die offeraar se volledige persoonlike toewyding aan God uitgedruk (vgl. Lev. 1; Rom. 12:1-2). As die hoof van die nuwe mensdom het Noag, met sy offer, die hele mensdom verteenwoordig.

"Om te offer lyk net so 'natuurlik' vir die mens as om te bid; die een dui aan wat hy oor homself voel, die ander wat hy oor God voel. Die een beteken 'n gevoel van versoening [’n gevoel van behoefte om God tevrede te stel]; die ander 'n gevoel van afhanklikheid."

Génesis 8:22 - Van nou af sal al die dae van die aarde, saaityd en oestyd, koue en hitte, somer en winter, dag en nag nie ophou nie.

God se belofte in hierdie vers waarborg 'n sekere mate van betroubaarheid in die aarde se klimaatstelsel.

"Daar is goeie teologiese en wetenskaplike redes om te dink dat die Aarde se klimaat stabiel is en dat aardverwarmingsalarmisme ongegrond is. Klimaatalarmisme lei mense – beide Christene en nie-Christene – af van baie gewigtiger kwessies."

"Bybelse godsdiens het verduidelik dat die seisoenale siklus die gevolg was van Jahwe se uitspraak en boonop bewys van 'n goddelike heerskappy wat die elemente van die aarde oortref. Daar is geen plek vir Moeder-aarde in die Bybelse ideologie nie. Die aarde het sy kragte (nie haar kragte!) aan die goddelike bevel te danke."

God sal weer die goddelose katastrofies oordeel en 'n nuwe era van bestaan met getroue gelowiges begin: met die Wederkoms van Christus en die daaropvolgende Millennium.

2. Die Verbond van Noag 9:1-17

Na die Vloed het God menslike lewe opnuut op die aarde gevestig, wat Sy hoë agting daarvoor toon. Hy het belowe om die mensdom met getrouheid te seën, en Hy het moord verbied. Hy het ook belowe – met 'n teken (die reënboog) – dat Hy nie weer Sy skepping "deur die waters van 'n vloed" sou vernietig nie (v. 11).

"Die Noagse verbond se algemene verwysings na 1:1—2:3 toon dat Noag die tweede Adam is wat die nuwe familie van die mensdom aanvoer, wat aandui dat die seën voortduur deur die nageslag van die Setitiese lyn. Ook 8:20—9:17 besit leksikale en tematiese verbande met die bekragtiging van die Sinai-verbond deur Moses en die ouderlinge (Eksodus 24:4-18)."

Génesis 9:1-3 - En God het Noag en sy seuns geseën en aan hulle gesê: Wees vrugbaar en vermeerder en vul die aarde. Die vrees en die skrik vir julle sal wees oor al die diere van die aarde en al die voëls van die hemel: alles wat op die aarde beweeg, en al die visse van die see. Hulle is in julle hand oorgegee. Alles wat beweeg en lewe, sal julle voedsel wees. Net soos die groen plante, gee Ek dit alles aan julle.

By hierdie nuwe begin van die menslike familie het God Noag en sy seuns weer beveel om "die aarde te vul" met hulle afstammeling (v. 1; vgl. 1:28; 9:7). Soos met Adam, het Hy hulle ook heerskappy oor die diere gegee en toestemming om enige dier of "bewegende ding" (v. 3) as voedsel te eet, met slegs een

verbod: die dier se bloed (vgl. 1:26, 28-29; 2:16-17). Die frases "Die vrees vir julle" en "die skrik vir julle" druk dieselfde idee uit (v. 2). Klaarblyklik het diere op hierdie stadium 'n groter vrees vir mense begin hê as wat hulle voorheen gehad het (vgl. 1:28). Die oormatige sondigheid van die mensdom wat tot die Vloed gelei het, het nie God se oorspronklike bevel rakende menslike voortplanting en heerskappy uitgewis nie.

God het Noag toestemming gegee om diere te eet (v. 3). Tot nou toe het mense klaarblyklik slegs plante geëet (vgl. 1:29). Nou het die mensdom die mag oor lewe en dood oor die diereryk ontvang ("Ek het alles aan jou gegee").

"God het nie die eet van vleis uitdruklik verbied in die aanvanklike bepaling by die skepping nie, maar deur inferensie word 9:3 se voorsiening vir vleis gebruik as 'n skeidingsteken tussen die voor- en na-sondloed periodes. Of die vroeë mens vleis met toestemming van die begin af kon eet, word nou formeel in die Noagitiese verbond vermeld."

Tot die Mosaïese Wet het God geen onderskeid gemaak tussen rein en onrein diere met betrekking tot menslike gebruik nie. Onder die Mosaïese Wet kon die Israeliete nie sekere kosse eet nie. Onder die Wet van Christus (Gal. 6:2) mag ons weer enige kosse eet (Rom. 14:14; 1 Tim. 4:3). Hierdie veranderinge illustreer die feit dat God sommige van die reëls vir menslike gedrag op verskeie strategiese tye in die geskiedenis verander het. Hierdie veranderinge is belangrike kenmerke wat ons help om die verskillende dispensasies (ekonomieë) te identifiseer waardeur God histories regeer het.

Génesis 9:4 - Net die vleis met sy siel, met sy bloed, mag julle nie eet nie.

God het egter die eet van dierebloed verbied om respek vir die heiligheid van die lewe te kweek, aangesien bloed 'n simbool van lewe is, en dit die lewegewende vloeistof is (vgl. Lev. 3:17; 7:27; 19:26; Deut. 12:1-24; 1 Sam. 14:32-34; Hand. 15:20, 29).

"Die implikasie [van Nuwe-Testamentiese verwysings na [die eet van bloed]] lyk baie duidelik dat ons steeds [die heiligheid van die bloed] moet respekteer, aangesien God dit [aangestel het as 'n simbool van die versoenende bloed van Jesus Christus. Daarom mag dit nie verbruik word deur enige gelowige wat gehoorsaam aan die Skrif wil wees nie."

Gedurende my jare as kweekskoolonderwyser het ek die voorreg gehad om baie studente van Afrika te bedien. Sommige van hulle het my gevra oor hierdie verbod op die eet van bloed, want in hul stamkulture is die eet van gestolde bloed beoefen. Aangesien Jesus alle voedsel rein verklaar het (Markus 7:19), en Paulus geleer het dat alle voedsel aanvaarbaar is vir die Christen (Rom. 14:20; 1 Kor. 8:8; vgl. Hand. 10:13), het ek vir hulle gesê dat ek dink dat die eet van bloed reg is, tensy dit deel was

van 'n heidense seremonie. In daardie geval sou deelname waarskynlik goedkeuring van die heidendom impliseer (vgl. 1 Kor. 10:14-33).

God het nie net die kulturele mandaat om voort te plant en die aarde te onderwerp, herbevestig en die voedselwet gewysig nie, maar Hy het ook die heiligheid van menslike lewe herbevestig (vgl. hoofstuk 4).

Génesis 9:5-7 - Maar wat julle eie bloed betref, dit sal Ek eis: van al die diere sal Ek dit eis. Ook van die mens, van die een teenoor die ander, sal Ek die siel van die mens eis. Hy wat die bloed van 'n mens vergiet, sy bloed sal deur die mens vergiet word; want God het die mens na sy beeld gemaak. Maar julle, wees vrugbaar en vermeerder; wemel op die aarde en vermeerder daarop.

Die rede vir die doodstraf vir moord (v. 6) is dat God die mens na Sy eie beeld gemaak het. Dit is dus een rede waarom moord so ernstig is. 'n Persoon blus 'n openbaring van God uit – wat God baie persoonlik opneem (vgl. Abel se bloed "wat van die aarde af na My [God] roep," 4:10) – wanneer hy of sy iemand vermoor. Jare later het die skrywende profete aangekondig dat God sekere vreemde nasies sou oordeel omdat hulle menslike bloed sonder goddelike magtiging vergiet het (bv. Amos 1:3, 11, 13; 2:1). God het nog nooit hierdie bevel teruggetrek nie, so dit is steeds van krag. Voor die Vloed het die gebrek aan doodstraf tot bloedige vendettas gelei (vgl. 4:23-24).

Die Mosaïese Wet het die doodstraf voorgeskryf vir verskeie ander misdade, benewens moord (Eks. 21:12; Num. 35:16-31): werk op die sabbat (Eks. 35:2), vader of moeder vervloek (Lev. 20:9), egbreuk (Lev. 20:10), bloedskande (Lev. 20:11-12), sodomie (Lev. 20:13, 15-16), valse profesie (Deut. 13:1-10), afgodery (Deut. 17:2-7), onverbeterlike jeugmisdad (Deut. 21:18-21), verkragting (Deut. 22:25), die aanhou van 'n os wat 'n mens doodgemaak het (Eks. 21:29), ontvoering (Eks. 21:16), en indringing van 'n vreemdeling in 'n heilige plek of amp (Num. 1:51; 3:10, 38; 17:7). Hierdie strawwe het geëindig met die einde van die Mosaïese Wet, maar die straf vir moord het voortgeduur, aangesien dit die Mosaïese Wet voorafgegaan het.

"Hierdie bevel het die grondslag gelê vir alle burgerlike regering."

"Die menslike regering en die goewerneurs wat voorheen bestaan het – soos in die stad wat Kain gestig het (4:17), of in die geval van die magtiges (6:4) – het uitsluitlik op menslike gesag bestaan. Nou is goddelike gesag egter aan die menslike regering verleen om toesig uit te oefen oor diegene wat onder sy jurisdiksie gewoon het."

"Ek voel soms dat die gejuig teen die doodstraf vandag nie soseer op humanitêre belang of selfs 'n belangstelling in geregtigheid berus nie, maar eerder op 'n onvermoë om te verstaan dat die mens uniek is. Die eenvoudige feit is dat Genesis 9:6 'n sosiologiese stelling is: Die rede waarom

die straf vir moord so erg kan wees, is dat die mens, wat na die beeld van God geskape is, 'n besondere waarde het – nie net 'n teoretiese waarde voor die sondeval nie, maar so 'n waarde vandag nog."

"... die vestiging van die goddelike soewereine reg oor menslike lewe word apodikties [buite dispuut] en onvoorwaardelik uitgedruk. Dit is absoluut onbesmetlik en boonop nie ter wille van die mens as gevolg van 'n wet van die mensdom, of 'eerbied vir die lewe' nie, maar omdat die mens God se besitting is en na God se beeld geskape is."

Dikwels, vandag, argumenteer mense wat in die doodstraf glo daarvoor op grond van gedeeltes wat die Israëliete beveel het om lewe vir lewe, oog vir oog, tand vir tand te neem, ens. (Eks. 21:23-25; Lev. 24:19-20; Deut. 19:21; vgl. Num. 35:33). Dit was egter Mosaïese wetgewing, en Christus het die Wet beëindig toe Hy aan die kruis gesterf het (vgl. Rom. 10:4; et al.). 'n Beter basis vir die doodstraf is hierdie Noagitiese wetgewing.

"... die doodstraf is goddelik verorden. Vir die behoorlike beskerming van die mensdom is hierdie basiese ordonnansie neergelê. Wanneer wetgewers probeer om met hierdie regulasie te peuter, probeer hulle om wyser as die Goddelike Wetgewer te wees en die pilare van veiligheid wat Hy self vir die welsyn van die mensdom voorsien het, omver te werp."

Soms beroep diegene wat vandag teen die doodstraf argumenteer, hulle op Jesus se stelling in die Bergpredikasie: "Julle het gehoor dat daar gesê is: 'Oog vir oog en tand vir tand.' Maar Ek sê vir julle: Julle moet nie teen 'n slegte mens teëstaan nie" (Matt. 5:38-39). Jesus het nie God se opdrag om moordenaars tereg te stel, gekanselleer toe Hy dit gesê het nie, maar het selfbeheersing en geen vergelding in interpersoonlike konflikte geleer, soos duidelik uit die konteks blyk.

Ander beroep hulle soms op Jesus se woorde aan die vrou wat in egbreuk betrap is: "Ek veroordeel jou ook nie. Gaan. Van nou af moet jy nie meer sondig nie" (Johannes 8:11). Hulle glo dat Jesus geweier het om die doodstraf aan te beveel vir 'n persoon wat 'n kapitaalmisdryf onder Israel se wet gepleeg het, omdat Hy die doodstraf afgekeur het. Behalwe dat die inspirasie van hierdie gedeelte hoogs betwis word, het Jesus, as die Regter van die hele mensdom, die volste reg gehad om hierdie vrou se oordeel te laat vaar of uit te stel.

Jesus, aan die ander kant, het ook in die Bergpredikasie gesê: "Want soos julle oordeel [met mense handel], sal julle geoordeel word, en volgens julle maatstaf sal vir julle gemeet word" (Matt. 7:2). En: "almal wat die swaard opneem, sal deur die swaard vergaan" (Matt. 26:52).

Die apostel Paulus het Christene ook geleer om hulle aan die regering te onderwerp: wat "die swaard dra" en "'n wreker is wat toorn bring oor die een wat kwaad doen" (Rom. 13:4). Hierdie stellings bevestig oordeel "in natura" vir oortreders.

Die feit dat daar ongeregthede in 'n regstelsel was en steeds is, regverdig nie die afskaffing van die doodstraf nie. Inteendeel, die stelsel moet reggestel word sodat onskuldige mense nie ter dood veroordeel word nie, maar skuldige mense wel.

Hierdie verse lei die derde bedeling in, die bedeling van Menslike Regering. Toe Noag en sy gesin uit die ark gestap het om die lewe op aarde van voor af te begin, het God nuwe reëls vir die mensdom neergelê, insluitend 'n nuwe toets. Voorheen het niemand die reg gehad om nog 'n menslike lewe te neem nie (vgl. 4:10-11, 14-15, 23-24). Nou, hoewel die mens se direkte morele verantwoordelikheid teenoor God voortgeduur het, het God sekere areas van Sy gesag aan die mens gedelegeer, insluitend die doodstraf (die doodstraf vir 'n misdaad). Die mens moes nou sy gehoorsaamheid aan God uitdruk, nie net deur God direk te gehoorsaam nie, maar ook deur die menslike owerhede te gehoorsaam wat God oor hom sou stel, naamlik menslike goewerneurs (vgl. Matt. 22:21; Rom. 13:1-2).

God het nou gespesifiseer dat mense die doodstraf moes beoefen om die heiligheid van menslike lewe te beskerm. Menslike lewe is 'n gawe van God waarvoor mense nie moet beskik nie, tensy God dit voorskryf. Beperking op die mens in die vorige bedeling was intern (6:3), met God se Gees wat deur individuele morele verantwoordelikheid gewerk het. Maar nou is 'n nuwe eksterne beperking bygevoeg: die invloed en mag van die burgerlike regering. Volgens hierdie wetgewing is die belangrikste funksie van menslike regering die beskerming van menslike lewe.

Ongelukkig het die mensdom misluk om sy medemens regverdig te regeer. Burgerlike leiers het hul funksie as God se vise-regente misbruik, deur vir hulself te regeer eerder as vir God. Voorbeelde is die mislukking by Babel (11:9), in Israel se teokrasie (2 Kron. 36:15-21), en in "die tye van die nasies" (Dan. 2:31-45). Die glorieryke heerskappy van Jesus Christus oor die aarde sal uiteindelik die mens se heerskappy vervang. Die bedeling van menslike regering het geëindig, as 'n spesifieke toets van menslike gehoorsaamheid, toe God Abraham geroep het om Sy instrument van seën vir die hele wêreld te wees (12:2). Nietemin het die mensdom se verantwoordelikheid om homself te regeer toe nie geëindig nie, maar sal voortduur totdat Christus Sy koninkryk op aarde vestig. Dan sal Hy regeer.

Génesis 9:8-11 - Verder het God met Noag en sy seuns by hom gesprek en gesê: Maar Ek, kyk, Ek rig my verbond met julle op en met julle nageslag ná julle, en met al die lewende wesens wat by julle is: die voëls, die vee en al die wilde diere van die aarde by julle – al wat uit die ark uitgegaan het, naamlik al die diere van die aarde. En Ek rig my verbond met julle op, dat alle vlees nie meer

deur die waters van die vloed uitgeroei sal word nie, en dat daar geen vloed meer sal wees om die aarde te verwoes nie.

Die Noagitiese Verbond was 'n opperheerskappyverdrag wat God deur Noag met die mensdom gesluit het. Daarin het Hy belowe om "nooit weer" alle vlees met "die waters van 'n vloed" te vernietig nie (v. 11).

"'n Eienaardige moeilikheid ontstaan in v. 10 vir diegene wat meen dat die Vloed gedeeltelik en nie universeel was nie. Hulle moet die vreemde veronderstelling ondersteun dat God slegs 'n verbond met daardie wesens gesluit het wat uit die ark uitgegaan het. Ander wat nooit die ark binnegegaan het nie, moet sonder die voordele van so 'n verbond klaarkom."

Génesis 9:12-17 - En God het gesê: Dit is die teken van die verbond wat Ek sluit tussen My en julle en al die lewende wesens wat by julle is, vir ewige geslagte: my boog gee Ek in die wolke; dit sal 'n teken wees van die verbond tussen My en die aarde. As Ek dan wolke oor die aarde bring en hierdie boog verskyn in die wolke, dan sal Ek dink aan my verbond wat daar bestaan tussen My en julle en al die lewende wesens, in alle vlees. En die waters sal nie meer 'n vloed word om alle vlees te verdelg nie. As die boog dan in die wolke staan, sal Ek dit aansien om gedagtig te wees aan die ewige verbond tussen God en al die lewende wesens in alle vlees wat op die aarde is. En God het vir Noag gesê: Dit is die teken van die verbond wat Ek opgerig het tussen My en alle vlees wat op die aarde is.

Die teken wat God aangestel het om mense aan hierdie belofte te herinner, en om die waarheid daarvan te waarborg, was die reënboog (v. 12-15; vgl. 6:12). Daar mag dalk reënboë voor hierdie uitspraak gewees het, maar nou het God betekenis aan die reënboog geheg.

"Dit is nie onmoontlik dat met die Vloed veranderde atmosferiese en wolktoestande gekom het nie, want geologiese bewyse dui op 'n vroeër era toe 'n eenvormig tropiese klimaat ook in die arktiese streek geheers het."

In latere jare het God ander tekens gegee in verband met ander verbonde: fisiese besnydenis met die Abrahamitiese verbond, Sabbatviering met die Mosaïese verbond, en die Nagmaal met die Nuwe verbond.

"Skynend op 'n donker grond ... verteenwoordig dit [die reënboog] die oorwinning van die lig van liefde oor die vurige duisternis van toorn. Afkomstig van die effek van die son op 'n donker wolk, tipeer dit die bereidwilligheid van die hemelse om die aardse deur te dring. Uitgestrek tussen

hemel en aarde, is dit soos 'n band van vrede tussen beide, en, oor die horison strek, wys dit na die allesomvattende universaliteit van die Goddelike genade."

"Die reënboog boog soos 'n gevegsboog wat teen die wolke hang. (Die Hebreeuse woord vir reënboog, qeset, is ook die woord vir 'n gevegsboog.) ... Die boog word nou 'weggesit', deur die wolke in plek gehang, wat daarop dui dat die 'stryd', die storm, verby is. Dus spreek die reënboog van vrede."

"'n Boog getuig van vrees, maar hierdie boog het nie 'n snaar of pyl nie, en 'n boog alleen sal min uitvoering doen. Dit is 'n boog, maar dit is opwaarts gerig, nie na die aarde nie; want die seëls van die verbond was bedoel om te vertroos, nie om te verskrik nie."

"God kan beslis die boog van oordeel teen ons rig, want ons het Sy wet oortree en verdien oordeel. Maar Hy het die boog na die hemel gerig en die straf vir ons self geneem!"

Hierdie verbond sou vir "alle toekomstige geslagte" bly (v. 12). Mense het geen verantwoordelikheid om die ewigdurende van hierdie verbond te waarborg nie; God sal alles doen wat Hy belowe het (v. 9). Let op die herhaling van "Ek", "Myself" en "My" in hierdie verse. God het Sy belofte – aan alle lewende wesens vir altyd vorentoe – baie persoonlik gemaak. Let daarop dat Hy gesê het dat die reënboog Hom aan Sy belofte sou herinner; dit was hoofsaaklik 'n herinnering aan God en sekondêr aan mense., Laastens, hierdie verbond is onvoorwaardelik (v. 9), universeel (v. 11) en ewigdurend (v. 12).

"Geen van die regulasies wat volg, is tydelik of sal ooit herroep word solank die huidige wêreld voortduur nie."

"Wat die Noagitiese [Verbond] onderskei van die patriargale een en wat dit betref al die ander wat in die Ou Testament vertel word, is die werklik universele perspektief daarvan. Dit is God se verbintenis tot die hele mensdom en alle aardse skepping – insluitend die oorlewende diere bevolking."

"Die verbond met Noag [6:18; 9:9-16] is heeltemal onvoorwaardelik eerder as 'n voorwaardelike verbond, soos in die Edeniese situasie. Die sekerheid van die vervulling van die verbond met Noag het geheel en al by God berus en nie by Noag nie. Aangesien hierdie punt ietwat verduister word in die huidige bespreking oor die verbonde van die Skrif, is dit belangrik om verbonde wat voorwaardelik is, te onderskei van dié wat onvoorwaardelik is. Voorwaardelike verbonde hang af van die ontvangers wat aan die voorwaardes voldoen wat deur God gestel word.

Onvoorwaardelike verbonde verklaar dat God se doel vervul sal word ongeag 'n individu se reaksie. Die feit dat die verbond eensydig is - van God tot die mensdom - beteken nie dat daar

geen reaksie van die mensdom se kant is nie. Maar die punt is dat die reaksie verwag word en nie die vervulling van die verbond in twyfel laat nie."

Die elemente van die Noagitiese Verbond is die volgende: (1) God het die mens verantwoordelik gehou vir die beskerming van die heiligheid van menslike lewe deur ordelike regeringsheerskappy, en selfs die gebruik van die doodstraf gespesifiseer om dit te bereik (9:5-6; vgl. Rom. 13:1-7). (2) God het belowe om die mensdom nie weer met 'n universele watervloed te oordeel nie (8:21; 9:11-16), en Hy het die gevestigde orde van die natuur bevestig (8:22; 9:2). (3) God het toegelaat dat mense dierevleis eet, klaarblyklik vir die eerste keer (9:3-4). (4) God het aangekondig dat Kanaän se afstammeling dienaars van hulle broers sou wees (9:25-26), Sem se afstammeling 'n spesiale verhouding met die HERE sou geniet (9:26-27), en Jafet se afstammeling sou vergrote rasse word (9:27).

"... die outeur trek doelbewus die ooreenkomste uit tussen God se verbond met Noag en die verbond by Sinai. Waarom? Die antwoord wat die beste by die outeur se doelwitte pas, is dat hy wil wys dat God se verbond by Sinai nie 'n nuwe daad van God is nie. Die verbond is eerder 'n terugkeer na God se oorspronklike beloftes. Weereens by Sinai, soos Hy in die verlede gedoen het, is God aan die werk om sy gemeenskap met die mens te herstel en die mens terug te bring na homself. Die verbond met Noag speel 'n belangrike rol in die outeur se ontwikkeling van God se herstel van seën. Dit lê halfpad tussen God se oorspronklike seën van die hele mensdom (1:28) en God se belofte om 'al die volke op die aarde' deur Abraham te seën (12:1-3)."

3. Die vloek oor Kanaän 9:18-29

Hierdie perikoop bied die eienskappe van die drie takke van die menslike familie wat van Noag af voortgespruit het. Moses het die temas van seën en vervloeking beklemtoon. God het Kanaän "vervloek" met slawerny ("n Dienaar van dienaars sal hy vir sy broers wees," v. 25), omdat Ham (Kanaän se vader) oneerbiedig teenoor Noag was. Die HERE het Sem en Jafet geseën, omdat hulle respek getoon het vir hulle vader se kwesbare toestand ("Sem en Jafet ... het die naaktheid van hulle vader bedek," v. 23).

"Die wêreld lyk gereed vir 'n nuwe begin. Die lei is skoongevee, en ons hoop dat die foute van die voor-sondvloed nie herhaal sal word nie. Maar skaars is die seën uitgespreek en die ewige verbond bevestig, of die mens val weer."

Génesis 9:18-19 - En die seuns van Noag wat uit die ark uitgegaan het, was Sem en Gam en Jafet. En Gam was die vader van Kanaän. Hierdie drie was die seuns van Noag; en met hulle begin die uitbreiding van al die aardbewoners.

Hierdie verse lei in wat volg.

Génesis 9:20-24 - En Noag het as landbouer 'n wingerd begin plant. Maar toe hy van die wyn gedrink het, het hy dronk geword en naak in sy tent gelê. En Gam, die vader van Kanaän, het sy vader se naaktheid gesien en dit aan sy twee broers daarbuite te kenne gegee. Toe neem Sem en Jafet die bo-kleed en hou dit op hulle skouers terwyl hulle agteruitloop, en hulle het die naaktheid van hulle vader bedek: hulle gesig was agtertoe gedraai, sodat hulle die naaktheid van hulle vader nie gesien het nie. Toe Noag van sy wyn wakker word en merk wat sy jonger seun hom aangedoen het,

Klaarblyklik het Noag so "dronk" geword dat hy al sy klere uitgetrek het; hy het "homself binne-in sy tent ontbloot" (v. 21). Daar is geen eksplisiete aanduiding dat Ham sy vader uitgetrek het of 'n homoseksuele daad gepleeg het nie. Omdat die uitdrukking "die naaktheid gesien het" (v. 22) egter soms vir geslagsgemeenskap gebruik word, is dit moontlik dat daar 'n vorm van seksuele onsedelikheid betrokke was. Een skrywer het aangevoer dat Ham se sonde was dat hy versuim het om sy vader se naaktheid te bedek. Miskien het hy versuim om sy vader se godsvrug te respekteer. Sem en Jafet se daad om hul vader se naaktheid te bedek, was soortgelyk aan God se daad om Adam en Eva se naaktheid te bedek (3:20); dit was 'n goddelike ding om te doen.

Noag se skaamte was nie dat hy "wyn" gedrink het (v. 20) nie, maar dat hy te veel gedrink het en daardeur sy selfbeheersing verloor het, wat tot sy kwesbaarheid gelei het (vgl. Ef. 5:18). Hierdie voorval behoort die leser beslis te waarsku teen die potensiele skade van dronkenskap, beide vir die drinker en vir sy of haar gesin.

"Wat ook al die werklike aard van sy [Noag se] gedrag [om dronk te word en homself in sy tent te ontbloot] mag gewees het, die outeur stel sy daad voor as een van skande en skaamte ('naaktheid', soos in Gen 3), en hy lyk daarop ingestel om die toneel so uit te beeld dat dit parallelle tussen Noag se skande (hy het van die vrugte van sy boord geneem en naak geword) en dié van Adam en Eva (wat van die vrugte van die Tuin geneem en gesien het dat hulle naak was) vestig."

Ham se reaksie op die aanskoue van Noag se naaktheid (v. 22) verteenwoordig 'n vroeë stap in die verwerping van moraliteit na die Vloed. Ham het Noag oneer aangedoen, nie deur hom naak te sien nie, maar deur sy oënskynlike vermaak of vreugde in sy vader se toestand (vgl. Gen. 19:26; Eks. 33:20; Rig. 13:22; 1 Sam. 6:19). Hy moes Noag waarskynlik self bedek het, eerder as om sy broers se aandag op sy vader se naaktheid te vestig en dit daardeur te vergroot.

"Dit is moeilik vir iemand wat in die moderne wêreld leef om die beskeidenheid en diskresie van privaatheid te verstaan wat in antieke moraliteit vereis word. Naaktheid in die OT was van die begin af 'n skande vir die gevalle mens [3:7] ... die toestand van naaktheid was beide onwaardig

en kwesbaar. Om iemand ontbloot te sien, was om oneer te bring en voordeel te trek vir potensiële uitbuiting."

"Die seuns van Noag word hier getoon asof hulle aan twee groepe van die mensdom behoort, diegene wat van Adam en Eva hou, en die skaamte van hul naaktheid verberg, en diegene wat van Ham, of liever die Kanaäniete, hou, het geen sin vir hul skaamte voor God nie. Die een groep, die lyn van Sem, sal geseën word (9:26); maar die ander groep, die Kanaäniete (nie die Hamiete nie), kan slegs vervloek word (9:25)."

"Sem, die vader van Abraham, is die voorbeeld van die latere Israel; en Ham van hulle aartsvyande, Egipte en Kanaän (10:6). Hieragter lê die antieke konsep van korporatiewe persoonlikheid. As gevolg van hierdie eenheid van vader-seun, word die karakter van die vader in die daade van die seuns geantisipeer. Hebreeuse teologie het erken dat toekomstige geslagte as gevolg van ouerlike invloed gewoonlik dieselfde daade as hul vaders gepleeg het, hetsy ten goede of ten kwade. In hierdie geval is die vloek gerig op Ham se seun, soos Ham met reg verdien het vir die disrespek wat hy teenoor sy eie vader, Noag, gehad het."

Ham se optrede kon ook 'n poging behels het om die "leierskap van die familie van Noag af te neem". Sem en Jafet se daad om hul vader se naaktheid te bedek, het egter God nagevolg, wat Adam en Eva se naaktheid in die tuin bedek het (3:21).

Brian Peterson het 17 gevalle van seksuele aggressie in Genesis bespreek, benewens poligamie, wat voortgespruit het uit die sondeval. Ses hiervan was mans teen vroue, drie mans teen mans, drie vroue teen vroue en vyf vroue teen mans. Ham se sonde teen Noag is die eerste op sy lys.

Génesis 9:25-27 - sê hy: Vervloek is Kanaän! 'n Kneg van die knegte moet hy wees vir sy broers. Verder het hy gesê: Geseënd is die HERE, die God van Sem. Maar Kanaän moet sy dienskneg wees. Mag God aan Jafet ruimte verskaf, en mag hy woon in die tente van Sem! Maar Kanaän moet sy dienskneg wees.

Hierdie orakel (goddelike uitspraak) is die eerste een waarin Moses 'n mens opgeteken het wat 'n vloek uitspreek. Dit is 'n profesie van God wat goddelike oordeel oor Ham se nageslag aankondig. Soos hierbo verduidelik, het Noag, met profetiese insig, gesien dat Ham se seun Kanaän sy vader se sonde sou herhaal en verder bevorder. Noag, as 'n profeet, het die toekoms van hierdie spesifieke man se nageslag aangekondig (vgl. Gen. 49; Deut. 33; et al.).

"Vir sy verbreking van die familie sou sy [Ham se] eie familie wankel."

Die Kanaäniete het berug geword vir hul skaamtelose verdorwenheid in seksuele sake. Toe Josua hul land binnegeval het, het hy bewys dat hy God se instrument van straf vir die Kanaäniete was.

Moses se melding van Noag se vloek oor Kanaän sou sy oorspronklike Israelitiese lesers aangemoedig het deur hulle daaraan te herinner dat die mense wat die land beset het wat hulle op die punt gestaan het om binne te gaan, vervloek was. Net so sou sy melding van Noag se seën van Sem, die voorouer van Abram en die Israeliete, hulle aangemoedig het (v. 26).

Daar is geen basis vir die algemene opvatting dat hierdie orakel die Hamiete, wat hoofsaaklik in Afrika gevestig het, tot 'n posisie van minderwaardigheid of slawerny onder die ander volke van die wêreld verdoem het nie. "Kanaän," en slegs sy tak van die familie, is die onderwerp van hierdie profesie, nie Ham en al sy afstammeling nie. Die vloek op Kanaän was 'n profesie van wat God aan Kanaän se tak van die menslike familie sou doen, omdat die sondige houding en daad van Ham uiteindelik tot volle bloei sou kom in sy seun Kanaän. Noag, as 'n profeet, het met God se openbaring deur die gange van tyd gekyk en gesien wat sou gebeur.

"Daar is geen gronde in ons gedeelte vir 'n etniese interpretasie van die 'vloek' soos sommige gedoen het nie, as ons aanvaar dat sommige volke minderwaardig is as ander. Hier kyk Genesis slegs na die sosiale en godsdienstige lewe van Israel se antieke mededinger Kanaän, wie se onsedelikheid hul land besoedel het en Israel se godsdienstige getrouheid bedreig het (vgl. Lev 18:28; Jos 23). Dit was nie 'n kwessie van etnisiteit nie, maar van die goddelose praktyke wat die Kanaänitiese kultuur gekenmerk het."

Die Kanaäniete is nou uitgesterf.

"Met die nederlaag van Tirus deur Nebukadnesar in 572 v.C. het die Kanaäniete/Fenisiërs opgehou om van belang in Bybelse geskiedenis te wees."

"In die hantering van die Kanaäniete en hul godsdienstige idees moet ons nooit vergeet dat die Kanaäniete en die Fenisiërs een volk was, wat taal en kulturele tradisie betref nie."

Die profesie oor Jafet wat in die tente van Sem woon (v. 27) is moontlik vervul toe Alexander die Grote die Perse verslaan het en beheer oor Kanaän geneem het.

Génesis 9:28-29 - En Noag het ná die vloed drie honderd en vyftig jaar gelewe. So was dan al die dae van Noag nege honderd en vyftig jaar, en hy het gesterwe.

Hierdie verse sluit hierdie storie af, soos verse 18 en 19 dit ingelei het.

Die algemene les van hierdie gedeelte (vv. 18-29) is dat God diegene seën wat regverdig optree, maar Hy vervloek diegene wat morele selfbeheersing laat vaar. In die lig van wat studies oor die gevolge van pornografie vir ons geleer het, moet dit geen verrassing wees dat die wortel van die verdorwe Kanaänitiese kultuur om na iemand se naaktheid te kyk was nie. Ons moet baie versigtig wees om na naaktheid te kyk. Dit kan lei tot 'n verslawing wat lei tot algehele korrupsie en uiteindelik eindig in goddelike oordeel.

"Instruktief, die eerste drie geloofshelde wat in Hebreërs gelys word, kom uit Genesis 4-6: Abel, Henog en Noag. Almal het in God geglo, maar hulle lotgevalle was beduidend verskillend. Abel het in God geglo en gesterf. Henog het in God geglo en nie gesterf nie. Noag het in God geglo, en almal anders het in die Vloed gesterf; uiteindelik het hy 'n natuurlike dood gesterf op die goeie ouderdom van 950 jaar. Ons kan nie voorskryf waarheen geloof sal lei nie. Die menslike neiging is om slegs Henog as die voorbeeld van geloof te sien, maar Abel word ook as ons voorbeeld gegee. Wat al drie gemeen het, is dat hulle deur geloof gewandel het en God behaag het. Daardie geloof is 'n voorbeeld vir ons."

Die man van 'n voormalige student van my het my vertel dat sy voorouers baie generasies gelede hoofsaaklik gelowiges was. Verskeie generasies terug het 11 van 12 kinders Christene geword. Die hoof van sy tak van die familie was die twaalfde kind, en die enigste ongelowige in daardie generasie van die familie. Soos die jare verbygegaan het, het daardie 11 gelowige kinders baie ander Christen-afstammelingse voortgebring wat predikers, onderwysers, pastore, dokters, sendelinge en ander godvrugtige mense geword het wat 'n seën vir menigtes mense geword het. Sy ongelowige voorouer het verskeie alkoholiste, misdadigers en plaë op die samelewing voortgebring. My student se man was die eerste persoon in vyf generasies wat 'n Christen uit daardie tak van sy familie geword het. Die stamboom van Jonathan Edwards, soos die "godvrugtige tak" van die familie wat so pas beskryf is, het ook baie goeie vrugte opgelewer.

Daar is baie ooreenkomste tussen die Skeppingsverhaal en die Vloedverhaal.

	Die Eerste Begin: Adam en Eva	Die Tweede Begin: Noag en Sy Familie
God se Aksie	God het Adam en Eva uit stof geskep (2:7).	God het Noag en sy gesin van vernietiging gered (7:23).
God se Voorsiening	God het die Tuin geplant en vir Adam en Eva plante gegee om te eet (1:29-31; 2:8).	God het dierspesies saam met Noag gered en vir Noag en sy familie diere as voedsel gegee (6:17-22).
God se seën	Wees vrugbaar en vermeerder; heers oor alle lewende wesens (1:28).	Wees vrugbaar en vermeerder; alle lewende wesens sal vol vrees vir julle wees (9:1, 2).
God se Verbond	[Julle het groot vryheid, maar as julle My ongehoorsaam is, sal julle sterwe (2:17).]	Nooit weer sal God die aarde met 'n vloed vernietig nie; Hy sal altyd die jaarlikse seisoene voorsien (8:21, 22; 9:11).

God se Verbod	Moenie eet van die boom van die kennis van goed en kwaad nie (2:16).	Moenie die bloed van enige persoon vergiet nie (sonder goddelike magtiging; 9:5, 6).
God se Waarskuwing	Diegene wat van hierdie boom eet, sal sterwe (2:17).	Van diegene wat bloed vergiet, sal God 'n afrekening eis (9:5).
God se Evaluering	Dit is baie goed (1:31).	Humanity's heart is evil (8:21).

E. WAT VAN NOAG SE SEUNS GEWORD HET 10:1—11:9

Hierdie gedeelte gee, in detail, die verspreiding van Noag se nageslag oor die aarde na die Vloed (vgl. 9:18-19). Deel van God se plan om seën aan die mensdom te bring, het behels dat die mensdom volgens tale, gebiede en nasies verdeel word.

Hierdie vierde toledot-afdeling (10:1—11:9) bring die geïnspireerde verslag van oertydse (vroegste) gebeure tot 'n klimaks en bied 'n oorgang na die patriargale vertellings. Al die nasies van die wêreld, in hul verskillende lande, met hul verskillende tale, het van Sem, Ham en Jafet afgestam. Van besondere belang vir die oorspronklike Israelitiese lesers was die Kanaäniete en die ander antieke Nabye Oosterse moondhede.

"Uit hierdie gedeelte leer ons dat die 'seën' vir alle volke is, omdat alle nasies hul oorsprong in die een man, Noag, het wat God begunstig het. Boonop het die verdeeldheid onder Noag se nageslag wat voortspruit uit die toringgebeurtenis [11:1-9] nie die seën wat God vir die mensdom in die vooruitsig gestel het, verhoed nie."

"Die Toring van Babel-insident (11:1-9), hoewel dit die tabel in die huidige literêre rangskikking volg, gaan eintlik chronologies die verspreiding van die nasies vooraf. Hierdie afwisseling van narratiewe (11:1-9) skei die twee geslagsregisters van Sem (10:21-31; 11:10-26) en baan die weg vir die besondere skakel tussen die Terah (Abraham)-klan en die Semitiese afstamming (11:27). Die verhaal van die toring kyk ook vorentoe deur die rol te antisipeer wat Abram (12:1-3) sal speel in die herstel van die seën aan die verspreide nasies."

1. Die tabel van nasies hoofstuk 10

Hierdie tabel versterk die feit dat Jahwe alle volke geskep het (vgl. Deut. 32:8; Amos 9:7; Handeling 17:26). Soos die geslagsregister in hoofstuk 5, volg hierdie een 10 hoofentiteite, en die laaste een wat in elke geval genoem is, het drie seuns gehad.

Hierdie hoofstuk bevat een van die oudste, indien nie die oudste, etnologiese tabelle in die literatuur van die antieke wêreld. Dit openbaar 'n merkwaardige begrip van die etniese en taalkundige situasie na die

Vloed. Byna al die name in hierdie hoofstuk is in die laaste twee eeue in argeologiese ontdekkings gevind. Baie van hulle verskyn in daaropvolgende boeke van die Ou Testament.

"... die name in hoofstuk 10 word op 'n uiteenlopende manier aangebied: die konteks kan dié van 'n individu (bv. Nimrod), 'n stad (bv. Assur), 'n volk (bv. Jebusiete) of 'n nasie (bv. Elam) wees. 'n Versuim om hierdie gemengde rangskikking van Genesis 10 te waardeer, glo ons, het tot talle ongegronde gevolgtrekkings gelei. Daar moet byvoorbeeld nie aanvaar word dat al die afstammelingen van enig een van Noag se seuns in dieselfde omgewing gewoon het, dieselfde taal gepraat het, of selfs aan 'n spesifieke ras behoort het nie."

"Die tabel van nasies is 'n 'horisontale' genealogie eerder as 'n 'vertikale' een (dié in hoofstukke 5 en 11 is vertikaal). Die doel daarvan is nie hoofsaaklik om voorouers na te spoor nie; in plaas daarvan toon dit politieke, geografiese en etniese verbintenisse tussen stamme om verskeie redes, waarvan die belangrikste heilige oorlog is. Stamme wat as 'familie' aangetoon word, sou in 'n verbond wees. Dus bring hierdie tabel die oorheersende stamme in en om die land wat aan Israel belowe is, in lyn. Hierdie name sluit stigters van stamme, clans, stede en gebiede in."

In teenstelling met die geslagsregister in hoofstuk 5, lys hierdie een geen ouderdomme nie. Dit bevat plek- en groepname, wat as die voorlopers van ander plekke of groepe beskryf word, sowel as die name van individue. God het nasies uit families gebou. Dit is dus duidelik 'n selektiewe lys, nie omvattend nie. Die skrywer se keuse van materiaal toon dat hy 'n besondere belangstelling gehad het in die aanbidding van Israel se bure. Israel sou met baie van hierdie volke, sowel as die Kanaäniete, handel, verdring of onderwerp (hoofstuk 9). Hulle het almal 'n gemeenskaplike oorsprong gehad.

Génesis 10:1 - En dit is die stamboom van die seuns van Noag: Sem, Gam en Jafet – vir hulle is daar seuns gebore ná die vloed.

Klaarblyklik het 70 nasies van Sem, Ham en Jafet afgestam: 26 van Sem, 30 van Ham en 14 van Jafet (vgl. Deut. 32:8). Sewentig het 'n tradisionele ronde getal geword vir 'n groot groep afstammelingen. Jakob se familie het ook uit 70 mense bestaan (46:27), wat moontlik daarop kan dui dat Moses Israel as 'n mikrokosmos van die mensdom beskou het, soos hy dit hier aangebied het. God het die mikrokosmos (Israel) afgesonder om die makrokosmos (die hele mensdom) te sien.

Génesis 10:2-5 - Die seuns van Jafet was: Gomer en Magog en Madai en Javan en Tubal en Meseg en Tiras. En die seuns van Gomer was: Askenas en Rifat en Togárma. En die seuns van Javan was: Elísa en Tarsis, die Kittiers en Dodaniete – uit hulle het verdeeld geraak die kuslande van die nasies, in hulle lande, elkeen na sy taal, volgens hulle geslagte, in hulle nasies.

Jafet se afstammeling het hulle noord, oos en wes van Ararat gevestig. Hul afstand van die land Israel verklaar waarskynlik die kort behandeling wat hulle in hierdie lys ontvang het, in vergelyking met dié van die Hamiete en Semiete. Die "kuslande" (v. 5) is die binnelandse gebiede en die noordelike Mediterreense kuslande aan die huidige Europese kus, van Turkye tot Spanje. Die verspreiding van die nasies "volgens ... taal" (v. 5) het na Babel (hfst. 11) langs al hierdie kuste plaasgevind, sowel as elders.

"Die Akkadiese, Assiriese en Babiloniese dialekte vorm die ouer Oos-Semitiese tak van hierdie familie, terwyl Hebreeus, Aramees, Fenisies, Siries, Arabies en Ethiopies by die Wes-Semitiese tak ingesluit is."

Génesis 10:6-20 - En die seuns van Gam was: Kus en Misraim en Put en Kanaän. En die seuns van Kus was: Seba en Hávila en Sabta en Raéma en Sábtega. En die seuns van Raéma: Skeba en Dedan. Kus was ook die vader van Nimrod. Hy het begin om 'n gewelddenaar op aarde te wees. Hy was 'n geweldige jagter voor die aangesig van die HERE. Daarom sê hulle: Soos Nimrod, 'n geweldige jagter voor die aangesig van die HERE. En die begin van sy ryk was Babel en Ereg en Akkad en Kalne in die land Sínear. Uit hierdie land het hy getrek na Assur en gebou: Ninevé en Réhobot-Ir en Kalag en Resen, tussen Ninevé en Kalag – dit is die groot stad. En Misraim was die vader van die Ludiete en Anamiete en Lehabiete en Naftuhiete en die Patrusiete en Kasluhiete – waaruit die Filistyne voortgekom het – en Kaftoriete. En Kanaän was die vader van Sidon, sy eersgeborene, en Het en die Jebusiete en Amoriete en Girgasiete en die Hewiete en Arkiete en Siniete en die Arwadiete en Semariete en Hamatiete. En daarna het die geslagte van die Kanaäniete hulle versprei. En die gebied van die Kanaäniete was van Sidon af in die rigting van Gerar tot by Gasa, in die rigting van Sodom en Gomorra en Adma en Sebóim tot by Lesa. Dit was die seuns van Gam volgens hulle geslagte, na hulle tale, in hulle lande, in hulle nasies.

Ham se familie het oos, suid en suidwes na Mesopotamië, Egipte en Afrika getrek. Kanaän se afstammeling (vv. 15-21) het nie so ver suid gemigreer nie, maar het hulle in Palestina gevestig. ("Palestina" [land van die "Filistyne", wat hulle in "Filistië" gevestig het] is 'n latere naam vir die land Kanaän.) Die lengte van hierdie Hamitiese Kanaänitiese lyste dui op die belangrikheid van hierdie mense en plekke in Israel se latere geskiedenis. Let op die afwesigheid van die algemene sewes in die strukturering in Kanaän se genealogie, wat chaos suggereer.

Dit is moontlik dat Sargon van Agade, wat baie sekulêre historici as die eerste heerser van Babilon beskou, die "Nimrod" (wat "Ons Sal Rebelleer" beteken) van verse 8-10 kan wees. Baie mense in antieke tye het meer as een naam gehad. Sy beskrywing as "'n magtige een" (v. 8, Heb. gibbor) beteken 'n

"tiran" of "despoot". Hy was klaarblyklik "'n magtige jagter" (v. 9) van mense, nie net diere nie. Verwysing na hom voorspel waarskynlik 11:1 tot 9, wat beskryf wat in Babilon plaasgevind het. Die Grieke het die sterrebeeld Orion met Nimrod verbind. 'n Teenhanger van Nimrod is die held van die Babiloniese vloedverhaal: Gilgamesh.

"Die instroming van die Amoriete in Kanaän word betwis. Dit volg nie noodwendig dat die oorspronklike Amoriete, wat in Genesis 10 aan Hamitiese afkoms toegeskryf word, 'n Semitiese volk was nie, aangesien die term 'Amoriet' in antieke Nabye-Oosterse dokumente nie as 'n definitiewe bron dien vir die aanwysing van etnisiteit nie. Boonop verseker taalkundige bewyse nie altyd ware etniese afleiding nie."

Génesis 10:21-31 - En ook vir Sem, die stamvader van al die seuns van Heber, die ouer broer van Jafet, is seuns gebore. Die seuns van Sem was: Elam en Assur en Arpagsad en Lud en Aram. En die seuns van Aram was: Us en Hul en Geter en Mas. En Arpagsad was die vader van Selag, en Selag van Heber. En vir Heber is twee seuns gebore; die naam van die een was Peleg, want in sy dae het die aardbewoners verdeeld geraak; en die naam van sy broer was Joktan. En Joktan was die vader van Almódad en Selef en Hasarmáwet en Jerag en Hadóram en Usal en Dikla en Obal en Abímael en Skeba en Ofir en Háwila en Jobab. Hulle almal was seuns van Joktan. En hulle woonplek was van Mesa af in die rigting van Sefar, die berg van die Ooste. Dit is die seuns van Sem volgens hulle geslagte, na hulle tale, in hulle lande, volgens hulle nasies.

Sem se nageslag het hulle hoofsaaklik noordoos en suidoos van die Kanaäniete gevestig. Hierdie tak van die menslike familie is ook belangrik in die Genesis-rekord van Israel se geskiedenis.

"'Eber' (v. 21) is waarskynlik die oorsprong van die naam "Hebreeus", 'n rasterterm waarmee die Israeliete se bure na hulle verwys het. "Israel" is 'n nasionale term. Later is hierdie name as sinonieme gebruik.

"Volgens Gen. 10:22 het Sem vyf seuns gehad, Elam, Assur, Arpaksad, Lud en Aram, wie se afstammeling die volgende lande bewoon en name gegee het: – Die afstammeling van Elam het die land genaamd Elimaïs beset, tussen die Onder-Tigris en die berge van Iran; van Assur, Assirië, wat noord lê – die heuwelagtige land tussen die Tigris en die bergreeks van Iran; van Arpaksad, die land van Arrapachitis aan die Bo-Tigris, aan die oostelike oewers van daardie rivier, waar die hooglande van Armenië begin afdaal. Lud, die vader van die Lidiërs, is die verteenwoordiger van die Semiete wat weswaarts na Klein-Asië gegaan het; en Aram van die Semiete wat langs die middelloop van die Eufraat versprei het na die Tigris in die ooste, en na Sirië in die weste."

"Wanneer die twee lyne van Sem vergelyk word (10:21-31; 11:10-26), is daar 'n opvallende divergensie by die punt van Heber se afstammeling, Peleg en Joktan [v. 25]. In hoofstuk 10 word Peleg heeltemal weggelaat na sy melding, terwyl die nie-uitverkore lyn van Joktan in detail beskryf word. Dit word aan die tweede lyn in hoofstuk 11 oorgelaat om Peleg se rol as voorvader van Abraham na te spoor"

Sommige kreasioniste glo dat die verdeling van die aarde in Peleg se tyd (v. 25) verwys na kontinentale drywing, maar baie kreasioniste huldig nie hierdie siening nie.

"Hierdie Tabel van Nasies spoor dus die affiliasie van stamme na om verhoudings te toon, gebaseer op oorspronklike fisiese verbindings. Dit is duidelik dat die skrywer die ontwikkeling van hierdie nasies wat van primêre belang vir Israel was (yalad-afdelings) binne die algehele struktuur van die Tabel (b'ne-rangskikking) beklemtoon."

"Die drie geografiese boë van die takke sny mekaar in die middelpunt – dit wil sê Kanaän, Israel se toekomstige tuisland."

Hierdie hoofstuk van Genesis openbaar dat dit God se plan was om die menslike ras te seën deur die menslike familie te verdeel as gevolg van taal-, ligging- en leierskapsverskille. God het voorheen die aarde geseën deur die lig van die duisternis, die aarde van die hemel en die land van die see te skei (hoofstuk 1).

"Deur die aantal nasies [in hoofstuk 10, d.w.s. 70] te korreleer met die getal van die saad van Abraham [in 46:27, d.w.s. 70], hou hy [die skrywer] Abraham se 'saad' voor die leser as 'n nuwe mensdom en Abraham self as 'n soort tweede Adam, die 'vader van baie nasies' (Gen 17:5)."

"... sy bedoeling is nie om 'n volledige lys te gee nie, maar eerder 'n verteenwoordigende lys, een wat vir hom in die getal sewe verkry word."

"Die tabel se syfer van 'sewentig' vir die wêreld se nasies word deur Jesus gesinspeel in die uitstuur van die sewentig dissipels, soos vertel deur Lukas (10:1-16). Hier beklemtoon die evangelis die sending van die kerk in sy wêreldwye evangelisasiepogings."

2. Die verstrooiing by Babel 11:1-9

Hierdie perikoop is 'n terugflits wat die verdeling van die aarde in Peleg se tyd ("in sy dae is die aarde verdeel," 10:25) verduidelik. Die hoofklem in hierdie gedeelte is nie die bou van die toring van Babel nie, maar die verstrooiing van die volk. Ons kan dit sien in die literêre struktuur van die gedeelte.

- A Die hele aarde het een taal gehad (v. 1)
- B daar (v. 2)
- C mekaar (v. 3)
- D Kom, laat ons stene maak (v. 3)
- E Kom ons maak vir onself (v. 4)
- F 'n stad en 'n toring
- G En die HERE het neergedaal om te sien (v. 5; vgl. 8:1)
- F' die stad en die toring (v. 5)
- E' wat die mense gebou het (v. 5)
- D' Kom, laat ons verwar (v. 7)
- C' elkeen die taal van sy naaste (v. 7)
- B' van daar af (v. 8)
- A' (verwar) die taal van die hele aarde (v. 9)

Toe die mense van die wêreld, verenig deur 'n gemeenskaplike taal, probeer het om hul eenheid te bewaar en 'n naam vir hulself te maak deur 'n toring te bou wat tot in die hemel sou reik – in die hoop om God-agtige mag en gesag te verkry – het Jahwe hul plan in die wiele gery en almal oor die hele aarde verstrooi deur hul vermoë om in die taal wat hulle saamgebind het, te kommunikeer, te frustreer.

"Die toring van Babel-verhaal is die laaste groot oordeel wat die mensdom in oertyd getref het. Die plek en funksie daarvan in Gen 1-11 kan vergelyk word met die sondeval in Gen 3 en die episode van die seuns van God in Gen 6:1-4, wat albei goddelike oordele van groot en blywende gevolge ontketen het."

Hierdie verhaal verduidelik aan God se mense hoe God die nasies verstrooi het en hoekom. Deur oordeel oor hulle te stuur omdat hulle probeer het om 'n wêreldorde te vestig in teenstelling met goddelike heerskappy (menslike regering het amok gemaak), het God die ding getref wat mense saamgebind het, naamlik hul gemeenskaplike taal. Chronologies het die Babel-insident die verstrooiing voorafgegaan wat Moses in hoofstuk 10 met geslagsregisters beskryf het.

"Deur die Toring van Babel-insident net voor die patriargale verhale te plaas, stel die Bybelse skrywer in die eerste plek voor dat die mensdom na die Vloed net so onregverdig is as die mensdom voor die Vloed. Eerder as om iets so verwoestend soos 'n vloed te stuur om die mensdom te vernietig, plaas God egter nou sy hoop op 'n verbond met Abraham as 'n kragtige oplossing vir die mensdom se sondigheid. Dus word probleem (hoofstuk 11) en oplossing (hoofstuk 12) onmiddellik teenoor mekaar gestel, en die kragtigheid van hierdie strukturele skuif sou verlore gegaan het as hoofstuk 10 tussen die twee ingegryp het."

"Soos dit tans in die teks gestel is, val die verslag van die stigting van Babilon aan die einde van die lys van veertien name uit die lyn van Joktan (10:26-29). Aan die einde van die lys van die tien name van Peleg se lyn is egter die verslag van die roeping van Abraham (11:27—12:10). Dus verdeel twee groot lyne van die afstammeling van Sem in die twee seuns van Heber (10:25). Die een eindig in Babilon, die ander in die Beloofde Land."

"Deur die narratief tussen twee geslagsregisters van 'Sem' te plaas, vestig die outeur 'n verband tussen die sentrale punt van die narratief – 'Laat ons vir onself 'n naam ['Sem'] maak' (12:2a) – en die sentrale punt van die patriargale narratiewe – 'en God het gesê: Ek sal jou naam ['Sem'] groot maak' (12:2a). Dus bied die geslagsregisters van 'Sem' 'n narratiewe skakel tussen die verhaal van die val van Babilon (11:1-9) en die verslag van die roeping van Abraham (12:1-3)."

Een skrywer het aangevoer vir die identifisering van die toring van Babel-voorval met die ondergang en verstrooiing van die laaste groot Sumeriese dinastie, gesentreer in Ur.

"Alhoewel geen rekord van die poging tot bou van die toring by Babel en die verwarring van tale in spykerskrifliteratuur [vanaf 1894] gevind is nie, was 'n tradisie van so 'n gebeurtenis buite Israel gangbaar, en is dit deur die oordraers daarvan aan Babilonië toegeskryf."

Génesis 11:1-2 - En die hele aarde het dieselfde taal gehad en een en dieselfde woorde. En toe hulle wegtrek na die ooste, vind hulle 'n laagte in die land Sínear; en daar het hulle gaan woon.

Sommige van die Hamiete het "oos" (v. 2, spesifiek suidoos) na die vlakte van Sinear gemigreer (vgl. 10:10). Dit was in die Mesopotamiese bekken (moderne Irak). (Sommige vertalings het hulle van die ooste af gegaan (bv. ESV, NKJV, HCSV), maar die Hebreëuse teks lees letterlik "en hy wou hulle na die ooste skuif en hulle het gevind ...").

"Die Hebreërs het die naam Sinear, oorspronklik 'n streek in noordelike Mesopotamië, gebruik om die hele streek van Mesopotamië aan te dui."

"In die lig van sulke doelbewuste gebruike van die begrip 'ooswaarts' binne die Genesis-vertellings, kan ons sien dat die outeur ook hier doelbewus die verhaal van die stigting van Babilon intrek in die groter skema wat dwarsdeur die boek aan die werk is. Dit is 'n skema wat God se manier van seën kontrasteer (bv. Eden en die Beloofde Land) met die mens se eie poging om die 'goeie' te vind. In die Genesis-vertellings, wanneer die mens 'oos' gaan, verlaat hy die land van seën (Eden en die Beloofde Land) en gaan na 'n land waar die grootste van sy hoop in ondergang sal verander (Babilon en Sodom).

"Na die vertrek van Ararat het die mense suidoos na die onderste Eufraatvallei gemigreer. Genesis 1-11 het toe die sirkel voltooi van 'Eden' na 'Babel', beide onthou vir die 'verdrying van hul inwoners'."

Génesis 11:3-4 - Daarop sê hulle vir mekaar: Kom laat ons stene vorm en dit goed brand. Hulle gebruik toe die bakstene vir bousteen en die lymgrond vir klei. En hulle sê: Kom, laat ons vir ons 'n stad bou en 'n toring waarvan die spits tot aan die hemel reik; en laat ons vir ons 'n naam maak, sodat ons nie oor die hele aarde verstrooid raak nie.

Die motivering vir die bou van "'n stad" (vgl. 4:17, Kain se "stad") met sy "toring" was om die bouers "'n naam" te maak (v. 4; d.w.s., om wêreldoorheersing, gesag en mag in God se plek te vestig; vgl. Ps. 14:1). Ironies genoeg het die geskiedenis nie die naam van 'n enkele een van Babel se bouers bewaar nie. Later sou God 'n "naam" vir Abram maak (12:2-3). Die doel van hierdie poging was klaarblyklik om 'n sentrum te vestig waardeur die bouers hul eenheid kon handhaaf, God-agtige gesag kon bereik, en wêreldoorheersing kon verkry, met 'n eenwêreldregering.

"'n Verdedigingsmuur is die kenmerk van 'n stad (sien 4:17). Stede in die antieke Nabye Ooste was nie ontwerp om bewoon te word nie, maar was bedoel vir godsdienstige en openbare doeleindes."

God het eenheid vir die mensdom begeer, maar een wat Hy geskep het, nie een wat op 'n sosiale staat gegrond is nie. Die bouers wou hulself "bemagtig". Beide motief en doel was goddeloos. God het die mens opdrag gegee om "die aarde te vul" (1:28), om oor die hele planeet te versprei.

Dit lyk asof die bouers van die "toring" bedoel het dat dit onder andere as 'n gedenkteken of landmerk sou dien. Dit was waarskynlik 'n ziggurat wat vir godsdienstige doeleindes gebruik is.

"Mesopotamiese godsdiens het beweer dat hul stede van goddelike afkoms was. 'n Simbool van hierdie obsessie met goddelikheid onder die Mesopotamiërs was die ziggurat (Akk. Ziqqurratu) wat so vroeg as die derde millennium v.C. opgerig is. Die ziggurat was 'n trapleergebou, gemaak van modderstene, waarvan die onderkant vierkantig of reghoekig was. Die presiese betekenis van die struktuur is onbekend, hoewel daar wyd ooreengekom word dat dit 'n trap tussen die gode en die aarde gevorm het (vgl. Gen 28:12). Aan die voet van die ziggurat sowel as die toppunt was 'n tempelgebied wat as 'n woning vir die god gedien het. Ziggurats is moontlik beskou as 'n aardse nabootsing van die hemelse woning van die gode."

"'n Klein plaveisel van growwe kalksteenblokke by Uruk [ook bekend as Erech en Warka, aan die Eufraatrivier omtrent halfpad tussen die ruïnes van Babilon en die Persiese Golf] is die oudste

klipkonstruksie in Mesopotamië, en ook hier word die eerste ziggurat gevind. Die Assiriese Babiloniese woord ziqquratu kom van die werkwoord zaqaru wat beteken 'om hoog of verhewe te wees', en dus beteken dit die top van 'n berg, of 'n verhoogde toring. So 'n toring het 'n soort kunsmatige berg in die plat Mesopotamiese vlakte as 'n hoë plek vir 'n god wie se heiligdom op sy kruin gestaan het, voorsien. Van sy eerste verskyning hier by Uruk af was dit altyd daarna die mees kenmerkende kenmerk van tempelargitektuur in Mesopotamië, en die liggings van meer as twee dosyn sulke strukture is vandag bekend."

"Die ziggurat wat in die dae van Hammurabi in Babilon gestaan het en bekend was as Etemenanki, 'die Huis van die Terrasplatform van Hemel en Aarde', het meer bekend geword [as die ziggurat in Ur] en is in die Bybelse tradisie as die Toring van Babel onthou, maar die zuiggurat [sic ziggurat] in Ur is vandag die beste bewaarde van alle monumente van hierdie tipe en daarom die beste geskik om 'n lewendige indruk van hul karakter te gee (Fig. 19)."

Vers 4 identifiseer twee basiese foute van die mensdom: (1) die vasberadenheid om God deur eie werke te bereik eerder as om te erken dat dit onmoontlik is en op God te vertrou om toegang tot Sy teenwoordigheid moontlik te maak – kortom, verlossing deur werke ("laat ons bou ... [om] die hemel te bereik"), en (2) die vasberadenheid om self te verheerlik eerder as God ("laat ons 'n naam vir onself maak"). Hierdie foute het die mensdom deur die geskiedenis heen gemerk.

Génesis 11:5-6 - Toe daal die HERE neer om die stad en die toring te besien waaraan die mensekinders gebou het. En die HERE sê: Daar is hulle nou een volk en het almal een taal! En dit is net die begin van hulle onderneming: nou sal niks vir hulle meer onmoontlik wees van wat hulle van plan is om te doen nie.

Die bouers het ongetwyfeld verwag om na die hemel op te vaar om God te ontmoet. In plaas daarvan het God na die aarde neergedaal om hulle te ontmoet ("Die HERE het neergedaal om die stad en die toring te sien"), nog 'n antropomorfisme, wat hier verwys na God se alwetendheid [totale kennis]. As God toegelaat het dat hierdie projek voortduur, sou die resultate selfs erger en ernstiger gewees het as wat hulle destyds was. Die sonde van die bouers was hul weiering om Godgegewe opdragte te gehoorsaam.

"Die verdorwe mensdom is verenig in hul geestelike strewe om deur middel van tegnologie eksistensiële betekenis te vind, afgesien van God, en die middele om sy grense te oorskry. Tensy God ingryp en hulle verdeel deur hul spraak te verwar, kan niks mense keer in hul oorweldigende trots en hul begeerte na outonomie nie."

Die bou van stede op sigself was nie sondig nie. God het Jerusalem vir Sy volk gekies, en Hy sal die Nuwe Jerusalem skep vir gelowiges om te bewoon. Dit is die trots en veiligheid wat mense in hul stede plaas – en hul arrogante onafhanklikheid van Homself, die Allerhoogste God – wat God afkeur.

Die beweging van die mensdom in ons tyd is weer, of steeds, om te verenig en sodoende sekuriteit en onafhanklikheid afgesonder van God te bereik. Dit sal kulmineer, openbaar die Boek Openbaring, in 'n eenwêreld regering onder die leierskap van die Antichris. Die huidige afbreek van rasse-, taalkundige en geopolitieke onderskeidings is bewys van hierdie beweging. Vanuit die menslike oogpunt lyk hierdie eenheid goed, maar vanuit die goddelike perspektief is dit verdere bewys van rebellie teen God. Hy sal dit eendag oordeel, wanneer Jesus Christus na die aarde terugkeer om die Antichris te vernietig en vir 1000 jaar te regeer (Op. 19:11—20:6).

Génesis 11:7 - Kom, laat Ons neerdaal en hulle taal daar verwar, sodat die een die taal van die ander nie kan verstaan nie.

God se alleenspraak ("Kom, laat Ons afdaal") in hierdie vers boots die taal van die toringbouers in vers 4 na ("Kom, laat Ons bou"; vgl. 1:26). Die taalverwarring het waarskynlik meer as net die bekendstelling van nuwe woorde behels, aangesien die oorspronklike enkele taal die duisende voortgebring het wat ons vandag het.

"As taal die hoorbare uitdrukking van emosies, konsepsies en gedagtes van die gees is, kan die oorsaak van die verwarring of verdeling van die een menslike taal in verskillende nasionale dialekte gesoek word in 'n effek wat op die menslike gees teweeggebring word, waardeur die oorspronklike eenheid van emosie, konsepsie, denke en wil verbreek is. Hierdie innerlike eenheid was ongetwyfeld reeds deur sonde versteur, maar die versteuring het nog nie tot 'n perfekte breuk gelei nie."

Sommige geleerdes glo dat hierdie oordeel uiteindelik tot etniese en rasse-onderskeidings in die mensdom gelei het. Hulle glo dat die Tabel van Nasies in hoofstuk 10 dit ook kan impliseer.

Génesis 11:8 - So het die HERE hulle dan daarvandaan oor die hele aarde verstrooi; en hulle het opgehou om die stad te bou.

Die gevolglike verwarring het gelei tot 'n verstrooiing van die mense "oor die hele aarde" (vgl. v. 9). God het nie toegelaat dat menslike rebellie die vlak bereik wat dit voor die Vloed bereik het nie. Hy het mense gedwing om te doen wat hulle vrywillig geweier het om te doen, naamlik, om oor die aarde te verstrooi. Dit is die derde groot oordeel oor die sondige mensdom in hierdie eerste hoofgedeelte van Genesis (hfst. 1—11), die eerste twee is Adam en Eva se uitsetting uit Eden, en die tweede is die Vloed.

"Hulle [die opstandige bouers] het die dood verdien, maar word slegs verban of weggevoer; want die geduld van God is baie groot teenoor 'n opstandige wêreld."

Sommige interpreteerders beskou die taalverwarring as slegs 'n plaaslike verskynsel. Een skrywer het geglo dat weerlig die toring van Babel getref het, en die spraakverwarring wat gevolg het, het ontstaan as gevolg van 'n deurmekaarspul van die elektriese stroombane in die breine van diegene wat getref is. Dit is 'n interessante idee, maar onmoontlik om te bewys of te weerlê. Die meeste interpreteerders beskou hierdie gebeurtenis egter as die bron van die belangrikste taalgroepe in die wêreld vandag.

"Daar moet in ag geneem word dat die verandering van spraak nie beweer word as skielik nie, alhoewel dit moontlik was; wat nog te sê word beweer dat alle verskille wat in tale wêreldwyd waarneembaar is, of selfs daardie kenmerkende verskille wat die groot taalfamilies onderskei, hul oorsprong te danke het aan die verwarring by Babel. Die gebeurtenis by Babel moet nie geminimaliseer word nie, en dit moet ook nie oordryf word nie."

Génesis 11:9 - Daarom het hulle dit Babel genoem, want daar het die HERE die taal van die hele aarde verwar, en daarvandaan het die HERE hulle oor die hele aarde verstrooi.

"Babel" klink soos die Hebreeuse woord vir "verwar" (balal), en dit beteken "die poort van gode" in Akkadies.

"... Gen 11:1-9, die toring van Babel-verhaal, is 'n satire op die aansprake van Babilon om die middelpunt van die beskawing te wees en sy tempel toring die poort van die hemel (E[numa]E[lish] 6:50-80): Babel beteken nie poort van God nie, maar 'verwarring' en 'dwaasheid'. Ver van sy tempel se top wat tot die hemel reik, is dit so laag dat God uit die hemel moet neerdaal net om dit te sien! (11:4-9)."

Dit was die oorspronklike "Babilon" (die Griekse vorm van die naam "Babel"), wat vir ewig daarna die stad was wat die meeste in die Bybel gekenmerk is deur rebellie teen God se gesag, en die begeerte om verlossing te verdien deur werke, afgodery, en selfgeding. Dit staan as 'n simbool van georganiseerde rebellie teen God elders in die Skrif, en God sal dit uiteindelik vernietig (Openb. 17 en 18). Die gees van Babel is vandag sterk regdeur die wêreld.

"Die mens het beslis nie verwag dat sy projek so 'n wending sou neem nie. Hy het nie voorsien dat die naam wat hy vir homself wou maak, na 'n plek van nie-kommunikasie sou verwys nie."

Die verhaal van Babel is om verskeie redes belangrik:

1. Dit verduidelik die begin van, en die rede vir, die verskillende tale van die mensdom.
2. Dit verklaar waarskynlik die oorsprong van die "rasse" binne die mensdom.

"Die afsonderlike taalgroepe kon nie meer vrylik met die res van die mensdom vermeng nie. Namate inteling en 'n gebrek aan toegang tot die groter poel gene plaasgevind het, het etniese eienskappe ontwikkel. Verder het elke plaaslike omgewing geneig om die seleksie van sekere eienskappe te bevoordeel en die ander uit te skakel. Etniese eienskappe, soos velkleur, het ontstaan uit die verlies van genetiese veranderlikheid, nie uit die oorsprong van nuwe gene deur mutasie soos deur evolusie voorgestel word nie."

"Die konsep van ras is 'n evolusionêre idee (Handelinge 17:26). Alle mense besit dieselfde kleur, net verskillende hoeveelhede daarvan. Ons stam almal van Noag en Adam af."

"Die Bybel sê nie vir ons watter velkleur ons eerste ouers gehad het nie, maar vanuit 'n ontwerp-oogpunt is die 'middelkleur' 'n goeie begin. Beginnende met mediumvellige ouers (AaBb), sou dit slegs een generasie neem om al die variasie te produseer wat ons vandag in menslike velkleur sien. Trouens, dit is die normale situasie in Indië vandag. Sommige Indiërs is so donker soos die donkerste Afrikane, en sommige – miskien 'n broer of suster in dieselfde familie – so lig soos die ligste Europeërs. Ek het eenkeer 'n familie van Indië geken wat lede met elke groot velkleur ingesluit het wat jy enige plek in die wêreld kon sien."

"Maar let nou op wat gebeur as menslike groepe na die skepping geïsoleer word. As diegene met baie donker velle (AABB) na dieselfde gebiede migreer en/of slegs met diegene met baie donker velle trou, dan sal al hul kinders baie donker velle hê. (AABB is die enigste moontlike kombinasie van AB-eier- en spermselle, wat die enigste tipes is wat deur AABB-ouers geproduseer kan word.) Net so kan ouers met baie ligte velle (aabb) slegs baie ligte kinders hê, aangesien hulle geen A- of B-gene het om oor te dra nie. Selfs sekere medium vel ouers (AAbb of aaBB) kan 'vasgevang' raak om slegs mediumvel kinders te hê, soos die Oosterlinge, Polinesiërs en sommige van my voorouers, die Inheemse Amerikaners."

"Waar mense met verskillende velkleure weer bymekaarkom (soos hulle byvoorbeeld in die Wes-Indiese Eilande doen), vind jy weer die volle reeks variasie – niks minder nie, maar ook niks meer as waarmee ons begin het nie. Dit is duidelik dat dit alles variasie binne soort is."

"Wat het gebeur toe die afstammeling van mediumvellige ouers 'n verskeidenheid afstammeling voortgebring het? Evolusie? Glad nie. Behalwe vir albinisme (die mutasionele verlies van velkleur), is die menslike geenpoel nou nie groter en nie verskillend as die geenpoel wat met die skepping teenwoordig was nie. Soos mense vermenigvuldig het, het die genetiese veranderlikheid wat in die eerste geskape mense

ingebou is, tot sigbare uitdrukking gekom. Die donkerste Nigeriër en die ligste Noorse, die langste Watusi en die kortste Pygmee, die hoogste sopraan en die laagste bas kon van die begin af teenwoordig gewees het in twee redelik gemiddeld-uitsienende mense. Groot variasie in grootte, kleur, vorm, funksie, ens., sou ook teenwoordig wees in die twee geskape voorouers van al die ander soorte (plante en diere)."

"Evolusioniste neem aan dat alle lewe begin het uit een of 'n paar chemies ontwikkelde lewensvorme met 'n uiters klein geenpoel. Vir evolusioniste is die uitbreiding van die geenpoel deur die seleksie van ewekansige mutasies 'n stadige, moeisame proses wat elke tipe belas met 'n 'genetiese lading' van skadelike mutasies en evolusionêre oorskiet. Kreasioniste neem aan dat elke geskape soort begin het met 'n groot geenpoel, ontwerp om te vermeerder en die aarde te vul met al sy geweldige ekologiese en geografiese verskeidenheid. (Sien Genesis, hoofstuk 1.)"

"Baie denkers werk onder die illusie dat evolusie 'n empiriese wetenskap is, terwyl dit in werklikheid 'n filosofie is."

"Ons kan nooit 'n te groot begrip van God hê nie, en hoe meer wetenskaplike kennis (op watter gebied ook al) vorder, hoe groter word ons idee van Sy ontsaglike en ingewikkelde wysheid."

3. Die Babel-verhaal demonstreer die neiging van die gevalle mens om teen God te rebelleer en om op sy eie manier in sy behoeftes te probeer voorsien, eerder as om God te vertrou en te gehoorsaam.
4. Dit illustreer ook dat rebellie teen God lei tot: (1) gebroke gemeenskap tussen God en mens, en (2) mislukking om God se bedoeling vir die mens in Sy skepping te verwesenlik, naamlik dat Hy die aarde effektief moet regeer.
5. Daarbenewens bied dit die historiese agtergrond vir wat in Genesis volg, aangesien Abraham, die groot patriarg en vader van die Hebreërs, uit Mesopotamië gekom het.

"Ironie word gesien in die begin en die einde van hierdie gedeelte. Die groep by Babel het begin as die hele aarde (11:1), maar nou was hulle oor die hele aarde versprei (11:9). Teen hierdie tyd word die les duideliker: God se doel sal bereik word ten spyte van die arrogansie en verzet teen die mens se eie doelwitte. Hy verneder die hoogmoediges, maar verhoog die getroues."

"Die betekenis van hierdie kort storie is groot. Dit verduidelik aan God se volk hoe die nasies versprei is. Tog gaan die belangrikheid veel dieper. Die feit dat dit Babilon was, die begin van

koninkryke onder Nimrod van Kus, voeg 'n taamlik onheilspellende waarskuwing by: Groot nasies kan God nie trotseer en lank oorleef nie. Die nuwe nasie van Israel hoef slegs die vele nasies rondom haar te ondersoek om te sien dat God die rebelle verstrooi en vervloek, wat algehele verwarring en antagonisme onder hulle bring. As Israel God se wil sou gehoorsaam en onderwerp, dan sou sy die bron van seën vir die wêreld wees."

"Ongelukkig het Israel ook haar kop in trots opgelig en geweier om die Here God te gehoorsaam. So is sy ook oor die aarde verstrooi."

F. WAT VAN SEM GEWORD HET 11:10-26

Génesis 11:10-26 - Dit is die stamboom van Sem: Toe Sem honderd jaar oud was, het hy die vader van Arpagsad geword, twee jaar ná die vloed. En Sem het ná die geboorte van Arpagsad nog vyf honderd jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. Toe Arpagsad vyf en dertig jaar oud was, het hy die vader van Selag geword. En Arpagsad het ná die geboorte van Selag nog vier honderd en drie jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. Toe Selag dertig jaar oud was, het hy die vader van Heber geword. En Selag het ná die geboorte van Heber nog vier honderd en drie jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. Toe Heber vier en dertig jaar oud was, het hy die vader van Peleg geword. En Heber het ná die geboorte van Peleg nog vier honderd en dertig jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. Toe Peleg dertig jaar oud was, het hy die vader van Rehu geword. En Peleg het ná die geboorte van Rehu nog twee honderd en nege jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. Toe Rehu twee en dertig jaar oud was, het hy die vader van Serug geword. En Rehu het ná die geboorte van Serug nog twee honderd en sewe jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. Toe Serug dertig jaar oud was, het hy die vader van Nahor geword. En Serug het ná die geboorte van Nahor twee honderd jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. Toe Nahor nege en twintig jaar oud was, het hy die vader van Tera geword. En Nahor het ná die geboorte van Tera nog honderd en negentien jaar gelewe. En hy het seuns en dogters gehad. Toe Tera sewentig jaar oud was, het hy die vader geword van Abram, Nahor en Haran.

"Die funksie van hierdie geslagsregister is nie soseer om Abraham met die voorafgaande gebeure te verbind soos die vorige geslagsregisters gedoen het nie, maar om die leser die nodige agtergrond te gee om die gebeure in die lewe van Abraham te verstaan. Die lys bevat agt name. Al die individue wat genoem word, is relevant vir die begrip van die gebeure van die volgende

verhaal, behalwe 'Jiska' (v. 29). Die insluiting van hierdie andersins onbeduidende naam in die lys dui daarop dat die outeur 'n spesifieke aantal name wil bereik. Tot dusver in die boek Genesis het die outeur 'n patroon gevolg om tien name tussen belangrike individue in die verhaal te lys. In hierdie kort lys word slegs agt name gegee, dus as ons tien name verwag, blyk die aantal individue in hierdie lys twee name te kort te wees. Deur slegs agt name te lys, laat die outeur die leser onseker wie die negende en, nog belangriker, die tiende naam sal wees. Dit is eers soos die verhaal ontvou dat die negende en tiende name... word getoon as die twee seuns van Abraham, 'Ismael' (16:15) en 'Isak' (21:3).

"Die Babel-verhaal (11:1-9) is nie die einde van vroeë Genesis nie. Indien wel, sou die verhaal afsluit op die hartseer noot van menslike mislukking. Maar soos met vroeëre gebeure in Genesis 1-11, vervang God se genade weereens menslike sonde en verseker die voortgesette moontlikhede van die beloofde seëninge (1:28; 9:1). Die steierwerk van menslike trots sou afgebreek word deur die oprigting van die Semitiese lyn wat uitloop op gehoorsame Abraham, wat ook in die gebied Sinear gevind word. Abraham sou die verlossing van die nasies wees."

"Sonder die seën van God is die situasie van die mensdom sonder hoop: dit lyk asof dit die hoofdoel van die eerste hoofstukke van Genesis is."

In teenstelling met die geslagsregister in hoofstuk 5, beklemtoon hierdie een lewe en uitbreiding eerder as dood, al het die langlewendheid afgeneem. Hierdie geslagsregister begin met Noag se seun Sem, wat God geseën het, en dit sluit af met Abram, wat God wou seën. Dit is die lyn van Israel se voorouers. Dit is 'n "vertikale" lys, van die tipe wat in die antieke Nabye Ooste gebruik is om wettige aansprake op trone of erfenisse te dokumenteer. Hierdie geslagsregister, soos die een in hoofstuk 5, blyk volledig te wees. Maar aangesien ander Bybelse geslagsregisters gapings in hul lys te het, kan ons agterdogtig wees dat hierdie een ook gapings kan hê. Let daarop dat die patroon wat Moses gevolg het in hierdie lys is: X het soveel jare geleef en Y verwek, en X het soveel meer jare geleef en ander kinders verwek. Dit is dieselfde patroon wat ons in hoofstuk 5 vind, behalwe dat die laaste notasie daar is: X het altesaam soveel jare geleef en gesterf. Die doel van hierdie geslagsregister in hoofstuk 11 is om Abram met Noag te verbind, en agtergrondinligting te gee wat noodsaaklik is vir die begrip van die verhaal van Abram wat volg.

"... die outeur se doel is om te wys dat God se belofte aangaande die saad van die vrou nie gedwarsboom kan word deur die verwarring en verstrooiing van die nasies in Babilon nie."

"As die boodskap van Genesis in wese een van verlossing is, verduidelik Gen 3—11 waarom die mens verlossing nodig het en waarvan hy gered moet word. Hoofstukke 1—2, in die beskrywing van die oorspronklike toestand van die wêreld, beskryf ook die doel van verlossing, waarna die wêreld en die mensdom uiteindelik sal terugkeer wanneer die patriargale beloftes volledig vervul is."

"'n Uitgebreide statistiese analise van die lewensduur van die patriarge, soos gegee in Genesis Hoofstuk 5 en 11, toon dat statisties die lewensduur as konstant beskou kan word voor die Vloed, terwyl die data na die Vloed gepas kan word deur 'n asimptotiese eksponensiële vervalcurve. Daar word ook tot die gevolgtrekking gekom dat wat die lewensduur betref wat in Genesis Hoofstuk 11 gerapporteer word, die data in die Masoretiese teks die outentieke is; dié in die Septuaginta is gemanipuleer. Boonop is dit statisties onwaarskynlik dat daar gapings in die geslagsregisters in Genesis Hoofstuk 11 is."

Die geslagsregisters in Genesis 11:10 tot 26 en 1 Kronieke 1:17 tot 27 is identies, maar die een in Lukas 3:34 tot 36 voeg die naam "Kainan" tussen Arpaksad en Sela in. Die insluiting van "Kainan" kan aandui dat Lukas die Septuaginta gebruik het om sy geslagsregister saam te stel, aangesien hierdie naam in hierdie Griekse vertaling verskyn, maar nie in die Masoretiese geslagsregisters nie. "Kainan" verskyn elders in Lukas se lys as Adam se agterkleinseun (Lukas 3:37-38), dus kan dit 'n skrywersfout wees.

Adam, Noag en Abram het almal drie seuns met name verwek, wat hulle as "redders" van die mensdom verbind. In Abram se geval was hierdie seuns (afstammelinge) Isak, Jakob en Josef.

Die geslagsregister van Sem (11:10-26) lei in hierdie perikoop die verhaal van Abram (11:27—25:11) vooraf. Hierdie struktuur dien as 'n prototipe (eerste voorbeeld) vir die narratief wat in Genesis volg. Net so lei die geslagsregister van Ismael (25:12-18) die verhaal van Jakob en Esau (25:19—35:29) in, en die geslagsregister van Esau (36:1-43) lei die verhaal van Josef (37:2—50:26) in.

"Met 11:26 is die toneel uiteindelik gereed vir die patriargale geskiedenis om te ontvou. Die openingshoofstukke van Genesis het ons die fundamentele insigte gegee om hierdie hoofstukke behoorlik te interpreteer. Gen 1 het die karakter van God en die aard van die wêreld waarin die mens homself bevind, onthul. Gen 2 en 3 het die verhouding tussen man en vrou uitgebeeld, en die uitwerking wat die mens se ongehoorsaamheid op man-vrou en goddelike-menslike verhoudings gehad het. Hoofstuk 5 het die lang jare geskets wat verbygegaan het voor die krisis van die groot vloed (hoofstukke 6-9), wat amper die hele mensdom vir sy sondigheid vernietig het. Die tabel van die nasies (hoofstuk 10) het die proses van Israel se geografiese en politieke selfdefinisie met betrekking tot die ander nasies in die wêreld begin, maar Gen 11:1-9 het ons daaraan herinner dat die nasies in verwarring was en dat die mensdom se trotsste prestasies maar dwaasheid in God se oë en onder sy oordeel was."

"Volgens 11:10-26 egter, net vyf geslagte na Peleg, wie se leeftyd volgens 10:25 die verwarring van tale by Babel gesien het, arriveer Abram. Soos 12:3 sal verklaar, is dit deur hom dat al die families van die aarde geseën sal word. Die mens is nie sonder hoop nie. Die bondigheid van hierdie geslagsregister is 'n herinnering dat God se genade voortdurend sy toorn oortref. Hy mag straf tot die derde of vierde geslag, maar Hy bewys genade aan duisende (Deut 5:9; 7:9)."

"Vier sleutelkonsepte wat in Genesis 1 tot 11 aangebied word, is krities vir die begrip van die res van die Bybel. Eerstens, die God wat die lewens van Abram en Sarai binnegekom het, is dieselfde God wat die hele heelal geskep het. Hy is die enigste ware en lewende God – Jahwe, die Skepper en die Verlosser van die wêreld. Tweedens, alle mense het teen God, hul welwillende Skepper, en Sy goeie wil vir hulle, in opstand gekom. Die mensdom het 'n toestand van sonde geërf van Adam en Eva se rebellie in die Tuin van Eden. Derdens, God oordeel en sal die dade van alle mense oordeel. God het, deur die Vloed te stuur, dit vir Noag en almal duidelik gemaak dat menslike boosheid heeltemal onaanvaarbaar is. God kan nie die bose vry laat heers in Sy skepping nie. Vierdens, sonde bly die hele mensdom teister – selfs na die Vloed. Alhoewel die Vloed nie sonde weggewas het nie, het God, soos die tweede helfte van Genesis (hoofstukke 12—50) openbaar, 'n plan om die mensdom van sy eie bose dade te red."

Die kronologiese raamwerk vir die patriargale verhale (Abraham tot Josef) berus op twee belangrike tekste:

1. 1 Konings 6:1 verklaar dat die Eksodus 480 jaar voor die vierde jaar van Salomo se regering plaasgevind het (d.w.s. 967 v.C.). Dit maak die datum van die Eksodus naby, indien nie presies nie, 1446 v.C.
2. Eksodus 12:40 teken aan dat "die kinders van Israel in Egipte gewoon het" 430 jaar voor die Eksodus, of vanaf ongeveer 1876 v.C. Dit is die waarskynlike datum waarop Jakob se familie na Egipte verhuis het (hfst. 46).

Uit hierdie twee tekste kan ons ander datums in die patriargale tydperk bereken.

Die historisiteit van die patriarge bly steeds 'n kwessie van akademiese debat. Die probleem is die gebrek aan eksplisiete verwysing na die patriarge in nie-Bybelse literatuur en in argeologie ("die wetenskaplike studie van die materiële oorblyfsels van die verlede"). Geleerdes wat die Bybelse getuienis verwerp as onoutentiek, is as "minimaliste" bestempel, en diegene wat glo dat die Hebreeuse Bybel nie-Bybelse materiaal geloofwaardig aanvul, staan bekend as "maksimaliste". Ek is een van laasgenoemde en glo dat die Bybelse rekords betroubaar getuig van historiese individue en gebeure wat in hierdie gedeelte van Genesis opgeteken is. Een liberale geleerde het die volgende erkenning gemaak:

"Dit is nie omdat geleerdes van vandag met meer konserwatiewe voorveronderstellings as hul voorgangers begin dat hulle 'n veel groter respek vir die patriargale verhale het as wat voorheen algemeen was nie, maar omdat die bewyse dit regverdig."

"Dit is ongetwyfeld dat tradisionele en konserwatiewe sienings van Bybelse geskiedenis, veral van die patriargale tydperk, voortdurend bevoordeel sal word deur watter resultate ook al uit voortgesette Ebla-navorsing voortspruit."

PATRIARGALE KRONOLOGIESE GEGEWENS

2296 v.C.	Geboorte van Terah	Gen. 11:24
2166	Geboorte van Abram	Gen. 11:27
2091	Abram se vertrek uit Haran	Gen. 12:4
2081	Abram se huwelik met Hagar	Gen. 16:3
2080	Geboorte van Ismael	Gen. 16:16
2067	Herbevestiging van verbond	Gen. 17:1
2067-66	Vernietiging van Sodom en Gomorra	Gen. 19:24
2066	Geboorte van Isak	Gen. 21:2-3; vgl. 21:5
2029	Dood van Sara	Gen. 23:2
2026	Huwelik van Isak	Gen. 25:20
2006	Geboorte van Jakob en Esau	Gen. 25:26
1991	Abram se dood	Gen. 25:7
1966	Huwelik van Esau	Gen. 26:34
1943	Dood van Ismael	Gen. 25:17
1930	Jakob se reis na Haran	Gen. 28:2
1923	Jakob se huwelike	Gen. 29:23, 28; 30:4, 9
1918	Geboorte van Juda	Gen. 29:35
1916	Einde van Jakob se 14 jaar lange arbeid vir sy vrouens	Gen. 29:30
1916	Geboorte van Josef	Gen. 30:23
1910	Einde van Jakob se verblyf by Laban	Gen. 31:41
1910	Jakob se aankoms by Sigem	Gen. 33:18
1902	Verkragting van Dina	Gen. 34:1-2
1900	Huwelik van Juda	Gen. 38:1-2
1899	Verkoop van Josef	Gen. 37:2, 28
1888	Josef gevange geneem	Gen. 39:20; vgl. 41:1
1886	Josef vrygelaat	Gen. 41:1, 46
1886	Dood van Isak	Gen. 35:28
1879	Begin van hongersnood	Gen. 41:54
1878	Broers se eerste besoek aan Egipte	Gen. 42:1-3
1877	Juda se bloedskanie met Tamar	Gen. 38:18
1877	Broers se tweede besoek aan Egipte	Gen. 43:1, 15; 45:6, 11
1876	Jakob se afkoms na Egipte	Gen. 46:6; vgl. 47:9
1859	Dood van Jakob	Gen. 47:28
1806	Dood van Josef	Gen. 50:22

II. PATRIARGALE NARRATIEVE 11:27—50:26

Een van die beduidende veranderinge in die klem wat op hierdie punt in Genesis plaasvind, is van vervloeking in die oerverslag na seën in die patriargale narratiewe. Die Abrahamitiese Verbond is in hierdie opsig die belangrikste. Hoe Abram se familie hierdie seëninge verkry en voorsien het, ontvou. Israel kon, en ons kan, met hul ervarings identifiseer.

"Hoofstukke 1—11 speel af in Babilonië; hoofstukke 12—36 speel af in Palestina; hoofstukke 37—50 speel af in Egipte. (Dieselfde soort drieledige geografiese fokus kom na vore in Eksodus: 1:1—12:36, in Egipte; 12:37—18:27, tot Sinai; 19:1—40:38, by Sinai.) Met ander woorde, elke deel van die Mediterreense wêreld word in 'n sekere deel van Genesis uitgelig. Die deurslaggewende middelste gedeelte van Genesis (hoofstukke 12—36) word geografies tussen twee gedeeltes van die Nabye Oosterse wêreld geplaas met wie se geskiedenis dié van Israel voortdurend verbind sou wees."

"In hoofstukke 1—11 lees ons van individue wat grond gehad het, maar dit óf verloor óf daarvan verdryf word. In hoofstukke 12—50 val die klem op individue wat nie grond het nie, maar op pad is daarnatoe. Een groep verloor; 'n ander groep verwag."

"Genesis beweeg ons progressief van geslag (hoofstukke 1—2), na degenerasie (hoofstukke 3—11), na wedergeboorte (hoofstukke 12—50)."

Hoofstukke 1 tot 11 bied 'n strukturele patroon wat in die res van die Pentateug voortduur.

"Die belangrikheid van Genesis 1-11 vir die res van die Pentateug kan gesien word in die feit dat die narratiewe struktuur 'n patroon bied waardeur die outeur dikwels daaropvolgende Pentateug-verhale vorm. Dus vertoon die volgorde en rangskikking van die Skeppingsverslae in Genesis 1-2 dieselfde patroon as die beskrywing van die bou van die tabernakel (Eks 25-31); die tabernakel word uitgebeeld as 'n terugkeer na die Tuin van Eden. Die instruksies wat aan Noag gegee is vir die bou van die ark, voorafskadu dié wat aan Moses gegee is vir die bou van die tabernakel. Verder kan 'n mens demonstreer dat hele gedeeltes van wette in die Pentateug gegroepeer en gerangskik is in patrone wat parallel is met die narratiewe struktuur van Genesis 1-11."

"Die antieke Oosterse agtergrond van Gen 1-11 toon dat dit besorg is oor heel ander kwessies as dié wat geneig is om moderne lesers besig te hou. Dit bevestig die eenheid van God in die aangesig van politeïsme, sy geregtigheid eerder as sy grille, sy mag teenoor sy onmag, sy besorgdheid oor die mensdom eerder as sy uitbuiting. En terwyl Mesopotamië aan die wysheid van die oermens vasgeklou het, teken Genesis sy sondige ongehoorsaamheid op. Omdat ons as Christene geneig is om hierdie punte in ons teologie aan te neem, slaag ons dikwels nie daarin

om die treffende oorspronklikheid van die boodskap van Gen 1-11 te herken nie en konsentreer ons op bykomende punte wat dalk van minder belang is."

'n Paar noemenswaardige veranderinge vind plaas in die tweede deel van Genesis, alhoewel albei dele begin met 'n skepping wat deur die gesproke woord van God geïnisieer word (1:1; 12:1). In plaas daarvan dat die geslagsregisters prominent is en die verhale sekondêr, soos in hoofstukke 1 tot 11, word die teenoorgestelde nou waar. God trek verder terug in die agtergrond van die gebeure wat opgeteken is as wat vroeër die geval was, en daar is meer klem op die persoonlikhede van die patriarge. Die beloftes aan die patriarge vorm die sentrale tema van hierdie afdeling, spesifiek dié rakende afstammeling, grond en goddelike seën. Daar blyk ook toenemende diepte te wees in die morele bewustheid van die patriarge soos geslag op geslag volg van Abram tot Josef.

A. WAT VAN TERA GEWORD HET 11:27—25:11

Dit is die sesde en sentrale – en gevolglik die belangrikste – van die 11 toledot-afdelings in Genesis.

'n Belangrike tema van die Pentateug is die begin van die vervulling van die "beloftes aan die aartsvaders". Die beloftes in Genesis 12:1 tot 3 en 7 "is die fontein waaruit die res van die Pentateug vloeit. Walter Kaiser het die drie dinge wat God aan Abram belowe het, gemerk as "'n erfgenaam, 'n erfenis en 'n oorerwing." David Clines het hulle "nageslag, "verhouding met God en grond" genoem. J. Dwight Pentecost en Robert L. Saucy "het daarna verwys as "saad, seën en grond."

God het progressief meer inligting oor elk van hierdie beloftes geopenbaar. Hy het meer inligting oor die landbelofte gegee in 13:15, 17; 15:7 en 8, 18; 17:8; 24:7; 26:3 en 4 (meervoud "lande"); 28:4, 13; 35:12; 48:4; en 50:24.

Herhaling van die saadbelofte vind plaas in 13:15 en 16; 15:5; 17:2, 5 en 10, 13, 16, 19 en 20; 18:18; 21:12; 22:17 en 18; 26:3 en 4, 24; 28:13 en 14; 32:12; 35:11 en 12; 46:3; en 48:4 en 16.

"'n Lyn van opeenvolgende verteenwoordigende seuns van die patriarge wat as een met die hele groep wat hulle verteenwoordig het, beskou is, het ooreengestem met die baanbrekende idee wat reeds in Genesis 3:15 voorgestaan is. Verder was in die konsep van 'saad' die twee aspekte van die saad as 'n toekomstige voordeel en die saad as die huidige begunstigdes van God se tydelike en geestelike gawes. Gevolglik was 'saad' altyd 'n kollektiewe enkelvoud; dit het nooit as 'n meervoud verskyn nie (bv. soos in 'seuns'). Daardeur is die 'saad' as 'n eenheid gemerk, maar met 'n buigsaamheid van verwysing: nou na die een persoon, nou na die vele afstammeling van daardie familie. Hierdie uitruiling van verwysing met sy geïmpliseerde korporatiewe solidariteit was meer as 'n kulturele verskynsel [sic verskynsel] of 'n ongeluk van sorgelose redigering; dit was deel van sy leerstellige bedoeling."

Die belofte van universele seën kom herhaaldelik voor in 18:18; 22:18 (aan Abraham); 26:4 (aan Isak); en 28:14 (aan Jakob). God het sy doel herhaal met bykomende besonderhede aan Abraham in 13:14 tot 17; 17:1 tot 21; en 22:15 tot 18; aan Isak in 26:3 tot 5, 24; en aan Jakob in 28:13 tot 15; en 35:9 tot 12 (vgl. 46:1-4).

"Terwyl hierdie belofte-triade van seën, saad en land die tematiese koord is wat die Boek Genesis bind, vind ons dat die teentemas van broedermoord, geweld, ontskaping en uitsetting die literêr-teologiese teenvoeter vir die belofte-seën is."

Genesis 12 tot 50 fokus op die belofte van nageslag ('n erfgenaam, saad), alhoewel die ander beloftes ook baie aandag kry. Eksodus en Levitikus handel meer oor die belofte van wêreldwye invloed (verhouding met God, erfenis, seën), en Numeri en Deuteronomium beklemtoon die belofte van vaste eiendom (grond, erfenis en rus).

Om hierdie seëninge te verskaf, moes God baie struikelblokke oorkom. Elke struikelblok het 'n geleentheid gebied vir elke patriarg om sterker te word in geloof, en elkeen het sy geloof getoets (vgl. Jakobus 1:2-4). Elke episode in die Abraham-narratief openbaar iets belangriks oor God se krag en getrouheid. Dit behoort die leser ook iets te leer oor hoe om op God se beloftes te reageer te midde van verskeie probleme. Dit is die plot van die Abraham-narratief.

In hoofstukke 12 tot 25 oorheers die probleme van die besit van die land en die verkryging van 'n erfgenaam die verhaal van Abram se lewe. Hoe sal Abram die Beloofde Land verkry? Wie sal Abram se beloofde erfgenaam wees? Hoe sal Abram die beloofde seën van die mensdom word? Dit is die groot vrae wat die nadenkende leser voortdurend vra terwyl hy of sy die verhaal van Abram lees – in die lig van God se beloftes in 12:1 tot 3. Ten minste een van hierdie vrae staan sentraal in elke voorval in Abram se lewe wat God gekies het om in Genesis op te teken. Hierdie vrae vorm die verenigende tema van die Abram-narratief.

Een skrywer het die vorm waarin Moses Abram se verhaal geopenbaar het, 'n "hindernisverhaal" genoem:

"Min literêre tegnieke het so 'n universele en ewige mode geniet as die hindernisverhaal. Dit word in antieke en moderne literatuur gevind, van die Gilgamesh-epos en die Odyssee tot die Gevare van Pauline en die nuutste roman. Die karakter daarvan is episodaal deurdat dit nie selfstandig is nie, maar sy bestaansrede vind in sy verhouding tot die groter storie of narratief waarvan dit deel is. Die doel daarvan is om spanning te wek en belangstelling te behou deur episodes te vertel wat die vervulling van wat die leser vermoed of hoop of weet die einde van die storie is, bedreig of vertraag."

Twaalf krisisse ontstaan soos die verhaal van Abram se lewe ontvou. Elke hiervan moet oorkom word – en word oorkom deur God – wat uiteindelik vir Abram se nageslag voorsien. Elk van hierdie probleme het 'n uitdaging vir Abram se geloof ingehou. Is God getrou en magtig genoeg om te voorsien wat Hy belowe het? Uiteindelik kan ons sien dat Hy is.

Elke probleem wat Abram teëgekom het, is tipies van probleme waarmee elke gelowige te doen het in sy poging om deur geloof in God se beloftes te leef. Gevolglik leer elke episode in Abram se lewe ons iets oor God se krag en getrouheid, en dit behoort ons in staat te stel om meer konsekwent deur geloof te leef. Moses het hierdie lesse oorspronklik tot Israel se voordeel opgeteken, sodat die Israeliete Abram se geloof sou navolg. Abram was nie sonder sy foute nie, en sy mislukkings is net so leersaam soos sy suksesse, soos dit waar is van alle Bybelse karakters.

Die volgende was die 12 struikelblokke wat Abraham in sy geloofsreis teëgekom het:

1. Sarai was onvrugbaar en nie in staat om 'n erfgenaam te verwek nie (11:30).
2. Abram moes die Beloofde Land verlaat, wat God vir hom gesê het hy sou erf (12:10).
3. Abram se lewe was in gevaar in Egipte (12:11-20).
4. Abram se neef Lot (sy erfgenaam?) het van Abram geskei oor 'n landgeskil (hoofstuk 13).
5. Abram het in 'n oorlog betrokke geraak en kon gesterf het (14:1-16).
6. Abram se lewe was in gevaar as gevolg van vergelding in die Beloofde Land (15:1).
7. God het Eliëser as Abram se erfgenaam uitgesluit (15:2-3).
8. Hagar, swanger met Abram se seun (sy erfgenaam?), het vertrek (16:6).
9. Abimelek het Sarai se reputasie en kind (sy erfgenaam?) in Gerar bedreig (hoofstuk 20).
10. Abram het twee erfgename gehad (21:9-21).
11. God het Abram beveel om sy erfgenaam dood te maak (hoofstuk 22).
12. Abram kon nie 'n gepaste vrou vir sy erfgenaam vind nie (24:5).

"... die verteller het hierdie materiaal vaardig saamgeweef op so 'n manier dat die leser/luisteraar betrek word by 'n drama van toenemende spanning tussen, aan die een kant, die belofte van Jahwe dat Abram 'n erfgenaam sou hê en inderdaad die vader van baie nasies sou word, en, aan die ander kant, die bedreiging vir die vervulling van hierdie belofte deur 'n reeks krisisse."

1. Tera en Abram se gehoorsaamheid 11:27–12:9

Alles wat Moses in hierdie perikoop (11:27–12:9) geskryf het, handel oor Abram en sy toekoms in die Beloofde Land. Abram het die HERE se bevel gehoorsaam om te verhuis na 'n land wat God aan hom en sy nageslag sou gee met die belofte dat hy 'n seën vir die res van die wêreld sou word. Abram se voorbeeld van gehoorsaamheid is 'n model vir alle gelowiges om alles anders te versaak om die beloofde seëninge van God te verkry en Hom te dien deur 'n seën vir ander te word.

"Binne die boek Genesis is geen gedeelte belangriker as 11:27—12:9 nie."

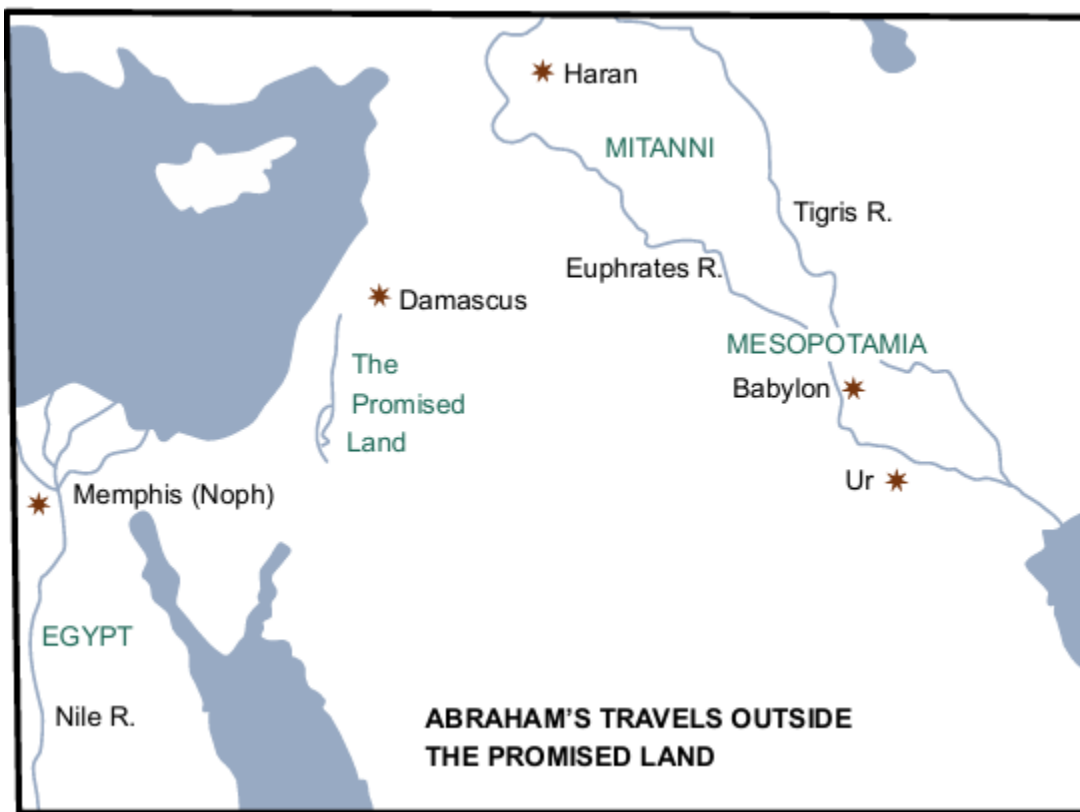
Abram se agtergrond 11:27-32

Génesis 11:27-28 - En dit is die stamboom van Tera: Tera het die vader geword van Abram, Nahor en Haran, en Haran van Lot. En Haran het gesterwe terwyl sy vader Tera nog geleef het, in sy geboorteland, in Ur van die Chaldeërs.

Abram het klaarblyklik grootgeword in die stad "Ur van die Galdeërs". 'n Paar geleerdes glo dat die "Ur" wat gesien word net oos van Haran geleë was, naby die bopunt van die Vrugbare Halfmaan (vgl. 24:4, 7, 10). Die meeste mense glo egter dat dit die Ur in suidelike Mesopotamië was. Aangesien die Galdeërs later in suidelike Mesopotamië gewoon het, lyk dit of dit die korrekte plek is.

Ur was 'n "antieke stad van die vroeë Sumeriese koninkryk, geleë ongeveer 125 myl vanaf die huidige mond van die Eufraat, 100 myl suidoos van Babilon, 830 myl vanaf Damaskus, en 550 myl vanaf Haran. Dit was die hoofstad van Sumer."

"Ur is welbekend as 'n belangrike sentrum in die land van Sumer; dit het sy hoogtepunt bereik onder die konings van die derde dinastie van Ur, wat omstreeks 2060-1950 v.C. vir die laaste keer die antieke kulturele tradisies van die Sumeriërs herleef het. [Abram is waarskynlik omstreeks 2166 v.C. gebore.] Die name van verskeie van Abram se familieleden is ook die name van bekende stede: Terag, Nahor, Serug, Haran en Laban die Arameër, Jakob se skoonvader, was van die stad Haran in Paddan-Aram. Al hierdie is plekke rondom die Bali-rivier in noordelike Mesopotamië. Haran en Nahor word dikwels genoem in die Mari-dokumente van die agtiende eeu v.C., en stede met die naam Tell terag en Serug is bekend uit latere Assiriese bronne."

"In die ruïnes van Ur teen ongeveer hierdie tyd [ongeveer 2070 2060 v.C.] is daar sowat twintig huise per akker. As ons ses tot tien persone per huis aanneem, was daar 120 tot 200 mense per akker, die gemiddelde syfer van 160 is presies dieselfde as die bevolkingsdigtheid van moderne Damaskus [in 1959]. Ur het 150 akker beslaan, en daar kan dus geskat word dat die bevolking ongeveer 24 000 inwoners was."

"As Abraham wel van Mesopotamië afkomstig was iets in die vroeë tweede millennium v.C., is dit noodsaaklik om die prentjie wat soms van hom geskilder word as 'n primitiewe nomade wat slegs aan oop ruimtes van die woestyn gewoon was, te hersien, en om te erken dat hy ten minste tot 'n mate die erfgenaam van 'n komplekse en eeue-oue beskawing moes gewees het."

'n Latere skrywer het moontlik die verwysing na "die Chaldeërs" in vers 28 bygevoeg, aangesien die Chaldeërs eers Babilonië binnegegaan het omstreeks 1 000 v.C. Nog 'n moontlikheid is dat daar mense was wat as Chaldeërs bekend gestaan het wat in hierdie streek gewoon het toe Moses Genesis geskryf het.

Abram se familieledede was politeïste (Jos. 24:2).

"Verskeie van Abram se familieledede het name wat dui op die nakoming van maanaanbidding (vgl. Sara, Milka, Laban), 'n kultus wat prominent was in Ur en Harran."

Génesis 11:29 - En Abram en Nahor het vir hulle vroue geneem. Die naam van Abram se vrou was Sarai, en die naam van Nahor se vrou was Milka, die dogter van Haran, die vader van Milka en die vader van Jiska.

Abram het met sy halfsuster, Sarai, getrou, wat nie teenstrydig was met God se wil in hierdie vroeë tyd in die geskiedenis nie (vgl. Lev. 18:9; 20:17; Deut. 27:22). Inderdaad, die huwelik van broers met susters was 'n noodsaaklikheid vir 'n tyd, aangesien die menslike ras van een paar individue afgestam het (vgl. 4:17). Endogamie is die praktyk van trou binne 'n familiegroep.

Génesis 11:30 - En Sarai was onvrugbaar, sy het geen kind gehad nie.

Abram se vrou was onvrugbaar. Hierdie feit sal 'n belangrike rol in Abram se verhaal speel.

"Ons vind dat 'n man in Abraham se samelewing maklik van sy vrou kon skei – maar nie as die huwelik kinders voortgebring het nie. Hierdie laaste insig, in die lig van Sara se onvrugbaarheid, voeg nog 'n dimensie by tot ons waardering van Abraham se getrouheid."

Génesis 11:31 - En Tera het sy seun Abram geneem en Lot, die seun van Haran, sy kleinseun, en Sarai, sy skoondogter, die vrou van sy seun Abram, en dié het saam met hulle uit Ur van die Chaldeërs getrek om na die land Kanaän te gaan. En hulle het tot by Haran gekom en daar gaan woon.

God het Abram die eerste keer geroep om sy huis te verlaat toe die patriarg nog in Ur gewoon het (12:1-3; vgl. 15:7; Neh. 9:7; Hand. 7:2). Abram het 'n gekultiveerde gemeenskap in Ur verlaat, nie om sy lewe materieel te verbeter nie, maar om God te gehoorsaam. Kanaän was in hierdie tyd wat 'n mens "onbeskaafd" kon noem.

"Waarskynlik het die seun [Abram] die vader [Terah] oorreed om hom te vergesel, en die vader het toe, volgens patriargale fatsoen, die amptelike leier van die party geword."

"Dit lyk asof Terag, om sy eie redes, besluit het om van Ur na Kanaän te trek. Hy het die reis saam met verskeie lede van sy familie begin. Hulle het egter na Haran gegaan, waar Terag gesterf het. Dit was die eerste stap van Abram en Sarai se reis na die beloofde land."

"Deur Abraham se roeping uit 'Ur van die Chaldeërs' te vertel, poog die outeur om die patriarg as iemand wat uit Babilon gekom het, voor te stel."

"Die beweging tussen Ur en Haran word maklik om te verstaan wanneer ons onthou dat Ur die grootste kommersiële hoofstad was wat die wêreld nog gesien het ..."

"Talle tekste uit argeologiese navorsing toon dat reise van hierdie aard nie ongewoon vir die tyd was nie."

"Daar was geen ernstige taalversperring nêrens in die Vruggbare Halfmaan [in die tyd van die patriarge] nie, aangesien Wes-Semities oral verstaan is en die verwante Akkadies van Babilonië die lingua franca was, die taal van diplomatie en sake. Boonop het politieke en kulturele bande tussen Egipte en Palestina steeds nou gebly, en Egipties is in alle belangrike Palestynse sentra verstaan, terwyl Wes-Semities in baie dele van Noord-Egipte gepraat is."

God se roeping was suiwer genade; daar is geen bewyse in hierdie teks, of elders in die Skrif, dat God Abram gekies het omdat hy spesiale guns verdien het nie. God het voortgegaan om 'n familie van getroue volgelinge vir Homself te vorm. Hy het Abram geroep om 'n stedelike sentrum in vertroue en

gehoorsaamheid te verlaat. Abram se uittog uit sy vaderland, en Israel se uittog uit Egipte, was twee sleutelgebeurtenisse in die vorming van nasionale Israel.

"Verkiesing is een van die sentrale realiteite van die Ou Testament; alhoewel dit minder gereeld genoem word as die verbond, is dit egter die aanvanklike daad waardeur Jahwe in verhouding kom met sy volk en die permanente realiteit wat die bestendigheid van daardie band verseker. Elke ingryping deur God in die geskiedenis is 'n verkiesing: óf wanneer Hy 'n plek kies om meer spesiale manifestasie van sy teenwoordigheid te maak, óf wanneer Hy 'n volk kies om sy voorneme uit te voer, óf wanneer Hy 'n man kies om sy verteenwoordiger of sy boodskapper te wees, is die Ou Testamentiese God die een wat universele soewereiniteit tot sy beskikking het, en dit toon deur die vrye gebruik wat Hy daarvan maak."

Abram se familie het 'n rukkie in Haran gebly, moontlik omdat Terag baie oud en in swak gesondheid was. Nog 'n verduideliking volg:

"Die verskil tussen Tera en Abraham was net een ding: 'n reaksie van geloof op God se roepstem."

"So kan 'n vader sy seun se roepstem demp, sy vordering in die werk van God belemmer, of, deur sy versigtigheid en ongeloof, die uitvoering van 'n goddelike plan in sy seun se lewe terughou. Terah lyk, as ons terugkyk deur die geskiedenis, 'n man te gewees het nie sonder visie nie, nie sonder 'n begeerte om 'n onvoldoende lewe of 'n korrupte omgewing te laat vaar nie, maar as gevolg van 'n gebrek aan dapperheid of oortuiging, het hy tekortgeskiet aan die beste, en sy familie by hom teruggehou."

"Soos Nuzi, was Haran ook deel van die Hurriaanse Mitanni-ryk terwyl die Hurriërs op die hoogtepunt van hul mag was, sodat die tablette wat by Nuzi ontdek is, ook die lewenswyse in Haran sou weerspieël. Op hierdie manier het geleerdes uit 'n noukeurige studie van die Nuzi-tablette vasgestel dat hulle baie nuttig is om baie van die Bybelse episodes met betrekking tot die Patriarge te verduidelik, wat tot dusver ietwat raaiselagtig was."

"Alhoewel die Bybel aandui dat Abram uiteindelik Haran verlaat het (Genesis 12:4), het die Patriarge nietemin noue kontak met daardie stad behou. Abram het sy dienaar teruggestuur na Aram-Naharaim, die gebied waarin Haran geleë was, om 'n vrou vir sy seun Isak te vind (Genesis 24:2-10). Isak het later vir sy jonger seun Jakob gesê om na sy oom Laban in Haran te vlug om die toorn van sy broer Esau te ontduik, wat hy uit sy eersgeboortereg-seën bedrieg het (Genesis 27:43). Jakob het inderdaad na Haran gevlug en daarna daar met sy niggies Lea en Ragel getrou (Genesis 29:1-30).

"Die invloed van die Hurriaanse samelewing op die Patriarge was ongetwyfeld baie sterk, nie net as gevolg van die oorsprong van Abram in Mesopotamië nie, maar ook omdat al die Patriarge kontak met die gebied gehandhaaf het. Dit word bevestig deur die feit dat baie van die voorvalle in die Bybelse vertellings wat met betrekking tot die Patriarge het, in werklikheid Hurriaanse sosiale en wetlike gebruike weerspieël, en bo redelike twyfel bewys dat die Patriargale lewenswyse sy oorsprong in die Hurriaanse samelewing gehad het."

Argeoloë het die Nuzi-tablette vier of vyf honderd jaar na die patriarge gedateer, maar hulle weerspieël gebruike wat eeue lank algemeen was. Ons moet egter versigtig wees om nie die invloed van die Hurriaanse beskawing te oorbeklemtoon nie.

"In hierdie tydperk (die eerste deel van die Middel-Bronstydperk [ongeveer 2000-1750 v.C.]) het Palestina 'n toename in bevolking ontvang namate semi-nomadiese groepe die land binnegedring het ... Dat hierdie nuwelinge 'Amoriete' was, van dieselfde Noordwes-Semitiese afkoms as diegene wat ons in Mesopotamië ontmoet het, kan skaars betwyfel word. Hul name, sover bekend, wys eenparig in daardie rigting. Hul lewenswyse word pragtig geïllustreer deur die Verhaal van Sinuhe, maar veral deur die verhale van Genesis – want dit is moeilik om die gevolgtrekking te ontduik dat die migrasie van Israel se voorouers deel was van hierdie beweging. Hierdie mense het geen fundamentele etniese verandering na Palestina gebring nie, want hulle was van dieselfde algemene Noordwes-Semitiese afkoms as die Kanaäniete."

Génesis 11:32 - En die dae van Tera was twee honderd en vyf jaar, en Tera het in Haran gesterwe.

Nadat die aartsvader Terag gesterf het, op 205-jarige ouderdom, het Abram sy trek na Kanaän voortgesit in gehoorsaamheid aan God se roepstem.

BELANGRIKE HISTORIESE TYDPERKE VAN DIE BELOOFDE LAND

Steentydperk (Neolitiese Tydperk) tot ongeveer 4000 v.C. (?)

Koper (Chalkolitiese) Tydperk ongeveer 4000-3150 v.C. (?)

Vroeë Bronstydperk I 3150-2850 v.C.

Vroeë Bronstydperk II 2850-2650 v.C.

Vroeë Bronstydperk III 2650-2350 v.C.

Vroeë Bronstydperk IV 2350-2200 v.C.

Middel-Bronstydperk I 2200-2000 v.C.

Middel-Bronstydperk IIA 2000-1750 v.C.

Middel-Bronstydperk IIB 1750-1630 v.C.

Middel-Bronstydperk IIC 1630-1550 v.C.

Laat Bronstydperk I 1550-1400 v.C.

Laat Bronstydperk IIA	1400-1300 v.C.
Laat Bronstydperk IIB	1300-1200 v.C.
Ystertydperk I	1200-1000 v.C.
Ystertydperk II	1000-586 v.C.
Babiloniese/Persiese Periode	586-332 v.C.
Hellenistiese Periode I (Ptolemeïes en Seleukiedies)	332-152 v.C.
Hellenistiese Periode II (Hasmoneïes)	152-37 v.C.
Romeinse Periode I (Herodiaans)	37 v.C.-70 n.C.
Romeinse Periode II	70-180 n.C.
Romeinse Periode III	180-324 n.C.
Bisantynse Periode (Christelik)	324-640 n.C.
Arabiese Periode (Moslem)	640-1099 n.C.
Kruisvaardertydperk (Christelik)	1099-1291 n.C.
Mameluke-periode (Moslem)	1291-1517 n.C.
Turkse Periode (Moslem)	1517-1917 n.C.
Britse Mandaattydperk (Christelik)	1917-1948 n.C.
Staat van Israel Periode (Joods)	1948 n.C.-vandag

God se beloftes en Abram se aanvanklike reaksie 12:1-9

"Hierdie verse is van fundamentele belang vir die teologie van Genesis, want hulle dien om die oergeskiedenis en die latere patriargale geskiedenis saam te bind en verder as dit te kyk na die daaropvolgende geskiedenis van die nasie."

"Terwyl hoofstukke 1-11 oor die algemeen die mens se rebellie uitbeeld, beskryf hoofstukke 12-50 hoe God die mens na 'n plek van seën bring."

"... dit is die sentrale gedeelte van die Boek Genesis."

God se openbaring aan Abram in hierdie verse verduidelik waarom sy familie Ur verlaat het (11:31).

"... deur die roeping van Abraham na die verstrooiing van die nasies in Babilon te plaas (11:1-9), beoog die outeur om Abraham se roeping as God se geskenk van verlossing te midde van oordeel uit te beeld."

"Die oergeskiedenis verduidelik dus die betekenis van die patriargale verhaal: hoewel dit skynbaar van min belang is in die wêreld van hul tyd, is die patriarge in werklikheid manne deur wie die wêreld verlos sal word. Die God wat Homself aan hulle geopenbaar het, was nie bloot 'n stamgod nie, maar die skepper van die hele heelal."

William Newell het God se openbarings van Homself aan Abram soos volg opgesom:

"Die progressiewe openbaring van God aan Abraham (Hersiene Weergawe beste): (a) As die HERE (Jehovah, Sy naam soos in 'n verbond met Sy volk), 12:1, 8; 13:4, 18. (b) God die Allerhoogste (El Elyon, Skepper – God Oor en Besit Alles), 14:18-22. (c) Skild en Oorweldigende Beloning, 15:1. (d) Die Almagtige God (El Shaddai), 17:1. (e) Die Regverdige Regter, 18:25. (f) Die Ewige God, 21:33. (g) Die God van Voorsienigheid (Jehovah Jireh), 22:14."

Die vierde bedeling, die bedeling van die Belofte, het gestrek vanaf Abram se roeping tot die gee van die Mosaïese Wet by die berg Sinai (Eks. 19-24). Die mens se rentmeesterskap het berus op God se beloftes aan Abram, wat eerste verskyn in 12:1 tot 3, maar bevestiging en uitbreiding ontvang in: 13:14 tot 17; 15:1 tot 7; 17:1 tot 8, 15-19; 22:16 tot 18; 26:2 tot 5, 24; 28:13 tot 15; 31:13; en 35:9 tot 12. Individuele seën het afgehang van individuele gehoorsaamheid (12:1; 22:18; 26:5).

God het onvoorwaardelik seën deur Abram se nageslag belowe aan die volk van Israel (12:2; 15:18-21; 17:7-8), aan die kerk deur Christus (Gal. 3:16, 28-29), en aan die nie-Joodse nasies (12:3). Individue (bv. Farao, 12:17; Abimelek, 20:3, 17) en nasies (bv. Egipte, hoofstukke 47-50; Eks. 1-15) wat gunstig teenoor Abram se nageslag was, sou goddelike seën ervaar, maar diegene wat vyandiggesind was, sou goddelike vervloeking ervaar (12:3; vgl. Matt. 25:31-46).

Christene word opgeroep om God te vertrou soos Abram gedoen het, en so die geestelike seën van die Abrahamitiese Verbond binne te gaan – welke verbond die bedeling van die Belofte ingelui het (Rom. 4:11, 16, 23-25; Gal. 3:6-9). God se beloftes aan Abram en sy nageslag het nie geëindig met die gee van die Mosaïese Wet nie (Gal. 3:17; vgl. Eks. 32:13; 33:1-3; Lev. 23:10; 25:2; 26:6; Deut. 6:1-23; 8:1-18; Jos. 1:2, 11; 24:13; Hand. 7:17; Rom. 9:4). As 'n toets van Israel se rentmeesterskap van goddelike waarheid, is die bedeling van die belofte egter vervang, nie nietig verklaar nie, deur die bedeling van die Wet (Eks. 19:3-8). Soos die apostel Paulus dit gestel het, is die Mosaïese Wet "bygevoeg [by die beloftes wat aan Abram gegee is] weens die skendings [van God se heiligheid], nadat dit deur engele deur die hand van 'n middelaar [Moses] verorden is, totdat die Saad sou kom aan wie die belofte gemaak is [d.w.s. Christus]" (Gal. 3:19).

God se woord 12:1-3

Génesis 12:1 - En die HERE het aan Abram gesê: Gaan jy uit jou land en uit jou familie en uit jou vader se huis, na die land wat Ek jou sal wys.

Hierdie gedeelte begin met 'n waw-disjunktief in die Hebreeuse teks, vertaal as "Nou" in verskeie Afrikaanse vertalings. Dit stel 'n onafhanklike omstandigheidsklousule bekend (vgl. 1:2). Waarskynlik het die openbaring in sig in Ur plaasgevind. Die NIV, TNIV, AV, en NKJV vat dit vas met die vertaling "Die Here

het vir Abram gesê." Dus flits die begin van hoofstuk 12 terug na iets wat in Ur gebeur het, al eindig hoofstuk 11 met Abram in Haran.

Stefanus se stelling in Handeling 7:2 ondersteun hierdie interpretasie. Stefanus het die Septuagint-vertaling van hierdie vers in Handeling 7:2 en 3 aangehaal: "Die God van die heerlijkheid het aan ons vader Abraham verskyn toe hy in Mesopotamië was, voordat hy in Haran gewoon het, en Hy het vir hom gesê: 'Gaan weg van jou land en jou familie en kom na die land wat Ek jou sal wys.'"

"Die naam Jahwe, vertaal as HERE, word eers in Eks. 3:14, 15 verduidelik. Maar die lesers van Genesis moes weet dat die een wat met Abram gepraat het, dieselfde Jahwe is wat later die nasie Israel sou vorm en wat alle dinge geskep het (2:4) [en die Israeliete uit Egipte na 'n nuwe land geroep het]."

"Deur die hele storie heen moet mens altyd onthou dat om die huis te verlaat en voorvaderlike bande te verbreek, van antieke mense byna die onmoontlike te vra."

Die fokus van God se bevel was dat Abram homself moes ontwortel en Sy leiding moes volg. God het hom geroep om drie dinge te verlaat, wat al hoe moeiliker geword het: sy "land", sy familie ("familie") en sy "vader se huis". Sy land was sy tuisstreek, sy familie was sy klan, en sy vader se huis was sy tak van sy klan. In Abram se wêreld was so 'n skuif ongehoord.

"Slegs die armes of die verslane sou dwaal; slegs die grondloses en die voortvlugtiges sou rondtrek en hul voorvaderlike huise verlaat."

"Daar is tereg opgemerk dat die kern van die geskiedenis van Israel in die woorde lê: 'Gaan uit!' [AV]"

"Een detail wat ons hier moet noem, is die voorwaardelike element in die verbondsprogram met Abram. Dit was eers na die dood van sy vader (Gen. 11:32) dat Abram begin realiseer het enigiets van die belofte wat God aan hom gegee het, want eers na sy vader se dood het God hom in die land geneem (12:4) en daar die oorspronklike belofte aan hom (12:7) herbevestig."

"Dit is dus belangrik om die verhouding van gehoorsaamheid aan hierdie verbondsprogram in ag te neem. Of God 'n verbondsprogram met Abram sou instel, het afgehang van Abram se daad van gehoorsaamheid deur die land te verlaat. Sodra hierdie daad egter volbring is, en Abram God gehoorsaam het, het God 'n onherroeplike, onvoorwaardelike program ingestel."

"... in watter sin is die Abrahamitiese verbond onvoorwaardelik? Die punt hier, wat dikwels misverstaan is, is dat terwyl die vervulling van enige spesifieke geslag van Israel afhang van

gehoorsaamheid aan God, die uiteindelijke besitting van die land onvoorwaardelik aan Israel belowe word, al verdien sy dit nie. Die Skrif profeteer dat 'n goddelike oorblyfsel van Israel die uiteindelijke besitters van die land sal wees met die wederkoms (Eseg. 20:33-38)."

Aangesien God gewoonlik nie vandag hoorbaar met mense praat nie, hoe kan ons weet dat God ons lei om 'n skuif te maak? Charles Swindoll het hierdie moontlikhede gebied:

"God mag jou beweeg om te verander as jy enige van hierdie dinge ervaar het: 'n Toenemende ongemak met jou huidige situasie. ... 'n Toenemende nuuskierigheid rakende 'n nuwe uitdaging. ... 'n Afnemende gehegtheid aan skepsel gerief en tasbare sekuriteite. ... 'n Groeiende begeerte om God ten alle koste te gehoorsaam, selfs wanneer jy dit nie kan verduidelik nie. ... 'n Onvermoë om die gedagte af te skakel. ..."

Génesis 12:2-3 - En Ek sal jou 'n groot nasie maak en jou seën en jou naam so groot maak, dat jy 'n seën sal wees. En Ek sal seën diegene wat jou seën, en hom vervloek wat jou vervloek; en in jou sal al die geslagte van die aarde geseën word.

Abram het slegs 'n belofte van God gehad, wat ook 'n "profesie" was. Ons sien Abram se geloof in sy bereidwilligheid om God te gehoorsaam, gebaseer op die vertroue dat God sou doen wat Hy belowe het (Heb. 11:8). Hierdie goddelike belofte, saam met die "belofte in vers 7", was die saad of hart van die Abrahamitiese "Verbond", wat God kort daarna met Abram gesluit het (hfst. 15). Die belofte het op hierdie stadium min besonderhede ingesluit; dit was slegs 'n "algemene belofte van afstammeling (v. 2) en invloed (vv. 2-3).

Die Hebreeuse teks sê: "wees 'n seën" (v. 2), nie "jy sal 'n seën wees" (v. 2). Dit was 'n bevel sowel as 'n voorspelling ("Ek sal jou seën," v. 2). God sou Abram nie net seën nie, maar hy sou 'n seën word vir "al die families van die aarde" (v. 3). God sou sy lewe ryker en kragtiger maak, en hy sou die lewens van ander verryk.

"Die sendingmandaat van die kerk begin nie met Johannes 3:16 of Matteus 28:18-20 nie. Dit begin met God se verbond met Abraham. Ons is geseën sodat ons 'n seën kan wees."

Daar is sewe elemente in hierdie belofte – sewe – wat dui op volheid en volledigheid (vgl. 2:2-3): (1) God het belowe om 'n "groot nasie" deur Abram te skep. (2) God het belowe om Abram te "seën". (3) Abram se "naam" sou voortleef na sy leeftyd ("Ek sal jou naam groot maak"). (4) Abram is (beveel) om "'n seën" vir ander te wees. (5) God sou "diegene seën wat Abram seën". (6) En God sou "diegene vervloek wat Abram vervloek". (7) "Al die families van die aarde sou geseën word" deur Abram en sy nageslag.

"Die beloftes wat hierdie glorieryke God aan Abram gegee het, val in drie kategorieë (Gen. 12:2-3). Eerstens was daar persoonlike beloftes wat aan Abram gegee is. God het gesê: 'Ek sal jou seën; Ek sal jou naam groot maak.' Toe was daar nasionale beloftes wat aan hierdie kinderlose man gegee is. 'Ek sal jou tot 'n groot nasie maak.' En laastens was daar universele beloftes wat deur Abram sou kom. 'Jy sal 'n seën wees en alle volke op aarde sal deur jou geseën word.'"

"Vyf keer in verse 2-3 word Abraham gesê dat hy 'geseënd' of 'n 'seën' vir ander is. Dit verwys terug na die eerste groot seën van die mensdom tydens die skepping (1:28) en die hernuwing daarvan na die vloed (9:1). Boonop sal Abraham 'n 'groot nasie' word, vergelykbaar met die sewentig nasies wat in Gen 10 gelys word. Sy naam sal ook 'groot' wees, terwyl die manne van Babel wat probeer het om vir hulself 'n 'naam' te maak, gefrustreerd was (11:4-9)."

Drie komponente van seën sluit in: voorspoed (13:2, 5; 14:22-23; 24:35; 26:12-13; 30:43; 32:3-21), krag of vrugbaarheid (1:28; 13:16; 15:5; 22:17; 26:4; 28:3, 14; 35:11) en oorwinning (1:22; vgl. 22:17).

Die Hebreeuse woorde wat in vers 3 met "vloek" vertaal word, is betekenisvol. Die Hebreeuse woord qll in "die een wat jou vervloek" beteken eintlik "minag", maar die Hebreeuse woord 'rr in "Ek sal vervloek" beteken "vloek". Selfs net minagting vir Abraham sou God se oordeel uitlok.

"Waarom is daar lyding in die wêreld? Een antwoord is dat sommige mense en nasies gekies het om nie Abraham en sy nageslag te seën nie."

God se uiteindelijke doel was om "al die families van die aarde" deur Abram en sy nageslag te seën. Abram se roepstem en gehoorsame reaksie vorm 'n fondament vir alles wat volg rakende hom, sy onmiddellike afstammeling en sy latere afstammeling. Toe God Abram geroep het, het Hy 'n nuwe benadering gevolg om die menslike ras te seën. Hierdie verse vorm 'n programmatiese stelling: 'n stelling wat God se program aangaande die toekoms uiteensit.

"Enige belofte wat God gee, moet deur geloof toegeëien word."

"Die merkwaardige ding omtrent Abraham was sy diep, onwrikbare geloof."

Die amillenniale interpretasie van hierdie belofte is dat dit "nie vandag betrekking het op ongelowige, etniese 'Israel' nie (sien Rom. 9:6-8; Gal. 3:15), maar op Jesus Christus en sy kerk (sien 12:7; 13:16 en my kommentaar oor hierdie verse; Gal. 3:16, 26-29; 6:16)." Hierdie interpretasie pas die belofte toe op die geestelike saad van Abraham (Christene), maar nie op die fisiese saad (Jode) nie. Maar daar is geen rede om hierdie meer onnatuurlike verduideliking te aanvaar nie. Abraham het die belofte verstaan as van toepassing op sy fisiese afstammeling, en latere openbaring moedig ons aan om dit ook so te verstaan. Hierdie profesie is gedeeltelik vervul, en dit sal letterlik heeltemal vervul word.

God het Sy belofte aan Abraham vyf keer in Genesis herhaal: 12:2 en 3, 13:14 tot 17; 15:1 tot 21; 17:1 tot 22; en 22:15 tot 18.

Die volgende tabel lys al God se openbarings aan die vier patriarge in Genesis 12 tot 50. Wanneer God met hulle gepraat het, was wat Hy gesê het betekenisvol.

OPENBARINGS AAN DIE PATRIARGE			
Abraham	Isak	Jakob	Josef
Gen. 12:1-3	Gen. 26:2-5	Gen. 28:12-15	Gen. 37:5-7
Gen. 12:7	Gen. 26:24	Gen. 31:3	Gen. 37:9
Gen. 13:14-17		Gen. 31:11-13	
Gen. 15		Gen. 32:24-29	
Gen. 17:1-21		Gen. 35:1	
Gen. 18		Gen. 35:9-12	
Gen. 21:12-13		Gen. 46:2-4	
Gen. 22:1-2			
Gen. 22:15-18			

Abram se reaksie 12:4-9

Génesis 12:4 - Toe het Abram weggetrek soos die HERE hom gesê het, en Lot het saam met hom getrek. En Abram was vyf en sewentig jaar oud by sy vertrek uit Haran.

Aangesien Lot vrywillig gekies het om Abram te vergesel, het hy waarskynlik ook die beloftes geglo (vgl. Rut en Naomi). Abram se oproep was om van sy heidense familieleden af te skei, so ek dink nie dat hy ongehoorsaam was deur toe te laat dat Lot hom vergesel nie. Nie net Lot nie, maar ook Sarai en "die mense wat hulle in Haran bymekaargemaak het" het saam met Abram gegaan (v. 5).

Abram het Lot waarskynlik as sy erfgenaam beskou, aangesien hy geen kinders gehad het nie (vgl. 11:27-32; 12:4-5; 13:1-2).

"Aangesien Mesopotamiese wetkodes die aanneming van 'n erfgenaam in die geval van kinderloosheid toegelaat het, word dit 'n aantreklike hipotese met betrekking tot Lot."

Abram het 75 jaar saam met sy vader gewoon, toe 25 jaar sonder sy vader of 'n seun, en toe nog 75 jaar saam met sy seun Isak.

Génesis 12:5-6 - En Abram het Sarai, sy vrou, en Lot, sy broerskind, geneem en al hulle besittings wat hulle bymekaargemaak en die slawe wat hulle in Haran

verwerf het, en hulle het uitgetrek om na die land Kanaän te gaan en in die land Kanaän gekom. En Abram het deur die land getrek na die plek Sigem, tot by die terpentynboom More. Die Kanaäniete was toe in die land.

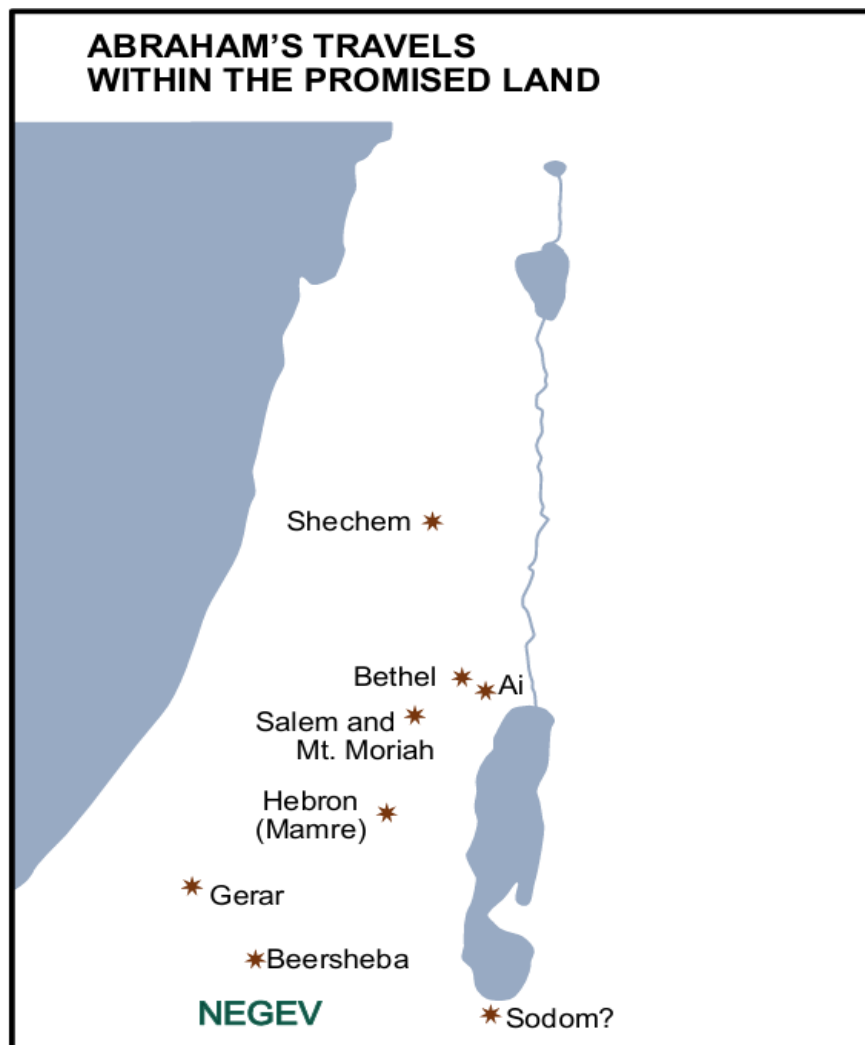
Abram se eerste nedersetting was in Sigem, wat ongeveer 40 myl noord van Salem (later Jerusalem genoem) was.

"... dorpe op die hoofkaravaanroete suidwes van die Eufraat wat betekenisvol in die Abram-verhale figureer, is Sigem, Bethel, Hebron en Gerar."

Sigem het heilig geword vir die Israeliete omdat dit daar was dat God Homself vir die eerste keer aan Abram geopenbaar het, in die Beloofde Land. Dit was God se tweede groot openbaring aan Abram, die eerste was terwyl Abram in Ur was. By Sigem het Jakob later grond gekoop, sy huis gevestig en sy afgode begrawe in 'n daad van hertoewyding aan Jahwe, nadat hy teruggekeer het van sy verblyf in Paddan-Aram (33:18-20; 35:4). Ook hier het die Israeliete twee keer bymekaargekom toe hulle Kanaän onder Josua se leierskap in besit geneem het, om God se getrouheid te herdenk om hulle die land te gee wat Hy aan hul voorvaders belowe het (Jos. 8; 24). Sigem was naby die geografiese middelpunt van Kanaän (vgl. Jos. 20:7). Dit het in die hart van die land gelê wat God nou aan Abram belowe het. "More" (v. 6) beteken "onderwyser", dus was "die eikeboom van More" moontlik 'n heidense plek vir orakels (vermeende goddelike openbarings).

"Hier het Abraham simbolies begin om die land in besit te neem wat eendag die gebied van die Groot Onderwyser en Sy onderrig sou wees."

Die verwysing na die Kanaäniete se teenwoordigheid in die land berei die leser voor vir voorvalle van konflik met hierdie inheemse inwoners wat in Israel se geskiedenis gevolg het (vgl. 10:15-19). Dit dui ook op 'n hindernis vir die vervulling van God se belofte om die land aan Abram en sy erfgename te gee (v. 7). Abram kon nie die Beloofde Land onmiddellik in besit neem nie, omdat die Kanaäniete dit beset het.

Génesis 12:7 - Daarop verskyn die HERE aan Abram en sê: Aan jou nageslag sal Ek hierdie land gee. Toe bou hy daar 'n altaar vir die HERE wat aan hom verskyn het.

In reaksie op God se belofte om Abram die land te gee waar hy gestaan het ("hierdie land"), het die patriarg "'n altaar gebou" en Jahwe aanbid. Dit was Abram se kenmerkende reaksie op God se genade. Abram se altare was meer permanente strukture as sy tente. Hy het voortgegaan om as 'n pelgrim en vreemdeling in 'n land te woon wat hy nog nie besit het nie (Heb. 11:9-10).

"Hulle [die Jode] het nog nooit werklik die land beset wat God aan hulle gegee het nie. Op die hoogtepunt van hul mag het hulle 30 000 vierkante myl beset, maar dit is nie al wat God hulle gegee het nie. Eintlik het Hy vir hulle 300 000 vierkante myl gegee. Hulle het 'n lang pad om te gaan, maar hulle sal dit op God se voorwaardes en in God se bestemde tyd moet kry."

Kritici van die historisiteit van die patriargale narratiewe het probeer om te bewys dat die godsdiens van die patriarge baie verskil het van Mosaïese ortodoksie – en selfs Christelike norme. Alhoewel daar wel

verskille was, is daar geen soliede bewyse dat die patriarge 'n ander God aanbid het as wat daaropvolgende Israëliete aanbid het nie. Natuurlik het die Israëliete ook afgode aanbid.

"As enigiets meer fundamenteel as God word vir jou geluk, betekenis in die lewe en identiteit, dan is dit 'n afgod."

Génesis 12:8 - En daarvandaan het hy verder versit na die gebergte oos van Bet-el en sy tent opgeslaan tussen Bet-el aan die weste- en Ai aan die oostekant, en daar vir die HERE 'n altaar gebou en die Naam van die HERE aangeroep.

Abram het suidwaarts gegaan en kamp opgeslaan ("sy tent opgeslaan") tussen Bet-el en Ai (lett. "Ruïne," waarskynlik "et Tell"). Hierdie terrein is ongeveer 10 myl noord van Salem (Jerusalem). Weer eens het Abram "'n altaar gebou" om Jahwe te aanbid, en "die Naam van die HERE aangeroep" in aanbidding (vgl. 4:26).

Génesis 12:9 - Daarna het Abram al verder na die Suidland weggetrek.

Abram het vervolgens suidwaarts voortgegaan "na die Negev" (lett. "droog", 'n transliterasie van die Hebreeuse woord vir "suide"). Hy het dit moontlik gedoen weens 'n tekort aan voedsel vir sy weidende diere (v. 10). Dit is die mees algemene rede waarom nomades van plek tot plek trek.

Baie jare later, in Moses se tyd, het die volk Israel dieselfde roeping gedeel wat God aan Abram gegee het. Sy moes haar woonplek, Egipte, verlaat en na 'n Beloofde Land gaan om God daar te aanbid en te dien met die belofte van seën. Dit het geloof vereis. Gelowiges het vandag 'n soortgelyke roeping. Gelowiges wat deur geloof wandel, sal baie versaa om deel te word van God se program om die wêreld te seën.

"Om van sekuriteite af te wyk is die enigste uitweg uit onvrugbaarheid."

2. Abram in Egipte 12:10-20

Hoe sou God sy beloftes aan Abram vervul? Die tweede uitdaging aan Abram se geloof – die eerste was Sarai se onvrugbaarheid (11:30) – het ontstaan as gevolg van 'n hongersnood in Kanaän. Abram het gekies om tydelik in die Nylvallei in Egipte te woon totdat die hongersnood verby was. In hierdie voorval het Abram Sarai verkeerd voorgestel omdat hy vir sy lewe gevrees het ("hulle sal my doodmaak," v. 12). Deur dit te doen, het hy sy seën in gevaar gestel, want hy het sy vrou tydelik aan Farao verloor ("die vrou is in Farao se huis geneem," v. 15). Maar Jahwe het ingegryp om Abram en Sarai uit Egipte te verlos.

"God weet watter soort geloof ons het, maar ons weet nie; en die enigste manier om in die 'skool van geloof' te vorder, is om eksamens af te lê. Soos Abraham, soos jy in die 'skool van geloof' vorder, sal jy drie spesiale toetse in die gesig staar: omstandighede (Gen. 12:10), mense (12:11-13:4), en dinge (13:5-18)."

"Die verslag van Abraham se 'verblyf' in Egipte dra die stempel dat dit doelbewus gevorm is om parallel te loop met die latere verslag van God se verlossing van Israel uit Egipte (Gen 41—Eks 12). Beide gedeeltes het ook 'n soortgelyke boodskap. Dus, hier, aan die begin van die vertellings wat handel oor Abraham en sy saad, vind ons 'n afwagting van die gebeure wat aan die einde sal plaasvind. Agter die patroon staan 'n getroue, liefdevolle God. Wat Hy met Abraham gedoen het, sal Hy vandag en môre vir sy volk doen."

Génesis 12:10 - En daar was hongersnood in die land, sodat Abram na Egipte afgetrek het om daar as vreemdeling te vertoef; want die hongersnood was swaar in die land.

Alhoewel Bybelstudente oor die punt debatteer, glo ek dat Abram voor God uit gehardloop het deur na Egipte te gaan sonder 'n goddelike openbaring dat hy dit moes doen. God het Abram in Egipte geseën, ironies genoeg hoofsaaklik as gevolg van Sarai, ten spyte van Abram se gebrek aan geloof, en hom toe na die Beloofde Land teruggebring. Nietemin, wat Abram in Egipte verkry het (groot rykdom en dienaars, waarskynlik insluitend Hagar) het later probleme geblyk te wees. Nog 'n ernstige hongersnood, selfs later, het Jakob en sy gesin aangemoedig om in Egipte te vertoef (47:4), maar God het Jakob toestemming gegee om te gaan (46:2-4). Dit was klaarblyklik vrees eerder as geloof wat Abram die Beloofde Land laat verlaat het.

"Dwarsdeur Gen. 12—50 is Egipte 'n simbool van veiligheid en voorsiening vir die patriarge en hul families. Indien enigiets, is Egipte die onderdrukte in Genesis. Let daarop dat dit Sarai is wat 'hard' met haar Egiptiese diensmeisie opgetree het en haar gedwing het om te 'vlug' (16:6). Later dring sy by haar man aan om hierdie Egiptenaar te 'verdryf'."

Génesis 12:11-13 - En toe hy op die punt staan om Egipte in te trek, het hy met sy vrou Sarai gespreek: Kyk, ek weet dat jy 'n vrou is mooi van aansien. As die Egiptenaars jou nou sien, sal hulle sê: Dit is sy vrou en hulle sal my doodmaak en jou laat lewe. Sê tog jy is my suster, dat dit met my goed kan gaan ter wille van jou en ek om jou ontwil in die lewe kan bly.

Sommige kommentators het tot die gevolgtrekking gekom dat Abram, deur Sarai so te hanteer, staatgemaak het op 'n gebruik van die land waaruit hy gekom het (d.w.s. Babilonië) om hom te beskerm.

Hulle stel voor dat hierdie gebruik klaarblyklik onbekend was in Egipte. Omdat hy dit nie raakgesien het nie, het Abram in die moeilikheid beland.

"Die drie keer herhaalde verhaal [wat Abraham in 12:10-20 en 20:1-18 betrek, en Isak in 26:6-12] was deur die eeue die onderwerp van baie bespreking deur kommentators, maar eers met die ontdekkings by Nuzi het dit duidelik geword dat Abraham en Isak nie by enige bedrog betrokke was nie, maar probeer het om hul onderskeie vrouens teen molestering te beskerm deur die Hurriaanse gebruik of wet van vrou-susterskap aan te roep. Volgens die Nuzi-tablette het 'n vrou met die status van vrou-suster eerder as net 'n gewone vrou, superieure voorregte geniet en was beter beskerm. Die status was 'n suiwer wettige een, 'n vrou-suster was heeltemal anders as die fisiese verhouding wat gewoonlik deur die woord 'suster' verstaan word." Om die status van vroulike susterskap te skep, is twee dokumente voorberei – een vir die huwelik en die ander vir susterskap. Dus vind ons 'n Nuzi-tablet, waarvolgens 'n persoon met die naam Akkuleni, seun van Akiya, 'n kontrak gesluit het met 'n sekere Hurazzi, seun van Eggaya, om aan Hurazzi sy suster Beltakkadummi in die huwelik te gee. 'n Ander tablet teken aan dat dieselfde Akkuleni sy suster Beltakkadummi as suster aan dieselfde Hurazzi verkoop het. Indien so 'n huwelik geskend is, was die straf baie erger as in die geval van 'n eenvoudige, gewone huwelik. Dit wil voorkom asof die optrede van Abraham en Isak hierdie gebruik weerspieël.

In die Hurriaanse kultuur waaruit Abram gekom het (in Haran), het mense klaarblyklik die man/vrou-suster-verhouding as selfs meer heilig as die man/vrou-verhouding beskou. Volgens hierdie siening, toe Abram na Egipte gegaan het, het hy aangeneem dat die Egiptenare ook die man/vrou-suster-verhouding as meer heilig as die man/vrou verhouding beskou het. Daarom het hy Sarai as sy vrou-suster voorgestel, en verwag dat die Egiptenare nie in sy verhouding met Sarai sou inmeng nie. Voorstanders van hierdie siening neem egter aan dat die man/vrou-suster-verhouding vreemd was vir Farao, wat Sarai geneem het omdat hy geglo het dat sy net Abram se fisiese suster was. Toe Farao ontdek het dat Sarai ook Abram se vrou was, het hy Sarai aan Abram teruggegee, omdat Farao die man/vrou-verhouding as heilig beskou het. Hy was kwaad vir Abram, want in Farao se oë het Abram sy verhouding met Sarai verkeerd voorgestel.

Diegene wat hierdie siening huldig, sien hierdie voorval as 'n voorbeeld van versuim om by 'n vreemde kultuur aan te pas en versuim om God te vertrou. Hulle verstaan gewoonlik Abram se motivering as vertroue in 'n kulturele gebruik uit sy verlede, eerder as geloof in God.

Die meeste interpreteerders het tot die gevolgtrekking gekom dat Abram, aan die ander kant, nogal oneerlik was oor sy verhouding met Sarai, en 'n halwe waarheid vertel het om sy eie lewe te red (vgl. 20:12). Dit was klaarblyklik moontlik vir broers om vryers van hul susters af te weer met beloftes van huwelik – sonder om hulle uiteindelik weg te gee (vgl. 24:55; 34:13-17). Argeoloë het "'n

papirusdokument ontdek wat vertel dat Farao 'n pragtige vrou na sy hof laat bring het en haar man laat vermoor het."

"Wanneer jy agterkom dat jy planne beraam om probleme met mense te ontduik, wees versigtig; erger moeilikheid kom!"

Hoe sou God Sy beloftes vervul as Abram nou sou sterf? Die feit dat Abram se lewe in gevaar was, was die derde uitdaging vir sy geloof in God se beloftes. Abram se vrese was verstaanbaar.

Génesis 12:14-16 - Toe Abram dan in Egipte gekom het, sien die Egiptenaars dat die vrou baie mooi was. Ook het die vorste van Farao haar gesien en haar by Farao geprys. En die vrou is na die paleis van Farao geneem. En hy het goed gedoen aan Abram om haar ontwil, sodat hy kleinvee en beeste en esels, slawe en slavinne, eselinne en kamele in besit gekry het.

Farao het Sarai wel in sy harem geneem. Farao het nie net Sarai in sy harem geneem nie, maar hy het Abram ook "goed behandel om haar onthalwe" (v. 16) en hom baie diere sowel as manlike en vroulike diensknegte gegee.

Die Farao (letterlik "Groot Huis") met wie Abram in Egipte te doen gehad het, was waarskynlik Inyotef II (2117-2069 v.C.). Hy was 'n heerser van die elfde dinastie, die Middelryk-periode. Sy hoofstad was in Memphis, wat baie naby die moderne Kaïro was.

IDENTIFIKASIES VAN BELANGRIKE FARAO'S IN DIE GENESIS-PERIODE

PREGESKIEDENIS (tot ongeveer 3100 v.C.)

VROEË DINASTIEË (dinastieë 1-2; ca. 3100-2686 v.C.)

Menes (eerste Farao) Hy het Bo- en Benede-Egipte verenig.

OU KONINKRYK (dinastieë 3-6; ca. 2686-2181 v.C.) Hoofstad: Memphis (die Griekse naam); Nof (die Egiptiese naam). 'n Periode van absolute mag. Die era van piramidebou. (Argeoloë het byna 80 piramides geïdentifiseer.)

Djoser (Zoser; 2de Farao van die 3de dinastie) Zoser het die eerste trappiramide (suid van Kaïro) gebou.

Cheops (Khufu; 2de Farao van 4de dinastie) Khufu het die Grote gebou (grootste) Piramide by Gizeh (naby Kaïro).

Chefren (Khafre; 4de Farao van die 4de dinastie) Khafre het die steeds bedekte piramide naby die Sfinks (naby Kaïro) gebou.

EERSTE TUSSENTYDPERK (dinastieë 7-10; ca. 2181-2040 v.C.) Hoofstad: Thebe (Griekse naam); Nee (Egiptiese naam)

MIDDELKONINKRYK (dinastieë 11-14; ca. 2033-1603 v.C.) Hoofstad: Memphis/ Nof. 'n Periode van kultuur en beskawing.

Inyotef II (2117-2069 v.C.; 3de Farao van die 11de dinastie) Hy het Abram onthaal (Gen. 12:15).

Ammenemes II (1929-1895 v.C.; 3de Farao van die 12de dinastie) Hy het regeer toe Josef in Egipte aangekom het (Gen. 37:36).

Sesostris II (1897-1878 v.C.; 4de Farao van die 12de dinastie) Hy het sy drome deur Josef laat uitleë en Josef verhef (Gen. 40:2; 41:1, 14-45).

Sesostris III (1878-1843 v.C.; 5de Farao van die 12de dinastie) Hy het regeer toe Jakob Egipte binnegegaan het en 'n seën van Jakob ontvang het (Gen. 46:31; 47:10).

Ammenemes III (1842-1797 v.C.; 6de Farao van die 12de dinastie) Hy het regeer toe Josef gesterf het (Gen. 50:26).

Die eerste verwysing na kamele in die Skrif kom in vers 16 voor. Vir baie jare het geleerdes geglo dat die antieke mense nie kamele mak gemaak het tot veel later as die patriargale tydperk nie. Hulle het geglo dat verwysings na kamele in Genesis historiese onakkuraathede aandui. Maar die argeologiese bewyse vir die vroeë makmaak van kamele het hierdie kritici verkeerd bewys. Die Hebreeuse woord wat as "kameel" vertaal word, onderskei nie of dit een- of tweebogige kamele was nie.

"Hulle het groot rykdom verteenwoordig; om 'n kameel in hierdie tydperk te besit, was soos om 'n duur limousine te besit."

Génesis 12:17-20 - Maar die HERE het Farao en sy huis met groot plaë besoek ter wille van Sarai, die vrou van Abram. Daarop laat Farao Abram roep en hy sê: Wat het jy my nou aangedoen? Waarom het jy my nie te kenne gegee dat sy jou vrou is nie? Waarom het jy gesê: Sy is my suster – sodat ek haar vir my as vrou geneem het? Daar is jou vrou dan nou; neem haar en gaan weg. En Farao het aan enkele manne aangaande hom bevel gegee, en hulle het hom weggebring met sy vrou en sy hele besitting.

Ten spyte van Abram se swak geloof, het God bonatuurlik ingegryp en Farao en sy huis met groot plaë getref omdat hy Sarai geneem het. Op die een of ander manier het Farao sy probleme met Sarai verbind. Hy het Abram in sy teenwoordigheid geroep en geëis waarom Abram sy verhouding met sy vrou verkeerd voorgestel het. Farao het Sarai aan Abram terugbesorg en hulle weggestuur – beslis weg van sy teenwoordigheid en waarskynlik weg van Egipteland (vgl. 13:1). So het God, deur Farao te gebruik, Abram met Sarai herenig en hulle na die Beloofde Land teruggebring, alhoewel deur deportasie.

Abram se vrees vir sy fisiese veiligheid in 'n vreemde land het hom gelei om 'n inisiatief te neem wat nie God se wil was nie. Hy moes die waarheid vertel het en voortgegaan het om God te vertrou. Tog, selfs in sy ongehoorsaamheid en gebrek aan geloof, het God Abram geseën (v. 16) en hom bewaar (v. 20), vanweë Sy beloftes (12:1-3).

"'n Mens kan nie die doelbewuste parallelisme tussen hierdie verblyf van Abram in Egipte en die latere gebeurtenis in die lewe van die nasie in slawerny in Egipte mis nie. Die motiewe is merkwaardig soortgelyk: die hongersnood in die land (12:10; 47:13), die afdaling na Egipte om te

vertoef (12:10; 47:27), die poging om die mans dood te maak, maar die vroue te red (12:12; Eks. 1:22), die plaë oor Egipte (Gen. 12:17; Eks. 7:14—11:10), die plundering van Egipte (Gen. 12:16; Eks. 12:35-36), die verlossing (Gen. 12:19; Eks. 15), en die optog na die Negev (Gen. 13:1; Num. 13:17, 22). Die groot verlossing uit slawerny wat Israel ervaar het, was dus reeds volbring in haar voorouer, en was waarskynlik 'n "bron van vertroosting en aanmoediging vir hulle."

Ons voel soms in die versoeking om vir ons welstand te vrees, veral in 'n vreemde omgewing. Hierdie vrees lei ons soms daartoe om die inisiatief te neem en God ongehoorsaam te wees, eerder as om Hom te vertrou. Maar ons kan op God staatmaak om Sy beloftes aan ons te vervul, ten spyte van dreigende omstandighede. Ons moet dus getrou en eerlik bly.

"In tye van beproewing is die belangrike vraag nie: 'Hoe kan ek hieruit kom?' nie, maar: 'Wat kan ek hieruit kry?' (Sien Jakobus 1:1-12). God is aan die werk om jou geloof te bou."

"Die integriteit en eerlikheid van 'n kind van God is van sy kragtigste wapens in die verspreiding van die evangelie."

God sal Sy plan beskerm, selfs wanneer Sy mense dit met misleiding kompliseer. Gevolglik moet gelowiges nie probeer om hulself te verlos van dreigende situasies deur misleidende skemas nie, maar moet voortgaan om God te vertrou en te gehoorsaam.

"Hier word Abram se mislukking in die aangesig van vyandigheid, soos Israel se sondigheid in die woestyn, sekerlik aangeteken as 'n waarskuwing vir latere geslagte (vgl. 1 Kor 10:11) en as 'n illustrasie van die onoorwinlikheid van die goddelike beloftes (vgl. Rom 11:29)."

Dit is die eerste van vele vervullings van God se belofte om diegene te seën wat Abram geseën het, en om diegene te vervloek wat hom vervloek het (12:3).

SINOPTIESE KRONOLOGIE VAN DIE ANTIEKE NABYE OOSTE				
Datums	Periodes	Antieke Nabye Ooste	Kanaän	Skrif
3150-2200 v.C.	<i>Vroeë Bronstydperk</i> (Vroeë Kanaänitiese)	Egipte: Ou Koninkryk (piramidebouers). Mesopotamië: Sumer en Akkad.	Geen geskrewe rekords tot die Ebla-tablette nie. Opgrawings toon ryk en magtige stad state.	Génesis 5-11
2200-1500 v.C.	<i>Middel-Bronstydperk</i> (Midde-Kanaänitiese)	Egipte: Middelryk. Amoriete (Hyksos) beheer Egipte en Kanaän.	Amoriete en Hebreeuse patriarge in Kanaän en Egipte	Génesis 12-50

1500-1200 v.C.	<i>Laat Bronstydperk</i> (Laat Kanaänities)	Egipte verdryf die Amorieite en beheer Kanaän.	Egiptenare, Kanaäniete (El Amarna-era). Verowering deur Josua. Vroeë Rigters, Filistyne, Midianiete, Ammoniete, Moabiete, ens.	Eksodus-Rigters
1200-930 v.C.	<i>Ystertydperk I</i> (Israeliet I)	Egiptiese invloed verswak. Siriese en Assiriese invloed nog nie ontwikkel nie.	Latere Rigters, Samuel, Saul, Dawid, Salomo.	Rigters-1 Konings
930-586 v.C.	<i>Ystertydperk II</i> (Israeliet II)	Egipte swak, maar Sisak val Kanaän aan na Salomo se dood. Sirië (Aram) ontwikkel tot 'n ernstige mededinger vir Israel.	Verdeelde Koninkryk	1 Konings-2 Konings

3. Abram se skeiding van Lot hoofstuk 13

Hoofstukke 13 tot 19 is "die Lot-verhale" genoem.

Hierdie hoofstuk beskryf hoe Abram, alhoewel hy deur 'n groot konflik met Lot uitgedaag is as gevolg van twis tussen hul herders, sy neef vrygewig die keuse gegee het van watter deel van die Beloofde Land hy wou hê. Lot het 'n gebied geneem wat baie vrugbaar was, alhoewel dit deur goddelose mense bewoon is. In ruil daarvoor het God Abram geseën met 'n herbevestiging van Sy belofte.

Dit was die vierde krisis wat Abram in die gesig gestaar het. Lot was Abram se neef en dus die mees waarskynlike familielid om die kinderlose Abram op te volg. Toe Lot van Abram geskei het oor 'n grondgeskil, moes dit gelyk het asof Abram sy erfgenaam verloor het. As hy sy erfgenaam verloor het, hoe kon God Sy beloftes vervul?

Génesis 13:1 - So het Abram dan uit Egipte na die Suidland opgetrek, hy met sy vrou en sy hele besitting, en Lot saam met hom.

Abram het van Egipte na die Negev (die suidelike streek van Kanaän) teruggekeer. Alhoewel Lot nie genoem word as in Egipte saam met Abram en Sarai nie, leer ons nou dat hy wel was.

"Van besondere belang is dat Lot in Genesis 12:10—13:4 dieselfde posisie beklee as dié van die 'gemengde menigte' (Eks 12:38) in die verhaal van Genesis 41—Eksodus 12. Met ander woorde wil die outeur blykbaar die leser se aandag vestig op die identifisering van Lot met die 'gemengde

menigte'. Dit is asof Lot in hierdie vertellings gesien word as die voorfigurasie van die 'gemengde menigte' wat saam met die Israeliete uit Egipte kom."

Génesis 13:2 - En Abram was baie ryk aan vee, aan silwer en goud.

Abram het teen hierdie tyd "baie ryk" geword (v. 2; vgl. 12:16).

"Hy was baie swaar, so beteken die Hebreeuse woord; want rykdom is 'n las. Daar is 'n las van sorg om dit te kry, vrees om dit te behou, versoeking om dit te gebruik, skuldgevoelens om dit te misbruik, hartseer om dit te verloor, en 'n las om uiteindelik rekenskap te gee van dit."

Génesis 13:3-4 - En hy het van plek tot plek uit die Suidland getrek tot by Bet-el, na die plek waar sy tent in die begin gestaan het, tussen Bet-el en Ai, na die plek van die altaar wat hy vroeër daar gebou het. En Abram het daar die Naam van die HERE aangeroop.

Abram en sy gevolg (metgeselle) het noordwaarts gegaan en naby sy vorige ligging tussen Bet-el en Ai gevestig. Daar het hy die HERE aanbid (vgl. 4:25; 12:8). Let op die melding van sy altaar daar. Die altaar wat hy voorheen gebou het, het steeds gestaan, en Abram se terugkeer daarheen dui op sy terugkeer na gemeenskap met God.

Let ook op Lot se ooreenkoms met Esau deurdat beide mans gekies het wat hulle behaag het (v. 10; vgl. 25:29-34).

Génesis 13:5-7 - En Lot, wat saam met Abram getrek het, het ook kleinvee en beeste en tente gehad. En die land kon hulle nie dra om saam te woon nie, want hulle besittings was groot, sodat hulle nie saam kon woon nie. En daar het twis ontstaan tussen die veewagters van Abram en die veewagters van Lot. Ook het die Kanaäniete en Feresiete destyds in die land gewoon.

Lot het ook "kuddes, troppe en tente" gehad (v. 5). Toe dit duidelik geword het dat daar nie genoeg weiding was om al die kuddes van beide Abram en Lot te onderhou nie ("die land kon hulle nie albei dra nie ... want hulle besittings was so groot," v. 6), het gevegte tussen die herders van Lot en Abram uitgebreek.

"Rykdom is dikwels 'n oorsaak van twis en kwade gevoelens."

Moses se melding van die Kanaäniete en Feresiete wat in die land gewoon het, gee konteks aan die situasie waarin Abram en Lot destyds geleef het. Hulle was afstammelinge van Ham wat, soos ons vroeër geleer het, deur God vervloek is (9:25).

"... die Verhaal van Sinuhe van die twintigste eeu [v.C.] beeld persone soos Abraham uit wat vrylik rondbeweeg in die Kanaänitiese gebied met groot troppe in 'n semi-nomadiese tipe bestaan."

Génesis 13:8-9 - Toe sê Abram vir Lot: Laat daar tog geen twis wees tussen my en jou, en tussen my wagters en jou wagters nie; ons is mos broers. Lê die hele land nie voor jou oop nie? Skei jou tog van my af; gaan jy links, dan sal ek regs gaan, en gaan jy regs, dan sal ek links gaan.

Abram het sy neef die keuse gegee waar hy wou vestig. Dit was 'n grootmoedige gebaar van Abram se kant. As hy ouer as Lot was, wat waarskynlik lyk, toon dit selfs groter genadigheid. Verder het God Abram na die Beloofde Land geroep en dit aan hom belowe, nie aan Lot nie.

Deur vir Lot óf die "linker" óf die "regter" aan te bied, het Abram klaarblyklik voorgestel dat hy en Lot die Beloofde Land in twee helftes verdeel; hy sou die een helfte neem en sy neef die ander (vgl. 22:3-10). Belangrik vir ons waardering van Abram se aanbod is die kennis van die feit dat die Hebreërs, sowel as ander antieke volke, oosters georiënteerd was (in teenstelling met noordelik georiënteerd te wees, soos ons is). Abram en Lot het waarskynlik oos gekyk toe Abram sy voorstel gemaak het.

Génesis 13:10 - Toe slaan Lot sy oë op en sien dat die hele Jordaanstreek oral volop water het; voordat die HERE Sodom en Gomorra verwoes het, was dit in die rigting van Soar soos die tuin van die HERE, soos Egipteland.

So "het Lot sy oë opgeslaan en die hele omgewing van die Jordaan gesien," wat oos was van waar hulle gestaan het. Miskien het hulle op die berg Asor gestaan, die hoogste punt in daardie deel van Kanaän en slegs 'n kort entjie van beide Bet-el en Ai af. Toe Abram vir Lot dus aangebied het wat aan sy linkerkant was, het hy verwys na noordelike Kanaän, insluitend die gebied rondom Sigem (vgl. 12:6; 33:18—34:31; 37:12-17), so ver suid as Bet-el en Ai. Die ander keuse was wat aan hulle regterkant was: suidelike Kanaän, insluitend Hebron en die Negev (vgl. 13:6, 9; 13:1, 18; 20:1; et al.). Beide mans het voorheen in beide streke gewoon.

Moses se beskrywing van die Jordaanvallei as soortgelyk aan Egipte ("soos die tuin van die HERE, soos die land van Egipte") moes die Israelitiese lesers van Genesis gewaarsku het teen die begeerte om na Egipte terug te keer (vgl. Eks. 16:3; Num. 11:5; 14:2-3).

Génesis 13:11 - En Lot het vir hom die hele Jordaanstreek gekies, en Lot het na die ooste weggetrek. So het hulle dan die een van die ander geskei.

Lot het egter geeneen van die opsies wat Abram aangebied het, gekies nie: noord ("links") of suid ("regs"). In plaas daarvan het hy besluit om "oos" die Jordaanvallei in te trek (v. 11). Vroeër het ons gelees dat Adam, Eva en Kain oos gereis het nadat hulle gesondig het (v. 11:24; 4:16), en dat die mense van Babel oos gegaan het en teen God in opstand gekom het (11:2). Dus maak Lot se ooswaartse trek ons 'n bietjie ongemaklik (vgl. 12:3), net soos Moses se verwysing na Sodom en Gomorra wat naby is (vv. 10, 12). Was dit 'n slegte keuse? Soos dit geblyk het, was dit.

In daardie tyd was die Jordaanrivier die oostelike grens van Kanaän, en die grens het suidwaarts gegaan vanaf die suidoostelike punt van die Soutsee (wat ons nou die Dooie See noem) en suidwes na Kades (letterlik "kultiese heiligdom") Barnea (10:19). Dit het toe voortgegaan na die Groot See (wat ons die Middellandse See noem) langs die Wadi el Arish ("Spruit van Egipte"; vgl. Num. 34:1-12; Jos. 15:1-12).

Génesis 13:12 - Abram het bly woon in die land Kanaän, en Lot het gaan woon in die stede van die Jordaanstreek en sy tente tot by Sodom opgeslaan.

Die teks kontrasteer "die land Kanaän" waar Abram hom gevestig het, met "die stede in die omgewing van die Jordaan," waar Lot gevestig het. Die plek wat Lot gekies het om te vestig, was aan die oostelike grens, langs die kante van die grens van die Beloofde Land (v. 11).

Die ligging van Sodom is steeds onseker. Daar is drie primêre moontlikhede: noordoos van die Dooie See, suidoos van die Dooie See, of onder die suidoostelike gedeelte van die Dooie See. Die tweede opsie lyk die mees waarskynlike.

"... hierdie keuse deur Lot het die breuk tussen hom en Abram taamlik finaal gemaak."

Lot se keuse het nog 'n hindernis vir Abram se geloof in die beloftes van God opgerig, en dit het nog 'n krisis in die "hindernisverhaal" van hoe God sy beloftes aan Abram sou vervul, veroorsaak: Lot het die Jordaanvallei gekies.

"As gevolg van die kombinasie van water (wat uit ondergrondse fonteine kom wat deur die kalksteenheuwels verder wes [van Jerigo] gevoed word), grond (wat op die vlakte van dieselfde heuwels afgeset is) en klimaat (warm en sonnig gedurende die grootste deel van die jaar), is die streek bekend vir alle soorte landbouprodukte, veral dadels en balsem (wat in antieke salwe gebruik word). ... Dit is nie verbasend dat Lot, wat saam met Abraham vir 'n kort tydjie in die welige Nylvallei van Egipte gewoon het, [gekies het soos hy gedoen het] nie ... Sy keuse blykbaar

gemaak te gewees het vanuit die berge noordoos van Bet-el, met 'n uitsig oor die Jerigo-oase of die vlaktes van Moab."

Génesis 13:13 - En die manne van Sodom was sleg en groot sondaars voor die HERE.

Lot se keuse blyk tot 'n mate beïnvloed te gewees het deur 'n begeerte om homself met die inheemse inwoners te verbind (vgl. 13:7, 12; 19:1-26), sowel as deur die natuurlike vrugbaarheid van die Jordaanvallei.

"In enige gegewe situasie wat jy is bepaal wat jy sien, en wat jy sien bepaal wat jy doen."

"Die oë sien wat die hart liefhet."

"Die noue parallelle tussen die twee [stede, d.w.s. Babilon en Sodom] wat in die narratief van hoofstuk 13 geskep word, dui daarop dat die outeur beoog dat beide stede dieselfde storie moet vertel. Soos in die geval van parallelle en herhalings dwarsdeur die boek, is die dubbele weergawe van God se vernietiging van die 'stad in die ooste' bedoel om die punt tuis te bring dat God se oordeel oor die goddelose seker en dreigend is (vgl. 41:32)."

Génesis 13:14-16 - En die HERE sê vir Abram nadat Lot van hom geskei het: Slaan tog jou oë op en kyk van die plek waar jy staan, na die noorde en suide, na die ooste en weste; want die hele land wat jy sien, sal Ek aan jou gee en aan jou nageslag tot in ewigheid. En Ek sal jou nageslag maak soos die stof van die aarde, sodat as iemand die stof van die aarde kan tel, jou nageslag ook getel kan word.

Abram was nou sonder 'n erfgenaam. Jahwe het egter aan hom verskyn op hierdie kritieke tyd en die belofte van land wat Hy, soos Hy gesê het, aan Abram se nageslag sou gee, herbevestig.

Abram het ook "sy oë opgeslaan" (v. 10) (v. 14), maar hy het die "hele land gesien - sover hy in elke rigting kon sien" ("noordwaarts en suidwaarts en ooswaarts en weswaarts"). God het Sy belofte herhaal om aan hom en sy nageslag die hele "land wat hy gesien het" te gee. Hierdie belofte was meer spesifiek as God se "vorige beloftes aangaande die saad en die land (12:2, 7). Dit was God se derde openbaring aan Abram. Dit het drie "spesifieke dinge" bevat:

1. Abram se erfgenaam sou sy eie saad (nageslag; vv. 15-16) wees. Lot was sy neef, die seun van Haran, Abram se broer (11:27).

2. God sou die land vir Abram en sy nageslag vir ewig gee (v. 15). Interpreteerders wat glo dat die Jode die land permanent verbeur het deur hul Messias te verwerp, vertaal soms "vir ewig" (Heb. 'adh 'olam) "'n lang tyd."
3. Abram se nageslag sou ontelbaar wees (v. 16).

Die figuur van "stof" (v. 16) dui op fisiese saad (vgl. 2:7), en is hiperbool (oordrywing nie bedoel om letterlik geneem te word nie). Die betekenis is dat Abram se nageslag so ontelbaar soos die stof sou wees. Die "sterre"-figuur, wat later gegee word (15:5), dui op hemelse of geestelike saad (vgl. 1:14-16), benewens fisiese saad, en is ook hiperbool.

Génesis 13:17 - Maak jou klaar, trek die land deur in sy lengte en sy breedte, want Ek sal dit aan jou gee.

God se aanmoediging om deur die land te trek, het geïmpliseer dat Abram die belofte moes opeis deur die land onder sy voete te vertrap. In die antieke Nabye Ooste het seëvierende leërs verslane gebied opgeëis deur daardeur te marsjeer en dit letterlik onder hul voete te vertrap.

"Die goddelike belofte van land en ander seëninge (Gen. 12:1-3; 15:18-21; 17:1-8) is in die vorm van 'n verbond wat tegnies in antieke Nabye Oosterse studies bekend staan as 'n 'verbond van toekenning'. Dit is gemaak op inisiatief van die toekenningsgewer en dikwels sonder voorwaardes of kwalifikasies."

Génesis 13:18 - Toe het Abram al verder tente opgeslaan en gaan woon by die terpentynbome van Mamre wat by Hebron is; en hy het daar vir die HERE 'n altaar gebou.

Abram het later sy kamp naby Hebron verskuif, waar hy 'n ander altaar gebou en weer aanbid het (vgl. 12:7; 13:4). Hebron is die hoogste stad in die Beloofde Land, met 'n hoogte van ongeveer 3 000 voet. Die ligging is strategies en lê halfpad tussen Jerusalem en Berseba, ongeveer 20 myl suidwes van Jerusalem.

Sailhamer het Lot gesien as 'n voorfigurasie van die gepeupel wat uit Egipte gekom het saam met die Israeliete. Baie van die kommentators het twee tipes gelowiges in Abram en Lot gesien. Een verbind homself ten volle daartoe om God te vertrou en te gehoorsaam, alhoewel nie sonder af en toe 'n val in sy geloof nie. Die ander wil beide hê wat God en wat die wêreld kan gee. Dit stem ooreen met 'n geestelike en 'n vleeslike gelowige, of 'n enkelgesinde en 'n dubbelgesinde gelowige (Jakobus 1:8; 4:8). Toe Abram vir Lot die keuse gegee het van waar hy wou woon, het Abram enige aanspraak op tydelike voordele prysgegee, en hy het God vertrou om hom te seën soos God belowe het Hy sou. Hierdie stap van geloof

het gelei tot groter seën deur God (vv. 14-17). Abram se reaksie op hierdie nuwe openbaring was weer eens aanbidding ("hy het 'n altaar vir die HERE gebou," v. 18).

Mense wat werklik God se beloftes van voorsiening glo, kan vrygewig wees met hul besittings, soos Abram was.

4. Abram se militêre oorwinning hoofstuk 14

'n Rukkie later het 'n magtige koalisie van konings uit Mesopotamië Kanaän binnegeval en Lot in die proses gevange geneem. Abram het teruggekap met 'n verrassingsaanval in die nag en Lot en die besittings wat daardie konings geneem het, teruggekry. Met sy terugkeer na sy huis het Abram 'n seën van Melgisedek, die koning van Salem, ontvang, en hy het 'n aanbod van beloning van die koning van Sodom ontvang: Bera. Abram het geweier om die beloning te aanvaar, want hy wou nie hê dat mense moes aflei dat Bera, eerder as Jahwe, hom geseën het nie. Abram se erkenning dat oorwinning en besittings van God alleen kom, het hom in staat gestel om die gevaar van die aanvaarding van geskenke van die goddeloses te vermy, en om te wag vir God om te voorsien wat Hy belowe het. In hierdie hoofstuk sien ons 'n baie ander Abram as die lafaard wat sy vrou in Egipte in gevaar gestel het (hoofstuk 12).

Abram se oorlog met vier konings 14:1-16

Die betekenis van hierdie literêre eenheid is dat dit twee verdere uitdagings beskryf vir God se getrouheid en Abram se geloof. Tot dusver moes Abram worstel met verskeie hindernisse wat God kon help om sy beloftes aan hom na te kom. Sy vrou was onvrugbaar, hy moes die land verlaat, sy lewe was in gevaar, en sy verwagte erfgenaam het geen belangstelling in die Beloofde Land getoon nie. Nou het hy betrokke geraak in 'n oorlog en gevolglik die teiken van vergelding deur vier magtige konings geword.

Génesis 14:1-2 - En in die dae van Amrafel, die koning van Sínear, Aríog, die koning van Ellásar, Kedor-Laómer, die koning van Elam, en Tídeal, die koning van die nasies, het hulle oorlog gevoer teen Bera, die koning van Sodom, en teen Bisra, die koning van Gomorra, Síneab, die koning van Adma, en Seméber, die koning van Seboím, en teen die koning van Bela, dit is Soar.

Die vier konings wat in vers 1 genoem word, het in die oostelike deel van die Vrugbare Halfmaan gewoon. Hulle het gepoog om die land Kanaän te oorheers deur vyf konings wat daar gewoon het, te onderwerp. Hulle wou waarskynlik die handelsroetes tussen Mesopotamië en Egipte oop en onder hul beheer hou. Dit is interessant dat mense wat rondom Babilon gewoon het, hierdie eerste "oorlog" wat in die Bybel genoem word (v. 2) begin het.

"Inskripsies wat in onlangse jare gevind is, het getoon dat die name van die Mesopotamiese konings in sommige gevalle geïdentifiseer kan word met name van persone wat reeds bekend is uit die [argeologiese] ontdekkings, en dat hulle in elk geval in die patroon van Babiloniese name pas."

Génesis 14:3-7 - Hulle het almal hulle leërs verenig in die laagte Siddim, dit is die Soutsee. Twaalf jaar lank het hulle Kedor-Laómer toe al gedien, maar in die dertiende jaar het hulle opstandig geword. Toe kom Kedor-Laómer in die veertiende jaar, en die konings wat saam met hom was, en hulle verslaan die Refaïete in Asterot-Karnaim en die Susiete in Ham en die Emiete in die vlakke van Kirjatáim en die Horiete op hulle gebergte Seir, tot by El-Paran wat aan die woestyn lê. Daarop het hulle omgedraai en by En-Mispat, dit is Kades, gekom en die hele land van die Amalekiete verower en ook die Amoriete wat in Háseson-Tamar woon.

Hierdie oorlog was die gevolg van die vyf konings wat in en om die Beloofde Land gewoon het, wat in opstand gekom het teen Kedorlaomer, die koning van Elam, wat hulle 12 jaar lank gedien het. Geleerdes het die identiteit van die "Refaïete" (v. 5; vgl. 15:20; letterlik "spoke" of "geeste van die dooies"), wat Kedorlaomer en sy koalisie van konings verslaan het, gedebatteer. Sommige glo dat hulle gode was, ander dat hulle die vergoddelikte dooies was, en nog ander die bevorderaars van vrugbaarheid. Heel waarskynlik was hulle een van die vroeë stamgroepe wat Kanaän bewoon het toe Abram die land binnegegaan het. Dit lyk asof hulle baie magtig was, en blykbaar het sommige van hul bure hulle as bomenslik beskou, voor en/of na hul bloeitydperk. Die vier Mesopotamiese konings het die heersers van 'n groot gebied in die suidwestelike Vrugbare Halfmaan onderwerp.

Génesis 14:8-10 - Toe trek die koning van Sodom uit en die koning van Gomorra en die koning van Adma en die koning van Sebóim en die koning van Bela, dit is Soar, en stel hulle in die laagte Siddim in slagorde teen hulle op, teen Kedor-Laómer, die koning van Elam, en Tídeal, die koning van die nasies, en Amrafel, die koning van Sínear, en Aríog, die koning van Ellásar: vier konings teen vyf. Maar die laagte Siddim was vol gate in die lymgrond; en toe die konings van Sodom en Gomorra wegvlug, het hulle daarin geval, en die wat oorgebly het, het na die gebergte gevlug.

Die toneel van die stryd van die nege konings was die Vallei van Siddim (vv. 3, 8). Hierdie vallei het waarskynlik in die suidelike deel van die moderne Dooie See, suid van die Lissan-skiereiland, gelê. Die Ou Testament noem hierdie watermassa die "Soutsee", omdat sy gemiddelde soutinhoud van 32 persent ongeveer tien keer meer is as die oseane se gemiddelde van 3 persent. Josephus het daarna verwys as Meer Asfaltitis. Blykbaar het die "teergate" (v. 10) waarin die konings van Sodom en Gomorra geval het,

asfalt bevat. "Die heuweland" waarheen die oorlewendes gevlug het, verwys waarskynlik na die hoër grond wat die Soutsee omring het.

Génesis 14:11-12 - En hulle het al die goed van Sodom en Gomorra en al hulle voedsel geneem en weggetrek. Hulle het ook Lot, Abram se broerskind, en al sy goed geneem en weggetrek – want hy was in Sodom woonagtig.

Die Mesopotamiese konings het "al die besittings" van die mense van Sodom en Gomorra, insluitend "hul voedselvoorraad", as buit geneem en huis toe vertrek. Hulle het ook sommige van die mense wat in hierdie dorpe gewoon het, insluitend Lot, geneem.

Génesis 14:13 - Toe kom daar een wat vrygeraak het, en vertel dit aan Abram, die Hebreër, wat woonagtig was by die terpentynbome van Mamre, die Amoriet, broer van Eskol en broer van Aner; en hulle was bondgenote van Abram.

Een van die oorlewendes van die geveg het gekom en vir Abram vertel wat gebeur het en dat Lot gevange geneem is.

Sommige geleerdes het voorgestel dat Abram se aanwysing as "die Hebreër" (v. 13) hom as 'n inwonende vreemdeling gemerk het, eerder as 'n semi-nomade. As sodanig sou hy stappe gedoen het om die land wat God hom belowe het, in besit te neem. Hy kon beide 'n inwonende vreemdeling en 'n semi-nomade gewees het. Albright het aangevoer dat hy 'n "donkieman, donkiedrywer, karavaanvaarder" was.

"In die agtiende eeu v.C. was die esel die 'hooflasdier'."

Die meeste konserwatiewe interpreteerders het egter tot die gevolgtrekking gekom dat Abram 'n semi-nomadiese herder was. Die term "Hebreeus," wat hier vir die eerste keer in die Bybel voorkom, is hoofsaaklik 'n etniese benaming in die Ou Testament. Gewoonlik het mense anders as Hebreërs hierdie term gebruik om Abram se etniese groep te beskryf. "Hebreeus" kom van die naam "Eber" (vgl. 10:21), en is verwant aan 'n werkwoord wat "oorsteek" of "deurgaen" beteken. Abram het "oorgegaan" of "deurgegaan" van 'n ander plek om die HERE se bevel te gehoorsaam.

Abram het destyds by "die eikebome van Mamre" gewoon, wat in die omgewing van Hebron was (13:18). "Mamre," Eskol," en "Aner" was broers met wie Abram 'n bondgenootskap gehad het.

Génesis 14:14 - Toe Abram hoor dat sy broer as gevangene weggevoer is, het hy sy geoefende manne wat in sy huis gebore is, laat uittrek, drie honderd en agtien, en hulle tot by Dan agtervolg –

Die feit dat Abram 318 "opgeleide manne" kon bymekaarmaak wat "in sy huis gebore" was, toon die groot rykdom en invloed wat hy op hierdie tydstip besit het. God het hom reeds "ryklik geseën". Abram het sy klein leër gelei in die agtervolging van die Mesopotamiese konings noord tot by Dan.

"Die verskyning van die latere naam 'Dan' is 'n post-Mosaïek-opdatering van die pleknaam vir latere lesers."

Nog 'n verduideliking is dat die Dan waarna hier verwys word Danjaan (2 Sam. 24:6, en moontlik Deut. 34:1) in Gilead was. In beide gevalle het Abram en sy "opgeleide manne" 'n hele ent noord gereis om Lot terug te kry.

Génesis 14:15-16 - hy het hulle in die nag van verskillende kante aangeval, hy en sy dienaars, en hulle verslaan en hulle agtervolg tot by Hoba wat noord van Damaskus lê. En hy het al die goed teruggebring, en ook sy broer Lot en sy goed teruggebring; en ook die vroue en die manskappe.

Abram het 'n mate van vermoë as 'n militêre strateeg gehad, soos duidelik blyk uit hoe hy die Mesopotamiërs verslaan het. Nie tevrede om hulle bloot te verslaan nie, het hy hulle agtervolg "tot by Hoba, wat noord van Damaskus is," terwyl hulle terug huis toe gevlug het. Hy het die mense wat gevange geneem is en hul besittings, insluitend Lot en sy besittings, teruggebring na hul tuisgebied.

Abram kon sy besittings en sy lewe verloor het deur betrokke te raak by oorlog met die Mesopotamiese konings. Hy het homself beslis as 'n teiken vir vergelding opgestel. Byna almal in die antieke Nabye Ooste het vergelding beoefen, en dit is steeds 'n belangrike faktor in die voortdurende politieke onrus wat die Midde-Ooste tot vandag toe kenmerk. Mense het nie vergewe en vergeet nie. Hulle het wrok gekoester vir dade wat geslagte lank teen hul voorouers of hulself gepleeg is, en hulle het wraak geneem wanneer hulle gedink het hulle kon slaag.

Waarom was Abram bereid om sulke risiko's te neem? Hy het waarskynlik geglo dat hy kon wen. Sy liefde vir Lot was dalk die primêre faktor. Sy houding was nie: "Hy het sy eie bed opgemaak; laat hom daarin lê nie." Miskien het Abram gehoop dat Lot sy les geleer het deur soos 'n vreemdeling in Sodom te leef, en dat hy na hom sou terugkeer. Ongelukkig het Lot nie sy les geleer nie, maar het kort na sy vrylating as krygsgevangene na Sodom teruggekeer. Ongetwyfeld het Abram ook oorlog toe gegaan omdat hy vertrou gehad het in God se beloftes aan hom (12:2-3, 7).

"Ons het hier 'n voorspel van die toekomstige aanval van die wêreldse mag op die koninkryk van God wat in Kanaän gevestig is; en die belangrikheid van hierdie gebeurtenis vir die heilige geskiedenis lê daarin dat die konings van die Jordaanvallei en die omliggende land hulle aan die wêreldse mag onderwerp het, terwyl Abram, intendeel, met sy tuisgebore dienaars, die

veroweraars verslaan en hulle buit gered het, – 'n profetiese teken dat in die konflik met die mag van die wêreld die saad van Abram nie net nie onderwerp sou word nie, maar ook diegene wat hulle om hulp gevra het, van vernietiging sou kon red."

Die situasie waarmee Abram te kampe gehad het, toe hy sy 318 manne geneem en in die geveg gegaan het teen 'n alliansie van vier leërs, was soortgelyk aan die een waarmee Gideon te kampe gehad het toe hy 300 manne teen 135 000 Midianiete gelei het (Rigters 7:6; 8:10). Die les uit beide gedeeltes is dieselfde: God is in staat om 'n vertrouende en gehoorsame minderheidsoorwinning te gee oor goddelose magte wat oorweldigend meerderwaardig is in getalle.

Abram se ontmoeting met twee konings 14:17-24

Hierdie gedeelte beskryf 'n belangrike besluit wat Abram moes neem nadat hy seëvierend van sy stryd teen die Mesopotamiese konings teruggekeer het.

Génesis 14:17 - Ná sy terugkoms van die oorwinning op Kedor-Laómer en die konings wat saam met hom was, het die koning van Sodom uitgetrek hom tegemoet na die laagte Sawe, dit is die Koningslaagte.

Die "vallei van Shaveh" was naby die stad wat later Jerusalem geword het (die "Salem" van vers 18). Dit kon die Kidron- (of "Swart")-vallei gewees het, onmiddellik oos van die stad, of 'n ander vallei nie ver daarvandaan nie.

Génesis 14:18 - En Melgisédek, die koning van Salem, wat 'n priester van God, die Allerhoogste, was, het brood en wyn gebring

"'Melgisedek' was waarskynlik 'n titel eerder as 'n eienaam. Die woord beteken "Koning van Geregtigheid" of "My Koning is Regverdig" (vgl. "Adonisedek," "Here van Geregtigheid," (Jos. 10:1, 3). Teoforiese name (name wat die naam van 'n god dra) was egter algemeen in die antieke Nabye Ooste. Sy naam kon dus beteken het "My Koning is Sedek" of "Milku is Regverdig," Sedek en Milku is vermoedelik die name van gode. Die name van beide die konings van Sodom ("Bera") en Gomorra ("Birsha," v. 2) is samestellings van 'n Hebreeuse woord wat vertaal word as "boos" (vgl. 13:13).

"Die Rabbi's het 'n eienaardige idee oor die oorsprong van die naam Jerusalem, wat algemeen beteken 'die fondament', 'die woning' of 'die erfenis van vrede'. Hulle maak dit 'n samestelling van Jireh en Shalem, en sê dat Abraham dit 'Jehovah-Jireh' genoem het, terwyl Sem dit Shalem genoem het, maar dat God die twee gekombineer het in Jireh-Shalem, Jerushalaim of Jerusalem. (Ber[akot]. R[abbah].)"

Brood en wyn was die koninklike kos en drank van die dag. Baie skrywers het kommentaar gelewer oor hul tipiese betekenis, alhoewel daar geen basis is om hulle direk te verbind met die elemente wat in die Nagmaal gebruik is nie. Baie antieke Nabye Oosterse het brood en wyn gebruik om verbonde te sluit. Melgisedek, die eerste priester wat in die Bybel genoem word, het klaarblyklik 'n koninklike feesmaal ter ere van Abram gegee. In die lig van hul karakters en geografiese nabyheid, was Abram en Melgisedek moontlik vriende voor hierdie ontmoeting. Melgisedek was moontlik Abram se koning teenoor wie die patriarg verwag is om 'n verpligting na te kom.

Die "God" wat Melgisedek as priester aanbid het, was die ware God, aan hom bekend as "El Elyon," wat beteken "God die Allerhoogste, Besitter van hemel en aarde" (d.w.s. die Skepper). Hierdie titel openbaar die soewereine mag van God oor die nasies. Beide Melgisedek en Abram het Abram se onlangse oorwinning in die stryd beskou as te danke aan die seën van El Elyon (vgl. v. 22). Dit toon dat albei die ware, lewende God aanbid het.

Génesis 14:19-20 - en hom geseën en gesê: Geseënd is Abram deur God, die Allerhoogste, die Skepper van hemel en aarde. En geseënd is God, die Allerhoogste, wat u vyande in u hand gegee het. Toe gee hy hom die tiende van alles.

Melgisedek het Abram "geseën" en homself so voorberei vir God se "seën" (vgl. 12:3). Hy het God ook geloof (geprys) omdat Hy Abram se vyande aan hom oorgegee het. Melgisedek het geglo dat die "Allerhoogste God die sake van mense beheer het: dat Hy "soewerein" is.

Mense het tiendes algemeen as 'n daad van aanbidding in die antieke Nabye Ooste in hierdie tyd beoefen (vgl. 28:22). Dit was ook 'n algemene belasting. Dit is steeds waar in sommige moderne lande. Byvoorbeeld, in Engeland gaan 'n deel van elke persoon se belasting na die onderhoud van die Kerk van Engeland. Sommige inwoners beskou hierdie deel van hul belasting as hul bydrae tot die kerk of hul tiende. Aangesien Melgisedek egter vir Abram 'n priesterlike seën gegee het, is dit waarskynlik dat Abram teruggegee het deur vir Melgisedek 'n geskenk met priesterlike konnotasies te gee. In sommige gevalle het mense tiendes gegee aan diegene wat hulle as meerderes beskou het, as 'n teken van hul respek. "Alles" verwys waarskynlik na alles wat Abram in die geveg geneem het eerder as alles wat in sy besit was (vgl. vv. 23-24; Heb. 7:4).

Génesis 14:21-24 - En die koning van Sodom sê vir Abram: Gee my die mense, maar neem die goed vir uself. Toe antwoord Abram die koning van Sodom: Ek hef my hand op tot die HERE, God, die Allerhoogste, die Skepper van hemel en aarde, dat ek geen draad en geen skoenriem, ja, dat ek niks sal neem van alles wat uwe is nie, sodat u nie kan sê nie: Ek het Abram ryk gemaak. Niks vir my nie! Net wat die dienaars geëet het en die deel van die manne wat saam met my getrek het, Aner, Eskol en Mamre, laat dié hulle deel neem.

Abram het El-Elyon met Jahwe geïdentifiseer (v. 22). Sy bereidwilligheid om geen buit uit die geveg vir homself te neem nie, demonstreer Abram se begeerte dat God al die eer vir sy voorspoedige oorwinning sou ontvang. Dit wil ook voorkom asof hy nie by die koning van Sodom in die skuld wou wees nie. Hierdie man het moontlik, deur sy bevel aan Abram (v. 21), hom later vir eise opgestel (vgl. 23:15).

"Die gawes van die goddeloses is dikwels aan dodelike toutjies gekoppel."

Normaalweg het die patriarge geglo dat God hulle sou gee wat Hy belowe het sonder dat hulle dit van ander hoef te neem. Abram was tevrede met wat God hom gegee het (vgl. Fil. 4:11).

"... net soos in die vorige episode waar Abram aan Lot die keuse van die land toegelaat het, so laat hy hier die nors koning van Sodom meer toe as wat hom toekom."

"Christene is werklik so ryk in hul eie erfenis dat dit hulle nie betaam om die besittings van ander te begeer nie."

Hier (v. 24) leer ons dat Abram se bondgenote: Aner, Eskol en Mamre (v. 13), ook aan die geveg deelgeneem het saam met Abram se dienaars (v. 14).

Hierdie gebeurtenis is betekenisvol omdat dit Abram se vertroue in God demonstreer om te voorsien wat Hy belowe het, wat God gou beloon het met nog 'n openbaring en 'n belofte (15:1).

"Selfs sonder die eksplisiete waarskuwing dat 'hy wat jou verag, sal ek vervloek', dui die verhaal daarop dat dit gevaarlik is om diegene deur wie God werk te verag. Dit is die demonstrasie van goddelike ondersteuning vir Abram [egter] wat die duidelikste kern van hierdie storie is."

"Binne Genesis ... is Melgisedek hoofsaaklik 'n voorbeeld van 'n nie-Jood wat God se hand aan die werk in Israel herken ... Hulle is diegene wat ontdek het dat in Abram al die families van die aarde seën vind."

Die skrywer van die brief aan die Hebreërs het die tipiese betekenis van Melgisedek en die gebeure van hierdie voorval in Hebreërs 7 uiteengesit (vgl. Ps. 110:4). 'n "Tipe" is 'n goddelik bedoelde illustrasie wat vooraf gegee word van iets anders soos dit wat volg: die antitipe.

Die vertroue dat God Sy eie sal bewaar en voorsien, net soos Hy belowe het, behoort gelowiges aan te moedig om wêreldse voordele van die hand te wys en te wag vir God se seëninge.

"Ons sien in hoofstuk 14 wie die werklike mag het, Lot die man wat 'n kompromie met die wêreld aangegaan het, of Abraham die man wat in afsondering daarvan geleef het. Jy weet hulle sê vir

ons: 'As jy mag en invloed met die wêreld wil hê, moet jy volgens dit leef, en, in 'n sekere sin, daarvan wees. As jy kaartspelers wil wen, moet jy leer om kaarte te speel,' ens."

5. Die Abrahamitiese Verbond hoofstuk 15

Abram het God feitlik gevra om sy geloof te versterk (14:23-24). In reaksie hierop het Jahwe belowe om die patriarg ontelbare nageslag te gee. Dit het Abram daartoe gelei om verdere versekering te versoek dat God inderdaad sou doen wat Hy belowe het: "Wat sal U my gee, aangesien ek kinderloos is?" (v. 2). God het hom genadiglik verplig deur die beloftes in 'n verbond te formaliseer. In die gee van die verbond het God Abram ook simbolies laat weet dat slawerny die vervulling van die belofte sou voorafgaan.

Van hoofstukke 12 tot 14 het kwessies rakende God se belofte aan Abram oorheers. Van hoofstuk 15 af word spanning wat voortspruit uit die belofte van nageslag sentraal in die verhaal.

Abram was tereg besorg oor God se voorsiening van die Beloofde Land, sowel as sy behoefte aan 'n erfgenaam. Hy het die geskenke van die koning van Sodom van die hand gewys en homself in gevaar gestel vir vergelding van vier magtige Mesopotamiese konings. God het bewys dat Hy Abram se "skild" (v. 1; verdediger) was in die pas verbygaande stryd. Nou het Hy belowe om dieselfde in die toekoms te wees en vir Abram 'n "groot beloning" te gee. Dit was God se vierde openbaring aan Abram in Genesis.

"Gen 15 staan nie net in die middelpunt van die eksterne struktuur van die Abraham-verhale nie, maar word ook in die geskiedenis van eksegeese tot vandag toe beskou as die kern van die Abraham-verhaal."

"Toneel 5 [hoofstuk 15] bestaan uit twee goddelike ontmoetings (15:1-6 en 7-21) wat dialoog tussen die Here en Abraham en kragtige beelde wat God se teenwoordigheid en beloftes simboliseer, behels. Die eerste vind in die nag plaas (15:5) as 'n visioen (15:1) en het betrekking op die beloofde saad. Die tweede vind plaas met sonsondergang (15:12), gedeeltelik in 'n diepe slaap (15:12), en het betrekking op die beloofde land."

Moses se verklaring dat "Abram in die HERE geglo het" (v. 6) verbind die twee afdelings.

Génesis 15:1 - Ná hierdie dinge het die woord van die HERE tot Abram gekom in 'n gesig en gesê: Vrees nie, Abram, Ek is vir jou 'n skild en jou loon is baie groot.

"'Die woord van die HERE het gekom.' Dit is 'n frase wat tipies 'n openbaring aan 'n profeet bekendstel, bv. 1 Sam 15:10; Hos 1:1; maar in Genesis word dit slegs hier en in v 4 van hierdie hoofstuk gevind. Abraham word eintlik 'n profeet genoem in 20:7. Dit berei die weg voor vir die profesie van die Egiptiese slawerny in vv 13-16."

Slegs in 15:1, en 22:1 en 11 het God Abram direk aangespreek. Visioene was een van die drie primêre metodes van goddelike openbaring in die Ou Testament, saam met drome en direkte kommunikasie (vgl. Num. 12:6-8).

In die lig van die moontlikheid dat die magtige Mesopotamiese konings (hfst. 14) wraak sou neem, was dit natuurlik vir Abram om te vrees.

"Deur sy dapper ingryping en redding van Lot, stel Abram homself bloot aan die endemiese plaag van daardie streek – oorloë van vergelding. Hierdie vrees vir vergelding is die primêre rede vir die goddelike orakel van 15.1 wat vertaal kan word: 'Hou op om vrees te hê, Abram. Ek is 'n skild vir jou, jou baie groot beloning.' Jahwe se voorsienige sorg vir Abram moet gesien word as om te verhoed dat die Mesopotamiese koalisie terugkeer en die rekening vereffen."

Die belofte van "beloning" (Heb. shakar), wat net na Abram se geveg met die konings kom, lyk soos 'n koninklike toekenning aan 'n offisier vir getroue militêre diens. God sou Abram vergoed vir die uitvoering van hierdie militêre veldtog, al het hy 'n beloning van die koning van Sodom laat vaar. Die vergoeding wat in die vooruitsig was, het bestaan uit grond en afstammeling (vgl. Ps. 127:3).

Hierdie interpretasie, dat Abram vergelding gevrees het, kyk terug na die vorige hoofstuk (hfst. 14). 'n Ander siening kyk vorentoe na wat in hierdie hoofstuk volg: die belofte van talle afstammeling vir Abram. Voorstanders van hierdie tweede siening sien Abram se vrees as vrees om kinderloos te bly (vgl. v. 2), nie vrees vir vergelding nie. Miskien het hy albei dinge gevrees. "Na hierdie dinge" lyk vir my of dit die gebeure van hoofstukke 14 en 15 skei, en dit kan die tweede siening ondersteun.

In reaksie op Abram se vrees het God belowe dat Hyself Abram se volkome voldoende beskerming en die enigste beloning wat hy nodig sou hê, sou wees.

Génesis 15:2-3 - Toe vra Abram: Here HERE, wat sal U my gee, aangesien ek sonder kinders heengaan en die erfgenaam van my huis die Damaskéner Eliëser is? Verder het Abram gesê: Aan my het U geen nageslag gegee nie; so sal dan die bediende van my huis my erfgenaam wees.

Abram het 'n nuwe titel vir God gebruik en Hom "Meester (Adonai) Jahweh" (vertaal as "Here God," wat "Soewereine Meester" beteken) genoem. Abram het homself gewilliglik onder die soewereine gesag en leierskap van die Sterke, die Allerhoogste God, geplaas.

"... onder Hurriaanse wetgewing sou 'n man se erfgenaam óf sy natuurlike seun – 'n direkte erfgenaam – wees óf, in die afwesigheid van enige natuurlike seun, 'n indirekte erfgenaam, wat 'n

buitestaander was wat vir die doel aangeneem is. In laasgenoemde geval moes die aangenome erfgenaam gedurende hul leeftyd na die fisiese behoeftes van sy 'ouers' omsien."

"'n Kinderlose paartjie neem 'n seun aan, soms 'n slaaf, om hulle in hul leeftyd te dien en hulle te begrawe en te treur wanneer hulle sterf. In ruil vir hierdie diens wys hulle die aangenome seun as die vermoedelike erfgenaam aan. Indien 'n natuurlike seun na so 'n aksie vir die paartjie gebore word, word hierdie seun die hoferfgenaam en degradeer die aangenome seun tot die voorlaaste posisie."

Abram het aangeneem dat aangesien hy oud en kinderloos was, en aangesien Lot nie na hom teruggekeer het nie, die erfgenaam wat God aan hom belowe het, sy hoofkneg, Eliëser, sou wees (v. 2; vgl. Spr. 17:2). Die woordspeling tussen die Hebreeuse woorde mesheq ("erfgenaam") en dammesek ("Damaskus") dui op die teenstrydigheid dat Abram se vermeende erfgenaam (Eliëser) blykbaar 'n vreemdeling sou wees (vgl. Jer. 49:1).

Génesis 15:4 - Toe kom die woord van die HERE tot hom en sê: Hierdie een sal jou erfgenaam nie wees nie, maar die een wat uit jou liggaam sal voortkom, hy sal jou erfgenaam wees.

God het Abram verseker dat die nageslag wat Hy belowe het, deur 'n natuurlike seun sou kom, nie 'n aangenome erfgenaam ("een wat uit jou eie liggaam sal kom"; vgl. 12:7; 13:15-16) nie. Die herhaling van "die woord van die HERE het gekom" (vgl. v. 1) beklemtoon die goddelike oorsprong van hierdie belofte.

Génesis 15:5 - Daarop lei Hy hom uit na buite met die woorde: Kyk nou op na die hemel en tel die sterre as jy hulle kan tel. En Hy sê vir hom: So sal jou nageslag wees.

By die belofte van "nageslag so ontelbaar soos die stof" (moontlik impliseer dit fisiese afstammeling van die land, vgl. 13:16), het God nog 'n belofte bygevoeg: dat Abram se nageslag so ontelbaar soos "die sterre" sou wees. Dit is miskien 'n belofte van Abram se geestelike afstammeling (almal gelowiges na Abram), diegene wat geloof in God sou hê soos hy. Abram het moontlik nie hierdie onderskeid gesien nie, aangesien hy die belofte meer natuurlik as 'n verwysing na fisiese afstammeling sou opgeneem het.

Génesis 15:6 - En hy het in die HERE geglo; en Hy het hom dit tot geregtigheid gereken.

Moses het nie presies geopenbaar wat Abram "geglo" het nie (vol vertrouwe vertrou, op staatgemaak het), waarvoor God dit aan hom as geregtigheid toegeskryf het. In Hebreeus dui die preformatiewe voegwoord waw, met die onvoltooide tydwerkwoord wat volg, opeenvolgende aksie aan, en dit vertaal die beste as "Toe". Wanneer waw met die voltooide tydwerkwoord wat volg, soos ons hier het, met 'n hiphilperfektum,

dui dit op 'n disjunksiewe aksie, en kan lees: "Nou het Abram geglo" (vgl. 1:2). Baie Engelse vertalings vermy die probleem en lees eenvoudig "En" of "Abram het geglo".

Dit is duidelik dat God Abram geregverdig het (hom regverdig verklaar het) as gevolg van Abram se geloof. Abram se normale reaksie op God se woorde aan hom was om dit te glo. Abram het die Persoon van God voorheen vertrou (vgl. Heb. 11:8), maar hy het klaarblyklik nie besef dat God hom 'n erfgenaam uit sy eie liggaam sou gee nie (v. 4). Nou het hy ook hierdie belofte van God aanvaar (vgl. Rom. 4:3; Gal. 3:6; Jakobus 2:23). Die Hebreeuse woord wat as "geglo" vertaal word, beteken letterlik "ten volle gesteun". Dus is "vertrou" 'n goeie sinoniem vir "glo".

Een skrywer het voorgestel dat Abram die "telbeloftes" van 13:16 en 15:4 en 5 geglo het, aangaande talle afstammelinge, en die gevolg was dat die HERE sy geloof as geregtigheid "gereken" het. Die apostel Paulus het vers 15 in Romeine 4 uiteengesit en daar geskryf dat die belofte wat Abram geglo het, was "dat hy erfgenaam van die wêreld sou wees" (Rom. 4:13). Dit wil sê, Abram het geglo dat Abram deur sy nog te gebore seun, die hele wêreld sou seën.

"In die middel van hierdie hoofstuk verskyn wat miskien die belangrikste vers in die hele Bybel is: Genesis 15:6. Daarin word die leerstelling van regverdiging deur geloof vir die eerste keer uiteengesit. Dit is die eerste vers in die Bybel wat eksplisiet praat van (1) 'geloof', (2) 'geregtigheid', en (3) 'regverdiging'."

Dit is ook die eerste verwysing na die woord "glo".

"Godsdienstige bekering verskyn eerste in opgetekende geskiedenis in die Hebreeuse Bybel."

Vertroue in God se belofte is wat lei tot "regverdigmaking" in enige era. Die beloftes van God (die inhoud van geloof) wissel, maar die voorwerp van geloof nie. Dit is altyd God. Tegnies het Abram "op 'n Persoon vertrou en Sy belofte geglo. Om iemand te "regverdig" beteken om daardie persoon regverdig te verklaar, nie om hom of haar regverdig te maak in sy of haar gedrag nie (vgl. Deut. 25:1). "Regverdigmaking" druk 'n wetlike uitspraak uit.

"Ons word nie gered deur beloftes aan God te maak nie; ons word gered deur God se beloftes aan ons te glo. Hoe jy op God se beloftes reageer, bepaal wat God in jou lewe sal doen."

Verbondsteoloë glo dat die voorwerp van reddende geloof in beide Testamente dieselfde is: Jesus Christus. Maar daar blyk nie genoeg spesifieke openbaring oor Jesus Christus te wees vroeg in die Ou Testament om so 'n gevolgtrekking te regverdig nie (vgl. Rom. 4:13).

Vandag waarsku sommige predikers ons teen "maklike geloofsbelydenis", 'n term wat hulle gebruik vir die leer dat geloof alleen al is wat nodig is vir verlossing. Maar Genesis 15:6 stel geloof voor as die enigste ding wat tot Abram se regverdiging gelei het. Dit klink baie asof Abram bloot geestelike toestemming gegee het vir wat God vir hom gesê het. Alhoewel dit vir 'n persoon moontlik is om bloot sekere feite as waar te erken (om geestelike toestemming daarvoor te gee), gaan reddende geloof verder as dit en rus 'n mens se hoop vir die toekoms daarop (vertrou hulle) – sonder om enigiets anders by te voeg (vgl. Heb. 11:1).

"He'emin, Hifil van 'aman, 'om te bevestig' en 'ondersteun', beteken 'vertrou', 'glo', wat fiducia [die Latynse woord vir "vertroue"] impliseer eerder as assensus [of ascensus, die Latynse woord vir "instemming"]."

Moses het waarskynlik Abram se geloof hier opgeteken omdat dit die grondslag was vir die sluiting van die Abrahamitiese Verbond. God het hierdie verbond met 'n man gesluit wat in Hom geglo het.

Jakobus 2:21 dui daarop dat Abram geregverdig was toe hy Isak geoffer het (hfst. 22). Jakobus het bedoel dat Abram se werk om Isak gewillig te offer, hom geregverdig het (verklaar of gewys het dat hy regverdig was). Dit wil sê, sy werk het sy regverdige toestand gedemonstreer. In Genesis 15 het God Abram regverdig verklaar (in sy posisie voor God), maar in Genesis 22 het Abram se werke verklaar (getuig, aan ander gewys) dat hy regverdig was.

"In die offer van Isak is die volle betekenis van die woord (Gen. 15:6) getoon wat 30 jaar tevore gespreek is ter ere van Abraham se geloof in die belofte van 'n kind. Dit was die gewillige oorgawe van die kind van die belofte, 'omdat hy gereken het dat God hom uit die dood kon opwek', wat sy geloof ten volle bewys het."

"Geregtigheid is nie 'n ideale, absolute norm wat bo mense is nie, maar eerder 'n term van verhouding. Dus word 'n mens regverdig genoem wat homself behoorlik gedra met verwysing na 'n bestaande gemeenskapsverhouding, wat dus reg laat geskied aan die eise wat hierdie gemeenskaplike verhouding op hom stel. Hierdie gemeenskaplike verhouding kan menslik wees. Maar die gedeeltes waar geregtigheid verwys, soos hier, na die verhouding van gemeenskap tussen mens en God is belangriker."

Génesis 15:7 - Verder het Hy vir hom gesê: Ek is die HERE wat jou uitgelei het uit Ur van die Chaldeërs om jou hierdie land in besit te gee.

Om seker te maak dat Abram geweet het wie hierdie beloftes maak, het Yahweh Homself geïdentifiseer as dieselfde God wat Abram getrou uit Ur gelei het na die land wat God belowe het om hom te gee. Hy was tot dusver getrou aan Sy beloftes, so Abram kon Hom vertrou vir hierdie bykomende beloftes.

Génesis 15:8 - En hy sê: Here HERE, waaraan sal ek weet dat ek dit in besit sal neem?

Abram het 'n teken versoek, 'n bonatuurlike bevestiging dat God inderdaad die landbelofte sou vervul ("... hoe kan ek weet dat Ek dit sal besit?"). Sy versoek toon dat hy God se beloftes ernstig opgeneem het. Alhoewel Abram in die land was, het hy dit nog nie in besit geneem nie. Hy was steeds 'n semi-nomadiese vreemdeling daarin. Abram se bekommernis op hierdie stadium blyk meer oor die belofte van land as oor die belofte van afstammeling te gewees het.

"Versoeke om tekens was nie ongewoon in Ou Testamentiese tye nie. Dit was nie soseer om God se wil te ontdek nie, maar eerder om dit te bevestig."

Génesis 15:9-10 - En Hy antwoord hom: Neem vir My 'n driejaaroud vers en 'n driejaaroud bokkooi en 'n driejaaroud ram en 'n tortelduif en 'n jong duif. En hy het dit alles vir Hom gebring en dit middeldeel gedeel en die helftes teenoor mekaar gelê; maar die voëls het hy nie verdeel nie.

God het gereageer deur vir Abram 'n teken te gee en 'n verbond met hom te sluit.

"Eers nadat hy deur sy geloof regverdig geag was, kon Abraham in God se verbond tree."

"Vier rituele word [in die Ou Testament] genoem as dele van die verbondsluitingsgebeurtenis. Hulle is die lê van 'n klip of 'n groep klippe, die aflê van 'n eed, die offer van diere, en/of 'n gemeenskaplike maaltyd."

Die offer van diere in verbondsluiting het normaalweg twee partye betrek. Hulle het 'n dier in twee gelyke dele verdeel, hande vasgehou en tussen die twee dele geloop (vgl. Jer. 34:18-19). By hierdie geleentheid het God egter alleen tussen die dele gegaan, wat aandui dat Abram geen verpligtinge gehad het om na te kom om die verbondsbeloftes te ontvang nie (v. 17). Die diere wat gebruik is, was standaardtipes offerdiere.

"Die gebruik van vyf verskillende soorte offerdiere by hierdie geleentheid onderstreep die plegtigheid van die geleentheid."

"Ons stel voor dat die diersnyding in Gen. 15:9-10, 17 as 'n 'verbondsbekräftigingsoffer' aangewys word ... Die slagting en verdeling van die diere deur Abram is die offervoorbereiding vir die daaropvolgende goddelike bekräftiging van die verbond deur Jahwe wat, deur tussen die stukke {v. 17} deur te gaan, onherroeplik die vervulling van sy verbondsbelofte aan die patriarg belowe. Die inisiatief van Jahwe bly op die voorgrond, beide in die instruksie vir die

'verbondsbekragtigingsoffer' (Gen. 15:9-10) en in die daad van berit [verbond]bekragtiging self (v. 17)."

"Gen. 15:7-21 bevat verbondsluiting waarin Jahwe Homself in belofte aan Abram verbind deur die deur die diere in die daad van verbondsbekragtiging. Abram het die diere vir hierdie bekragtigingsdaad voorberei deur die 'verbondsbekragtigingsoffer' wat beide die doodmaak en die indeling van die slagoffers behels het. Sekere basiese kenmerke van hierdie verbondsbekragtigingritueel word die noue parallel slegs in aspekte van die funksie van dierrituele van die bestaande vroeë tweede millennium-verdragstekste."

Om te "ratifiseer" (in die aanhaling hierbo) beteken om formele toestemming te gee tot 'n verdrag, 'n kontrak of 'n ooreenkoms, wat dit amptelik geldig maak.

God het hierdie instruksies aan Abram in direkte kommunikasie gegee. Abram was nog nie aan die slaap nie (v. 12) en hy het ook nie 'n visioen gehad nie. Dit is onmoontlik om te sê of Abram God hoor praat het hoorbaar vanuit die hemel, in sy kop, of dat God aan hom verskyn het in die vorm van 'n mens (vgl. 18:16-17; Dan. 3:24-25; et al.). In die lig van wat volg, dink ek waarskynlik dat Abram God hoor praat het hoorbaar vanuit die hemel of in sy kop.

Génesis 15:11 - Toe kom daar roofvoëls op die dooie diere af, maar Abram het hulle weggejaag.

Waarom het Moses hierdie vers ingesluit? Hy het moontlik bedoel dat die leser moes verstaan dat wat hy so pas beskryf het, werklik gebeur het. Dit sou natuurlik gewees het vir roofvoëls om hierdie geofferde diere aan te val en vir Abram om hulle weg te dryf. Maar 'n ander interpretasie is aangebied:

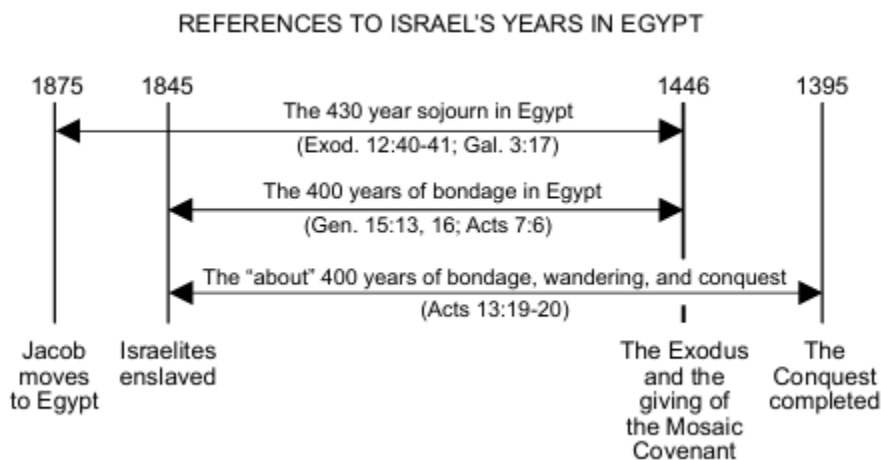
"Die roofvoëls is onrein (Lev. 11:13-19; Deut. 14:12-18) en verteenwoordig vreemde nasies (Eseg. 17:3, 7; Sag. 5:9), heel waarskynlik Egipte. Dus beeld Abram wat die roofvoëls uit die verbrokkelde stukke verdryf, hom uit wat sy afstammeling teen die aanvalle van vreemde nasies verdedig. Genesis self vertel van 'n aantal aanvalle deur vreemdelinge teen die kinders van Abraham (bv. hoofstukke 26, 34) en dit sien reeds uit na die verblyf in Egipte (hoofstukke 37-50 [vgl. Eks. 1:11-12]). Maar in watter sin kan Abraham se optrede gesê word om sy nageslag te beskerm? Genesis 22:16-18; 26:5 dui daarop dat dit Abraham se getroue gehoorsaamheid aan die verbond was wat die seën van sy nageslag gewaarborg het. Eksodus 2:24 en Deuteronomium 9:5 grond ook die uittog in die goddelike beloftes wat aan die patriarge gemaak is. Die voëltoneel beeld dus die veiligheid van Israel uit as die gevolg van Abraham se vroomheid.

Génesis 15:12 - En toe die son wou ondergaan, val daar 'n diepe slaap op Abram, en kyk, skrik en groot duisternis het hom oorval.

Blykbaar het Abram toe in dieselfde tipe "diepe slaap" geval wat God oor Adam gebring het toe Hy Adam se rib geneem het om Eva te maak (vgl. 2:21). Abram se "vrees" weerspieël sy reaksie op die "fakkel" wat tussen die dele deurgegaan het en op die openbaring van die karakter en heilige teenwoordigheid van God wat die vlam verteenwoordig het (vgl. v. 17).

Génesis 15:13-14 - Daarop sê Hy vir Abram: Weet verseker dat jou nageslag vreemdelinge sal wees in 'n land wat aan hulle nie behoort nie; daar sal hulle diensbaar wees en verdruk word vier honderd jaar lank. Maar Ek sal ook die nasie oordeel aan wie hulle diensbaar moet wees, en daarna sal hulle uittrek met baie goed.

Moses het hier meer besonderhede gegee oor die geskiedenis van die beloofde afstammeling as wat hy voorheen geopenbaar het (vgl. verse 14, 16). Die "vierhonderd jaar" van slawerny was klaarblyklik van 1845 v.C. tot 1446 v.C., die datum van die Eksodus.

Hierdie belofte, wat deur die vroeë lesers van Genesis na die Eksodus gelee is, sou hulle baie bemoedig het (vgl. Eks. 12:40-42). Hulle het die vervulling van hierdie belofte ervaar. Daardie geslag het inderdaad uit Egipte gekom met "baie besittings", wat ook hier belowe word, nadat hulle die Egiptenare "geplunder" het (vgl. Eks. 12:31-36).

Génesis 15:15 - Maar jy sal na jou vaders gaan in vrede, jy sal in goeie ouderdom begrawe word.

Die antieke mense het die dood beskou as 'n tyd wanneer hulle weer by hul oorlede voorouers sou aansluit ("jy sal na jou vaders gaan"; vgl. 2 Sam. 12:23). Dit was meer as net om by hul voorouers in hul grafte aan te sluit. Dit was vertroue dat hulle saam met hulle sou leef. Daar was klaarblyklik min begrip van wat anderkant die graf in Abram se tyd gelê het.

Génesis 15:16 - En die vierde geslag sal hierheen terugkom, want die ongeregtigheid van die Amoriete is tot nog toe nie vol nie.

Die Hebreeuse woord wat as "generasie" vertaal word, verwys gewoonlik na 'n gemiddelde persoon se leeftyd, wat destyds in die geskiedenis ongeveer 100 jaar was. Dit lyk na 'n beter verduideliking as dat vier letterlike generasies in sig is. Die skrywer het vier letterlike generasies in Eksodus 6:16 tot 20 en Numeri 26:58 en 59 genoem, maar daar is heel duidelik gapings in daardie genealogieë. "Die Amoriet" dien as 'n sinekdogee vir die tien Kanaänitiese nasies wat in verse 19 en 20 gelys word. ('n "Sinekdogee" is 'n beeldspraak waarin een deel van 'n geheel die geheel verteenwoordig, soos hier, of die geheel 'n deel verteenwoordig.)

"Ons kan aanneem dat die Amoriete die talrykste, magtigste en korrupste van die hele ras geword het, want hulle word dikwels gemaak om die geheel te verteenwoordig [vgl. 1 Konings 21:26]."

Génesis 15:17 - En ná sononder, toe dit heeltemal donker was, gaan daar 'n rokende oond en vurige fakkel tussen dié stukke vleis deur.

Die "rokende oond" en "vlammende fakkel" was klaarblyklik een entiteit. Dit was 'n intens helder, warm vlam wat God in Sy heiligheid gesimboliseer het. Die helder, warm, brandende vlam is 'n goeie simbool van God deurdat dit suiwer is, reinig in oordeel, en lig en warmte verskaf.

"Hierdie daad is 'n belofte dat God met Abraham se nageslag sal wees (bv. 26:3, 24; 28:15; 31:3; 46:4, ens.). Inderdaad, die beskrywing van die teofanie as 'n rookoond en 'n fakkel van vuur nooi 'n vergelyking uit met die wolkkolom en vuur wat 'n kenmerk van die woestyn se swerftogte was, en veral met die rook, vuur en fakkels (Eks. 19:18; 20:18) wat die wetgewing by Sinai gekenmerk het. Dit was sigbare tekens van God se teenwoordigheid met sy volk, dat Hy onder hulle gewandel het en dat hulle sy volk was (Lev. 26:12)."

"In hierdie episode voorspel Abram se ervaring in 'n sekere sin dié van sy nageslag. Hy sien hulle onder aanval van vreemde magte, maar beskerm en geniet die onmiddellike teenwoordigheid van God. Elders in die Abraham-siklus voorspel sy lewe episodes in die geskiedenis van Israel.

Hongersnood het hom gedryf om hom in Egipte te vestig (12:10; vgl. hfst. 42-46). Hy het ontsnap nadat God Farao geteister het (12:17; vgl. Eks. 7-12), verryk deur sy verblyf in Egipte (13:2; vgl. Eks. 12:35-38) en het in stadiums (13:3; vgl. Eks. 17:1; ens.) teruggereis na Kanaän. In Genesis 22 gaan Abraham op 'n drie-dae reis na 'n berg, bring 'n offer in die plek van sy enigste seun, God verskyn aan hom en bevestig sy beloftes. Sinai is natuurlik 'n..." drie dagreise vanaf Egipte (Eks. 8:27), waar Israel se eersgebore seuns oorgeslaan is (Eks. 12). Daar is ook 'n offer gebring, God het verskyn en sy beloftes herbevestig (Eks. 19—24)."

"Ten slotte kan opgemerk word dat die interpretasie van Gen. 15:9-11, 17, wat ek voorstel op grond van ander rituele tekste in die Pentateug ooreenstem met verse 13-16, wat verduidelik dat Abraham se nageslag vir 400 jaar in Egipte onderdruk sou word voordat hulle met groot besittings uitgekom het. Of hierdie verse nou 'n latere toevoeging tot die verhaal is soos algemeen beskou word, of 'n integrale deel daarvan soos Van Seters beweer, hulle bevestig wel dat hierdie ritueel in 'n baie vroeë stadium in die geskiedenis van die tradisie geïnterpreteer is as 'n dramatiese voorstelling van die goddelike beloftes aan Abraham. Dit is nie 'n gedramatiseerde vloek wat in werking sou tree as die verbond verbreek word nie, maar 'n plegtige en visuele herbevestiging van die verbond wat in wese 'n belofte is ..."

'n Ander skrywer het aangevoer dat hierdie vers nie 'n verbondsluitingsritueel vir 'n eensydige, geheel en al onvoorwaardelike verbond uitbeeld nie (vgl. 17:1-2, 9-14; 18:18-19; 22:16, 18; 26:5). Hy het geglo dat die verbond onvoorwaardelik is, maar dit het eers in hoofstuk 22 onvoorwaardelik geword.

Génesis 15:18 - Op dié dag het die HERE met Abram 'n verbond gesluit en gesê: Aan jou nageslag gee Ek hierdie land, van die rivier van Egipte af tot by die groot rivier, die Eufraatrivier:

Dit was die formele sogenaamde "snyding" van die Abrahamitiese Verbond. God het nou Sy vroeëre beloftes (12:1-3, 7) in 'n soewereiniteitsverdrag geformaliseer, soortgelyk aan 'n koninklike grondtoelaag, aangesien Abram nou verstaan en geglo het wat God belowe het. God as Koning het Homself verbind om iets vir Sy dienaar Abram te doen. Die vervulling van die verbond het nie van Abram se gehoorsaamheid afgehang nie. Dit het geheel en al op God se getrouheid berus.

"Let daarop dat die voorwaardelike belofte van Gen. 12:1-3 'n onvoorwaardelike verbond word in Gen. 15:18. God het Sy onvoorwaardelike verbond met Abraham verklaar nadat Hy hom regverdig verklaar het as gevolg van sy geloof (15:6)."

"... dit is gepas dat die verslag in baie opsigte die sluiting van die verbond by Sinai moet voorspel. Die openingsstelling in 15:7: 'Ek is die HERE wat jou uit Ur van die Chaldeërs uitgelei het,' is feitlik identies aan die openings-stelling van die Sinai-verbond in Eksodus 20:2: 'Ek is die HERE jou God

wat jou uit Egipteland uitgelei het.'" Die uitdrukking 'Ur van die Chaldeërs' verwys terug na Genesis 11:28, 31 en grond die huidige verbond in 'n vorige daad van goddelike verlossing uit 'Babilon', net soos Eksodus 20:2 die Sinai-verbond grond in 'n daad van goddelike verlossing uit Egipte. Die koms van God se teenwoordigheid in die ontsaglike vuur en duisternis van die berg Sinai (Eks 19:18; 20:18; Deut 4:11) blyk opsetlik weerspieël te word in Abraham se pirotegniese visioen (Gen 15:12, 17). In die Here se woorde aan Abraham (15:13-16) word die verband tussen Abraham se verbond en die Sinai-verbond eksplisiet gemaak deur middel van die verwysing na die vierhonderd jaar van slawerny van Abraham se nageslag en hul daaropvolgende 'uittog' ('en daarna sal hulle uittrek', v. 14). Sulke oorwegings lei tot die gevolgtrekking dat die outeur die leser se aandag wil vestig op die gebeure by Sinai in sy uitbeelding van die verbond met Abraham."

"As ons vra waarom die outeur die beeld van Sinai hier wou bring, lê die antwoord in die doel van die boek. Dit is deel van die algehele strategie van die boek om te wys dat wat God by Sinai gedoen het, deel was van 'n groter plan wat reeds met die patriarge in werking gestel is. Dus dien die eksodus en die Sinai-verbond as herinneringe nie net aan God se krag en genade nie, maar ook aan God se getrouheid. Wat Hy met sy volk wil bereik, sal Hy tot die einde toe deurvoer."

Moses het die algemene geografiese grense van die Beloofde Land hier vir die eerste keer geopenbaar. Sommige geleerdes interpreteer die "rivier van Egipte" as die Nylrivier.

"Die argument is gewoonlik gebaseer op die feit dat die Hebreeuse woord nahar konsekwent beperk is tot groot riviere. Die Hebreeus is egter meer gereeld nahal (= Arabies wady) in plaas van die nahar van Genesis 15:18 wat moontlik beïnvloed is deur die tweede nahar in die teks. In die Akkadiese tekste van Sargon II (716 v.C.) verskyn dit as nahal musar."

God het later die Wadi El 'Arish, "die geografiese grens tussen Kanaän en Egipte," as die presiese grens gespesifiseer (Num. 34:5; Jos. 15:4, 47). Dit lyk asof dit ook hier die "rivier" in sig is.

"... as dit [die rivier van Egipte] die Nyl was, was die Jode reeds in die Beloofde Land voordat hulle Egipte ooit verlaat het."

Die Eufraatrivier was nog nooit Israel se grens nie. Hierdie grense lyk rofweg saam te val met dié van die Tuin van Eden (vgl. 2:10-14). Dus kon die Tuin van Eden dieselfde algemene gebied as die Beloofde Land beset het.

Sommige amillennialiste beskou hierdie grense as 'n ideaal wat groot seën uitdruk, en hulle glo dat God nooit bedoel het dat Abram se saad so ver geografies sou strek nie. Maar so 'n gevolgtrekking is subjektief, en dit vind geen ondersteuning in die teks nie. Ander beskou hierdie belofte as verwysend na

die hemel. Nog ander amillennialiste neem dit letterlik op, maar glo dat dit voorwaardelik was en nooit vervul sal word nie as gevolg van Israel se ongehoorsaamheid.

Génesis 15:19-21 - die Keniete en Kenissiete en Kadmoniete en Hetiete en Feresiete en Refaïete en Amoriete en Kanaäniete en Girgasiete en Jebusiete.

Moses het tien van die inheemse stamme genoem wat toe die Beloofde Land bewoon het. Die langste van die 27 lyste van voor-Israelitiese nasies wat die Beloofde Land bewoon het, noem 12 entiteite (10:15-18a; 1 Kron. 1:13-18). Soms word so min as twee genoem. Die meeste van hierdie lyste identifiseer ses.

Die Keniete (lett. "smede," v. 19) was koperwerkers wat onder die Midianiete suidoos van die Golf van Aqaba gewoon het. Die Kenissiete (v. 19) het in die uiterste suide van die Beloofde Land gewoon. Die Kadmoniete (v. 19) het klaarblyklik naby die bolope van die Jordaanrivier naby die berg Hermon gewoon.

Die Hetiete wat hier genoem word (v. 20) het naby Hebron gewoon (23:10). Hulle is waarskynlik nie dieselfde Hetiete wat in Anatolië gewoon het nie (Klein-Asië, moderne westelike Turkye; vgl. 10:15). Die Ferizziete (v. 20) het blykbaar in dorpie (Heb. peraza) verstrooi tussen die ander Kanaäniete gewoon. Die Refaïete (v. 20) was mense van 'n legendariese statuur wat tussen die ander Kanaäniete gewoon het en ook onder ander name bekend was, soos Emim (Deut. 2:11) en Samsummim (Deut. 2:20-21).

Die Amoriete (v. 21) het hoofsaaklik in die heuwelland gewoon, aan beide kante van die Jordaanrivier. "Kanaäniete" (v. 21) is beide 'n algemene naam vir al hierdie stamme ('n sinekdogee) en, soos hier gebruik, die naam van een van hulle. Die stam-Kanaaniete het hoofsaaklik in die westelike deel van Kanaän gewoon. Min is bekend oor die Girgasiete (v. 21), alhoewel hulle afstammeling van die patriarg Kanaän was (Gen. 10:16; 1 Kron. 1:14) en deel was van die gemengde bevolking van die Beloofde Land. Die Jebusiete (v. 21) het hoofsaaklik in die heuwels rondom Jerusalem gewoon (Num. 13:29; Jos. 11:3; 15:8; 18:16).

God het die beloftes van hierdie verbond gereeld in Genesis herhaal (17:1-22; 18:1-15; 22:15-18; 26:23-24; 35:9-15; vgl. 12:1-3, 7; 13:14-17).

Die Abrahamitiese Verbond is fundamenteel tot die premillenniale stelsel van teologie.

"Hoe 'n mens die aard en funksie van hierdie verbond verstaan, sal grootliks 'n mens se algehele teologie en veral sy eskatologie [studie van die eindtye] bepaal."

Hierdie verbond is nog nie presies vervul soos God belowe het dit sou wees nie. Aangesien God getrou is aan Sy Woord, glo ek Hy sal hierdie beloftes in die toekoms vervul. Gevolglik moet daar 'n toekoms vir

Israel as 'n nasie wees (vgl. Rom. 11). Amillennialiste interpreteer hierdie verbond op 'n minder letterlike manier. Die meeste van hulle glo byvoorbeeld dat die landbelofte vervul is tydens die bewind van Salomo (1 Konings 8:65) en weer tydens die bewind van Jerobeam II (2 Konings 14:25). Die deurslaggewende kwessie is interpretasie. As God die saad- en seënbeloftes letterlik vervul het – en Hy het – moet ons dan nie verwag dat Hy ook die landbeloftes letterlik sal vervul nie?

Die Palestynse, Dawidiese en Nuwe Verbond is uitvloeisels van die Abrahamitiese Verbond. Elk van hierdie brei een belangrike belofte van die Abrahamitiese Verbond uit: onderskeidelik die land-, saad- en seënbeloftes.

God se mense kan op Sy beloftes staatmaak, selfs al moet hulle lyding en dood ervaar voordat hulle die beloftes vervul sien.

6. Die geboorte van Ismael hoofstuk 16

Noudat God die verbond aan Abram gegee het, het die skrywer voortgegaan om te wys hoe Hy die beloftes daarin sou vervul. Dit is die rede vir die keuse van die materiaal wat volg. Tot dusver in die verhaal van Abram het Moses die planne en doelwitte van God beklemtoon, wat gekulmineer het in die sluit van die verbond. Nou leer ons hoe Abram en sy saad hierdie planne en doelwitte sou verwesenlik. Dit behels 'n openbaring van God se weë en die mens se verantwoordelikhede.

Sarai en Abram het planne beraam om die erfgenaam wat God belowe het om hulle te gee, te verkry deur terug te val op 'n kultureel aanvaarbare gebruik van hul tyd, maar wat 'n versuim om God te vertrou, behels het. Hierdie vleeslike daad het ernstige komplikasies vir Abram en sy huishouding veroorsaak, insluitend Hagar se vlug na die wildernis. Nietemin het God getrou gebly aan Sy beloftes en op Hagar se hulpgeroep gereageer. Hy het in haar behoeftes voorsien, en Hy het haar baie nageslag belowe deur Ismael, aangesien hy Abram se seun was.

"Die verslag van Sara se plan om 'n seun te hê, is nie net verbind met die lys van nasies in hoofstuk 15 nie, maar blyk ook opsetlik gevorm te gewees het met verwysing na die verslag van die Sondeval in Genesis 3. Elk van die hoofwerkwoorde (wayyiqtol-vorme) en sleuteluitdrukkings in 16:2-3 vind 'n parallel in Genesis 3."

Deur na die Sondeval te verwys, wat die bogenoemde aanhaling uitwys, impliseer dit die skrywer se afkeuring van wat Sarai gedoen het (vgl. 3:17). Moses het steeds toenemend aandag op die probleem van 'n erfgenaam gevestig. Sarai het geen kinders vir Abram gebaar nie (v. 1). Sy het dus 'n plan beraam om 'n erfgenaam uit sy "eie liggaam" te verkry (15:4). Dit het gelyk asof alles goed sou uitwerk totdat 'n konflik tussen Sarai en Hagar ontwikkel het (v. 4). Hierdie konflik het gegroei tot 'n groot krisis toe Hagar swanger was met Abram se ongebore kind uit die familiekamp (v. 6). Jahwe het weer ingegryp om die

krisis op te los (v. 7). Hy het Hagar opdrag gegee om na Sarai terug te keer (v. 9). So het Hagar vir Ismael in Abram se huis gebaar, maar later het God geopenbaar dat hy nie die beloofde erfgenaam sou wees nie.

Sarai en Hagar 16:1-6

Génesis 16:1-2 - Maar Sarai, die vrou van Abram, het vir hom geen kinders gebaar nie; en sy het 'n Egiptiese slavin gehad met die naam van Hagar. En Sarai het vir Abram gesê: Jy weet, die HERE het my nie toegelaat om moeder te word nie. Gaan tog in by my slavin; miskien sal ek uit haar gebou word. En Abram het na Sarai geluister.

Die gebruik van 'n ander vrou as jou eie was 'n kultureel goedgekeurde metode – afgesien van aanneming – om 'n erfgenaam te verskaf in die geval van 'n kinderlose huwelik. Die Kodeks van Hammurabi, wat die lewe in die antieke Nabye Ooste in hierdie tyd beïnvloed het, het die Babiloniërs toestemming gegee om te doen wat Sarai voorgestel het. Hagar was Sarai se persoonlike dienaar ("slavin"). Abram het ook ten minste een persoonlike dienaar gehad (24:2).

"Dit was 'n ernstige saak vir 'n man om kinderloos te wees in die antieke wêreld, want dit het hom sonder 'n erfgenaam gelaat. Maar dit was selfs meer rampspoedig vir 'n vrou: om 'n groot kroos kinders te hê, was die teken van sukses as 'n vrou; om geeneen te hê nie, was skandelijke mislukking. Dus is poligamie dwarsdeur die antieke Ooste gebruik as 'n manier om kinderloosheid te voorkom. Maar welgestelde vrouens het die praktyk van surrogaatmoederskap verkies, waardeur hulle hul mans toegelaat het om by hul diensmeisies 'in te gaan', 'n eufemisme vir seksuele omgang (vgl. 6:4; 30:3; 38:8, 9; 39:14). Die meesteres kon dan voel dat haar diensmeisie se kind haar eie was en 'n mate van beheer daaroor uitoefen op 'n manier wat sy nie kon as haar man bloot 'n tweede vrou geneem het nie."

Het Sarai bedoel dat sy kinders deur Hagar sou verkry deur hulle as haar eie aan te neem, of deur self vrugbaar te word as gevolg van Hagar se geboorte? Die meeste interpreteerders het die eerste standpunt ingeneem, maar sommige het die tweede verkies. Die basis van die tweede siening is die nie-ongewone verskynsel van 'n vrou, wat probleme ondervind het om swanger te raak, wat swanger raak nadat sy 'n kind aangeneem het.

Mense in Abram se kultuur het 'n byvrou as 'n "sekondêre vrou" beskou met sommige, maar nie al die regte en voorregte van die primêre vrou nie. In werklikheid het Hagar Abram se byvrou geword.

"... een Nuzi-tablet lui: 'Kelim-ninu is in die huwelik gegee aan Shennima. Indien Kelim-ninu nie kinders baar nie, sal Kelim-ninu 'n vrou uit die land Lulu (d.w.s. 'n slavin) as vrou vir Shennima verkry.'"

Nie net was die gebruik van 'n byvrou 'n opsie nie, maar in die Hurriaanse kultuur het mans soms vereis dat as hul vrou nie kinders kon baar nie, dit haar plig was om 'n byvrou vir hom te voorsien.

"... enige kind van die slaaf-kneg sou noodwendig aan die meesteres behoort, nie aan die moeder nie."

Hierdie gebruik help om te verduidelik waarom Abram so gewillig was om deel te wees van Sarai se plan, wat vir ons in die Weste baie ongewoon lyk. Abram het ingestem tot sy vrou se ontroue voorstel, net soos Adam Eva se voorbeeld gevolg het. Abram se passiwiteit kontrasteer met sy vroeëre dapper optrede om Lot van sy ontvoerders te red (hoofstuk 14).

Génesis 16:3 - Toe neem Sarai, die vrou van Abram, Hagar, die Egiptiese, haar slavin – nadat Abram tien jaar in die land Kanaän gewoon het – en gee haar aan haar man Abram om sy vrou te wees.

Hierdie voorval het tien jaar nadat Abram Kanaän binnegegaan het, plaasgevind. Tot hul eer het Abram en Sarai vir 'n geruime tyd nie hierdie praktyk gebruik om 'n erfgenaam te verkry nie.

Génesis 16:4 - En hy het by Hagar ingegaan, en sy het swanger geword. Maar toe sy sien dat sy swanger was, het haar meesteres veragtelik in haar oë geword.

Toe Hagar swanger geword het, het sy begin voel dat sy beter as Sarai is. Toe Sarai vir Hagar aan Abraham gee, het Hagar sy "eiendom" geword; sy was nie meer Sarai se persoonlike diensmeisie nie, maar sy "byvrou". Hagar het Sarai begin verag omdat sy (Hagar) tot die status van Abram se "sekondêre" vrou verhef is en omdat Sarai nie kinders kon baar nie. Dit het Sarai daartoe gelei om by Abram oor Hagar se gedrag te kla. Dit het weer daartoe gelei dat Abram Hagar aan Sarai teruggee het as haar "eiendom"; sy was nie meer sy byvrou nie (v. 6).

Génesis 16:5 - En Sarai sê vir Abram: Die onreg my aangedoen, is op jou! Ek self het my slavin in jou skoot gegee, en nou dat sy sien dat sy swanger is, het ek veragtelik in haar oë geword. Laat die HERE oordeel tussen my en jou.

Soos Eva, het Sarai ook iemand anders blameer vir die gevolge van haar daad, naamlik Abram ("Mag die onreg wat my aangedoen is, op jou wees! ... Mag die HERE tussen jou en my oordeel," v. 5). "As mamma nie gelukkig is nie, is niemand gelukkig nie!"

Génesis 16:6 - En Abram antwoord Sarai: Daar is jou slavin in jou hand – doen met haar soos dit goed is in jou oë. Toe het Sarai haar sleg behandel, en sy het van haar af weggevlug.

Om Sarai te paai, het Abram Hagar aan Sarai teruggegee as haar "slavin". Maar dit het nie gewerk nie. Sara het Hagar mishandel tot die punt dat Hagar uiteindelik die familiekamp verlaat het.

Alhoewel dit 'n gebruik van daardie tyd was om 'n ander vrou as jou vrou te gebruik om kinders te baar, was dit nooit God se begeerte nie (2:24; Matt. 19:4-5). Abram en Sarai het hier die mislukking van Adam en Eva herhaal, naamlik om aan God se woord te twyfel. Hierdie episode het in 'n totale ramp vir almal betrokke geëindig. Hagar het haar huis verloor, Sarai het haar diensmeisie verloor, Abram het sy byvrou en sy vrou se diensmeisie verloor, en uiteindelik het hy sy kind by Hagar verloor.

"'n Duisend boekdele wat teen poligamie geskryf is, sou nie lei tot 'n duideliker en voller oortuiging van die ewels van daardie praktyk as die storie wat hier bespreek word nie."

Sarai het probeer om die wil van God te beheer deur die inisiatief van God te neem (vgl. 3:17). Sy en Abram het vleeslike middele gekies om die beloofde erfgenaam te verkry, eerder as om in geloof op God te wag (vgl. 25:21). Hulle het toegelaat dat hul kultuur hulle lei eerder as God.

"Dis jammer dat sy [Sarai] nie die feit begryp het dat haar onvrugbaarheid deur die Here gebruik kon word om haar in 'n plek van afhanklikheid van Hom te plaas sodat vrug in haar lewe gebore kon word nie."

Die Engel van die HERE en Hagar 16:7-14

Génesis 16:7-8 - En die Engel van die HERE het haar by 'n fontein in die woestyn gevind, by die fontein op pad na Sur, en gevra: Hagar, slavin van Sarai, waar kom jy vandaan, en waar gaan jy heen? En sy antwoord: Ek vlug van my meesteres Sarai af weg.

Dit is die eerste van 48 verwysings na "die engel van die HERE" in die Ou Testament. Op sommige plekke is "die engel van die HERE" 'n godheid, en op ander plekke lyk dit of hy 'n engelagtige boodskapper van die HERE is. Hier lyk dit asof Hy die HERE is (vgl. v. 13).

"Hy is God self in menslike vorm. ... Die figuur van die engel van die Here het opvallende Christologiese eienskappe."

Die "engel" het aan Hagar in "die woestyn" verskyn terwyl sy op pad na Egipte was. "Sur" was oos van Egipte (vgl. 20:1; 25:18) "tussen Kades en Bered" (v. 14). Hagar het by 'n waterfontein gestop waar die "engel" haar ontmoet het. Die "engel" het as 'n man verskyn en met Hagar gepraat.

Génesis 16:9-12 - Toe sê die Engel van die HERE vir haar: Gaan terug na jou meesteres en verneder jou onder haar hande. Verder sê die Engel van die HERE vir haar: Ek sal jou nageslag grootliks vermeerder, sodat dit vanweë die menigte nie getel kan word nie. Ook sê die Engel van die HERE vir haar: Kyk, jy is swanger en sal 'n seun baar, en jy moet hom Ismael noem, want die HERE het jou in jou ellende verhoor. En hy sal 'n wilde-esel van 'n mens wees: sy hand teen almal, en almal se hand teen hom! En hy sal teenoor al sy broers woon.

Die "engel" het Hagar eers opdrag gegee om na Sarai terug te keer en haar aan haar gesag te onderwerp. Toe het hy belowe om haar nageslag "baie te vermeerder" sodat hulle "te veel sou wees om te tel". Hy het toe aangekondig dat die kind wat sy in haar liggaam gedra het, 'n seun sou wees wat sy Ismael ("God hoor") sou noem. God se seën van Ismael was 'n antwoord op sy moeder se gebede. Ismael sou egter 'n ongewone man wees.

"Die profetiese beskrywing van Ismael as 'n 'wilde esel van 'n mens' (RSV, NRSV) is nogal fassinerend. Die dier waarna verwys word, is die wilde en ontembare onager, wat na willekeur deur die woestyn dwaal. Hierdie beeldspraak beeld die vryheidsliefhebbende Bedoeïene baie akkuraat uit wat oor uitgestrekte stukke land beweeg."

"Ons moet sê, hy sal 'n skyfie op sy skouer dra en sy vinger op die sneller hê."

Hierdie profesie was nie 'n belediging of 'n vloek nie. Ismael sou die vryheid geniet wat sy moeder gesoek het.

Génesis 16:13-14 - Toe noem sy die Naam van die HERE wat met haar gespreek het: U is 'n God wat sien. Want sy het gesê: Het ek hier ook gesien na Hom wat my sien? Daarom noem hulle die put: Put van Lagai-Roï. Dit lê daar tussen Kades en Bered.

Die HERE het Ismael genoem, en Hagar het die HERE "genaam" "U is 'n God wat my sien." Hierdie twee name vorm 'n belangrike openbaring van God: Hy hoor en Hy sien. Dit is moontlik die enigste voorbeeld in die Skrif waar 'n mens 'n naam aan God gee.

Klaarblyklik het Hagar verstaan dat die "engel" die HERE was, en sy was verbaas dat sy, nadat sy Hom gesien het, nog gelewe het. Daarom het sy hierdie plek "Beër-Lahai-Roi" ("die put van die lewende Een wat my sien") genoem.

Abram en Sarai se aanmatigende en manipulerende "oplossing" was 'n bron van groot probleme vir almal betrokke (vgl. Abram se fout om na Egipte te gaan, 12:11-13). God het egter genadiglik vir Ismael gesorg en hom geseën, al was hy die vrug van Abram se aanmatiging. Dit was nog 'n geleentheid waar Abram God nie vertrou het soos hy moes nie (vgl. 12:10-20).

"Beide Hagar en Maria [die moeder van Jesus] staan as voorbeelde van vroue wat God se woord gehoorsaam aanvaar het en sodoende seën gebring het aan nageslag wat te veel is om te tel."

Die apostel Paulus het hierdie storie as 'n allegorie gebruik (Gal. 4:24: "Hierdie spreek allegories"). 'n "Allegorie" beteken vandag 'n storie sonder feitlike basis. Paulus het nie die feitlikheid van Genesis 16 ontken nie, maar hy het hierdie storie as die basis vir 'n vergelyking gebruik. Miskien sou "illustrasie" of "vergelyking" beter woorde wees om Paulus se gebruik van hierdie storie te beskryf. Hy het Hagar gebruik om die Mosaïese Verbond voor te stel, en Ismael as die vrug daarvan ('n slaaf). Hy het Sarai gebruik om die Abrahamitiese Verbond voor te stel, en Isak as die vrug daarvan ('n vrye seun). Kinders van die vlees, soos Ismael, vervolg kinders van die belofte, soos Isak (Gal. 4:29).

Daar is baie ironie in hierdie storie: Die onvrugbare Sarai het in 'n vrugbare land gewoon, terwyl die vrugbare Hagar in 'n onvrugbare land beland het. Verder het die Egiptenare, na wie die vervolgde Hagar vir vryheid gevlug het, later die vervolger, verteenwoordig deur Sarai se afstammelinge, tot slawe gemaak.

Om terug te val op vleeslike middele, eerder as om te wag vir God om te voorsien wat Hy belowe het, skep altyd probleme. Hierdie verhaal wys ook dat menslike mislukking uiteindelik nie God se planne frustreer nie.

"As ons foute gemaak het wat ons tot sonde gelei het, is die primêre voorwaarde vir herstel volkome onderwerping aan die wil van God, wat dit ook al mag behels."

Wanneer mense in groot of enige soort nood verkeer, moet hulle altyd bid, want God is bewus van hulle behoeftes, en Hy sal sy beloftes aan hulle nakom.

Die geboorte van Ismael 16:15-16

Génesis 16:15-16 - En Hagar het vir Abram 'n seun gebaar; en Abram het sy seun wat Hagar gebaar het, Ismael genoem. En Abram was ses en tagtig jaar oud toe Hagar Ismael vir Abram gebaar het.

Toe Ismael uiteindelik gebore is, het Abram hom 'n naam gegee soos God hom beveel het (v. 11). Ismael is gebore 12 jaar nadat God aanvanklik belowe het dat Abram nageslag sou hê (12:2, 7). Op daardie tydstip was Abram "ses-en-tagtig jaar oud." Nou het dit gelyk of Ismael die beloofde erfgenaam sou wees, maar God het iemand anders vir Abram in gedagte gehad.

7. Die teken van besnydenis hoofstuk 17

Die HERE het Sy verbond met Abram 13 jaar na Ismael se geboorte bevestig deur die beloftes van nageslag en land te herhaal, en deur Abram te beveel om al die mans in sy huishouding te besny. Besnydenis het daardeur die fisiese demonstrasie (teken) van die gehoorsame geloof van Abram en sy nageslag geword. Daar is argeologiese bewyse uit grafte en mummies dat die Egiptenare in hierdie tyd besnydenis beoefen het.

Daar is drie tipes tekens in die Ou Testament. Sommige tekens was bewyse wat waarnemers van iets oortuig het (bv. die Egiptiese plaë). Ander was sekere dade wat soos 'n aangekondigde situasie gelyk het (bv. profesieë wat uitgevoer is). Nog ander was herinneringe aan iets (bv. die reënboog, besnydenis).

God het Abram se geloof verder aangemoedig deur sy naam na Abraham te verander, en Sarai s'n na Sara. Dit was 'n bykomende bevestiging dat God inderdaad vir hulle ontelbare nageslag (afstammeling) sou gee soos Hy belowe het.

"Die verandering was betekenisvol, aangesien dit nie klem gelê het op die belangrikheid van die man nie, maar op die doel van God deur hom."

"Hierdie hoofstuk is 'n waterskeiding in die Abraham-verhaal. Die beloftes aan hom is stukkie vir stukkie ontvou, geleidelik opgebou en meer gedetailleerd en presies geword, totdat hulle hier herhaal en gevul word in 'n glorieryke crescendo in 'n lang en uitgebreide goddelike toespraak. Van hierdie punt in Genesis word goddelike toesprake skaarser en word min nuwe inhoud bygevoeg tot die beloftes, maar die vervulling van hierdie beloftes word meer sigbaar."

Daar is in werklikheid vyf goddelike toesprake in hierdie afdeling: verse 1b en 2, 4 tot 8, 9 tot 14, 15 en 16, en 19 tot 21. Die derde toespraak vorm die middelpunt van die chiastiese struktuur van hierdie hoofstuk, wat ook as twee parallelle panele gelees kan word, naamlik 1 tot 14 en 15 tot 27.

"Die hoofstuk is meer van 'n teologiese verhandeling as die tipiese Abraham-verhaal"

Abram het ongetwyfeld aangeneem dat Ismael die beloofde erfgenaam sou wees – totdat God vir hom gesê het dat Sarai sy erfgenaam "haarself" ("’n seun by haar," beklemtoning bygevoeg, v. 16) sou baar. Daardie openbaring is die belangrikste kenmerk van hierdie hoofstuk. God het die naamveranderinge en besnydenis gegee om beide die verbondsbelofte van ’n erfgenaam te bevestig en om Abram se geloof te versterk.

Génesis 17:1 - Toe Abram nege en negentig jaar oud was, het die HERE aan Abram verskyn en vir hom gesê: Ek is God, die Almagtige; wandel voor my aangesig, dan sal jy opreg wees.

Dertien jaar na die geboorte van Ismael (16:16) het God weer met Abram gepraat (die vyfde openbaring). God het Homself met 'n nuwe naam genoem: El Shaddai (die "God Almagtig"). Dit was gepas in die lig van die ding wat God aan Abram geopenbaar het dat Hy sou doen. Dit sou bonatuurlike krag vereis.

"'Onberispelik' beteken nie sondeloos nie, maar "met integriteit," of "'n heelheid van verhouding" (met God; vgl. 6:9). God vereis so 'n lewe van diegene wat Sy beloofde seëninge sal geniet.

Génesis 17:2 - En Ek wil my verbond sluit tussen My en jou, en jou buitengewoon vermeerder.

Die verwysings na die "verbond" in hierdie hoofstuk het verwarring veroorsaak. Die Abrahamitiese Verbond (hfst. 15) is in sig (vv. 4, 7, 11, 19, 21), maar ook die uiterlike teken van daardie verbond, wat die Verbond van Besnydenis was (vv. 2, 9, 10, 13, 14; vgl. Handeling 7:8). Dus het Moses die woord "verbond" met twee verskillende verwysings hier gebruik, alhoewel die Abrahamitiese Verbond deurgaans in sig is. Deur die Verbond van Besnydenis as 'n kleiner sirkel binne die groter sirkel van die Abrahamitiese Verbond te visualiseer, sal ons die verhouding van hierdie twee verbonde tot mekaar verstaan. Terwyl die beloftes van die Abrahamitiese Verbond onvoorwaardelik was, het die Verbond van Besnydenis van Abram se gehoorsaamheid afgehang (vv. 1-2). God sou Abram seën soos Abram God gehoorsaam het deur sy huishouding te besny. Hierdie seën sou in die vorm wees van die vermeerdering van Abram se afstammeling "uitermate", selfs meer as wat God reeds belowe het. Die ritueel van besnydenis sou 'n voortdurende teken van die Abrahamitiese Verbond vir al Abram se afstammeling wees.

Génesis 17:3 - Toe val Abram op sy aangesig, en God het met hom gesprek en gesê:

Abram se reaksie op hierdie groot belofte was om homself op die grond neer te buig as 'n teken van sy groot dankbaarheid en heelhartige onderwerping aan God die Almagtige.

Génesis 17:4-5 - Wat My aangaan, kyk, my verbond is met jou, en jy sal die vader van 'n menigte van nasies word. Daarom sal hulle jou nie meer Abram noem nie, maar jou naam sal wees Abraham, want Ek maak jou 'n vader van 'n menigte van nasies.

God het ook vir Abram en Sarai die bykomende versekering gegee dat hulle 'n menigte nageslag sou hê deur hul name te verander. Hy het die naam "Abram" ("Hoë" of "Verhewe Vader") verander na "Abraham" ("Vader van 'n Menigte"). En Hy het die naam "Sarai" ("My Prinses" [miskien 'n verwysing na haar adellike afkoms]) verander na "Sarah" ("Koninklike Prinses" [van wie konings sou kom; vgl. v. 16]). Abraham se naam het die ontelbare aantal van sy nageslag beklemtoon, en Sara s'n het klaarblyklik die koninklike aard van hul familielyn beklemtoon (vv. 6, 16, 20; vgl. 12:2).

Génesis 17:6 - En Ek sal jou buitengewoon vrugbaar maak: Ek sal jou tot nasies maak, en konings sal uit jou voortkom.

"Die keuse van die woord "wees vrugbaar" in vers 6 en "vermeerder" in vers 2 lyk bedoel om die "seën van die hele mensdom in 1:29" te herinner: 'Wees vrugbaar en "vermeerder en vul die land,' en die herhaling daarvan in 9:1: "Wees vrugbaar en vermeerder en vul die land.' Dus was die "verbond met Abraham" die middel waardeur God se oorspronklike seën weer "na die hele mensdom gekanaliseer sou word."

Génesis 17:7 - En Ek sal my verbond oprig tussen My en jou en jou nageslag ná jou in hulle geslagte as 'n ewige verbond, om vir jou 'n God te wees en vir jou nageslag ná jou.

Besnydenis was "'n ewige verbond" omdat dit ontwerp was om die ewige verlossing te merk van die persoon wat in God geglo het soos Abraham, nie omdat God wou hê dat mense dit vir die hele menslike geskiedenis moes beoefen nie. God het byvoorbeeld nie die besnydenis van die vlees vir Christene beveel nie (vgl. Gal. 5:6).

Sommige Christene in die gereformeerde tradisies van Protestantisme beskou die doop as wat God vandag van ons vereis in plaas van besnydenis. Hulle beoefen die kinderdoop in die geloof dat hierdie ritueel die baba in die "verbondsgemeenskap" (d.w.s. die kerk) en onder God se sorg in 'n spesiale sin bring. Sommige glo dat die doop die baba red. Ander glo dat dit die baba slegs 'n ontvanger van spesiale genade maak.

Die Bybel is egter heeltemal duidelik dat waterdoop 'n ritueel is wat gelowiges moet beoefen nadat hulle Christus as hul Verlosser vertrou het as 'n getuigenis van hul geloof. Daar is ongetwyfeld 'n paar parallelle tussen besnydenis en doop. Nietemin het God nie bedoel dat die doop die besnydenis moet vervang nie.

God het wel die besnydenis van die Israeliete in die Mosaïese Wet beveel, maar Hy het nie die besnydenis van Christene beveel nie. Christene leef nie onder die Mosaïese Wet nie (Rom. 4:10-13; 6:14-15; 7:1-4; 10:4).

Génesis 17:8 - En Ek sal aan jou en jou nageslag ná jou die land van jou vreemdelingskap gee, die hele land Kanaän, as 'n ewige besitting; en Ek sal vir hulle 'n God wees.

God het ook Sy belofte herhaal dat die land Kanaän die besitting van Abraham en sy nageslag sou wees "as 'n ewige besitting." Hy het ook belowe om Israel se God vir ewig te bly. Dit wil sê, Hy het belowe om hulle nooit as Sy uitverkore volk te verlaat nie.

In onlangse jare is oorloë gevoer oor wie die reg het om eienaarskap van die antieke land Kanaän te eis. Die Palestyne baseer hul eis op die feit dat hulle eeue lank hierdie gebied beset het, totdat die Verenigde Nasies dit aan die Jode gegee het. Die Israeliete eis eienaarskap op grond van hierdie beloftes wat God aan Abraham en sy nageslag gegee het, sowel as die Verenigde Nasies se besluit in 1948. God het vir die Israeliete gesê dat hulle die Beloofde Land kon beset solank hulle gehoorsaam was aan die Mosaïese Verbond. As hulle ongehoorsaam was, sou Hy hulle uit die land verdryf. Maar Hy het ook belowe om hulle terug te bring daarin wanneer hulle as geheel tot geloof in Hom terugkeer. Die Ou Testamentiese profete het voorspel dat dit in die toekoms sal gebeur. Dit het nog nie gebeur nie.

Génesis 17:9-13 - Verder het God aan Abraham gesê: Maar jy moet my verbond hou, jy en jou nageslag ná jou, van geslag tot geslag. Dit is my verbond wat julle moet hou tussen My en julle en jou nageslag ná jou: Al wat manlik onder julle is, moet besny word – julle moet aan die vlees van julle voorhuid besny word, en dit sal 'n teken wees van die verbond tussen My en julle. 'n Seuntjie van agt dae dan moet onder julle besny word, al wat manlik is in julle geslagte. Die wat in jou huis gebore is, en die wat van enige vreemdeling met geld gekoop is, wat nie van jou geslag is nie – die wat in jou huis gebore en wat met jou geld gekoop is, moet sekerlik besny word. So moet dan my verbond in julle vlees wees as 'n ewige verbond.

God wou hê dat Abraham al sy manlike dienaars moes besny, insluitend slawe wat hy van 'n vreemdeling gekoop het, sowel as sy kinders en kleinkinders (vv. 12-13). Die rede hiervoor was dat die Abrahamitiese Verbond almal sou raak wat 'n verhouding met Abraham gehad het. Gevolglik moes hulle die teken van daardie verbond dra.

Slegs mans het besnydenis ondergaan; vroue nie. In die patriargale samelewing van die antieke Nabye Ooste het mense geag dat 'n meisie of vrou die besnede toestand van haar vader gedeel het, as sy enkellopend was, of haar man, as sy getroud was.

Besnydenis was 'n gepaste simbool van geloof in God se beloftes aan Abraham om verskeie redes:

1. Dit sou 'n gereelde herinnering aan elke besnede man gewees het aan God se beloftes rakende saad (afstammelinge), aangesien besnydenis 'n mediese prosedure op die penis was.
2. Dit het die afsny van vlees behels. Die besnede man was iemand wat "die vlees" (d.w.s. die bloot fisiese en natuurlike aspekte van die lewe) verwerp het ten gunste van vertroue in Jahwe en Sy geestelike beloftes. Dus was die "vlees" betrokke by besnydenis, beide letterlik en figuurlik.
3. Dit het gelei tot groter reinheid van die lewe en vryheid van die gevolge van sonde (d.w.s. siekte en uiteindelik die dood). Letterlike besnydenis word vandag nog steeds uitgevoer vir higiëniese redes.

"Navorsing dui daarop dat ander Midde-Oosterse kulture besnydenis beoefen het. Die Hebreërs was egter uniek deurdat hulle bababesnydenis beoefen het, wat, hoewel medies riskant indien nie behoorlik uitgevoer nie, minder fisies en sielkundig traumaties is as besnydenisse wat op 'n ouer ouderdom uitgevoer word."

Om die agtste dag na geboorte as die dag van besnydenis aan te dui (v. 12) is een van die mees verstommende spesifikasies in die Bybel, vanuit 'n mediese oogpunt. Waarom die agtste dag?

"By geboorte het 'n baba voedingstowwe, teenliggaampies en ander stowwe uit sy moeder se bloed, insluitend haar bloedstollingsfaktore, waarvan een protrombien is. Protrombien is afhanklik van vitamien K vir sy produksie. Vitamien K word geproduseer deur dermbakterieë, wat nie in 'n pasgebore baba teenwoordig is nie. Na geboorte neem protrombien af sodat dit teen die derde dag slegs 30 persent van normaal is. Besnydenis op die derde dag kan 'n verwoestende bloeding tot gevolg hê."

"Die dermbakterieë begin uiteindelik hul taak om vitamien K te vervaardig, en die protrombien begin vervolgens te klim. Op dag agt oorskry dit eintlik tot 110 persent van normaal, plat af tot 100 persent op dag nege en bly daar vir die res van 'n persoon se gesonde lewe. Daarom was die agtste dag die veiligste van alle dae vir besnydenis om uitgevoer te word. Op daardie een dag is 'n persoon se stollingsfaktor op 110 persent, die hoogste ooit, en dit is die dag wat God voorgeskryf het vir die chirurgiese proses van besnydenis."

"Vandag word vitamien K (Aqua Mephyton) roetinegewys aan pasgeborenes toegedien kort na hul bevalling, en dit skakel die stollingsprobleem uit. Voor die dae van vitamien K-inspuitings het 'n pediatriese handboek van 1953 egter aanbeveel dat die beste dag om 'n pasgeborene te besny die agtste dag van die lewe was."

'n Ander skrywer het die agtste dag gesien as simbolies van die voltooiing van 'n tydsiklus wat ooreenstem met die Skepping.

Génesis 17:14 - En wat manlik is en die voorhuid het, wat nie aan die vlees van sy voorhuid besny is nie – dié siel moet uit sy volksgenote uitgeroei word: hy het my verbond verbreek.

Die persoon wat besnydenis geweier het, is "uit sy volk afgesny", want deur dit te weier, het hy God se beloftes aan Abraham verwerp ("hy het my verbond verbreek").

"Hierdie uitdrukking ["afgesny van sy volk"] behels ongetwyfeld 'n woordspeling op sny. Hy wat nie self afgesny (d.w.s. besny) is nie, sal afgesny (d.w.s. verstoot) word. Hier is die keuse: afgesny of afgesny word."

Daar is twee hoofbeskouings oor die betekenis van "afgesny van sy volk" wees. Sommige geleerdes meen dat dit ekskommunikasie uit die verbondsgemeenskap (in hierdie geval Abraham se familie) en die voordele daarvan beteken. Maar daar is ook latere bewyse in die Skrif wat na teregstelling as die betekenis wys – soms deur die Israeliete, maar gewoonlik deur God, in die vorm van voortydige dood. Die dreigement om "afgesny" te word het oor die Israelitiese oortreder gehang, soos die dreigement om 'n terminale siekte op te doen wat 'n mens se lewe te eniger tyd kan beëindig, vandag doen.

Die persoon wat geweier het om aan die besnydenis deel te neem, het sy gebrek aan geloof in God deur sy weiering gedemonstreer. So het hy die Verbond van die Besnydenis verbreek.

Génesis 17:15-16 - Verder het God aan Abraham gesê: Sarai, jou vrou, moet jy nie Sarai noem nie, maar haar naam sal Sara wees. En Ek sal haar seën en jou uit haar ook 'n seun gee; ja, Ek sal haar seën, sodat sy tot nasies sal word; konings van volke sal uit haar voortkom.

God het Abraham meegedeel dat Hy groot planne vir Sarai sowel as vir hom gehad het. Hy sou haar seën deur haar 'n seun te gee, na 'n leeftyd van kinderloosheid, en die afstammeling wat uit hierdie seun sou kom, sou nasies word. Verder sou konings uit haar kom. Om hierdie beloftes te herdenk, het God ook Sarai se naam na Sara verander, wat "prinses" beteken.

"Sarai dui op my prinses, asof haar eer beperk is tot slegs een familie. Sara dui op 'n prinses – naamlik van menigtes [d.w.s. 'n koninklike prinses]."

Génesis 17:17 - Toe val Abraham op sy aangesig, en hy lag en sê in sy hart: Kan daar vir een wat honderd jaar oud is, 'n kind gebore word? Of kan Sara, wat negentig jaar oud is, baar?

Abraham se lag het waarskynlik sy verbasing uitgedruk, en dit was waarskynlik 'n vreugdevolle reaksie op God se belofte. Sara se lag (18:15) blyk uit 'n gees van ongeloof ontstaan het. God het Abraham nie gekritiseer omdat hy (uit vreugde) gelag het nie, maar Hy het Sara wel bestraf toe sy (uit twyfel) gelag het.

Génesis 17:18 - En Abraham sê aan God: Ag, mag Ismael lewe voor u aangesig!

Dit lyk egter asof Abraham verkies het dat Ismael sy erfgenaam sou wees, as sy eersgebore seun, eerder as die seun wat Sara sou baar. Sy verlangende versoek blyk te wees dat Ismael 'n seun sou word wat waardig is om die leierskap van die familie voort te sit en die geëerde kanaal van goddelike seën te wees.

Génesis 17:19 - Toe antwoord God: Voorwaar, jou vrou Sara sal vir jou 'n seun baar, en jy moet hom Isak noem; en Ek sal my verbond met hom oprig as 'n ewige verbond vir sy nageslag ná hom.

God se plan was dat Isak, nie Ismael nie, die persoon sou wees deur wie Hy Sy beloftes aan Abraham sou vervul. God het Sy belofte herhaal dat Sara vir Abraham 'n seun sou baar om enige twyfel uit die weg te ruim wat Abraham moontlik gehad het dat hierdie wonderwerk inderdaad sou plaasvind. Isak se naam het "hy lag" beteken, wat 'n voortdurende herinnering vir sy ouers sou gewees het dat sy geboorte 'n lagwekkende ding was, in die lig van hul gevorderde ouderdom.

Génesis 17:20 - Ook wat Ismael aangaan, het Ek jou verhoor. Kyk, Ek seën hom en maak hom vrugbaar en vermeerder hom buitengewoon. Twaalf vorste sal hy verwek, en Ek sal hom 'n groot nasie maak.

God het Abraham se versoek dat God Ismael sou seën (v. 18) geëer. Hy sou ook vrugbaar wees, die vader van 12 vorste word en 'n groot nasie word. Die Arabiere kan hul voorgeslag terugvoer na Ismael.

Génesis 17:21-22 - Maar my verbond sal Ek oprig met Isak wat Sara vir jou anderjaar op hierdie tyd sal baar. En nadat Hy klaar met hom gespreek het, het God van Abraham af opgevaar.

Maar God sou vervul wat Hy in Sy verbond belowe het met Abraham deur Isak, nie Ismael nie. Hy het ook belowe dat Sara aan Isak geboorte sou gee "volgende jaar in hierdie tyd". Toe het God van Abraham weggegaan.

Génesis 17:23-27 - Daarop neem Abraham sy seun Ismael en almal wat in sy huis gebore is, en almal wat met sy geld gekoop is, almal wat manlik was onder die mense in die huis van Abraham, en hy het die vlees van hulle voorhuid nog op daardie selfde dag besny, soos God met hom gespreek het. En Abraham was nege en negentig jaar oud toe hy aan die vlees van sy voorhuid besny is. En sy seun Ismael was dertien jaar oud toe hy aan die vlees van sy voorhuid besny is. Op daardie selfde dag is Abraham en sy seun Ismael besny en al die manne van sy huis – die wat in sy huis gebore en die wat van vreemdelinge met geld gekoop is, is saam met hom besny.

Op dieselfde dag wat God hierdie dinge vir hom gesê het, besny Abraham elke manlike in sy uitgebreide huishouding, insluitend Ismael. As hoof van die huishouding in hierdie patriargale samelewing sou Abraham se geloof in God deur almal in sy huishouding aanvaar gewees het. Weereens sien ons hoe Abraham onmiddellik in gehoorsaamheid aan God se bevele reageer.

Die skrywer se gebruik van die frase "dieselfde dag" (vv. 23, 26) wys na 'n betekenisvolle dag, een van die belangrikste dae in die menslike geskiedenis (vgl. Noag se ingang in die ark, 7:13; en die Eksodus, Eks. 12:17, 41, 51).

Fruchtenbaum het tot die gevolgtrekking gekom dat God vereis dat alle Jode, insluitend Messiaanse (Christelike) Jode, hul kinders selfs vandag moet besny:

"Omdat die Mosaïese Wet met die Messias se dood buite werking gestel is, is daar geen basis vir die besnydenis van Jode of nie-Jode onder die Mosaïese Verbond nie. Die punt van die Abrahamitiese Verbond is egter dat dit 'n deurlopende verbond is dwarsdeur die res van die menslike geskiedenis. Solank die menslike geskiedenis op hierdie planeet voortduur, word Jode vereis om hul seuns op die agtste dag te besny; Joodse gelowiges in die Messias is nie vrygestel van hierdie spesifieke reëling nie."

Hierdie vyfde openbaring van God het God se beloftes in sewe besonderhede bevorder:

1. 'n Deel van God se seën sou afhang van Abraham se handhawing van die Verbond van Besnydenis, alhoewel die Abrahamitiese Verbond as 'n geheel nie hiervan afgehang het nie (vv. 1-2).
2. Baie nasies sou van Abraham afkomstig wees (vv. 4-6).

3. Die Abrahamitiese Verbond sou "ewig" wees (vv. 7-8).
4. God sou die God van Abraham se nageslag in 'n spesiale verhouding wees (vv. 7-8).
5. Dit is ook die eerste keer dat God die Beloofde Land as "Kanaän" by naam geïdentifiseer het (v. 8).
6. Sara self sou geboorte gee aan die beloofde erfgenaam (v. 16).
7. Sara sou binne 12 maande geboorte gee (v. 21)

"Abraham se ervarings behoort ons te leer dat natuurwet [onvrugbaarheid] geen hindernis is vir die doeleindes en planne van God nie."

"So word Abraham en Noag aangebied as voorbeelde van diegene wat in gehoorsaamheid aan die verbond geleef het en dus 'onberispelik' voor God is, omdat albei God gehoorsaam het 'soos Hy hulle beveel het' (17:23; vgl. 6:22; 7:5, 9, 16)."

8. Jahwe se besoek aan Abraham 18:1-15

Hoofstukke 18 en 19 vorm een geïntegreerde storie, maar ons sal hierdie episode in die Abraham-narratief afdeling vir afdeling oorweeg. Soos die Vloed-storie, het dit 'n chiastiese struktuur, hierdie keer gefokus op die aankondiging van die vernietiging van Sodom (19:12-13). Weereens is daar 'n massa-vernietiging, met slegs een man en sy gesin wat ontsnap. Beide stories eindig met die vader se dronkenskap en skandelige behandeling van die vader deur sy kinders, wat gevolge vir toekomstige geslagte inhou.

Ons kan die HERE se genadige inisiatief waarneem, dat Hy na Abraham uitgereik het in Sy besoek, naamlik om te eet en met die patriarg onder die boom buite sy tent gemeenskap te hou. Dit was 'n bewys van intieme gemeenskap in Abraham se kultuur. Op grond van daardie noue verhouding het God die spoedige aankoms van die beloofde erfgenaam gewaarborg (vgl. 17:21). In reaksie op Sara se ongeloofsgelag het die HERE verklaar dat niks vir Hom te moeilik sou wees nie.

Hierdie hoofstuk en die volgende mag dalk met die eerste lees irrelevant lyk vir die doel van die Abraham-narratief, wat is om God se getrouheid aan Sy beloftes aan die patriarg te demonstreer. Maar hulle is nie. Hoofstuk 18 dra die volgende by:

1. Dit teken nog 'n openbaring van die "beloofde erfgenaam" op waarin God presies herhaal het wanneer die erfgenaam sou verskyn (vv. 10, 14; vgl. 17:21). Met hierdie openbaring het God Abraham, en veral Sara se, geloof versterk.
2. Dit versterk Moses se klem op God se bonatuurlike krag aan die werk om Sy goddelike beloftes te vervul, ten spyte van skynbaar onmoontlike omstandighede (vv. 9-15).

3. As 'n literêre tegniek bied hierdie hoofstuk 'n tussenspel in die storielyn, en dit verhoog die spanning deur die klimaks te verleng. Ons verwag die aankoms van die erfgenaam met toenemende belangstelling.
4. Dit stel Abraham voor as 'n voorbidder, een van die rolle van die profete, van wie Abraham een van die eerstes was (vgl. 20:7).
5. Dit teken God se aankondiging van oordeel oor Sodom en Gomorra op (vv. 16-33), wat in hoofstuk 19 volg.

"Die middagontmoeting in hierdie hoofstuk en die nagtoneel by Sodom in die volgende is in elke opsig 'n kontras van lig en duisternis. Eersgenoemde, stilweg intiem en vol belofte, word bekroon deur die voorbidding waarin Abraham se geloof en liefde 'n nuwe breedte van besorgdheid toon. Die tweede toneel is alles verwarring en ondergang, moreel en fisies, wat eindig in 'n liefdelose ellende wat selfs leliker is as die groot omverwerping van die stede."

"Daar is ook 'n blatante kontras tussen hoe Abraham sy besoekers ontvang het (hfst. 18) en hoe die Sodomiete dieselfde afvaardiging ontvang het (hfst. 19)."

Génesis 18:1 - Daarna het die HERE aan hom verskyn by die terpentynbome van Mamre terwyl hy by die ingang van die tent sit op die warmste van die dag.

Abraham het destyds naby Hebron gewoon ("die eikebome van Mamre"; vgl. 13:18; 14:13).

Génesis 18:2 - Toe hy sy oë opslaan en kyk, staan daar drie manne voor hom. En toe hy hulle sien, loop hy hulle tegemoet van die ingang van die tent af en buig hom na die aarde toe.

Die drie "manne" was "die HERE" (die Engel van Jahwe, vv. 13, 17, 20, 33), en "twee engele" (19:1; vgl. 18:22) wat later Lot besoek het. As Abraham voorheen die Engel van die HERE ontmoet het, lyk dit waarskynlik dat hy Hom dadelik sou herken het (vgl. 17:1, 22). Indien nie, het Abraham definitief bewus geword van wie hierdie Engel was tydens hierdie ontmoeting (vgl. v. 25).

"Dit is veilig om aan te neem dat elke sigbare manifestasie van God in liggaamlike vorm in die Ou Testament met die Here Jesus Christus geïdentifiseer moet word."

"Dit wil voorkom asof God in Ou Testamentiese tye in die vorm van 'n mens gekom het, terwyl Hy in die inkarnasie eintlik mens geword het."

Génesis 18:3-8 - En hy sê: My heer, as ek nou genade in u oë gevind het, gaan dan tog nie by u kneg verby nie. Laat hulle tog 'n bietjie water bring, en was u voete, en

lê en rus onder die boom. En laat ek 'n stukkie brood gaan haal, en versterk u hart – daarna kan u verder gaan – want daarom het u by u kneg aangekom. En hulle antwoord: Doen soos u gesê het. Toe loop Abraham haastig in die tent na Sara en sê: Maak gou, knie drie mate meel, die beste, en maak roosterkoeke. Daarop loop Abraham na die beeste en vang 'n jong, mooi kalf en gee dit aan die dienaar, wat dit gou klaargemaak het. En hy neem dikmelk en soetmelk en die kalf wat hy klaargemaak het, en sit dit aan hulle voor, terwyl hy self by hulle onder die boom bly staan; en hulle het geëet.

Abraham se gasvryheid weerspieël Oosterse gebruike soos dit in sy tyd beoefen is en, in sommige opsigte, selfs soos dit vandag in die Midde-Ooste beoefen word. Abraham het wyser opgetree as wat hy besef het, aangesien hy nog nie geweet het dat sy gaste hemelgestuurde besoekers was nie (v. 8).

Génesis 18:9 - Toe sê hulle vir hom: Waar is Sara, u vrou? En hy antwoord: Daar in die tent.

"Waar is jou vrou Sara?" herinner aan God se vroeëre vrae oor Adam (3:9) en Abel (4:9).

Génesis 18:10-11 - En Hy sê: Ek sal oor 'n jaar sekerlik weer na jou toe kom – dan sal jou vrou Sara 'n seun hê. En Sara het geluister by die ingang van die tent wat agter Hom was. Maar Abraham en Sara was oud, ver op hulle dae; dit het met Sara nie meer volgens die reël van die vroue gegaan nie.

Die Engel het Abraham verseker dat Hy hom die volgende jaar op dieselfde tyd weer sou besoek, en Hy het die goddelike belofte herhaal dat Sarai in daardie tyd 'n seun sou hê (vgl. 17:21). Blykbaar was dit die eerste keer dat Sara hierdie belofte direk van die HERE gehoor het.

Génesis 18:12 - En Sara het by haarself gelag en gedink: Sal ek wellus hê nadat ek oud geword het en my heer oud is?

Sara se lag "vir haarself", wat die HERE nietemin gehoor het, het ontstaan uit 'n gees van ongeloof, as gevolg van lang teleurstelling, soos duidelik blyk uit die HERE se reaksie daarop ("Is enigiets te moeilik vir die HERE?" v. 14). Abraham se lag (17:17) het nie so 'n reaksie uitgelok nie. Sara se woorde "sal ek genot hê" verwys waarskynlik na haar plesier om 'n seun te baar en 'n moeder te wees na soveel jare van kinderloosheid.

Génesis 18:13 - Toe sê die HERE vir Abraham: Waarom het Sara daar gelag en gedink: Sou ek ook werklik baar nou dat ek oud geword het?

Die feit dat die HERE geweet het dat Sara "vir haarself" gelag het, en haar gedagtes geken het, het Sy alwetendheid aan Abraham en Sara bewys. Dit sou hulle geloof in wat Hy vir hulle gesê het, versterk het.

Génesis 18:14 - Sou iets vir die HERE te wonderbaar wees? Hierdie tyd, oor 'n jaar, sal Ek na jou terugkom, en Sara sal 'n seun hê.

Die HERE se retoriese vraag, een van die groot stellings van die Skrif, het die bejaarde paartjie aan Sy bonatuurlike krag herinner, en dit het hulle geloof verder versterk (vgl. Jer. 32:17, 27). Hy het weer, 'n derde keer, Sy belofte van 'n seun vir Abraham en Sara herhaal (vgl. 17:21, 18:10).

Génesis 18:15 - Maar Sara het dit ontken en gesê: Ek het nie gelag nie – want sy was bang. Maar Hy sê: Nee, maar jy het gelag.

Sara het klaarblyklik ontken dat sy gelag het, óf uit vrees vir die HERE se mag óf uit vrees om Hom aanstoot te gee. Weer eens het God vertroue in Sy woord gebou. As die HERE Sara se gedagtes kon lees, kon Hy nie ook haar baarmoeder oopmaak nie?

Gelowiges moet nooit aan God se beloftes twyfel nie, want niks is vir Hom onmoontlik nie.

9. Abraham se voorbidding vir Lot 18:16-33

Nadat God die redes vir die deel van Sy planne vir die vernietiging van Sodom met Abraham hersien het, het Hy vir die patriarg gesê dat Hy op die punt was om die goddelose toestand van daardie stad te ondersoek. Hierdie nuus het Abraham beweeg om God te vra om regverdig te handel met die regverdige mense daar.

"'n Retoriese vraag in elke afdeling – 'Is enigiets te veeleisend vir Jahwe?' [v. 14]; 'Sal Hy wat die hele aarde oordeel, nie regverdig oordeel nie?' [v. 25] – is die hoof motief van elke eenheid [vv. 1-15 en vv. 16-33]. In beide eenhede is dit 'n soort geraas wat Jahwe uitlok – Sara se lag en Sodom se gekreun."

Génesis 18:16 - Toe staan die manne daarvandaan op, en hulle het gekyk na die kant van Sodom; en Abraham het saam met hulle gegaan om hulle weg te bring.

Sodom was oos van Hebron, waar Abraham destyds gewoon het.

Génesis 18:17-19 - Daarop sê die HERE: Sal Ek vir Abraham verberg wat Ek gaan doen, terwyl Abraham tog sekerlik 'n groot en magtige nasie sal word en al die nasies van die aarde in hom geseën sal word? Want Ek het hom verkies, dat hy aan

sy kinders en sy huis ná hom bevel sou gee dat hulle die weg van die HERE moet hou om geregtigheid en reg te doen; sodat die HERE oor Abraham kan bring wat Hy oor hom gespreek het.

Hierdie verse teken 'n alleenspraak op ('n daad van hardop spreek van jou gedagtes ongeag die hoorders) wat die HERE tot Homself gespreek het (vgl. 1:26). Abraham het waarskynlik nie hierdie woorde gehoor nie. God moes dit direk aan Moses geopenbaar het.

God het gekies om Sy voorneme om Sodom en Gomorra te vernietig aan Abraham te openbaar. Hy het dit gedoen as gevolg van Sy planne vir Abraham. Let op dat God gesê het dat Hy hom "uitgekies" het (v. 19). God se keuse om Abraham te seën was Sy inisiatief; Hy het Abraham nie gekies as gevolg van enigiets spesiaals omtrent hom nie.

God het klaarblyklik gekies om Sy planne vir Sodom en Gomorra te openbaar omdat Hy Abraham wou uitdaag om wys en edel vir geregtigheid op te tree. "Gereg en geregtigheid" (v. 19) mag 'n hendiadys wees wat "ware geregtigheid" beteken (vgl. Miga 3:1; 4:8). Met ander woorde, God het Sy planne met Abraham gedeel om Abraham se geloof te toets. Sou Abraham reageer deur te sê: So wat? Wie gee om? Of sou hy medelye toon met diegene onder God se oordeel en sodoende werklik regverdige gedrag demonstreer?

Génesis 18:20-21 - Verder het die HERE gesê: Die geroep oor Sodom en Gomorra is waarlik groot, en hulle sonde is waarlik baie swaar. Ek wil neerdaal en sien of hulle werklik gehandel het soos die geroep oor hulle is wat by My gekom het; en so nie, Ek wil dit weet.

Soos Abel se bloed "uitgeroep" het na God om sy moordenaar te straf (4:10), so het die "uiters ernstige" goddeloosheid van Sodom en Gomorra na God uitgeroep vir straf. "Ek sal nou afgaan en kyk" (v. 21) is nog 'n antropomorfisme, hierdie een wat "God se geregtigheid beklemtoon (vgl. Ps. 113:4-6). God ondersoek altyd 'n situasie deeglik voordat Hy oordeel vel en rampspoed stuur, want Hy is regverdig.

"In hierdie gedeelte [vv. 1-21] het ons 'n illustrasie van gemeenskap met God en sommige van die essensiële kenmerke daarvan. Gemeenskap is die kroondoel van God se openbaring (1 Johannes 1:3). Daar is niks hoër as dit nie, want die mens se lewe vind sy volledige vervulling in eenheid en gemeenskap met God. Let op die volgende elemente: -

1. *Heilige Intimiteit.* ...
2. *Ware Nederigheid.* ...

3. *Spesiale Openbaring.* – Gemeenskap met God word altyd geassosieer met die kennis van Sy wil. Diensknegte ken nie hul meester se doeleindes nie, maar vriende en intieme kennisse wel. ...
4. *Unieke Vereniging.* – Die man wat in gemeenskap is met God ken nie net die Goddelike wil nie, maar word met God geassosieer in die uitvoering van daardie wil. ..."

"Die Here sou hulle [die mense van Sodom] nie arbitrêr vernietig nie. As 'n billike en regverdige regter sou Hy die bewyse ondersoek en dan hulle dade gepas beloon. Die antropomorfe taal versluier die ontologiese [wat te doen het met die aard van Sy wese] werklikheid van God se alwetendheid, maar die Here lyk in hierdie konteks meer besorg te gewees het oor die openbaarmaking van Homself as 'n billike regter, die belangrikheid van menslike verantwoordelikheid beklemtoon en Abraham nooi om die rol van 'n voorbidder te aanvaar."

Génesis 18:22 - Toe het die manne daarvandaan weggedraai en na Sodom gegaan, maar Abraham het nog bly staan voor die aangesig van die HERE.

"Die manne' verwys na twee van die engele wat Abraham besoek het, en "die HERE" verwys na die derde "man" (vgl. vv. 12). Nou het die twee engele na Sodom gegaan, maar Abraham het gebly waar hy by die HERE was.

Génesis 18:23 - En Abraham het nader gekom en gesê: Sal U ook die regverdige saam met die goddelose ombring?

Dit is die eerste keer dat die Skrif 'n man opteken wat 'n gesprek met God begin. Abraham het gebid – hy het gepraat en direk by God ingetree – vir al die mense van Sodom, nie net vir Lot nie. Sy vraag was: "Sal U die regverdiges saam met die goddelose wegvee?"

Génesis 18:24-32 - Miskien is daar vyftig regverdiges binne-in die stad; sal U hulle ook ombring en die plek nie spaar ter wille van die vyftig regverdiges wat daarin is nie? Laat dit ver van U wees om so iets te doen: om die regverdige saam met die goddelose om te bring, sodat die regverdige gelyk is met die goddelose. Laat dit ver van U wees! Sal die Regter van die ganse aarde geen reg doen nie? Toe sê die HERE: As Ek in Sodom vyftig regverdiges vind binne-in die stad, dan sal Ek die hele plek spaar om hulle ontwil. En Abraham antwoord en sê: Kyk tog, ek het dit gewaag om met die Here te spreek alhoewel ek stof en as is. Miskien sal daar aan die vyftig regverdiges vyf ontbreek; sal U ter wille van vyf die hele stad verwoes? En Hy antwoord: Ek sal dit nie verwoes as Ek daar vyf en veertig vind nie. En hy het nog verder met Hom gespreek en gesê: Miskien sal daar veertig gevind word. En

Hy antwoord: Ek sal dit ter wille van die veertig nie doen nie. Verder sê hy: Laat die Here tog nie toornig wees nie, en mag ek nog iets sê. Miskien sal daar dertig gevind word. En Hy antwoord: Ek sal dit nie doen as Ek daar dertig vind nie. Toe sê hy: Kyk tog, ek het dit gewaag om met die Here te spreek. Miskien sal daar twintig gevind word. En Hy antwoord: Ek sal dit ter wille van die twintig nie verwoes nie. Toe sê hy: Laat die Here tog nie toornig wees nie en laat my net hierdie keer mag spreek. Miskien sal daar tien gevind word. En Hy antwoord: Ek sal dit ter wille van die tien nie verwoes nie.

Abraham se voorbidding laat verskeie vrae ontstaan in die gedagtes van denkende Bybelstudente. Het Abraham in sy voorbidding geslaag, aangesien God uiteindelik Sodom en Gomorra vernietig het? Sommige interpreteerders glo dat hy nie geslaag het nie, omdat hy te gou opgehou het:

"... Abraham het opgehou vra voordat God opgehou het om te gee."

Hierdie gevolgtrekking veronderstel dat Abraham se primêre doel was om God te kry om genade te bewys en die stede te spaar ter wille van hul min regverdige inwoners (v. 24). Terwyl hierdie idee duidelik in Abraham se gedagtes was, lyk dit asof sy primêre doel eerder was om geregtigheid (d.w.s. verlossing) te verseker vir die regverdige minderheid in hul goddelose stad (vv. 23, 24). Tweedens wou hy hê dat God die stad moes spaar. Hierdie interpretasie vind steun in Abraham se beroep op die geregtigheid van God eerder as op Sy genade (v. 25). Hierdie beroep was die basis van sy voorbidding. Abraham was jaloers op die reputasie van Jahwe onder sy bure. As dit inderdaad sy primêre doel was, het Abraham daarin geslaag om geregtigheid vir die regverdiges in Sodom te verkry.

'n Tweede vraag ontstaan uit Abraham se metode van voorbidding. Is sy onderhandelinge met God 'n voorbeeld wat ons moet volg? Dit is duidelik dat Abraham nie probeer het om God af te sit deur druk op Hom te plaas nie. In plaas daarvan het hy van God verduideliking gesoek oor die omvang van Sy genade. Hy wou uitvind hoe genadig God sou wees deur Sodom te oordeel.

Waarom het Abraham met 10 regverdige mense opgehou (v. 32)? Miskien het hy geleer dat die HERE barmhartig sou wees ongeag die getal. Miskien het hy gedink daar sou ten minste 10 regverdige mense in Sodom wees. Indien wel, het hy die goddeloosheid van die Sodomiete onderskat, en miskien het hy die "regverdige" Lot se invloed oor sy bure oorskat (vgl. 2 Pet. 2:7).

Sal God vandag 'n stad of nasie spaar as gevolg van die Christene – wat deur God se genade regverdig is – daarin? Hierdie gedeelte is nuttig om hierdie vraag te beantwoord, want daarin kan ons sien dat die teenwoordigheid van 'n godvrugtige minderheid wel 'n rol speel in die beïnvloeding van God se oordeel.

Dit mag dalk nie oordeel voorkom nie, maar dit is 'n faktor wat God in ag neem wanneer Hy stede en nasies evalueer. 'n Godvrugtige minderheid kan oordeel vertraag deur godsvrug te bevorder.

"Hier begin die leerstelling van die Oorblyfsel, die 'sout van die aarde', wat van toe af tot nou toe korrupte samelewings van finale disintegrasie bewaar het."

'n Godvrugtige minderheid mag nie God se oordeel verhoed as "sonde uitermate ernstig is" nie (v. 20). God kies nie altyd om die regverdiges van die goddeloses te verwyder voordat Hy die goddeloses oordeel nie, soos Hy in Lot se geval gedoen het. Nietemin, "die Regter van die hele aarde" (v. 25) "handel wel regverdig". Ons kan dit sien wanneer ons die langtermynbeskouing van die lewe inneem: Mense wat nou leef, moet nog hul finale oordeel van die goddelike Regter ontvang (vgl. Rom. 2:4; 9:22; 1 Pet. 3:20; 2 Pet. 3:9, 15).

Abraham se skaamtelose, dapper volharding met God illustreer wat Jesus in gedagte gehad het toe Hy die belangrikheid van hierdie eienskappe in gebed geleer het (bv. Lukas 11:5-10; 18:1-8). Drievoudige herhaling is algemeen in die Skrif, maar Abraham se verdubbeling daarvan – sesvoudig – gee sy versoek nog meer plegtigheid en gewig.

Génesis 18:33 - En die HERE het weggegaan toe Hy opgehou het om met Abraham te spreek, en Abraham het na sy woonplek teruggekeer.

Aan die einde van hulle gesprek het Jahwe van Abraham af weggegaan, en Abraham het teruggekeer na sy laer by die eikebome van Mamre naby Hebron (vgl. v. 1; 13:18).

Hierdie hoofstuk illustreer 'n progressie in Abraham se verhouding met God, wat normaal is vir diegene wat 'n vertrouensverhouding met Hom het.

1. God het Homself aan Abraham geopenbaar (v. 1).
2. Abraham het God se openbaring verwelkom (v. 2-3).
3. Gemeenskap het gevolg (v. 4-8). Hulle het saam geëet.
4. Hierdie gemeenskap het gelei tot verdere openbaring en 'n groter begrip van God se wil (v. 9-22).
5. Nadat hy van God se voorneme om die sondaars te oordeel geleer het, was Abraham se reaksie om in te tree vir diegene onder God se oordeel (v. 23-32). Een van die bewyse van Abraham se geregtigheid is dat hy sy naaste (die regverdiges in Sodom) liefgehad het.

"Dit is uiters moeilik, indien nie onmoontlik nie, om effektief te bid vir verlore siele as 'n mens nie oortuig is dat verlorenheid uiteindelik tot letterlike, ewige straf sal lei nie."

Die uitstaande les van hierdie afdeling is heel waarskynlik dat aangesien God 'n regverdige Regter is, Hy nie die regverdiges saam met die goddeloses sal vernietig nie.

10. Die vernietiging van Sodom hoofstuk 19

Hoofstukke 18 en 19 "skilder 'n lewendige kontras tussen die onderskeie patriargale voorouers, Abraham en Lot, met 'n duidelike moralistiese bedoeling (d.w.s. 'n demonstrasie dat menslike inisiatiewe Lot se keuse – altyd tot katastrofes lei)."

"In die ontwikkeling van die storie word twee van die temas in kontrapunt met Abraham en die Belofte – die tema van Lot, die regverdige man sonder die pelgrimgees, en van Sodom, die staande voorbeeld van wêreldse belofte, onsekerheid (hoofstuk 14) en verval – nou tot hul einde gehoor. Deur 'n meesterlike verhaal word Abraham, wat al sulke tyddienaars sal oorleef, uitgebeeld waar hy by sy plek van voorbidding staan (27), 'n stille getuie van die ramp wat hy probeer afweer het. Dit is 'n uitstekende studie van die twee aspekte van oordeel: die katastrofiese, soos die stede in swaai en vuur verdwyn, en die geleidelike, soos Lot en sy gesin die laaste stadiums van disintegrasie bereik en in die hande van hul redders opbreek."

Génesis 19:1 - En die twee engele het in die aand in Sodom aangekom, terwyl Lot in die poort van Sodom sit; en toe Lot hulle sien, het hy opgestaan om hulle tegemoet te gaan en hom gebuig met die aangesig na die aarde toe

Die tradisionele ligging van Sodom is naby die suidelike baai van die Dooie See. Baie geleerdes ondersteun steeds hierdie ligging.

Lot het "by die poort van Sodom gesit" toe "die twee engele" (vgl. 18:22) hom gevind het. Om in die poort van 'n dorp te sit, was gelykstaande aan 'n amptelike posisie by die stadsaal (2 Sam. 15:2-6; 1 Konings 22:10; Amos 5:10, 12, 15). Dit was 'n aanduiding dat Lot as 'n leier in Sodom erken is (vgl. v. 9).

"Argeologiese opgrawings toon dat die poorte van Palestynse stede dikwels klipbanke of -sitplekke as 'n ingeboude deel van die struktuur gehad het, sodat mense daar kon sit en wag vir hul vriende, of gesprekke kon voer met diegene wat hulle by die hek wou ontmoet."

Génesis 19:2-3 - en gesê: Kyk tog, my here, draai tog uit na die huis van u dienaar en bly die nag oor en was u voete; dan kan u vroeg opstaan en u reis voortsit. Maar hulle antwoord: Nee, ons sal op die plein vernag. Maar hy het baie by hulle aangehou, sodat hulle na hom uitgedraai en in sy huis gekom het. En hy het vir hulle 'n maaltyd berei en ongesuurde koeke gebak, en hulle het geëet.

Soos Abraham gedoen het, het Lot gasvryheid aan sy besoekers bewys (vgl. 18:3-8). Let daarop dat Lot in 'n huis gewoon het, wat 'n permanente verblyf impliseer, terwyl Abraham in 'n tent gewoon het, wat sy nomadiese tipe bestaan weerspieël (18:1-2, 6).

"Lot se trek van 'n tent wat hy naby Sodom opgeslaan het (13:12, 13) na 'n permanente verblyfplek in die stad het sy bereidwilligheid getoon om met ongebreidelde goddeloosheid te bestaan."

Génesis 19:4-5 - Hulle het nog nie gaan slaap nie toe die manne van die stad, die manne van Sodom, die huis omsingel: jonk en oud, die hele bevolking, almal saam. En hulle het na Lot geroep en aan hom gesê: Waar is die manne wat vannag na jou gekom het? Bring hulle na ons toe uit, dat ons hulle kan beken.

Die manne van Sodom wou homoseksuele verhoudings met Lot se besoekers hê. Die Mosaïese Wet het later alle homoseksuele gedrag as 'n doodsoortreding beskou (Lev. 18:22; 20:13; vgl. Rom. 1:26-27). Die Sodomiete se gebrek aan gasvryheid kontrasteer met Abraham se gasvryheid (18:1-8), en dit weerspieël hul verdorwe morele toestand.

"Met die groeiende prominensie van die homoseksuele beweging word daar nou gesê dat die sonde nie homoseksualiteit was nie, maar ongasvryheid en bende-verkragting."

"Die bewering lui dat toe Lot die twee engele (wat as mans verskyn het en vreemdelinge was vir die inwoners van Sodom) ontvang het, hy die plaaslike inwoners kwaad gemaak het omdat niemand hul geloofsbriewe ondersoek het nie. Toe die plaaslike inwoners dus geëis het om hulle te 'ken' (v. 5), wou hulle net met hulle kennis maak. Lot was egter verplig om gasvry teenoor die vreemdelinge te wees en sy gaste te beskerm, daarom het hy aangebied om sy dogters aan die skare te offer. En as die engele nie die manne van die stad verblind het nie, sou groepsverkragting plaasgevind het. Maar, die argument sluit af, homoseksuele verhoudings was nooit die bedoeling van die manne van Sodom nie. Hierdie siening het aanvanklik in 1955 prominensie gekry en is dikwels herhaal."

"Eksegeties kan die woord ken beteken 'maak kennis met'. Maar dit beteken ook 'om gemeenskap met te hê' en word ongeveer negentien keer in Genesis met daardie betekenis gebruik. Maar statistieke beslis nie die saak nie. Wat dit beslis, is die gebruik in vers 8, waar dit duidelik beteken dat Lot se dogters nie gemeenskap met 'n man gehad het nie. Dit kan beslis nie beteken dat hulle nog nooit met 'n man vertrou was nie. As gemeenskap die duidelike betekenis in vers 8 is, dan het dieselfde werkwoord in vers 5 duidelik dieselfde betekenis (alhoewel dit in verband staan met homoseksuele verhoudings in daardie vers). Die manne van Sodom het na die twee mans (engele) gesmag en homoseksuele verhoudings met hulle begeer."

'n Ander siening oor homoseksualiteit in die teks:

Esegiël 16:49-50, NIV: “En dít was die sonde van jou suster Sodom: Sy en haar dogters was arrogant, oorvoed en onbesorgd: hulle het nie die armes en behoeftiges gehelp nie. Hulle was hoogmoedig en het afskuwelike dinge voor my aangesig gedoen. Daarom het Ek hulle uitgeroei soos jy gesien het.”

Verder, as die mense rondom Lot se huis almal gay mans was, en Lot dit geweet het, sou dit sekerlik tevergeefs gewees het vir hom om sy maagdelike dogters aan hulle aan te bied?

Lot sou ten minste 'n rede gehad het om te glo dat die mense van Sodom sy aanbod sou aanvaar, aangesien hy so desperaat was om die vreemdelinge wat hy in sy huis toegelaat het, te beskerm.

Dit is heeltemal onskriftuurlik om tot die gevolgtrekking te kom dat Sodom en Gomorra vernietig is omdat hulle “gay stede” was.

Die verhaal van Sodom benader nie homoseksualiteit of seksuele oriëntasie nie, en gaan beslis nie daaroor dat God mense verwerp of wil vernietig as gevolg daarvan nie! Genesis 19 vertel ons van 'n woedende skare wat duidelik onherbergzaam en gierig was! Geen Joodse geleerdes voor die eerste eeu n.C. het enige van hierdie verhale uit Genesis of Rigters as verwant aan homoseksualiteit beskou nie – hoekom sou ons?

Génesis 19:6-8 - Daarop gaan Lot na hulle toe uit voor die ingang en sluit die deur agter hom toe en sê: My broers, moet tog nie kwaad doen nie. Kyk tog, ek het twee dogters wat geen man beken het nie; laat ek dié na julle uitbring, en doen met hulle soos dit goed is in julle oë. Net aan hierdie manne moet julle niks doen nie, want daarom het hulle onder die skaduwee van my dak ingekom.

Gasvryheid was vir Lot belangriker as seksuele moraliteit (vgl. Rigters 19:23-25). Kompromie met sondaars is geneig om waardes te verdraai. Lot het sy plig teenoor sy gaste (gasvryheid) as belangriker beskou as sy plig teenoor sy kinders (beskerming). Lot het sy dogters aan hierdie manne aangebied, maar Abraham het later sy seun aan die HERE aangebied (hoofstuk 22).

"Wanneer 'n man 'n vreemdeling ingeneem het, was hy verplig om hom te beskerm, selfs ten koste van die gasheer se lewe."

Génesis 19:9-10 - Toe antwoord hulle: Gee pad daar! En hulle sê: Hierdie een het gekom om hier as vreemdeling te vertoef en wil tog gedurig die baas speel. Nou sal ons jou meer kwaad doen as aan hulle. En hulle het sterk op die man, op Lot, aangedring en nader gekom om die deur oop te breek. Maar die manne

het hulle hand uitgesteek en Lot by hulle in die huis gebring en die deur toegesluit.

Argeoloë het bewyse gevind dat dit in hierdie tyd "nie ongewoon was vir huise om baie sterk mure en swaar klipdeure te hê nie". Dit kan deels verklaar waarom die manne van Sodom "nie Lot se woning kon binnegaan nie.

Génesis 19:11 - Toe slaan hulle die manne wat by die ingang van die huis was, klein en groot, met blindheid, sodat hulle tevergeefs na die ingang gesoek het.

Die morele blindheid van die Sodomiete het gelei tot hulle geestelike blindheid, en selfs tot fisiese blindheid (vgl. 2 Konings 6:18).

"Blykbaar was daar geen poging in die stad Sodom aangewend om 'n kerk vir hierdie skare te hê en om vir hulle te sê dat hulle oukei was, ten spyte van die feit dat hulle hierdie ding beoefen het nie."

Génesis 19:12-14 - Daarop sê die manne vir Lot: Wie het jy hier nog? 'n Skoonseun en jou seuns en jou dogters en almal wat jy het in die stad – bring hulle uit die plek uit; want ons gaan hierdie plek verwoes, omdat die geroep oor hulle groot is voor die aangesig van die HERE, en die HERE het ons gestuur om dit te verwoes. Toe gaan Lot uit en praat met sy skoonseuns wat met sy dogters sou trou, en sê: Maak julle klaar, gaan uit hierdie plek uit, want die HERE gaan die stad verwoes. Maar hy was in die oë van sy skoonseuns soos een wat gekskeer.

God het vir Noag gesê om sy vrou, sy seuns en hulle vrouens in die ark te bring vir beskerming (7:1, 7). Hy het dit gedoen, en hulle is gered. Die twee "manne" (engele) het vir Lot gesê om sy familie bymekaar te maak en gereed te wees om uit Sodom te ontsnap vir hulle beskerming. Maar sy skoonseuns, wat vermoedelik Sodomiete was, het vir sy waarskuwing gelag, en hulle is vernietig.

Dit is nie duidelik of Lot se twee dogters (v. 15) op hierdie tydstip getroud was of dat hulle verloof was nie. Die Hebreeuse deelwoord laat beide interpretasies toe.

Génesis 19:15-17 - En toe die dag begin breek, het die engele by Lot aangedring en gesê: Maak jou klaar, neem jou vrou en jou twee dogters wat by jou is, dat jy weens die ongeregtheid van die stad nie omkom nie. Maar hy het nog getalm. Toe gryp die manne hom en sy vrou en sy twee dogters aan die hand, omdat die HERE hom wou verskoon; en hulle lei hom uit en bring hom buitekant die

stad. En toe hulle hulle na buite uitgelei het, sê Hy: Vlug vir jou lewe!
Moenie omkyk nie, en moenie êrens in die Jordaanstreek bly staan nie. Vlug
na die gebergte, dat jy nie omkom nie!

Die engele se medelye, en Jahwe se medelye daaragter, staan uit in hierdie verse. Die engele moes Lot en sy gesin fisies uit die stad trek. Die skoonseuns het hulle nie vergesel nie (vgl. v. 31).

"Om aan te toon dat die redding van Lot in reaksie op die gebed van Abraham was, lees die verhaal so dat die woorde van die boodskappers ["weggevee," verse 15, 17] eksplisiet die woorde van Abraham se gebed ten behoeve van die regverdiges in die vorige hoofstuk ["wegvee," 18:23] herroep."

"Dit is die hele punt van die storie. God kon die stad Sodom vernietig het sonder om Lot of Abraham te vertel (18:17). Maar as gevolg van God se genade het Sy engele Lot en sy gesin gegryp en hulle met geweld na veiligheid gebring."

Toe Lot se familie uit Sodom was, moes hulle steeds verder wegvlug. Die engele het vir Lot gesê om na die berge te ontsnap om te verhoed dat hy deur die oordeel van Sodom weggevoer word.

Génesis 19:18-20 - Daarop antwoord Lot hulle: Ag nee, my Here! Kyk tog, u kneg het genade in u oë gevind, en U het u guns groot gemaak wat U aan my bewys het deur my in die lewe te behou. Maar ek is nie in staat om na die gebergte te vlug sonder dat die onheil my inhaal en ek sterwe nie. Kyk tog, hierdie stad is naby om daarheen te vlug, en dit is klein. Laat my tog daarheen vlug – is dit nie klein nie? – dat ek kan lewe!

Lot was dankbaar vir die engele se medelye, maar hy wou nie na die berge gaan nie. Hy het beweer dat rampe hom daar sou oorval en dat hy sou sterf. Soos dit geblyk het, sou dit beter gewees het vir Lot om toe in die berge te sterf as wat met hom gebeur het toe hy later daarheen gevlug het (vv. 30-38). Lot het die engele gesmeek om hom toe te laat om na die nabygeleë dorp Soar te gaan. Lot het steeds verkies om in die stad te woon, ten spyte van die morele korrupsie wat hy daar teëgekom het, in teenstelling met die lewe in die platteland.

Génesis 19:21-22 - En Hy sê vir hom: Kyk, Ek neem jou ook in hierdie saak in guns aan, sodat Ek die stad waarvan jy gespreek het, nie sal omkeer nie. Vlug gou daarheen, want Ek kan niks doen voordat jy daar aankom nie. Daarom noem hulle die stad Soar.

Een van die engele het Lot se versoek toegestaan en belowe om Soar nie ter wille van Lot te vernietig nie, en hy sou ook nie Sodom oordeel totdat Lot veilig in Soar was nie. "Zoar" (v. 22) beteken "onbeduidend" (ten minste in grootte).

Génesis 19:23-25 - Die son het oor die aarde opgegaan toe Lot in Soar aankom. En die HERE het swawel en vuur oor Sodom en Gomorra laat reën van die HERE uit die hemel, en Hy het hierdie stede omgekeer en die hele Jordaanstreek, ook al die inwoners van die stede en wat op die grond groei.

Dit was dagbreek toe Lot uiteindelik Soar bereik het. Toe het Yahweh "vuur en swael" uit die hemel gestuur van Sodom en Gomorra – die stede, al die inwoners van die stede, die hele omliggende gebied, en wat op die grond in daardie omgewing gegroei het. Alles wat Lot verkry het deur in Sodom te woon, het verbrand soos "hout, hooi en stoppels" (vgl. 1 Kor. 3:10-15).

Josefus het geskryf dat God 'n weerligstraal gestuur het om die stad aan die brand te steek (v. 24).

"Dit is moontlik dat God dit wonderbaarlik goedgevind het om 'n aardbewing op hierdie presiese oomblik te bepaal, wat groot hoeveelhede gas, gemengde swael met verskeie soute wat in oorvloed voorkom, kon vrystel en die vloei van asfalt-sypeling meetbaar kon verhoog. Weerlig kon alles aan die brand gesteeke het, en die hele land kon verteer word soos aangedui. Die Bybel is duidelik dat God natuurlike middele gebruik om Sy doel te bereik wanneer en in die mate wat dit beskikbaar is. Hy kon dit hier gedoen het."

"Die reën van die hemel kan nie slegs as 'n natuurverskynsel, soos 'n aardbewing, verklaar word nie; dit was uitsonderlik, nooit weer herhaal nie, en het die parade-illustrasie van die vurige eskatologiese oordeel teen die goddelose verskaf (bv. 2 Pet 2:6-9). Die tweelingrampe van Noag en Lot illustreer Jesus se lering oor die skielikheid van die koms van die Seun van die Mens (Lukas 17:26-30)."

Die apostel Petrus het Lot aangehaal as 'n voorbeeld van die HERE se "verlossing van die godvrugtiges uit die eerste beproewinge wat Hy gebruik om "die goddeloses te straf (2 Pet. 2:6-10).

Génesis 19:26 - En sy vrou het agter hom omgekyk, en sy het 'n soutpilaar geword.

Waarskynlik was die brandende natriumsulfaat ("swawel en vuur") wat neergereën het, wat Lot se vrou bedek het en wat haar in 'n "soutpilaar" verander het. Sy het klaarblyklik agter Lot gebly en het nog nie Soar bereik, soos hy, toe die vallende swawel op haar geval het nie. Die feit dat sy "teruggekyk" na Sodom, sowel as die feit dat sy agter Lot aan geloop het, toon dat sy huiwerig was om Sodom te verlaat.

"... iets tragies gebeur in ons wanneer ons die vlamme van 'n ou wellus aanblaas en talm oor die aangename tonele van 'n leefstyl wat ons verwoes het. As Hy jou deur die genade van God uit 'n leefstyl van verkeerde dinge lei, sal jy net jou herstel belemmer deur met verlange terug te kyk. Daar is iets omtrent 'n tweede blik – om te talm oor 'n selektiewe herinnering – wat ons swak maak teen die aantrekkingskrag van wat ons agtergelaat het."

Die apostel Johannes het gelowiges opgeroep om nie die wêreld of die dinge in die wêreld lief te hê nie – want hulle sal verbygaan (1 Johannes 2:15-17). Jesus het diegene wat net voor Sy wederkoms leef, gewaarsku om "aan Lot se vrou te dink" (Lukas 17:32).

Génesis 19:27-29 - En Abraham is vroeg in die môre na die plek waar hy voor die aangesig van die HERE gestaan het. Toe hy uitkyk oor Sodom en Gomorra en oor die hele land van die Jordaanstreek, sien hy dat die rook van die land optrek soos die rook van 'n smeltoond. En onderwyl God die stede van die Jordaanstreek verwoes, het God aan Abraham gedink en Lot uitgelei uit die omkering toe Hy die stede omgekeer het waar Lot woonagtig was.

Soos in die Vloedverhaal, het die skrywer die leser se aandag gefokus op die reaksie van individue op die oordeel eerder as op die vernietiging self. Hier is daardie individue Lot se vrou en Abraham. Later sal hulle Lot en sy dogters wees (vv. 30-38).

Die prentjie van Abraham, in verse 27 en 28, wat op 'n "hoogte" staan en afkyk na Sodom en Gomorra, is "soortgelyk aan dié van Moses, wat vir Israel intree in die stryd teen "die Amalekiete (Eks. 17:11-12). Lot se "gebedsversoek" van "die twee engele, aangaande Soar (vv. 18-20), kontrasteer skerp "met Abraham se gebed vir Sodom (18:23-32).

"Die vervanging van Abraham vir Lot in hierdie sin ["God het Abraham onthou," v. 29; vgl. 8:1] maak 'n belangrike teologiese punt. Lot is nie op eie meriete gered nie, maar deur Abraham se voorbidding."

Abraham het Lot twee keer gered: van die Mesopotamiese konings (14:16) en van Sodom.

Génesis 19:30 - En Lot het uit Soar opgetrek en saam met sy twee dogters gaan woon op die gebergte, want hy was bang om in Soar te bly; daarom het hy saam met sy twee dogters in 'n spelonk gaan woon.

Voorheen kon Lot nie genoeg plek vir homself en sy vee in die hele land vind nie (13:4-5), daarom het hy na Sodom verhuis. Toe hy nie in Sodom kon bly nie, wou hy nie na die berge gaan nie, omdat hy gedink het hy sou daar sterf (v. 19), daarom het hy na Soar gevlug. Hy het blykbaar ontdek dat dit erger was om

in Soar te woon as om in die berge te woon, daarom het hy na een van die berge verhuis en in 'n grot gewoon. Nou was hy opgesluit in 'n gat in 'n heuwel waar hy skaars plek gehad het om om te draai. In plaas daarvan om deur 'n groeiende gesin, dienaars en veewagters omring te word, was hy alleen met sy twee dogters en bang.

"Daar is lewens in die Bybel opgeteken wat tereg bakens genoem is. Daar is manne soos Bileam, Saul en Salomo, wat goed begin het, met elke moontlike voordeel, en toe hul loopbane in mislukking en ramp afgesluit het. So 'n lewe was dié van Lot, die neef van Abraham. ... Daar is skaars 'n lewe in die Skrif opgeteken wat voller is van ernstige en plegtige instruksies vir elke gelowige."

Génesis 19:31-38 - En die oudste het aan die jongste gesê: Ons vader is oud, en daar is geen man in die land om, na die reël van die ganse aarde, by ons in te gaan nie. Kom, laat ons aan ons vader wyn gee om te drink en met hom gemeenskap hou, sodat ons deur ons vader 'n geslag in die lewe kan hou. Hulle gee toe dié nag aan hulle vader wyn om te drink, en die oudste het gekom en met haar vader gemeenskap gehad sonder dat hy dit gewaar het toe sy gaan lê en toe sy opstaan. Die volgende dag sê die oudste aan die jongste: Kyk, ek het verlede nag met my vader gemeenskap gehad; laat ons hom vannag weer wyn gee om te drink; gaan dan in, hou met hom gemeenskap, dat ons deur ons vader 'n geslag in die lewe kan hou. Hulle gee toe dié nag weer aan hulle vader wyn om te drink, en die jongste het opgestaan en met hom gemeenskap gehad sonder dat hy dit gewaar het toe sy gaan lê en toe sy opstaan. So het dan die twee dogters van Lot by hulle vader bevrug geword, en die oudste het 'n seun gebaar en hom Moab genoem. Hy is die vader van die hedendaagse Moabiete. En die jongste het ook 'n seun gebaar en hom Ben-Ammi genoem. Hy is die vader van die hedendaagse Ammoniete.

Hierdie storie is so duidelik dat dit min verduideliking van my kant af nodig, alhoewel die kommentators 'n paar nuttige opmerkings gemaak het:

"Die impak van die eenheid fokus meer direk op 'n karakterisering van die vader. Die een wat sy dogters aangebied het vir die seksuele bevrediging van sy beseerde word nou die voorwerp van sy dogters se bloedsdanelike verhouding ... Om deur jou eie dogters verlei te word tot 'n bloedsdanelike verhouding met swangerskap wat volg is erg genoeg. Om nie te weet dat die verleiding plaasgevind het nie, is erger. Om 'n tweede keer slagoffer van die hele komplot te word, is erger as ooit."

"In tragiese ironie het 'n dronk Lot presies dieselfde daad uitgevoer wat hy self aan die manne van Sodom voorgestel het (19:8) – hy het met sy eie dogters geslaap."

"Dwarsdeur die antieke Nabye Ooste is bloedskande tussen vader en dogter as verkeerd beskou, en OT-wetgewing straf meer afgeleë vorme van bloedskande met die dood (Lev 20:12). Die feit dat sy dogters hom dronk moes maak, toon dat hulle bewustelik normale konvensies verontagsaam het. As gevolg van sy lesers se morele aannames, het die verteller dit nie nodig gevind om Lot se dogters se gedrag te verontwaardig [hewig te kritiseer] nie. Die feite het vanself spreek."

"Lot kon sy dogters uit Sodom neem, maar hy kon nie ... Sodom uit sy dogters neem nie."

"Die verslag is merkwaardig soortgelyk aan die verhaal van die laaste dae van Noag na sy redding uit die Vloed (9:20-27). Daar, soos hier, het die patriarg dronk geword van wyn en homself ontbloot in die teenwoordigheid van sy kinders. In beide vertellings het die daad ernstige gevolge gehad. Dus, aan die einde van die twee groot vertellings van goddelike oordeel, die Vloed en die vernietiging van Sodom, het diegene wat van God se toorn gered is, daarna in 'n vorm van sonde geval wat herinner aan diegene wat in die oordeel gesterf het. Dit is 'n algemene tema in die profetiese literatuur (bv. Jes 56—66; Mal 1)."

Moses het klaarblyklik hierdie verslag van Lot se bloedskande om ten minste twee redes ingesluit:

1. Hierdie verhaal verduidelik die oorsprong van die Moabitiese en Ammonitiese nasies, wat belangrike rolle in die latere geskiedenis van Israel as haar gewoontevyande gespeel het. "Moab" klink soos die Hebreeuse woorde wat vertaal word as "van die vader", en "Ammon" beteken "seun van my familie".

"Sy [Lot se] nalatenskap, Moab en Ammon (37v.), was bestem om die ergste vleeslike verleiding in die geskiedenis van Israel (dié van Baäl-Peor, Nu. 25) en die wreedste godsdienstige perversie (dié van Molek, Lev. 18:21) te bied."

2. Hierdie verhaal belig ook die vernederende effek wat die lewe in Sodom op Lot se dogters gehad het. Die skrywer het Lot se dogters gekritiseer deur hulle nie name te gee nie (vgl. Rut 4:1). Lot se ouer dogter was so desperaat om te trou dat sy die gevolge van die onlangse ramp oordryf het om – ten minste volgens haar denkwys – "ons familie [lyn] aan die lewe te hou deur ons vader" (v. 32).

"Die verhaal van Lot en sy familie behoort 'n ontnugterende herinnering te bied dat al ons besluite betekenisvol is, selfs dié van waar ons woon. Ons morele omgewing beïnvloed ons lewens

aansienlik. Om hierdie en baie ander redes smee die Nuwe Testament die gelowige voortdurend om gemeenskap te hê met diegene van soortgelyke kosbare geloof."

Uit 2 Petrus 2:6 tot 9 weet ons dat Lot 'n "regverdige" man was, alhoewel ons uit die verslag van hom in Genesis daaraan kan twyfel. Hy het gekies om te leef as, wat die Nuwe Testament noem, 'n "vleeslike" (NASB, HCSB) of "vleeslike" (AV, NKJV) of "wêreldse" (NIV, TNIV) gelowige (1 Kor. 3:3). Eers het hy "sy oë opgeslaan en die hele omgewing van die Jordaan gesien" (13:10). Toe het hy "vir homself die hele omgewing van die Jordaan gekies" (13:11). Toe het hy "gevestig in die stede van die omgewing van die Jordaan en sy tente tot by Sodom opgeslaan" (13:12). Toe het hy "by die poort van Sodom" gesit en as een van sy regters opgetree (19:1, 9). Toe het hy "gehuier" – terwyl Sodom se vernietiging dreig (19:16). Uiteindelik het hy bloedsbande met sy dogters in 'n grot gepleeg (19:30-38). Hoe ver is dit moontlik vir 'n gelowige om van God se wil af te wyk wanneer hy of sy aanhou om selfsugtige besluite te neem!

'n Belangrike openbaring van hierdie hoofstuk is dat dit dwaas is vir 'n gelowige om geheg te raak aan die dinge van hierdie wêreld. Dit sal hom of haar verderf, en God mag hierdie dinge vinnig en skielik vernietig.

"Daar is vandag baie mense wat dalk 'n geredde man is, maar as gevolg van sy lewenstyl of waar hy woon, verloor hy sy familie, sy invloed en sy getuigenis."

11. Abraham se verblyf by Gerar hfst. 20

Hoofstukke 20 en 21 plaas Abraham in Filistynse gebied. Abraham het nog nie die Beloofde Land verkry nie, maar moes steeds as 'n vreemdeling in 'n land woon wat nie sy eie was nie. Tussen die voorvalle rakende Abimelek in hierdie hoofstukke het die skrywer die rekord van Isak se geboorte ingevoeg, wat hoop gee dat die beloftes van God nog vervul sou word.

"Die stories oor die gevaar van die voorouer in heidense konings se harems vorm 'n innerlike raamwerk rondom die Abraham-siklus voor die oorgang na die volgende siklus in 22:20—25:11. Na Abraham se aanvanklike oproep na die Beloofde Land om 'n groot nasie te word, stel hy Sara onmiddellik in gevaar in Farao se harem. Nou, onmiddellik voor die geboorte van die beloofde saad, stel hy die matriarg in Abimelek se harem in gevaar."

Die skrywer het hoofstuk 20 as nog 'n chiasme saamgestel, met die fokuspunt Abimelek se aankondiging aan sy dienaars (v. 8). Twee dialoë vorm die hoofdele van die verhaal: die een tussen God en Abimelek (vv. 3-7), en die een tussen Abimelek en Abraham (vv. 9-13).

"Die fokus van die verhaal van hoofstukke 20 en 21 is op die verhouding tussen Abraham en die nasies. Abraham se rol is dié van 'n profetiese voorbidder, soos in die belofte 'al die volke op die aarde sal deur jou geseën word' (12:3). Hy het vir die Filistyne gebid (20:7), en God het hulle genees (v. 17). In die verhaal speel Abimelek die rol van 'n 'regverdige nie-Jood' met wie Abraham in vrede en seën kon saamleef. Daar is dus 'n geïmpliseerde kontras in die vertellings tussen hoofstukke 19 (Lot, die een wat die gemengde menigte uitbeeld) en 20 (Abimelek, die regverdige vreemdeling)."

Hierdie hoofstuk beskryf die negende krisis in die verhaal van God wat 'n erfgenaam vir Abraham voorsien.

"Blykbaar, kort na die aankondiging van 'n geboorte een jaar later, word Sara weer in 'n ander man se harem geneem. Die leser moet aflei dat as daar 'n erfgenaam is, hy in gevaar is om as Abimelek s'n gereken te word, nie as Abraham s'n nie. Maar Jahwe tree weer eens in en bewaar Sara (20.6b) en gee haar terug aan Abraham."

"... die episode is hoofsaaklik een van spanning: op die rand van Isak se geboorteverhaal word die einste Belofte in gevaar gestel, weggeruil vir persoonlike veiligheid. As dit ooit vervul moet word, sal dit baie min aan die mens verskuldig wees. Moreel sowel as fisies sal dit duidelik deur die genade van God bereik moet word."

Génesis 20:1 - En Abraham het daarvandaan weggetrek na die Suidland en gaan woon tussen Kades en Sur en in Gerar as vreemdeling vertoef.

Van die eikebome van Mamre naby Hebron het Abraham suidwaarts getrek na die Negev en hom tydelik daar gevestig. Niks van spesiale belang het blykbaar met Abraham en Sara daar gebeur nie, aangesien Moses hul tyd daar sonder kommentaar deurgebring het. Toe het hulle noordwaarts getrek naby Gerar, wat onder Filistynse beheer was. Abraham het natuurlik gereeld getrek, aangesien hy weiding vir sy kleinvee en beeste moes vind. Hy het 'n semi-nomadiese lewe gelei.

Génesis 20:2 - En Abraham het van Sara, sy vrou, gesê: Sy is my suster. Toe laat Abiméleg, die koning van Gerar, Sara haal.

Abraham het weer sy verhouding met Sara verkeerd voorgestel deur haar sy "suster" te noem (vgl. 12:13). Dit was 'n wanvoorstelling, want hoewel Sara inderdaad Abraham se halfsuster was (v. 12), was sy ook sy vrou. Deur haar as sy suster voor te stel, het Abraham geïmpliseer dat sy nie sy vrou was nie.

"Abraham het opgehou vra 'Wat is reg?' en het begin vra 'Wat is veilig?' en dit het tot sy ondergang gelei."

"Abraham is nie die enigste een wat oor en oor na dieselfde sonde terugkeer nie. Kyk terug in jou eie lewe na die afgelope paar dae of weke. Jy en ek keer terug na dieselfde patrone van sonde. Ons bring dieselfde dinge oor en oor voor die Here, nè? Dit is maklik om te sê: 'Abraham, jy moes beter geweet het!' Dit is egter moeiliker om hierdie basiese lesse self te leer."

"Abimelek" was 'n titel eerder as 'n eienaam (vgl. 26:1; Rigt. 8:31; 2 Sam. 11:21; Ps. 34 titel). Dit het "koninklike vader" of "die koning is my vader" beteken.

Abimelek het Sara in sy harem geneem as gevolg van Abraham se misleiding. Alhoewel sommige vroue steeds aantreklik is op 90-jarige ouderdom, kon Abimelek se motivering vir die neem van Sara die begeerte behels het om 'n verbond met Abraham deur die huwelik te sluit.

Génesis 20:3 - Maar God het in die nag by Abiméleg gekom in 'n droom en vir hom gesê: Kyk, jy sal sterwe ter wille van die vrou wat jy laat haal het, want sy is 'n getroude vrou.

Nietemin het God ingegryp om Sara se reinheid te bewaar. Hy het Abimelek in 'n droom gewaarsku oor Sara se werklike verhouding met Abraham. Drome was een van die primêre middele waardeur God Homself aan individue in Ou Testamentiese tye geopenbaar het, tesame met visioene en persoonlike ontmoetings (vgl. 15:1; Num. 12:6-8).

Génesis 20:4-5 - Maar Abiméleg het nog nie naby haar gekom nie; daarom het hy gevra: Here, sal U ook 'n regverdige nasie ombring? Het hy my nie self gesê nie: Sy is my suster? En sy het self ook gesê: Hy is my broer. In die onskuld van my hart en in die reinheid van my hande het ek dit gedoen.

Abimelek "het nie naby" Sara gekom nie (het nie seks met haar gehad nie). Owerspel het algemeen die doodstraf in die antieke Nabye Ooste tot gevolg gehad, wat die Mosaïese Kodes later gespesifiseer het (Lev. 20:10; Deut. 22:22). Ander antieke Nabye Oosterse tekste verwys na egbreuk as 'n "groot sonde" en 'n "groot misdaad", wat die erns van hierdie oortreding in die oë van die samelewing weerspieël.

Abimelek het Jahweh as "Here" aangespreek. Klaarblyklik het Abimelek herken dat die Persoon wat in sy droom met hom gepraat het, iemand met gesag oor hom was. Hy het 'n beroep op God gedoen om nie sy "volk" dood te maak nie, want wat Abimelek gedoen het, het hy onskuldig gedoen.

"In koning Abimelek ontmoet ons 'n heeltemal ander karakter as dié van Farao [hoofstuk 12]. Ons sien in hom 'n heiden wat deurdrenk is met 'n morele bewussyn van reg, en oop is om goddelike openbaring te ontvang, waarvan daar nie die geringste spoor in die koning van Egipte is nie."

Génesis 20:6 - Daarop antwoord God hom in die droom: Ek weet ook dat jy dit in die onskuld van jou hart gedoen het, en Ek self het jou daarvan teruggehou om nie teen My te sondig nie. Daarom het Ek jou nie toegelaat om haar aan te raak nie.

Abimelek het beweer dat hy 'n "onberispelike" (lett. "regverdige") nasie aanvoer (v. 4), dus sou ons verwag dat God genadig sou wees, aangesien Abraham gebid het dat die HERE nie die regverdiges saam met die goddelose sou vernietig nie (18:23-32), en God het presies dit gedoen. God was inderdaad genadig met Abimelek en sy volk (v. 6; vgl. v. 17). Vergelyk God se handeling met die onregverdiges in Sodom.

God het ook verduidelik dat Hy Abimelek daarvan weerhou het om teen Hom te sondig deur hom nie toe te laat om Sara "aan te raak" nie (vgl. v. 2).

Génesis 20:7 - Gee dan nou die man se vrou terug, want hy is 'n profeet; en hy sal vir jou bid, dat jy kan lewe. Maar as jy haar nie teruggee nie, weet dan dat jy sekerlik sal sterwe, jy en almal wat aan jou behoort.

God het Abimelek opdrag gegee om Sara aan haar man terug te gee en om Abraham, die "profeet", te vra om by God ("bid") vir hom in te tree. As Abimelek Sara nie aan Abraham teruggee nie, het God belowe dat Abimelek en al sy mense sekerlik sou sterf.

Moses het Abraham as 'n "profeet" geïdentifiseer. Dit is die eerste eksplisiete verwysing na 'n profeet in die Ou Testament. Profete het direkte openbarings van God ontvang, met ander namens God gepraat, en God geprys (1 Kron. 25:1). Hier sluit die rol van die profeet dié van voorbidder in, soos elders in die Skrif.

"Die term dui meer op 'n verhouding met God as op 'n vermoë om namens Hom te praat. Abraham se verhouding met God was die basis vir God se bevel dat Sara aan haar man terugbesorg moet word."

Vrees vir sy veiligheid het Abraham klaarblyklik daartoe gelei om hierdie tweede keer op te tree, al was sy vorige misleiding in Egipte onsuksesvol. Selfs die herhaalde beloftes van God het nie die vrees vir potensiële gevaar uit Abraham se hart verdryf nie.

God het 'n koning met "integriteit" (v. 5) gebruik om die regverdige profeet – wat onlangs dapper vir Sodom gepleit het – te bestraf toe Abraham se geloof gefaal het.

Génesis 20:8 - Abiméleg is toe die môre vroeg op en het al sy dienaars geroep en die hele saak voor hulle ore vertel. Toe was die manne baie bang.

Al Abimelek se dienaars was “baie bang” toe hulle uitgevind het wat God aan Abimelek geopenbaar het.

"Soos die matrose en die koning van Ninevé in die boek van Jona (1:16; 3:6-9), het die Filistyne vinnig en beslissend op God se waarskuwing gereageer. Soos Jona, was Abraham egter in hierdie vertelling 'n teësinne profeet."

Génesis 20:9-13 - En Abiméleg het Abraham laat roep en hom gevra: Wat het jy ons aangedoen? En wat het ek teen jou gesondig, dat jy oor my en my koninkryk 'n groot sonde gebring het? Dinge wat nie mag gebeur nie, het jy my aangedoen. Verder sê Abiméleg vir Abraham: Wat was jou bedoeling dat jy dit gedoen het? En Abraham antwoord: Ek het gedink daar is regtig geen vrees vir God in hierdie plek nie, sodat hulle my oor my vrou sal doodmaak. En sy is ook werklik my suster; sy is my vader se dogter, maar nie my moeder se dogter nie; en sy het my vrou geword. En toe God my uit die huis van my vader laat omswerf het, het ek aan haar gesê: Dit is die guns wat jy van jou kant aan my moet bewys – op elke plek waar ons kom, moet jy van my sê: Hy is my broer.

Toe Abimelek Abraham gekonfronteer het met wat hy gedoen het, en die ernstige gevolge wat sy wanvoorstelling op hierdie Filistyne kon gebring het, het Abraham sy redes vir sy optrede verduidelik. Hy het verkeerdlik aangeneem dat daar geen vrees vir God in Abimelek se mense was nie. En wat hy gesê het oor Sara as sy suster, was half waar: sy was sy halfsuster sowel as sy vrou. Oral waar Abraham en Sara gegaan het, het hy homself as Sara se broer voorgestel eerder as as haar man.

Génesis 20:14-16 - Toe neem Abiméleg kleinvee en beeste, ook slawe en slavinne, en gee dit aan Abraham. Ook sy vrou Sara het hy aan hom teruggegee. En Abiméleg sê: Daar lê my land voor jou oop; woon waar dit goed is in jou oë. En vir Sara sê hy: Hier gee ek aan jou broer duisend sikkels silwer. Kyk, dit is vir jou 'n bedekking van die oë met betrekking tot elkeen wat by jou is, sodat jy in elke opsig geregverdig is.

Hierdie verduideliking het Abimelek klaarblyklik tevrede gestel, aangesien hy vir Abraham "skape en beeste en slawe en diensmaagde," vryheid om in sy land te woon, en "duisend silwerstukke" gegee het. Hierdie geskenke was bedoel om dit vir almal duidelik te maak dat Abimelek Abraham vergewe het vir wat hy gedoen het.

So het God Abraham geseën ten spyte van sy misleiding, soos Hy gedoen het toe Abraham in Egipte was (12:16). Dit is nog 'n aanduiding van God se genade. God het nie net Sara se reinheid in Gerar bewaar nie, maar Hy het Abraham verder geseën. Hierdie voorval moet nie die leser lei om 'n laks siening van

sonde in te neem nie, maar om te sien dat "waar die sonde meer geword het, die genade nog meer oorvloedig geword het" (Rom. 5:20).

Génesis 20:17-18 - Toe het Abraham tot God gebid, en God het Abiméleg gesond gemaak; ook sy vrou en sy slavinne, sodat hulle kon baar. Want die HERE het elke moederskoot van die huis van Abiméleg geheel en al toegesluit ter wille van Sara, die vrou van Abraham.

Abraham het sy vergifnis vir Abimelek se behandeling van Sara getoon deur vir hom te bid. God het al die moederskoot van die vroue in Abimelek se huishouding toegesluit, maar Abraham se gebede het daartoe gelei dat God hierdie oordeel opgehef het.

Hierdie voorval toon en kontrasteer God se getrouheid aan Abraham en Abraham se ontrouheid aan God (vgl. 2 Tim. 2:13). God se uitverkorenes kan nie Sy uiteindelijke planne vir hulle vernietig deur te misluk nie. Abraham het geleer dat Jahwe Sy verbond sal handhaaf en Sy beloftes sal vervul ten spyte van die voortdurende mislukkings van Sy uitverkorenes.

Die regverdige Abimelek in hierdie hoofstuk, wat nie deel van Abraham se familie was nie, kontrasteer met Lot wat in die vorige hoofstuk soos 'n heiden opgetree het, al was hy deel van Abraham se familie.

God vereis van Sy mense om reinheid in die huwelik te handhaaf, en om na Hom te kyk om te voorsien wat Hy belowe het.

12. Die geboorte van Isak 21:1-21

God het getrou bewys aan Sy belofte – om vir Abraham 'n seun van Sara te gee – deur vir Isak te voorsien. Abraham en Sara het op die vervulling van hierdie belofte gereageer met lof en gehoorsaamheid. Ismael het egter 'n bedreiging vir Abraham se erfgenaam, Isak, geword, en gevolglik het Abraham Ismael weggestuur na die woestyn, waar God voortgegaan het om vir hom en sy moeder te sorg, soos Hy belowe het (16:10).

God se voorsiening en Abraham en Sara se reaksie 21:1-8

Die klem in hierdie kort gedeelte is op God se getrouheid en mag, beide in die nakoming van Sy belofte, en in die wonderbaarlike voorsiening van 'n erfgenaam deur Sara, ten spyte van Abraham en Sara se ouderdom (v. 2; vgl. 17:16; 18:14).

Génesis 21:1-2 - En die HERE het Sara besoek soos Hy belof het; en die HERE het aan Sara gedoen soos Hy gespreek het: Sara het bevrug geword en vir Abraham in sy ouderdom 'n seun gebaar op die bepaalde tyd wat God genoem het.

Let op die herhaling: "soos Hy belowe het," en "waarvan God gespreek het." Die spanning om die geboorte van Abraham se erfgenaam te verwag, bedaar uiteindelik – maar slegs tydelik.

God het Sara "besoek" (AV, NKJV, ESV, RSV), "na haar toe gekom" (HCSB), "kennis geneem" van haar (NASB), "genadig teenoor haar gewees" (NIV, TNIV), en "guns bewys" aan haar (NEB, v. 1). Die Hebreeuse woord wat hier gebruik word, is 'n algemene metafoor wat God se ingryping in die natuur en menslike sake beskryf. Dit verskyn ook toe God ingegryp het om die Israeliete uit Egiptiese slawerny te red (50:24-25; Eks. 4:31), en toe Hy 'n hongersnood beëindig het (Rut 1:6). Dit kom ook voor toe Hy Hanna laat swanger raak het (1 Sam. 2:21), en toe Hy die Joodse ballinge uit die Babiloniese ballingskap huis toe gebring het (Jer. 29:10). Dus beklemtoon hierdie woord se teenwoordigheid hier die belangrike betekenis van Isak se geboorte.

McGee het nege ooreenkomste tussen die geboorte van Isak en die geboorte van Jesus gelys: (1) Hulle was albei belowe. (2) Met beide geboortes was daar 'n lang tyd tussen die belofte en die vervulling. (3) Die aankondigings van die geboortes het vir Sara en Maria ongelooflik en onmoontlik gelyk. (4) Beide Isak en Jesus is voor hul geboortes genoem. (5) Beide geboortes het op God se bestemde tyd plaasgevind. (6) Beide geboortes was wonderbaarlik. (7) Beide seuns was 'n besondere vreugde vir hul vaders. (8) Beide seuns was gehoorsaam aan hul vaders, selfs tot die dood toe. (9) Die wonderbaarlike geboorte van Isak is 'n beeld van die opstanding van Christus. Ook het beide geboortes daartoe gelei dat hul moeders hulle verheug het in God se goedheid teenoor hulle.

Génesis 21:3-7 - En Abraham het sy seun wat vir hom gebore is, wat Sara vir hom gebaar het, Isak genoem. En Abraham het sy seun Isak besny toe hy agt dae oud was, soos God hom beveel het. En Abraham was honderd jaar oud toe sy seun Isak vir hom gebore is. En Sara het gesê: 'n Gelag het God my berei: elkeen wat dit hoor, sal oor my lag. Verder sê sy: Wie kon ooit aan Abraham voorspel het: Sara soog kinders? Want ek het 'n seun gebaar in sy ouderdom.

Isaac se naam ("Lag") was om twee redes gepas:

1. Isak sou 'n bron van vreugde vir sy ouers wees as die "vervulling van God se belofde saad (v. 6).
2. Beide Abraham en Sara het "gelag" – onderskeidelik in vreugde en ongeloof – toe hulle meegedeel is dat God gekies het om hulle te seën deur hulle so laat in hul lewe 'n seun te gee (v. 7; vgl. 17:17; 18:12).

Abraham se gehoorsaamheid, deur sy seun "Isak" te noem (17:19) en hom op die agtste dag te besny (vgl. 17:12), was 'n uitdrukking van aanbidding.

Génesis 21:8 - En die kind het opgegroeï en is gespeen. En Abraham het 'n groot maaltyd berei op die dag toe Isak gespeen is.

Speen sou normaalweg op die ouderdom van twee of drie plaasgevind het (vgl. 1 Sam. 1:22-24; Hos. 1:8; 2 Mak. 7:27-28).

Die verdrywing van Ismael en Hagar 21:9-14

Alles was nie goed in Abraham se huishouding nie, al het God die beloofde erfgenaam voorsien. Ismael was 'n potensiële mededinger vir Isak se erfenis. Hierdie gedeelte beskryf nog 'n krisis in die verhaal van Abraham se erfgenaam. Dit was die tweede keer dat Sara Hagar hard behandel en haar uit Abraham se woonplek verdryf het (vgl. 16:6).

Génesis 21:9-10 - Toe sien Sara hoe die seun van Hagar, die Egiptiese slavin, wat sy vir Abraham gebaar het, spot; en sy sê aan Abraham: Jaag hierdie slavin en haar seun weg, want die seun van hierdie slavin mag nie saam met my seun Isak erwe nie.

Normaalweg in die antieke Nabye Oosterse kultuur het die seun van 'n byvrou die erfgenaam van sy moeder geword, maar nie van sy vader nie (vgl. Rig. 9:1-3). Noudat Abraham 'n seun by sy vrou gehad het, wou Sara nie hê dat Ismael Isak se erfenis moes deel nie. Die Hebreeuse woord wat as "spot" vertaal word (v. 9) kom van dieselfde wortel as Isak se naam, en beteken "lag". Hierdie deelwoord is egter hier in die intensiewe vorm in Hebreeus, wat aandui dat Ismael nie bloot "gelag" het nie, maar Isak wreed bespot het (vgl. Gal. 4:29, "vervolg" het). Ismael het minagting vir Isak getoon, soos Hagar Sarai verag het (16:4).

Génesis 21:11 - En die woord was baie verkeerd in die oë van Abraham vanweë sy seun.

Abraham het natuurlik ontsteld gevoel deur hierdie situasie, aangesien hy beide Ismael en Isak liefgehad het, en hy sou Ismael vermoedelik nooit weer sien nie (vgl. 17:18).

"... Abraham se insig in die dieper kwessies van die saak was in hierdie geval vervaag deur die baie sterk geneentheid wat hy vir Ismael gevoel het."

Génesis 21:12-13 - Maar God het aan Abraham gesê: Laat dit nie verkeerd wees in jou oë ter wille van die seun en van jou slavin nie. Luister na Sara in alles wat sy van

jou verlang, want deur Isak sal daar vir jou 'n nageslag genoem word. Maar Ek sal ook die seun van die slavin tot 'n nasie maak, omdat hy jou kind is.

God het weer aan Abraham verskyn (die sewende openbaring) om hom te verseker dat Sara se begeerte – dat Abraham se nageslag deur Isak, nie Ismael nie, genoem sou word – in harmonie met Sy wil was (vgl. 17:19-21). God het ook belowe om 'n nasie uit Ismael se nageslag te maak, aangesien hy ook Abraham se seun was.

"Die sleutel tot Sarah se eis lê in 'n klousule in die wette van Lipit-Ishtar waar bepaal word dat die vader vryheid aan die slavin en die kinders wat sy vir hom gebaar het, kan verleen, in welke geval hulle hul deel van die vaderlike eiendom verbeur."

Die wette van Lipit-Ishtar was wette wat die lewe in Mesopotamië beheer het en wat die Mosaïese Wet voorafgegaan het.

Génesis 21:14 - Toe is Abraham die môre vroeg op, en hy het brood en 'n sak met water geneem en dit aan Hagar gegee deur dit op haar skouer te sit, en ook die kind, en haar weggestuur. Sy het toe weggegaan en rondgedwaal in die woestyn van Berséba.

Die geboorte van Isak het blykbaar 'n baie sterker geloof in Abraham voortgebring. Let op Abraham se onmiddellike reaksie, van toe af, op God se instruksies aan hom (vgl. 22:3).

Abraham het voorsiening gemaak vir die tydelike behoeftes van Hagar en Ismael deur hulle brood en water vir hul reis te gee. Hagar wou blykbaar na Egipte terugkeer, aangesien sy suidwaarts gegaan het en "rondgeswerf het in die woestyn van Berseba", wat aan die noordelike rand van die Negev was.

Sommige interpreteerders glo dat God Abraham aangemoedig het om Hagar weg te stuur, naamlik om haar van homself en Sara te skei. Ander glo dat God hom aangemoedig het om van Hagar te skei.

"Maar hoe kon God vir Abraham vra om kwaad te doen as egskedding altyd 'n sonde is? Die antwoord moet wees dat egskedding in hierdie geval óf nie 'n sonde is nie, óf die minste van twee euwels is."

Vir ander gevalle waar God blykbaar egskedding beveel het, sien Deuteronomium 21:10 tot 14 en Esra 9 en 10. Aangesien God die reëls maak, kan Hy alleen hulle ook verander volgens Sy soewereine wil. Of Abraham en Hagar nou geskei of uitmekaar gegaan het, die resultaat was dieselfde: Hulle het nie meer kontak met mekaar gehad nie, sover ons weet.

"... selfs in daardie kultuur was dit verwerplik om Ismael weg te stuur. Wanneer 'n surrogaatvrou 'n seun vir jou man gebaar het, kon daardie moeder en kind nie weggewys word nie, selfs al het die eerste vrou later aan 'n seun geboorte gegee. Dit verklaar deels Abraham se huiwering om te doen wat Sara geëis het (v. 11)."

Die fokus van hierdie openbaring in verse 9 tot 14 is 'n verduideliking van God se doeleindes vir elk van die twee seuns. God sou Abraham seën deur Ismael sowel as deur Isak.

"Soos Kain beide verbanning van die goddelike en beskerming deur die goddelike gely het, so is Ismael beide verloorder en wenner, afgesny van wat syne moes wees, maar 'n beduidende afstamming belowe."

God se sorg vir Ismael en Hagar 21:15-21

Génesis 21:15-21 - En toe die water in die sak op was, het sy die kind onder een van die bosse neergewerp en geloop en op 'n afstand gaan sit so ver as 'n boog kan skiet; want sy het gesê: Ek wil die dood van die kind nie aansien nie. En sy het op 'n afstand gaan sit en haar stem verhef en geweene. Toe hoor God die stem van die seun, en die Engel van God het na Hagar geroep uit die hemel en haar gevra: Wat is dit met jou, Hagar? Wees nie bevrees nie, want God het na die stem van die seun geluister op die plek waar hy is. Staan op, tel die seun op en hou hom vas met jou hand, want Ek sal hom 'n groot nasie maak. Daarop het God haar oë geopen, en sy sien 'n put! En sy het geloop en die sak vol water gemaak en die seun laat drink. En God was met die seun; en hy het opgegroeï en in die woestyn gewoon en 'n boogskutter geword: hy het in die woestyn Paran gewoon; en sy moeder het vir hom 'n vrou uit Egipteland geneem.

Waltke het ses parallelle uitgewys tussen Hagar en Ismael se trek, en Abraham en Isak s'n (hoofstuk 22).

Die slotbeskrywing van Ismael se ervarings (vv. 15-21) verskaf noodsaaklike inligting wat nodig is om latere verwysings na hom en sy nageslag te verstaan en te waardeer: "Ek sal hom tot 'n groot nasie maak" (v. 18), en "hy het in die woestyn Paran gewoon" (v. 21). Ismael het die vader van 12 seuns geword (25:13-16), soos Jakob ook. Uit Ismael se seuns het die Arabiese nasies gekom, wat sedertdien die hooftenstanders van die Israeliete was. Die term "Arabiër" (iemand uit Arabië) het vir die eerste keer in die negende eeu v.C. in gebruik gekom. Hagar het 'n vrou vir haar seun uit haar vaderland gekies: Egipte (v. 21).

"In hierdie opsig toon sy nie die wysheid wat Abraham gebruik het deur, soos hy gedoen het, 'n godvresende vrou vir sy seun te kies nie."

"Die prentjie van Ismael as die verwerpte seun is volledig: hy is die seun van 'n slavin, getroud met 'n Egiptenaar, leef buite normale sosiale grense, en word onthou vir sy vyandighede."

God maak nie net beloftes nie, maar Hy maak ook voorsiening. Sy voorsiening van wat Hy belowe het, lei tot groot vreugde en behoort te lei tot skeiding van wat ook al Sy seënprogram mag belemmer. (Sien Paulus se gebruik van hierdie verslag in Galasiërs 4:21 tot 31.)

13. Abimelek se verbond met Abraham 21:22-34

Die skrywer het moontlik hierdie voorval in die teks ingesluit, deels omdat dit die getuienis van 'n nie-Joodse koning oor God se getrouheid opteken (v. 22), maar ook om Abraham se sterk getuienis oor God se getrouheid op te teken (v. 32-33). Verder stel dit die weg voor vir Isak se handeling met Abimelek in hoofstuk 26.

"Hierdie toneel vind plaas terselfdertyd as die gebeure van Toneel 6 [21:1-21], maar fokus op verskillende karakters en spanning. Hierdie tweede konflik met Abimelek skep 'n hake rondom die Isak-geboorteverhaal. Terwyl die eerste konflik, Toneel 5 (20:1-18), die gevaar van die saad betref, het die tweede konflik, Toneel 7 (21:22-34), die gevaar van die land (d.w.s. putregte) betref."

Génesis 21:22-24 - In dié tyd het Abiméleg en Pigol, sy leërowerste, met Abraham gespreek en gesê: God is met jou in alles wat jy doen. Sweer dan nou vir my hier by God dat jy met my en my kroos en my nageslag nie vals sal handel nie; dieselfde guns wat ek jou bewys het, moet jy aan my bewys en aan die land waarin jy as vreemdeling vertoef. En Abraham antwoord: Ek sweer.

God se seën van Abraham het onder andere tot sy materiële voorspoed gelei. In reaksie op Abimelek se inisiatief het Abraham ingestem om 'n verbond, of verdrag van vredsamese naasbestaan, met hom te sluit. Hierdie verdrag het Abraham in staat gestel om God vrylik te leef, te dien en te aanbid, sonder bekommernis of bedreiging van sy bure, in die Beloofde Land.

Aangesien Abraham 'n magtige individu in die land geword het, as gevolg van God se seën, het koning Abimelek 'n bilaterale verdrag met hom begin vir sy eie beskerming. Dit was blykbaar dieselfde "Abimelek" met wie Abraham voorheen te doen gehad het (hoofstuk 20).

"Phicol" (v. 22) lyk 'n titel eerder as 'n eienaam te gewees het, waarskynlik van Anatoliese oorsprong. Anatolië is die antieke naam vir wat nou die westelike deel van moderne Turkye is.

Génesis 21:25-32 - Maar Abraham het Abiméleg aangespreek oor 'n put wat die dienaars van Abiméleg met geweld geneem het. Daarop antwoord Abiméleg: Ek weet nie wie dit gedoen het nie, en jy het my dit ook nie meegedeel nie, en ek het daar ook niks van gehoor nie as net vandag. Toe neem Abraham kleinvee en beeste en gee dit aan Abiméleg; en hulle twee het 'n verbond gesluit; Abraham het naamlik die sewe oilammers van die kleinvee eenkant uitgekeer. Toe sê Abiméleg vir Abraham: Wat beteken hierdie sewe oilammers wat jy uitgekeer het? En hy antwoord: Die sewe oilammers moet jy uit my hand aanneem, sodat dit vir my 'n getuienis kan wees dat ek hierdie put gegrawe het. Daarom noem hulle dié plek Berséba, omdat hulle twee daar gesweer het. So het hulle dan 'n verbond gesluit in Berséba. Daarna het Abiméleg en Pigol, sy leërowerste, klaargemaak en na die land van die Filistyne teruggegaan.

Putte was uiters belangrik in die lewe van semi-nomades soos Abraham (v. 25). Abraham, veral omdat hy 'n welgestelde eienaar van groot troppe en kuddes was, het baie water vir sy diere nodig gehad.

Abraham en Abimelek het 'n gelykheidsverbond gesluit (d.w.s. tussen gelykes, vv. 31-32). Dit is die eerste van verskeie gelykheidsverbonde in Genesis (vgl. 26:28; 31:43-45). Hierdie verbondsverdrag was 'n merkwaardige erkenning van Abraham se status en seën deur God, en 'n uitdrukking van Abimelek se vertroue in die toekomstige bestaan van die patriarg se familie.

"Berseba" (v. 31; vgl. v. 14) was een van die belangrikste plekke dwarsdeur Ou Testamentiese tye, wat "Eed van Sewe" of "Eedput" beteken. Dit het Abraham se besitting geword met die betaling van "sewe oilammers" (v. 28; vgl. 26:33).

Kritici van die historisiteit van die patriargale vertellings het daarop gewys dat verwysings na "die land van die Filistyne" in Genesis (vv. 32, 34; vgl. 26:1) bewyse is dat die Bybel foute bevat. Hierdie kritici glo dat die Filistyne eers omstreeks 1200 v.C. Kanaän binnegegaan het, terwyl Abraham klaarblyklik ongeveer 800 jaar tevore geleef het. Hulle baseer hierdie aanname op die gebrek aan argeologiese bewyse van Filistynse besetting. Maar dit is 'n argument uit stilswye. Miskien sal daar eendag argeologiese bewyse ontdek word wat die teenwoordigheid van die Filistyne in Kanaän in Abraham se tyd bevestig.

Een verduideliking van hierdie verwysing na Filistyne is dat die Filistyne van Genesis vreedsaam was, en dié van Rigters en later was oorlogagtig. Miskien beskryf dieselfde naam 'n vroeëre maar heeltemal

ander ras van mense. Hulle het moontlik gelyk soos die latere 13de-eeuse Filistyne, wat ook uit die Egeïese gebied na Kanaän geëmigreer het. Of miskien was die Filistyne van 2000 v.C. Minoïes en dus vreedsaam, terwyl dié van 1200 Miceeners en dus oorlogagtig was. Ander verduidelikings volg:

"Ek glo dat die Filistyne van die naburige kus van Afrika gekom het, moontlik van Benede Egipte, hoewel Josephus blykbaar Kaftor, hul antieke tuiste, hoër op in die vallei van die Nyl plaas."

"Ek stel voor dat die Filistyne van Genesis die eerste golf van Seevolke van die Egeïese See verteenwoordig, en dat die latere Filistyne die laaste golf verteenwoordig (vgl. 1200 v.C.)."

"Bybelse historiese data is akkuraat tot 'n mate wat die idees van enige moderne kritiese studente verreweg oortref, wat konsekwent geneig was om aan die kant van hiperkritiek te dwaal."

Génesis 21:33-34 - En hy het 'n tamarisk in Berséba geplant en daar die Naam van die HERE, die ewige God, aangeroep. En Abraham het baie dae as vreemdeling in die land van die Filistyne vertoef.

Deur 'n boom te plant, het Abraham sy vasberadenheid aangedui om in daardie streek te bly. Tamariskbome was lanklewend en immergroen. Hierdie boom was 'n gepaste simbool van die blywende genade van die getroue God, wat Abraham nou as "die Ewige God" (El Olam) herken het.

"Die Hebreeuse woord 'olam' word dikwels vertaal met 'ewig', 'ewigheid', maar dit bevat nie die konsep van tydloosheid of bonatuurlike tyd nie, maar eerder van tyd wat vorentoe en agtertoe strek sonder einde."

Abraham het nou die eerste, klein deeltjie – soos 'n eerste paalement – van die land wat God hom belowe het, besit.

"Deur Abraham regte op 'n put te gee, het Abimelek [sic] dit vir Abraham moontlik gemaak om permanent daar te woon en het hy sy wettige reg op ten minste water erken. Met ander woorde, na soveel vertragings lyk dit asof die beloftes van land en nageslag uiteindelik op pad is na vervulling."

"Die leser word gedwing om te vra waarom die outeur voortdurend aandag vestig op die feit dat Abraham gedurende hierdie tyd by die Filistyne gewoon het [vgl. verse 32, 34]. Die doel van sulke herinneringe kan wees om Abraham uit te beeld as iemand wat nog nie die volledige vervulling van God se beloftes ervaar het nie."

In teenstelling met Abraham se vroeëre vrees vir Abimelek (hoofstuk 20), sien ons nou hoe hy dapper teen hierdie magtige koning opstaan. Sy veranderde houding was klaarblyklik die gevolg van God se genade om die patriarg te sien soos Hy belowe het.

Vreedsame interpersoonlike verhoudings met diegene wat God erken, stel die gelowige in staat om sy of haar geloof vrylik te verkondig (vgl. 1 Tim. 2:1-4).

14. Die offer van Isak 22:1-19

In gehoorsaamheid aan God se bevel het Abraham sy beloofde erfgenaam na die land Moria geneem om hom aan die HERE te offer. Omdat Abraham bereid was om sy "eniggebore seun" dood te maak, het God hom genadiglik daarvan weerhou om Isak dood te maak en belowe om hom verder te sien vir sy gehoorsaamheid. Abraham het die plek herdenk deur dit te noem: "Die HERE Sal Voorsien."

"Op die ouderdom van 75 het Abraham by die 'Skool van Geloof' ingeskryf. Nou was hy oor die 100, en hy het steeds sielstrekende ervarings gehad. Ons is nooit te oud om nuwe uitdagings die hoof te bied, nuwe gevegte te veg en nuwe waarhede te leer nie. Wanneer ons ophou leer, hou ons op groei; en wanneer ons ophou groei, hou ons op leef."

Warren Wiersbe het die toetse wat Abraham ondergaan het, hersien: die familietoets, toe hy sy geliefdes moes verlaat en na 'n nuwe land moes trek; die hongersnoodtoets, toe hy na Egipte afgegaan het; die gemeenskapstoets, toe Lot van hom geskei het; die gevegstoets, toe hy die Mesopotamiese konings verslaan het; die fortuintoets, toe hy nee gesê het vir Sodom se rykdom; die vaderskapstoets, toe Sara ongeduldig met God geword het; en die afskeidstoets, toe Ismael hom verlaat het. Ons kan die offer van Isak Abraham se kindlike toets noem, omdat dit sy liefde vir God en Isak getoets het.

God het Abraham geroep om vyf groot offers te bring: sy geboorteland, sy uitgebreide familie, sy neef Lot, sy seun Ismael en sy seun Isak. Elke offer het iets behels wat natuurlik vir Abraham dierbaar was, maar elke offer het tot groter seëninge van God gelei. Voorheen het God Abraham geroep om homself van sy verlede af te sny (12:1; 21:14); nou het Hy hom geroep om homself van sy toekoms af te sny.

Hierdie verhaal demonstreer ook die sterk vertroue wat Abraham in God op hierdie tydstip gehad het. "Hy het gereken dat God selfs uit die dood kan opwek" (Heb. 11:19). Dit is hoekom Abraham bereid was om Isak dood te maak. Blykbaar het Abraham tot die gevolgtrekking gekom dat, as God hom en Sara in staat kon stel om so laat in hul lewe 'n seun te baar, God Isak uit die dood kon opwek (vgl. Rom. 4:19-21).

Joodse tradisie verwys na hierdie hoofstuk as die Akedah, van die Hebreeuse woord wayya'aqod, wat in vers 9 as "gebonde" vertaal word.

"Met hierdie hoofstuk bereik ons die klimaks van Abraham se geloofslewe – die hoogste toets en die hoogste oorwinning."

"Die sewende krisis [ek glo dit is die elfde] kom op 'n punt in die verhaal wanneer ons dit die minste verwag en is sonder twyfel die grootste krisis van almal. Nadat alle struikelblokke skynbaar oorkom is en alle potensiele mededingers uitgeskakel is, vra God nou vir Abraham se enigste seun wat Hy liefhet. Die genadige ingryping van God en die herbevestiging van die basiese belofte van 12:1-3 in 22:15-18 blyk die Abraham-siklus af te sluit op die oomblik wanneer geloof oor die grootste struikelblok van alles, die dood, triomfeer."

"Ons geloof word nie werklik getoets totdat God ons vra om te verduur wat ondraaglik lyk, te doen wat onredelik lyk, en te verwag wat onmoontlik lyk."

Génesis 22:1-2 - Ná hierdie dinge het God Abraham op die proef gestel en aan hom gesê: Abraham! En hy antwoord: Hier is ek! Toe sê Hy: Neem jou seun, jou enigste, wat jy liefhet, Isak, en gaan na die land Moría en offer hom daar as brandoffer op een van die berge wat Ek jou sal aanwys.

Hierdie voorval het plaasgevind 'n rukkie na die gebeure wat in die hoofstukke onmiddellik voor hierdie een opgeteken is, klaarblyklik 'n paar jaar later.

God se openbaring aan Abraham (Sy agtste wat in die Skrif opgeteken is) het gekom om Abraham se geloof te toets (d.w.s. om die karakter en krag daarvan te bewys; vgl. Jakobus 2:21-23).

"Die lewe is 'n opeenvolging van toetse, want karakter is slegs moontlik deur dissipline."

Die Hebreeuse teks sê dat "die God" Abraham getoets het (v. 1). Die teenwoordigheid van die bepaalde lidwoord voor "God" onderstreep die feit dat dit die ware God, die egte Godheid, was wat hierdie versoek gemaak het, nie 'n valse god of 'n demoon nie (vgl. 41:32). Die ware God het Abraham se liefde vir Homself getoets, en nie bloot sy geloof nie (v. 2). Sulke toetsing (Heb. nsh) wys hoe iemand werklik is, en dit behels gewoonlik moeilikheid of ontbering (vgl. Eks. 15:25; 16:4; 20:20; Deut. 8:2, 16; 13:3; Rigt. 2:22; 3:1, 4; 1 Kon. 10:1; Job 1—2; Dan. 1:12, 14; Matt. 4:1-11; Mark. 1:12-13; Luk. 4:1-13).

"Hierdie toneel bied die radikale aard van ware geloof: ontsaglike eise en ongelooflike seëninge."

"Die ... beste benadering tot die gedeelte is dat God 'n werklike menslike offerande beveel het en dat Abraham van plan was om Hom ten volle te gehoorsaam."

"Hoe kon God 'n menslike offerande eis, wanneer Hy in beginsel onveranderlik teen so 'n praktyk gekant is?' Die antwoord moet soos volg gegee word: Wat God eintlik wou hê Abraham moes gee, was die geestelike offer van sy seun. ... Maar dan ontstaan die probleem. Waarom het God gevra vir die geestelike offer in die vorm van 'n materiële offerande? ... God het slegs een ding gevra: die geestelike oorgawe, die teruggee aan Hom van hierdie groot gawe wat Hy aan Abraham gegee het."

Die "land Moria" (v. 2; letterlik "Waar die HERE Voorsien" of "Waar die HERE Verskyn") was die bergagtige land rondom Jerusalem. Hierdie gebied was ongeveer 45 myl noord van Berseba geleë, wat 'n twee- of drie-dae lange reis vir Abraham en Isak sou gewees het. Gedurende hierdie tyd sou Abraham baie versoekings en geleenthede gehad het om terug te draai. "Moria" was moontlik die naam wat die Israeliete hierdie gebied na hierdie gebeurtenis gegee het. Op hierdie berge het God se engel later aan Dawid verskyn, wat 'n altaar vir die HERE gebou het (2 Sam. 24:16-25). Hier het Salomo ook sy tempel gebou (2 Kron. 3:1), en Jesus Christus het gesterf. 'n Berg was 'n geskikte plek vir Abraham om God te ontmoet (vgl. v. 14).

Verse 1 en 2 verwys na 'n tweede keer dat God Abraham geroep het, wat ooreenstem met die eerste roeping in 12:1 tot 3, waarin Hy vir Abraham gesê het om sy huis te verlaat om na 'n ander plek te gaan.

"Die herhaling van hierdie motiewe vorm 'n inklusie in die narratiewe struktuur van die Abrahamitiese narratief, wat die volledige siklus in die patriarg se ervaring uitwys. Die verwysing na die vorige roeping sou ook gehoorsaamheid aan die huidige een aangespoor het, in baie opsigte 'n moeiliker reis in God se rigting."

Die HERE het Abraham nie gevra om groter offers aan Hom, die ware God, te bring as wat sy heidense bure bereid was om aan hulle valse gode te bring nie. Kanaänitiese godsdiens het kinderooffers behels, maar ons weet nie met sekerheid of die Kanaäniete dit reeds in Abraham se tyd beoefen het nie.

"Die eis [om Isak te offer] is inderdaad slegs gemaak om te bewys dat Abraham nie agter die heidene was in die selfverloënde oorgawe van sy liefling aan sy God nie, en dat wanneer die eis in gees nagekom is, die eksterne vervulling verwerp kon word."

"As iemand 'n kind in die plek van die ware God stel, skep dit 'n afgodiese liefde wat die kind sal versmoor en die verhouding sal verwurg."

Génesis 22:3-4 - Daarop het Abraham die môre vroeg klaargemaak en sy esel opgesaal en twee van sy dienaars en sy seun Isak saam met hom geneem; en hy het hout gekloof vir 'n brandoffer en opgestaan en na die plek gegaan wat God

hom aangewys het. Op die derde dag toe slaan Abraham sy oë op en sien die plek van ver af.

Matthew Henry het verskeie vrae voorgestel wat Abraham homself moes afgevra het toe hy en Isak noordwaarts getrek het: Gaan ek nie God se bevel teen moord (9:6) ongehoorsaam wees nie? Hoe kan ek dit aan my eie seun doen? Waarom het God nie Sy rede verduidelik waarom Hy my beveel het om dit te doen nie? Hoe sal God Sy beloftes aan my nakom as ek Isak doodmaak? As ek dit doen, hoe kan ek ooit weer vir Sara in die gesig kyk? Sal hierdie optrede nie veroorsaak dat die heidense mense van die land die HERE minag nie?

Génesis 22:5-7 - En Abraham sê aan sy dienaars: Bly julle hier met die esel; ek en die seun wil daarheen gaan om te aanbid en dan na julle terugkom. En Abraham het die hout vir die brandoffer geneem en dit op sy seun Isak gesit, en die vuur en die mes in sy hand geneem. So het hulle twee dan saam geloop. Toe spreek Isak met sy vader Abraham en sê: My vader! En hy antwoord: Hier is ek, my seun! En hy sê: Hier is die vuur en die hout, maar waar is die lam vir 'n brandoffer?

Abraham het moontlik vir sy dienaars gesê om agter te bly sodat hulle hom nie sou probeer keer om Isak dood te maak nie. Die drie werkwoorde wat Abraham in vers 5 gebruik het, is almal intensief in Hebreeus (vgl. 12:2): "Ons is vasbeslote om te gaan," "Ons is vasbeslote om te aanbid," en "Ons is vasbeslote om terug te keer." Die woorde wat gebruik word om Isak in hierdie hoofstuk te beskryf, sowel as wat Moses van hom gesê het, dui daarop dat hy waarskynlik 'n jong man was in hierdie tyd (v. 6). Josephus, wat die geloof van die Jode van sy tyd weerspieël, het geskryf dat hy 25 jaar oud was.

"Daar is aanduidings dat die betekenis van Abba in Markus 14:36 gevind moet word in die lig van die hele konteks en Genesis 22. Jesus se finale verhoor in Getsemane blyk gemodelleer te wees op die hoogste verhoor van Abraham en Isak. Ten spyte van sy afgryse en angste voor die vooruitsig van 'n dreigende offerdood, roep Isak Abraham sy Abba aan en, as 'n getroue seun, gehoorsaam hy die stem van God wat deur sy vader spreek. Parallel hiermee sê Jesus Abba vir God op dieselfde manier as wat Isak vir Abraham doen. In hierdie konteks het Abba die betekenis van 'vader' in die sin van 'n verhouding met 'n toegewyde en gehoorsame seun. In Jesus se hoogste uur van beproewing is dit sy vertroue en gehoorsaamheid aan God as Abba wat Hom deurdra, selfs tot die kruis. Hierdie betekenis van Abba kan verdere studie van die betekenis van seun in ander NT-tekste aanmoedig om te ontdek of die gehoorsame aspek dalk meer prominent is as wat vermoed is. Die vader-seun-verhouding in Genesis 22 is moontlik 'n verreikende Nuwe-Testamentiese model van dié tussen Jesus en God."

Josephus het 'n vermeende gesprek tussen Abraham en Isak op hierdie stadium opgeteken, waarin Abraham aan sy seun verduidelik het wat hy op die punt was om te doen en hoekom, en waarin Isak sy bereidwilligheid om te sterf verbaal uitgedruk het.

Génesis 22:8 - En Abraham antwoord: God sal vir Homself die lam vir 'n brandoffer voorsien, my seun. So het hulle twee dan saam geloop.

Abraham het na die offer wat hy sou bring, vermoedelik Isak – maar in werklikheid God se plaasvervanger vir Isak – as "die lam" verwys. Hierdie stelling het natuurlik ook profeties van Jesus Christus geblyk te wees (Johannes 1:29). Abraham het beter gepraat as wat hy geweet het.

Génesis 22:9-10 - Toe hulle kom op die plek wat God hom aangewys het, het Abraham daar die altaar gebou en die hout reggelê; daarna het hy sy seun Isak gebind en hom op die altaar bo-op die hout gesit. Toe steek Abraham sy hand uit en neem die mes om sy seun te slag.

Isak het sy eie geloof duidelik in hierdie voorval gedemonstreer. Hy moes geweet het wat sy vader van plan was om aan hom te doen, maar tog het hy hom gewilliglik onderwerp.

"As Abraham geloof toon wat gehoorsaam is, dan toon Isak geloof wat saamwerk. As Isak sterk was en groot genoeg om hout vir 'n offer te dra, was hy dalk sterk en groot genoeg om sy vader te weerstaan of te onderwerp."

Die moontlikheid dat Isak weerstand sou bied, was moontlik die rede waarom Abraham hom op die altaar gebind het.

"Die offer was reeds in sy [Abraham se] hart volbring, en hy het ten volle aan die [vereistes van God] voldoen."

"Die toets, in plaas daarvan om hom te breek, bring hom na die hoogtepunt van sy lewenslange wandel met God."

"Die versoeking is nie daarop gemik om die kwaad in 'n heilige van God te ontbloot nie, maar eerder om duidelik te maak watter goeie God in hierdie getroue gelowige bewerkstellig het."

Génesis 22:11-12 - Maar die Engel van die HERE het na hom van die hemel af geroep en gesê: Abraham, Abraham! En hy antwoord: Hier is ek! En Hy sê: Moenie jou hand na die seun uitsteek nie, en doen hom niks nie; want nou weet Ek dat jy God vrees en jou seun, jou enigste, van My nie teruggehou het nie.

God het voorheen vir Abraham gesê om Isak as 'n offer te bring (v. 2), maar nou het Hy hom gesê om hom nie te offer nie. Soms, selfs vandag, kan ons voortgaan met 'n handelswyse in die geloof dat God ons daartoe geroep het. Tog kan ons daarna net so oortuig raak dat Hy wil hê ons moet die teenoorgestelde doen. Ons moet nie noodwendig tot die gevolgtrekking kom dat ons in die eerste geval verkeerd was nie. God toets dalk ons geloof, soos Hy Abraham s'n gedoen het. Ook het die HERE Abraham se geloof erken ("Ek weet dat jy God vrees"; vgl. 18:21; Job 1:1, 8; 2:3).

"... waar die frases 'vrees vir God' en 'vrees van God' in die Ou Testament voorkom [vgl. v. 12], verwys hulle nie na 'n spesifieke vorm van sterk emosies nie maar eerder na die gevolge daarvan, d.w.s. na gehoorsaamheid (Gen. 20:11; 42:18; II Kon. 4:1; Jes. 11:2; Spr. 1:7; Job 1:1, 8). Dit sou meer korrek wees om die frase 'vrees vir God' bloot te interpreteer as 'n term vir gehoorsaamheid aan die goddelike bevelle."

Génesis 22:13-14 - En toe Abraham sy oë opslaan, sien hy meteens 'n ram wat agter in die bos met sy horings vasgeraak het. En Abraham het gegaan en die ram geneem en dit as brandoffer in die plek van sy seun geoffer. En Abraham het dié plek genoem: Die HERE sal voorsien! Sodat vandag nog gesê word: Op die berg van die HERE sal dit voorsien word.

Abraham se offer van die ram, soos Noag se offer nadat hy die ark verlaat het (8:18—9:17), het dank en toewyding aan God uitgespreek en sy welwillendheid teenoor toekomstige geslagte geantisipeer. 'n "Brandoffer" was baie gepas, want dit het volkome oorgawe aan God gesimboliseer (vgl. Lev. 1). Dit is die eerste eksplisiete vermelding in die Bybel van die plaasvervangende offer van een lewe vir 'n ander.

As gevolg van hierdie voorval het Abraham 'n groter waardering vir God gekry as die Een wat vir hom sal sorg of "oppas" (Jahweh-jireh, letterlik "Die HERE Sien").

"... die hele kwessie in hierdie verhaal het konsekwent gedraai om die vraag, nie of Jahwe sou 'verskyn' nie, maar of Hy sou 'voorsien'."

"... die hoofpunt van Genesis 22:9-14 is nie die leerstelling van die Versoening nie. Dit beeld 'n gehoorsame dienaar uit wat God in geloof aanbid teen 'n hoë koste, en uiteindelik God se voorsiening ontvang."

Génesis 22:15-18 - Toe roep die Engel van die HERE vir die tweede keer na Abraham van die hemel af en sê: Ek sweer by Myself, spreek die HERE, omdat jy dit gedoen het en jou seun, jou enigste, nie teruggehou het nie, dat Ek jou ryklik sal seën en jou nageslag grootliks sal vermeerder soos die sterre van die hemel en soos die sand wat aan die seestrand is; en jou nageslag sal die poort van

sy vyande in besit neem. En in jou nageslag sal al die nasies van die aarde geseën word, omdat jy na my stem geluister het.

Die HERE het weer verskyn ("Die engel van die HERE het Abraham 'n tweede keer uit die hemel geroep," die negende openbaring) aan die einde van sy toets. God het by Homself "gesweer" om Sy beloftes aan Abraham te bevestig. God het so gesweer ("By Myself het Ek gesweer") net hierdie een keer in Sy handelinge met die aartsvaders. Moses het later in Israel se geskiedenis na hierdie eed verwys (24:7; 26:3; 50:24; Eks. 13:5, 11; 33:1; et al.; vgl. Heb. 6:13-14).

Vir die eerste en laaste keer in Genesis het die HERE 'n eed in Sy eie Naam gesweer om Sy belofte te waarborg (vgl. Heb. 6:13-14). God het dus die belofte wat Hy voorheen gegee het (12:1-3) versterk, herbeklemtoon en uitgebrei, omdat Abraham Hom vertrou en gehoorsaam het (vv. 16, 18). "Seën grootliks" en "vermenigvuldig grootliks" (v. 17) vertaal 'n Hebreeuse idioom waarin die werkwoord verdubbel word om die sekerheid van die aksie te beklemtoon.

"Hier het God weer aan Abraham belowe dat hy die ontvanger van die [Abrahamitiese] verbondseëninge sou word. Die verbond was nie gebaseer op gehoorsaamheid nie, en die ewigdurendheid van die verbond was ook nie gebaseer op gehoorsaamheid nie – maar die ontvangs van verbondseëninge was gekondisioneer op gehoorsaamheid. Onthou, 'n onvoorwaardelike verbond kan voorwaardelike seëninge hê."

"Die verhaal bereik sy klimaks wanneer Abraham sy lojaliteit (22:12, 15-18) gedemonstreer het deur God se bevel te gehoorsaam (vgl. 26:5). God het toe die patriarg verhef tot die status van 'n begunstigde vasal wat nou 'n bekragtigde belofte besit het, vergelykbaar met die koninklike toekennings wat in die antieke Nabye Ooste bevestig is. God het Sy selfopenbaring aan Abraham (en aan die lesers van die verhaal) binne die relasionele, metaforiese raamwerk van 'n verbondsheer gekontekstualiseer. Dus moet 'n mens nie verbaas wees om Hom te hoor praat op maniere wat die relasionele rol wat Hy binne hierdie metaforiese raamwerk aangeneem het, weerspieël nie."

"Die Abrahamitiese Verbond het altesaam veertien spesifieke bepalings bevat. Eerstens, Abraham moet die vader van 'n groot nasie word, en daardie nasie is Israel (12:2; 13:16; 15:5; 17:1-2, 7; 22:17). Tweedens, God belowe land, die land Kanaän (12:1, 7; 13:14, 15, 17; 15:7-12, 17-21; 17:8). Derdens, Abraham sal geseën word (12:2; 15:6; 22:15-17). Vierdens, Abraham se naam sal groot wees (12:2). Vyfdens, Abraham sal 'n seën vir ander wees (12:2). Sessdens, diegene wat Abraham seën, sal geseën word (12:3). Sewende, diegene wat Abraham vervloek, sal vervloek word (12:3). Agtstens, in Abraham sal almal geseën word, wat die belofte van nie-Joodse seën is (12:3; 22:18). Negende, Sara sal 'n seun hê, geïmpliseer in (15:1-4) en duidelik gestel in (17:16-21). Tiende, die Egiptiese slawerny word voorspel (15:13-15). Elfde, ander nasies sou van

Abraham af kom, soos die Arabiese stamme en nasies (17:3-4, 6). Twaalfde, sy naam sou verander word van Abram, wat 'verhewe vader' beteken, na Abraham, wat 'die vader van 'n menigte' beteken (17:5). Dertiende, Sarai se naam, wat 'my prinses' beteken, is verander na Sara, 'die prinses' (17:15). Veertiende, die teken van die verbond sou besnydenis wees wat op die agtste dag uitgevoer sou word om Joodse besnydenis van al die ander te onderskei, en dit sou dien as 'n teken van Joodsheid (17:9-14)."

Abraham se "saad" verwys nie net na Isak nie, maar ook na Messias (vgl. Gal. 3:16). Dit is belangrik om die konteks van enige verwysing na die saad van Abraham in die Skrif te oorweeg, om korrek te interpreteer watter saad ter sprake is.

Die Vier Saadjies van Abraham in die Skrif
NATUURLIKE SAAD Alle fisiese afstammeling van Abraham Génesis 12:1-3, 7; et al.
NATUURLIKE-GEESTELIKE SAAD Gelowige fisiese afstammeling van Abraham Romeine 9:6, 8; Galasiërs 6:16
GEESTELIKE SAAD Gelowige nie-fisiese afstammeling van Abraham Galasiërs 3:6-9, 29
ULTIEME SAAD Jesus Christus Galasiërs 3:16

Génesis 22:19 - En Abraham het na sy dienaars teruggekeer; en hulle het klaargemaak en saam na Berséba gegaan. En Abraham het in Berséba bly woon.

Nadat Abraham sy toets geslaag het, het hy teruggekeer na die put wat hy in Berseba gekoop het en daar gewoon.

Een skrywer het voorgestel dat 22:15 tot 18 werklik "... die oprigting van die verbond van die besnydenis beskryf wat die eerste keer in Genesis 17 genoem word." Maar die gebrek aan verwysing na besnydenis in die onmiddellike konteks maak hierdie interpretasie swak.

Moses het waarskynlik die besonderhede van hierdie storie bewaar omdat hierdie toets die toekoms van God se beloofde saad, Isak, en dus die getrouheid van God behels het. Hy het dit waarskynlik ook gedoen omdat hierdie voorval God se gevoelens illustreer toe Hy Sy Seun as die Lam van God gegee het (vgl. Johannes 1:29; 3:16). Ander temas in hierdie hoofstuk sluit in toetsing en gehoorsaamheid, die verhouding tussen God en mens, en die verhouding tussen vader en seun.

Elke keer as Abraham 'n offer vir God gebring het, het die HERE gereageer deur vir Abraham meer te gee.

1. Abraham het sy vaderland verlaat, en God het hom 'n nuwe een gegee.
2. Abraham het sy uitgebreide familie verlaat, en God het hom 'n baie groter familie gegee.
3. Abraham het die beste van die land aan Lot aangebied, en God het hom meer grond gegee.
4. Abraham het die koning van Sodom se beloning prysgegee, en God het vir Abraham meer rykdom gegee.
5. Abraham het Ismael prysgegee, en God het Ismael die vader van 'n menigte van Abraham se nageslag gemaak.
6. Abraham was bereid om Isak prys te gee, en God het Isak toegelaat om te lewe, en deur hom het hy vir Abraham talle afstammeling gegee.

In elke geval het God vir Abraham 'n dieper verhouding met Homself gegee, sowel as meer materiële voorspoed. Let op die intimiteit van hierdie gemeenskap in Abraham se reaksie op God se openbarings: "Hier is Ek" (vv. 1, 11).

God het nie groot fisiese seëninge aan Christene belowe nie (vgl. 2 Tim. 3:2), maar wanneer ons 'n offer vir Hom maak, gee Hy ons ten minste 'n dieper verhouding met Homself (vgl. Joh. 15:14). Om hierdie rede moet ons nie vrees om enige persoonlike offer vir God te maak nie.

Let ook daarop dat wat God Abraham elke keer geroep het om aan Hom terug te gee, iets was wat Hy bonatuurlik vir Abraham voorsien het, of sou voorsien, in getrouheid aan Sy belofte. Soms toets God ons geloof deur ons te vra om aan Hom terug te gee wat Hy bonatuurlik en getrou voorsien het, nie net wat Hy deur gereelde kanale voorsien het nie.

Hierdie toets van Abraham se geloof is die klimaks van sy persoonlike geskiedenis. Dit is die laaste belangrike gebeurtenis in die rekord van sy lewe.

"... God eis nie 'n letterlike menslike offer van Sy aanbidders nie, maar die geestelike offer van 'n onvoorwaardelike ontkenning van die natuurlike lewe, selfs tot onderwerping aan die dood self."

Die getroue gelowige sal aan God oorgee wat Hy ook al mag vra, terwyl hy die hele tyd op God se belofte van voorsiening en seën vertrou.

"Geloof vereis nie verduidelikings nie; geloof berus op beloftes."

15. Die afstammeling van Nahor 22:20-24

Génesis 22:20-24 - Ná hierdie dinge het hulle aan Abraham berig gebring en gesê: Kyk, Milka het ook vir jou broer Nahor seuns gebaar: Us, sy eersgeborene, en Bus, sy broer, en Kémuel, die vader van Aram, ook Kesed en Haso en Pildas en Jidlaf en Bétuel. (En Bétuel was die vader van Rebekka.) Hierdie agt het Milka vir Nahor, die broer van Abraham, gebaar. En sy byvrou met die naam van Reüma, sy het ook Tebag en Gaham en Tahas en Máäga gebaar.

Die toets van Abraham se geloof was volledig met die offer van Isak. Die goddelike Outeur van Genesis (vgl. 2 Tim. 3:16) het dus die geskiedenis van sy lewe tot 'n einde gebring, en Hy het begin om die toneel te skep vir verwante gebeure in Isak se lewe.

Hierdie gedeelte dui op 'n verandering in die rigting van die narratief. Dit beweeg van Abraham na die volgende geslag, en sy genealogiese verbindings met die Ooste. Die rekord van Nahor se 12 seuns berei die weg voor vir die verhaal van Isak se huwelik. Dit toon ook dat Rebekka (wat "Vers", "Sag" of "Soepeel" beteken) die dogter van Betuel se vrou was (v. 23), nie die dogter van Betuel se byvrou nie (v. 24). Isak se huwelik was baie belangrik, omdat Isak die erfgenaam van die beloftes was (hfst. 24). Sy vrou sou die volgende geslag van die beloofde "saad" voortbring.

Slegs 'n paar van die individue wat as afstammeling van Abraham se broer Nahor genoem word, verskyn elders in die Skrif. Die belangrikste individue was Rebekka en haar vader Betuel. Dit is 'n "gesegmenteerde" geslagsregister, ontwerp om familieverwantskappe te vestig – nie 'n "lineêre" geslagsregister wat die finale afstammeling as die wettige opvolger van die eerste identifiseer nie (vgl. Rut 4:18-22).

16. Die aankoop van Sara se graf hoofstuk 23

Abraham se aankoop van 'n graf in die Beloofde Land het sy voorneme getoon om in Kanaän te bly, eerder as om terug te keer na sy geboorteland. Aangesien hy "'n vreemdeling en 'n inwoner" in Kanaän was (v. 4), het sy vriende en familie waarskynlik verwag dat hy Sara in hul tuisgebied, naamlik Mesopotamië, sou begrawe.

Die twee hoofgebeure in hierdie hoofstuk sit Moses se klem op God se getrouheid voort. Hulle doen dit deur die dood van Abraham se vrou, die moeder van sy erfgenaam, op te teken en deur die begin van die vervulling van die landbelofte wat God aan Abraham gegee het, te wys.

Génesis 23:1 - En die lewensdae van Sara was honderd sewe en twintig jaar. Dit was die lewensjare van Sara.

Sara is die enigste vrou wie se ouderdom by dood ("127 jaar") die Skrif opteken. Sy is ook die enigste vrou wie se naam God verander het (17:15). Hierdie notasie van haar ouderdom illustreer haar belangrikheid. Isak was 37 jaar oud toe sy moeder gesterf het. Abraham is op die ouderdom van 175 (25:8) oorlede, 38 jaar na Sara.

Génesis 23:2 - En Sara het gesterwe in Kirjat-Arba, dit is Hebron, in die land Kanaän; en Abraham het gekom om oor Sara te rouklaag en haar te beweën.

Abraham en Sara het teruggetrek na Hebron nadat hulle 'n rukkie in Berseba gewoon het (vgl. 22:19). "Kirjat-Arba" beteken "Stad van Vier" (vgl. Jos. 14:15). Dit was 'n ander, moontlik ouer, naam vir Hebron.

"Dit moet hier beklemtoon word dat die wêreld van die patriarge dié van 'n ontwikkelde en georganiseerde samelewing was en nie wat gewoonlik as 'n eenvoudige pastorale-Bedoeïense bestaan beskou word nie. Regdeur Genesis 12-50 is daar verbindings met Mesopotamië en Egipte, sowel as onderhandelinge met plaaslike politieke sentrums (Sigem, Salem en Hebron) sowel as Gerar in die Wes-Negev op 'n tak van die Kuspád."

"Baie van die teologiese relevansie van die patriarge is gebaseer op die feit dat daar ander aantrekliker lewenstyle beskikbaar was vir hierdie vroeë Bybelse figure. Die opsie wat hulle gekies het, het hulle min van die voordele gegee wat hulle elders kon geniet het, veral in Mesopotamië waar hul familie gevestig is. In die lig van hierdie feit en die groot beloftes wat aan Abraham gedurende sy leeftyd gemaak is, kry sy opmerking aan die leiers van Hebron na die dood van sy vrou, Sara, nuwe betekenis."

Abraham het oor sy vrou getreur en geweën.

"Trane is 'n huldeblyk aan ons oorlede vriende. Wanneer die liggaam gesaai word, moet dit natgemaak word.

Génesis 23:3-4 - Daarna het Abraham opgestaan, van sy dode af weg, en met die seuns van Het gesprek en gesê: Ek is 'n vreemdeling en bywoner onder julle. Gee my 'n graf as besitting by julle, dat ek my dode van my af weg kan begrawe.

Hierdie "seuns van Het" (Hetiete) was inheemse inwoners van Kanaän, nie lede van die magtige Hetitiese Ryk wat later noord van die Beloofde Land gefloreer het, in moderne Turkye en Sirië – antieke Anatolië.

Tipies het antieke Nabye Oosterlinge familieledes in hul geboorteland begrawe. Abraham se begeerte om Sara in die Beloofde Land te begrawe, toon dat hy Mesopotamië vir altyd die rug toegekeer het. Kanaän was sy aangenome vaderland.

"Die groot beskerming teen oormatige droefheid is [werk]."

Génesis 23:5-6 - Toe antwoord die seuns van Het vir Abraham en sê aan hom: Luister na ons, my heer! U is 'n vors van God onder ons. Begraaf u dode in die beste graf wat ons het; niemand van ons sal u sy graf weier om u dode te begrawe nie.

God het Abraham 'n magtige persoon gemaak, wat sy bure erken het.

"Abraham het homself onderaan die sosiale leer geplaas, en hulle het hom boaan geplaas."

"Hul warm en vrygewige antwoord het blykbaar vir Abraham alles gegee wat hy wou hê, maar toestemming om Sara te begrawe was slegs 'n deel van wat hy versoek het. Hy het gevra vir 'n graf, nie net vir die gebruik van een van hul grafte nie. Ten spyte van die warmte van hul antwoord, dui die Hetiete, deur enige melding van hierdie punt weg te laat, waarskynlik op hul huiwering om grond aan Abraham oor te dra, want dan sou hy nie meer 'n grondlose vreemdeling wees nie."

Génesis 23:7-9 - Toe staan Abraham op en buig hom voor die volk van die land, voor die seuns van Het; en hy het met hulle gespreek en gesê: As julle dit goedvind dat ek my dode van my af weg begrawe, luister dan na my en doen vir my 'n goeie woord by Efron, die seun van Sohar, dat hy aan my gee die spelonk van Magpéla wat aan hom behoort, wat aan die end van sy stuk grond lê; laat hy dit vir die volle som aan my gee, dat ek 'n graf onder julle mag besit.

Abraham het aangebied om "die grot van Magpela" te koop wat geleë was aan die einde van 'n stuk grond wat Efron die Hetiet besit het. Hy het aangebied om Efron die volle prys van die grot te betaal, en hy wou hê dat dit 'n openbare transaksie moes wees, klaarblyklik om enige toekomstige eis deur Efron op die eiendom te vermy.

Génesis 23:10-11 - En Efron het tussen die seuns van Het gesit. Toe antwoord Efron, die Hetiet, vir Abraham voor die ore van die seuns van Het, van almal wat in die poort van sy stad ingegaan het: Nee, my heer, luister na my. Die stuk grond gee ek aan u; ook die spelonk wat daarin is, dit gee ek aan u; voor die oë van die seuns van my volk gee ek dit aan u; begraaft u dode.

Hierdie transaksie het by die poort van Hebron plaasgevind. Daar sou dus baie getuies daarvan gewees het, insluitend "die seuns van Het". Aanvanklik het Efron aangebied om nie net die grot nie, maar die hele veld gratis aan Abraham te gee. Almal wat by die poort teenwoordig was, het Efron se woorde gehoor.

Génesis 23:12-13 - Daarop het Abraham hom voor die volk van die land neergebuig en met Efron gespreek voor die ore van die volk van die land: Ja, as dit u is, ag, luister na my! Ek gee die geld vir die stuk grond; neem dit van my aan, dat ek my dode daar kan begrawe.

Abraham het uit respek voor die mense van die land gebuig. Toe verduidelik hy dat hy die veld (sowel as die grot) wou koop. Blykbaar wou Efron die aankoop van die veld en die grot as 'n pakketooreenkoms maak. Abraham het ongetwyfeld geweet dat, as hy die veld en die grot van Efron as 'n geskenk sou ontvang, Efron in die toekoms kon terugkom en 'n eis daarop kon maak. Abraham wou hê dit moes heeltemal duidelik wees dat hy die veld en die grot besit.

Génesis 23:14-15 - En Efron het Abraham geantwoord en aan hom gesê: My heer, luister na my. 'n Stuk land van vier honderd sikkels silwer – wat is dit tussen my en u? Begraaf maar u dode.

Efron wou steeds vrygewig voorkom, maar hy het slimweg die waarde van die grond genoem. As Abraham werklik die veld en die grot wou koop, sou dit hom "vierhonderd sikkels silwer" kos. Munte is eers in die agtste eeu v.C. geslaan, so Abraham sou vir sy grond met geweegde silwerstukke betaal het.

Waarom wou Efron die hele stuk grond waarin die grot lê, aan Abraham verkoop, eerder as net die grot, soos Abraham versoek het? Die wet het bepaal dat wanneer 'n grondeienaar slegs 'n deel van sy eiendom aan iemand anders verkoop het, die oorspronklike eienaar alle belasting op die grond moes bly betaal en aan die staat verplig moes bly vir militêre diens. As hy egter die hele stuk grond verkoop het, het die nuwe eienaar verantwoordelik geword (vgl. 1 Kron. 21:24). Gevolglik het Efron die hele stuk grond voor gehou, wetende dat Abraham sy aankoop vinnig moes doen, sodat hy Sara sonder versuim kon begrawe.

Abraham se bereidwilligheid om te betaal wat blykbaar 'n buitengewoon hoë prys vir die grond was, demonstreer verder sy geloof. 'n Gemiddelde land het vier sikkels per akker gekos, en tuingrond het 40 sikkels per akker gekos. Abraham was bereid om 400 sikkels te betaal. Natuurlik gee die teks nie die grootte van die land nie. En daar is 'n mate van twyfel oor die waarde van 400 sikkels in die Ou Testamentiese tyd. Die NASB-voetnoot sê dit was "ongeveer 12.5 lb." werd, die tabel van gewigte en mates in die NIV maak dit 62.5 pond werd, en Hamilton het dit gegradeer as "meer as honderd pond."

"Die stuk eiendom was geen winskoop vir Abraham nie; 400 sikkels sou meer as 'n honderd pond silwer wees. Dawid het slegs een agtste van daardie bedrag – 50 sikkels silwer – betaal vir die aankoop van die tempelterrein van Arauna (2 Sam. 24:24)."

Efron se reaksies op Abraham se versoeke klink baie vrygewig, maar hy het waarskynlik 'n buitensporige prys gevra om as 'n beginpunt vir bedinging te dien. Efron se doelwit was moontlik om 'n geskenk (guns; gratifikasie; ruil-geskenk) van Abraham te kry, omdat hy hom die veld en grot gegee het, wat die waarde van die grond sou vergoed. So 'n geskenk was gebruiklik. Aan die ander kant wou hy moontlik verhoed dat Abraham minder as sy gevraagde prys sou betaal.

Génesis 23:16 - Toe luister Abraham na Efron, en Abraham het aan Efron die geld afgeweeg waarvan hy gespreek het voor die ore van die seuns van Het – vier honderd sikkels silwer gangbaar by die koopman.

Abraham wou hierdie begraafplaas so graag hê dat hy Efron sy volle aanvanklike prys vir die veld en die grot betaal het.

"Het die patriarge wat alles ter wille van die beloftes versaak het, onbeloond gebly? Nee, antwoord ons verhaal. In die dood was hulle erfgename en nie meer 'vreemdelinge' nie. 'n Baie klein deeltjie van die Beloofde Land – die graf – het aan hulle behoort; daarom hoef hulle nie in 'Hetitiese aarde' of in die graf van 'n Hetiet te rus nie (vgl. v. 6), wat Israel as 'n moeilike ontbering sou beskou het om te dra."

"In 'n tyd toe die kinders van Israel op pad was om die land in besit te neem, het Moses goed gedoen om hulle te herinner hoe hulle voorvaders in geloof ten minste 'n graf bekom het wat sy eie eiendom was, en sodoende die begeerte in hulle te wek om die werk te voltooi om dit wat so lank gelede aan hulle belowe is, ten volle in besit te neem."

Génesis 23:17-18 - So het dan die stuk grond van Efron wat in Magpéla teenoor Mamre lê, die stuk grond en die spelonk wat daarin is, en al die bome op die stuk grond wat op die ganse gebied daarvan rondom staan, die eiendom van Abraham geword voor die oë van die seuns van Het, voor almal wat in die poort van sy stad ingegaan het.

Blykbaar was "Machpela" (lett. "dubbele grot," of "gesplete grot") die naam van 'n streek wat "teenoor Mamre gelê het," "dit wil sê, Hebron" (v. 19). Die veld en grot wat Abraham gekoop het was klaarblyklik binne hierdie streek. Abraham se aankoop van die grot "in" Magpela dui op sy voortgesette geloof in God se belofte om die land Kanaän aan hom en sy nageslag te gee. Net so het Jeremia eiendom in die Beloofde Land gekoop, op die vooraand van die Babiloniese Ballingskap, om sy oortuiging uit te druk dat

God uiteindelik die Israeliete daarheen sou terugbring (vgl. Jer. 32:6-15). 'n Mens begrawe gewoonlik nie sy familie op 'n plek tensy hy dit as sy tuiste beskou en beplan om 'n lang tyd daar te wees nie.

Handelinge 7:16 sê dat Abraham 'n graf van die seuns van Hemor in Sigem gekoop het. Miskien het Abraham twee begraafplase gekoop, een in Sigem en een in Hebron. Maar Genesis 33:19 sê dat Jakob 'n stuk grond van die seuns van Hemor in Sigem gekoop het. Die stelling in Handelinge mag dalk 'n geval wees van die toeskryf aan 'n voorouer wat een van sy afstammeling gedoen het (vgl. Hebr. 7:9-10). In die antieke Nabye Ooste het mense 'n voorouer beskou as in een sin deelnemend aan die aksies van sy afstammeling (vgl. 9:25; 25:23; Mal. 1:2-3; Rom. 9:11-13).

Génesis 23:19-20 - Daarna het Abraham toe sy vrou Sara begrawe in die spelonk van die stuk grond van Magpéla, oostelik van Mamre, dit is Hebron, in die land Kanaän. So is dan die stuk grond en die spelonk wat daarin was, deur die seuns van Het aan Abraham afgestaan om dit as graf in eiendom te besit.

Die skrywer het twee keer opgemerk dat Hebron binne "die land Kanaän" was (vv. 2, 19), en hy het herhaaldelik beklemtoon dat die "onderhandelinge vir die land amptelik was (vv. 10, 13, 16, 18). Daar was geen twyfel dat hierdie deel van die land nou regverdiglik "aan Abraham en sy erfgename behoort het nie.

"Hierdie vers [v. 20] is 'n gevolgtrekking tot vv. 2-19. Dit lyk vreemd dat dit na v. 19 verskyn – wat 'n redelike noot sou gewees het om op af te sluit. Die plasing daarvan hier wys daarop dat die belangrike element in hierdie hoofstuk nie Sara se dood is nie, maar Abraham se verkryging van grond van buitestaanders. As sodanig is dit 'n voorbode van dinge wat gaan kom."

"Die feit dat Abraham Sara in die land Kanaän begrawe het, is bewys van sy onwrikbare geloof. Wetende dat sy nageslag vierhonderd jaar van bittere slawerny in 'n vreemde land sou moes verduur (15:13), het hy verder as dit gekyk na die uiteindelijke vervulling van God se beloftes."

Isak en Jakob, sowel as Abraham, het hierdie begraafplaas gebruik. Abraham, Sara, Isak, Rebekka, Jakob en Lea is almal daar begrawe. Ragel se graf, aan die ander kant, was naby Betlehem (letterlik "Huis van Brood", d.w.s. "Graanskuur"; vgl. 35:9; 48:7).

Die tyd van die dood behoort die tyd te wees wanneer die godvrugtiges hulle geloof die hardste verkondig in die lig van hulle hoop in God se beloftes.

17. Die keuse van 'n bruid vir Isak hoofstuk 24

Abraham se dienaar, wat klaarblyklik Eliëser was (vgl. 15:2), het na Paddan-Aram teruggekeer met die taak om 'n geskikte bruid vir Isak te vind. Hy het sy taak getrou en vasberade vervul, en op God se getrouheid staatgemaak om sy reis voorspoedig te maak, en op God se voorsienigheid om hom te lei. God het hom na Rebekka gelei.

Die lengte van hierdie storie, en die hoeveelheid detail wat ingesluit is, dui daarop dat hierdie voorval 'n belangrike rol gespeel het in die vervulling van die goddelike Outeur se doel. Dit is die langste hoofstuk in Genesis. Die besonderhede toon hoe God 'n vrou en saaddraer vir Isak voorsien het en sodoende getrou gebly het aan Sy beloftes aan Abraham. God se voorsienigheid deur die natuurlike verloop van gebeure om Sy doeleindes te bereik, verduidelik Sy weë met die mensdom.

"Die kerngedagte in die gedeelte lê in die woord hesed, 'lojale liefde' of 'lojaliteit aan die verbond' – vanuit beide God se perspektief en die mens s'n."

"Hierdie ... verhaal is die aangenaamste en bekoorlikste van al die [patriargale] verhale."

Die struktuur van die vier afdelings (1-9, 10-28, 29-61, 62-67) is weer eens palistrofies (chiasties). Die eerste en vierde afdelings speel af in Kanaän, en die tweede en derde afdelings teken gebeure in Paddan-Aram aan.

Abraham se plan om 'n vrou vir Isak te bekom 24:1-9

Genêsis 24:1 - En Abraham was oud en ver op sy dae, en die HERE het Abraham in alles geseën.

Teen hierdie tyd was Abraham 'n baie ou man. Moses het opgemerk dat God hom "in elke opsig" geseën het (vgl. 12:2).

Genêsis 24:2-4 - Toe sê Abraham aan sy dienaar, die oudste van sy huis wat die opsig gehad het oor al sy goed: Lê tog jou hand onder my heup, dat ek jou kan laat sweer by die HERE, die God van die hemel en die God van die aarde, dat jy vir my seun geen vrou sal neem uit die dogters van die Kanaäniete onder wie ek woon nie; maar dat jy na my land en my familie sal gaan om vir my seun Isak 'n vrou te neem.

Abraham het sy oudste en mees vertroude dienaar opdrag gegee om 'n vrou vir sy erfgenaam Isak te kies uit sy familie in die land waar Abraham eens gewoon het. Die "dy" mag dalk 'n eufemisme vir die geslagsdele wees. Die antieke mense het die "dy" as die bron van nageslag en die setel van mag beskou (vgl. 47:29).

"Deur sy hand onder Abraham se bobeen te plaas, het die dienaar sy geslagsdele aangeraak en sodoende die eed 'n spesiale plegtigheid gegee. In die antieke Ooste kon plegtige ede afgelê word deur 'n heilige voorwerp in die hand te hou, aangesien dit steeds gebruiklik is om 'n eed op die Bybel af te lê voordat jy in die hof getuienis lewer. Aangesien die OT God spesifiek met die lewe assosieer (sien die simboliek van die offerwet) en Abraham as 'n teken van die verbond besny is, het die plasing van sy hand onder Abraham se bobeen 'n intieme assosiasie met sommige fundamentele godsdienstige idees geskep. 'n Eed by die troon van voortplanting is veral gepas in hierdie geval, wanneer dit gaan oor die vind van 'n vrou vir Isak."

"Om 'n hand onder 'n ander se bobeen te sit, was 'n plegtige manier om aan te dui dat as die eed geskend is, die kinders, nog ongeboore, die daad van ontrouheid sou wreek."

"Daardie daad sou in hierdie geval betekenisvol simbolies wees, want die sukses van die sending sou die voortplanting van nageslag en die vervulling van die Abrahamitiese Verbond moontlik maak."

Abraham se aandrang op 'n nie-Kanaänitiese vrou vir Isak het nie soveel rassevoorkeur as godsdienstige voorkeur gedemonstreer nie. 'n Huwelik met 'n invloedryke Kanaäniet sou Isak grond en kragtige sosiale verbindings gegee het, maar Abraham se waardes het elders gelê. Die Kanaäniete het Baäl en Asjera aanbid (vgl. 15:16; Deut. 7:3), maar Abraham se uitgebreide familie in Paddan-Aram (vgl. 48:7) het klaarblyklik die ware God aanbid (vgl. vv. 31, 50; 11:27—12:4; Jos. 24:2).

"Isak is nie as 'n bloot vrome kandidaat vir die huwelik beskou nie, maar as die erfgenaam van die belofte, wat dus van enige alliansie met die ras wie se besittings na sy nageslag sou kom, en wat ryp geword het vir die oordeel wat deur daardie nageslag voltrek sou word."

Génesis 24:5 - Toe sê die dienaar vir hom: Miskien sal die vrou my nie wil volg na hierdie land nie. Moet ek u seun dan maar terugbring in die land waaruit u weggetrek het?

Die dienaar het wyslik verwag dat die vrou wat hy gekies het, nie na Kanaän sou wou trek nie. Daarom het hy vir Abraham gevra of hy Isak dan eerder na Paddan-Aram kon terugneem.

Génesis 24:6-8 - En Abraham antwoord hom: Neem jou tog in ag dat jy my seun nie weer daarheen bring nie. Die HERE, die God van die hemel, wat my uit my vader se huis en uit my geboorteland weggeneem het, en wat met my gespreek en vir my gesweer het met die woorde: Aan jou nageslag sal Ek hierdie land gee – Hy sal sy engel voor jou uit stuur, en jy moet vir my seun daar 'n vrou

gaan haal. Maar as die vrou jou nie wil volg nie, dan is jy ontslae van hierdie eed aan my. Jy moet net my seun nie weer daarheen bring nie.

Abraham se laaste opgetekende woorde weerspieël sy voortgesette geloof in God se beloftes aan hom, sowel as sy besorgdheid oor Isak se toekoms. "Hy sal sy engel voor jou uit stuur" (v. 7) beteken dat God die dienaar sou lei en die weg sou voorberei vir sy aankoms in Paddan-Aram.

Dit is interessant dat die naam van Abraham se dienaar nooit in hierdie verhaal verskyn nie. Sommige uitleggers het die parallel tussen hierdie feit en die feit opgemerk dat die Heilige Gees, wat dieselfde ding vir Jesus Christus doen as wat Abraham se dienaar vir Abraham gedoen het, nie ook 'n individuele naam het nie. Hy word eenvoudig deurgaans in die Skrif as God se "Gees" genoem.

Génesis 24:9 - Toe lê die dienaar sy hand onder die heup van Abraham, sy heer, en hy het vir hom gesweer, met die oog op hierdie saak.

Toe het die dienaar aan Abraham gesweer dat hy sy opdrag sou uitvoer soos beveel.

God se voorsiening van 'n vrou vir Isak 24:10-28

Génesis 24:10 - En die dienaar het tien kamele van die kamele van sy heer geneem en weggegaan met allerhande kosbare goed van sy heer by hom: hy het klaargemaak en na Mesopotamië, na die stad van Nahor, getrek.

Kamele was destyds relatief skaars in Kanaän, dus die feit dat Abraham baie van hulle besit het, weerspieël sy groot rykdom (vgl. Job 1:3).

Paddan-Aram het binne Mesopotamië gelê. Dit was die streek tussen en rondom die Tigris- en Chaborasriviere. Paddan-Aram het nie heeltemal tot by die Tigrisrivier gestrek nie. "Die stad van Nahor" was klaarblyklik óf Haran óf 'n dorp naby Haran (vgl. 11:31-32).

Génesis 24:11 - En hy het die kamele laat neerkniel buitekant die stad by 'n put, teen die aand, teen die tyd dat die vroue uitgaan om water te skep,

"In die Ooste, waar putte skaars is en water onontbeerlik is, bepaal die bestaan van 'n put of fontein die ligging van die dorp. Die mense bou naby dit, maar verkies om dit buite die 'stad' te hê om die geraas, stof en verwarring wat altyd daar voorkom, te vermy, veral as die plek op die openbare pad is. In groot stede dra mans dikwels water, beide op donkies en op hul eie rûe, maar in die platteland, onder die ongesofistikeerde inboorlinge, gaan vroue slegs na die put of fontein;

en dikwels, wanneer hulle reis, het ek lang rye van hulle gesien wat met hul kruike gaan en terugkeer, 'op die tyd wanneer vroue uitgaan om water te skep'."

"Die put self moet voorgestel word as 'n groot, diep gat in die aarde met trappe wat na die water (fonteinwater) lei; bo is 'n watertrog."

Die bogenoemde kommentaar blyk gebaseer te wees op die feit dat sommige putte wat in Kanaän ontdek is, van hierdie ontwerp was, soos die put by Gibeon. Dit is egter moontlik dat hierdie put 'n tipiese kleinbekput was (vgl. 29:3; Joh. 4:6-12).

Génesis 24:12-14 - en gesê: HERE, God van Abraham, my heer, laat ek haar tog vandag ontmoet, en bewys guns aan Abraham, my heer. Hier staan ek by die fontein, terwyl die dogters van die manne van die stad uitkom om water te skep. Laat dit nou tog gebeur: as die dogter aan wie ek sal sê: Hou tog jou kruik, dat ek kan drink, antwoord: Drink, en ek sal ook u kamele laat drink – dan is sy dit wat U bestem het vir u kneg Isak, en daaraan sal ek weet dat U guns aan my heer bewys het.

Dit is die eerste opgetekende geval van gebed vir spesifieke leiding in die Skrif. Let op dat die dienaar niks anders gedoen het as om te bid nie; hy het geen ander inisiatief geneem nie, maar die situasie heeltemal in God se hande gelaat om te beheer. Aangesien kamele 25 liter water kon drink, het die dienaar se teken (v. 14) sy onderskeidingsvermoë getoon. Dit het Rebekka se vriendelikheid, gasvryheid, ywer en bereidwilligheid om 'n vreemdeling te help, getoets.

Génesis 24:15-16 - Hy het nog nie klaar gespreek nie, of daar kom Rebekka uit wat vir Bétuel, die seun van Milka, die vrou van Nahor, Abraham se broer, gebore is, met haar kruik op haar skouer. En die dogter was baie mooi van aansien, 'n jongmeisie, en geen man het haar beken nie. En sy het afgedaal na die fontein en haar kruik volgemaak en weer opgekom.

Rebekka se naam beteken "Vangstrik Skoonheid", en Moses het oor haar skoonheid kommentaar gelewer. Sy was Isak se agter-niggie. Haar oupa was Abraham se broer.

"Selfs die stelling oor die manier waarop sy haar kruik, of liever kruik, dra, is presies – op haar skouer [v. 15]. Die Egiptenaar en die neger dra dit op die kop, die Siriër op die skouer of die heup."

Génesis 24:17-21 - Toe loop die dienaar haar tegemoet en sê: Laat my tog 'n bietjie water uit jou kruik drink. En sy antwoord: Drink, my heer! Daarop laat sy gou haar

kruik op haar hand afsak en laat hom drink. Nadat sy hom genoeg laat drink het, sê sy: Ek sal vir u kamele ook skep totdat hulle genoeg gedrink het. Dadelik het sy toe haar kruik in die drinkbak leeggemaak en weer na die put geloop om te skep en vir al sy kamele geskep. En die man het haar stilswyend betrag om te weet of die HERE sy weg voorspoedig gemaak het of nie.

Rebekka was nie net vriendelik teenoor Abraham se dienaar nie, maar sy het ook moeite gedoen om water vir sy 10 kamele sowel as vir hom te voorsien. Sy het gelyk of sy die antwoord op die dienaar se gebed was (vv. 12-14).

Génesis 24:22-25 - En toe die kamele genoeg gedrink het, neem die man 'n goue ring, 'n halfsikkel in gewig, en twee armbande vir haar hande, tien sikkels goud in gewig. En hy sê: Wie se dogter is jy? Vertel my tog. Is daar plek vir ons in die huis van jou vader om te vernag? Toe antwoord sy hom: Ek is die dogter van Bétuel, die seun van Milka wat sy vir Nahor gebaar het. Verder sê sy vir hom: Daar is ook strooi en voer in oorvloed by ons, ook plek om te vernag.

In reaksie op Rebekka se vriendelikheid het die dienaar haar 'n goue ring en twee armbande gegee. Die dienaar wou weet wie se dogter Rebekka was en of daar plek in sy huis was vir hom om oornag te bly. Rebekka het hom verseker dat hy welkom sou wees om by haar familie oornag te bly.

Génesis 24:26-28 - Toe buig die man hom neer en aanbid die HERE met die woorde: Geloofd sy die HERE, die God van Abraham, my heer, wat sy goedertierenheid en sy trou aan my heer nie onttrek het nie. Wat my aangaan, die HERE het my op die weg gelei na die huis van die broers van my heer. Daarna het die dogter geloop en in die huis van haar moeder vertel wat daar gebeur het.

Omdat die dienaar gevoel het dat God sy gebed verhoor het, het hy Jahwe aanbid. Hy het blykbaar vir Isak 'n vrou voorsien en die dienaar na Abraham se familie gelei. Rebekka het terug huis toe gehardloop en hierdie voorval aan haar familie gerapporteer.

Die reëlins vir Rebekka se vertrek 24:29-61

Génesis 24:29-31 - En Rebekka het 'n broer gehad met die naam van Laban, en Laban het uitgeloop na die man buite by die fontein. Want toe hy die ring en die armbande aan die hande van sy suster sien en die woorde van sy suster Rebekka hoor, naamlik: So het die man met my gespreek – het hy na die man gegaan, terwyl hy nog daar staan by die kamele by die fontein, en

gesê: Kom in, geseënde van die HERE! Waarom staan jy buitekant terwyl ek die huis reggemaak het en ook plek vir die kamele?

Rebekka se broer Laban het die dienaar net so hartlik verwelkom as wat Rebekka hom gegee het. Laban het die dienaar herken as 'n persoon wat "deur die HERE geseën" was (v. 31). Hier was 'n familie wat erken het dat Jahwe die bron van seën was, soos Abraham. Dit was duidelik dat Laban uit die geskenke wat die dienaar vir Rebekka gegee het, en uit sy kameelkaravaan, kon aflei dat sy meester ryk was.

Génesis 24:32-48 - En die man het in die huis ingekom – die kamele is afgesaal en vir die kamele is strooi en voer gegee, en water om sy voete te was en die voete van die manne wat by hom was. Daarop het hulle ete voor hom neergesit; maar hy het gesê: Ek sal nie eet voordat ek my saak voorgedra het nie. En hy antwoord: Spreek maar. Toe sê hy: Ek is die dienaar van Abraham. En die HERE het my heer baie geseën, sodat hy groot geword het, en aan hom kleinvee en beeste, silwer en goud, slawe en slavinne en kamele en esels gegee. En Sara, die vrou van my heer, het vir my heer 'n seun gebaar nadat sy al oud was; en hy het aan hom alles oorgegee wat hy besit. En my heer het my laat sweer en gesê: Jy moet vir my seun geen vrou neem uit die dogters van die Kanaäniete in wie se land ek woon nie; maar jy moet gaan na die huis van my vader en na my geslag en vir my seun 'n vrou gaan haal. Toe het ek aan my heer gesê: Miskien sal die vrou my nie volg nie. Maar hy het my geantwoord: Die HERE voor wie se aangesig ek gewandel het, sal sy engel met jou saamstuur, en Hy sal jou weg voorspoedig maak, sodat jy vir my seun 'n vrou uit my geslag en uit die huis van my vader kan gaan haal. Dan sal jy ontslae wees van die eed aan my: as jy by my geslag kom en hulle haar aan jou nie wil gee nie, dan is jy ontslae van die eed aan my. Ek het toe vandag by die fontein gekom en gesê: HERE, God van Abraham, my heer, as U dan my weg waar ek op gaan, voorspoedig wil maak – ek staan hier by die fontein laat dit nou tog gebeur: die jongmeisie wat uitkom om te skep en aan wie ek sal sê: Laat my tog 'n bietjie water uit jou kruik drink – en wat my sal antwoord: Drink u self, en ook vir u kamele sal ek skep – sy is die vrou wat die HERE vir die seun van my heer bestem het. Ek het nog nie klaar in my hart gespreek nie of daar het Rebekka uitgekom met haar kruik op die skouer en na die fontein afgedaal en geskep. Ek het toe vir haar gesê: Laat my tog drink! En sy het dadelik haar kruik van haar laat afsak en gesê: Drink, en ek sal u kamele ook laat drink. En ek het gedrink, en sy het ook die kamele laat drink. Toe vra ek haar en sê: Wie se dogter is jy? En sy antwoord: Die dogter van Bétuel, die seun van Nahor wat Milka vir hom gebaar het. Daarop het ek die

ring aan haar neus gesit en die armbande aan haar hande, en ek het my in aanbidding neergebuig voor die HERE en die HERE geloof, die God van Abraham, my heer, wat my op die regte weg gelei het om die dogter van my heer se broer vir sy seun te gaan haal.

Die aanbied van gasvryheid, insluitend 'n gedeelde maaltyd, was 'n teken van wedersydse respek en toewyding, soos voorheen genoem (18:3-8). Die dienaar wou nie eet voordat hy vertel het hoe God hom gelei het nie, wat hy toe gedoen het.

"Nog 'n opvallende kenmerk van hierdie storie is dat na die bekendstelling van die nuwe karakters van Laban en sy huishouding, die skrywer die dienaar weer toelaat om die verhaal oor te vertel (vv. 34-39). Maar soos met die meeste herhalings in Bybelse narratiewe, is die hervertelling nie bloot 'n herhaling nie. Dit is eerder 'n herbevestiging van die sentrale punte van die eerste verhaal. Soos ons die dienaar meer besonderhede hoor vertel, sien ons dat die wonderwerk van God se voorsiening selfs groter was as wat in die verhaal self gesuggereer word."

"Die volgende gedetailleerde toespraak, wat die leser niks nuuts vertel nie, kan slegs volgens Westerse standaarde as lank beskou word. Die antieke mense het 'n heel ander gevoel gehad. Om waardig te kan praat in beslissende situasies is as 'n teken van spesiale kultivering en opleiding beskou."

Die herhaling van 'n gebeurtenis het die waaragtigheid daarvan in Skrifgebruik bevestig (vgl. 41:32).

Génesis 24:49 - As julle dan nou guns en trou aan my heer wil bewys, sê dit vir my; en so nie, sê dit vir my, dat ek regs of links kan gaan.

Die dienaar het sy toespraak afgesluit met 'n versoek. Sou die familie "vriendelik en waaragtig" (lett. vriendelikheid en waarheid) met Abraham handel deur Rebekka aan Isak in die huwelik te gee, of moes die dienaar elders na 'n vrou soek? Om "waarheid" aan Abraham te toon, het klaarblyklik beteken om hom op 'n billike manier te behandel. Later het Laban nie met Jakob op 'n billike manier gehandel nie (31:7, 41).

Génesis 24:50-51 - Toe antwoord Laban en Bétuel en sê: Van die HERE kom die saak; ons kan jou daar geen kwaad of goed van spreek nie. Daar staan Rebekka voor jou, neem haar en gaan heen, dat sy 'n vrou kan wees vir die seun van jou heer, soos die HERE gespreek het.

Rebekka se broer en vader het erken dat hierdie hele saak deur die Here gedoen is, en daarom het hulle ingestem om vir Rebekka as Isak se vrou te gee.

"Alhoewel die Here beide Abraham en Rebekka verkies, is sy wyse van openbaring aan hulle opvallend anders. Met Abraham praat Hy (12:7) in visioene en oudisies, met Rebekka kommunikeer Hy deur verhoorde gebed en voorsienigheidsdade (24:27, 48, 50)."

Génesis 24:52-54 - Toe die dienaar van Abraham hulle woorde hoor, het hy hom voor die HERE neergebuig na die aarde toe. Daarna het die dienaar silwer – en goue goed en klere uitgehaal en dit aan Rebekka gegee; ook aan haar broer en haar moeder het hy kosbare geskenke gegee. En hulle het geëet en gedrink, hy en die manne wat by hom was, en die nag oorgebly. Toe hulle die môre vroeg opgestaan het, sê hy: Laat my trek na my heer!

Hierdie antwoord op gebed het die dienaar daartoe gelei om die HERE te aanbid. Hy het ook vir Rebekka, Laban en Rebekka se moeder waardevolle geskenke gegee. Waarom nie haar vader nie? Ek weet nie. Toe het al die deelnemers hul maaltyd geniet en gaan slaap. In die oggend was die dienaar gereed om huis toe te gaan.

Génesis 24:54-58 - En hulle het geëet en gedrink, hy en die manne wat by hom was, en die nag oorgebly. Toe hulle die môre vroeg opgestaan het, sê hy: Laat my trek na my heer! Maar haar broer en haar moeder sê: Laat die dogter 'n dag of tien by ons bly; daarna kan jy heengaan. Maar hy antwoord hulle: Moet my nie ophou nie aangesien die HERE my weg voorspoedig gemaak het; laat my trek, dat ek na my heer kan gaan. Toe sê hulle: Laat ons die dogter roep en haar self vra. En hulle het Rebekka geroep en haar gevra: Wil jy met hierdie man saamgaan? En sy antwoord: Ja.

Natuurlik wou Rebekka se familie hê sy moes nog 'n bietjie langer by die huis bly voordat sy na Kanaän vertrek. Maar sy het ingestem om dadelik saam met Abraham se dienaar te vertrek. Hy was gretig om na Abraham terug te keer en sy suksesvolle sending te voltooi.

Jakob het dit later baie moeilik gevind om van hierdie familie weg te kom, omdat hulle hom en Ragel en Lea nie wou laat gaan nie (30:25-28; 31:17-23). Dus, die feit dat Rebekka se familie haar onmiddellik laat gaan het, is nog 'n bewys dat God in hierdie hele episode gewerk het om Sy wil te laat geskied.

W. M. Thomson het huweliksonderhandelingsgebruike soos volg beskryf soos hulle al millennia in hierdie deel van die wêreld bestaan het:

"Die ouers, of die ouer broer as daar geen ouers is nie, maak die ooreenkoms, en die arme bruid het niks anders om te doen as om te onderwerp nie."

Dit moes egter gebruiklik in die Hurriaanse samelewing gewees het om die bruid te raadpleeg voordat die huweliksplanne voltooi is, of miskien was hierdie familie uitsonderlik. Let daarop dat Laban, Rebekka se broer, die hoofonderhandelaar was wat die familie verteenwoordig het – eerder as Betuel, haar vader of haar moeder (vv. 53, 55; vgl. 34:11-17; 42:1-3) – alhoewel Betuel betrokke was (v. 50). Miskien was Betuel eenvoudig te oud, siek, of onder sy vrou se beheer, soos Rebekka later vir Isak "georganiseer" het.

Génesis 24:59-61 - Daarop het hulle Rebekka, hulle suster, en haar oppasser laat trek saam met die dienaar van Abraham en sy manne. En hulle het Rebekka geseën en aan haar gesê: Ons suster, mag jy duisende van tien duisende word, en mag jou nageslag die poort van sy vyande in besit neem! Toe het Rebekka en haar diensmeisies hulle klaargemaak en op die kamele weggery en die man gevolg. So het die dienaar dan Rebekka saamgeneem en weggetrek.

Die beskrywing van die familie-afscheid sinspeel ook op Laban se leierskap ("hulle het hul suster weggestuur"). Hul seën van Rebekka (v. 60) is betyds vervul. Rebekka het haar geloof in Abraham se God gedemonstreer deur haar besliste keuse om haar familie te verlaat om met Isak te trou (vgl. die soortgelyke keuses van Abram en Rut; Rut 1:16).

Isak en Rebekka se ontmoeting en huwelik 24:62-67

Génesis 24:62-63 - En Isak het uit die rigting van die put Lagai-Roï gekom; want hy het gaan woon in die Suidland. En Isak het teen die aand uitgegaan om te peins in die veld. En toe hy sy oë opslaan, sien hy meteens kamele aankom.

Beër-Lahai-Roi, die plek waar Isak gewoon en gemediteer het, was 'n plek waar God voorheen gebed verhoor het (vgl. 16:14). Dit dui daarop dat Isak moontlik gebed het dat God se wil geskied in die keuse van sy vrou. Dit is duidelik dat Isak 'n man was wat oor belangrike dinge gebed het (vgl. 25:21).

Génesis 24:64-65 - Rebekka het ook haar oë opgeslaan en Isak gesien. Toe het sy van die kameel afgegely en aan haar dienaar gesê: Watter man is dit wat ons tegemoetloop in die veld? En die dienaar antwoord: Dit is my heer. Toe neem sy die sluier en bedek haar.

Rebekka het afgespring uit respek vir haar aanstaande man (vgl. Jos. 15:18; 1 Sam. 25:23). Haar selfsluier het daarop gesinspeel dat sy binnekort sy bruid sou word, aangesien dit gebruiklik was om die bruid tydens 'n huwelikseremonie te sluier. Normaalweg het Israelitiese vroue nie sluiers gedra nie (vgl. 12:14; 38:14).

Génesis 24:66-67 - Daarop het die dienaar aan Isak alles vertel wat hy gedoen het. En Isak het haar in die tent van sy moeder Sara ingebring en Rebekka geneem, en sy het sy vrou geword; en hy het haar liefgehad. So is Isak dan getroos ná die dood van sy moeder.

"Die laaste opmerkings toon weer eens dat God se leiding in die alledaagse areas van die lewe goed is vir diegene wat hul vertroue in Hom stel. Toe Isak Rebekka as sy vrou geneem het, het hy haar liefgehad en is hy met haar vertroue na die dood van sy moeder. Met ander woorde, Rebekka het die plek van Sara in die lyn van die afstammeling van Abraham ingeneem."

Die betekenis van hierdie lang storie in die groter konteks van spesiale openbaring is ten minste viervoudig:

1. Dit demonstreer hoofsaaklik God se getrouheid aan Sy belofte om afstammeling vir Abraham te voorsien, en daarom Sy betroubaarheid. Saam met dit is die versekering dat, al sou Abraham binnekort sterf, God Sy beloftes in die toekoms sou vervul.
2. Dit openbaar dat God mense lei wat opreg Sy wil soek, sodat hulle dit ontdek.
3. Dit illustreer God se latere keuse van 'n "bruid", wat Hy uit die wêreld vir Sy Seun gekies het, deur die Heilige Gees se werking – soos geopenbaar en geleer in die Nuwe Testament – naamlik die kerk.
4. Dit bied 'n goeie model, in die dienaar, van iemand wat behoorlik op die werk van God gereageer het. Abraham se dienaar het gebid voordat hy opgetree het, geprys toe God sy gebede verhoor het, en geglo dat God al die sake van die lewe beheer.

"Daar is twee temas, een meer sentraal, een meer bykomend, wat deur die voorbeeldverhaal [in Genesis 24] uitgelig word: die getroue, verstandige en onselfsugtige rentmeester wat namens sy meester as boodskapper optree, en die goeie vrou as 'n geskenk van die HERE, die tema onderliggend aan baie van die rentmeester se optrede."

18. Abraham se dood 25:1-11

Voordat Abraham gesterf het, het hy seker gemaak dat God se verbondseën Isak s'n sou wees deur sy ander seuns weg te stuur. Nadat hy gesterf het, het God sy besluit bevestig deur Isak te seën.

"Daar word slegs van Isak onder Abraham se kinders gesê dat 'God hom geseën het' (v. 11; vgl. 24:1, 35); hierdie taal word selde in die Skrif gebruik en verskyn in skeppingsverhale (1:22, 28; 2:3; 9:1)."

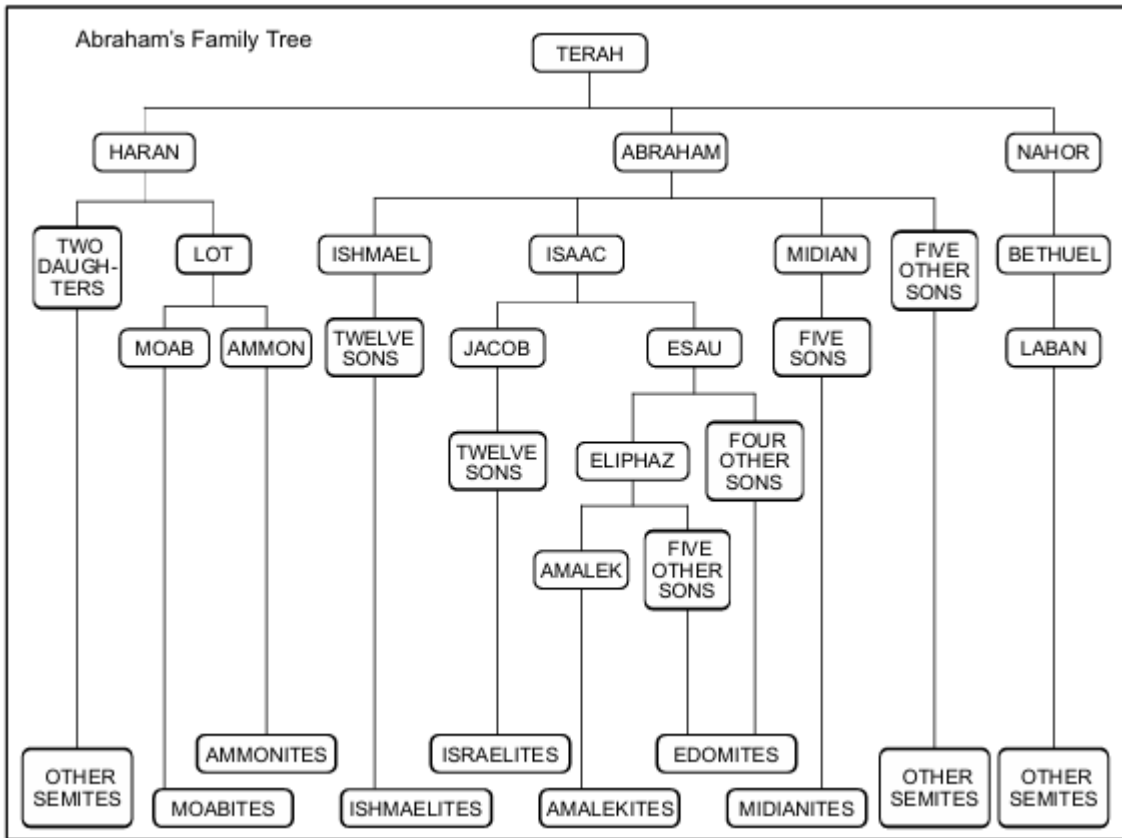
Abraham se seuns deur Ketura 25:1-6

—

Efer en Henog en Abída en Eldaä. Hulle almal was seuns van Ketúra.

vertalings lui: "Abraham het nog 'n vrou geneem," of die ekwivalent, en slegs 'n paar lui: "Abraham het nog 'n vrou geneem" (bv. TNIV, NET2).

getroud was."

Die inligting wat in hierdie verse geopenbaar word, mag op hierdie punt in die verhaal bloot lyk asof dit die Midianiete bekendstel, wat later in Genesis prominent word. Hulle was 'n groep stamme wat die woestyne rondom die Israeliete bewoon het. Moses het waarskynlik ook hierdie data ingesluit, want hierdie gedeelte bevestig God se getrouheid om aan Abraham baie afstammelingen te gee, alhoewel Isak en sy tak van die familie die ontvangers van God se spesiale seëninge sou wees.

"Daar word van hierdie Ophren [vertaal as "Efer," v. 4] vertel dat hy oorlog teen Libië gevoer en dit ingeneem het; en dat sy kleinkinders, toe hulle dit bewoon het, dit (van sy naam) Afrika genoem het; en inderdaad gee Alexander Polyhistor sy getuigenis van wat ek hier sê"

Génesis 25:5-6 - En Abraham het aan Isak alles gegee wat hy besit het, maar aan die seuns van die byvroue van Abraham het Abraham geskenke gegee en hulle, nog by sy lewe, van sy seun Isak af oos laat wegtrek, na die Oosland.

"Die land van die Ooste" waarheen Abraham sy seuns, behalwe Ismael en Isak, gestuur het, was klaarblyklik Arabië. God se belofte dat "deur Isak jou nageslag genoem sal word" (21:12) het Abraham ongetwyfeld daartoe gelei om op te tree soos hy gedoen het.

"In hierdie geval is die wegstuur van die seuns om Isak se posisie veiliger te maak."

In hierdie afdeling en die volgende twee (vv. 7-11 en 12-18) neem daardie karakters wat kleiner rolle in die drama speel hul gordynoproep, wat plek maak vir die hoofakteurs wat volg.

Abraham se dood en Isak se seën 25:7-11

Génesis 25:7 - En dit is die dae van die lewensjare van Abraham wat hy geleef het: honderd vyf en sewentig jaar.

Isak sou 75 jaar oud gewees het, en Jakob 15, toe Abraham gesterf het (v. 7; vgl. 21:5; 25:26). Abraham het 100 jaar in die Beloofde Land gewoon (vgl. 12:4).

Génesis 25:8-10 - Abraham het die asem uitgeblaas en in goeie ouderdom gesterwe, oud en afgeleef. En hy is by sy volksgenote versamel. En sy seuns Isak en Ismael het hom begrawe in die spelonk van Magpéla, in die stuk grond van Efron, die seun van Sohar, die Hetiet, wat oos van Mamre lê, die stuk grond wat Abraham van die seuns van Het gekoop het. Daar is Abraham begrawe en sy vrou Sara.

"Dit is een ding om 'n lang lewe te lei. Dit is 'n ander ding om 'n lang lewe te lei wat ook 'n gelukkige lewe is. Hierdie doodsberig oor Abraham vestig die aandag op die feit dat Abraham nie net op 'n bejaarde ouderdom gesterf het nie, maar in 'n gemoedstoestand gevul met innerlike shalom en tevredenheid. Dit is die kern van die frase vol dae of 'tevrede'."

Die frase "versamel tot sy volk" impliseer hereniging in Sheol, die plek van afgestorwe geeste, met voorouers wat voorheen gesterf het. Dit veronderstel voortgesette persoonlike bestaan na die fisiese dood (vgl. 15:15; Heb. 11:13). Abraham is begrawe in "die grot van Magpela" naby Mamre, die ou terrein wat later deel van Hebron geword het (v. 9).

Génesis 25:11 - Ná die dood van Abraham het God sy seun Isak geseën; en Isak het gewoon by die put Lagai-Roï.

God se handelinge fokus nou op Isak, wat toe naby Hagar se put by Beer-Lahai-Roi gewoon het (lett. "Die Put van die Een wat Leef en wat My Sien"; vgl. 16:14; 24:62). Argeoloë moet nog hierdie terrein vind. Dit was klaarblyklik êrens suid van Berseba in die Negev.

"Die patriarg Isak vertoon maar 'n bleek voorkoms terwyl hy staan tussen twee statige en so indrukwekkende persone soos sy vader Abraham aan die een kant, en sy seun Jakob aan die ander kant."

God se dienaars behoort alles in hul vermoë te doen om die voortsetting van God se program om van een geslag na die volgende te seën, te verseker.

B. WAT VAN ISMAEL GEWORD HET 25:12-18

Génesis 25:12-18 - En dit is die stamboom van Ismael, die seun van Abraham, wat Hagar, die Egiptiese, die slavin van Sara, vir Abraham gebaar het – dit is die name van die seuns van Ismael, hulle name volgens hulle afstamming: die eersgeborene van Ismael, Nébajot; dan Kedar en Adbeël en Mibsam en Misma en Duma en Massa, Hadad en Tema, Jetur, Nafis en Kedma. Dit is die seuns van Ismael, en dit hulle name, in hulle dorpe en laers, twaalf vorste volgens hulle volkstamme. En dit is die lewensjare van Ismael: honderd sewe en dertig jaar; en hy het die asem uitgeblaas en gesterwe, en hy is versamel by sy volksgenote. En hulle het gewoon van Hávila tot by Sur wat oos van Egipte lê in die rigting van Assur. Teenoor al sy broers het hy hom gevestig.

Die laaste vier toledot-gedeeltes van die Boek Genesis volg 'n bepaalde patroon: die lyne in elke generasie wat nie gekose lyne is nie, word nagespoor voordat die verhaal na die gekose lyn terugkeer."

Hierdie gedeelte teken God se getrouheid aan Sy beloftes op om Ismael 'n "groot nasie" te maak en hom baie nageslag te gee (16:10; 21:18). Dit is "nog een van die 10 familiegeskiedenis (toledots) wat Genesis opteken". Daar "is waarskynlik 'n opsetlike parallel met die 10 nasies wat in die "Tabel van Volke" (hoofstuk 10) genoem word, wat daarop dui dat God al die families van die aarde deur ander spesiale families sou seën.

Hierdie verse toon dat God Sy beloftes aangaande Ismael vervul het (16:10-12; 17:20). Ismael, soos Nahor en Jakob, het 12 seuns verwek. Moses het Ismael se persoonlike geskiedenis tot 'n gevolgtrekking gebring voordat hy verder gegaan het om op sy broer Isak te konsentreer.

"Soos met ander lyste van name dwarsdeur Genesis, blyk die getal twaalf 'n doelbewuste poging te wees om hierdie individue as stigters van 'n nuwe en aparte volk te beskou."

Die Ismaeliete het in Arabië gewoon. Josephus het Arabië beskryf as suidoos van Kanaän en strek van die Eufraatrivier tot die Rooi See. Waarskynlik was die Ismaeliete eens 'n konfederasie van stamme soos die Israeliete.

"Die name van die twaalf vorste wat van Ismael afstam, word nie net op stamverdelings toegepas nie, maar ook op geografiese lokaliteite (vgl. v. 16)."

Ismael is op 137-jarige ouderdom oorlede, nadat hy 48 jaar na Abraham se dood geleef het. Die skrywer het waarskynlik die feit ingesluit dat Ismael "in weerwil van al sy familielede" (v. 18) geleef het om die vervulling van God se voorspelling aan Hagar te toon (vgl. 16:12). Die Bedoeïenagtige Ismaeliete het later baie konflikte met hul meer gevestigde Israelitiese familielede gehad.

God is getrou aan Sy beloftes om te seën wie Hy belowe het om te seën.

C. WAT VAN ISAK GEWORD HET 25:19—35:29

'n Nuwe toledot begin met 25:19. Die tema daarvan is "die verkryging van die seën en die ontwikkeling en beskerming daarvan deur die Here" genoem.

Moses het die hele Jakob-narratief in 'n chiastiese struktuur opgestel wat die vervulling van die belofte van die saad en die saad se voorspoed beklemtoon.

- A Orakel gesoek; Rebekka sukkel in geboorte; bekora geboortereg; geboorte; temas van twis, misleiding, vrugbaarheid (25:19-34).
- B Tussenspel: twis; misleiding; berakah-seën; verbond met 'n vreemdeling (26).
- C Bedrog; berakah gesteel; vrees vir Esau; vlug van land (27:1; 28:9).
- D Ontmoeting (<paga') met die goddelike by 'n heilige plek naby die grens; berakah (28:10-22).
- E Interne siklus begin: aankoms; Laban by die grens; misleiding; loon; Ragel onvrugbaar; Lea vrugbaar (29:1-30:21).
- F Ragel word vrugbaar; Jakob vermeerder die kuddes (30:22-43).
- E' Interne siklus sluit af: vertrek; Laban by grens; misleiding; lone (31).
- D' Ontmoetings (<paga') met goddelike wesens op heilige plekke naby die grens; berakah (32).
- C' Misleiding beplan; vrees vir Esau; berakah-geskenk terugbesorg; terugkeer na land (33).
- B' Tussenspel: twis; bedrog; verbond met vreemdeling (34).
- A' Orakel vervul; Ragel worstel in geboorte; berakah; doodsvornemens (35:1-22).

Die Vloedverhaal het ook 'n palistrofiese struktuur, en beide verhale het 'n soortgelyke stelling in die middel (keerpunt): "God het aan Noag gedink" (8:1) en "God het aan Ragel gedink" (30:22). Dit beklemtoon dat God gebeure beheer en Sy uitverkore volk red.

"... die outeur van Genesis het doelbewus die Jakob-Josef-verhaal in twee dele verdeel deur die familiegeskiedenis van Esau 36:1—37:1 in die middel te plaas. Dit laat hom toe om die geslagsregisters van die nie-uitverkore lyne van Ismael (25:12-18) en Esau (36:1—37:1) af te wissel met die volledige familiegeskiedenis van die uitverkore lyne van Tera (Abraham) (11:27—25:11), Isak (Jakob) (25:19—35:29) en Jakob (Josef) (37:2—50:26) om 'n totaal van vyf patriargale familiegeskiedenis te lewer. Dit stem ooreen met die vyf familiegeskiedenis van voor-patriargale tye."

1. Isak se tweelingseuns 25:19-26

Verse 19 tot 34 lei die hele Jakob en Esau-saga in.

In die eerste perikoop (25:19-26) het ons die verslag van God wat Isak se gebede verhoor deur Rebekka vrugbaar te maak. Dit was nog 'n bewys van God se genade en seën. Hy het haar twee seuns, Esau en Jakob, gegee en voorspel dat uit hulle twee nasies sou voortkom, met die oudste wat die jongste sou dien.

Die klem van hierdie afdeling val op die goddelike orakel (v. 23), soos duidelik blyk uit die chiastiese struktuur daarvan:

- A Isak was veertig jaar oud toe hy Rebekka (20) as vrou geneem het.
- B Rebekka was onvrugbaar; gebed vir kinders is verhoor (21a).
- C Sy vrou Rebekka het swanger geword (21b). Die kinders het in haar binneste teen mekaar geworstel (22a).
- D Rebekka vra vir 'n orakel (22b)
- D' Jahwe gee haar 'n orakel (23)
- C' Haar dae om te baar, is vervul (24a). En kyk, daar was tweeling in haar skoot (24b).
- B' Jakob en Esau word in teenstelling gebring in geboorte en voorkoms (25-26a).
- A' Isak was sestig jaar oud toe Rebekka die tweeling gebaar het (26b).

Die vraag van 'n erfgenaam bly steeds primêr in hierdie afdeling: "Wie sal Isak se erfgenaam wees deur wie God Sy beloftes sal vervul?"

Génesis 25:19-20 - En dit is die geskiedenis van Isak, die seun van Abraham: Abraham was die vader van Isak. En Isak was veertig jaar oud toe hy Rebekka, die dogter van Bétuel, die Arameër uit Paddan-Aram, die suster van Laban, die Arameër, vir hom as vrou geneem het.

"Paddan-Aram" beteken "Die Vlakte (Land) van Aram." Aram was die gebied naby Haran. Mense van hierdie streek het bekend geword as Arameërs, en later het die Grieke hulle Siriërs genoem. Betuel was 'n semi-nomadiese veewagter, soos Abraham, en hy het waarskynlik ten minste 'n deel van die jaar in die oop velde gewoon.

Génesis 25:21 - En Isak het die HERE gesmeek met die oog op sy vrou, want sy was onvrugbaar; en die HERE het hom verhoor, sodat sy vrou Rebekka swanger geword het.

Rebekka kon 20 jaar lank nie kinders hê nadat sy met Isak getrou het nie (vv. 21, 26). God het haar baarmoeder vir daardie tyd gesluit, sodat die uitverkore familie haar kinders as die vrug van Sy genade sou herken, eerder as bloot die vrug van die natuur. Isak was blykbaar die enigste monogame patriarg onder die eerste drie: Abraham, Isak en Jakob. Dit is die eerste verwysing na 'n patriarg wat vir 'n ander enkellopende individu voorbidding doen, hoewel vergelyk 18:22 tot 33.

Génesis 25:22-23 - En die kinders het teen mekaar gestoot binne-in haar. Toe sê sy: As dit so gaan, waarvoor leef ek dan? Daarop het sy gegaan om die HERE te raadpleeg. En die HERE het haar geantwoord: Twee nasies is in jou skoot, en

twee volke sal van mekaar gaan uit jou liggaam; en die een volk sal sterker wees as die ander volk; en die oudste sal die jongste dien.

Rebekka se swangerskap was baie pynlik ("die kinders het teen mekaar in haar geworstel"), en sy het gewonder hoekom ("Waarom is ek in hierdie toestand?"). Sy het 'n soortgelyke gedagte uitgespreek toe haar seuns grootgeword het (27:46).

God se keuse van die jonger bo die ouer "was teenstrydig met antieke Nabye Oosterse gebruik, maar die verkiesende doeleindes van God oortref gebruik." Die goddelike orakel wat hierdie keuse aankondig som die loopbane van Jakob en Esau op, en dit is soortgelyk aan 12:1 tot 3 deurdat beide stellings programmaties is. Al Jakob se daaropvolgende planne om die geboortereg en die seën te verkry, was onnodig, want God het reeds belowe dat hy die dominante nasie sou word.

Die Skrif gee nie die rede waarom God Jakob bo Esau gekies het nie. Wat ons wel weet, is dat Sy keuse nie op die uiterste verdienste van Jakob berus het nie, maar op die soewereine voorreg van Jahwe (Rom. 9:10-13). In die antieke Nabye Oosterse kultuur het die eersgeborene normaalweg sy vader se erfgenaam geword. Deur Jakob as Isak se erfgenaam aan te wys, het God dus soewerein natuurlike gebruike deur bonatuurlike openbaring oorheers.

Die reaksies van die lede van Isak se familie op hierdie openbaring het hul geloof, of gebrek daaraan, gedemonstreer. Die hoofpunt van die verhaal is egter om God se getrouheid en krag na te spoor om te verwesenlik wat Hy belowe het. Jakob se reaksies op sy verkiesing bo Esau was heeltemal anders as Isak se reaksies op God se keuse van hom as Abraham se erfgenaam, soos hierdie gedeelte begin illustreer ("die kinders het saam in haar gesukkel").

"Die openbaring van die Goddelike wil aangaande die twee broers (vers 23) was klaarblyklik geen geheim nie. Dit is duidelik dat beide Esau en Jakob daarvan geweet het. Hierdie feit is in sommige opsigte die sleutel tot die ware interpretasie van hierdie voorval [d.w.s. verse 29-34]."

Génesis 25:24-26 - En toe haar dae vervul is dat sy moes baar, was daar 'n tweeling in haar skoot. En die eerste is gebore – rooi, geheel en al soos 'n mantel van hare. Daarom het hulle hom Esau genoem. En daarna is sy broer gebore, terwyl sy hand die hakskeen van Esau vashou. Daarom het hulle hom Jakob genoem. En Isak was sestig jaar oud by hulle geboorte.

"'Rooi' (v. 25; Heb. 'admoni) is 'n woordspeling met "Edomiete," Esau se afstammeling. "Esau" beteken "Die Harige" (Heb. sa'ar). Hierdie Hebreeuse woord is soortgelyk aan "Se'ir," wat later die naam van die Edomiete se waarskynlik beboste tuisland was. Harigheid blyk 'n teken van onbeleefdheid in die antieke wêreld te gewees het, wat 'n aanduiding van 'n dieragtige aard is.

"Jakob" beteken "El Sal Beskerm." Die Hebreeuse woord ya'aqob ("Jakob") is soortgelyk aan 'aqeb ("hakskeen"). Van Jakob se geboorte wat Esau se hakskeen vasgegryp het, het die bynaam "hakskeenhouer" (d.w.s. iemand wat deur bedrog uitoorlê) gekom "net soos in stoei 'n poging aangewend kan word om die teenstander te gooi deur die hakskeen vas te gryp."

'n Les wat uit hierdie perikoop geleer kan word, is dat diegene wat hul bestaan aan God se skepping en verkiesing te danke het, Sy hand aan die werk in die sake van hul lewens moet erken.

2. Die verkoop van die eersgeboortereg 25:27-34

Génesis 25:27 - En die seuns het opgegroeï: Esau het 'n ervare jagter geword, 'n man van die veld; maar Jakob was 'n vredeliewende man wat in tente gewoon het.

Abraham is oorlede toe die tweeling 15 jaar oud was (25:7), so hulle het grootgeword met die kennis van hul oupa, en hulle het ongetwyfeld sy stories van God se beloftes aan hul familie gehoor. Esau het 'n "bekwame jagter, 'n man van die veld," geword, maar Jakob "was 'n beskaafde man, wat in tente gewoon het." Hierdie tweeling kon nie meer van mekaar verskil het nie.

"... hulle het die verpersoonliking geword van die twee verskillende lewenswyses wat tipies vir Palestina in hierdie tydperk van die geskiedenis sou gewees het: dié van jagter en nomade (Esau) en dié van skaapwagter en semi-nomade (Jakob). Esau word beskryf as 'n 'bekwame jagter', 'n man van die buitelewe'; Jakob, aan die kant, word uitgebeeld as 'n eenvoudige man', een wat 'in sy tente bly', dit wil sê 'n man van 'n stabiele lewe in teenstelling met die wortellose lewe van die nomade."

"Die twee karakters is teenoorgesteldes, soos die twee nasies uiteindelik sal wees."

"Hierdie kêrel Esau was 'n slinkse jagter, die buitelugseun, die atletiese tipe. Hy is die een wat ons vandag die heel-Amerikaanse seun sou noem. Hy het sport beoefen. Hy het alles fisies beoefen, maar hy het geen begrip of kapasiteit of begeerte vir geestelike dinge gehad nie. Hy was slegs geïnteresseerd in dit wat fisies was. Hy verteenwoordig die vlees."

"Jacob was 'n gewone man. Ek dink jy kan daarvan maak enigiets wat jy wil. Hy het binnenshuis gewoon. Hy was 'n mamma se seuntjie en was aan haar voorskoot-toue vasgemaak. Jy sal siendat hy gedoen het wat sy hom gesê het om te doen."

Die Hebreeuse woord tam, vertaal as "beskaafd" of "stil" (NRSV, ESV, HCSB), "eenvoudig" (AV, NIV), "sag" (NKJV), of "tevreden" (TNIV), beteken waarskynlik mak, 'n "tuismens". Vertalers het hierdie Hebreeuse woord elders as "perfek" en "onberispelik" vertaal (Job 1:1, 8; 8:20; Ps. 37:37; Spr. 29:10). Dit

kan 'n stil, selfstandige, afgesonderde persoon impliseer, volledig in homself. Die NET2 Bybelvertalers het dit vertaal as "gelykmoedig", en die NEB het "Jakob het 'n gevestigde lewe gelei".

Génesis 25:28 - En Isak het Esau liefgehad, want wildsvleis was na sy smaak; maar Rebekka het Jakob liefgehad.

"Wanneer een ouer voorliefdevol teenoor een kind is en die ander ouer voorliefdevol teenoor die ander kind, het jy probleme. Dit is presies wat hier gebeur het."

"Beskrywings van Jakob se vroeë lewe in die Skrifte skilder 'n interpersoonlike portret van 'n hoogs narsistiese individu wat grootgeword het in 'n familie van oorsprong wat ryp was vir die vervaardiging van sulke patologie."

Adam het misluk met eet, Noag met drink, en Isak met proe. Isak het 'n "gourmand" geword: iemand wat daarvan hou om te eet en dikwels "te veel eet".

"'n Huwelik wat in die hemel gesluit is (sien 24:1-67) kan in disfunksie eindig wanneer 'n eggenoot voorkeur gee aan die smaak in die mond bo die stem in die hart (sien 26:35)."

Génesis 25:29-30 - En Jakob het 'n kooksel klaargemaak en Esau het moeg uit die veld gekom. Toe sê Esau vir Jakob: Laat my tog sluk van die rooigoed daar, want ek is moeg. Daarom het hulle hom Edom genoem.

Die Hebreeuse woord wat as "bredie" vertaal word, beteken letterlik "lensies". Esau wou dit "sluk" (Heb. la'at), en hy het die bredie "rooi goed" genoem. Dit was uit hierdie voorval dat Esau sy naam gekry het, waarskynlik sy bynaam.

"Die jagter, in teenstelling met die skaapwagter met sy veel meer ekonomiese en versigtige lewenswyse, het dikwels nie genoeg om te eet nie. As hy geen prooi vang nie, gaan hy honger."

Génesis 25:31-34 - En Jakob antwoord: Verkoop eers jou eersgeboortereg aan my. En Esau sê: Kyk, ek gaan sterwe, en wat baat die eersgeboortereg my dan? Toe antwoord Jakob: Sweer eers vir my. En hy het vir hom gesweer en sy eersgeboortereg aan Jakob verkoop. En Jakob het aan Esau brood en die kooksel lensies gegee; en hy het geëet en gedrink en opgestaan en weggegaan. So het Esau dan sy eersgeboortereg verag.

Die manier waarop Jakob sy eis vir Esau se eersgeboortereg gestel het, dui daarop dat hy sy daad lank vooraf beplan het, en hy het sy broer se swaakheid genadeloos uitgebuit. Sy aandrang dat Esau aan hom

moet "sweer" (v. 33) versterk hierdie indruk. Jakob se gebrek aan deernis en gasvryheid kontrasteer met dié van Abraham (18:1-8), Lot (19:1-8) en Laban se familie (24:18, 31). Dit was reg dat Jakob die eersgeboortereg waardeur het, maar dit was verkeerd dat hy dit op die manier verkry het. Eksplisiete morele kommentaar is skaars in die Bybel, daarom dui die skrywer se insluiting daarvan hier iets oor Esau aan wat hy nie wou hê die leser moes misloop nie: "Esau het sy eersgeboortereg verag".

"Die slinkse jagter het in 'n beter jagter se strik geval en prooi geword vir sy eie eetlus."

Die "geboortereg" was die voorreg om die hoof van die stam en die hoof van die familie te wees (27:29). In Isak se familie het dit die draer die reg gegee op die seën van Jahwe se beloftes (27:4, 27-29), wat die besit van Kanaän en verbondsgemeenskap met God ingesluit het (28:4). Dit het ook 'n dubbele gedeelte van die familie-erfenis ingesluit (Deut. 21:17), en die voorreg om die priester (geestelike leier) van die familie te wees.

Juda, Josef en Levi het later die voorregte van die geboortereg ontvang. Juda het leierskap onder die stamme verkry (besit van Kanaän en verbondsgemeenskap), uiteindelik deur Dawid en Messias. Josef het die dubbele deel deur sy seuns Efraim en Manasse ontvang. Levi het die priesterlike stam geword. In die Nuwe Testament leer ons dat Christus die Eersgeborene onder baie broers is (Rom. 8:29; Kol. 1:15, 18; Heb. 12:23). Hy is die groot Geboorteregdraer.

"Dit is heel duidelik uit die Nuzi-tablette dat voorvalle van die oordrag van geboortereg, soos soos in die Patriargale vertellings plaasgevind het, nie ongewoon in die Hurriaanse samelewing was nie. Een voorbeeld het betrekking op 'n sekere Zirteshup, wie se vader hom verloën het, maar later sy status herstel het. Nog 'n voorbeeld van die oordrag van geboortereg uit die Nuzi-tablette is die uitruiling deur een Kurpazah van sy geboortereg in ruil vir drie skape wat deur Tupkitilla, sy broer, aan hom gegee is. In die lig van hierdie voorbeeld is Esau se bereidwilligheid om sy geboortereg te ruil vir Jakob se maaltyd (Gen. 25:29-34) miskien meer verstaanbaar."

Die skrywer het getoon dat die twee seuns se geaardheid baie verskil het: hulle was natuurlik nie identiese tweelinge nie. Esau het slegs omgee vir fisiese en materiële dinge, terwyl Jakob die geestelike waardeur het. Esau het voorkeur gegee aan die onmiddellike bevrediging van sy sensuele begeertes, maar Jakob was bereid om te wag vir iets beters wat God vir die toekoms belowe het (vgl. Heb. 12:16).

"Die ligsinnigheid waarmee hy [Esau] sy eersgeboortereg verkoop het, het hom ongeskik gemaak om die erfgenaam en besitter van die beloofde genade te wees."

"Vanuit een menslike perspektief is Esau, wat as 'n teenvoeter vir Jakob funksioneer, baie meer simpatiek as Jakob. Vanuit die goddelike oogpunt word hy egter verwerp omdat hy sy reg verwerp om die goddelik gegewe visie van sy vaders te erf."

Alhoewel Esau 'n slinkse jagter was, het hy min waarde geheg aan sy voorreg as die eersgebore seun. Hy was bereid om dit aan sy slinkse broer te verruil vir 'n maaltyd van "rooi goed", 'n gepaste beskrywing van sy eie aard. Alhoewel Jakob later vir Esau bedrieg het rakende sy seën, was daar geen misleiding betrokke by hierdie verkoop van die geboortereg nie. Esau het presies geweet wat hy gedoen het toe hy dit prysgegee het.

Die struktuur van die narratief identifiseer weer eens die skrywer se klem, hierdie keer Esau se minagting vir sy eersgeboortereg (v. 32):

- A Jakob was besig om 'n sop te kook (29a).
- B Esau het van die veld af gekom; hy was moeg (29b).
- C wayyo'mer 'esaw: Laat ek van daardie rooi sous eet ..., ek is so moeg! (30)
- D wayyo'mer ya'aqob: Verkoop eers vir my jou bkrh (31).
- E wayyo'mer 'esaw: Ek gaan heen; ek sterf! Wat is die nut van 'n bkrh vir my? (32).
- D' wayyo'mer ya'aqob: Sweer eers vir my. Toe het hy vir hom gesweer en sy bkrh aan Jakob verkoop (33).
- C' Jakob het vir Esau brood en lensiesop gegee; hy het geëet en gedrink (34aa).
- B' Hy het opgestaan en op sy pad gegaan (34ab).
- A' So het Esau sy eersgeboortereg verag (34b).

Daar is twee belangrike gevalle van eersgebore seuns wat die regte van eersgeboortereg in Genesis prysgee: Esau en Ruben. Esau het sy eersgeboortereg van so min waarde beskou dat hy al sy regte as eersgeborene aan Jakob verkoop het net om 'n onmiddellike fisiese bevrediging te verkry. Ruben het sy eersgeboortereg verbeur deur seksuele promiskuïteit (Gen. 35:22; 49:3-4). In Esau se geval het sy hele eersgeboortereg na Jakob gegaan. In Ruben se geval het sy eersgeboortereg na drie van sy broers gegaan: Juda het die koninklike reg verkry, Levi het uiteindelik die priesterlike reg ontvang, en die seën van die dubbele porsie het na Josef gegaan – wat dit deur sy twee seuns, Efraim en Manasse, verwesenlik het.

In die lees van hierdie perikoop het sommige tot die gevolgtrekking gekom dat God Jakob bo Esau gekies het omdat Hy voorsien het dat Jakob die beloftes en die geboortereg sou waardeer, terwyl Esau dit nie sou doen nie. Dit is nie korrek nie. Jakob het die geestelike waardeer omdat God hom die genade gegee het om dit te doen. In die vorige generasie was Isak die ontvanger van God se genade, terwyl Lot en Ismael nie was nie. Abraham was ook 'n ontvanger, terwyl sy broers nie was nie.

In hierdie voorval het Jakob geestelike persepsie getoon. Sommige skrywers het beweer dat hy ongeduldig was en vleeslike inisiatief geneem het soos sy oupa (vgl. 12:10-20; 16; 20). Let egter daarop dat Moses Esau, nie Jakob nie, in hierdie voorval blameer het (v. 34).

"Aan die begin het hy [Jakob] regtig goed gevaar sover die wêreld hom sou meet. Maar daar het 'n dag gekom toe God hierdie man kollege toe gestuur het, en oom Laban was die president van die kollege. Dit was bekend as die kollege van harde houe, en Jakob sou 'n paar dinge in die kollege van harde houe leer. Maar hier werk hy steeds op die beginsel dat hy slim genoeg is om te kry wat hom toekom."

"Hoe gereeld vra ons onself die vraag: 'Wat is my pot sop?' Dit is belangrik om die vraag te verbaliseer. Ons loop voortdurend in gevaar om in die versoeking te kom om iets wat baie kosbaar is, prys te gee om 'n skielike sterk begeerte te bevredig. Die begeerte kan gulsige eet en drink insluit, 'n begeerte na geld of materiële dinge, ons woede loslaat in die verlating van rede, swig voor depressie sonder kontrole, God in wanhoop of teleurstelling vervloek sonder om eers aan die lokval te dink wat Satan vir Job gestel het en vir ons stel, om toe te gee aan 'n oorweldigende seksuele begeerte sonder om te wag vir die regte raamwerk. Die pot sop wat vir jou en vir my gevaarlik is, is enige versoeking om die 'gevoelens' van die onmiddellike oomblik te bevredig op 'n manier wat wys dat ons die beloftes van die lewende God vir ons toekoms 'verag'."

God het Christene ook spesiale beloftes gegee (bv. Sy teenwoordigheid, beloftes, krag, voorsiening, vrugbaarheid, verheerliking, belonings). Hoe kan ons hierdie "verag"? Deur hoofsaaklik vir die hede te leef eerder as vir die toekoms.

Hierdie gedeelte is 'n waarskuwing dat onheilige (sekulêr, letterlik "buite die tempel," wat beteken "verwyder van die heilige") mense, wat leef om hul vleeslike begeertes te bevredig, die meer waardevolle dinge van blywende geestelike waarde sal verloor. Christene wat vir die hede leef, sal nie hul ewige verlossing verloor nie, maar hulle sal wel van hul ewige beloning verloor (vgl. 1 Kor. 3:10-15).

3. Isak en Abimelek 26:1-11

God het Isak verhoed om die Beloofde Land (wat Gerar ingesluit het, waar sommige Filistyne gewoon het) te verlaat, en het op hierdie tydstip die Abrahamitiese Verbond met hom hernu. Kort daarna het die HERE Rebekka beskerm toe Isak vir Abimelek gelieg het oor sy verhouding met haar.

"In die kort bestek van een hoofstuk wys die skrywer hoe die hele lewe van Isak 'n repetisie was van wat met Abraham gebeur het. Dus is die les wat oorgedra word dat God se getrouheid in die verlede in die hede en die toekoms op gereken kan word. Wat Hy vir die vaders gedoen het, sal Hy ook vir die seuns doen."

Terwyl die gebeure van Isak se lewe dié van Abraham by verskeie geleenthede herhaal het, het God Isak anders behandel, en in harmonie met sy individuele karakter. Die vele parallele tussen hierdie hoofstuk en die verhaal van Abraham (veral hoofstukke 12-14, in vergelyking met hoofstukke 20-21) toon dat die skrywer wou hê dat die leser die twee mans moes vergelyk en kontrasteer.

"Selfs die figuur van 'n groot man kan verdwerg word deur 'n vergelyking met dié van 'n vooraanstaande vader of 'n beroemde seun. Dus word die karakter van Isak oorskadu deur die majesteit van Abraham en die dramatiese belangstelling van Jakob. Daar is 'n derde faktor wat die belangrikheid van Isak verminder het; 'n man van 'n slim en meesterlike vrou. Maak nie saak hoe opwindend die toneel waarin hy mag verskyn nie, hy word altyd 'n minder belangrike rol toegeken. Ten minste, in teenstelling met hierdie ander akteurs, was sy rol in die lewe prosaïes, gebeurtenisloos, obskuur."

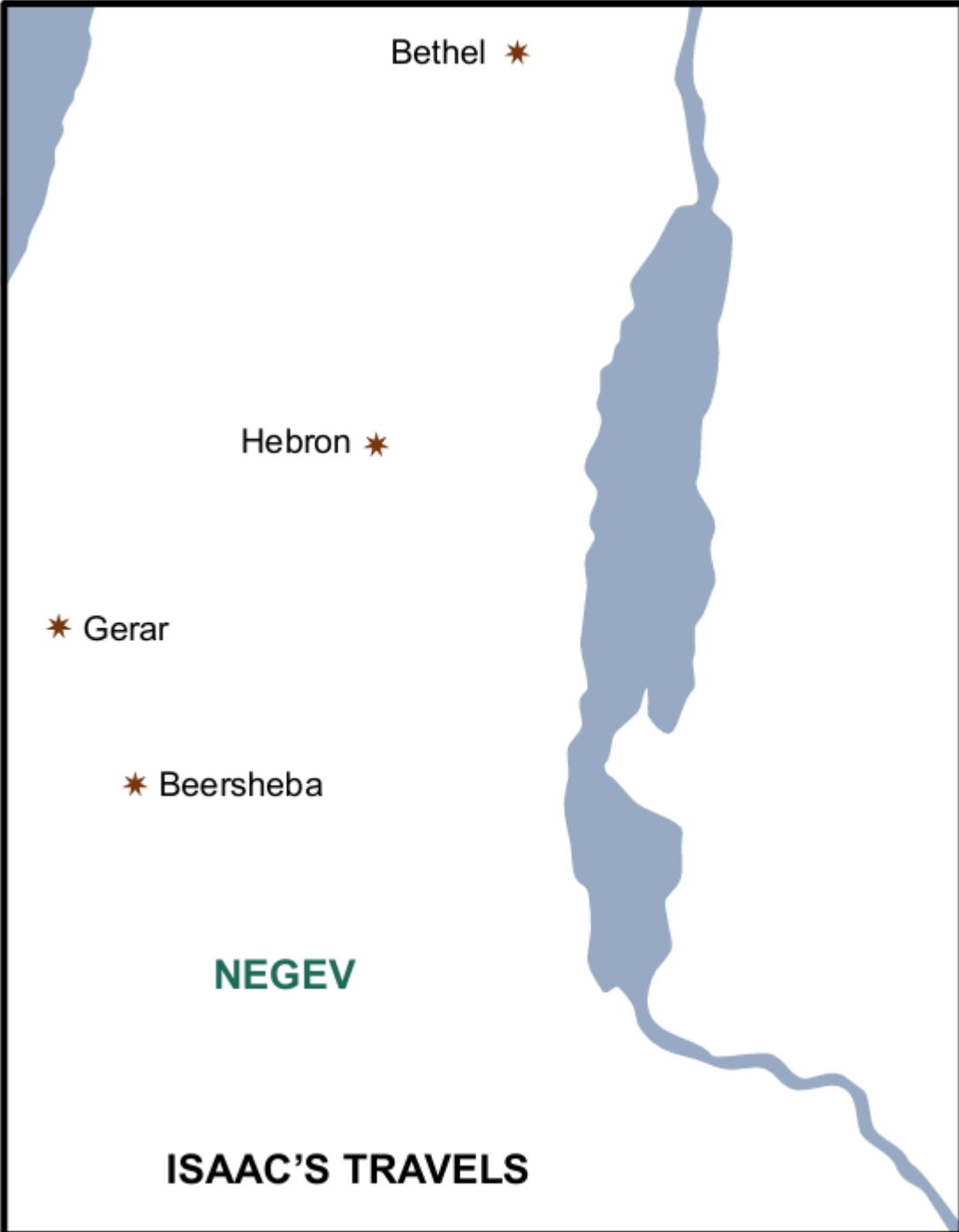
"Die hoofstuk voor ons is vol illustrasies van hoe probleme oorkom en nie oorkom moet word nie."

"Hierdie is 'n hoofstuk wat geduld leer."

"Dit alles was die kalm volharding van geloof."

Génesis 26:1-4 - En daar was hongersnood in die land, buiten die eerste hongersnood wat in die dae van Abraham gewees het. Daarom het Isak getrek na Abiméleg, die koning van die Filistyne, na Gerar. En die HERE het aan hom verskyn en gesê: Moenie aftrek na Egipte nie; woon in die land wat Ek jou sal aanwys. Vertoef as vreemdeling in hierdie land, en Ek sal met jou wees en jou seën; want aan jou en jou nageslag sal Ek al hierdie lande gee: Ek sal die eed bevestig wat Ek vir jou vader Abraham gesweer het. En Ek sal jou nageslag vermeerder soos die sterre van die hemel en aan jou nageslag al hierdie lande gee, en in jou nageslag sal al die nasies van die aarde geseën word;

Isak het klaarblyklik oorweeg om na Egipte te gaan om aan die hongersnood in Kanaän te ontsnap. Hy was in Gerar, naby Abimelek, "koning van die Filistyne" (vv. 8-9), toe God met hom gepraat het. Dit was God se eerste opgetekende openbaring aan Isak (vgl. 25:23). Dit wil dus voorkom asof Isak voorheen noordwaarts van Beer-Lahai-Roï getrek het. Natuurlik was voortdurende verhuising algemeen vir die nomadiese patriarge, en hierdie plekke was nie ver van mekaar af nie.

Die eerste groot migrasie van die Filistyne na Kanaän het honderde jare later, in die 12de eeu v.C., plaasgevind. Daar was egter reeds 'n paar Filistyne, moontlik 'n onverwante etniese groep, in Kanaän in Abraham en Isak se tyd. Dit is duidelik uit hierdie verwysing en ander in Genesis. (Sien die notas in afdeling 21:22 tot 34.)

Nog 'n hongersnood in die land Kanaän (vgl. 12:10) het 'n krisis vir Isak veroorsaak. God se wil dat Isak in die land moes bly, was definitief, en Hy het dit duidelik aan die patriarg gekommunikeer (v. 2). Miskien wou God hê dat Isak in die land moes bly sodat hy sou leer dat God "met hom sou wees en hom sou seën" (v. 3). God het sy belofte wat hy vroeër aan Abraham gegee het – nou aan Isak – herhaal om Isak 'n belofte te gee om te glo en die aanmoediging om Hom te gehoorsaam. Beloftes van beskerming is ook prominent in die Jakob-verhaal (vgl. 26:24; 28:15, 20; 31:3, 5, 42; 32:10).

Die belofte was spesifiek dat God Isak sou beskerm ("met hom wees") en "seën", sy "nageslag" sou "vermenigvuldig" en vir hulle "al hierdie lande" sou "gee" (d.w.s. die lande wat deur die verskillende Kanaänitiese stamme besit is, vv. 3-4).

"Palestynse beweer vandag dat hulle die land moet besit en sê dat God dit aan Ismael belowe het. Hierdie bewering is sonder skriftuurlike ondersteuning, maar dit word in die Koran gevind, waarop Palestynse Moslems hul geloof baseer. Die Koran is egter sowat seshonderd jaar na Christus geskryf, in teenstelling met die Boek Genesis, wat vyftienhonderd jaar voor Christus geskryf is. Daar is geen antieke bewyse nêrens dat God die land aan Ismael belowe het nie. Die hele Ou Testament weerspreek hierdie Palestynse bewering. Die verbond van die land word in Psalm 105:8-11 in onmiskenbare terme bevestig. ... Die beloftes van die land is aan die afstammelinge van Jakob alleen gegee, nie aan die ander kinders van Abraham nie."

Génesis 26:5 - omdat Abraham na my stem geluister en my ordening, my gebooie, my insettinge en my wette onderhou het.

Een rede vir God se seën van Isak was Abraham se gehoorsaamheid aan God (v. 5; vgl. 22:18). Isak het die geestelike begunstigde van 'n godvrugtige ouer geword, maar hy het die geleentheid gehad om God se seën op hom te vermeerder deur sy eie gehoorsaamheid aan God (vgl. Johannes 15:14).

"Die Abrahamitiese seën sal aan Isak oorgaan. Alles wat in daardie seën ingesluit is, sal nou aan die seun behoort en op sy beurt aan sy seuns oorgedra word. Maar daar is 'n voorwaarde: as hulle die volle seëninge wil geniet, sal hulle die woord van die HERE moet gehoorsaam. En daarom word gehoorsaamheid hier beveel met die voorbeeld van hoe goed Abraham gehoorsaam was."

Die aanhaling hierbo moet nie verstaan word as dat God se beloftes wat aan Abraham, en nou Jakob, gemaak is, gekondisioneer was op hul gehoorsaamheid, soos sommige beweer nie. Hierdie beloftes was profesieë van wat God sou doen ongeag die patriarge se gehoorsaamheid of ongehoorsaamheid. Volle seën vir hulle het egter van hul gehoorsaamheid afgehang.

Hierdie vers lui asof Abraham die werklike "geboorte", "insettinge" en "wette" van die Mosaïese Verbond onderhou het – voordat hulle selfs bestaan het. Hierdie vers was die basis waarop die Jode van Jesus se tyd geglo het dat Abraham die hele Wet van Moses onderhou het voordat dit gegee is. Dit lyk ook asof dit 15:6 weerspreek, wat sê dat God Abraham geregverdig het weens sy geloof.

"Uiteindelik moet ons probeer om die betekenis van hierdie vers in die groter strategie en doel van die Pentateug te vind. Het die outeur van die Pentateug bedoel om Abraham as 'n model van geloof of as 'n model van gehoorsaamheid aan die wet uit te beeld? Vreemd genoeg het die oorgrote meerderheid van Bybelgeleerdes hierdie gedeelte gelees asof die vers bedoel het om Abraham se lewe as 'n voorbeeld van gehoorsaamheid aan die wet te wys ..."

"Dit lyk redelik om tot die gevolgtrekking te kom dat die belangrikheid van Gen 26:5 lê in wat dit vir ons sê oor die betekenis van die Deuteronomiese terme wat dit gebruik. Dit is asof die outeur van die Pentateug die Abrahamitiese vertellings aangegryp het as 'n manier om sy konsep van 'wetonderhoud' te verduidelik. Die outeur gebruik die lewe van Abraham, nie Moses nie, om te illustreer dat 'n mens die regverdige vereiste van die wet kan nakom. Deur Abraham te kies en nie Moses nie, toon die outeur dat 'wetsonderhoud' beteken 'om in God te glo', net soos Abraham in God geglo het en as regverdig gereken is (Gen 15:6). In werklikheid sê die outeur van die Pentateug: 'Wees soos Abraham. Leef 'n lewe van geloof en daar kan gesê word dat jy die wet onderhou.'"

"Israel sou onmiddellik die Tora (Wet) terminologie in die rekord van Abraham sien, en sou aangespoor word om die Wet te onderhou."

Génesis 26:6-11 - So het Isak dan in Gerar gebly. En toe die manne van die plek hom na sy vrou vra, antwoord hy: Sy is my suster. Want hy was bang om te sê: My vrou – anders sal die manne van die plek, so het hy gedink, my miskien doodmaak ter wille van Rebekka; want sy was mooi van aansien. En toe hy al 'n lang tyd daar was, kyk Abiméleg, die koning van die Filistyne, deur die venster uit en sien hoe Isak speel met Rebekka, sy vrou. En Abiméleg het Isak geroep en gesê: Kyk, sy is dan tog jou vrou! Hoe kon jy dan verklaar: Sy is my suster? En Isak antwoord hom: Ja, ek het gedink ek kan miskien om haar ontwil my lewe verloor! En Abiméleg sê: Wat het jy ons nou aangedoen? Hoe maklik kon een van die mense met jou vrou gemeenskap gehad en jy 'n skuld oor ons gebring het! Daarop gee Abiméleg bevel aan die hele volk en sê: Wie hierdie man of sy vrou aanraak, sal sekerlik gedood word.

Vir 'n verduideliking van hierdie vreemde voorval, sien die notas oor hoofstuk 20. Toe hy in gevaar was, het Isak, soos Abraham, hom tot 'n "situasie-etiek" gewend waarin die doel die middele heilig. Isak het nie die waarheid gepraat nie, want Rebekka was nie eintlik sy "suster" nie, maar sy niggie. Abraham se bewering was slegs 'n halwe waarheid, aangesien Sarai eintlik Abraham se suster was – sy halfsuster. "Soos 'n vader, so 'n seun." Isak en Rebekka moes kinderloos gewees het, op hierdie tydstip, want anders sou enige van hul kinders hul misleiding ontbloom het.

'n Periode van tussen 70 en 97 jaar het verloop tussen Abraham se verblyf in Gerar en Isak s'n. "Abimelek" kon in beide gevalle dieselfde man gewees het, aangesien lewensduur van 150 jaar destyds nie onbekend was nie. Maar hy was moontlik nie. In beide gevalle het "Abimelek" beslis vroom gedrag getoon. In die eerste geval het Abimelek egter vir Sara in sy harem geneem, maar in die tweede wou Abimelek Rebekka teen die mense van Gerar beskerm. Aangesien "Abimelek" 'n titel is eerder as 'n persoonlike naam (vgl. 1 Sam. 21:10-15; Ps. 34 se opskrif), kon dit 'n ander heerser gewees het as die een met wie Abraham te doen gehad het.

4. Isak se putte 26:12-33

Génesis 26:12-14 - Isak het toe in dié land gesaai en daardie jaar honderdvoudig gewen, want die HERE het hom geseën. En die man het groot geword en altyddeur groter geword totdat hy baie groot was: hy het troppe kleinvee en beeste gehad en baie bediendes, sodat die Filistyne hom beny het.

Verse 12 tot 17 toon God se getrouheid in die seën van Isak soos Hy belowe het (vgl. v. 3; 24:1; 25:11). Isak het gewasse geplant (of "saad gesaai," NRSV, HCSB; vgl. NASB, AV, ESV, NKJV) in daardie land en dieselfde jaar 'n "honderdvoudige" oes ingesamel (v. 12, NIV, TNIV). Dit was 'n gevolg van Jahwe se

seën (v. 12). Isak het al hoe ryker geword (v. 13). Benewens 'n groot oes, het Isak groot troppe skape en groot troppe vee gehad. As 'n semi-nomade het Isak boerdery sowel as veeteelt beoefen (v. 14). Sy buurman Filistyne het hom beny vir sy rykdom.

Génesis 26:15 - En al die putte wat die dienaars van sy vader in die dae van sy vader Abraham gegrawe het, dié het die Filistyne toegestop en met grond opgevul.

Klaarblyklik het die Filistyne probeer om Isak se groeiende rykdom te beheer deur die putte wat Abraham se dienaars gegrawe het, met grond te vul. Dit sou dit vir Isak moeiliker gemaak het om water vir sy diere te verskaf. Hulle wou hê Isak moes van hulle wegtrek.

"... om putte toe te maak was die mees skadelike en vernietigende vorm van wraak, die sekerste manier om 'n florerende land in 'n verskriklike wildernis te omskep."

Génesis 26:16-17 - Toe sê Abiméleg vir Isak: Trek weg van ons, want jy het vir ons veels te magtig geword. Daarop het Isak vandaar weggetrek en laer opgeslaan in die dal by Gerar en daar bly woon.

Abimelek het getuig van Isak se mag ("jy is te magtig vir ons," v. 16), wat nog 'n bewys was van God se trouheid aan Sy belofte om Isak te seën (v. 3). Isak het inderdaad verder van Gerar af getrek en hom in die nabygeleë "Gerarvallei" gevestig (v. 17).

Génesis 26:18-22 - En Isak het die putte weer oopgegrawe wat hulle in die dae van sy vader Abraham gegrawe het, en wat die Filistyne ná die dood van Abraham toegestop het, en dit genoem na die name wat sy vader daaraan gegee het. En terwyl die dienaars van Isak in die dal grawe, vind hulle daar 'n put met lewendige water. En die herders van Gerar het getwis met die herders van Isak en gesê: Dit is óns water. Daarom het hy die put Esek genoem, omdat hulle met hom onenigheid gehad het. Daarop grawe hulle 'n ander put, en daaroor het hulle ook getwis. Daarom het hy dit Sitna genoem. Toe het hy vandaar versit en 'n ander put gegrawe, en daaroor is nie getwis nie. Daarom het hy dit Réhobot genoem en gesê: Ja, nou het die HERE vir ons ruimte gemaak en kan ons vrugbaar wees in die land.

Isak het die putte wat Abraham gegrawe het, weer oopgemaak ("weer gegrawe"), wat die inheemse inwoners later met grond gevul het. Isak het ook drie nuwe putte gegrawe, wat "Esek" ("argument"), "Sitna" ("beskuldiging") en "Rehobot" ("breë plekke") genoem is. God se voorsiening van water vir Isak was nog 'n aanduiding van Sy seën oor hierdie patriarg.

Hierdie voorval openbaar verder die vreedsame karakter van Isak, wat nie met sy bure vir die putte geveg het nie, al was hy sterker as hulle (v. 16). Sy optrede het sy vertroue in Jahwe uitgedruk.

"Isaac is 'n pasifis in die beste sin van die woord. Mag is veilig in sy hande. Hy toon geen neiging om dit te misbruik nie."

Isak se besluit om in die dorp Gerar te vertoef (vv. 1, 6), en daarna die Gerarvallei (v. 17), blyk onverstandig te gewees het, maar dit was nie sondig nie. Alhoewel hy gesondig het deur sy verhouding met Rebekka uit vrees verkeerd voor te stel (v. 7), was sy keuse om in die Filistynse gebied te woon nie sondig nie. Dit het hom egter oopgemaak vir versoeking en beproewinge wat hy waarskynlik sou vermy het as hy van Gerar weggebly het. God het hom nie gesê om na Gerar te gaan nie, maar net om "in die land te bly" (v. 2).

Génesis 26:23-25 - Daarna het hy vandaar opgetrek na Berséba. En die HERE het aan hom in dieselfde nag verskyn en gesê: Ek is die God van Abraham, jou vader. Moenie bang wees nie, want Ek is met jou; en Ek sal jou seën en jou nageslag vermeerder ter wille van Abraham, my kneg. Toe bou hy daar 'n altaar, en hy het die Naam van die HERE aangeroep en daar sy tent opgeslaan; en die dienaars van Isak het daar 'n put gegrawe.

Isak het teruggekeer na Berseba, waar Abraham af en toe gewoon het. Dieselfde nag toe hy daar aangekom het, het God aan hom verskyn (sy tweede openbaring), sy vrese gekalmeer en die beloftes wat Hy voorheen gegee het (vv. 2-5) herhaal. Isak se reaksie was om 'n altaar te bou, Jahweh te aanbid en daar te vestig ("sy tent opgeslaan," v. 25). God se belofte om Isak te seën "ter wille van my dienaar Abraham" (v. 24) beteken as gevolg van die beloftes wat God aan Abraham gemaak het, nie as gevolg van Abraham se verdienste of gehoorsaamheid nie.

Setlaars kon slegs voortgaan om te woon in 'n gebied waar daar 'n werkende, watergewende put was. Putte was noodsaaklik vir die lewe van herders, wat as gevolg van hul kuddes moes rondtrek. Terwyl daar waarskynlik reeds ten minste een put by Berseba was, het Isak 'n ander een vir sy eie gebruik gegrawe, of miskien omdat hy meer water nodig gehad het vir sy groot kuddes en groot huishouding (gesin en bediendes). Sy vermoë om putte te grawe, dui op beide sy rykdom en sy voorneme om 'n permanente verblyfplek in die land te vestig. In teenstelling met Abraham, is Isak "nie soseer geroep om te pionier nie, maar om te konsolideer."

Hierdie verse blyk die feit te bevestig dat Isak se besluit om uit die Filistynse gebied te trek, God behaag het.

Génesis 26:26-29 - Daarop kom Abiméleg na hom van Gerar af, saam met Ahussat, sy vriend, en Pigol, sy leërowerste. En Isak het hulle gevra: Waarom het julle na my gekom terwyl julle my haat en my van julle af weggestuur het? Toe antwoord hulle: Ons het duidelik gesien dat die HERE met jou is. Daarom het ons gedink: Laat daar tog 'n eed tussen ons wees, tussen ons en jou; en laat ons 'n verbond met jou sluit: jy moet ons geen kwaad doen nie, net soos ons jou nie aangeraak en aan jou niks as goed gedoen het nie en jou in vrede weggestuur het. Jy is nou eenmaal die geseënde van die HERE.

Abimelek het Isak amptelik in Berseba besoek, saam met sy raadgewer en die bevelvoerder van sy leër, en weer getuig van God se seën oor Isak en God heerlikheid gegee (vv. 28, 29). Hy was bang dat Isak hom sou aanval, daarom het hy voorgestel om 'n verdrag te sluit.

Génesis 26:30-33 - Toe berei hy vir hulle 'n maaltyd, en hulle het geëet en gedrink. En hulle is die môre vroeg op en het vir mekaar 'n eed gesweer. Daarop het Isak hulle laat gaan, en hulle het in vrede van hom af weggetrek. Dieselfde dag kom toe die dienaars van Isak en vertel hom van die put wat hulle gegrawe het, en sê vir hom: Ons het water gekry. En hy het dit Seba genoem. Daarom is die naam van die stad Berséba tot vandag toe.

Isak en Abimelek het toe 'n gelykheidsverbond (verdrag) van wedersydse nie-aggressie gesluit. Hulle het dit verseël deur 'n maaltyd saam te eet, 'n feesmaal" wat Isak vir sy verdragsvennote gemaak het. Saam eet was dikwels 'n heilige ritueel in die antieke Nabye Ooste wat 'n ooreenkoms verseël het (vgl. 27:3, 4; 31:46, 54). Hierdie verbond was soortgelyk aan die ouer een wat tussen Abimelek en Abraham gesluit is (21:31). Die uitruil van ede, en Isak se amptelike hernoeming van die dorp na "Berséba", het ook hierdie ooreenkoms versterk. Hulle het ook 'n nuwe put gegrawe wat hulle "Siba" genoem het (wat miskien "eed" beteken, v. 33; vgl. 21:31).

"... hierdie verslag van Isak se handeling met die Filistyne beeld Isak uit as iemand wat baie in sy vader se voetspore wandel. Hy ontvang soortgelyke beloftes, staan voor soortgelyke toetse, misluk soortgelyk, maar triomfeer uiteindelik op soortgelyke wyse. Inderdaad, in sekere opsigte word hy meer in die beloftes gegee en bereik hy meer. Hy word 'al hierdie lande [v. 4] belowe,' en teen die einde van die verhaal is hy veilig gevestig in Berseba en het hy 'n verdrag met die Filistyne waarin hulle sy meerderwaardigheid erken."

God se mense moet vol vertrouwe in God se beloftes van Sy "teenwoordigheid en voorsiening" handhaaf, ten spyte van die afguns en vyandigheid van ongelowiges wat Sy seën soms uitlok.

5. Jakob se misleiding vir Isak se seën 26:34—28:9

In reaksie op Isak se ongehoorsame plan om Esau te seën, het Jakob en Rebekka Isak se seën deur middel van bedrog gesteel. Esau het so kwaad geword vir Jakob oor sy bedrog dat Jakob vir sy lewe moes vlug.

Twee verslae van Esau se huwelike (26:34-35 en 28:6-9) raam die hoofverslag in 27:1 tot 28:5, en bied 'n proloog en 'n epiloog. Esau se huwelike is betekenisvol omdat Rebekka hulle produktief gebruik het, naamlik as die aansporing om Isak te oorreed om Jakob weg te stuur om 'n vrou te kry (27:4b), en omdat dit die rede was waarom Isak dit gedoen het (28:1).

Die hoofverslag fokus op Isak wat sy seën gee.

- A Isak en die seun van die brkh/bkrh (=Esau) (27:1-5).
- B Rebekka stuur Jakob op die verhoog (27:6-17).
- C Jakob verskyn voor Isak en ontvang seën (27:18-29).
- C' Esau verskyn voor Isak en ontvang teen seën (27:30-40).
- B' Rebekka stuur Jakob van die verhoog af (27:41-45).
- A' Isak en die seun van brkh/bkrh (=Jakob!) (27:46—28:5).

Esau se huwelike 26:34-35

Gênesis 26:34-35 - Toe Esau veertig jaar oud was, het hy Judit, die dogter van Beëri, die Hetiet, vir hom as vrou geneem, en Basmat, die dogter van Elon, die Hetiet. En hulle was vir Isak en Rebekka 'n bitter verdriet.

Ons kan drie doeleindes vir hierdie kort afdeling identifiseer:

1. Moses het die rede vir Jakob se latere vertrek na Paddan-Aram verduidelik en geregverdig (27:46—28:2).
2. Moses het die voorouers van die Edomiete geïdentifiseer, wat later 'n belangrike rol in Israel se geskiedenis gespeel het.
3. Moses het Esau se vleeslike karakter weer eens geopenbaar, wat hom onwaardig bewys het om die geseënde erfgenaam van Isak te wees.

Esau het geen belangstelling getoon in die spesiale roeping van sy familie nie, maar het eerder probeer om homself as 'n groot man in die wêreld te vestig deur met Kanaänitiese vroue te trou (vgl. 11:4). Hierdie vroue was klaarblyklik die dogters van Kanaänitiese here. Hulle was waarskynlik lede van die Hetitiese stam wat in Kanaän gewoon het, eerder as lede van die magtige Hetitiese Ryk in die Noorde (vgl. 15:20; 27:46). Die Kanaäniete was natuurlik onder God se vloek (9:25-27). Vergelyk Esau se metode om vrouens te bekom met Abraham se plan om God se keuse van 'n vrou vir Isak te identifiseer.

"Hierdie voorlopige kennisgewings [in verse 34 en 35] plaas die slinkse daad van Jakob en Rebekka in perspektief. Hulle demonstreer dat Esau nie geskik was om die seën te erf nie."

Isak se seën 27:1–28:5

Hier het ons die derde ronde van Jakob se stryd met Esau. Die eerste was by geboorte (25:21-28) en die tweede was oor die familie se geboortereg (25:29-34). In al drie voorvalle het Jakob sy broer gemanipuleer – onnodig, in die lig van God se belofte (25:23).

"Hierdie hoofstuk [27] bied een van die mees unieke voorbeelde van God se oorheersende voorsienigheid wat die sake van sondige mense beheer en hulle so beskik dat die belange van God se koninkryk beskerm word. Gewoonlik word die skuld van Jakob oorbeklemtoon, en Esau word as relatief of geheel en al beskou as die onskuldige party in die transaksie. Hierdie tradisionele siening vereis wysiging en regstelling."

"Hierdie hoofstuk beeld 'n hele gesin uit wat probeer om hul verantwoordelikhede deur hul fisiese sintuie, sonder geloof, na te kom."

"Al die natuurlike sintuie speel 'n opvallende rol – veral die smaaksin waarop Isak homself trots gemaak het, maar wat hom die verkeerde antwoord gegee het. Vertroue op jou sintuie vir geestelike onderskeidingsvermoë blyk nie net feilbaar te wees nie, maar besoedel dikwels die lewe onnodig. Die belangrikste is egter dat die storie oor misleiding gaan."

'n Mondelinge seën was net so wetlik bindend soos 'n geskrewe testament in die antieke Nabye Ooste. Dit het die bepalings van die geboortereg gefinaliseer, en moontlik verander. In die geval van Abraham se familie was die seën 'n profesie oor deur wie en hoe God sou aanhou seën. Toe Jakob sy seuns geseën het (49:1-28), het elke seun 'n deel van sy seën ontvang.

"Soos in die moderne samelewing, is erfenis onder Nuzi-wetgewing bewerkstellig deur testamentêre beskikking, hoewel die [Nuzi] tablette aanduid dat so 'n testament dikwels mondeling gemaak is. Een van die tablette vertel van 'n regsgeeding tussen broers rakende die besit van hul oorlede vader se slavin, Sululi-Ishtar. Die jongste van drie broers, Tarmiya, het sy ouer broers se aanspraak op Sululi-Ishtar verdedig en die tablet stel sy getuienis uiteen: 'My vader, Huya, was siek en het op 'n rusbank gelê; toe het my vader my hand gegryp en so met my gepraat. "My ander seuns, wat ouer is, het 'n vrou gekry; daarom gee ek hiermee Sululi-Ishtar as jou vrou.'" Uiteindelik het die Hof ten gunste van Tarmiya bevind en sy vader se mondelinge testamentêre beskikking gehandhaaf."

"Dit blyk ook uit 'n ander Nuzi-tablet dat selfs 'n mondelinge testament begin het met 'n inleidende stelling soos: 'Nou dat ek oud geword het.' wat die wetlike fraseologie was om aan te dui dat wat sou volg 'n testamentêre beskikking uitmaak. Op soortgelyke wyse het Isak aan sy oudste seun Esau aangedui dat hy sy testamentêre seën aan hom wou skenk: 'Kyk nou, ek is oud, ek ken nie die dag van my dood nie' (Genesis 27:2)."

Génesis 27:1-4 - Toe Isak oud geword het en sy oë swak was, sodat hy nie kon sien nie, het hy sy oudste seun Esau geroep en vir hom gesê: My seun! En hy het hom geantwoord: Hier is ek! Toe sê hy: Kyk tog, ek het oud geword, ek weet die dag van my dood nie. Neem dan nou tog jou wapens, jou pylkoker en jou boog, en gaan uit in die veld en jag vir my 'n stuk wild en maak vir my lekker ete klaar soos ek dit graag wil hê; en bring dit vir my om te eet; sodat my siel jou kan seën voordat ek sterwe.

Abraham se lewe het geëindig met geluk, sukses en 'n sterk karakter. In teenstelling hiermee het fisiese en geestelike verval Isak se ouderdom gekenmerk.

"Hierin is die swakheid van sy [Isak se] vlees duidelik. Terselfdertyd was dit nie bloot as gevolg van sy voorliefde vir Esau nie, maar ongetwyfeld vanweë die natuurlike regte van die eersgeborene, dat hy die seën aan hom wou gee, net soos die begeerte om dit voor sy dood te doen, ontstaan het uit die bewussyn van sy patriargale roeping."

"Dit lyk sielkundig heel waarskynlik dat Isak doelbewus vergeet het wat God bepaal het; en terselfdertyd het hy deur slim klein sofisteries homself laat glo dat as hy die seën aan Esau skenk, die goddelike woord wat lank tevore geuiter is, nie gekruis sou word nie. Hy wat die dubbelsinnigheid en verraad van die menslike hart ken, sal dit nie moeilik vind om te verstaan hoe 'n mens 'n woord van God sal omseil nie, maak nie saak hoe duidelik dit is nie, as sy hart werklik gerig is op wat in stryd met daardie woord is."

"... Isak se sensualiteit is kragtiger as sy teologie."

"Ou Isak, met sy oë so dof dat hy nie kon sien nie, is die vader van al daardie manne wat hulle god hulle maag maak, wat te veel en te dikwels dink aan wat hulle sal eet en wat hulle sal drink, wat hulle vriende waardeer volgens die tafel wat hulle bedien, en wat nooit so gelukkig is as wanneer hulle sit oor hulle wildsvleis en hulle wyn nie."

"Ons moet dit ons gebed maak om goed te eindig. Om te weet hoe om oud te word, is 'n taak vir wysheid, die moeilikste hoofstuk in die boek van die lewe."

Génesis 27:5-10 - En Rebekka het geluister terwyl Isak met sy seun Esau spreek. En Esau het in die veld gegaan om 'n stuk wild te jag en dit te bring. Toe het Rebekka met haar seun Jakob gespreek: Kyk, ek het jou vader met jou broer Esau hoor spreek en sê: Bring vir my 'n stuk wild en maak vir my lekker ete, dat ek kan eet en jou kan seën voor die aangesig van die HERE voor my dood. My seun, luister dan nou na my, na wat ek jou beveel. Loop nou na die kleinvee en gaan haal vir my daar twee mooi bakkies, dat ek jou vader daarvan 'n lekker ete kan maak soos hy dit graag wil hê. Dan moet jy dit na jou vader bring, dat hy kan eet; sodat hy jou kan seën voor sy dood.

Dit lyk in ooreenstemming met die karakter van Rebekka, soos elders in Genesis aangebied, om haar optrede hier as voorspelbaar, maar nie prysenswaardig te interpreteer nie. Sy was 'n vrou wat vinnige besluite geneem het (vgl. 24:58). Haar motivering vir wat sy gedoen het, blyk 'n opregte begeerte te gewees het om seker te maak dat Isak se seën na die goddelik uitverkore, meer verantwoordelike van haar seuns gegaan het (vgl. 25:23). Terwyl haar motief goed blyk te gewees het, het haar metode 'n gebrek aan geloof in God getoon. Hierin herinner sy ons aan Sarai, wat probeer het om onwettig te verkry wat God belowe het (16:1-3).

"Sy spoor haar seun aan om te lieg en te bedrieg, en die ironie van die situasie is dat hulle korrup en teen oneindige koste van lyding verseker wat hulle in elk geval sou gewen het as hulle vir God se tyd en die uitwerking van God se plan gewag het."

Génesis 27:11-17 - Toe sê Jakob vir sy moeder Rebekka: Kyk, my broer Esau is 'n harige man en ek is 'n gladde man. Miskien sal my vader my betas, en ek sal in sy oë wees soos 'n spotter; so sou ek dan 'n vloek oor my bring en nie 'n seën nie. Maar sy moeder antwoord hom: Laat jou vloek op my wees, my seun! Luister net na my en gaan haal dit vir my. Toe het hy dit gaan haal en na sy moeder gebring. En sy moeder het daarvan 'n lekker ete gemaak soos sy vader dit graag wou hê. Ook neem Rebekka die beste klere van Esau, haar oudste seun, wat by haar in die huis was, en sy trek dit vir Jakob, haar jongste seun, aan; en die velle van die bakkies trek sy oor sy hande en oor die gladdigheid van sy nek, en sy gee die lekker ete en die brood wat sy gemaak het, in die hand van Jakob, haar seun.

"Jakob is duidelik minder bekommerd oor die regmatigheid, die moraliteit, van sy moeder se voorstel as wat hy is oor wat hom kan gebeur as sy vermomming ontdek word en sy nabootsing geopenbaar word."

"Rebekka moes seldsame kulinêre gawes gehad het om te waag om 'n pot kalfsvleis soos wildsvleis te laat smaak."

Mense het die swart, syagtige hare van die kameelbok van die Ooste ("jong bokke", v. 16) as 'n plaasvervanger vir menslike hare gebruik so laat as die Romeinse tydperk. Rebekka het probeer om Isak se oë te "verraai".

Génesis 27:18-26 - Toe kom hy by sy vader en sê: My vader! En hy antwoord: Hier is ek! Wie is jy, my seun? En Jakob sê aan sy vader: Ek is Esau, u eersgeborene. Ek het gedoen soos u my beveel het. Rig u tog op, sit en eet van my wildsvleis, dat u siel my kan seën. Daarop het Isak aan sy seun gesê: Hoe het jy dit so gou gekry, my seun? En hy antwoord: Omdat die Here u God dit my laat teëkom het. En Isak sê vir Jakob: Kom tog nader, dat ek jou kan betas, my seun, of jy waarlik my seun Esau is of nie. En Jakob het nader gekom na sy vader Isak, en hy het hom betas en gesê: Die stem is Jakob se stem, maar die hande is Esau se hande. Maar hy het hom nie geëien nie, omdat sy hande harig was soos sy broer Esau se hande; en hy het hom geseën. Hy het naamlik gevra: Is jy waarlik my seun Esau? En hy het geantwoord: Ja. Toe sê hy: Bring dit vir my nader, dat ek van die wildsvleis van my seun kan eet, sodat my siel jou kan seën. En hy het dit vir hom nader gebring, en hy het geëet. Hy het vir hom ook wyn gebring, en hy het gedrink. Daarop sê sy vader Isak vir hom: Kom tog nader en soen my, my seun!

Die verwysing na Isak se seën in vers 23 is prolepties (antisiperend). Dit verwys na die seën in verse 27 tot 29, nie na 'n ander seën wat dit voorafgegaan het nie.

Génesis 27:27-29 - En hy het nader gekom en hom gesoen. Toe ruik hy die geur van sy klere, en hy seën hom en sê: Kyk, die geur van my seun is soos die geur van die veld wat die HERE geseën het. En mag God jou gee van die dou van die hemel en van die vet grond van die aarde en oorvloed van koring en mos. Volke sal jou dien, en nasies voor jou neerbuig. Wees 'n heerser oor jou broers, en die seuns van jou moeder moet hulle voor jou neerbuig. Vervloek is hulle wat jou vloek, en geseënd hulle wat jou seën.

Isak het sy seën in poëtiese taal uitgespreek, en God se Gees het dit ongetwyfeld geïnspireer, aangesien dit profeties geblyk het te wees (vgl. 49:127; Deut. 33; et al.). Dit was 'n goddelike orakel: 'n woord van God.

Die seën het materiële voorspoed, leierskap onder die nasies, insluitend die nasies wat van Esau sou afstam, die vervloeking van Jakob se vyande en die seën van sy vriende en bondgenote (vgl. 12:3) behels.

"Aangesien die bedoeling om die seën aan Esau, die eersgeborene, te gee, nie uit behoorlike gevoelens teenoor Jehova en Sy beloftes ontstaan het nie, kon die seën self, soos die gebruik van die woord Elohim in plaas van Jehova of El Shaddai (vgl. xxviii. 3) duidelik toon, nie tot die volle hoogte van die goddelike seëninge van verlossing styg nie, maar het dit hoofsaaklik verwys na die verhouding waarin die twee broers en hul afstammeling teenoor mekaar sou staan, die tema waarmee Isak se siel heeltemal gevul was. Dit was slegs die pynlike ontdekking dat hy, deur teen sy wil te seën, gedwing was om die reddende raad van God te volg, wat in hom die bewussyn van sy patriargale roeping wakker gemaak het en hom die geestelike krag gegee het om die 'seën van Abraham' te gee aan die seun wat hy teruggehou het, maar wat Jehova gekies het toe Hy hom op die punt gestaan het om hom na Haran weg te stuur (xxviii. 3, 4)."

Génesis 27:30-38 - Maar toe Isak Jakob klaar geseën het en Jakob nog skaars van sy vader Isak af weggegaan het, kom sy broer Esau van die jag af, en hy maak ook 'n lekker ete en bring dit na sy vader en sê aan sy vader: Laat my vader hom oprig en eet van die wildsvleis van sy seun, sodat u siel my kan seën. En sy vader Isak vra hom: Wie is jy? En hy antwoord: Ek is u seun Esau, u eersgeborene. Toe skrik Isak geweldig en sê: Wie is dit dan wat wild gejag en vir my gebring het? En ek het van alles geëet voordat jy gekom het, en hom geseën - ook sal hy geseënd bly! Toe Esau die woorde van sy vader hoor, skreeu hy met 'n baie groot en bitter geroep, en hy sê vir sy vader: Seën my ook, my vader! En hy antwoord: Jou broer het gekom met bedrog en jou seën weggeneem. Daarop sê hy: Sou hulle hom Jakob noem, omdat hy my nou twee keer onderkruip het? My eersgeboortereg het hy geneem, en daar het hy nou my seën geneem! Verder vra hy: Het u vir my geen seën oorgehou nie? Toe antwoord Isak en sê vir Esau: Kyk, ek het hom as heerser oor jou gestel en aan hom al sy broers as dienaars gegee; en ek het hom met koring en mos versorg. Wat kan ek dan nou vir jōu doen, my seun? Daarop het Esau aan sy vader gevra: Het u net een seën, my vader? Seën my ook, my vader! En Esau het sy stem verhef en geween.

Isak het klaarblyklik geweet dat hy God se wil weerstaan het en uiteindelik die nederlaag onderdanig aanvaar ("Ja, en hy sal geseënd wees," v. 33). Boonop was 'n vaderlike seën, soos die een wat Isak uitgespreek het, in daardie kultuur onherroeplik.

"'n Ontdekte hofrekord [van Nuzi] bevat die seën van 'n vader vir sy seuns wat die hof bindend geag het. Dit verklaar Isak se weiering van Esau se pleidooi om die seën wat aan Jakob gegee is, te verander, al was daar bedrog betrokke."

"Deur aan te toon dat die seën onherroeplik was, selfs deur die vader wat die seën gegee het, beklemtoon die skrywer 'n belangrike kenmerk van die seën – die vervulling daarvan is buite menslike hande."

Miskien het Isak nie die seën wat hy vir Jakob gegee het, teruggetrek nie, omdat hy besef het dat God sy vleeslike voorkeur vir Esau oorheers het.

Esau se reaksie: "hy het uitgeroep met 'n buitengewoon groot en bitter geroep" (v. 34), voorspel die reaksie van almal wat vir die vlees leef wanneer hulle uiteindelik hul lot ontdek.

Génesis 27:39-40 - Toe antwoord sy vader Isak en sê vir hom: Kyk, ver van die vet grond van die aarde sal jou woonplek wees, en ver van die dou van die hemel daarbo. En van jou swaard sal jy lewe, en jou broer sal jy dien. Maar as jy jou kragte inspan, sal jy sy juk van jou nek afruk.

Isak se profesie aan Esau was geen ware "seën" nie. Trouens, dit het meer soos 'n "vloek" gelyk. Op sy beste het hy 'n ontstellende element in die seën wat hy aan Jakob gegee het, ingebring ("Jy sal sy [Jakob se] juk van jou nek afbreek," v. 40), omdat Jakob bedrog gebruik het om dit te verkry.

Die berge van Edom (Esau se "woning") is van die mees verlate en dorre van enige op aarde vandag. Hulle staan suidoos van die Dooie See. Esau se nageslag sou onderhou deur mense te jag, net soos Esau deur wild te jag (v. 40a).

Die Edomiete het die Israeliete herhaaldelik gedurende hul geskiedenis gedien, teen hulle in opstand gekom en deur hulle verower. Dit is blykbaar wat Isak in vers 40b voorspel het. Saul het die Edomiete verslaan nadat hulle 'n lang tydperk van onafhanklikheid geniet het (1 Sam. 14:47). Toe het Dawid hulle sy vasalle gemaak (2 Sam. 8:14). Hulle het probeer om onder Salomo in opstand te kom, maar was onsuksesvol (1 Konings 9:14 e.v.). Die Edomiete was onderworpe aan Juda tot koning Joram se bewind toe hulle suksesvol in opstand gekom het. In Amasia se bewind het Juda hulle weer onderwerp (2 Konings 14:7). Hulle het uiteindelik permanente vryheid van Juda verkry tydens Agas se bewind (2 Konings 16:6).

Honderde jare later het Johannes Hyrkanus Edom verower, omstreeks 129 v.C., die Edomiete gedwing om hulle aan die besnydenis te onderwerp, en hulle in die Joodse nasie ingelyf. Later, deur Antipater en Herodes, het die Edomiete die Idumiese dinastie oor Juda gevestig, wat geduur het tot die vernietiging

van Jerusalem in 70 n.C. Die skriftelike profete het soms "die Edomiete" as die toonbeeld van Israel se vyande gebruik.

Génesis 27:41-45 - En Esau was Jakob vyandig gesind vanweë die seën waarmee sy vader hom geseën het, en Esau het in sy hart gedink: Die dae van die rou oor my vader is naby; dan sal ek my broer Jakob doodmaak. Maar toe hulle aan Rebekka die woorde van Esau, haar oudste seun, vertel, stuur sy en laat Jakob, haar jongste seun, roep en sê vir hom: Kyk, jou broer Esau sal hom op jou wreek deur jou dood te maak. My seun, luister dan nou na my: maak jou klaar, vlug tog na Haran, na my broer Laban, en bly 'n rukkie by hom tot die woede van jou broer bedaar, tot die toorn van jou broer teen jou bedaar en hy vergeet het wat jy hom aangedoen het. Dan sal ek stuur en jou daar laat haal. Waarom moet ek julle altwee op een dag verloor?

Rebekka het die verlies van albei haar sens gevrees as gevolg van haar "komplot (v. 45). Esau kon Jakob doodgemaak het, en Esau kon toe gevlug het, of 'n wreker van Jakob se bloed kon hom doodgemaak het (vgl. 9:6). Rebekka se bedrog het die seën vir Jakob verseker, maar dit het daartoe gelei dat hy uit sy huis moes vlug. Rebekka het gehoop dat Jakob se verblyf by haar broer Laban in Haran slegs 'n paar dae" sou duur - totdat Esau se woede bedaar het. Toe het sy beplan om hom te laat roep en hy sou na haar terugkeer. Maar dit het nooit gebeur nie. Jakob het uiteindelik 20 jaar by Laban gebly. Sover Genesis opteken, het Rebekka hom nooit weer gesien nie.

"... sy het die omvang van die onheil wat sy veroorsaak het grootliks onderskat."

Génesis 27:46 - Verder sê Rebekka vir Isak: Ek is moeg vir my lewe vanweë die dogters van Het. As Jakob 'n vrou neem uit die dogters van Het, soos hulle is, uit die dogters van die land – waarvoor lewe ek dan?

Rebekka het haar afkeer van Esau se Kanaänitiese vrouens as 'n verskoning gebruik om Isak se toestemming te kry dat Jakob na Paddan-Aram kon gaan. Soos voorheen opgemerk, was Paddan-Aram die gebied rondom Haran. Rebekka het klaarblyklik Esau se haat vir Jakob van sy bejaarde vader weggehou omdat sy geglo het Isak was naby die dood (v. 41).

"... haar aanroer van die onderwerp van Jakob se huwelik was 'n meesterstuk: dit het gelykop gespeel op Isak se eiebelang en sy beginsels. Die vooruitsig van 'n derde Hetitiese skoondogter en 'n afgeleide vrou sou selfs 'n Abraham ontman het."

"Rebekka se manipulerende taalgebruik om Jakob te spaar toon weer die armoede van Isak en Rebekka se verhouding. Soos deur die vorige misleiding gedemonstreer, lyk dit nie of Isak en Rebekka eerlik met mekaar kan kommunikeer oor belangrike geestelike sake nie."

Génesis 28:1-2 - Toe het Isak Jakob geroep en hom geseën; en hy het hom bevel gegee met die woorde: Jy mag geen vrou neem uit die dogters van Kanaän nie. Maak jou klaar, gaan na Paddan-Aram, na die huis van Bétuel, jou moeder se vader, en gaan haal vir jou daar 'n vrou uit die dogters van Laban, jou moeder se broer.

Isak het klaarblyklik teen hierdie tyd besef dat sy begeerte om die seën aan Esau te gee nie God se wil was nie. Nadat hy dit aan Jakob gegee het (27:27-29), het hy hom verder geseën. Hy het Jakob ook opdrag gegee om na Paddan-Aram te gaan om 'n vrou te soek uit die dogters van Laban, Rebekka se broer, in Paddan-Aram. Hy wou nie hê dat Jakob met 'n Kanaänitiese vrou moes trou soos Esau gedoen het nie.

Génesis 28:3-4 - En mag God, die Almagtige, jou seën en jou vrugbaar maak en jou vermeerder, sodat jy 'n menigte van volke kan word. En mag Hy jou gee die seën van Abraham, aan jou en jou nageslag saam met jou, dat jy die land van jou vreemdelingskap in besit kan neem wat God aan Abraham gegee het.

Isak het ook vir Jakob 'n seën gegee. Sy gebedswens was dat "God die Almagtige" (El Shaddai; vgl. 17:1) Jakob sou seën, hom 'n menigte nageslagte sou gee, en hom en sy nakomelinge "die seën van Abraham" sou gee (vgl. 12:2), naamlik, dat hulle die land sou besit wat God aan Abraham belowe het.

Génesis 28:5 - So het Isak Jakob dan weggestuur, en hy het na Paddan-Aram gegaan, na Laban, die seun van Bétuel, die Arameër, die broer van Rebekka, die moeder van Jakob en Esau.

Toe het Isak vir Jakob na Paddan-Aram gestuur.

Hierdie hele storie is nog 'n merkwaardige demonstrasie van God se vermoë om die sondes van mans en vroue te gebruik om Sy doeleindes te bereik, en terselfdertyd die sondears vir hulle sondes te straf.

"Wat die mens vir kwaad beplan, gebruik God vir goed."

Baie jare later het die bejaarde Jakob Josef se jonger seun Efraim geseën in plaas van sy ouer broer Manasse (48:14-19). Hy moes beslis toe onthou het hoe hy sy vader Isak bedrieg het om sy seën te kry.

Josef se benadering tot Jakob by daardie geleentheid was in teenstelling hiermee eerbaar, en sy lewe was vry van die gevolge van bedrog. Dit was nie waar van Jakob se lewe nie.

Jakob het gemaai wat hy gesaai het (Gal. 6:7). Laban het hom later mislei, en later het sy eie seuns (in die geval van die verkoop van Josef) dit ook gedoen – selfs meer wreed as wat hy Isak mislei het.

Hierdie wonderlike verhaal van Jakob se misleiding leer ons dat, wanneer God se mense Sy wil ken, hulle nie tot misleidende, manipulerende skemas moet wend om geestelike sukses te behaal nie, maar God se wil regverdig moet nastreef. Elke lid van Isak se familie het hulself op 'n selfgesentreerde en beginsellose manier gedra, maar tog het God genadiglik hulle sondes oorwin. Dit herinner ons daaraan dat Sy genade die uiteindelijke gronde van verlossing is (vgl. Rom. 5:20).

Esau se bykomende huwelike 28:6-9

Génesis 28:6-9 - Toe Esau sien dat Isak Jakob geseën en hom na Paddan-Aram weggestuur het om daar vir hom 'n vrou te gaan haal, terwyl hy hom geseën en hom bevel gegee het met die woorde: Jy mag geen vrou uit die dogters van Kanaän neem nie; en dat Jakob na sy vader en sy moeder geluister het om na Paddan-Aram te gaan; en toe Esau sien dat die dogters van Kanaän sleg was in die oë van sy vader Isak, het Esau na Ismael gegaan en Máhalat, die dogter van Ismael, die seun van Abraham, die suster van Nébjot, by sy vroue vir hom as vrou geneem.

Esau het probeer om sy ouers se goedkeuring te verkry deur met een van Abraham se afstammelinge te trou ('n kleindogter, wat Ismael se dogter "Mahalat" was). Die patriarg se vrouens was die sleutel tot God se beloftes rakende afstammelinge. "Mahalat" ("Dans", v. 9) is klaarblyklik 'n ander naam vir, en dieselfde vrou as, Basemat, Ismael se dogter (36:2).

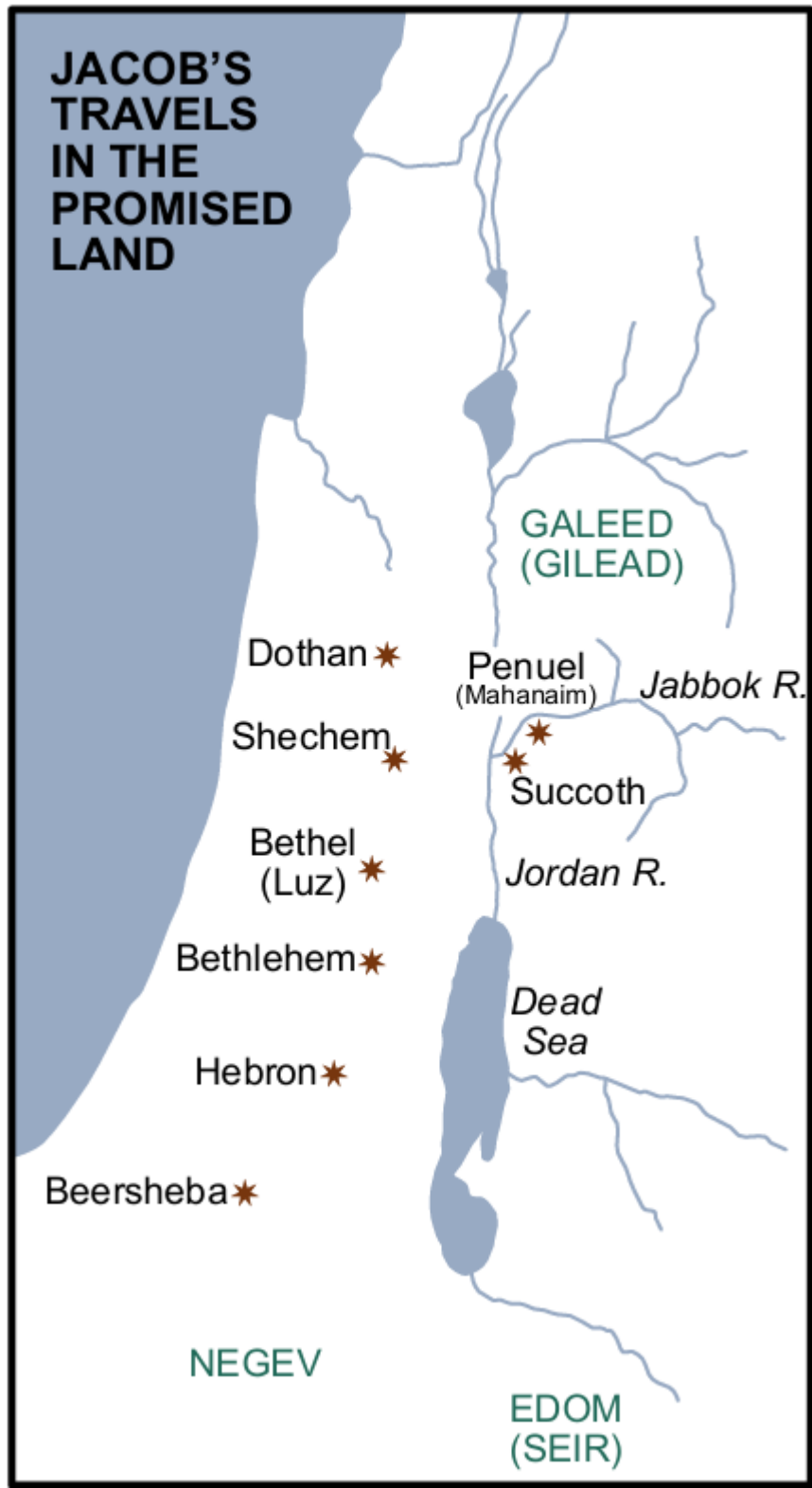
Hy [Esau] het egter nie in ag geneem dat Ismael deur die aanstelling van God van die huis van Abraham en die familie van belofte geskei is nie; sodat dit slegs nog 'n bewys gelever het dat hy geen gedagte gehad het aan die godsdienstige belange van die uitverkore familie nie en ongeskik was om die ontvanger van goddelike openbaring te wees."

"Omdat hy grootgeword het in 'n huishouding waar dit welbekend was waarom Abraham moeite gedoen het om 'n nie-Kanaänitiese vrou vir Isak te bekom, het Esau blykbaar nooit verstaan waarom dit gedoen is nie. Die hele geestelike erfenis en alle geestelike tradisies het nog nie vir Esau begin om enigiets te beteken nie."

6. Jakob se visioen by Bet-el 28:10-22

"Van 'n 'klipkussing' tot 'n 'klippilaar', vertel hierdie verslag hoe Jakob se verblyfplek in Bet-el die mees gevierde plek van aanbidding onder die patriargale vertellings geword het."

Jahwe het bo-aan 'n engelge vulde trap verskyn en die belofte aan Abraham herhaal, en nog beloftes van seën en beskerming vir Jakob bygevoeg. Met sy wakkerwording het Jakob God se teenwoordigheid erken, die plek met 'n gedenksteen en 'n naam (Bet-el) herdenk, en belowe om die HERE daar te aanbid as Hy hom inderdaad sou seën en beskerm.

"Die twee belangrikste gebeurtenisse in Jakob se lewe was nagtelike teofanieë. Die eerste was hierdie droom by Bet-el toe hy uit die land Kanaän gevlug het, wat ironies genoeg syne was op grond van die seën. Die ander was sy geveg by Pniël toe hy probeer het om na die land terug te keer. Elke goddelike ontmoeting was 'n lewensveranderende gebeurtenis."

Bet-el word meer as enige ander stad behalwe Jerusalem in die Ou Testament genoem. Dit dui op die belangrikheid daarvan in Bybelse geskiedenis.

Génesis 28:10-11 - En Jakob het uit Berséba vertrek en na Haran gegaan. Daarop kom hy by 'n plek waar hy die nag oorgebly het, want die son was al onder. En hy neem een van die klippe van die plek en sit dit onder sy hoof, en hy gaan lê en slaap op dié plek.

Terwyl Jakob noordwaarts van Berseba na Haran gereis het, het hy vir die nag gestop by 'n plek wat hy later "Bet-el" genoem het (v. 19). Moses se melding van die klip wat Jakob vir sy kussing gebruik het, berei die leser voor vir wat hy later oor hierdie klip geskryf het (v. 18).

Génesis 28:12-14 - En hy het gedroom – daar is 'n leer op die aarde opgerig waarvan die spits tot aan die hemel reik, terwyl die engele van God daarlangs opgeklim en daarlangs neergedaal het. En kyk, die HERE het bo-aan gestaan en gesê: Ek is die HERE, die God van jou vader Abraham en die God van Isak. Die land waar jy op lê en slaap, sal Ek aan jou en jou nageslag gee; en jou nageslag sal wees soos die stof van die aarde, en jy sal uitbrei na die weste en ooste, en na die noorde en suide; en in jou en jou nageslag sal al die geslagte van die aarde geseën word.

Die "leer" (Heb. sullam) wat Jakob in sy droom gesien het, het klaarblyklik gelyk soos 'n breë trap of oprit. Sommige interpreteerders neem dit as 'n verwysing na 'n ziggurat. Ander glo dit verwys na die helling of klim van die berg Bet-el. Die NIV-, TNIV-, HCSB- en NET2-vertalers het hierdie Hebreeuse woord as "trap" vertaal.

"Die leer was 'n sigbare simbool van die werklike en ononderbroke gemeenskap tussen God in die hemel en Sy volk op aarde. Die engele daarop dra die behoeftes van mense na God op, en bring die hulp en beskerming van God na mense af. Die leer het daar op die aarde gestaan, net waar Jakob in eensaamheid gelê het, arm, hulpeloos en deur mense verlaat. Bo in die hemel het Jehova gestaan, en die simbool wat hy gesien het in woorde verduidelik. Hy het Homself aan Jakob as die God van sy vaders verkondig, en nie net al die beloftes van die vaders in hul volle omvang aan hom bevestig nie, maar hom ook beskerming op sy reis en 'n veilige terugkeer na sy huis belowe (verse 13-15). Maar aangesien die vervulling van hierdie belofte aan Jakob nog ver weg was, het God die vaste versekering bygevoeg: 'Ek sal jou nie verlaat totdat Ek gedoen (uitgevoer) het wat Ek vir jou gesê het nie.'" "[v. 15]"

Ander visioene van God se hemelse troonkamer verskyn in 1 Konings 22:19 tot 22; Job 1:6 tot 8; 2:1 tot 3; Jes. 6; Eseg. 1; Sag. 1:10; 6:5; Openb. 4 en 5; en elders. Dit was God se eerste openbaring aan Jakob, en dit het in 'n droom gekom (vgl. Johannes 1:51). Ander gedeeltes bevat beloftes (profesieë) van die land (12:7; 13:14-16; 15:18; 17:8; 24:7), maar hierdie een (vv. 13-14) is die naaste in terminologie aan die een in hoofstuk 13, wat ook 'n Bethel-omgewing bevat.

Génesis 28:15 - En kyk, Ek is met jou, en Ek sal jou bewaar oral waar jy heengaan, en Ek sal jou terugbring in hierdie land; want Ek sal jou nie verlaat nie, totdat Ek gedoen het wat Ek jou gesê het.

Jakob was die tweede persoon in die Bybel wat die versekering gehoor het "Ek is met jou." Isak was die eerste (vgl. 26:3, 24). Dit was 'n belofte wat God later herhaal het aan Moses (Eks. 3:12), Josua (Jos. 1:5), Gideon (Rigt. 6:16), aangaande Immanuel (Jes. 7:14; Matt. 1:23), en aan alle Christene (Matt. 28:20; Heb. 13:5).

Génesis 28:16-17 - Daarop word Jakob uit sy slaap wakker en sê: Waarlik, die HERE is op hierdie plek, en ék het dit nie geweet nie. En hy het bevrees geword en gesê: Hoe vreeslik is hierdie plek! Dit is hier niks anders as 'n huis van God nie, en dit is hier die poort van die hemel.

Miskien het God se openbaring Jakob verbaas omdat hy besig was om die Beloofde Land te verlaat. Jakob het dalk gevoel dat God hom sou verlaat, aangesien hy die land verlaat het wat God aan sy voorvaders belowe het. Maar die hoofrede vir Jakob se vrees was dat God aan hom verskyn het.

"Die term 'vrees' [v. 17, "bang"] word in die Bybel gebruik om 'n mengsel van vrees en aanbidding te beskryf, 'n aanbiddingsvolle vrees (vgl. Eks. 19:16)."

"Bet-el" (lett. "huis van God," v. 17) beteken "die plek waar God woon." Vir Jakob was dit "die poort van die hemel," die plek waar Jakob die hemel binnegegaan het (in sy droom).

"Soos Abraham se visioen vertellings uit die laaste deel van die Pentateug voorspel het, so het Jakob se visioen die gebeure voorspel wat in die volgende paar hoofstukke sou plaasvind."

Génesis 28:18-19 - Toe staan Jakob die môre vroeg op en neem die klip wat hy onder sy hoof gesit het, en rig dit as 'n gedenksteen op; en hy het olie daaroor uitgegiet. En hy het die plek Bet-el genoem; maar die naam van die stad was tevore Lus.

Jakob het die klip waarop hy sy kop gerus het, opgerig om as 'n gedenkteken van hierdie openbaring en God se belofte te dien (v. 18). Die ou mense het gewoonlik staande klippe opgerig om belangrike plekke en gebeurtenisse te merk, waarvan baie tot vandag toe bestaan. Om olie op die klip te giet, was 'n daad van toewyding (vgl. Lev. 8:10-12). Hy het ook die plek, wat voorheen as Lus bekend gestaan het, die naam "Bet-el" gegee. Maar Jakob het nie 'n altaar gebou in reaksie op God se openbaring, soos sy voorvaders gedoen het nie.

Génesis 28:20-22 - En Jakob het 'n gelofte gedoen en gesê: As God met my sal wees om my te bewaar op hierdie weg wat ek gaan, en aan my brood sal gee om te eet en klere om aan te trek, en ek behoue na die huis van my vader sal terugkom, dan sal die HERE my God wees. En hierdie klip wat ek as gedenksteen opgerig het, sal 'n huis van God wees, en van alles wat U my gee, sal ek aan U sekerlik die tiendes afstaan.

Jakob het ook 'n gelofte afgelê ('n plegtige belofte aan God). Hy het belowe om Jahwe sy God te maak "as" die HERE met hom sou wees, hom op sy reis sou beskerm, in sy behoeftes sou voorsien en hom veilig na sy vader se huis sou terugbring. Hy het ook belowe om die klip waarop hy geslaap het, "God se huis" te maak. Dit beteken waarskynlik dat dit 'n plek van aanbidding sou word (vgl. vv. 20-21; 31:13; 35:1-3, 7). Jakob het ook belowe om aan Jahwe 'n tiende te gee van alles wat die HERE hom gegee het.

Dit klink asof Jakob 'n voorwaardelike gelofte afgelê het – onder voorbehoud van God se getrouheid. Hy het gesweer dat Jahwe sy God sou wees as God aan hom getrou sou wees. Dit is hoe die meeste van die Afrikaanse vertalings van Jakob se gelofte lui.

Die Hebreeuse woord wat met "as" (v. 20) vertaal word, kan egter ook as "aangesien" vertaal word. As "aangesien" die korrekte vertaling is, was dit nie 'n growwe ooreenkoms nie, soos dit blyk te gewees het – alhoewel die rekord van Jakob se lewe toon dat hy tipies gretig was om transaksies te onderhandel. In hierdie geval het Jakob belowe dat hy sy gelofte sou nakom wanneer God hierdie dinge vir hom sou doen, nie as Hy dit sou doen nie. Sy gelofte kon dan verstaan word as 'n reaksie op God se beloftes aan hom (v. 15). Ek verkies die vorige, voorwaardelike gelofte-interpretasie.

Jakob was blykbaar reeds 'n gelowige in Jahwe, maar sy toewyding aan God op hierdie tydstip blyk ietwat selfsugtig en voorwaardelik te gewees het. Hy het homself nog nie ten volle aan God oorgegee en toegewy nie.

"Die versekering van God se teenwoordigheid behoort in elke gelowige dieselfde reaksie van aanbidding en vertroue teweeg te bring as wat dit in Jakob gewek het. Dit is die boodskap van die begin af: God besoek deur genade Sy mense en belowe hulle beskerming en voorsiening sodat hulle 'n seën vir ander kan wees. Hulle moes op hul beurt in geloof reageer, Hom vrees, Hom aanbid, aan Hom offers bring, aan Hom belowe en gedenktekens maak vir toekomstige aanbidders op sulke plekke."

Jakob se verhouding met Jahwe was heeltemal anders as wat Abraham s'n of Isak se verhouding met Hom was. God het Abraham getoets, maar Jakob het God getoets. God het vir Abraham gesê om sy land te verlaat voordat hy in die seëning ingegaan het, maar Jakob het voorwaardes aan God opgelê voordat hy belowe het om God te seën. Jakob was bereid om God se beloftes te aanvaar, maar hy het homself nie aan God verbind totdat God Homself persoonlik getrou aan hom bewys het nie. God het Jakob geseën vanweë Sy verkiesing van hom, en vanweë Abraham en Isak se geloof, meer as vanweë Jakob se geloof, op hierdie tydstip.

Baie gelowiges onderhandel met God soos Jakob blykbaar hier gedoen het. Hulle stem in om Hom op hulle eie terme te aanbid, eerder as omdat God Homself in die verlede getrou bewys het. God akkommodeer dikwels sulke swak geloof, maar die feit dat Hy dit doen, beveel nie die praktyk van onderhandeling met God aan nie.

Die persoonlike openbaring van God se teenwoordigheid en beloofde seëninge inspireer ware aanbidding. Hierdie aanbidding is die gepaste reaksie op sulke openbaring.

7. Jakob se huwelike en Laban se misleiding 29:1-30

Die lang verslag van Jakob se verhouding met Laban (hfst. 29-31) is die middelpunt van die Jakob-verhaal (hfst. 25-35). Dit is 'n verhaal binne 'n verhaal, en dit het ook 'n chiastiese struktuur. In die middelpunt

daarvan is die verslag van die geboorte van Jakob se seuns, wat die voorvaders van die stamme van Israel geword het (29:31-35).

Jakob het Ragel by 'n gemeenskapsput ontmoet en haar skape laat drink, ten spyte van teenkanting daarteen. Jakob se liefde vir Ragel (in die sin dat hy haar sterk verkies en begeer het vir die huwelik) het hom daartoe gelei om Laban sewe jaar lank te dien om haar as sy vrou te kry. Maar Laban het Jakob mislei om met Lea, sy eersgebore dogter, te trou, sodat Jakob 'n ekstra sewe jaar vir Ragel moes werk.

"In Laban het Jakob sy gelyke en sy middele van dissipline ontmoet."

"Jakob is nou in die grootste van alle skole, dié van ervaring, en daar is baie lesse om te leer. Hierdie drie hoofstukke (xxix-xxxi.) dek veertig jaar [sic, waarskynlik twintig jaar] van sy lewe, en is die rekord van 'n groot deel van sy opleiding."

Génesis 29:1 - Toe lig Jakob sy voete op en gaan na die land van die kinders van die Ooste.

Jakob het Bet-el verlaat en noordoos na Haran gegaan. Sommige van die verwysings na "die ooste" in Genesis tot dusver het negatiewe konnotasies (vgl. 3:24; 4:16; 11:2; 16:12; 25:6). Dus mag die leser wonder of iets slegs binnekort gaan gebeur.

"Meer as enige ander boek in die OT, beklemtoon Genesis die ooste (sien 3:24; 4:16; 10:30; 11:2; 13:11; 25:6 [en 29:1]) as 'n rigting van betekenis."

Jakob het ongeveer 450 myl van Berseba na Haran gereis. Let op die afwesigheid van gebed vir goddelike leiding aan die vrou van God se keuse, wat die verhaal van Abraham se dienaar se besoek aan dieselfde gebied vir dieselfde doel oorheers (hoofstuk 22). Jakob het ook alleen en blykbaar te voet gereis, terwyl Abraham se dienaar met 'n goed gelaaide kameelkaravaan gekom het.

Génesis 29:2-3 - En meteens sien hy 'n put in die veld en drie troppe kleinvee wat daarby lê, want uit dié put het hulle die vee laat drink; en daar was 'n groot klip op die opening van die put. En as al die troppe daar bymekaarkom, rol hulle die klip weg van die opening van die put en laat die vee drink; daarna sit hulle die klip weer op die opening van die put op sy plek.

Die eerste betekenisvolle gebeurtenis wat met Jakob gebeur het toe hy in Haran aankom, was dat hy 'n put gesien het met skape daaromheen. Moses het die leser ingelig oor wat gewoonlik by die put gebeur het.

Génesis 29:4-8 - Toe sê Jakob vir hulle: My broers, waar is julle vandaan? En hulle antwoord: Ons kom van Haran. En hy vra hulle: Ken julle vir Laban, die seun van Nahor? En hulle antwoord: Ons ken hom. Verder sê hy vir hulle: Gaan dit goed met hom? En hulle antwoord: Dit gaan goed; en daar kom sy dogter Ragel aan met die vee. En hy sê: Kyk, die dag is nog lank; dit is nie tyd om die vee bymekaar te maak nie. Laat die vee drink, en gaan heen, laat hulle wei. Toe antwoord hulle: Ons kan nie voordat al die troppe bymekaar is nie; dan rol hulle die klip weg van die opening van die put, en ons laat die vee drink.

"Getrou aan sy karakter, gaan Jakob arrogant te werk en bevraagteken hy die skaapwagters se sorgvrye gedrag (v. 7). Ten spyte van al die kritiek wat 'n mens op Jakob se gedrag kan uitspreek, was hy geen luiaard in sy arbeidsetiek nie (31:6, 38-41)."

Nahor was eintlik Laban se grootvader, nie sy vader nie (v. 5; vgl. 22:20-23). Dit is een aanduiding dat "seun" in die Ou Testament nie altyd na die volgende in die lyn in 'n familie verwys nie, maar dit verwys soms na 'n latere afstammeling.

Die put was waarskynlik 'n spoelbak met 'n mond met 'n groot omtrek (v. 8). 'n Baie groot klip, wat verskeie mans vereis het om dit te verwyder, het dit klaarblyklik bedek. Nadat hulle die klip geskuif het, kon water vir die kuddes geskep word om te drink. Die manlike herders was moontlik ongemagtig om die klip weg te rol, omdat die put aan Laban behoort het. Hul onvermoë was moontlik wettig eerder as fisies.

Génesis 29:9-12 - Terwyl hy nog met hulle praat, kom Ragel met die kleinvee van haar vader aan, want sy het hulle opgepas. Toe Jakob Ragel sien, die dogter van Laban, sy moeder se broer, en die vee van Laban, sy moeder se broer, loop Jakob nader en rol die klip weg van die opening van die put, en hy laat die vee drink van Laban, sy moeder se broer. En Jakob het Ragel gesoen en sy stem verhef en geween. En Jakob het Ragel vertel dat hy haar vader se broer en die seun van Rebekka was. Daarop het sy geloop en dit aan haar vader vertel.

Dit is een van die min plekke in die Skrif waar ons lees van 'n man wat 'n vrou soen. Jakob het blykbaar uitsluitlik opgetree op grond van Ragel se fisiese aantreklikheid (vgl. v. 17). Haar naam beteken "Ooilam". Jakob het gehuil – miskien van vreugde en verligting – maar hy het God nie aanbid nie (vgl. 24:26). Hy het sy reis beëindig, was nou op die regte plek en het die regte persoon ontmoet – het hy gedink.

"Toe Abraham se dienaar Rebekka se identiteit ontdek het, het hy die Here aanbid (24:24, 26), maar hier het Jakob sy spiere gebult en sy vermoë bewys om Laban se huis te dien."

"Hierdie toneel [29:1-14] gaan hoofsaaklik oor God se voorsienigheid teenoor Jakob se biddeloosheid"

Génesis 29:13-14 - Toe Laban die tyding hoor van Jakob, die seun van sy suster, loop hy hom tegemoet en omhels hom en soen hom en bring hom in sy huis. En hy het aan Laban al hierdie dinge vertel. Toe sê Laban vir hom: Waarlik, jy is my been en my vlees. En hy het by hom 'n volle maand gebly

Laban, Rebekka se broer, het hartlike gasvryheid aan Jakob, sy suster se seun, bewys. Die suggestie van sommige interpreteerders dat Laban Jakob as sy seun aangeneem het, is twyfelagtig. Daar is nie voldoende inligting in die teks om dit te staaf nie.

Génesis 29:15-20 - Daarop het Laban aan Jakob gevra: Sou jy my verniet dien, omdat jy my broer is? Sê my wat jou loon moet wees. En Laban het twee dogters gehad – die naam van die oudste was Lea, en die naam van die jongste Ragel. En Lea het dowwe oë gehad, maar Ragel was skoon van gestalte en mooi van aansien. En Jakob het Ragel liefgehad, daarom het hy gesê: Ek sal u sewe jaar dien vir Ragel, u jongste dogter. Toe antwoord Laban: Dit is beter dat ek haar aan jou gee as dat ek haar aan 'n ander man gee. Bly by my. So het Jakob dan sewe jaar gedien vir Ragel; en hulle was in sy oë soos 'n paar dae, omdat hy haar liefgehad het.

Klaarblyklik het Jakob gedurende die eerste maand wat Jakob by Laban gebly het (v. 14) vir Laban gewerk. Aan die einde van die maand het Laban aangebied om Jakob vir sy hulp te betaal en vir Jakob gevra hoe hy betaal wil word. Jakob het toe aangebied om sewe jaar lank vir Laban te werk as Laban hom Ragel as vrou sou gee. Laban het tot die ooreenkoms ingestem, en Jakob het hom sewe jaar lank gedien.

Moses het Lea se oë beskryf as "swak", wat dof (NEB) beteken en sonder glans ("het nie geskitter nie" CEV), eerder as helder (v. 17). Vurige oë is, en word steeds, beskou as die toppunt van skoonheid onder mense van die Nabye Ooste. Die Hebreeuse woord wat as "swak" vertaal word (NASB, NIV, TNIV, ESV) kan ook "delikaat" (NKJV, HCSB) of "pragtig" (NRSV) of "tender" (AV) beteken. Dit is duidelik dat Lea ongewone oë gehad het. Haar naam beteken "Wilde Koei".

Moses het Ragel, aan die ander kant, beskryf as "pragtig van figuur en voorkoms." Dit was haar fisiese voorkoms wat Jakob aangetrek het. Bewyse sal volg dat Lea die meer "geestelike" van die twee susters was; dit wil sê, sy het ongesiene dinge meer waardeur as gesiene dinge.

"Wat die huwelik in die algemeen betref, het die Nuzi-tablette bepaal dat as 'n man oor 'n tydperk gewerk het vir die vader van 'n meisie met wie hy wou trou, hy die reg sou hê om die meisie as sy vrou te neem."

"Sewe jaar was 'n aantreklike aanbod: Jakob het duidelik nie die risiko van 'n weiering geneem nie – 'n feit wat Laban nie sou nalaat om op te let en te benut nie, soos Jakob Esau se gretigheid uitgebuit het (25:32)."

Losarbeiders het tussen 'n half en een sikkels per maand in ou Babilonië ontvang. Jakob het sewe jaar se loon gegee vir Ragel se huwelik. Later leer ons dat Laban Jakob se loon verskeie kere verander het (31:7), dus is dit onmoontlik om te weet presies hoeveel Jakob vir Laban vir Ragel betaal het.

Die chiastiese struktuur van verse 20 tot 30 vestig die aandag op die komplikasie wat deur misleiding veroorsaak word:

- A Jakob se betaling vir sy vrou (20)
- B Voltooing van die huwelik met Lea deur bedrog (21-24)
 - C Jakob se beskuldiging teen Laban (25)
 - C' Laban se verdediging (26)
- B' Voltooing van die huwelik met Ragel deur onderhandeling (27-30a)
- A' Jakob se betaling vir sy vrou (30b).

Génesis 29:21-27 - Toe sê Jakob vir Laban: Gee tog my vrou, want my dienstyd is om, dat ek by haar kan ingaan. Daarop het Laban al die manne van die plek versamel en 'n maaltyd berei. Maar in die aand het hy sy dogter Lea geneem en haar na hom gebring; en hy het by haar ingegaan. En Laban het aan haar sy slavin Silpa gegee, naamlik aan sy dogter Lea, as slavin. En die anderdagmôre – daar was dit Lea! Daarom het hy aan Laban gesê: Wat het u my nou aangedoen? Was ek nie vir Ragel by u in diens nie? Waarom het u my dan bedrieg? En Laban antwoord: Dit is hier by ons nie die gewoonte om die jongste voor die oudste weg te gee nie. Hou die volle bruiłofsweek met haar; dan sal ons jou die ander een ook gee vir die diens wat jy nóg sewe jaar by my moet volbring.

Laban en Lea het Jakob bedrieg, soos Jakob en Rebekka Isak bedrieg het.

Miskien het Jakob se eet en drinkery by die fees sy gedagtes vertroebel (v. 22). Die donkerte van sy tent in die nag het dit boonop dalk vir hom moeilik gemaak om te sien. Verder, in daardie kultuur het 'n bruid gewoonlik haar man se teenwoordigheid betree "versluier". Gerhard von Rad het geskryf "swaar versluier", en Aalders "heeltemal versluier".

Een jaar het 'n Indiese student van my vir my gesê dat sy pa sy ma se gesig vir drie dae na hul troue nie gesien het nie. Dit is steeds gebruikelik onder sommige Indiërs dat die bruid voor en na die voltrekking van die huwelik gesluier bly.

Jakob het Isak mislei deur voordeel te trek uit sy onvermoë om te sien as gevolg van swak sig (27:36). Net so het Laban Jakob mislei deur voordeel te trek uit sy onvermoë om in die donker tent te sien (29:25). Vroeër het Jakob misleidend voorgegee dat hy die ouer broer is (hoofstuk 27), en nou het Laban hom mislei deur die jonger suster met die ouer suster te vervang. Jakob het voorgegee dat hy die ouer broer is, en nou het Lea voorgegee dat sy die jonger suster is. Isak het gedink dat Jakob Esau was, en nou is Jakob laat dink dat Lea Ragel was. Laban was net so bedrieglik soos Jakob.

"Dit was omtrent een van die gemeenste grappe wat ooit op 'n man gespeel is."

"Vir veragtelikheid neem Laban die prys in die Ou Testament."

Laban moes Jakob van hierdie gebruik vertel het om die ouer dogter voor die jonger dogter in die huwelik te gee, vroeër, as dit inderdaad 'n gebruik was, wat twyfelagtig lyk.

Dit was gebruikelik vir die bruid se vader om haar 'n groot geskenk te gee toe sy getrou het: 'n bruidskat. In die antieke wêreld het die geskenk gewoonlik uit klere, meubels en geld bestaan, en dit het as sekuriteit vir die vrou gedien ingeval haar man sou sterf of van haar sou skei. Sommige bruidskatte was besonder waardevol, soos slavinne (24:61; 29:29) of 'n stad (1 Konings 9:16). Laban was vrygewig en het twee van sy dienaars weggee (vv. 24, 29).

Génesis 29:28-30 - En Jakob het so gedoen: hy het die volle bruilofsweek met haar gehou. Toe gee hy sy dogter Ragel aan hom as vrou. En Laban het aan sy dogter Ragel sy slavin Bilha gegee as slavin vir haar. En hy het ook by Ragel ingegaan en Ragel ook meer liefgehad as Lea. En hy was by hom nóg sewe jaar in diens.

Die bruids-"week" was die week van feesvieringe wat op 'n huwelik gevolg het (vgl. Rigters 14:12, 17). Jakob het Ragel sewe dae nadat hy sy huwelik met Lea voltrek het, ontvang. (Josefus het verkeerdelik geskryf dat Jakob na die tweede sewe jaar vir Ragel as sy vrou geneem het.) Soos hierbo genoem, beteken die Hebreeuse naam "Ragel" "Ooi" en "Lea" beteken "Koei". Ironies genoeg het Laban sy eie

dogters soos beeste en skape behandel en hulle vir onderhandeling en handel gebruik. "Silpa" (v. 24) beteken "Klein Neus" en "Bilha" (v. 29) beteken "Sorgvry".

Let op dat Jakob soos sy ouers opgetree het, wat elkeen "een seun bo die ander bevoordeel het deur een van sy vrouens bo die ander te stel. In beide gevalle het ernstige gesinsprobleme gevolg. Die Mosaïese Wet het later verbied om met twee susters gelyktydig te trou (Lev. 18:18). Bigamie en poligamie was "nooit God se wil nie" (2:24).

"Jakob het beplan om Ragel as sy vrou te neem, maar God het beoog dat hy Lea moes hê."

God bly getrou aan Sy beloftes om Sy mense te seën, maar in die proses mag Hy hulle dissiplineer vir hulle vorige onopgeloste sondes, en Hy doen dit dikwels in natura (d.w.s. met godsdienstige oordeel; vgl. Spr. 3:12; Gal. 6:7; Heb. 12:5-6).

"Jakob het gekry wat hy verdien het. In hierdie lig lyk die sewe ekstra jare wat Jakob vir Laban moes dien as 'n terugbetaling vir sy behandeling van Esau. Deur sulke situasies onder die aandag van die leser te bring, begin die skrywer 'n belangrike les uit hierdie vertellings trek. Jakob se misleidende skemas om die seën te verkry, het nie goddelike goedkeuring ontvang nie. Deur Jakob se planne is God se wil volbring; maar die skrywer is ook daarop ingestel om daarop te wys dat die skemas en truuks nie God se ontwerp was nie."

8. Jakob se verkeerde hantering van God se seën 29:31–30:24

God het Jakob se familie, die voorouers van die stamme van Israel, gevorm soos Hy aan Jakob in Bet-el belowe het (vgl. 28:14). Ongelukkig het Jakob en sy vrouens in afguns en wrywing geleef oor hoe God gekies het om hulle te seën. Die eintlike kwessie van die twee susters se stryd in hierdie perikoop is dieselfde as dié van die broers, Esau en Jakob: Wie sal die leiding neem en eerste wees, en wie sal moet dien? Wanneer mense weier om God te laat beheer, neem hulle self beheer.

"Jakob het beplan om Ragel as sy vrou te neem, maar God het bedoel dat hy Lea moes hê. Dus, in twee groot omkerings in Jakob se lewe, kan ons begin sien hoe die skrywer se tema vorm aanneem. Jakob wou met Ragel trou, maar Laban het hom bedrieg. Toe het Jakob probeer om 'n gesin deur Ragel te bou, maar sy was onvrugbaar; en God het Lea se skoot geopen."

Hierdie rekord van Jakob se kinders, die strukturele middelpunt van die Jakob-verhaal, is belangrik om ten minste drie redes:

1. Dit toon God se getrouheid in die voorsiening van nageslag soos Hy belowe het.

"Nou fokus die verslag op die vervulling van Jahwe se belofte om met Jakob te wees en hom te seën [28:15]."

2. Dit gee die oorsprong en omstandighede rondom die geboortes van die stamhoofde van Israel.

"Die tema van die Pentateug is nie moeilik om te onderskei nie. Dit is die verhaal van die geboorte en adolessensie van 'n nasie."

3. Dit verduidelik die oorsprong van baie van die stamwedywering wat in Israel se geskiedenis volg.

Die gedeelte bereik 'n hoogtepunt met die geboorte van Josef (30:24), wat die teken vir Jakob was om huis toe te keer (30:25).

Génesis 29:31-35 - En toe die HERE sien dat Lea die nie-geliefde was, het Hy haar skoot geopen; maar Ragel was onvrugbaar. En Lea het bevrug geword en 'n seun gebaar en hom Ruben genoem; want sy het gesê: Gewis, die HERE het my ellende aangesien, want nou sal my man my liefhê. En sy het weer bevrug geword en 'n seun gebaar en gesê: Gewis, die HERE het gehoor dat ek die nie-geliefde is en my hierdie een ook gegee. En sy het hom Símeon genoem. En sy het weer bevrug geword en 'n seun gebaar en gesê: Nou eindelijk sal my man aan my geheg wees, omdat ek vir hom drie seuns gebaar het. Daarom het sy hom Levi genoem. En sy het weer bevrug geword en 'n seun gebaar en gesê: Dié keer sal ek die HERE loof. Daarom het sy hom Juda genoem. En sy het opgehou met baar.

Moses het die geboortes van Lea se eerste vier seuns aangeteken: "Ruben" ("Gekyk"), "Simeon" ("Gehoor"), "Levi" ("Aangeheg"), en "Juda" ("Lofprysing"). Wanneer die bysin "die HERE het gesien" voorkom (v. 31), volg Sy beslissende optrede, dikwels vir die swakkes en onderdrukte, gou (vgl. 6:5; 7:1; 18:21; 31:12; Eks. 2:25; 4:31). Lea het Jahweh eer gegee vir die geboorte van ten minste drie van haar eerste vier seuns.

Génesis 30:1-4 - En toe Ragel sien dat sy vir Jakob geen kinders baar nie, het Ragel jaloers geword op haar suster en aan Jakob gesê: Gee vir my kinders of anders sterf ek. Toe het Jakob kwaad geword vir Ragel en gevra: Is ek dan in die plek van God wat die vrug van die skoot aan jou onthou het? En sy antwoord: Daar is my slavin Bilha; gaan by haar in, dat sy op my knieë kan baar en ek ook uit haar gebou kan word. Daarop het sy aan hom haar slavin Bilha as vrou gegee, en Jakob het by haar ingegaan.

Ragel se reaksies op haar onvrugbaarheid was woede en wanhoop, en Jakob se reaksies was woede en verdediging. Beide Sara en Ragel het hul toevlug geneem tot 'n gebruik wat aanvaarbaar was in hul kultuur, alhoewel teenstrydig met God se wil, om 'n erfgenaam vir hul mans te verseker (vgl. 16:1-2). Isak het gebid dat God Rebekka se skoot sou oopmaak, en het gewag (25:21).

Die konflik tussen Ragel en Lea fokus op liefde en moederskap. Ragel het Jakob se liefde gehad, maar sy kon nie 'n moeder word nie. Omgekeerd was Lea die moeder van Jakob se kinders, maar sy kon nie sy liefde wen nie.

"Dit lyk asof Jakob se liefde vir Ragel te veel van verliefdheid gekoester het wat uit suiwer fisiese aantrekkingskrag ontstaan het."

Génesis 30:5-8 - En Bilha het swanger geword en vir Jakob 'n seun gebaar. Toe sê Ragel: God het aan my reg verskaf en my ook verhoor en my 'n seun gegee. Daarom het sy hom Dan genoem. En Bilha, die slavin van Ragel, het weer bevrug geword en vir Jakob 'n tweede seun gebaar. Toe sê Ragel: Ek het bomenslike worstelinge met my suster geworstel en ook oorwin. En sy het hom Náftali genoem.

Ragel het haar eerste seun by Bilha "Dan" ("Rigter") genoem. Sy het die tweede seun "Naftali" ("Worstelaar") genoem. Beide name was verbind met Ragel se ervarings met God en Lea, onderskeidelik.

"Die terme vrou en byvrou word meer losweg in die patriargale tydperk gebruik. Drie vroue in die patriargale tydperk word beide vrou en byvrou genoem: Hagar (Gen. 16:3; 25:6 indirek), Ketura (25:1; vgl. 25:6; 1 Kron. 1:32), en Bilha (Gen. 30:4; 35:22). Elk van hierdie byvroue is 'n hulpvrou vir die patriarg, nie 'n slaaf nie, maar ondergeskik aan die vrou wat haar meesteres is. Na die patriargale tydperk word die term vrou nooit as 'n sinoniem vir byvrou gebruik nie."

Génesis 30:9-13 - En toe Lea sien dat sy opgehou het met baar, neem sy haar slavin Silpa en gee haar aan Jakob as vrou. En Silpa, die slavin van Lea, het vir Jakob 'n seun gebaar. Toe sê Lea: Gelukkig! En sy het hom Gad genoem. Daarna het Silpa, die slavin van Lea, vir Jakob 'n tweede seun gebaar. Toe sê Lea: Ek, gelukkige! want die dogters sal my gelukkig prys. En sy het hom Aser genoem.

Silpa, Lea se slavin, het vir Jakob twee seuns gebaar: "Gad" ("Goeie Fortun") en "Aser" ("Gelukkig"). Hierdie name het Lea se vreugde weerspieël om Jakob deur Silpa van meer seuns te voorsien.

"Silpa, hoewel sy nooit 'n byvrou genoem is nie (vgl. 30:9), beklee dieselfde sosiale posisie as Bilha (vgl. 37:2)."

Génesis 30:14-16 - En Ruben het in die dae van die koringoes gegaan en in die veld liefdesappels gevind en dié na sy moeder Lea gebring. Toe sê Ragel vir Lea: Gee my tog van jou seun se liefdesappels. Maar sy antwoord haar: Is dit nie genoeg dat jy my man geneem het nie, dat jy ook my seun se liefdesappels wil neem? En Ragel sê: Daarom mag hy vir jou seun se liefdesappels vannag by jou slaap. Toe Jakob dan die aand uit die veld kom, gaan Lea hom tegemoet met die woorde: Jy moet na my kom, want ek het jou eerlik gehuur vir my seun se liefdesappels. En hy het dié nag by haar geslaap.

Die mandragora, 'n lid van die aartappel- en tamatiefamilie, is 'n plant wat blouerige blomme in die winter en geelagtige pruimgrootte vrugte in die somer dra. Die vrug het 'n sterk, aangename geur, en daar is gedink dat dit onvrugbare vroue help om swanger te raak. Sommige Arabiere gebruik dit steeds as 'n afrodisiakum en noem dit "duiwelsappel" (vgl. Hooglied 7:13).

"Net soos Jakob die eersgeboortereg vir 'n pot bredie gekoop het (25:29-34), so het Lea ook die reg op meer kinders by Jakob gekoop met die liefdesappels van haar seun Ruben (30:14-16)."

"'Slaap' (skb) [v. 15] as 'n eufemisme vir seks, word nooit gebruik vir liefdevolle huweliksgemeenskap in hierdie boek nie, slegs vir ongeoorloofde of gedwonge seks: Lot se dogters met Lot (19:32-35); die Filistyne met Rebekka (26:10); Sigem met Dina (34:2, 7); Ruben met Bilha (35:22); Potifar se vrou met Josef (39:7, 10, 12, 14)."

Génesis 30:17-21 - En God het Lea verhoor: sy het bevrug geword en vir Jakob 'n vyfde seun gebaar. Toe sê Lea: God het my loon gegee, omdat ek my slavin aan my man gegee het. En sy het hom Issaskar genoem. En Lea het weer bevrug geword en vir Jakob 'n sesde seun gebaar. Toe sê Lea: God het my 'n mooi geskenk gegee; nou sal my man eindelijk by my woon, want ek het vir hom ses seuns gebaar. En sy het hom Sébulon genoem. En daarna het sy 'n dogter gebaar en haar Dina genoem.

"Die uitkoms was ironies, die liefdesappels het niks vir Ragel gedoen nie, terwyl Lea nog 'n seun gekry het deur van hulle afskeid te neem."

"Daar word dikwels gesê dat 'mans liefde gebruik om seks te kry, vroue seks gebruik om liefde te kry.'"

Lea het haar ander kinders, "Issaskar" ("Beloning"), "Sebulon" ("Erken"), en Dina, slegs ontvang omdat God na Lea geluister het (v. 17), nie as gevolg van een of ander magie wat vermoedelik met die liefdesappels verband hou nie. Dina se naam is verwant aan die Hebreeuse woord wat "oordeel" beteken. Sy was blykbaar die enigste dogter van Jakob (vgl. 46:15).

Génesis 30:22-24 - En God het aan Ragel gedink, en God het haar verhoor en haar skoot geopen: sy het bevrug geword en 'n seun gebaar. Toe sê sy: God het my smaad weggeneem. En sy het hom Josef genoem en gesê: Mag die HERE vir my 'n ander seun daar byvoeg!

God het uiteindelik vir Ragel 'n seun, "Josef" ("Mag Hy [God] Byvoeg"), gegee. Hy is aan die einde van Jakob se veertiende jaar in Laban se diens gebore.

Die jaloesie, gekibbel, bygeloof en swak geloof wat deur Jakob en sy vrouens gedemonstreer is, staan uit in hierdie gedeelte. God se gawe van kinders was genadig; Hy het hulle gegee ten spyte van, eerder as as gevolg van, die gedrag van die ouers. Nog 'n aanduiding van God se genade. Ragel het dit uiteindelik erken (vv. 23-24), net soos Jakob. Die gebruik van die name Elohim ("God", die "magtige Een") en Jahwe (HERE", die verbondshouer), in elke verhaal, weerspieël die houdings teenoor God van die verskillende karakters, en dit toon hul verhoudings met Hom.

"Op die menslike vlak demonstreer die storie die hunkering van mense na liefde en erkenning, en die prys om dit te dwarsboom; op die goddelike vlak toon dit weereens die genade van God wat moeilike en onbelowende materiaal kies."

"Jakob se partydigheid en sy algemene hantering van sy familie het gelei tot twis en moedergroeperings wat die geskiedenis van Israel vir eeue daarna sou beïnvloed."

Gelowiges moet nie afgunstig wees en stry nie, wat tot bittere konflikte lei, maar moet God gehoorsaam – en Hom vertrou om Sy seëninge wyslik, regverdig en medelydend uit te deel.

Die optrede van Jakob, Ragel en Lea in hierdie hoofstuk, en dié van Abraham en Sara in hoofstuk 16, laat vrae ontstaan oor surrogaat-ouerskap:

Vandag kies mans en vrouens wat nie natuurlik kinders kan hê nie, soms om die dienste van 'n derde persoon te bekom wat 'n nodige voortplantingsfunksie kan verskaf en hulle sodoende in staat stel om kinders te hê. Byvoorbeeld, as die vrou nie 'n baba in haar baarmoeder vir 'n volle swangerskap kan dra nie, beveel sommige dokters aan dat die paartjie die dienste van 'n ander vrou gebruik. Indien dit vir die paartjie aanvaarbaar is, sal 'n dokter die paartjie se bevrugte eiersel in haar baarmoeder inplant wat sy instem om te "huur" vir die nege maande swangerskapydperk. Nog 'n voorbeeld is die verkryging van

sperm van 'n skenker (kunsmatige inseminasie), indien die man steriel is. Daar is baie maniere waarop kinderlose paartjies nou ouers kan word met hierdie soort hulp van 'n derde, en soms 'n vierde, party. Hierdie situasies is ietwat soortgelyk aan wat ons in Genesis 16 en 30 vind. Die gemeenskaplike verband is dat in al hierdie gevalle iemand anders as die man en vrou noodsaaklik is om die bevrugting van die kind te vergemaklik.

Ek glo nie dat aanneming soortgelyk is aan surrogaatouerskap nie, want in aanneming stem 'n man en vrou eenvoudig in om die verantwoordelikheid te aanvaar om iemand anders se kind as hul eie groot te maak – 'n kind wat reeds natuurlik gebore is of sal word. Hulle benodig nie 'n derde party vir die verwekking van die kind nie, soos in surrogaatouerskap.

9. Jakob se nuwe kontrak met Laban 30:25-43

Jakob en Laban ("Wit") het 'n ooreenkoms gesluit, wat beide mans gevoel het hulle tot hul eie voordeel kon manipuleer. Maar God het soewerein oorheers om Jakob te seën, soos Hy belowe het, ten spyte van Laban se selfsug en Jakob se "slinksheid" (vgl. Job 5:13; Ps. 7:15; 1 Kor. 3:19).

Soos die vorige perikoop wys hoe Jahwe nageslag (saad) vir Jakob voorsien het, soos Hy belowe het, demonstreer hierdie een hoe Hy Jakob ryk (seën) gemaak het.

Génesis 30:25-28 - En nadat Ragel Josef gebaar het, sê Jakob vir Laban: Laat my trek, dat ek na my woonplek en my land kan gaan. Gee my vroue en my kinders waarvoor ek u gedien het, dat ek kan gaan; want u weet self hoe ek u gedien het. Daarop antwoord Laban hom: As ek nou guns in jou oë gevind het – ek het waargeneem dat die HERE my om jou ontwil geseën het. Verder sê hy: Bepaal vir my jou loon, en ek sal dit gee.

Nadat Josef gebore is, het Jakob Laban se toestemming gevra om terug te keer na Kanaän. Laban se toestemming was klaarblyklik nodig, aangesien Jakob sy werknemer was. Jakob wou op goeie voet van Laban afskeid neem. Maar Laban wou nie hê dat Jakob moes vertrek nie. Hy het "deur waarsêery" geleer dat Jahwe hom (Laban) geseën het as gevolg van Jakob. Dit is duidelik dat Laban nie 'n baie noue verhouding met Jahwe gehad het nie, aangesien hy op waarsêery staatgemaak het, eerder as om op die HERE te vertrou, vir leiding. Laban wou so graag hê dat Jakob moes bly dat hy hom selfs toegelaat het om sy eie loon vir sy toekomstige diens te bepaal.

Génesis 30:29-30 - Toe antwoord hy hom: U weet self hoe ek u gedien het en wat u vee by my geword het. Want min was dit wat u vóór my koms gehad het, en dit het sterk vermeerder; en die HERE het u geseën op my voetspoor. Wanneer sal ek dan nou ook vir my huis werk?

Jakob het Laban herinner aan hoe Jahwe hom geseën het sedert hy (Jakob) vir hom gewerk het. Dit klink soos die begin van 'n onderhandeling vir hoër lone. Klaarblyklik het al die kuddes aan Laban behoort, en min, indien enige, het destyds aan Jakob behoort.

Génesis 30:31-33 - En hy vra: Wat moet ek jou gee? Toe antwoord Jakob: U hoef my niks te gee nie. As u hierdie ding vir my wil doen, wil ek weer u kleinvee oppas, ja, versorg – ek sal vandag deur al u kleinvee deurgaen en daaruit al die gestippelde en bont vee uitkeer; al die vee onder die skaaplammers wat swart is, en die bontes en gestippeldes onder die bokke, dit moet my loon wees. En my regverdigheid sal later vir my getuig: as u kom om my loon na te gaan, sal alles wat nie gestippel of bont is onder die bokke, en wat nie swart is onder die skaaplammers nie, gesteelde goed by my wees.

Laban het toe sy aanbod aan Jakob herhaal om sy loon te bepaal. Jakob het voorgestel dat Laban hom al die gespikkelde of gevlekte of swart skape en bokke wat in sy kudde was, en wat gebore sou word, as sy loon sou gee. Hierdie is vermoedelik as minderwaardige diere as die ander beskou. Op hierdie manier kon Laban maklik al die diere wat aan hom behoort en dié wat aan Jakob behoort het, identifiseer, en hy sou geen rede hê om Jakob daarvan te beskuldig dat hy sy diere gesteel het nie.

Génesis 30:34-36 - Toe antwoord Laban: Goed, laat dit wees volgens jou woord! En hy het dieselfde dag uitgekeer die gestreepte en bont bokke en al die gestippelde en bont bokkooie, almal wat wit aan hulle gehad het, en almal wat swart was onder die skaaplammers, en dié aan sy seuns afgegee. En hy het 'n afstand van drie dae bepaal tussen hom en Jakob; en Jakob het die orige kleinvee van Laban opgepas.

Laban het Jakob se voorstel aanvaar en die twee soorte diere in twee groepe verdeel. Hy het ook die twee troppe oor 'n afstand van drie dae geskei. Laban se seuns het oor een kudde toesig gehou, en Jakob oor die ander kudde.

Génesis 30:37-42 - Toe neem Jakob vir hom groen latte van populier—, amandel— en plataanhout, en hy skil daarin wit strepe, sodat die wit van die latte uitkom; en hy sit die latte wat hy geskil het, vlak voor die vee in die trogge, in die drinkbakke waar die vee kom drink het; en hulle het verhit geword as hulle kom drink. En die vee het verhit geword by die latte, en die vee het gelam gestreeptes, gestippeldes en bontes. Toe skei Jakob die lammers, en hy draai die koppe van die vee na die gestreeptes en almal wat swart was onder Laban se vee. En hy het vir hom afsonderlike troppe gemaak en dié nie onder Laban se vee gesit nie. En elke keer as die sterkste diere verhit

word, sit Jakob die latte voor die oë van die vee in die trog, sodat hulle verhit sou word by die latte. Maar as die vee swakkerig was, het hy dit nie ingesit nie; so was dan die swakkes vir Laban en die sterkes vir Jakob.

Toe het Jakob voortgegaan om te doen wat hy gedink het daartoe sou lei dat sy kudde bykomende gespikkelde of gevlekte of swart skape en bokke sou dra.

"Deur die heterosigote onder mekaar te kruis, sou Jakob, volgens die wette van oorerwing, vyf-en-twintig persent gevlekte skape voortbring. So vermeerder hy sy kudde. Jakob het vindingrykheid aan die dag gelê; hy het nie misleiding beoefen nie. ... Jakob se kennis van dierkunde is ver van primitief. Maar miskien is sulke kennis hom deur God gegee, net soos sy seun se vermoë om drome te interpreteer 'n geskenk van God was."

Nog 'n verduideliking is dat Jakob nie werklik die wette van oorerwing verstaan het nie, maar dat hy net gedoen het wat hy gedink het sou werk, en God het hom geseën. Jakob het skynbaar staatgemaak op 'n gewilde bygeloof, naamlik dat sekere ervarings van die moeder tydens swangerskap die toestand van haar nageslag beïnvloed het. Blykbaar het Jakob verkeerdelik op hierdie gebruik staatgemaak om vrugbaarheid onder sy kuddes te verseker:

"Alle merke van die nageslag soos wat Jakob gedink het hy in Laban se kuddes bewerkstellig, is heeltemal onmoontlik. In die plasenta en navelstring, wat die enigste verbinding tussen die moeder en die fetus vorm, is daar geen senuwees nie. Dus bestaan daar absoluut geen meganisme waardeur die moeder haar nageslag kan merk op die manier waarop Jakob gedink het hy die merk bewerkstellig nie."

Of Jakob nou baie slim of baie bygelowig was, die sukses van Jakob se plan was uiteindelik te danke aan die genade van God (vgl. 31:10-12).

"Soos met baie van die truiks wat Jakob in hierdie vertellings probeer, het God Jakob ten spyte van hulle geseën, nie as gevolg van of deur hulle nie."

Die veewagters het klaarblyklik geglo dat die sterker lede van die trop in die somer paar, en die swakkeres in die herfs.

Génesis 30:43 - En die man het buitengewoon uitgebrei en baie kleinvee en slavinne en slawe en kamele en esels gehad.

God het Jakob geseën en hom "uiters voorspoedig" gemaak. Hy het meer dienaars, kamele en donkies, sowel as "groot troppe" skape en bokke, verkry. Jakob se besit van kamele bewys dat hy baie ryk was,

aangesien hierdie diere skaars en duur was in Jakob se tyd. God het Jakob geseën ten spyte van sy dade, nie as gevolg daarvan nie.

God het Jakob toegelaat om deur sy eie arbeid ryk te word. God sou waarskynlik selfs meer vir Jakob gedoen het as wat Hy vir homself gedoen het as Jakob homself onder God se gesag geplaas het. Dit is wat God gewoonlik doen. Maar op hierdie stadium in sy lewe het Jakob meer op homself as op God staatgemaak.

Baie Christene het materieel voorspoedig verloop om dieselfde rede as wat Jakob gedoen het: hulle werk hard en slim. Maar materiële voorspoed is nie noodwendig 'n beloning vir godsvrug nie. Jakob het sy eie fortuin gemaak, maar die teks sê dat God Abraham ryk gemaak het (24:35).

'n Les uit hierdie gedeelte is dat mense wat God se materiële seën ervaar, moet erken dat dit van Hom af kom, eerder as van hul eie vermoëns.

10. Jakob se vlug uit Haran hoofstuk 31

In hierdie hoofstuk was Jakob gemotiveer om na Kanaän terug te keer, as gevolg van Laban se "vyandigheid, Lea en Ragel se aanmoediging, en Jahwe se leiding. Toe Laban Jakob in Gilead ingehaal het, het Jakob nie net sy eie dade verdedig om met sy deel van die vee te vertrek sonder om kennis te gee nie, maar hy het Laban ook van bedrog beskuldig. Dit het Laban stilgemaak en hom daartoe gelei om 'n vredesverdrag met Jakob te versoek.

Jakob se vertrek na Kanaän 31:1-21

God was getrou in sy seën vir Jakob, soos Hy aan Abraham en Isak belowe het. Moses het die getuienis van daardie feit in hierdie afdeling opgeteken. Jakob het erken dat God verantwoordelik was vir sy voorspoed. God se goedheid en Sy bevel om na die Beloofde Land terug te keer, sowel as Laban se groeiende vyandigheid, het Jakob gemotiveer om Paddan-Aram te verlaat.

Génesis 31:1-3 - Toe hoor hy die woorde van die seuns van Laban, dat hulle sê: Jakob het alles geneem wat ons vader s'n was; en uit wat ons vader s'n was, het hy al hierdie rykdom verwerf. Jakob het ook meteens aan die aangesig van Laban gesien dat hy nie meer vir hom was soos gister en eergister nie. En die HERE het aan Jakob gesê: Gaan terug na die land van jou vaders en na jou familie; en Ek sal met jou wees.

Die toenemende antagonisme van Laban se seuns ("Jakob het alles weggeneem wat ons vader s'n was") het Jakob aangemoedig om God se bevel te gehoorsaam om na die Beloofde Land terug te keer. Die HERE het ook belowe dat Hy met Jakob sou wees.

Génesis 31:4-13 - Toe stuur Jakob en laat Ragel en Lea veld toe roep na sy kleinvee en sê vir hulle: Ek sien dat die aangesig van julle vader teenoor my nie meer is soos gister en eergister nie, maar die God van my vader was met my. En julle weet self dat ek met al my krag julle vader gedien het; maar julle vader het my bedrieg: hy het my loon tien maal verander. Maar God het hom nie toegelaat om my skade aan te doen nie. As hy sê: Die gestippeldes sal jou loon wees, dan lam al die vee gestippeldes. En as hy sê: Die gestreeptes sal jou loon wees, dan lam al die vee gestreeptes. So het God dan die vee van julle vader weggeneem en aan my gegee. Eenkeer, in die tyd toe die kleinvee verhit was, het ek my oë opgeslaan en in 'n droom gesien dat die bokramme wat die kleinvee dek, gestreep, gestippeld en bont was. En die Engel van God sê vir my in die droom: Jakob! En ek antwoord: Hier is ek! En Hy sê: Slaan tog jou oë op en kyk: al die bokramme wat die kleinvee dek, is gestreep, gestippeld en bont, want Ek het alles gesien wat Laban jou aandoen. Ek is die God van Bet-el waar jy die gedenksteen gesalf het, waar jy aan My 'n gelofte gedoen het. Maak jou dan nou klaar, trek weg uit hierdie land en gaan terug na jou geboorteland.

Jakob het toe Ragel en Lea geroep en verduidelik waarom hy dit nodig ag om Paddan-Aram te verlaat en na Kanaän terug te keer. Hy het vir hulle verskeie redes gegee: Eerstens het Laban se houding teenoor Jakob vyandig eerder as vriendelik geword. Nietemin was "die God van my vader" met Jakob, dit wil sê, Hy het hom beskerm (v. 5). Tweedens het Laban Jakob bedrieg en sy loon 10 keer verander ten spyte van die feit dat Jakob vir Laban met al sy krag gedien het. Nietemin het God nie toegelaat dat Laban Jakob skade aandoen nie (vv. 6-7). Jakob het toe verduidelik hoe Laban hom bedrieg het (vv. 8-10).

"Watter rykdom Abraham ook al mag verbeur het toe hy die familie-eenheid van Terag in Haran verlaat het, kom op hierdie mees ondenkbare manier na sy erfgename toe."

Derdens, die engel van God het in 'n droom met Jakob gepraat en hom verseker dat Hy weet wat Laban aan hom gedoen het, en dat Hy Jakob beveel het om na Kanaän terug te keer (vv. 11-13).

Dit is onduidelik, uit wat Jakob aan sy vrouens gerapporteer het, presies wanneer die engel van God in die droom aan hom verskyn het (v. 11). Dit kon voor of terselfdertyd as die openbaring waarna vroeër in hierdie gedeelte verwys is (v. 3) plaasgevind het. Dit lyk egter waarskynlik dat dit dieselfde openbaring was, en God se tweede een aan Jakob.

In hierdie openbaring het Jakob geleer dat God verantwoordelik was vir sy rykdom (v. 12). Jakob het God hiervoor gekrediteer en vir sy eie oorlewing (vv. 5, 7). Dit is die eerste keer in die narratief dat Jakob as 'n man van openbare geloof na vore kom. Hy neem uiteindelik die leierskap in sy huis, en sy vrouens volg vir die eerste keer sy leiding.

"Laban se ware karakter blyk duidelik uit die feit dat sy dogters heeltemal saam met Jakob teen hul eie vader gestem het. Hulle het ook hul vader se selfsug en gierigheid ervaar en was gereed om hul man se projek goed te keur en saam met hom te gaan."

Génesis 31:14-16 - Toe antwoord Ragel en Lea en sê vir hom: Het ons nog deel of erfenis in die huis van ons vader? Word ons nie deur hom as vreemdelinge beskou nie? Want hy het ons verkoop en die geld wat deur ons verkry is, geheel en al deurgebring. Want al die rykdom wat God van ons vader weggeneem het, kom ons en ons kinders toe. Doen dan nou alles wat God jou gesê het.

Ragel en Lea het dieselfde gevoelens oor Laban gedeel as wat Jakob gehad het. Laban het hulle net so sleg behandel as wat hy Jakob behandel het. Laban het klaarblyklik van die bruidskat teruggeneem wat hy vir Ragel en Lea gegee het toe hulle met Jakob getrou het. Dus het hulle Jakob aangemoedig om te doen wat God hom beveel het om te doen.

"Dit is nog 'n geval van die 'Rut-effek', waar die buitelandse vrou haarself en toekoms aan die God van haar aangenome familie verbind."

Génesis 31:17-21 - Toe maak Jakob hom klaar en laai sy kinders en sy vroue op die kamele, en hy voer al sy vee weg en al sy goed wat hy versamel het, die vee wat syne was, wat hy in Paddan-Aram versamel het, om te gaan na sy vader Isak in die land Kanaän. Onderwyl Laban gaan om sy kleinvee te skeer, het Ragel die huisgode van haar vader gesteel. En Jakob het Laban, die Arameër, mislei deur hom nie te vertel dat hy wou vlug nie. So het hy dan gevlug met alles wat hy gehad het: hy het hom klaargemaak en deur die Eufraat gegaan en sy aangesig gerig na die gebergte van Gílead.

Jakob het toe al sy besittings bymekaargemaak en Paddan-Aram verlaat vir Kanaän. Hy het dit in die geheim gedoen. Laban was besig om sy kudde te skeer en het nie geweet dat Jakob weggaan nie.

"Rachel se diefstal van haar vader se afgode [terafim] weerspieël die Hurriaanse gebruik om huisgode te bewaar. Nietemin lê die werklike betekenis van wat sy gedoen het, en miskien die rede vir die diefstal, daarin dat hy wat die huisgode besit het, volgens die Nuzi-tablette die wettige erfgenaam was."

Klaarblyklik wou Ragel hê dat Jakob Laban se erfgenaam moes bly, al is seuns vir Laban gebore nadat Jakob in Haran aangekom het, vermoedelik (vgl. v. 1).

Ander skrywers betwis egter hierdie betekenis van die "huisgode in hierdie tyd", sowel as Rachel se motivering:

"Die vermeende rol van die terafim of 'huisgode' (Gen. 31:19, 30-35) as die uitmaak van die titelaktes van erfenisse blyk ook misleidend te wees; Ragel het hulle eenvoudig vir haar eie beskerming en seën geneem."

Hierdie gode was gewoonlik klein beeldjies van twee tot drie duim lank, soms as gelukbringers aan die liggaam gedra, waarvan baie deur argeoloë in Kanaän ontdek is. Hulle het moontlik afgestorwe voorouers of gode verteenwoordig wat hul makers vereër het. Ragel het moontlik ook gehoop dat hierdie "gode" haar 'n vrugbare moeder sou maak. Blykbaar het Laban se familie valse gode sowel as die ware God aanbid (vgl. Jos. 24:1-3).

"Dit is vreemd dat Ragel, en nie Lea nie, amper altyd Jakob se grootste hindernis in die lewe was."

Die skrywer het Jakob se misleiding as sodanig geïdentifiseer (d.w.s. "Jakob het Laban mislei," hom bedrieg) toe hy uit Paddan-Aram gevlug het (v. 20).

Miskien word "Laban se nasionaliteit [in verse 20 en 24] genoem omdat die Siriërs [vroeër Arameërs genoem] van ouds af bekend was as die slinkste volk; hier ontmoet een van hierdie volk in 'n soort regverdige vergelding een wat slinkser as homself is."

Laban se konfrontasie met Jakob 31:22-55

God het belowe om met Jakob te wees en hom veilig na Kanaän terug te bring (v. 3; vgl. 28:15). Ons sien God dit doen, ten spyte van Laban se teenkanting, in hierdie gedeelte.

"Dit was slegs deur goddelike voorspoed en beskerming (24) dat Jakob enigiets, selfs sy lewe, uit ballingskap teruggebring het."

Génesis 31:22-24 - En op die derde dag kry Laban die tyding dat Jakob gevlug het. Daarop het hy sy broers saam met hom geneem en hom agternagejaag, 'n afstand van sewe dae, en hom ingehaal in die gebergte van Gílead. Maar God het na Laban, die Arameër, in die nag gekom in 'n droom en vir hom gesê: Pas nou op dat jy met Jakob geen goed of kwaad spreek nie.

Toe Laban hoor dat Jakob en alles wat hy besit het, weg is, het Laban hom agternagesit. Op die sewende dag het hy hom ingehaal in die bergland wat later "Gilead" genoem is. Maar God het in 'n droom aan Laban verskyn en hom gesê om niks aan Jakob te doen nie: goed (en Jakob geprys, want Jakob het immers vir Laban bedrieg) of sleg (en Jakob veroordeel, want Laban se behandeling van Jakob was onregverdig).

"Elk van die drie patriarge moes roemloos uit een of ander avontuur bevry word."

God het Homself in daardie dae aan ander mense as die patriarge geopenbaar (Laban, vv. 24, 29; vgl. Abimelek in 20:3). Baie geleerdes glo dat Job ook in die patriargale tydperk geleef het.

"Ten spyte van hierdie baie streng goddelike waarskuwing, is die volgende tirade een van die felste en langste in Genesis."

Génesis 31:25-30 - En Laban het Jakob ingehaal; Jakob het sy tent al opgeslaan gehad in die gebergte, en Laban met sy broers het dit opgeslaan in die gebergte van Gílead. Toe vra Laban vir Jakob: Wat het jy gedoen dat jy my mislei en my dogters soos krygsgevangenes weggevoer het? Waarom het jy stillietjies gevlug en my mislei en my dit nie vertel nie, dat ek jou met vrolikheid en liedere, met tamboeryn en siter kon weggebring het? Ook het jy my nie toegelaat om my seuns en dogters te soen nie. Nou het jy dwaas gehandel. Dit is in my mag om julle skade aan te doen, maar die God van julle vader het verlede nag met my gespreek en gesê: Pas nou op om met Jakob geen goed of kwaad te spreek nie. Nou is jy dan eenmaal aan trek, omdat jy so erg verlang het na die huis van jou vader – maar waarom het jy my gode gesteel?

Eerstens het Laban Jakob daarvan beskuldig dat hy hom bedrieg het deur in die geheim weg te steel sonder om Laban die geleentheid te gee om van sy dogters afskeid te neem met 'n vreugdevolle viering (vv. 26-28). Natuurlik het Jakob in die geheim vertrek om die redes wat hierbo verduidelik is (vv. 4-13). Tweedens het Laban verduidelik dat die enigste rede waarom hy Jakob nie "leed" aangedoen het nie, was dat God hom ingehou het (v. 29).

"Laban se gedrag is lewensgetrou, en elke uitdrukking is vir my bekend as huishoudelike woorde." Laban sê: Die God van jou vader het gisteraand met my gespreek en gesê: Pasop dat jy nie met Jakob goed of kwaad spreek nie [v. 29]. Nou sou ons dink dat Laban sy eie veroordeling uitgespreek het, en dit lyk vreemd dat Jakob hom nie geantwoord het deur te vra: Waarom het jy my dan gevolg? Jy het die bevel van God ongehoorsaam, volgens jou eie erkenning. Jakob het egter baie goed geweet dat so 'n pleidooi niks sou baat nie. Laban het geglo dat hy die bedoeling

van die goddelike bevel vervul het deur bloot nie Jakob seer te maak nie, en so het laasgenoemde dit verstaan. Die bepalings van die bevel was uiters omvattend en streng; maar die werklike bedoeling was om geweld te verbied, en hierdie soort konstruksie moet in duisend gevalle op Oosterse taal toegepas word, anders sal ons eenvoudige vertellings in absurditeite stoot en mense, en selfs die God van Waarheid, Homself laat weerspreek.

Derdens het Laban Jakob daarvan beskuldig dat hy sy "gode" gesteel het (v. 30).

Génesis 31:31-32 - Toe antwoord Jakob en sê vir Laban: Omdat ek bevrees was, want ek het gedink u sal miskien u dogters met geweld van my wegneem. Die een by wie u u gode vind – hy mag nie lewe nie! Ondersoek wat by my is, in teenwoordigheid van ons broers, en neem dit vir u. Maar Jakob het nie geweet dat Ragel dit gesteel het nie.

Jakob het verduidelik dat hy in die geheim vertrek het omdat hy gevrees het dat Laban Ragel en Lea met geweld van hom sou wegneem. Hy het Laban genooi om enigiets te neem wat hy tussen sy besittings vind wat aan Laban behoort het. Wat die "gode" betref wat Laban beweer het gesteel is, het Jakob belowe dat as iemand in sy huishouding by hulle gevind sou word, daardie persoon sou sterf.

Génesis 31:33-35 - Toe gaan Laban in die tent van Jakob en in die tent van Lea en in die tent van die twee slavinne, maar hy het niks gekry nie; en toe hy uit die tent van Lea uitgaan, kom hy in die tent van Ragel. Maar Ragel het die huisgode geneem en dit in die kameelsaal weggepak en daarop gaan sit. En Laban het die hele tent deurgevoel, maar niks gekry nie. Daarop sê sy vir haar vader: My heer moet nie baie kwaai kyk nie, omdat ek nie vir u kan opstaan nie; want dit gaan met my volgens die reël van die vroue. En hy het gesoek maar die huisgode nie gekry nie.

Aangesien Ragel Laban se "gode" gesteel het (vv. 19, 32) het sy hulle – suksesvol – weggesteek terwyl Laban daarna gesoek het tussen Jakob se besittings. Ragel, sowel as Jakob en Laban, was ook bedrieglik.

"Jakob en Ragel is weer eens twee van 'n soort. Hierdie keer bring albei amper ondergang oor die gesin deur hul risiko-neming: sy deur haar roekelose diefstal, hy deur sy roekelose gelofte ([v. 32] vgl. sy seuns se roekelose gelofte in 44:6-12)."

Die terafim was reeds "niks gode nie", maar hulle het onrein geword en vernedering gely toe Ragel, wat beweer het dat sy onrein is, op hulle gaan sit het terwyl sy menstrueer het (vv. 34-35; vgl. Lev. 15:20).

"... dit is steeds baie algemeen vir Arabiere om gesteelde eiendom onder die vulling van hul saals weg te steek. Ek het baie sulke diefstalle van moderne terafim (prente en beelde) geken, en ook deur vroue. En hoekom nie? Dit is sekerlik nie absurd om die god te steel wie se hulp jy aanroep om jou te help om ander dinge te steel nie."

Génesis 31:36-41 - Toe word Jakob kwaad, en hy het met Laban getwis; en Jakob het geantwoord en vir Laban gesê: Wat is my oortreding, wat is my sonde, dat u my so vurig agternagesit het? Nou dat u al my goed deurgevoel het – wat het u van al u huisraad gevind? Sit dit hier neer voor my broers en u broers, en laat hulle oordeel tussen ons twee. Twintig jaar was ek nou by u. U skaap – en bokkooie het geen misdrag gehad nie, en die ramme van u kleinvee het ek nie geëet nie. Wat die wilde diere verskeur het, het ek nie na u gebring nie: ek moes dit vergoed; van my hand het u dit geëis, of dit al bedags gesteel is of snags gesteel is. Ek was 'n man wat bedags deur die hitte verteer is en snags deur die koue, en my slaap het gevlug van my oë. Twintig jaar was ek nou in u huis; veertien jaar het ek u gedien vir u twee dogters en ses jaar vir u kleinvee; en u het my loon tien maal verander.

"Toe het Jakob kwaad geword" en sy onskuld aangevoer en sy optrede aan Laban verduidelik.

Onder tradisionele antieke Nabye Oosterse wetgewing is 'n herder nie verantwoordelik gehou vir verliese aan sy meester se kuddes as gevolg van die aanval van wilde diere en, in sommige gevalle, diewe nie. Tog het Jakob hierdie verliese gedra. Laban het Jakob nie net bedrieg nie, maar hy het vergoeding van Jakob geëis vir dooie diere waarvoor Jakob nie persoonlik verantwoordelik was nie (v. 39).

"God het die bottel van sy [Laban se] aggressiwiteit [met Jakob se opmerkings] toegekurk."

Génesis 31:42 - As die God van my vader, die God van Abraham en die Vrees van Isak, nie aan my kant was nie – ja, dan sou u my met leë hande weggestuur het. God het my ellende en die moeitevolle arbeid van my hande aangesien en verlede nag geoordeel.

Jakob het sy verdediging afgesluit deur die God van sy grootvader Abraham, wat hy ook beskryf het as "die vrees" van Isak (die God wat Isak gevrees, d.w.s. aanbid het), krediet te gee vir die bewaring en voorspoed van hom. Hy het gesê dat God hom gesien het deur al die 20 jaar wat hy by Laban was en "oordeel gevel het" ten gunste van hom deur Laban te beperk (vv. 24, 27).

Let op die ooreenkoms tussen Jakob se ontsnapping van Laban en sy afstammelinge se ontsnapping uit Egipte in die Eksodus.

Jakob het geglo dat hy onskuldig was totdat hy skuldig bewys is, maar Laban het gevoel dat hy skuldig was totdat hy onskuldig bewys is. Jakob se woorde in hierdie vers som sy hele lewe in Paddan-Aram op.

Génesis 31:43 - Toe antwoord Laban en sê vir Jakob: Die dogters is my dogters, en die seuns is my seuns, en die kleinvee is my kleinvee, ja, alles wat jy sien, is myne; maar my dogters – wat sal ek hulle vandag kan aandoen of aan hulle seuns wat hulle gebaar het?

Laban se frustrasie kom in hierdie vers na vore. Dit is waar dat alles wat Jakob besit het, Laban s'n was, maar Laban het sy dogters aan Jakob gegee, en Jakob het gewerk vir en is betaal vir die kuddes wat hy nou besit het. Laban het geen wettige aanspraak op enige van hierdie dinge gehad nie.

Génesis 31:44-54 - Kom dan nou, laat ons 'n verbond sluit, ek en jy, dat dit 'n getuie tussen my en jou kan wees. Daarop het Jakob 'n klip geneem en dit as gedenksteen opgerig. En Jakob het aan sy broers gesê: Bring klippe bymekaar! En hulle het klippe gaan haal en 'n hoop gemaak en daar op die hoop geëet. En Laban het dit Jegar-Sahadúta genoem, maar Jakob het dit Gal-ed genoem. Toe sê Laban: Hierdie hoop is vandag 'n getuie tussen my en jou. Daarom het hulle dit Gal-ed genoem, en ook Mispa, omdat hy gesê het: Mag die HERE wag hou tussen my en jou as ons mekaar nie meer sien nie. As jy my dogters mishandel, en as jy vroue neem by my dogters, dan is geen mens by ons nie: Kyk, God is getuie tussen my en jou. Verder sê Laban vir Jakob: Daar is dié hoop klippe, en daar is die gedenksteen wat ek tussen my en jou opgerig het – hierdie hoop klippe is getuie, en die gedenksteen is getuie dat ék na jou kant toe hierdie hoop nie sal verbytrek nie, en dat jy na my kant toe hierdie hoop en hierdie gedenksteen nie sal verbytrek met slegte bedoelinge nie. Die God van Abraham en die God van Nahor, die God van hulle vader, sal regter tussen ons wees. En Jakob het gesweer by die Vrees van sy vader Isak. Toe het Jakob 'n offer gebring op die gebergte en sy broers genooi om brood te eet. En hulle het brood geëet en die nag in die gebergte oorgebly.

Jakob en Laban het toe 'n gelykheidsverbond (vredesverdrag) gesluit, op Laban se versoek. Hulle het 'n "gedenksteen" (Heb. misbah, 'n sogenaamde "staande klip") opgerig om die plek te merk, klippe in 'n "hoop" versamel, en saam 'n maaltyd geëet as deel van die ritueel betrokke by die totstandkoming van 'n verbond (vv. 44-48). Hulle het moontlik die "hoop" klippe (Heb. gal, klipstapel, v. 46) opgerig as beide

'n tafel vir die maaltyd en as 'n gedenkteken van die gebeurtenis. Staande klippe (klippilare) het soms vermeende woonplekke van die gode gemerk (vgl. 28:17-18), en klipstapels (kliphope) het dikwels grafte gemerk (vgl. Jos. 7:26; 8:29; 2 Sam. 18:17).

"Galeed" ("getuiehoop," v. 47) is die naam waarvandaan "Gilead" gekom het. Gilead het 'n algemene naam geword vir hierdie bergagtige gebied oos van die Jordaanrivier, tussen die See van Galilea (Kinneret, Hebreeus vir "lier" wat die vorm van die meer aandui) en die Dooie (Sout) See (vgl. vv. 21, 23, 25). "Jegarsahadutha" beteken "getuiehoop" in Aramees.

Die sogenaamde "Mispa [lett. "wagtoring" of "uitkykpunt"] seën" was nie eintlik 'n belofte tussen vriende nie, maar 'n waarskuwing tussen antagoniste wat mekaar nie vertrou het nie (v. 49). Laban en Jakob het God aangeroep om mekaar getrou te hou aan die bepalings van die verbond wat hulle pas gesluit het: "Mag die HERE wag hou tussen jou en my wanneer ons afwesig is." Hulle kon nie mekaar self dophou nie.

"Hierdie verbond kan ook 'n nie-aanvalsverdrag genoem word."

"Dit is onmoontlik om nie die eienaardige wanopvatting van die term 'mispa' raak te sien wat die gebruik daarvan vandag kenmerk nie. Soos dit gebruik word vir 'n leuse op ringe, Kerskaartjies, en selfs as die titel van 'n organisasie, word dit geïnterpreteer as eenheid, vertroue, gemeenskap; terwyl die oorspronklike betekenis dié van skeiding, wantroue en waarskuwing was. Twee mans, wat nie een van hulle die ander vertrou het nie, het in effek gesê: 'Ek kan jou nie buite my sig vertrou nie. Die Here moet die wag tussen ons wees as ons en ons goedere veilig van mekaar gehou moet word.'"

Laban het gesweer by die God van Abraham en die God van Nahor – Abraham en Nahor was broers – en die God van hulle vader (Terag; v. 53). Abraham was Jakob se voorouer, en Nahor was Laban se voorouer. Jakob het gesweer by die vrees van sy vader Isak, (die God wat sy vader Isak gevrees het; v. 54, vgl. v. 42). Miskien het Jakob God so beskryf om die verskil tussen homself en Laban uit te lig; hulle het elkeen hul eie benaming van God gehad.

Blykbaar was die offer wat Jakob gebring het en die maaltyd wat daarmee gepaard gegaan het die afsluitende deel van die verbondsluitingsritueel (v. 54).

Génesis 31:55 - En Laban het die môre vroeg opgestaan en sy seuns en sy dogters gesoen en hulle geseën. Daarna het Laban vertrek en teruggekeer na sy woonplek.

Die volgende oggend het Laban totsiens gesê en na sy huis vertrek.

Hierdie hoofstuk leer dat diegene wat gehoorsaam God se roepstem volg en Sy seën ervaar, vol vertroue kan wees dat Hy hulle sal beskerm.

11. Jakob se poging om Esau te paai 32:1-21

Hoofstukke 32 en 33 kan as een episode in Jakob se lewe beskou word. Hulle beskryf sy terugkeer na die Beloofde Land, insluitend sy ontmoeting met Esau. Daar is tematiese parallele tussen hierdie hoofstukke en hoofstuk 31 wat duidelik behoort te word soos die uiteensetting vorder.

Ten spyte van die visioen van God se engelagtige boodskappers wat hom bygestaan het, het Jakob sy mense as voorsorgmaatreël in twee groepe verdeel toe hy gehoor het dat Esau hom met 400 manne tegemoet sou kom. Benewens die gebed vir God se verlossing, het hy probeer om Esau se woede met 'n duur geskenk te paai.

Jakob kon sy probleme self hanteer "met die haak of met die skelm" tot nou toe. Op hierdie punt in sy ervaring het God hom tot die einde van sy natuurlike hulpbronne gebring.

"Aangesien Jakob op die punt is om die belofte van Kanaän te ontvang, is hy nog nie moreel gereed om die seën uit te voer nie. Jakob moet sy eie geloof besit en die seën verkry deur persoonlike ontmoeting, nie alleen deur erflikheid nie."

"Die gebeure van hierdie hoofstuk is tussen twee verhale van Jakob se ontmoeting met engele (vv. 1, 25) geplaas. Die effek van hierdie twee kort beelde van Jakob se ontmoeting met engele met sy terugkeer na die land is om die huidige verhaal in lyn te bring met die soortgelyke beeld van die Beloofde Land in die vroeë hoofstukke van Genesis. Die land is aan sy grense deur engele bewaak. Dieselfde beeld is vroeg in die Boek van Genesis voorgestel toe Adam en Eva uit die Tuin van Eden verdryf is en 'gerubs' aan die oostekant van die tuin geplaas is om die weg na die boom van die lewe te bewaak. Dit kan nouliks toevallig wees dat Jakob, toe hy uit die ooste teruggekeer het, deur engele by die grens van die Beloofde Land ontmoet is. Hierdie kort kennisgewing kan ook bedoel wees om die leser te attent op die betekenis van Jakob se latere worsteling met die 'man' by Pniël (vv. 25-30). Die feit dat Jakob hier met engele ontmoet het, dui daarop dat die man aan die einde van die hoofstuk is ook 'n engel."

Génesis 32:1-2 - Jakob het ook verder gereis, en die engele van God het hom ontmoet. Toe hy hulle sien, sê Jakob: Dit is 'n leër van God! En hy het die plek Mahanáim genoem.

Hierdie "engele" (boodskappers) moes gelyk het soos die engele wat Jakob by Bet-el gesien het (28:12), aangesien hy hulle as engele herken het. Dit was nie 'n droom of 'n visioen wat Jakob gehad het nie (vgl.

31:11), maar 'n ontmoeting met engele (vgl. 18:22; 19:1). Hulle het by sy eie reisgeselskap aangesluit vir Jakob se beskerming (vgl. Ps. 34:7). Dit is die rede vir die naam "Mahanaim" (d.w.s. "dubbele leër" of "dubbele kamp"). Jakob het waarskynlik die "kamp van engele" (God se kamp) as 'n bron van vertroosting vir sy eie kamp gesien terwyl hy voorberei het om die Beloofde Land binne te gaan. Die teks sê nie hoeveel engele teenwoordig was nie, maar blykbaar was daar heelwat.

"Alhoewel hy buite die land van belofte was, was hy nie buite die hand van belofte nie."

Génesis 32:3-5 - En Jakob het boodskappers uitgestuur voor hom uit na sy broer Esau in die land Seïr, die landstreek van Edom, en aan hulle bevel gegee met die woorde: So moet julle aan my heer, aan Esau, sê: So sê Jakob, u dienaar – ek het as vreemdeling vertoef by Laban en daar gebly tot nou toe; en ek het beeste en esels, kleinvee en slawe en slavinne verwerf, en my heer dit laat weet, sodat ek guns mag vind in u oë.

Waarom het Jakob kontak met "Esau in die land Seïr, die land Edom" begin? Jakob wou "guns vind" in Esau se oë.

"Hy weet dat daar geen vrede en rus kan wees nie totdat sy verhouding met Esau verseker en op 'n behoorlike voet geplaas is. Eers toe daardie saak besleg was, kon Jakob seker wees van sy toekoms."

Génesis 32:6-8 - En die boodskappers het na Jakob teruggekom en gesê: Ons het by u broer Esau gekom, en hy trek u alreeds tegemoet en vier honderd man saam met hom. Toe het Jakob baie bevrees en benoud geword, en hy het die mense wat by hom was, sowel as die kleinvee en beeste en kamele in twee laers verdeel; want hy het gedink: As Esau op die een laer afkom en dit verslaan, sal die laer wat oorbly, vryraak.

Jakob se dienaars het met skrikwekkende nuus uit die land Seïr teruggekeer. Esau was op pad om Jakob met 400 man te ontmoet. Esau het moontlik 'n groot leër gehad omdat hy een moes bou om die Horitiese (Huritiese) bevolking van Seïr, wat hy oorgeneem het, te onderwerp. Sy soldate het waarskynlik sy eie dienaars plus die Kanaänitiese en Ismaelitiese familieleden van sy vrouens ingesluit.

Jakob se reaksie op Esau se oënskynlik vyandige toenadering om hom te ontmoet, was om homself te probeer beskerm. Dit was Jakob se standaard-reaksie op moeilikheid: hy het staatgemaak op wat vir hom wys gelyk het. Jakob se plan lyk nie vir my of dit 'n gebrek aan vertroue in God weerspieël nie, maar eerder versigtigheid en persoonlike verantwoordelikheid. Geloof beteken nie om God te vertrou om vir ons te werk ten spyte van ons onverantwoordelikheid nie; dit is aanname. Geloof beteken om God te

vertrou om vir ons te werk wanneer ons verantwoordelik opgetree het, in die geloof dat ons sonder Sy hulp sal misluk.

Génesis 32:9-12 - En Jakob het gesê: o God van my vader Abraham en God van my vader Isak, o HERE, wat my beveel het: Gaan terug na jou land en na jou familie, en Ek sal aan jou goed doen – ek is te gering vir al die gunste en al die trou wat U aan u kneg bewys het; want ek het met my staf oor hierdie Jordaan getrek en nou twee laers geword. Red my tog uit die hand van my broer, uit die hand van Esau, want ek is bang vir hom, dat hy sal kom en my doodslaan, die moeder saam met die kinders. U het tog self gesê: Ek sal sekerlik aan jou goed doen en jou nageslag maak soos die sand van die see wat vanweë die menigte nie getel kan word nie.

Hierdie keer het Jakob geweet dat selfbehoud nie genoeg sou wees nie. Daarom het hy God om hulp aangeroep. Ons moet eers reg wees met God voordat ons reg kan wees met ons broers (en susters).

Jakob se gebed (sy eerste opgetekende gebed) weerspieël sy diep gevoelde behoefte aan God se hulp en sy eie nederigheid. Een skrywer het die vorm daarvan vergelyk met die boete-psalms. Hy het God herinner aan Sy vorige handeling met Jakob se voorvaders en met homself (v. 9; vgl. 31:3). Hy het sy persoonlike onwaardigheid en gebrek aan enige aanspraak op God se guns bely (v. 10). Deur homself "u dienaar" te noem, het Jakob homself gereed gemaak om God te dien. Hy het goddelike verlossing versoek en sy eie vrees erken (v. 11). Laastens het hy God se belofte van 'n voortgesette lyn van afstammeling opgeëis (v. 12; vgl. 28:14). Dit is 'n uitstekende model gebed.

"Hy [Jakob] moet nie skerp gekritiseer word omdat hy eers voorsorgmaatreëls getref het en daarna gebid het nie. Menige man in die aangesig van uiterste gevaar het sy sin vir proporsie verloor. Boonop is daar noodgevalle wat eers aksie vereis en gebed daarna."

Génesis 32:13-21 - En hy het die nag daar oorgebly en van wat in sy besit was, 'n geskenk geneem vir sy broer Esau: twee honderd bokkies en twintig bokke, twee honderd skaapkies en twintig ramme, dertig kameelkies wat in die melk was, met hulle kalfies, veertig kiese en tien bulle, twintig eselins en tien jong esels; en hy het hulle aan sy dienaars afgegee, elke trop afsonderlik, en aan sy dienaars gesê: Trek voor my uit, en laat 'n plek oop tussen trop en trop. Daarop gee hy aan die eerste een bevel en sê: As my broer Esau jou teëkom en jou vra: Aan wie behoort jy, en waarheen gaan jy, en wie s'n is die goed daar voor jou? dan moet jy antwoord: U dienaar Jakob s'n. Dit is 'n geskenk wat hy aan my heer Esau stuur; en kyk, hy self kom ook agter ons aan. En hy het ook bevel gegee aan die tweede en aan die derde en aan

almal wat agter die troppe geloop het, en gesê: Net so moet julle Esau antwoord as julle hom kry – julle moet sê: Kyk, ook u dienaar Jakob kom agter ons aan. Want hy het gedink: Laat ek hom versoen met die geskenk wat voor my uit gaan, en daarna sy aangesig sien – miskien sal hy my in guns aanneem. So het die geskenk dan voor hom uit gegaan, maar hy self het dié nag in die laer gebly.

Alhoewel hy gebed en gehoop het vir God se hulp, het Jakob nie versuim om alles te doen wat hy self kon om Esau te paai nie. Hy het sy grootmoedige geskenke diplomaties aangebied om sy beledigde broer te paai. Jakob was 'n beplanner en slinkse man, en gevolglik het hy gesukkel. Hy het beplan om Esau se geboortereg en seën te neem, en hy het beplan om ryk te word van Laban. Nou het hy 'n skema gesmee om Esau te paai. Sommige interpreteerders het dit gesien as bewys dat Jakob God nie vertrou het nie.

"Soos die verhaal ontvou, was dit egter nie Jakob se plan wat geslaag het nie, maar sy gebed. Toe hy Esau ontmoet, het hy gevind dat Esau van hart verander het. Esau het Jakob tegemoet gehardloop, hom omhels, gesoen en geweet (33:4). Al Jakob se planne en skemas het op niks uitgeloop nie. Ten spyte van alles het God Jakob se weg voorberei."

Jakob se vermoë om vir Esau 520 diere te gee (vv. 14-15) bewys dat God hom geweldig ryk gemaak het.

"Jacob se gedragsreaksie was klassiek narsisties."

In die lig van God se vele beloftes van beskerming, kan gelowiges met vertroue bid vir Sy verlossing, en hulle hoef nie Sy voorsienings prys te gee om hul vyande te paai nie.

12. Jakob by die Jabbok 32:22-32

"Hebreeuse vertelstyl sluit dikwels 'n opsomming van die hele gedeelte in, gevolg deur 'n meer gedetailleerde verslag van die gebeurtenis. Hier is v. 22 die opsomming, terwyl v. 23 die gedetailleerde weergawe begin."

Génesis 32:22-23 - En hy het dieselfde nag opgestaan en sy twee vroue en sy twee slavinne en sy elf kinders geneem en deur die drif van die Jabbok getrek: hy het hulle geneem en hulle deur die rivier laat trek, ook laat deurtrek wat aan hom behoort het.

Die plek van hierdie voorval was waarskynlik net 'n paar kilometer oos van die Jordaanvallei. Die Jabbokrivier sluit aan by die Jordaanrivier omtrent halfpad (noord-na-suid) tussen die See van Kinnereth (Galilea) en die Soutsee (Dooie See).

Génesis 32:24-25 - Maar Jakob het alleen agtergebly, en 'n Man het met hom geworstel tot dagbreek. En toe Hy sien dat Hy hom nie kon oorwin nie, slaan Hy hom op sy heupbeen, sodat die heupbeen van Jakob uit lit geraak het in die worsteling met Hom.

Dit was toe Jakob "alleen" was, nadat hy alles gedoen het wat hy kon om sy eie veiligheid te verseker, dat God na hom gekom het. 'n Ongeïdentifiseerde "man" het Jakob aangeval ("met hom geworstel"), en hy moes vir sy lewe veg. Alhoewel dit nie eksplisiet vermeld word nie, blyk dit dat hierdie "man" die engel van die HERE was: die voor-geïnkarneerde Christus (vgl. vv. 28, 30; vgl. Hos. 12:3-4). Let daarop dat God die inisiatief geneem het om met Jakob te worstel, nie andersom nie.

"Jakob het nie na nog 'n geveg gesoek nie. Hy het oom Laban agter hom en broer Esau voor hom, en die laaste keer wat hy hulle albei gesien het, het hulle dreigemente teen hom uitgeblaas. Hierdie man, Jakob, is nie in 'n posisie om iemand anders aan te vat nie. Daarom het die 'man' die inisiatief geneem; Hy was die aggressor."

God het Jakob tot die einde van homself gebring. Hy het hom gelei tot 'n vaste oortuiging dat God hom verhewe was, en dat hy hom aan God se leierskap in sy lewe moes onderwerp (vgl. Rom. 12:1-2). Hierdie gebeurtenis was die klimaks van Jakob se geestelike ontwikkeling en soortgelyk aan Abraham se ervaring om Isak op Moria te offer.

"Die groot ontmoeting met God het gekom toe Jakob geweet het dat hy blootgestel was aan 'n situasie wat heeltemal buite sy bereik was."

Dit was nie 'n visioen of 'n droom nie, maar 'n werklike gebeurtenis. Die besering aan Jakob se heupgewrig bewys dit. Dit was God se derde openbaring aan Jakob.

Génesis 32:26 - Toe sê Hy: Laat My gaan, want die dag het gebreek. Maar hy antwoord: Ek sal U nie laat gaan nie tensy dat U my seën.

Jakob se weiering om "die man" vry te laat, dui op die opregtheid van sy gevoelde behoefte aan God se hulp (vgl. Johannes 15:5). Weereens het Jakob sy sterk begeerte na seën gedemonstreer, soos hy voorheen gedoen het toe hy Esau se eersgeboortereg en seën verkry het.

"Jakob het, deur sy worsteling met God, voltooi waarmee hy reeds van sy moeder se skoot af besig was, naamlik sy strewe na die geboortereg; met ander woorde, na die besit van die verbondsbelofte en die verbondseën ... Om hom te red uit die hand van sy broer, was dit nodig dat God hom eers as 'n vyand sou ontmoet en hom wys dat sy ware teenstander God self was, en dat hy Hom eers moes oorwin voordat hy kon hoop om sy broer te oorwin. En Jakob het God

oorwin; nie met die krag van die vlees waarmee hy tot dusver vir God teen die mens geworstel het nie (God het hom daarvan oortuig deur sy heup aan te raak sodat dit uit gewrig geraak het), maar deur die krag van geloof en gebed, deur 'n stewige greep op God te reik tot die punt van geseënd te word, waardeur hy homself bewys het as 'n ware stoeier van God, wat met God en met mense geveg het, d.w.s., wat deur sy worsteling met God "ook mense oorwin het."

Génesis 32:27 - En Hy vra hom: Hoe is jou naam? En hy antwoord: Jakob.

Deur vir Jakob te vra "Wat is jou naam?" het "die man" Jakob gedwing om sy aard te erken. Deur sy naam aan "die man" te gee, het Jakob ("Hakshouer") erken dat hy 'n bedrieër was.

"Die erkenning van die ou naam, en die ongelukkige geskiktheid daarvan [Jakob], baan die weg vir die nuwe naam [Israel, v. 28]."

Génesis 32:28 - Toe sê Hy: Jy sal nie meer Jakob genoem word nie, maar Israel; want jy het geworstel met God en met die mense en het oorwin.

Met sy worsteling met God het Jakob 'n nuwe fase in sy lewe begin; hy was 'n nuwe mens omdat hy nou op 'n manier met God begin omgaan het wat vir hom nuut was. As 'n teken hiervan het God hom 'n nuwe naam gegee wat sy nuwe verhouding met God aangedui het. "Israel" beteken "God se Kryger." Hierna het Jakob óf vleeslik óf geestelik opgetree. Let op watter van sy name Moses in elke gebeurtenis gebruik het, van hier af: Toe Jakob soos die "ou Jakob" opgetree het, het Moses na hom verwys as "Jakob", maar toe hy soos die nuwe "Israel" ("God se Kryger") opgetree het, het Moses na hom verwys as "Israel".

"... die naam Israel het 'n geestelike toestand aangedui wat deur geloof bepaal is; en in Jakob se lewe het die natuurlike toestand, wat deur vlees en bloed bepaal is, steeds sy aan sy hiermee voortgestaan. Jakob se nuwe naam is egter oorgedra aan sy nageslag, wat Israel as die verbondsvolk genoem is. Want soos die seën van hul voorvader se konflik as 'n geestelike erfenis op hulle neergekom het, so het hulle ook die plig op hulle geneem om hierdie erfenis te bewaar deur in 'n soortgelyke konflik voort te gaan."

"Elohim" ("Sterke Een") kom hier voor om die kontras tussen God en Sy skepsel na vore te bring. Jakob het "oorwin" in die sin dat hy sy versoek verkry het, deur sy afhanklikheid te erken en aan God as sy Verlosser vas te klou. Hy het "met mense" oorwin deurdat hy sy man gestaan het in sy konflik met die man wat met hom geworstel het, sowel as met Laban en Esau.

"Die transformasie het betrekking op die manier waarop Jakob seëvier. Voorheen het hy oor mense geseëvier deur bedrog. Nou seëvier hy met God, en so ook met mense, deur sy woorde, nie deur die fisiese gawes wat hom by geboorte verleen of deur menslike pogings verkry is nie."

Ek glo nie dat Jakob geestelik wedergebore is ("gered" of "wedgebore") in hierdie tyd nie. Daar was baie bewyse in die voorafgaande hoofstukke dat hy reeds reddende geloof in God gehad het. Maar dit was die tyd toe Jakob hom aan God as sy Meester onderwerp het en hom aan Sy heerskappy onderwerp het (vgl. Rom. 12:1).

Génesis 32:29 - Daarop vra Jakob en sê: Maak tog u Naam bekend! En Hy antwoord: Waarom vra jy tog na my Naam? En Hy het hom daar geseën.

Jakob het "die man" gevra wat Sy naam was.

"'n Mens wonder of 'Waarom vra jy oor my naam?' 'n ander manier is om te vra: 'Jakob, besef jy nie wie ek is nie?'"

Nog 'n siening is dat God Sy naam weerhou het om Jakob se ontsag op hierdie groot oomblik in sy lewe te verhoog, en om die betekenis van die gebeurtenis nog meer op Jakob te beklemtoon. Die "man" het Jakob ook daar geseën. Genade op genade.

Génesis 32:30 - Toe noem Jakob die plek Pniël; want, het hy gesê, ek het God gesien van aangesig tot aangesig, en tog is my lewe gered.

Jakob het geglo dat hy God "van aangesig tot aangesig" gesien het. Natuurlik, wat hy bedoel het, was dat hy die engel van die HERE gesien het, aangesien niemand God gesien het sonder 'n fisiese manifestasie van God nie, aangesien God 'n geestelike wese is (vgl. Johannes 1:18; 4:24). Die mense van ouds het geglo dat enigiemand wat God van aangesig tot aangesig sien, sou sterf (vgl. 16:13; Eks. 33:20; Rigt. 13:21-22). Jakob was waarskynlik dankbaar dat die Engel hom nie strenger behandel het nie, soos hy verdien het.

"'Peniel' klink meer soos "aangesig van God" in Hebreeus as die meer algemene "Penuel", wat dieselfde ding beteken. Miskien was Peniel 'n ouer vorm van die pleknaam en Penuel 'n nuwer vorm. Penuel blyk meer algemeen te gewees het (vgl. Rigt. 8:8). Of miskien beskryf hierdie name twee plekke wat naby mekaar geleë is, hoewel dit minder waarskynlik lyk.

Génesis 32:31 - En die son het vir hom opgegaan net toe hy Pnuel verby was; en hy was mank aan sy heup.

Die gevolg van hierdie geestelike krisis in Jakob se lewe was duidelik vir almal wat hom van toe af dopgehou het. Dit het letterlik 'n verandering in sy wandel tot gevolg gehad – beide fisies en geestelik.

"Van hierdie tyd af word Jakob nie weer gesien slinks of bedrieg nie."

"Toe God die sterkste sening van Jakob, die stoeier, aangeraak het, het dit gekrimp, en daarmee saam Jakob se volgehoue selfvertroue."

Génesis 32:32 - Daarom eet die kinders van Israel die heupsening, wat aan die heupbeen is, tot vandag toe nie, omdat Hy Jakob op die heupbeen, aan die heupsening, geslaan het.

Moses het bygevoeg dat hierdie ervaring die basis is waarop die Israeliete nie die "heupsening" van diere geëet het nie – uit respek vir wat God aan Jakob by hierdie geleentheid gedoen het.

Nie elke Christen hoef hierdie tipe drastiese ervaring te hê nie, alhoewel sommige wel het. Abraham en Isak het nie. God het vir ons gesê dat ons niks sonder Hom kan doen nie (Johannes 15:5), en dat ons Hom moet glo en vertrou. Dit is slegs wanneer ons Hom nie glo en vertrou nie, dat Hy ons hierdie moeilike les moet leer. Soms moet Hy ons baie laag bring om dit te kan doen. Elke Christen moet homself of haarself aan die Heerskappy van God onderwerp (Christus; Rom. 6:13, 19; 12:1-2).

"As die swemmer net aan die water toegee, hou die water hom op; maar as hy aanhou sukkel, is die gevolg rampspoedig. Laat ons leer om te vertrou, net soos ons leer om te dryf."

Om sterk in die geloof te word, moet die gelowige selfstandigheid prysgee.

"Die narratief word op 'n doelbewus enigmatiese wyse aangebied om die leser se verbeelding in sekere rigtings te kanaliseer."

13. Jakob se ontmoeting met Esau en sy terugkeer na Kanaän hoofstuk 33

Jakob se ontmoeting met Esau 33:1-17

Jakob was gereed om 'n deel van sy familie op te offer, in die verwagting dat Esau hom sou aanval, en hy het sy broer benader asof Esau sy "heer" was. In teenstelling hiermee het Esau Jakob grootmoedig verwelkom, sy geskenk teësinig ontvang en aangebied om hom gasvry in Seir te huisves. Jakob het Esau se aanbod van die hand gewys en eerder na Sukkot, vier myl wes van Peniël, gereis, waar hy hom vervolgens gevestig het.

"Soos Jakob God se seën gewen het deur aan Hom oor te gee, so sou hy nou versoening met Esau wen deur aan hom oor te gee ..."

Génesis 33:1-2 - En Jakob het sy oë opgeslaan, en toe hy meteens Esau sien aankom en vier honderd man saam met hom, het hy die kinders onder Lea en Ragel en

onder die twee slavinne verdeel. En hy het die slavinne met hulle kinders eerste, en Lea met haar kinders daaragter, en Ragel en Josef laaste opgestel;

Jakob het sy familie in 'n marsjeerde gerangskik wat diegene wat vir hom die kosbaarste was, sou bewaar, ingeval sy broer gewelddadig vyandig sou wees.

"Daar is niks vrygewig in die hele saak nie; niks soos om te sê: 'Hierdie is al my kinders; ek kan nie [sic] tussen hulle kies nie; kom die lewe, kom die dood, dit sal oor ons almal tesame kom.' Ver, ver van hierdie edele gees. Hy [Jakob] sê in werklikheid: 'Julle diensmaagde en ons kinders gaan eerste; as iemand doodgemaak moet word, laat dit julle wees. En Lea, gaan jy en julle seuns volgende.'" Hierdie storie het twee opmerkings nodig om sekere sake in hul regte lig te stel. Die eerste is dat Jakob, in hierdie saak, niks meer is as 'n tipe van elke Arabiese emeer [emir] in die land nie, en inderdaad van byna elke Oosterse huishouding. Sulke begunstiging is, en was nog altyd, die heersende gebruik van die Ooste. Hy het dus niks gedoen behalwe wat die wette en huishoudelike regulasies van sy tyd en geslag goedgekeur het nie. Die tweede opmerking is dat ons in hierdie gedrag van die vader 'n verduideliking het van die "intense haat teenoor Josef"

"Hierdie soort rangskikking volgens begunstiging het ongetwyfeld die jaloesie oor Josef gevoed wat later 'n belangrike element in die verhaal word. Dit moes vir die familie pynlik gewees het om te sien dat hulle weggooibaar was."

Génesis 33:3 - maar hy self het voor hulle uit gegaan en hom sewe maal na die aarde gebuig, totdat hy by sy broer gekom het.

Jakob was klaarblyklik bang en het swak gevoel terwyl hy verwag het om sy broer te ontmoet. Maar die feit dat hy sy familie gelei het om Esau te ontmoet, wys dat die nuwe "Israel" die vrees oorkom wat voorheen die ou "Jakob" oorheers het. Om "sewe keer na die grond neer te buig" het Jakob se groot respek vir Esau gedemonstreer.

Génesis 33:4-9 - Toe loop Esau hom tegemoet en omhels hom en val hom om die hals en soen hom; en hulle het geweent. Daarna het hy sy oë opgeslaan en die vroue en kinders gesien en gesê: Wie het jy daar by jou? En hy antwoord: Die kinders wat God uit genade aan u dienaar geskenk het. En die slavinne het nader gekom, hulle en hulle kinders, en hul neergebuig. En Lea het ook nader gekom met haar kinders en hul neergebuig; en daarna het Josef nader gekom en Ragel en hul neergebuig. Daarop sê hy: Wat is jou bedoeling met daardie hele laer wat ek teëgekome het? En hy antwoord: Om

guns te vind in die oë van my heer. Maar Esau sê: Ek het baie, my broer!
Wat jou is, laat dit jou bly!

Esau se gedrag, toe hy Jakob ontmoet het, was tipies van hoe mense hulself gedra het wanneer hulle in sy tyd weer gelukkig herenig het (v. 4). Jakob het God die eer gegee omdat Hy hom sy familie gegee het; hy het bely dat sy familie 'n geskenk van God was (v. 5). Hierdie houding is bewys van 'n basiese verandering in Jakob se benadering tot die lewe. Terwyl hy voorheen skelm en geheimsinnig was, was hy nou eerlik en reguit oor sy bedoelings. Jakob se geskenk aan Esau herinner aan Abram se geskenk aan Melgisedek (14:20).

Génesis 33:10 - Toe antwoord Jakob: Ag nee, as ek nou guns in u oë gevind het, neem dan my geskenk uit my hand aan. Want juis daarom het ek u aangesig te sien gekry soos 'n mens die aangesig van God sien, en u het behae in my gehad.

Jakob se aandrang om geskenke aan Esau te gee, was moontlik 'n poging om aan Esau die seën terug te gee wat in die eerste plek syne moes gewees het, om sy sondes van vroeër jare ongedaan te maak.

"Noudat hulle herenig is, begeer Esau 'n broederlike verhouding, maar Jakob kan nie verder as 'n formele verhouding beweeg nie."

"Slegs die beperkende ingryping van God het Laban daarvan weerhou om teen Jakob te vergeld (31:24, 29). Esau het blykbaar geen soortgelyke goddelike kontrole nodig nie. Sy eie goeie natuur dien as 'n kontrole op hom. Sedert sy woede en haat teenoor hoofstuk 27 het Esau self sy eie transformasie ondergaan. Hy word nie meer deur veragtelike passies beheer nie."

"'Ek sien jou gesig soos 'n mens die gesig van God sien' beteken: Ek sien in jou gesig, as 'n uitdrukking van jou hele houding teenoor my, die vriendelikheid van God; ek sien hierdie vriendelikheid gedemonstreer in Sy vriendelike maak van jou teenoor my (vgl. 1 Sam 29:9; 2 Sam 14:17). Jakob het God se genadige "gesig" gesien en is by Pniël gespaar, en hy het nou Esau se genadige "gesig" gesien en is weer gespaar.

Jakob se "taal toon dat hy die twee ontmoetings met sy Here en sy broer as twee vlakke van 'n enkele gebeurtenis gesien het: vgl. 10b met 32:30."

Génesis 33:11 - Neem tog my begroetingsgeskenk wat u aangebied is, want God het my genade bewys, en ek het volop. En hy het by hom aangehou, sodat hy dit aangeneem het.

Voorheen het Jakob Esau se seën geneem, maar nou het hy vir Esau 'n seën gegee: sy geskenk.

Génesis 33:12-14 - Daarop sê hy: Laat ons opbreek en verder trek, en ek sal langs jou trek. Maar hy antwoord hom: My heer weet dat die kinders swak is, en dat ek lammerooie en melkkoeie by my het; as 'n mens hulle net een dag ooreis, dan sterf al die kleinvee. My heer moet maar voor sy dienaar uit trek, en ek sal op my gemak trek na die gang van die vee wat voor my uit gaan, en na die gang van die kinders, tot ek by my heer in Seïr aankom.

Jakob se redes vir die weiering van Esau se aanbod van 'n begeleier het klaarblyklik nie uit vrees ontstaan nie – of miskien net uit vrees. Hy het 'n geldige verduideliking gegee waarom dit beter vir hom sou wees om afsonderlik te reis: die behoeftes van sy kinders en diere.

"Dit bewys terloops dat Jakob se vlug laat in die herfs was, toe die kuddes alleen in hierdie toestand is. Dieselfde word geïmpliseer in sy onmiddellike bou van hutte by Sukkot vir hul beskerming gedurende die winter [v. 17]."

Jakob se verwysing na 'n besoek aan Esau "by Seïr" (v. 14) beteken nie dat Jakob beplan het om direk na Seïr te gaan, waar hy nie gegaan het nie, sover die teks aandui. Hy het moontlik weer sy broer bedrieg. Miskien het Jakob bedoel dat hy sy broer in die toekoms in Seïr sou besoek. Die Skrif teken nie aan of Jakob ooit so 'n reis onderneem het nie.

Génesis 33:15-17 - Toe sê Esau: Laat my tog van die manskappe wat by my is, by jou laat staan. En hy antwoord: Waarvoor dan? Laat my guns in die oë van my heer vind! So het Esau dan dié dag teruggegaan padlangs na Seïr toe. Maar Jakob het na Sukkot weggetrek en vir hom 'n huis gebou en takkrale vir sy vee gemaak. Daarom het hy die plek genoem Sukkot.

Jakob het moontlik op God se beskerming staatgemaak en daarom geen behoefte gevoel dat Esau se manne hom moes vergesel nie. Alternatiewelik kon Jakob Esau gewantrou het, omdat hy beide bedrieglik was en homself mislei het. Nog 'n siening is dat Jakob op God se bevel na die Beloofde Land teruggekeer het, en dat dit nie ingesluit het om na Seïr te gaan nie.

"Dit is slegs die tweede – en dit is die laaste – " gesprek tussen Esau en Jakob wat in Genesis genoem word. Die eerste keer (25:29-34) het Esau misluk om Jakob se vermoë tot uitbuiting raak te sien. Die tweede keer misluk hy om Jakob se huiwering en gebrek aan opgewondenheid raak te sien om na Seïr te gaan. In beide gevalle slaag Jakob daarin om Esau te mislei."

Daardie selfde dag het Esau teruggegaan na Seïr, maar Jakob en sy familie het hulle in "Sukkot" ("Loofhuise"), oos van die Jordaanrivier (v. 17), gevestig. Hy het klaarblyklik 'n rukkie daar gewoon, aangesien hy 'n huis en hutte vir sy vee gebou het.

Hierdie voorval illustreer die waarheid van Spreuke 16:7: "As 'n man se weë vir die HERE behaag, laat Hy selfs sy vyande met hom vrede hou."

"Op byna elke punt in hierdie storie kom Esau na vore as die meer aantrekliker, meer menslike en meer deugsame van die twee [broers]."

Wat was Jakob se motivering en sy verhouding met God toe hy Esau ontmoet het? Hierdie vraag ontstaan dikwels in die studie van hierdie hoofstuk. Die antwoord is nie voor die hand liggend nie. Sommige kommentators het gevoel dat Jakob heeltemal teruggeval het en teruggekeer het na sy vorige leefstyl van selfstandigheid en bedrog. Die meeste interpreteerders skryf goeie motiewe aan Jakob toe.

Ek glo die waarheid lê waarskynlik êrens tussen hierdie uiterstes. Dit lyk vir my of Jakob se ervaring by Pniël 'n lewensveranderende impak op hom gehad het. Jakob verwys blykbaar daarna in 33:10: "Ek sien jou aangesig soos 'n mens die aangesig van God sien." Nietemin het Jakob se vorige leefstyl so diepgewortel geraak – Jakob was destyds meer as 90 jaar oud – dat hy maklik in sy vorige gewoontes kon terugval. Ek glo ons het 'n leidraad hiertoe in die gereelde gebruik van sy naam "Jakob" in die teks van nou af, eerder as "Israel". Kortom, Jakob lyk asof hy 'n ware ervaring gehad het om homself te begryp en sy lewe aan God by Pniël oor te gee. Maar van toe af het sy motiewe en houdings gewissel. Soms het hy God vertrou soos hy moes, maar soms, verskeie ander, het hy nie daarin geslaag om God te vertrou nie.

Die goddelike Outeur se hoofbepoornis in hierdie afdeling was egter nie Jakob se motivering nie. Hy kon dit vir ons verduidelik het. Dit lyk eerder asof dit die getrouheid van God was om Jakob se lewe te spaar en hom terug te bring na die Beloofde Land – soos Hy belowe het (28:13-15). Die Jakob-narratief bevat ook bewyse dat God getrou was om ander te seën deur Abraham se afstammeling (12:3), insluitend Laban (vgl. 30:27) en Esau (vgl. 33:11).

Jakob se nedersetting by Sigem 33:18-20

Génesis 33:18 - En Jakob het behoue aangekom by die stad Sigem wat in die land Kanaän is, toe hy van Paddan-Aram gekom het – hy het sy laer voor die stad opgeslaan

Na 'n onbekende tydperk het Jakob die Jordaanrivier saam met sy gesin oorgesteek en van Trans-Jordanië (die deel van die land Kanaän wat oos van die Jordaanrivier lê) na Cis-Jordanië (die deel van Kanaän wat wes van die Jordaanrivier lê) verhuis. Hy het die omgewing van "Sigem" ("Vreedsaam") as sy tuiste gekies.

Génesis 33:19 - en die stuk grond gekoop waar hy sy tent opgeslaan het, van die seuns van Hemor, die vader van Sigem, vir honderd geldstukke.

Deur grond daar te koop, het Jakob getoon dat hy Kanaän as sy permanente tuiste en die tuiste van sy kinders en toekomstige afstammelinge beskou het. Die Israeliete het Josef uiteindelik by Sigem begrawe (Jos. 24:32). Sigem was slegs omtrent 'n myl van die Siger van Jesus se tyd af (vgl. Johannes 4:5, 12).

Genesis 33:20 - Daar het hy ook 'n altaar opgerig en dit genoem: Die God van Israel is God.

God het Jakob se versoek toegestaan deur hom veilig terug te bring na die Beloofde Land (vgl. 28:20-21). Soos hy belowe het om te doen, het Jakob toe die God van sy vader as "sy God" aanbid ("hy het daar 'n altaar opgerig"). Hy het Jahwe "El-Elohe Israel" genoem, wat beteken "Die Magtige God is die God van Israel." Jakob, toe hy die altaar benoem het, het sy eie nuwe naam, "Israel" (32:28) gebruik. Dit was Jakob se eerste altaar, wat hy gebou het om God te aanbid, net soos Abraham by Sigem gedoen het toe hy Kanaän vir die eerste keer binnegegaan het (12:6-7). Die altaar sou die dubbele doel gedien het om 'n tafel vir Jakob se offer te bied en te dien as 'n gedenkteken vir sy nageslag in die jare wat kom.

'n Belangrike les uit hierdie hoofstuk is dat diegene wat God se genade ontvang het, op God se belofte van beskerming kan vertrou wanneer hulle versoening met ander soek.

14. Die verkragting van Dina en die wraak van Simeon en Levi hoofstuk 34

Nadat Sigem, die Kanaäniet, vir Dina verkrag het, het Simeon en Levi 'n komplot gesmee en wraak geneem deur die Sigemiete te mislei om besny te word as die voorwaarde vir Dina se huwelik. Toe, om hul volle wraak te neem, het hulle die gestremde mans van die stad vermoor.

"Die naam van die Here word nie een keer in hierdie hoofstuk genoem nie, en die wysheid van die Here is sekerlik ook afwesig."

"Weereens, soos in die geboorte van sy seuns (29:31—30:24), is Jakob se huishouding disfunksioneel as gevolg van sy passiwiteit. Sy seuns is roekeloos en ongebreideld, en hy is passief. Niemand in hierdie storie ontsnap sensuur nie."

Vergelyk Jakob se groot ontsteltenis toe hy hoor dat Josef blykbaar doodgemaak is (37:34-35) met sy gebrek aan reaksie toe hy hoor dat Dina verkrag is. Hy het Ragel se kinders verskriklik bevoordeel.

"Die storie is 'n deurmekaar strook van goed en kwaad, soos al die patriargale vertellings."

Dinah moes destyds 'n tiener gewees het. Keil en Delitzsch het bereken uit ander verwysings in Genesis dat sy tussen 13 en 15 was, Davis het geskryf dat sy 15 of 16 was, en Leupold het geglo dat sy 14 of 15 was.

Génesis 34:1 - En Dina, die dogter van Lea, wat sy vir Jakob gebaar het, het uitgegaan om die dogters van die land te leer ken.

Dit sou natuurlik gewees het vir Dina, wat in 'n gesin met slegs broers as haar sibbe woon, om vroulike geselskap te begeer.

Génesis 34:2-7 - Toe Sigem, die seun van Hemor, die Hewiet, die vors van die land, haar sien, het hy haar gegryp en met haar gemeenskap gehad en haar onteer. En sy siel het verkleef geraak aan Dina, die dogter van Jakob; en hy het die dogter liefgehad en na die hart van die dogter gespreek. Sigem het ook met sy vader Hemor gespreek en gesê: Neem daardie dogter vir my as vrou. Toe Jakob dan hoor dat hy sy dogter Dina onteer het, was sy seuns by sy vee in die veld; en Jakob het geswyg totdat hulle gekom het. En Hemor, die vader van Sigem, het na Jakob uitgegaan om met hom te spreek. En die seuns van Jakob het uit die veld gekom toe hulle dit hoor; en die manne was gegrief en baie kwaad, omdat hy 'n skanddaad in Israel begaan het deur met die dogter van Jakob gemeenskap te hou: so iets mag nie gebeur het nie.

Hier is nog 'n voorbeeld van 'n man wat 'n vrou sien en haar vir homself neem, soos die "seuns van God" "die dogters van die mensdom" geneem het (vgl. 6:2).

"Hierdie gebeurtenis illustreer die lae standaard van sedes wat onder die Kanaäniete heers. Enige vrou sonder toesig kon verkrag word, en in die transaksies wat volg, voel nóg vader nóg seun die behoefte om verskoning te vra vir of te verskoon wat gepleeg is."

Moses het die naam "Israel" hier vir die eerste keer gebruik as 'n verwysing na God se uitverkore volk (v. 7). Die familie van Jakob het 'n spesiale verhouding met God gehad deur 'n goddelike roeping, wat weerspieël word in die naam "Israel" ("Prins by God"). Daarom was Sigem se daad 'n besonder "skandelijke ding", aangesien dit gepleeg is teen 'n lid van die familie met die unieke roeping in die wêreld (vgl. Deut. 22:21; Jos. 7:15; Rigt. 20:10; 2 Sam. 13:12; et al.).

"Wat met Dina gebeur het, is deur Jakob se familie beskou as van dieselfde aard as wat later bekend gestaan het as 'n skandelijke ding in Israel [d.w.s. verkragting]."

Génesis 34:8-12 - Toe spreek Hemor met hulle en sê: Die siel van my seun Sigem is verlief op julle dogter: gee haar tog aan hom as vrou en verswaer julle met ons: gee aan ons julle dogters, en neem vir julle ons dogters. Bly maar by ons woon, en die land sal voor julle oop lê; woon en trek rond daarin en verwerf vaste

besittings daarin. En Sigem sê vir haar vader en haar broers: Laat my guns vind in julle oë, en wat julle van my eis, sal ek gee. Vra my 'n baie groot koopprys en geskenk, en ek sal dit gee soos julle aan my sê; gee my net die dogter as vrou.

Hamor het namens sy seun 'n beroep op Jakob se familie gedoen. Sigem was klaarblyklik opreg lief vir Dina en wou met haar trou. Maar Hamor se voorstel sou daartoe gelei het dat die Israeliete met die vervloekte Kanaäniete sou trou (vgl. 9:25). Hierdie reëling sou die besit van grond in Kanaän vir Jakob se familie gewaarborg het, maar dit sou nie as 'n geskenk van God na hulle gekom het nie, aangesien die Israeliete teen God se wil sou gaan deur met die Kanaäniete te trou.

Génesis 34:13-17 - Toe antwoord die seuns van Jakob vir Sigem en Hemor, sy vader, met bedrog – hulle het so gespreek, omdat hy hulle suster Dina onteer het – en sê vir hulle: Ons kan dit nie doen om ons suster aan 'n man te gee wat die voorhuid het nie, want dit sou 'n skande vir ons wees. Net op hierdie voorwaarde kan ons inwillig: as julle word soos ons deurdat almal wat manlik is onder julle, besny word. Dan sal ons ons dogters aan julle gee, en ons sal julle dogters vir ons neem; en ons sal by julle woon en een volk word. Maar as julle nie na ons luister om besny te word nie, dan neem ons ons dogter en ons trek weg.

Soos gebruiklik in hul kultuur was, het Jakob se seuns 'n aktiewe rol gespeel in die goedkeuring van hul suster se huwelik (v. 13; vgl. 24:50). Hulle was reg om die doelwit wat voor oë was, teen te staan: die vermenging van die uitverkore saad met die saad van die Kanaäniete. Tog was hulle verkeerd om die middele te gebruik wat hulle gekies het om hul doelwit te bereik. In hul misleiding wys hulle dat hulle "skyfies van die ou blok" is: Jakob. Die Hewiete het in goeie trou onderhandel, maar die Jakobiete het verraderlik heronderhandel (vv.13-17; vgl. Spr. 3:29; Amos 1:9).

"... Jakob se seuns is skuldig daaraan dat hulle die teken van die verbond [besnydenis] ligtelik opgeneem en dit onteer het."

"Die huwelik is altyd voorafgegaan deur 'n verlowing, waarin die bruidegom se familie 'n 'huweliksgeskenk' aan die bruid se familie betaal het (1 Sam 18:25). In gevalle van voorhuwelikse omgang moes dit steeds betaal word om die verbintenis te wettig, en die meisie se vader is toegelaat om die grootte van die 'huweliksgeskenk' vas te stel (Eks 22:15-16 [16-17]; beperk deur Deut 22:29 tot 'n maksimum van vyftig sikkels). Hier lyk dit waarskynlik dat Sigem beide 'n 'huweliksgeskenk' aan Jakob en 'n 'geskenk' aan Dina aanbied."

Génesis 34:18-24 -

En hulle woorde was goed in die oë van Hemor en in die oë van Sigem, die seun van Hemor. En die jongman het nie versuim om dit te doen nie, want hy het sin gehad in die dogter van Jakob, en hy was die mees geëerde in die hele huis van sy vader. Toe gaan Hemor en sy seun Sigem na die poort van hulle stad, en hulle spreek met die manne van hul stad en sê: Hierdie manne lewe in vrede met ons; daarom, laat hulle in die land woon en daarin rondtrek: die land lê mos alkante toe wyd voor hulle. Ons kan hulle dogters vir ons as vroue neem, en ons sal ons dogters aan hulle gee. Maar net op hierdie voorwaarde sal die manne inwillig om by ons te woon, om een volk te word: as almal wat manlik is onder ons, besny word soos hulle besny is. Hulle vee en hulle besittings en al hulle diere – sal dit nie ons s'n wees nie? Laat ons net inwillig, sodat hulle by ons kan bly woon. En hulle het geluister na Hemor en na sy seun Sigem almal wat uit sy stadspoort uitgegaan het; en almal wat manlik was, is besny, almal wat uit sy stadspoort uitgegaan het.

Ons kan die instemming van "die mense van hulle stad" verduidelik, insluitend beide "Hemor" (wat "donkie" beteken, 'n gewaardeerde en gerespekteerde dier) en "Sigem" (v. 18), om besnydenis te ondergaan. Ander nasies behalwe Jakob se familie het hierdie ritueel op hierdie tydstip in die geskiedenis as 'n daad van toewyding beoefen. Jakob het nie voorgestel dat hierdie mans van een godsdiens na 'n ander oorsakel nie. Normaalweg is besnydenis op jong volwassenes beoefen, eerder as op babas, alhoewel God vir Abraham gesê het om die babas wat in sy familie gebore is, te besny (17:12-14).

Dit [besnydenis] was "soms 'n inisiasie tot huwelike status".

Nog 'n verwysing na Jakob se groot rykdom verskyn in hierdie verhaal (v. 23). Dit is nog 'n getuigenis van God se getrouheid aan Sy beloftes om Abraham se nageslag te sien.

Génesis 34:25-29 -

Maar op die derde dag, toe hulle in die pyn was, neem die twee seuns van Jakob, Símeon en Levi, broers van Dina, elkeen sy swaard, en hulle oorval die sorgelose stad en slaan almal dood wat manlik was. Hulle slaan ook Hemor en sy seun Sigem dood met die skerpste van die swaard; daarna neem hulle Dina uit die huis van Sigem uit en vertrek. Die seuns van Jakob het op die gesneuweldes afgekom en die stad geplunder, omdat hulle hulle suster onteer het. Hulle kleinvee en hulle beeste en hulle esels – wat in die stad en in die veld was – het hulle weggeneem. En al hulle goed en al hulle kinders en hulle vroue het hulle as gevangenes weggevoer en as buit, en ook alles wat in die huise was.

Dina, Simeon en Levi was die kinders van Jakob en Lea, die "ongeliefde vrou". Simeon en Levi het ongetwyfeld nader aan Dina gevoel, as volle broers en susters, as sommige van hul half-broers. Maar Ruben, Juda, Issaskar en Sebulon was ook Lea se kinders, en dus Dina se volle broers. Die feit dat slegs Simeon en Levi gereageer het soos hulle teen die manne van Sigem gedoen het, dui daarop dat hulle met oormatige roekeloosheid gereageer het (vgl. 49:5-7). Miskien het Jakob se onverskilligheid teenoor Dina se benarde situasie, blykend uit sy gebrek aan aksie, die gewelddadige oorreaksie van haar broers aangemoedig.

Terwyl Simeon en Levi die leiding in hierdie gruweldaad geneem het, het al Jakob se seuns klaarblyklik saam met hulle deelgeneem aan die plundering van die stad (v. 27; vgl. verse 28-29). Dit was slegs die eerste van verskeie berugte voorvalle wat by Sigem plaasgevind het, wat die Bybel opteken (vgl. Rigt. 9:30-49; Jer. 41:4-8; Hos. 6:9).

Génesis 34:30-31 - Toe sê Jakob vir Símeon en Levi: Julle het my ontroer dat julle my gehaat gemaak het by die inwoners van die land, die Kanaäniete en Feresiete, terwyl ek 'n klein klompie is. As hulle hul teen my versamel, sal hulle my verslaan, en ek sal verdolg word, ek en my huis. Toe antwoord hulle: Hoe durf hy dan ons suster as 'n hoer behandel!.

Jakob se nood het ontstaan as gevolg van twee feite. Sy seuns het moord en roof gepleeg, en sy familie het nou 'n verbond verbreek – 'n baie ernstige daad in hul samelewing.

"Sy [Jakob se] afkeuring is meer 'n knorrige klag."

"Dit is ironies om te hoor hoe Jakob sy afkeer uitspreek oor Simeon en Levi se versuim om hul woord na te kom, veral in terme van die potensiële gevolge daarvan vir Jakob, want hy het presies dit by meer as een geleentheid gedoen."

"Jakob se klagte teenoor Simeon en Levi was heeltemal onwaardig vir 'n man van geloof. Dit het die gees van selfsugtige vrees van begin tot einde geblaas."

Bedrog het tot moord en toe tot plundering gelei.

"Die slinkse karakter van Jakob het ontaard in kwaadwillige listigheid in Simeon en Levi; en jaloesie vir die verhewe roeping van hulle familie, in werklike sonde."

"Natuurlik is vrees natuurlik in so 'n situasie, maar die redes wat Jakob gee vir die verdoemenis van sy seuns verraai hom. Hy veroordeel hulle nie vir die slagting, vir die misbruik van die besnydenisritueel, of selfs vir kontrakbreuk nie. Hy protesteer eerder dat die gevolge van hul

optrede hom ongewild gemaak het. Hy lyk ook nie bekommerd oor sy dogter se verkragting of die vooruitsig van 'n huwelik met die Kanaäniete nie. Hy is net bekommerd oor sy eie vel."

Dit is interessant dat Simeon en Levi, toe hulle op Jakob gereageer het, na Dina verwys het as "ons suster" (v. 31), eerder as "jou dogter", wat meer gepas sou gewees het. Dit impliseer dat, aangesien Jakob nie genoeg besorgdheid oor Dina getoon het nie, haar bloedbroers verplig gevoel het om ter verdediging van haar op te tree. Dit is 'n vroeë aanduiding dat Jakob se familie reeds disfunksioneel en verkrummelend was, wat duidelik word wanneer Josef se broers teen hom draai, hom as 'n slaaf verkoop en vir hulle vader lieg (37:12-36).

As gevolg van hierdie sonde het Jakob later Simeon en Levi oorgeslaan toe hy sy laaste seën aan sy seuns gegee het (49:5-7). Hy het Juda eerder bevoordeel.

Die betekenis van hierdie hoofstuk is ten minste viervoudig:

1. Dit verduidelik waarom Jakob Simeon en Levi vir spesiale seën oorgeslaan het net voor sy dood.
2. Dit toon die belangrikheid daarvan om die uitverkore saad apart van die Kanaäniete te hou.

"Die wet [van Moses] het gesê dat Israel nie met die Kanaäniete mag trou of verdrae met hulle mag sluit nie, maar hulle moes vernietig omdat hulle so 'n bedreiging ingehou het. Hierdie gedeelte verskaf 'n deel van die rasionaal vir sulke wette, want dit beskryf hoe immorele Kanaäniete Israel deur seksuele kontak verontreinig het en probeer het om te trou met die doel om Israel te verswelg."

Noag se vloek oor Kanaän en sy saad het die res van die mensdom gewaarsku dat slegte dinge sou gebeur met mense wat met die Kanaäniete meng (vgl. 9:25-27).

"Mense wat op die grensgebied tussen kerk en wêreld woon, is soos diegene wat in die ou dae op die grense tussen Engeland en Skotland gewoon het – hulle is nooit veilig nie."

3. Dit gee 'n rede vir die heiligmaking van Jakob se huishouding wat volg (35:2-4).
4. Dit demonstreer die soewereine beheer van God.

"Alhoewel die storie in hierdie hoofstuk op 'n vlak van familie-eer en die broers se besorgdheid oor hul verwoeste suster opereer, dra die storie nietemin ook die tema wat so duidelik deur die Jakob-vertellings loop, naamlik dat God deur en dikwels ten spyte van die beperkte selfsugtige

planne van mense werk. Die skrywer se doel is nie om hierdie menslike planne en skemas goed te keur nie, maar om te wys hoe God, in sy soewereine genade, steeds sy doel daardeur kon bereik."

"Watter boodskap het so 'n vuil episode in die Jakob-Josef-vertellings? Op hierdie punt vorentoe vestig Genesis sy aandag op Jakob se seuns, die voorouers van Israel se twaalf stamme. Nadat die spanning van die Jakob-Esau-stryd verlig is in hoofstuk 33 se weergawe van die tweeling se vredemaking, probeer die outeur die skaduryke karakter van Jakob se afstammeling demonstreer, wat die vermoede wek dat die beloftes weer in gevaar is."

Abraham het eervol met die Hetiete gehandel (hfst. 23), en Isak het vreedzaam met die Filistyne gedra (26:12-33). Maar nou het Jakob se seuns die aggressors in 'n konflik met die Hewiete geword. Simeon en Levi se onberouvolle verraad staan in skrilte kontras met Esau en Jakob se onlangse morele transformasies. In teenstelling met die Isak-insident in hoofstuk 27 (Jakob se misleiding van Isak), bevat hierdie hoofstuk geen gebed, geen goddelike openbaring, geen belofde seën en geen eksplisiete melding van God nie.

"Jakob se verhuising na Sigeem het die weg gebaan vir 'n reeks terugslae. Wat 'n tydperk van seën vir Jakob en sy familie in die beloofde land moes gewees het (31:3, 13), het in die een ongeluk na die ander ontaard."

Jong yweraars, soos Simeon en Levi, kan soms smaad op God bring deur hul misleide ywer. Dit kan gebeur wanneer geestelike leiers soos Jakob onverskillig staan teenoor heidense besoedeling en nie daadwerklik daarteen optree nie.

"... hierdie storie wys Jakob se ou natuur wat homself weer laat geld, 'n man wie se morele beginsels swak is, wat bang is om op te staan vir reg wanneer dit hom duur te staan kan kom, wat God se mag om te beskerm betwyfel, en wat toelaat dat haat hom van sy kinders skei net soos dit hom van sy broer geskei het."

Baie gelowiges bring die toorn van ongelowiges oor hulself en oor ander gelowiges deur hul goddelose gedrag, soos Jakob, Simeon en Levi gedoen het.

15. Jakob se terugkeer na Bet-el en daaropvolgende gebeure hoofstuk 35

Nadat God Jakob aan sy vorige verbintenis aan Hom herinner het (28:20-22), het die patriarg na Bet-el teruggekeer om Jahwe te aanbid en die verlede af te sluit. Daar het die HERE die beloftes aan hom herbevestig en sy familie voltooi met die geboorte van Benjamin. Jakob het egter ook drie sterftes ervaar, en Ruben het teen homself in opstand gekom. Die dood van Debora, Ragel en Isak dui die einde van 'n era aan.

Jakob se hernude toewyding aan Jahwe 35:1-8

Ongeveer 10 jaar het verloop sedert Jakob van Paddan-Aram teruggekeer het, maar hy het nog nie na Bet-el teruggekeer om sy gelofte daar na te kom nie (28:20-22). Hy moes waarskynlik onmiddellik daarheen gegaan het nadat hy vrede gemaak het met Esau, eerder as om naby Sigem te vestig. Sy nalatigheid was klaarblyklik te wyte deels aan die voortdurende teenwoordigheid van die afgode wat Ragel – en waarskynlik ander – uit Haran gebring het. Miskien het hul getrouheid aan hierdie gode Jakob se totale toewyding aan Jahwe beperk (vgl. 1 Konings 11:3-4).

Génesis 35:1 - Daarna het God vir Jakob gesê: Maak jou klaar, trek op na Bet-el en woon daar; en bou daar 'n altaar vir die God wat aan jou verskyn het toe jy op die vlug was vir jou broer Esau.

Elohim het aan Jakob verskyn (die vierde keer) en hom beveel om sy gelofte na te kom (v. 1). Hierdie openbaring het Jakob aangemoedig om op te hou uitstel. Dit is die eerste en enigste keer dat God 'n patriarg beveel het om 'n altaar te bou. Hierdie bevel het 'n toets van Jakob se gehoorsaamheid daargestel, soortgelyk aan Abraham se toets toe God hom beveel het om 'n "brandoffer" op berg Moria te bring (22:2).

Génesis 35:2-4 - Toe sê Jakob aan sy huisgesin en aan almal wat by hom was: Verwyder die vreemde gode wat onder julle is, en reinig julle en trek ander klere aan; en laat ons klaarmaak en optrek na Bet-el; en ek sal daar 'n altaar bou vir die God wat my geantwoord het op die dag van my benoudheid en by my was op die weg wat ek gegaan het. Toe gee hulle aan Jakob al die vreemde gode wat in hulle besit was, en die ringe aan hulle ore, en Jakob het dit begrawe onder die terpentynboom wat by Sigem is.

Ter voorbereiding vir sy reis na Bet-el het Jakob sy huishouding van afgodery gereinig – deur letterlik Ragel se afgode te begrawe, saam met al die ander voorwerpe wat met die aanbidding van hierdie gode geassosieer word. Hy het hulle ook gereinig van die onreinheid van die bloed wat sy familie in Sigem vergiet het (hoofstuk 34).

"Dit is betekenisvol dat Jakob God die een genoem het 'wat my geantwoord het in die dag van my benoudheid en wat by my was oral waar ek gegaan het' (v. 3). Daardie bynaam dien as 'n gepaste opsomming van die beeld van God wat uit die Jakob-verhale na vore gekom het. Jakob was in voortdurende benoudheid; tog het God in elke geval getrou gebly aan sy belofte en hom verlos."

Die "eik" waarna hier verwys word (v. 4) blyk "die eik van Moreh" (lett. "onderwyser") te gewees het, waar God aan Abraham verskyn het kort nadat hy die land binnegegaan het (12:6).

"Op dieselfde plek, moontlik aangespoor deur Jakob se voorbeeld, sou Josua eendag 'n baie soortgelyke oproep aan Israel rig (Jos. 24:23 e.v.)."

"Dit is noemenswaardig dat daar sekere dinge in verband met die geestelike lewe is wat heeltemal prysgegee en vernietig moet word, want dit is onmoontlik om hulle te heilig of te wy. Hulle moet begrawe en agtergelaat word, want hulle kan onmoontlik aan die diens van God gewy word. Daar is dinge wat afgesny moet word en nie gewy kan word nie. Boeke moet verbrand word (let wel xix. 19). Bose gewoontes moet gebreek word. Sonde moet weggedoen word. Daar is dinge wat alle herwinning te bowe gaan."

Génesis 35:5-7 - En toe hulle weggetrek het, kom daar 'n skrik van God op die stede rondom hulle, sodat hulle die seuns van Jakob nie agternagejaag het nie. So het Jakob dan in Lus aangekom wat in die land Kanaän is dit is Bet-el – hy en al die mense wat by hom was. en hy het daar 'n altaar gebou en die plek El Bet-el genoem, omdat God daar aan hom geopenbaar is toe hy vir sy broer gevlug het.

God het Jakob geseën vir sy toewyding, wat uitgedruk is in sy begrawing van die afgode ("vreemde gode") en oorbelle ("ringe wat "in hulle ore was") – miskien van die Sigemiete geneem – deur die vrees ("n groot skrik") van Jakob se familie in die harte van die Kanaäniete te plaas, wat hulle op pad na Bet-el teëgekom het (vgl. Spr. 16:7). Miskien het God die herinnering aan Simeon en Levi se wrede behandeling van die Sigemiete gebruik om die Kanaäniete Jakob en sy familie te laat vrees.

"Jakob moes sy hele lewe lank met sy eie vrese worstel – vrees vir God (28:17), vrees vir Laban (31:31), vrees vir Esau (32:8, 12 [Eng. 7, 11]). Niemand was vir hom bang nie. Kwaad, ja; vreesbevange, nee."

Jakob het sy gelofte aan God getrou nagekom by Lus, wat hy hernoem het na "Bet-el" ("Huis van God", v. 15). Hy het die plek van sy altaar "El Bet-el" ("God van Bet-el") genoem, ter nagedagtenis aan God se eerste openbaring aan hom daar. Dit is die eerste geestelike "herlewing" genoem wat in die Bybel opgeteken is.

Génesis 35:8 - En Debora, die oppasser van Rebekka, het gesterwe, en sy is begrawe onderkant Bet-el, onder die eikeboom. En hulle het dit genoem: Eik van geweën.

Debora, Rebekka se oppasser (vgl. 24:59), moes 'n belangrike lid van Jakob se huishouding gewees het om hierdie kennisgewing van haar dood deur die skrywer te verdien. Sy kon Berseba saam met Jakob verlaat het, of sy kon later, na Rebekka se dood, by hom aangesluit het. Die verwysing na Debora is

waarskynlik 'n manier om die leser aan Rebekka te herinner, en om op 'n versluisde wyse na Rebekka se dood te verwys. Dit kon gepas gewees het in die lig van Rebekka se misleiding van Isak (hoofstuk 27).

Jahwe se herbevestiging van die verbond 35:9-15

God het toe weer aan Jakob in Bet-el verskyn (die vyfde openbaring), nadat Jakob sy gelofte aan God nagekom het en daar 'n altaar gebou het. Hierdie openbaring het 30 jaar na die eerste een aan Jakob in Bet-el gekom. In hierdie geval het God in sigbare (liggaamlike) vorm verskyn ("God het van hom af opgevaar op die plek," v. 13). In die eerste geval het Jakob 'n visioen gesien.

Génesis 35:9-12 - Toe verskyn God weer aan Jakob, by sy terugkoms uit Paddan-Aram, en Hy seën hom; en God sê vir hom: Jou naam is Jakob; jy sal verder nie Jakob genoem word nie, maar Israel sal jou naam wees. En Hy het hom Israel genoem. Verder sê God vir hom: Ek is God, die Almagtige. Wees vrugbaar en vermeerder. 'n Nasie, ja, 'n menigte van nasies, sal van jou afstam, en konings sal uit jou lendene voortkom. En die land wat Ek aan Abraham en Isak gegee het, sal Ek aan jou gee; en aan jou nageslag ná jou sal Ek die land gee.

God het nou Jakob se naamsverandering bevestig (vgl. 32:28). Hierdie nuwe naam, "Israel," was 'n belofte van God dat Hy sou doen wat Hy nou aan Jakob belowe het: om hom talryke nageslag en die hele land Kanaän te gee. Hier het God al die langtermynbeloftes opgesom wat Hy op verskeie tye in sy lewe aan Jakob gemaak het.

"Die doel van die tweede herbenaming is om die oorspronklike negatiewe konnotasie uit te wis en die naam Israel 'n meer neutrale of selfs positiewe konnotasie te gee – die konnotasie wat dit vir die res van die Tora moet hê. Dit doen dit deur die idee van stryd wat met die woordspeling in 23:28 geassosieer word, te verwyder en dit in 'n positiewe lig te laat staan."

God se gebruik van Sy naam "God Almagtig" (El Shaddai) is betekenisvol in die lig van wat God aan Jakob belowe het. Dit sou 'n almagtige God verg om hierdie beloftes te vervul (vgl. 17:1-2). God het die vorige beloftes uitgebrei en die betekenis van die naam "Israel" vergroot (vv. 10-11; vgl. 28:4, 13-15; 31:3, 13; 32:12, 28).

Génesis 35:13-15 - Toe het God van hom af opgevaar op die plek waar Hy met hom gespreek het. En Jakob het 'n gedenksteen opgerig op die plek waar Hy met hom gespreek het, 'n gedenksteen van klip, en daarop 'n drankoffer uitgegiet en olie daarop gegooi. En Jakob het die plek waar God met hom gespreek het, Bet-el genoem.

Nadat God van hom weggegaan het, het Jakob hierdie geleentheid gevier deur 'n tweede "gedenksteen" op te rig, wat die herinnering aan God se getrouheid tot voordeel van Jakob se nageslag verewig het (vgl. 28:18). Hy het nie net die klip as spesiaal afgesonder (gewy) deur olie daarop te giet, soos hy 30 jaar tevore gedoen het nie, maar hy het ook daar 'n drankoffer aan God gebring, en hy het die plek "Bet-el" herdoop. Die drankoffer het waarskynlik bestaan uit die giet van wyn op die klip. Dit het 'n persoonlike offer aan God uitgemaak.

"Bet-el beklee ietwat dieselfde fokuspunt in Jakob se loopbaan as wat die geboorte van Isak vir Abraham ingeneem het, en het sy wisselende gehoorsaamheid en sy houvas op die belofte vir meer as twintig jaar getoets."

God se seën van Jakob toe sy toewyding voltooi was, illustreer die HERE se reaksie op diegene wat Hom ten volle gehoorsaam.

"Die belangrikheid van God se woorde aan Jakob in verse 11-12 kan nie genoeg beklemtoon word nie. Eerstens het God se woorde 'wees vrugbaar en vermeerder in getal' duidelik die oerseën van die Skepping (1:28) herinner en dus getoon dat God steeds 'aan die werk' is om die seën aan die hele mensdom deur Jakob te bring. Tweedens, vir die eerste keer sedert 17:16 ('konings van volke sal uit haar kom'), word daar melding gemaak van koninklikes ('konings', v. 11) in die belofde lyn. Derdens is die belofte van die land, eers aan Abraham en toe aan Isak gegee, hier met Jakob hernu (v. 12). Dus het verskeie hoof temas van die boek binne hierdie kort woorde saamgekom. Die oerseën van die mensdom is hernu deur die belofte van 'n koninklike nageslag en die geskenk van die land."

Ons kan die gemeenskap met God geniet waarvoor Hy ons geskep het, slegs wanneer ons ons heelhartig aan Hom toewy en Sy Woord gehoorsaam.

"... as ons onself net geheel en al aan die hand van God oorgee, sal ons lewens, wat die verlede ook al mag gewees het, monumente, wonderwerke, wonders van die genade van God wees."

Tog was al Jakob se probleme nie agter hom nie.

"Net soos Abraham twee seuns gehad het en slegs een die seun van die belofte was, en net soos Isak twee seuns gehad het en slegs een die seun van die seën was, so het Jakob nou, alhoewel hy twaalf seuns het, twee vrouens (Lea en Ragel); en elkeen het 'n seun (Juda en Josef) wat tereg vir die seën kan meeding. In die volgende vertellings hou die skrywer beide seuns, Josef en Juda, voor die lesers as regmatige erfgename van die belofte. Soos die Jakob-vertellings reeds voorspel het, was dit uiteindelik Juda, die seun van Lea, nie Josef, die seun van Ragel nie, wat die seën ontvang het (49:8-12)."

Die geboorte van Benjamin en die dood van Ragel 35:16-21

Hierdie perikoop is belangrik in Genesis omdat dit die geboorte van Jakob se twaalfde seun opteken. Die aantekening van Ragel se dood is waarskynlik ingesluit omdat dit 'n gebeurtenis was wat noodsaaklik verband gehou het met Benjamin se geboorte.

Génesis 35:16-17 - Daarna het hulle van Bet-el af weggetrek. En toe daar nog 'n kort ent pad was om by Efrat te kom, moes Ragel baar; en sy het dit swaar gehad by die bevalling. En terwyl sy dit swaar het by die bevalling, sê die vroedvrou vir haar: Wees nie bevrees nie, want dit is ook 'n seun vir u.

Was Jakob ongehoorsaam aan God toe hy Bet-el verlaat het? God het vir hom gesê om na Bet-el te gaan en daar te "woon" ("woon" [AV, NKJV, ESV] of "vestig" [NIV, TNIV, NRSV, HCSB, NEB] of "maak jou tuiste" daar [CEV], v. 1). Dit kon 'n bevel gewees het om tydelik daar te woon, terwyl hy sy gelofte nagekom het. Aan die ander kant wou God dalk hê dat Jakob permanente verblyf daar moes vestig. Dit lyk egter onwaarskynlik, aangesien Jakob 'n semi-nomade gebly het.

Génesis 35:18 - En toe haar siel uitgaan – want sy het gesterwe – noem sy hom Ben-Oni. Maar sy vader het hom Benjamin genoem.

Ben-oni beteken "Seun van My Pyn." Oni in Hebreeus kan beteken "moeilikheid" of "rykdom". In hierdie geval beteken dit moeilikheid. Vir Ragel was Benjamin se geboorte 'n noodlottig pynlike ervaring. Die geboorte van Jakob se twaalfde seun het egter sy hartseer oor Ragel se dood verlig. Hy het sy seun "Benjamin" genoem, wat beteken "Seun van die Regterhand" of "Seun van My Geluk." Dit is die enigste seun wat Jakob genoem het, wat dui op sy hernude leierskap van die familie, ten minste oor Ragel se seuns, na sy hertoewyding by Bet-el. Benjamin is gebore op grond wat later deel geword het van sy stam se erfdeel.

Génesis 35:19-20 - So het Ragel dan gesterwe; en sy is begrawe op die pad na Efrat, dit is Betlehem. En Jakob het 'n gedenksteen op haar graf opgerig; dit is die gedenkteken van die graf van Ragel tot vandag toe.

Jakob het Ragel begrawe "op pad na Efrat (dit is Betlehem)." Later het Jakob gesê: "Ragel is dood ... op die reis, toe daar nog 'n entjie na Efrat was om te gaan. Ek het haar daar begrawe op pad na Efrat (dit is Betlehem)" (48:7). Hierdie begraafplaas was klaarblyklik êrens tussen Bet-el en "Efrat", 'n ouer naam vir "Betlehem" ("Huis van Brood", v. 19). Beide Betlehem en die nabygeleë Kirjat-Jeraim ("Stad van Bosse") het bekend geword as "Efrat" (of Efrata), omdat die familie van Efrat in beide dorpe gevestig het (vgl. 1 Kron. 2:50).

1 Samuel 10:2 sê dat Ragel se graf "in die gebied van Benjamin in Selsa" was, 'n plek wat tans onbekend is, maar wat klaarblyklik suid van Bet-el was. Jeremia 31:15 sê dat Ragel oor haar kinders geweet het naby Rama, wat naby die middelpunt van die gebied van Benjamin was, wat ook suid van Bet-el en noord van beide Jerusalem en Betlehem was. Dit is egter nie 'n verwysing na waar sy gesterf of begrawe is nie. Sedert die vierde eeu v.C. word 'n ander plek, steeds bedek met 'n mausoleum 'n myl noord van Betlehem, in die gebied van Juda, vereer as die begraafplaas van Ragel.

Die rekord van Benjamin se geboorte en Ragel se dood demonstreer God se getrouheid in die voorsiening van nageslag. Dit gee ook die oorsprong (etiologie) van die stam van Benjamin, en dit toon Ragel se belangrike plek in die groei van die uitverkore familie.

Die openingsgedeelte van die Isak-toledot (25:19-26) het die rekord van twee geboortes bevat: Esau s'n en Jakob s'n. Die slotgedeelte (35:16-29) het twee sterftes gedokumenteerd: Debora s'n en Ragel s'n. Ironies genoeg het Ragel, wat in desperaatheid na Jakob geroep het: "Gee my kinders, anders sterf ek" (30:1), gesterf terwyl sy geboorte gegee het aan die kind wat hy haar gegee het.

Génesis 35:21 - En Israel het weggetrek en sy tent opgeslaan aan die ander kant van Migdal-Eder.

"Die toring van Eder" (v. 21, Migdal-Eder) was bloot 'n wagtoring wat gebou is om herders te help om hul kuddes teen rowers te beskerm (v. 21; vgl. 2 Konings 18:8; 2 Kronieke 26:10; 27:4). Sedert die tyd van Hieronymus, die vroeë kerkvader wat 'n tyd lank in Betlehem gewoon het, het die tradisie geglo dat hierdie wagtoring baie naby aan Betlehem gestaan het.

Die sonde van Ruben 35:22a

Génesis 35:22 - En terwyl Israel in dié land woon, het Ruben gegaan en met Bilha, sy vader se byvrou, gemeenskap gehad. En Israel het dit gehoor. En die seuns van Jakob was twaalf.

Hierdie voorval is belangrik omdat dit verduidelik waarom Jakob se eersgebore seun nie die eersgeboortereg of die seën geërf het wat normaalweg na hom sou gegaan het nie. Dit sluit ook die toledot van Isak af, wat in 25:19 begin het.

Ruben wou moontlik verhoed dat Ragel se slavin, Bilha, Ragel as sy vader se gunstelingvrou opvolg. Hy kon moontlik gegrief gewees het oor die feit dat Jakob sy moeder, Lea, nie geërf het nie. Ruben se daad het 'n eis teen en uitdaging aan sy vader daargestel, asook 'n immorele daad (vgl. Deut. 22:30; 2 Sam. 16:21-22; 1 Konings 2:13-25). In die antieke Nabye Ooste kon 'n man wat sy meerderwaardigheid oor 'n ander man wou beweer, dit doen deur seksuele verhoudings met daardie man se vrou of byvrou te hê

(vgl. 2 Sam. 16:21-22). Antieke Nabye Oosterlinge het hierdie daad van fisiese oorheersing as 'n bewys van persoonlike meerderwaardigheid beskou.

'n Byvrou was soms 'n slaaf met wie haar eienaar seksuele verhoudings gehad het. Sy het van die voorregte van 'n vrou geniet, en mense het haar soms 'n vrou in patriargale tye genoem, maar sy was nie 'n vrou in die volle sin van die woord nie.

"Om die byvrou van jou voorganger te neem, was 'n perverse manier om te beweer dat jy die nuwe heer van die bruid is."

Ruben se daad het dus rebellie teen Jakob se gesag, sowel as ongebreidelde wellus, gedemonstreer. Dit het daartoe gelei dat hy sy geboortereg as die eersgeborene van Jakob se seuns verloor het. Juda en sy nageslag het later die reg verkry om as hoof van die Israeliete te regeer, en Levi en sy nageslag het uiteindelik die priesterlike leierskap ontvang. Die dubbele gedeelte van sy vader Jakob se erfenis het na Josef gegaan, wat dit deur sy twee seuns, Efraim en Manasse, verwesenlik het (vgl. 1 Kron. 5:1-2).

"In 'n vroeë stadium in die verhaal het Ruben 'n klein rol gespeel in die alte kort herstel van sy moeder se huweliksregte (Gen. XXX. 14v.), maar nou, aan die einde van die Jakob-verhaal, is dit deur sy hulp dat die vervanger goed en waarlik vervang word."

Soos by Sigem, lyk dit asof Jakob op hierdie tydstip passief gereageer het. Moses het geskryf dat Jakob van Ruben se daad gehoor het, maar nie dat hy enigiets daaromtrent gedoen het nie.

'n Opsomming van Jakob se familie 35:22b-26

Génesis 35:22-26 - En terwyl Israel in dié land woon, het Ruben gegaan en met Bilha, sy vader se byvrou, gemeenskap gehad. En Israel het dit gehoor. En die seuns van Jakob was twaalf. Die seuns van Lea was: Ruben, die eersgeborene van Jakob, daarna Símeon en Levi en Juda en Issaskar en Sébulon. Die seuns van Ragel: Josef en Benjamin. En die seuns van Bilha, die slavin van Ragel: Dan en Náftali. En die seuns van Silpa, die slavin van Lea: Gad en Aser. Dit is die seuns van Jakob wat vir hom in Paddan-Aram gebore is.

Hierdie paragraaf is belangrik omdat dit die intrede van Jakob in sy vader se erfenis opteken.

Jakob het Berseba verlaat met slegs 'n staf in sy hand. Nou het hy teruggekeer met 12 seuns, 'n groot huishouding en baie vee. Die belangrikste aspek van God se seën was sy 12 seuns, hier gegroep saam met hul vier moeders, deur wie God sy beloftes aan die aartsvaders sou vervul.

Benjamin is natuurlik nie in Paddan-Aram gebore nie, maar naby Betlehem (vv. 16-18). Daarom moet die stelling dat Jakob se 12 seuns in Paddan-Aram gebore is (v. 26) verstaan word as 'n algemene een, moontlik 'n sinekdogee (waarin "die seuns" oor die algemeen gebruik word).

Die dood van Isak 35:27-29

Génesis 35:27-29 - En Jakob het by sy vader Isak gekom in Mamre, by Kirjat-Arba, dit is Hebron, waar Abraham as vreemdeling vertoef het, en ook Isak. En die dae van Isak was honderd en tagtig jaar. En Isak het die asem uitgeblaas en gesterwe, en hy is by sy volksgenote versamel, oud en afgeleef. En sy seuns Esau en Jakob het hom begrawe.

Jakob het Isak vermoedelik by verskeie geleenthede in Hebron besoek na sy terugkeer uit Paddan-Aram. Maar by hierdie geleentheid het hy sy gesin na sy vader se kamp verskuif en klaarblyklik daar as Isak se erfgenaam gebly.

Met die verslag van Jakob wat sy vader se erfenis binnegegaan het, word die geskiedenis van Isak se lewe afgesluit. Hy is 'n paar jaar later oorlede en is begrawe in die grot van Magpela naby Hebron (49:29-31). Isak het 12 jaar na Jakob se verhuising na Hebron geleef. Hy het waarskynlik Jakob se hartseer oor die skynbare dood van Josef gedeel, maar hy is kort voor Josef se bevordering in Egipte oorlede.

"Die einde van die Jakob-verhale word gekenmerk deur die dood van sy vader, Isak. Die doel van hierdie kennisgewing is nie bloot om Isak se dood op te teken nie, maar eerder om die volledige vervulling van God se belofte aan Jakob (28:21) te toon. Volgens Jakob se gelofte het hy gevra dat God oor hom sou waak tydens sy verblyf en hom veilig na die huis van sy vader sou terugbring. Dus merk die afsluiting van die verhaal die finale vervulling van hierdie woorde toe Jakob na die huis van sy vader, Isak, teruggekeer het voordat hy gesterf het."

Hoofstuk 35 leer ons dat dit baie belangrik is dat God se mense die verbintenisse wat hulle gemaak het rakende deelname aan Sy program, nakom. Wanneer hulle hulself aan Hom in reinheid en aanbidding verbind, verbind Hy Homself daartoe om hulle te seën.

D. WAT VAN ESAU GEWORD HET 36:1—37:1

Moses het hierdie relatief kort, gesegmenteerde geslagsregister in die heilige rekord ingesluit om God se getrouheid te toon in die vermeerdering van Abraham se nageslag, soos Hy belowe het. Dit verskaf ook verbindings met die afstammeling van Esau, waarna later in die geskiedenis van Israel verwys word.

Esau se drie vroue en vyf seuns 36:1-8

Génesis 36:1-8

- En dit is die geskiedenis van Esau, dit is Edom. Esau het sy vroue geneem uit die dogters van Kanaän: Ada, die dogter van Elon, die Hetiet, en Oholibáma, die dogter van Ana, die dogter van Síbeon, die Hewiet; en Basmat, die dogter van Ismael, die suster van Nébajot. En Ada het vir Esau gebaar Élifas, en Basmat het gebaar Réhuel. En Oholibáma het gebaar Jehus en Jáelam en Korag. Dit is die seuns van Esau wat vir hom gebore is in die land Kanaän. Toe neem Esau sy vroue en sy seuns en sy dogters en al die mense van sy huis, sy vee en al sy diere en al sy besittings wat hy in die land Kanaän verwerf het, en hy trek na 'n land, wég van sy broer Jakob af; want hulle besittings was te groot om saam te woon, en die land van hulle vreemdelingskap kon hulle nie dra vanweë hulle vee nie. En Esau het gaan woon in die gebergte Seïr. Esau, dit is Edom.

Na die standaardtitel wat 'n nuwe toledot-gedeelte in Genesis aankondig (v. 1), het Moses 'n kort lys van Esau se drie vrouens en vyf seuns opgeteken wat vir hom in Kanaän uit Kanaänitiese vrouens gebore is (vv. 2-5). Daarna het hy Esau se trek van Kanaän na Seïr beskryf (vv. 6-8).

Onder sy afstammeling was die Edomiete (v. 8) en die Amalekiete (v. 12). Lot, Ismael en Esau het almal die beloftelyk verlaat. Hierdie lys sluit ook vroeëre inwoners van die gebied in wat later bekend gestaan het as "Edom" (lett. "Rooi") wat Esau onder sy beheer gebring het.

Verskillende name van Esau se vrouens verskyn hier in vergelyking met wat Moses vroeër opgeteken het (vgl. 26:34; 28:9). Vroue het dikwels nuwe name ontvang wanneer hulle getrou het. Ook het mense later in hul lewe vanne by voorname gevoeg.

Esau het met 'n Hetiet (v. 2), 'n Hewiet (v. 2) wat 'n afstammeling van 'n Horiet (Hurrian, v. 20) was, en 'n Ismaeliet (v. 3) getrou. Sommige kommentators het die Horiete met grotbewoners verbind, aangesien die Hebreeuse woord vir grot hor is.

"Onlangse argeologiese ontdekkings het getoon dat hierdie mense nie as grotbewoners verklaar moet word nie, maar geïdentifiseer moet word met 'n belangrike groep in die Nabye Ooste in Patriargale tye. Die tuisland van die Horiete (Horriërs) was blykbaar die streek suid van die Kaukasus. Van daar af het hulle na 2400 v.C. na Noord-Mesopotamië geswarm, en in die daaropvolgende jare word Hurriaanse name gevind om algemeen te wees in die argeologiese rekords, selfs in Suid-Mesopotamië."

"'n Man se keuse in sy huwelik, meer as enigiets anders in hierdie lewe, maak dit duidelik wat daardie man is, en waar sy hart is."

Esau se seuns is in Kanaän gebore en het toe uit die Beloofde Land na Seïr getrek. Jakob se seuns, behalwe vir Benjamin, is buite Kanaän in Paddan-Aram gebore en het later na die Beloofde Land getrek.

Esau se vyf seuns en 10 kleinseuns 36:9-14

Génesis 36:9-14 - Dit is dan die geskiedenis van Esau, die vader van die Edomiete, in die gebergte Seïr. Dit is die name van die seuns van Esau: Élifas, die seun van Ada, die vrou van Esau; Réhuel, die seun van Basmat, die vrou van Esau. En die seuns van Élifas was: Teman, Omar, Sefo en Gáetam en Kenas. En Timna was 'n byvrou van Élifas, die seun van Esau; en sy het vir Élifas gebaar Amalek. Dit is die seuns van Ada, die vrou van Esau. En dit is die seuns van Réhuel: Nahat en Serag, Samma en Missa. Dit was die seuns van Basmat, die vrou van Esau. En dit was die seuns van Oholibáma, die dogter van Ana, die dogter van Síbeon, die vrou van Esau – sy het vir Esau gebaar Jehus en Jáelam en Korag.

"Dat daar twee toledot-opskrifte vir Esau is, maak sy behandeling in twee opeenvolgende afdelings uitsonderlik in die boek. Die eerste afdeling [36:1-8] fokus op familie en vaderland, en die tweede [36:9—37:1] fokus op sy nageslag as 'n ontwikkelende nasie. Hierdie twee afdelings word geflankeer deur die belangrikste narratiewe toledot-afdelings van Isak (25:19—35:29) en Jakob (37:2—50:26)."

"Hierdie opskrif [v. 9], wat feitlik 36:1 herhaal, verraaï wat volg as 'n latere invoeging in Genesis ..."

Wat in hierdie afdeling volg, herhaal die name van Esau se vyf seuns en teken die name van sy 10 kleinseuns aan.

Die afstammeling van Kenas (vv. 11, 15) het later by die stam van Juda aangesluit. Die afstammeling van Amalek (v. 12) het van die ander Edomiete afgeskei en vroeg in hul geskiedenis 'n onafhanklike volk geword. 'n Groep van hulle het hulle gevestig in wat later suidelike Juda geword het, tot by Kades en die grens van Egipte (14:7; Num. 13:29; 14:43, 45). Nog 'n tak van die stam het hulle gevestig in die heuweland van Efraim wat in sentraal Kanaän was (Rigt. 12:15). Die grootste groep Amalekiete het in Arabië suidoos van Kanaän en Edom gewoon. Hulle het by geleentheid met hul bure verenig: die Midianiete (Rigt. 6:3; 7:12) en die Ammoniete (Rigt. 3:13). Saul het die Amalekiete verslaan (1 Sam. 14:48; 15:2), soos Dawid ná hom gedoen het (1 Sam. 27:8; 30:1; 2 Sam. 8:12). Sommige Simeoniete het hulle uiteindelik uitgeroei tydens Hiskia se heerskappy (1 Kron. 4:42-43).

Hoofmanne wat van Esau afstam 36:15-19

Génesis 36:15-19 -

Dit is die stamhoofde onder die seuns van Esau. Die seuns van Élifas, die eersgeborene van Esau, was: die stamhoof Teman, die stamhoof Omar, die stamhoof Sefo, die stamhoof Kenas, die stamhoof Korag, die stamhoof Gáetam, die stamhoof Amalek. Dit is die stamhoofde van Élifas in die land Edom; dit is die seuns van Ada. En dit is die seuns van Réhuel, die seun van Esau: die stamhoof Nahat, die stamhoof Serag, die stamhoof Samma, die stamhoof Missa. Dit is die stamhoofde van Réhuel in die land Edom. Dit is die seuns van Basmat, die vrou van Esau. En dit is die seuns van Oholibáma, die vrou van Esau: die stamhoof Jehus, die stamhoof Jáelam, die stamhoof Korag. Dit is die stamhoofde van Oholibáma, die dogter van Ana, die vrou van Esau. Dit is die seuns van Esau, en dit is hulle stamhoofde. Dit is Edom.

Hierdie lys is amper identies aan die een in verse 10 tot 14. Dit mag die lyn van politieke heersers verteenwoordig wat van Esau afgestam het.

Hoofmanne van die Horiete 36:20-30**Génesis 36:20-30 -**

Dit is die seuns van Seïr, die Horiet, die eerste inwoners van die land: Lotan en Sobal en Síbeon en Ana en Dison en Eser en Disan. Dit is die stamhoofde van die Horiete, die seuns van Seïr in die land Edom. En die seuns van Lotan was Hori en Hemam; en die suster van Lotan was Timna. En dit is die seuns van Sobal: Alwan en Manáhat en Ebal, Sefo en Onam. En dit is die seuns van Síbeon: Aja en Ana. Dit is dié Ana wat die warm fontein in die woestyn gekry het toe hy die esels van sy vader Síbeon opgepas het. En dit is die seuns van Ana: Dison; en Oholibáma was die dogter van Ana. En dit is die seuns van Dison: Hemdan en Esban en Jitran en Keran. Dit is die seuns van Eser: Bilhan en Saäwan en Akan. Dit is die seuns van Disan: Us en Aran. Dit is die stamhoofde van die Horiete: die stamhoof Lotan, die stamhoof Sobal, die stamhoof Síbeon, die stamhoof Ana, die stamhoof Dison, die stamhoof Eser, die stamhoof Disan. Dit is die stamhoofde van die Horiete volgens hulle stamme in die land Seïr.

Dit is 'n lys van die Horiete-hoofde en hulle stamme wat die Edomiete verslaan het. Die Edomiete het die Horiete se gebied in besit geneem (vgl. Deut. 12:2), maar hulle het ook met sommige van die Horiete getrou.

"Wat die Israeliete aan die Kanaäniete gedoen het, het die Esauiete aan die Horiete gedoen. Dus beweeg Gen. 36 terug van die veroweraars (vv. 9-19) na die verowerdes (vv. 20-30)."

Konings van Edom 36:31-39

Génesis 36:31-39 - En dit is die konings wat geregeer het in die land Edom voordat daar 'n koning geregeer het oor die kinders van Israel: Bela, die seun van Beor, het geregeer in Edom; en die naam van sy stad was Dinhába. En ná die dood van Bela het Jobab, die seun van Serag, van Bosra, in sy plek geregeer. En ná die dood van Jobab het Husam, uit die land van die Temaniete, in sy plek geregeer. En ná die dood van Husam het Hadad, die seun van Bedad, wat die Mídiániete verslaan het in die veld van Moab, in sy plek geregeer, en die naam van sy stad was Awit. En ná die dood van Hadad het Samla van Másreka in sy plek geregeer. En ná die dood van Samla het Saul van Réhobot, aan die rivier, in sy plek geregeer. En ná die dood van Saul het Baäl-Hanan, die seun van Akbor, in sy plek geregeer. En ná die dood van Baäl-Hanan, die seun van Akbor, het Hadar in sy plek geregeer; en die naam van sy stad was Pahu; en die naam van sy vrou was Mehetábeël, die dogter van Matred, die dogter van Mésahab.

Sommige geleerdes glo dat hierdie 'n lys is van die konings wat oor Edom regeer het gedurende sy vroegste geskiedenis – voor Moses (vgl. Num. 20:14). Moses kon geskryf het "voordat enige koning oor die kinders van Israel regeer het" (v. 31) aangesien hy geweet het dat konings uiteindelik in Israel sou opstaan, omdat God hulle belowe het. Ander skrywers glo dat hierdie konings regeer het voordat die Israëliete eers konings gehad het – voor koning Saul – om te wys dat die Edomiete ook 'n magtige volk met konings was, selfs voordat daar konings in Israel was. Enigeen van hierdie twee sienings kan waar wees.

Die teenwoordigheid van konings in Edom is verdere bewys van God se seën oor Esau, een van Abraham se afstammelinge. Hierdie lys van Edomitese konings demonstreer die gedeeltelike vervulling van God se beloftes dat konings uit Abraham se lendene sou kom (17:16).

"Ons mag aanneem dat dit 'n groot beproewing vir die geloof van God se Israel was om te hoor van die prag en mag van die konings van Edom, terwyl hulle slawe in Egipte was [as ons aanvaar dat Moses Genesis geskryf het voor die Eksodus]; maar diegene wat groot dinge van God verwag, moet tevrede wees om daarvoor te wag; God se tyd is die beste tyd."

"Wat die interessantste omtrent die koningslys is, is dat dit 'n verkiesende koningskap eerder as 'n dinastiese een weerspieël."

"Hierdie 'konings' kon inderdaad charismatiese individue gewees het wat, soos die regters, hul amp sonder inagneming van oorerflikheid aanvaar het."

'n Finale lys van Edomitiese hoofde 36:40-43

Génesis 36:40-43 - Dit is die name van die stamhoofde van Esau, volgens hulle geslagte, volgens hulle woonplekke, met hulle name: die stamhoof Timna, die stamhoof Alwa, die stamhoof Jetet. die stamhoof Oholibáma, die stamhoof Ela, die stamhoof Pinon, die stamhoof Kenas, die stamhoof Teman, die stamhoof Mibsar, die stamhoof Mágdiël, die stamhoof Iram. Dit is die stamhoofde van Edom, volgens hulle verblyfplekke in die land van hulle besitting. Dit is Esau, die stamvader van die Edomiete.

Dit blyk 'n opsommende lys te wees van die hoofde wat van Esau afstam.

"Daar is voorgestel dat hierdie 'n lys van die administratiewe distrikte van Edom is, aangesien sommige van die name plekname is."

"Dit mag dalk ongewoon lyk dat sulke besonderhede rakende die afstammeling van Esau ingesluit word, maar die verhouding tussen Esau en Jakob, en dan tussen die nasies van Edom en Israel, is 'n tema van die hele Ou Testament."

Esau se broer 37:1

Génesis 37:1 - En Jakob het gewoon in die land van die vreemdelingskap van sy vader, in die land Kanaän.

"Vers 1 [van hoofstuk 37] behoort struktureel aan die voorafgaande narratief as 'n afsluiting van die Jakob-verhaal. Dit wys Jakob terug in die Land van Belofte, maar steeds daar woonagtig as 'n reisiger soos sy vader voor hom. Die skrywer se punt is om te wys dat die beloftes van God nog nie volledig vervul was nie en dat Jakob, soos sy vaders voor hom, steeds op die vervulling gewag het."

"Teologies word die hele narratiewe siklus van Jakob en Esau [hfst. 25—36] bepaal deur die konsep van seën. Die voorwerp van die wedywing tussen die broers is 'n seën. Selfs die tussenspel van Jakob en Laban handel oor hierdie seën (die gevolge van die seën in die vrugbaarheid van Jakob se kudde, die effek van die seën verder as die individu wat dit ontvang); die sentrale gedeelte van hierdie tussenspel, wat handel oor die geboorte en naamgewing van Jakob se kinders, handel oor die seën van kinders."

Miskien is die belangrikste les van hierdie genealogie dat sekulêre grootsheid vinniger ontwikkel as geestelike grootsheid. Gevolglik moet die godvrugtiges geduldig wag vir die vervulling van God se beloftes.

E. WAT VAN JAKOB GEWORD HET 37:2—50:26

Jakob en sy gesin het naby Hebron gewoon toe Josef se broers hom verkoop het, en hy het moontlik daar aangehou woon totdat hy na Egipte verhuis het ("die land waar sy vader gewoon het," 37:1; vgl. 35:27).

Hier begin die tiende en laaste toledot in Genesis. Jakob bly 'n belangrike karakter dwarsdeur Genesis. Moses het sy dood in hoofstuk 49 opgeteken. Nietemin vervang Josef hom as die fokus van die skrywer se aandag op hierdie punt. Hierdie hoofstukke gaan egter nie heeltemal oor Josef nie. Die skrywer het belangstelling getoon in al die seuns van Jakob, en onder hulle, veral Juda.

"Die klem verskuif nou van Jakob se persoonlike stryd om die seën wat aan Abraham en Isak belowe is, te ontvang, na die gebeure in Jakob se lewe wat gelei het tot die vorming van Israel as 'n nasie."

Die verhaal van Josef verbind ook die geskiedenis van die patriarge met hul vestiging in Egipte.

"Die Josef-verhaal ontwikkel die tema van die Pentateug deur die geleidelike vervulling van die beloftes wat aan Abraham in 12:1-3 gemaak is, te toon. Dit wys veral hoe God die nasies seën deur die afstammelinge van Abraham [vgl. 50:20]."

"Die tema van die Josef-narratief handel oor God se verborge en beslissende mag wat in en deur maar ook teen menslike vorme van mag werk. 'n 'Sagte' woord vir daardie werklikheid is voorsienigheid. 'n Harder woord vir dieselfde werklikheid is voorbeskikking. Hoe dit ook al sy, God werk sy doel uit deur en ten spyte van Egipte, deur en ten spyte van Josef en sy broers."

"Die verhaal van Josef en sy broers moedig ons aan om die soewereiniteit van God in die sake van die lewe te erken en om Sy beloftes te vertrou, maak nie saak hoe donker die dag mag wees nie."

Richard Patterson het tot die gevolgtrekking gekom dat die genre van die Josef-verhaal in hoofstukke 37 tot 50 'n "hofnarratief" is. Hy het baie waarnemings oor die narratiewe kenmerke van die verhaal verskaf.

"Die Josef-verhaal, hoewel dit in styl verskil van dié van die [patriarge], sit die tema van die patriargale vertellings voort – God oorkom struikelblokke vir die vervulling van die belofte."

W. F. Albright het vanuit 'n literêre oogpunt oor die Josef-narratief kommentaar gelewer:

"Niks in die antieke Nabye Ooste kan die dramatiese uitbeelding van Josef se loopbaan ewenaar nie – Jakob se hartseer, Josef se reinheid en vrygewigheid, die skaamte en berou van sy broers."

Herbert Wolf se waarneming was teologies:

"Seldsaam was God se voorsienigheid so duidelik in so 'n [uitgebreide gedeelte]."

Die boeke Rut en Ester beklemtoon ook goddelike voorsienigheid. Maar menslike verantwoordelikheid is net soveel 'n openbaring van hierdie gedeelte as goddelike soewereiniteit.

William Newell en A. C. Gaebelien het die tipologiese betekenis van Josef se verhaal beklemtoon:

"Die lyding van Christus en die heerlikheid wat daarna sou volg' [1 Pet. 1:11] is die tema wat sy verhaal so wonderbaarlik uiteensit."

"Die Heilige Gees het meer ruimte aan die lewe van Josef gewy as aan Abraham. Die rede hiervoor moet gesoek word in die feit dat die verhaal van Josef die verhaal van Christus voorafskadu."

Hierdie gedeelte van Genesis is nogal lank omdat dit so volledig en pragtig, in narratiewe vorm, die hele proses van goddelike verlossing illustreer wat die res van die Skrif ontrafel.

1. God se keuse van Josef 37:2-11

Josef het sy vader getrou gedien en selfs 'n slegte verslag oor sy broers se gedrag na hom teruggebring, waarvoor Jakob sy liefde uitgedruk het deur Josef voorkeurbehandeling te gee. Sy broers het hom egter beny en gehaat. God het deur 'n droom sy keuse van Josef as leier van sy familie bevestig – 'n gebeurtenis wat Jakob geïrriteer en verwar het en Josef se broers woedend gemaak het.

Génesis 37:2 - Dit is die geskiedenis van Jakob. Josef het as seun van sewentien jaar die kleinvee opgepas saam met sy broers – hy was nog jonk – met die seuns van Bilha en die seuns van Silpa, die vroue van sy vader. En Josef het die slegte gerug oor hulle na hulle vader oorgebring.

Hier begin die toledot van Jakob. Alhoewel Josef die hoofkarakter in hierdie gedeelte van Genesis is, is dit die verhaal van wat met Jakob gebeur het.

Die beskrywing van die 17-jarige Josef wat "die kudde saam met sy broers oppas" voorafskadu Josef se latere herdersrol in verhouding tot sy broers, nadat hulle van hom afhanklik geword het. Dawid het ook skape opgepas ter voorbereiding vir sy rol as 'n leier van mense.

Josef het sy vader se kudde opgepas saam met sy broers, "die seuns van Bilha en die seuns van Silpa." Waarom Moses nie ook die seuns van Lea genoem het nie, bly 'n raaisel. Miskien het hulle ander verantwoordelikhede in hierdie tyd gehad. Ruben en Juda, wat belangrike rolle in 'n latere voorval speel (vv. 12-36), was seuns van Lea.

Josef se "slegte verslag" impliseer dat die broers "aan ernstige goddelose gedrag deelgeneem het". Dit is nie moeilik om te glo nie, in die lig van hul vorige behandeling van die Sigemiete, en hul latere behandeling van Josef en Jakob.

Génesis 37:3 - En Israel het Josef meer lief gehad as al sy seuns; want hy was vir hom 'n seun van die ouderdom; en hy het vir hom 'n lang rok met moue gemaak.

Die gebruik van die naam "Israel" dui daarop dat Jakob se spesiale liefde vir Josef 'n goddelike oorsprong gehad het en deel was van God se plan vir die uitverkore familie. Jakob se voorkeur vir Josef bo sy ander seuns was egter verkeerd, en dit het die broers se haat teenoor Josef aangevuur. Voorkeur het 'n lang geskiedenis in Jakob se familie gehad (Isak se voorkeur vir Esau, Rebekka s'n vir Jakob, en Jakob se voorkeur vir Ragel). In elke geval het dit groot probleme geskep.

"Seun van sy ouderdom" beteken "wyse seun" of "seun van wysheid". Josef was "oud" (volwasse) vir sy jare; hy het die wysheid van ouderdom in sy jeug gehad. Josef is gebore toe Jakob 91 jaar oud was, maar hy was nie Jakob se jongste seun nie. Een van Josef se broers was jonger as hy, naamlik Benjamin.

Die "veelkleurige tuniek" was waarskynlik ook 'n lang kleed. Die seuns van adellikes het lang klere met lang moue en versiering gedra, soos Josef s'n, net soos Tamar, koning Dawid se dogter (2 Sam. 13:18).

"Dit was 'n teken van onderskeiding wat sy eie betekenis gedra het, want dit het die vrystelling van arbeid geïmpliseer, wat die besondere voorreg van die erfgenaam of prins van die Oosterse klan was."

Tydens 'n besoek aan Libanon het ek 'n heer met 'n baie lang vingernael aan sy vyfde vinger waargeneem. Ek het later uitgevind dat dit hom geïdentifiseer het as 'n man wat nie met sy hande hoef te werk nie, wat met so 'n lang vingernael onmoontlik sou gewees het. Dit is soortgelyk aan wat Josef se "tuniek" oor sy status gesê het, alhoewel, natuurlik, Josef wel handearbeid gedoen het.

Génesis 37:4 - Toe sy broers sien dat hulle vader hom meer as al sy broers liefhet, het hulle hom gehaat en kon nie vriendelik met hom praat nie.

So 'n kledingstuk soos Josef gedra het, het die besitter van die gesinsgeboortereg geïdentifiseer. Hierdie teken van Jakob se liefde vir Josef het die jaloerse broers voortdurend geïrriteer. Broer-suster-wedywering bly Genesis kenmerk – van Kain en Abel, tot Jakob en Esau, tot Josef en sy broers. Lea "was gehaat," en haar seuns "gehaat" (vgl. 29:31, 33).

"Jakob se voorliefde vir Ragel en haar twee seuns het sy gesin tot dieselfde stryd gedoem wat hy in sy vader se huishouding ervaar het."

"Die verhaal van Jakob bevat rotse; dié van Josef bevat klere (37:3, 23; 39:12; 41:14). Hierdie tasbare voorwerpe simboliseer iets van die karakters se sosiale en/of geestelike situasies."

Génesis 37:5-11 - Ook het Josef 'n droom gehad wat hy aan sy broers vertel het. Daaroor het hulle hom nog meer gehaat. Hy het naamlik vir hulle gesê: Hoor tog hierdie droom wat ek gehad het. Kyk, ons was besig om gerwe te bind op die land toe meteens my gerf gaan staan en ook regop bly staan, terwyl julle gerwe daar rondom kom en hulle voor my gerf neerbuig. Toe sê sy broers aan hom: Wil jy miskien oor ons regeer? Of wil jy miskien oor ons heers? En hulle het hom nog meer gehaat oor sy drome en oor sy woorde. Daarna het hy nog 'n ander droom gehad en dit aan sy broers vertel en gesê: Kyk, ek het nog 'n droom gehad – die son en die maan en elf sterre het hulle voor my neergebuig. Toe hy dit aan sy vader en sy broers vertel, het sy vader hom hard bestraf en aan hom gesê: Wat is dit vir 'n droom wat jy gehad het? Moet ons werklik kom, ek en jou moeder en jou broers, om ons voor jou na die aarde neer te buig? En sy broers was afgunstig op hom, maar sy vader het die saak in gedagte gehou.

Josef se drome was openbarings van God (vgl. 40:8; 41:16, 25, 28). Josef, sy broers en sy vader het nie die betekenis daarvan ten volle begryp totdat God dit laat verwesenlik het nie. Josef het sy drome egter as belangrik beskou en het daarom nie gehuiwer om dit aan sy familie bekend te maak nie.

"Josef was meer van 'n profeet as 'n politikus, anders sou hy dit vir homself gehou het, terwyl hy nie anders kon as om te weet dat sy broers hom reeds gehaat het nie en dat dit hulle net meer sou irriteer."

"Dit is die eerste droom in die Bybel waarin God nie praat nie (vgl. 20:3; 28:12-15; 31:11, 24). Dit vorm 'n oorgang in die dominante middel van God se openbaring van teofanie in Genesis 1–11,

na drome en visioene in Genesis 12—35, en nou na voorsienigheid in Genesis 36—50. Hierdie drie fases lyk soos die drie dele van TaNaK (d.w.s. die OT). In die Tora ('Wet') praat God met Moses in teofanie; in die Nebiim ('Profete') praat Hy in drome en visioene; en in die Ketubim ('Geskrifte') werk Hy meestal deur voorsienigheid."

In die eerste droom (v. 7) het God geopenbaar dat Josef se broers na Hom sou kom vir brood (kos), gesimboliseer deur die gerwe. Let op die landboumotief in beide die droom en die vervulling daarvan. Sy broers het Josef se meerderwaardige posisie oor hulle raakgesien (v. 8), en hulle het hom nog meer kwalik geneem oor sy vernedering van hulle.

In die tweede droom (v. 9), wat selfs groter was as die eerste, was Josef self oppermagtig oor die hele huis van Israel, gesimboliseer deur die son en maan en elf sterre. Die herhaling van die hoofpunt van die droom het bevestig dat wat God voorspel het, beslis sou gebeur (vgl. 41:32). (Herhaling in Bybelse vertellings is 'n literêre tegniek wat gewoonlik sekerheid beklemtoon.) Jakob het kennis geneem van hierdie openbarings, maar hy het die moontlikheid gegrief dat sy seun in 'n posisie van gesag oor hom sou wees (vv. 10-11). Baie mense vandag neem ook aanstoot deur God se verkiesing van sommige tot spesiale prominensie en nuttigheid, veral nabye familieleden.

Sommige interpreteerders van hierdie voorval het tot die gevolgtrekking gekom dat Josef nie sy drome met sy familie moes gedeel het nie, en ander het geglo dat hy dit moes gedoen het. Of hy dit nou moes gedoen het of nie, hy het dit gedoen.

"Josef word uitgebeeld as moreel goed, maar onvolwasse en verwaand. Sy gebabbel, grootpraterij en gewaad paradering wakker sy broer se haat teen hom aan."

"God se toekomstige agent en spreekbuis in Egipte kon nouliks 'n slegter indruk maak met sy eerste verskyning: bederfde brokkie, kwaadspreker, grootprater."

Teksverwysings kan nie vasstel of Josef op hierdie tydstip besef het dat sy drome goddelike profesieë was of nie. Mense het drome dikwels as goddelike openbarings in die antieke Ooste beskou. As Josef dit wel gedoen het, kan die feit dat hy dit vrymoedig aan sy familie vertel het, sy geloof aandui.

"Meer as waarskynlik moet die droom, en die hervertelling daarvan, verstaan word as 'n niksvermoedende profesie wat deur Josef uitgespreek is. God het 'n plan vir sy lewe, 'n bestemming in sy toekoms, en Josef deel spontaan die entoesiasme wat openbaring voortbring."

"'n Visie was vir die antieke mense so belangrik en verpligtend dat 'n eis om dit taktvol vir hulself te hou, nie by hulle sou opgekom het nie."

God kies getroue, regverdige individue vir leiersposisies, maar diegene wat gekies word, kan die jaloerse haat van hul broers ervaar. Let op die herhaling van die sleutelwoord "gehaat" in hierdie gedeelte (vv. 4, 5, 8).

"Goddelike soewereiniteit is nie 'n rigiede, gedetailleerde bloudruk wat menslike gedrag manipuleer en in dwangbuisse inhou nie."

2. Die verkoop van Josef na Egipte 37:12-36

Josef se broers het sy tweede opgetekende besoek aan hulle met groot "vyandigheid" begroet. Hulle het beplan om hom dood te maak en sodoende sy drome onmoontlik te maak om te verwesenlik. Om praktiese redes het hulle besluit om hom te verkoop en Jakob te mislei deur te dink dat 'n wilde dier hom doodgemaak het. Ten spyte van hul plan het God Josef egter lewend en veilig in Egipte gehou. Ironies genoeg, deur Josef aan Egipte te verkoop, het sy broers die drome wat hulle wou "ongeldig maak" verwesenlik. Die fokus van hierdie perikoop is bedrog, wat 'n herhalende kenmerk van die Jakob- en Josef-verhale is.

Génesis 37:12-17 - En sy broers het die kleinvee van hulle vader by Sigem gaan oppas. Toe sê Israel vir Josef: Pas jou broers nie die vee op by Sigem nie? Kom, laat ek jou na hulle toe stuur. En hy antwoord hom: Hier is ek! Toe sê hy vir hom: Gaan tog verneem na die welstand van jou broers en die welstand van die vee, en bring vir my berig terug. So het hy hom dan uit die dal van Hebron weggestuur, en hy het by Sigem aangekom. Daarop kry 'n man hom terwyl hy in die veld ronddwaal, en die man vra hom: Wat soek jy? En hy antwoord: Ek soek my broers. Vertel my tog waar hulle die vee oppas. Toe sê die man: Hulle het hiervandaan weggetrek, want ek het hulle hoor sê: Laat ons na Dotan gaan. En Josef het agter sy broers aan gegaan en hulle in Dotan gevind.

Dit was nie ongewoon vir skaapwagters om hul kuddes baie kilometers van die huis af te lei op soek na weiding nie. Sigem was omtrent 60 myl noord van Hebron, waar Jakob gewoon het. Jakob het daar grond besit (33:19). Dotan was 17 myl verder noord.

Dit mag dalk vreemd lyk dat Josef se broers na Sigem sou terugkeer nadat hul familie "afstootlik" geword het in die oë van die mense wat daar gewoon het (vgl. 34:30). Miskien het die "groot vrees" van Jakob se familie steeds op die plaaslike inwoners gerus (vgl. 35:5). Of miskien was Josef se broers dapper manne wat nie gevrees het vir gevaar nie. Of miskien, aangesien hulle herders was wat hul kuddes in die veld opgepas het, het hulle baie min kontak gehad met die mense wat in en om Sigem gewoon het.

Génesis 37:18-20 - En hulle het hom van ver af gesien. Maar voordat hy naby hulle kom, het hulle listig raad gehou teen hom om hom dood te maak. En hulle het vir mekaar gesê: Daar kom daardie dromer aan! Kom dan nou, laat ons hom doodmaak en in een van die putte gooi en sê: 'n Wilde dier het hom opgeëet. Dan sal ons sien wat van sy drome word.

Die uiterste maatreëls wat Josef se broers oorweeg het om hom stil te maak, het sommige kommentators tot die gevolgtrekking gelei dat dit nie net persoonlike haat was wat uit jaloesie ontstaan het wat hulle gemotiveer het nie (vgl. Kain, 4:9). Hulle wou dalk eintlik ook die wil van God verander, soos dit in Josef se drome geopenbaar is.

"Die broers se haat is dus 'n rebellie teen die saak wat in die drome vervat is, teen die goddelike mag self, wat agter hulle staan, wat die drome gegee het. Die uitdrukking wat gewoonlik vertaal word deur 'die dromer' [v. 19] beteken veel meer as ons Engelse woord, naamlik die een wat bemaagtig is tot profetiese drome ..."

Génesis 37:21-24 - Toe Ruben dit hoor, het hy hom uit hulle hand gered deur te sê: Laat ons hom nie doodslaan nie. Ruben het ook vir hulle gesê: Moenie bloed vergiet nie; gooi hom in hierdie put wat in die woestyn is, maar moenie die hand aan hom slaan nie – sodat hy hom uit hulle hand kon red om hom na sy vader terug te bring. En toe Josef by sy broers kom, trek hulle Josef se rok uit, die rok met lang moue wat hy aangehad het, en hulle neem hom en gooi hom in die put. Maar die put was leeg; daar was geen water in nie.

Ruben, as die eersgeborene, het na sy vader se belange omgesien, en, wetende watter hartseer Josef se dood vir Jakob sou bring, het hy probeer om Josef se lewe te spaar en hom later uit die put te bevry. Miskien wou Ruben weer in die goeie genade van sy vader kom (vgl. 35:22). Josef se plek van opsluiting was klaarblyklik 'n droë put of reënbak (vgl. 40:15).

"Sisternes was groot gate in die aarde, gevorm soos bottels, om die winterreën vir die somer op te gaar; en 'n mens kon 'n man maklik daarin sit (vgl. Jer. 38:6)."

"Daardie verskriklike put in Dotan was die begin van Josef se redding."

Génesis 37:25 - Daarna het hulle gaan sit om brood te eet; en toe hulle hul oë opslaan, sien hulle meteens 'n reisgeselskap Ismaeliete wat uit Gílead kom – hulle kamele gelaai met speserye en balsem en gom op pad om dit na Egipte af te bring.

Dotan het op 'n karavaanroete gestaan wat van Damaskus na Egipte geloop het. Die volgende keer wat die broers 'n maaltyd in Josef se teenwoordigheid sou eet, sou hy aan die hoof van die hooftafel sit (43:32-34).

Génesis 37:26-27 - Toe sê Juda aan sy broers: Watter voordeel is dit dat ons ons broer doodmaak en sy bloed verberg? Kom, laat ons hom aan die Ismaeliete verkoop, maar laat ons hand nie teen hom wees nie, want hy is ons broer, ons vlees. En sy broers het na hom geluister.

Juda, soos Ruben, het nie daarvan gehou om Josef dood te maak nie. Tog was hy ook nie bereid om hom vry te laat nie. Juda het waarskynlik die vooruitsig gevrees dat Josef die regte van die eersgeborene sou ontvang. Sy voorstel dat die broers Josef verkoop, impliseer dat hy geweet het dat slawehandel algemeen in Egipte was. Die prys waarop vir Josef ooreengekom is, 20 sikkels silwer, was dieselfde prys wat God later onder die Mosaïese Wet gespesifiseer het dat Israeliete vir 'n slaaf tussen die ouderdomme van vyf en 20 jaar moes betaal (Lev. 27:5). Hierdie pryse was klaarblyklik standaard in die antieke Nabye Ooste in hierdie tyd. Herders wat deur ander in diens geneem is, het ongeveer agt sikkels per jaar verdien.

"Gunstige omstandighede is nie altyd die wil van God nie."

"As Josef op die bladsye van heilige geskiedenis tree as 'n brutale weldoener, tree Juda in as 'n slawehandelaar wat sy rug gedraai het op Abraham se Godgegewe visie. Hy is gevoelloos teenoor sy vader en sinies oor die verbondsfamilie."

Die betekenis van die optrede van Josef se broers was groter as wat dit aanvanklik mag lyk.

"Hulle het nie net hul broer verkoop nie, maar in hul broer het hulle 'n lid van die saad wat aan Abraham, Isak en Jakob belowe en gegee is, uit die gemeenskap van die uitverkore familie verdryf, en teen die God van verlossing en Sy beloftes gesondig."

Génesis 37:28 - En toe die Midianitiese koopmans verbykom, het hulle Josef uit die put uit opgetrek en uitgehaal en Josef aan die Ismaeliete verkoop vir twintig sikkels silwer. En hulle het Josef na Egipte gebring.

Moses het na die handelaars wat Josef gekoop het verwys as beide "Ismaeliete" (vv. 25, 27, 28) en "Midianiete" (v. 28). Waarskynlik het die karavaan 'n mengsel van beide hierdie groepe van Abraham se afstammelinge bevat, wat hul bestaan as nomadiese handelaars gemaak het (vgl. 39:1; Rigt. 8:24). Inwoners van hierdie gebied het hierdie name soms uitruilbaar gebruik.

"'Ismaeliet' is die meer generiese term vir 'n Bedoeïense nomaad. Dit het 'n algemene benaming vir woestynstamme geword. "Midianiet" is die meer spesifieke etniese term. Alternatiewelik kan "Ismaeliete" 'n bond van stamme aandui, met die "Midianiete" wat slegs een stam daarin uitmaak (vgl. 25:13-17). Eerder as om agente van die dood te wees, het die handelaars bewys dat hulle God se instrumente van verlossing was.

Génesis 37:29-30 - Toe Ruben by die put terugkom, was Josef nie in die put nie! Daarop skeur hy sy klere, en hy gaan na sy broers terug en sê: Die seun is nie daar nie! En ek, waar moet ek heen?

Ruben was afwesig tydens die verkoop van Josef. Toe hy terugkom en Josef vermis vind, het hy groot ontsteltenis gevoel ("hy het sy klere geskeur," v. 29). Jakob sou Ruben verantwoordelik gehou het vir Josef se veiligheid, aangesien Ruben die oudste van die broers was. Josef se broers het probeer om een sonde met 'n ander te bedek.

"Die boodskap wat die mantel vergesel [v. 32] het 'n sekere stomp brutaliteit. Hulle het nie probeer om die slag te versag nie."

Génesis 37:31-32 - Toe neem hulle Josef se rok, en hulle slag 'n bok en steek die rok in die bloed, en hulle stuur die lang rok weg en laat dit na hulle vader bring met die woorde: Dit het ons gevind. Kyk tog goed of dit die rok van u seun is of nie.

Jakob het sy vader met die vel van 'n bok bedrieg (27:16). Nou het sy seuns hom met die bloed van 'n bok bedrieg (v. 31).

Génesis 37:33-34 - En hy het dit herken en gesê: Die rok van my seun! 'n Wilde dier het hom opgeëet. Verskeur, verskeur is Josef! Toe skeur Jakob sy klere en trek 'n roukleed om sy heupe, en hy het oor sy seun gerou, baie dae lank.

As Jakob sterker in God se openbarings deur Josef se drome geglo het, sou hy dalk nie tot die gevolgtrekking gekom het dat Josef dood was nie, en sy hartseer sou dalk nie so groot gewees het nie (vgl. 2 Sam. 18:33). Jakob se vrese was ongegrond, maar hy het dit nie besef nie, want hy het in hierdie geval gekies om deur sig te leef eerder as deur geloof. Let daarop dat Moses na hom verwys het as "Jakob", nie "Israel" nie.

Génesis 37:35 - En al sy seuns en al sy dogters het moeite gedoen om hom te troos, maar hy het geweier om hom te laat troos en gesê: Nee, treurende sal ek na my seun in die doderyk afdaal! So het sy vader hom dan beween.

"Die eerste wenk van die konsep van toekomstige lewe [in die Skrif] word gevind in die woorde van Jakob, waar hy praat oor Josef, wat hy gedink het dood is: 'Ek sal in rou na my seun in die doderyk afdaal' (Gen. 37:35)."

Hierdie stelling hierbo word betwis deur die vertaling: "Ek sal na Sjeol afgaan in rou oor my seun" (NASB, vgl. NET2), maar die meeste Engelse vertalings het "Ek sal na Sjeol afgaan na my seun in rou," of die ekwivalent.

Génesis 37:36 - En die Midianiete het hom na Egipte verkoop aan Pótifar, 'n hofdienaar van Farao, die owerste van die lyfwag.

Die Farao waarna verwys word, was waarskynlik Ammenemes II (1929-1895 v.C.), en die hoofstad van Egipte gedurende hierdie tydperk (die twaalfde dinastie) was Memphis. Dit was waarheen Josef geneem is. Potifar, as Farao se lyfwagkaptein, sou in beheer gewees het van die koning se beulenaars, wat die doodvonnisse wat deur Farao beveel is, voltrek het. Die naam "Potifar" is 'n verkorte vorm van "Potifera" (41:45), wat beteken "Hy aan Wie Ra [die songod] Gegee Het". Die betekenis van die Hebreeuse woord saris, vertaal as "kaptein", het in die eerste millennium v.C. in betekenis verander na "eunug". Josephus het Potifar Farao se hoofkok genoem, wat korrek mag wees of nie.

Hierdie hoofstuk is die eerste van vele, in die verslag van Josef se ervarings, wat God se vermoë demonstreer om die "toorn van die mensdom" te veroorsaak om Hom te "prys" (Ps. 76:10). Hy kan selfs slegte situasies laat meewerk vir die verwesenliking van Sy voornemens en vir die seën van Sy uitverkorenes (Rom. 8:28).

"Afguns is die wortel van byna elke sonde teen ons broers. En wanneer dit ook al gekoester word, is daar 'n einde aan alle vrede, rus en tevredenheid. Afguns is 'die verrotting van die bene' (Spr. xiv. 30), en niemand kan daarteen standhou nie (Spr. xxvii. 4). 'Waar afguns is, daar is wanorde en allerhande bose daade' (Jakobus iii. 16)."

"Die Genesis-verslag stel Josef voor as 'n baie ongewone jongman, besit van 'n sterk en uitmuntende karakter, van 'n hoë moraliteit en getrouheid aan God en sy meerderes. Hy is ook gekenmerk deur sagmoedigheid in menslike verhoudings. Merkwaardig genoeg, blyk dit dat Josef se geestelike en morele krag nie gebaseer is op of verwant is aan God se periodieke en direkte openbarings nie, soos waar was van Jakob, Isak en Abraham. [Dit is debatteerbaar.] Vermoedelik moes Jakob dan baie karakterbou-waarheid in die jongman se lewe op 'n vroeë tydstip gesit het. Dit lyk nie of hy sulke inligting van enige ander bron kon verkry het nie. As dit die geval is, het Jakob 'n baie beter werk met Josef gedoen as met sy ander seuns."

"Hulle [Josef se ouer broers] is grootgemaak onder die invloed van die ou Jakob, terwyl Josef die metgesel van die veranderde Jakob of 'Israel' was."

Josef se motiewe is nie heeltemal duidelik in die teks nie. Gevolglik het studente van sy lewe oordele oor sy karakter gevel wat beide positief en negatief is. Die meeste het tot die gevolgtrekking gekom dat hy een van die grootste manne in die geskiedenis was. 'n Paar het hierdie siening betwis en geglo dat hy selfsugtig en manipulerend was. Ek glo die teksbewyse bevoordeel hoofsaaklik eersgenoemde siening, hoewel sommige van Josef se vroeë optrede op sy beste onwys en op sy ergste arrogant kon gewees het.

'n Belangrike les uit hierdie hoofstuk is dat mense wat getrou dien, asof hulle die HERE is, dikwels erge vervolging ervaar, maar God sal hulle bewaar sodat hulle hul Godgegewe bestemming kan vervul.

3. Juda en Tamar hoofstuk 38

Hierdie hoofstuk lyk aanvanklik onvanpas, aangesien dit die verhaal van Josef onderbreek. Maar ons moet onthou dat dit die toledot van Jakob is. Dit is die verhaal van wat met hom en sy hele familie gebeur het, nie net met Josef nie. Die sentrale probleem waarmee die hoofstuk handel, is kinderloosheid. Die gebeure van die hoofstuk moet ten minste 20 jaar strek, 'n lang tydperk waarskynlik waartydens Josef vir sy familie verlore gegaan het (vgl. 37:2; 41:46-47; 45:6).

"Josef was sewentien toe hy verkoop is en dertig jaar oud toe hy tot die troon verhef is, wat ons dertien jaar gee. Wanneer jy die sewe jare van oorfloed en die twee jaar van hongersnood byvoeg, was hy twee-en-twintig jaar voordat Josef met sy broers versoen is. Dis genoeg tyd vir Juda om te trou, drie seuns te verwek, twee seuns en 'n vrou te begrawe, en by Tamar betrokke te raak. As sy huwelik voor Josef se ballingskap plaasgevind het, het jy nog meer tyd beskikbaar."

Lea se oudste seuns was slegte manne. In hoofstuk 34 het ons gesien hoe Simeon en Levi die inwoners van Sigeem uitmoor. In hoofstuk 35 het ons gesien hoe Ruben sy vader se bed onteer. En nou, in hoofstuk 38, sien ons hoe Juda 'n verhouding met 'n vermeende prostituut het en dit probeer toesmeer. Juda is 'n verlore seun van Jakob genoem.

Juda het onsuksesvol probeer om die leviraat (swaer) regte van sy skoondogter Tamar (wie se naam "Palm" beteken) te verseker. As 'n laaste uitweg om haar wettiglik regmatige kind te bekom, het Tamar Juda mislei om seksuele omgang met haar te hê deur haar as 'n prostituut voor te doen. Sy het daardeur haar reg vervul om die moeder van Juda se kinders te word. Sy het geboorte gegee aan 'n tweeling, waarvan die jonger sy ouer broer in 'n ongewone geboorte verplaas het.

"Die volgende skets uit die lewe van Juda is bedoel om die oorsprong van die drie leidende families van die toekomstige vorstelike stam in Israel [Selag, Peres en Serag] uit te wys en

terselfdertyd te wys in watter gevaar die seuns van Jakob sou gewees het om die heilige roeping van hul ras te vergeet, deur huwelike met Kanaänitiese vroue, en om te vergaan in die sonde van Kanaän, as die genade van God nie ingegryp het nie, en deur Josef na Egipte te lei die weg voorberei het vir die verwydering van die hele huis van Jakob na daardie land, en sodoende die familie beskerm het, net soos dit besig was om tot 'n nasie uit te brei, teen die verderfende invloed van die maniere en gebruike van Kanaän."

Hierdie hoofstuk teken die kompromie van die Israeliete, spesifiek Juda, op met twee Kanaäniete – Shua en Tamar – wat gelei het tot die verwarring van saad: die uitverkore volk wat met die veroordeeldes vermeng. Soos Esau, het Juda 'n vrou uit die vroue van die land gekies, selfs een van die vervloekte Kanaäniete (vgl. 24:3-4; 27:46—28:2). Hierdie skokkende en skandelige verhaal is miskien die basis vir die verbod op die vermenging van verskillende soorte saad, die saamvoeg van twee verskillende soorte diere, die weef van twee soorte gare in lap, ensovoorts, in die Mosaïese Wet.

"'n Mens kry die duidelike indruk dat Jakob sedert die Dina-voorval (hoofstuk 34) al hoe minder beheer oor die gedrag van sy familie het."

Génesis 38:1-5 - In dié tyd het Juda afgetrek, van sy broers af weg, en uitgedraai na 'n man van Adúllam met die naam van Hira. En Juda het daar die dogter van 'n Kanaänitiese man gesien met die naam van Sua; en hy het met haar getrou en by haar ingegaan. En sy het bevrug geword en 'n seun gebaar, en sy het hom Er genoem. Daarna het sy weer bevrug geword en 'n seun gebaar en hom Onan genoem. En sy het nog weer 'n seun gebaar en hom Sela genoem; en hy was in Kesib toe sy hom gebaar het.

Juda het sy vriend Hira besoek wat in of naby die dorp Adullam gewoon het, wat nie ver van Hebron af was nie (vgl. Jos. 15:35; 1 Sam. 22:1). Tydens hierdie besoek het hy 'n Kanaänitiese vrou ontmoet en uiteindelik getrou, die dogter van 'n man met die naam Sua. Moses het nie die vrou se naam gegee nie, wat in die Ou Testament soms 'n aanduiding van oneerbiedigheid is. Hierdie vrou het vir Juda drie seuns gebaar: Er, Onan en Sela. "Kesib" is klaarblyklik die naam van die dorp waar hulle gewoon het.

Génesis 38:6-8 - En Juda het vir Er, sy eersgeborene, 'n vrou geneem, en haar naam was Tamar. Maar Er, die eersgeborene van Juda, het die HERE mishaag. Daarom het die HERE hom laat sterwe. Toe sê Juda vir Onan: Gaan in by die vrou van jou broer en sluit die swaershuwelik met haar en verwek vir jou broer 'n nageslag.

Juda het gereël dat sy seun Er met 'n vrou met die naam "Tamar" trou. Maar Er was goddeloos en het voortydig gesterf. Toe het Juda sy tweede seun, Onan, opdrag gegee om met Tamar te trou en "'n kind vir jou broer groot te maak".

Die leviraatshuwelik (die huwelik van 'n man met sy oorlede broer se vrou om sy broer van 'n erfgenaam te voorsien) was 'n algemene gebruik in die antieke Nabye Ooste in hierdie tyd. Dit was ook algemeen in Asië, Afrika en ander gebiede, maar dit het klaarblyklik sy oorsprong in Mesopotamië gehad. Die Mosaïese Wet het dit nie afgeskaf nie, maar dit in Israel beperk om die heiligheid van die huwelik te bewaar (vgl. Deut. 25:5-10).

Génesis 38:9 - Maar Onan het geweet dat die nageslag nie syne sou wees nie; daarom het hy, elke keer as hy by die vrou van sy broer ingaan, dit op die grond verderwe om vir sy broer geen nageslag te gee nie.

Onan se weiering om vir Tamar 'n kind te gee, het nie net 'n gebrek aan liefde vir sy oorlede broer getoon nie. Dit het ook Onan se selfsugtige hart onthul wat vir homself wou hê wat wettiglik na sy ouer broer se erfgenaam sou gegaan het. As Tamar vir Onan 'n seun gebaar het, sou daardie kind die voortbestaan van Er se naam, nalatenskap, familielyn en erfenis gewees het. Onan sou daardeur sy "plig" nagekom het om "'n kind vir sy broer groot te maak" (vgl. Rut 4:5, 21-22).

"Die omvang van Onan se sonde lê in sy bestudeerde woede teen die familie, teen sy broer se weduwee en teen sy eie liggaam. Die standaard Engelse weergawes maak nie duidelik dat dit sy volgehoue praktyk was nie. Wanneer (9) moet vertaal word as 'wanneer ook al.'"

Génesis 38:10 - En dit was verkeerd in die oë van die HERE wat hy gedoen het; daarom het Hy hom ook laat sterwe.

God het Onan se sonde streng geoordeel, omdat afstammeling belangrik was in Sy planne vir die Israelitiese patriarge – nie omdat Hy geboortebepierking toegepas het nie. God laat die keuse van hoeveel kinders ons het, en wanneer, aan ons oor, hoewel Hy dit natuurlik soewerein beheer. Onan het die vervulling van God se beloftes aan Abraham, Isak en Jakob gefrustreer deur te weier om vir Tamar 'n kind te gee (vgl. 11:4). Dit is die eerste verhaal wat eksplisiet verklaar dat God iemand – eintlik twee mense – doodgemaak het ("sy lewe geneem het" [twee keer], vv. 7, 10).

Die Israeliete het tipies voorvalle met die uiteindelijke oorsaak in die oog beskou, naamlik God – eerder as met die onmiddellike oorsaak in die oog, naamlik die instrument of instrumente wat God gebruik het om Sy wil te volbring. Dus beteken die stelling dat "die HERE sy lewe geneem het" dat God uiteindelik verantwoordelik was vir sy ontydige dood. Dit beteken nie dat God bonatuurlik ingegryp het om hom direk tereg te stel nie. God kon ander middele gebruik het om sy dood te bewerkstellig.

Génesis 38:11 - Toe sê Juda vir Tamar, sy skoondogter: Bly 'n weduwee in die huis van jou vader totdat my seun Sela groot is. Want hy het gedink: Anders sterwe hy ook soos sy broers! So het Tamar dan gaan woon in die huis van haar vader.

Juda het teen Tamar gesondig deur haar te dwing om as 'n weduwee te leef. Dit was omdat hy Tamar verkeerdelik blameer het vir die dood van sy seuns (vgl. v. 26) eerder as om sy seuns te blameer. Maar Tamar het alle reg op kinders gehad op grond van haar wettige huwelike. Boonop, as 'n lid van die gekose familie, moes Juda seker gemaak het dat sy nog 'n wettige geleentheid het om kinders te baar.

Juda kom aan die begin van hierdie voorval weer voor as 'n "harde en gevoellose man". Hy het voorheen voorgestel om Josef as slaaf te verkoop om geld uit hom te maak, en om Jakob te mislei – ten spyte van Ruben se protes (37:26-27, 29-30). Nou het die skrywer hom uitgebeeld as iemand wat geen hartseer toon oor die "tragiese dood van sy seuns nie" – in teenstelling met Jakob, wat ontroosbaar getreur het oor Josef se skynbare dood (37:34-35). Juda het ook beveel dat sy skoondogter verbrand word (38:24)!

Génesis 38:12 - En ná verloop van geruime tyd het die dogter van Sua, die vrou van Juda, gesterwe. En toe Juda klaar getreur het, het hy opgegaan na die skeerders van sy kleinvee, na Timna toe, hy en sy vriend Hira, die Adullamiet.

Na "'n geruime tyd" is Juda se Kanaänitiese vrou oorlede. Nadat Juda klaar gerou het oor sy vrou, het hy en sy vriend Hira na Timna, 'n naburige dorp, gegaan om hulle skape te skeer.

Génesis 38:13-15 - En hulle het Tamar te kenne gegee en gesê: Kyk, jou skoonvader gaan op na Timna om sy kleinvee te skeer. Toe trek sy die klere van haar weduweeskap uit en bedek haar met 'n sluier en draai haar toe; en sy het gaan sit by die ingang van Enaim wat op die pad na Timna lê. Want sy het gesien dat Sela groot geword het, maar sy was aan hom nie as vrou gegee nie. Toe Juda haar sien, het hy haar vir 'n hoer gehou, omdat sy haar gesig toegebind het;

Toe Tamar hoor dat Juda na Timna gaan, het sy haar soos 'n prostituut aangetrek en langs die pad gaan sit sodat Juda haar sou sien toe hy verbygaan.

Génesis 38:16-19 - en hy het na haar uitgedraai by die pad en gesê: Kom tog, laat my by jou ingaan; want hy het nie geweet dat dit sy skoondogter was nie. En sy vra: Wat sal jy my gee as jy by my ingaan? En hy antwoord: Ek sal jou 'n boklam van die kleinvee af stuur. Toe sê sy: As jy 'n pand gee totdat jy dit stuur. En hy sê: Wat is die pand wat ek jou moet gee? Toe antwoord sy: Jou seëlring met die bandjie en jou staf wat in jou hand is. Hy gee dit toe aan haar en gaan by haar in, en sy het by hom swanger geword. En sy het opgestaan en

weggegaan en haar sluier afgehaal en die klere van haar weduweeskap aangetrek.

Juda het Tamar proposisioneer, sonder om te besef dat sy sy skoondogter was, en het met haar seks gehad. Maar Tamar was wys genoeg om Juda se seël en koord te bekom sodat sy, indien nodig, die bok kon bekom wat hy haar as betaling belowe het om met haar seks te hê. Toe het Tamar vertrek, vermoedelik huis toe gegaan, en haar normale rol as 'n bedroefde weduwee hervat.

Toe Juda Jakob mislei het (37:31-32), was 'n bok en 'n kledingstuk in die truuk te sien. Hier, ironies genoeg, speel 'n bok en 'n kledingstuk 'n rol in Tamar se misleiding van Juda. Tamar se strategie om haar reg op 'n man te verkry, was nie prysenswaardig nie. Sy het die rol van 'n gewone prostituut gespeel (Heb. zona). Juda se Kanaänitiese vriend het haar later as 'n "tempelprostituut" beskryf (v. 21, Heb. qedesa, lett. "heilige vrou", d.w.s. 'n vrou wat in die aanbidding van heidense godsdiens gebruik word), maar hy het dit waarskynlik gesê om haar sosiale status in die oë van die ander mans met wie hy gepraat het, te verhoog.

Alhoewel die antieke Nabye-Oosterse samelewing egbreuk veroordeel het, het dit prostitusie toegelaat.

"Die invloed van die Hetitiese wetgewing kan weerspieël word in Tamar se optrede, want dit het bevind dat, wanneer geen swaer bestaan het om die leviraatsplig na te kom nie, die skoonvader verantwoordelik was."

Deur 'n sluier te dra, het Tamar haar identiteit vir Juda weggesteek, maar terselfdertyd haarself as 'n verloofde (aan Sela) voorgehou, aangesien verloofde vroue sluiers gedra het (vgl. 24:65; 29:21-25). Die feit dat sy egter probeer het om saad deur Juda te verkry, toon ten minste haar wettige begeerte na kinders. Dit kan ook haar begeerte openbaar om die Abrahamitiese beloftes aan te gaan – deur kinders vir Juda en sy seuns te baar. Jakob se familie het weer misleiding ervaar.

"Tamar kwalifiseer as 'n heldin in die storie, want sy het alles gewaag vir haar reg om die moeder in die familie van Juda te wees en die familie te beskerm."

"Alhoewel Tamar se optrede in hierdie verband vir ons vreemd mag lyk, is daar bewyse dat onder antieke Assiriese en Hetitiese volke, deel van die gebruik was dat die leviraatsverantwoordelikheid kon oorgaan na die vader van die weduwee se man as daar geen broers was om dit na te kom nie. Dus het Tamar slegs probeer om dit te verkry waarop sy 'n wettige reg gehad het."

Moses het Tamar se motivering nie verduidelik nie. Of sy nou die beloftes aan die patriarge verstaan en geglo het rakende hul heilige roeping, sy het wel 'n voorouer van die Messias geword (Rut 4:18-22; Matt. 1:3, 16).

"Net soos in hoofstuk 20 waar die saad van Abraham beskerm is deur die 'regverdige' (saddiq, 20:4; NIV, 'onskuldige') Abimelek (vgl. ook 26:9-11), is dit die vrou Tamar, nie Juda die patriarg nie, wat uiteindelik verantwoordelik is vir die oorlewing van die afstammeling van die huis van Juda."

Génesis 38:20-23 - En Juda het die boklam gestuur deur middel van sy vriend, die Adullamiet, om die pand uit die hand van die vrou te gaan haal. Maar hy het haar nie gevind nie. Toe vra hy die mense van haar woonplek: Waar is daardie hoer wat in Enaim by die pad was? En hulle antwoord: Hier was geen hoer nie. Daarop gaan hy na Juda terug met die berig: Ek het haar nie gevind nie. En die mense van die plek het ook gesê: Hier was geen hoer nie. Toe sê Juda: Laat sy dit hou, dat ons nie 'n bespotting word nie. Kyk, ek het hierdie boklam gestuur, maar jy het haar nie gevind nie.

Juda se pogings om Tamar te vind en haar te betaal, was tevergeefs.

"In die antieke Ooste was dit op baie plekke gebruikelik vir getroude vroue om hulself aan vreemdelinge te gee weens 'n eed. Sulke offers van kuisheid in diens van die godin van liefde, Astarte, was natuurlik anders as gewone prostitusie, al was hulle afstootlik vir Israel. Hulle was streng deur die wet verbied, en die wysheidsleraars het dringend gewaarsku teen hierdie immorele gebruik, wat blykbaar soms selfs in Israel in die mode was (Deut. 23:17; Num. 30:6; Hos. 4:33 e.v.; Spr. 7:1-27 ...)"

Dit lyk asof Tamar haarself voorgedoen het asof sy hierdie "praktyk van "heilige" prostitusie volg, aangesien Juda na haar verwys het as "die tempelprostituut" (v. 21).

Génesis 38:24-26 - Ná omtrent drie maande het hulle Juda laat weet en gesê: Tamar, jou skoondogter, het gehoereer, en sy is ook swanger deur hoerery! En Juda sê: Bring haar uit, dat sy verbrand kan word. Terwyl sy uitgebring word, laat sy haar skoonvader dit weet: By die man aan wie hierdie dinge behoort, is ek swanger. En sy het gesê: Kyk tog mooi aan wie hierdie seëlring en bandjies en staf behoort. En Juda het dit herken en gesê: Sy het reg teenoor my, want ek het haar mos nie aan my seun Sela gegee nie. En hy het haar verder nie meer beken nie.

Juda se aanvanklike reaksie op sy ontdekking van Tamar se swangerskap was: "Bring haar uit en laat haar verbrand!" (v. 24).

"Let wel, dit is algemeen vir mense om streng te wees teen daardie einste sondes in ander waarin hulle hulself toelaat; en so, deur ander te oordeel, veroordeel hulle hulself, Rom. ii. 1; xiv. 22."

Toe Juda in die openbaar geïdentifiseer is as verantwoordelik vir Tamar se swangerskap, blyk sy reaksie opregte berou te gewees het (v. 26). Hy het sy oortreding bely en berou getoon deur op te hou met verdere seksuele omgang met Tamar, sy skoondogter. Dit is klaarblyklik omdat sy berou opreg was dat Jakob hom nie uitgesluit het van die ontvangs van 'n spesiale seën nie, soos hy later Ruben, Simeon en Levi sou uitsluit. Omdat Juda homself verneder het, het God hom verhef om die hoof van die huis van Israel te wees. En God het die kinders geseën wat hy verwek het – al was hulle 'n gevolg van sy sonde. Vergelyk God se seën van Salomo ten spyte van die feit dat hy die vrug was van die onwettige verbintenis van Dawid en Batseba.

"Die toneel merk die begin van Juda se transformasie wanneer hy van Tamar verklaar: 'Sy is regverdig, nie ek nie' (lett., 38:26)."

"... in sy biografiese sketse, is karakterverandering waaroor Genesis gaan: Abram word Abraham; Jakob word Israel. Veral in Jakob se familie sien ons voorbeelde van karakterverandering: Ruben, die oortreder van sy vader se byvrou, toon later groot besorgdheid oor beide Josef en sy vader, terwyl die opstandige, verwaande Josef die wyse staatsman word wat sy broers vergewe. Dus speel hierdie hoofstuk 'n uiters belangrike rol in die verduideliking van die verloop van die daaropvolgende verhaal; daarsonder sou ons die ontwikkeling daarvan onverklaarbaar vind."

Génesis 38:27-30 - En toe sy sou baar, was daar 'n tweeling in haar skoot. En terwyl sy baar, het een die hand uitgesteek; en die vroedvrou het dit gegryp en 'n rooi draad om sy hand gebind en gesê: Hierdie een is eerste gebore. Maar toe hy sy hand teruggetrek het, word sy broer gebore! En sy sê: Hoe kragtig het jy deurbreek! En hulle het hom Peres genoem. En daarna is sy broer gebore aan wie se hand die rooi draad was. En hulle het hom Serag genoem.

Tamar het vir Juda tweelingseuns gebaar. "Peres" (wat "'n Deurbraak" of "Een Wat Deurbreek" beteken) was die eersgeborene (vv. 27-30). Hy het die voorouer van Dawid en die Messias geword (Rut 4:18-22; Matt. 1:3, 16). Moses het moontlik die ongewone omstandighede rondom die geboorte van hierdie tweeling ingesluit om God se keuse van die seun te beklemtoon deur wie die lyn van seën sou afstam - weer eens (vgl. God se keuse van Isak bo Ismael, Jakob bo Esau en Juda bo Ruben).

"Hy [Juda] en sy broers het hul jonger broer na Egipte verkoop, omdat hulle gedink het dat hulle God se ontwerp kon dwarsboom dat die ouer broers die jonger Josef sou dien. Tog, in Juda se eie familie, ten spyte van sy pogings om Tamar se huwelik te belemmer, het God se wil uitgewerk in 'n aangrypende bevestiging van die beginsel dat die ouer die jonger sou dien."

'n Skarlakenrooi draad het die tweede geborene, "Serag" ("Daeraad," d.w.s. "Rooi" of "Skarlakenrooi," v. 28), gemerk. Dit het nie die messiaanse lyn aangedui nie. Daardie lyn het deur die ander seun, Peres, gekom (vgl. Miga 2:13). Die draad is waarskynlik net 'n detail van die storie wat die gegewe name verduidelik.

"'n Sleutel tot hierdie verhaal is die merkwaardige ooreenkoms tussen die geboortes van Peres en Serag en van Jakob en Esau. Beide geboortes behels tweelinge; in beide stoot die jonger voor die ouer een uit en verplaas hom; en in beide word die een wat natuurlik verwag word om die eersgeboortereg te kry, maar dit verloor, met rooi geassosieer: rooi bredie in die geval van Esau en 'n rooi toutjie in die geval van Serag."

Die enigste moeders in die Bybel wat tweelinge gebaar het, was Rebekka en Tamar.

"Soos die Jakob-verhaal begin het met 'n verslag van die stryd van die tweeling Jakob en Esau (25:22), so word die slot van die Jakob-verhaal nou gekenmerk deur 'n soortgelyke stryd van tweelinge. In beide gevalle het die stryd gelei tot 'n omkering van die reg van die eersgeborene en die reg van die seën. Die bondigheid en soberheid waarmee die verhaal vertel word, laat die indruk dat die betekenis van die gedeelte vir die leser vanselfsprekend is. Inderdaad, aangesien dit volg op 'n lang reeks omkerings waarin die jonger die oorhand oor die ouer kry, is die betekenis daarvan deursigtig."

Juda se hedonistiese eiewilligheid, in hierdie hoofstuk, kontrasteer met Josef se selfbeheersing in seksuele versoeking in die volgende. Hier gryp die promiskue Juda Tamar se verleidelike aanbod aan en vergroot sy gesin. Later weerstaan die kuis Josef Potifar se vrou se verleidelike aanbod en beëindig sy loopbaan (tydelik) in die tronk. Hierdie hoofstuk bied ook 'n verduideliking van die oorsprong van die stam van Juda, help die leser om die Kanaänitiese bedreiging vir Israel se suiwerheid te waardeer, en help ons om Jakob se latere bereidwilligheid om Kanaän te verlaat om by Josef in Egipte aan te sluit, te waardeer.

'n Belangrike les uit hierdie hoofstuk is dat God diegene tereg wys wat Sy plan verontagsaam en lewens van selfbevrediging nastreef, dikwels deur middel van talioniese geregtigheid (d.w.s. straf presies dieselfde as die misdaad) in Sy dissipline.

4. Josef in Potifar se huis hoofstuk 39

Josef het God se seën ervaar terwyl hy getrou in Potifar se huis gedien het (vgl. 37:36). Sy meester se vrou het hom herhaaldelik verlei, maar hy het haar aanbiedinge geweier omdat hy nie Potifar se vertroue wou verraaï en teen God wou sondig nie. Josef het steeds God se oorvloedige seën geniet selfs nadat hy weens 'n valse aanklag gevange geneem is.

"Elke toneel in die verslag van Josef se lewe openbaar 'n kenmerkende karaktertrek wat deur middel van 'n krisis ontlok word."

"Retories verdubbel en koppel die Josef-narratief dikwels gebeurtenisse, veral die dubbele drome van Josef (hoofstuk 37), die duo van die bakker en skinker (hoofstuk 40), en die twee drome van Farao (hoofstuk 41). Na die Juda-Tamar-insident verskaf hoofstuk 39 die tweede verhaal van 'n patriarg se versoeking deur 'n getroude vrou."

Beide van die verleidsters was nie-Israeliete.

Génesis 39:1-6 - En Josef is afgebring na Egipte; en Pótifar, 'n hofdienaar van Farao, die owerste van die lyfwag, 'n Egiptiese man, het hom gekoop uit die hand van die Ismaeliete wat hom daarheen afgebring het. En die HERE was met Josef, sodat hy 'n voorspoedige man was; en hy het in die huis van sy heer, die Egiptenaar, gebly. En toe sy heer sien dat die HERE met hom was, en dat die HERE alles wat hy doen, in sy hand voorspoedig maak, het Josef guns in sy oë gevind en hom gedien; en hy het hom aangestel oor sy huis, en alles wat in sy besit was, aan hom oorgegee. En vandat hy hom aangestel het oor sy huis en oor alles wat in sy besit was, het die HERE die huis van die Egiptenaar geseën ter wille van Josef; ja, die seën van die HERE was by alles wat syne was, in die huis en op die veld. En hy het alles wat syne was, aan Josef oorgelaat, sodat hy met sy hulp van niks kennis geneem het nie as net van die brood wat hy geëet het. En Josef was skoon van gestalte en mooi van aansien.

Die klousule "die HERE was met" Josef kom vier keer in hierdie hoofstuk voor (vv. 2, 3, 21 en 23), en verduidelik die rede vir sy sukses. Die goddelike naam "HERE", Jahweh, verskyn sewe keer in hierdie hoofstuk (vv. 2, 3 [twee keer], 5 [twee keer], 21 en 23), maar slegs een ander keer in die Jakob-toledot (37:2—50:26): in 49:18. God het voorheen belowe om met Isak en Jakob te wees (26:3, 24, 28; 28:15, 20; 31:3). "Jahweh" is die naam vir God wat in hierdie verhaal gebruik word. Die verbondsgewende God van die aartsvaders was met hierdie seun van Jakob ver van die huis af.

"Josef is verkoop aan 'n beampte van Farao, met wie hy kennis kon maak met openbare persone en openbare sake, en so geskik kon wees vir die posisie waarvoor hy bestem is. Wat God mense bedoel het, sal Hy sekerlik, op die een of ander manier, daarvoor kwalifiseer."

Josef was getrou in die minste, en daarom het die HERE hom oor baie aangestel ("hy [Potifar] het hom [Josef] as opsigter in sy huis en oor alles wat hy besit het," v. 5; vgl. Matt. 25:14-30; Luk. 16:10; 19:11-27) aangestel). Let daarop dat God vir Potifar geseën het "ter wille van Josef" (v. 5; vgl. 12:3a). Josef het 'n mooi liggaam en 'n aantreklike gesig gehad (v. 6), gelaatstrekke wat hy blykbaar van sy moeder Ragel geërf het (vgl. 29:17).

"Die hele reeks van 39:2-6 is 'n besonder gepaste en duidelike voorbeeld van die betekenis van seën in die Ou Testament. Bystand en seën hoort bymekaar, alhoewel hulle verskillend is. Seën omvat beide mense en die res van die skepping. Die verteller veronderstel eenvoudig dat die seën kan oorvloei van die een wat Jahwe bystaan na 'n vreemde volk en aanhangers van 'n vreemde godsdienst juis as gevolg van die een wat Jahwe bystaan. Die krag inherent aan die seën is uitgebreid."

Génesis 39:7-18 - Ná hierdie dinge het die vrou van sy heer haar oë na Josef opgeslaan en gesê: Kom hou gemeenskap met my. Maar hy het geweier en aan die vrou van sy heer gesê: Kyk, deur my is dit dat my heer geen kennis neem van wat in die huis is nie; en alles wat syne is, het hy aan my oorgegee. Hy is in hierdie huis nie groter as ek nie en het my niks onthou nie behalwe u, omdat u sy vrou is; hoe kan ek dan hierdie groot kwaad doen en sondig teen God? En nadat sy met Josef dag ná dag gespreek het, en hy na haar nie wou luister om by haar te lê om met haar gemeenskap te hou nie, kom hy eendag in die huis om sy werk te doen terwyl niemand van die huisgenote binne was nie. Toe gryp sy hom aan sy kleed en sê: Kom hou gemeenskap met my. Maar hy het sy kleed in haar hand laat agterbly en gevlug en na buite geloop. Toe sy dan sien dat hy sy kleed in haar hand laat bly en buitentoe gevlug het, roep sy na haar huisgenote en sê aan hulle: Kyk, hy het vir ons 'n Hebreeuse man hier gebring om met ons gek te skeer; hy het na my gekom om met my gemeenskap te hê, en ek het hard geskreeu; en toe hy hoor dat ek my stem verhef en skreeu, het hy sy kleed by my laat agterbly en gevlug en na buite geloop. En sy het sy kleed by haar neergelê totdat sy heer tuisgekom het. En sy het hom met dieselfde woorde aangespreek en gesê: Die Hebreeuse kneg wat jy vir ons hier gebring het, het na my gekom om met my gek te skeer; en toe ek my stem verhef en skreeu, het hy sy kleed by my laat agterbly en na buite gevlug.

Josef was klaarblyklik in sy middel-twintigs op hierdie tydstop. Hy was in 'n "geen wen"-posisie met Potifar se vrou. As 'n slaaf moes hy haar gehoorsaam. Maar as 'n betroubare en morele dienaar van Potifar moes hy haar weier. Die tipiese manlike kleredrag in patriargale tye het bestaan uit kortbroeke tot op die middel van die kuit en 'n tuniek wat soos 'n lang T-hemp gelyk het (vgl. 3:21; 37:3).

Die sonde van Potifar se vrou (v. 7), soos die sonde van Juda (39:15), het in haar oog begin.

"Ons het 'n groot behoefte om 'n verbond met ons oë te sluit (Job xxxi. 1), sodat die oog nie die hart besmet nie."

Josef het gehoorsaamheid aan God as sy primêre verantwoordelikheid beskou (v. 9), en daarom het hy gekies wat hy gedoen het (vgl. Ps. 51:4). Let daarop dat Potifar se vrou se uitnodiging was dat Josef "langs" (Heb. 'esel) haar moes lê (v. 10; vgl. verse 15, 16, 18; 41:3), nie om "by" haar te lê nie, die meer algemene frase wat seksuele omgang beskryf (vgl. 34:7; 39:14). Sy het klaarblyklik sy fisiese vertrouwdheid genooi, wat sy gehoop het tot omgang sou lei. Josef, wat besef het waarheen hierdie eerste stap kon lei, het wyslik 'n grens vir homself gestel en geweier om selfs alleen met haar te wees (v. 10).

"Die kledingstuk wat Josef in die vrou se hande moes los, was eintlik die onderkleed, 'n lang hemp wat om die heupe vasgemaak was. Dit was nie die jasagtige [sic] mantel nie, wat mans nie gewoon was om binnenshuis te dra nie. Dit beteken dat Josef heeltemal ontklee gevlug het, met eens skandelik en eervol."

"Dit is beter om 'n goeie jas te verloor as 'n goeie gewete."

"Hierdie verhaal oor Josef keer 'n bekende plot in die patriargale vertellings om. Waar dit voorheen die pragtige vrou van die patriarg was wat deur die vreemde heerser gesoek is, was dit nou Josef, die aantreklike patriarg self wat deur die vrou van die vreemde heerser gesoek is. Terwyl dit in die vroeëre vertellings óf die Here (12:17; 20:3) óf die morele suiwerheid van die vreemde heerser (26:10) was wat die vrou eerder as die patriarg gered het, was dit hier Josef se eie morele moed wat die dag gered het. Terwyl die fokus van die skrywer in die voorafgaande vertellings op God se getrouheid in die nakoming van sy verbondsbeloftes was, word sy aandag in die verhaal van Josef op die menslike reaksie gevestig."

"Die Josef-verhale is dus bedoel om balans te gee aan die verhale van Abraham, Isak en Jakob. Saam toon die twee afdelings beide God se getrouheid ten spyte van menslike mislukking sowel as die noodsaaklikheid van 'n gehoorsame en getroue reaksie."

Sukses in versoeking hang meer van karakter as van omstandighede af. Karakter berus op toewyding aan die wil van God. Ons kan Josef se karakter sien in sy lojaliteit teenoor Potifar met betrekking tot wat

sy meester aan sy sorg toevertrou het (v. 9). Ons sien dit ook in sy verantwoordelikheid teenoor God vir wat aan iemand anders behoort het (v. 9). Dit is verder duidelik in sy verantwoordelikheid teenoor God met betrekking tot sy spesiale persoonlike roeping (37:5-9; 45:5-9). Daarbenewens sien ons dit in sy verantwoordelikheid teenoor God rakende sy heilige roeping as 'n lid van die huis van Israel.

"Dit word te min waargeneem, en veral deur jong mans wat die meeste nodig het om dit waar te neem, dat dit in sulke versoekings nie net die sensuele is waarteen bewaak moet word nie, maar ook twee veel dieperliggende neigings – die hunkering na liefdevolle erkenning, en die begeerte om op die vroulike liefde vir bewondering en toewyding te reageer. 'n Groot deel van ellende is te wyte aan 'n soort onbeheerste en verkeerde ridderlikheid."

"Maar hou in gedagte dat daar geen sonde in die aas is [wat versoek] nie. Die sonde is in die byt [wat smaak]."

Dit sê nie dat Potifar se vrou nie gesondig het toe sy Josef versoek het nie – sy het – maar dat Josef slegs sou gesondig het as hy aan die versoeking toegegee het.

"Die hemel het geen woede soos liefde wat in haat verander nie, en ook geen hel 'n woede soos 'n veragde vrou nie."

Génesis 39:19-23 - Toe sy heer die woorde hoor waarmee sy vrou hom aanspreek: So en so het jou kneg aan my gedoen – het hy baie kwaad geword; en die heer van Josef het hom laat vang en hom in die gevangenis gesit op die plek waar die gevangenes van die koning opgesluit was; en hy was daar in die gevangenis. Maar die HERE was met Josef, en Hy het goedertierenheid aan hom bewys en hom guns verleen in die oë van die owerste van die gevangenis. En die owerste van die gevangenis het almal wat in die gevangenis opgesluit was, aan Josef toevertrou; en alles wat daar te doen was, het hy gedoen. Die owerste van die gevangenis het glad nie na iets omgekyk wat aan hom toevertrou was nie, omdat die HERE met hom was; en wat hy doen, het die HERE voorspoedig laat wees.

Josef se straf was lig in die lig van die aanklag teen hom. Josef se integriteit het klaarblyklik sy meester beïndruk, maar Potifar self het moontlik ook vrae gehad oor sy vrou se kuisheid (vgl. Ps. 105:18). Nietemin lyk dit asof hy sy vrou se storie geglo het (v. 19).⁴ Josef se slawerny in Potifar se huis is 'n voorbode van Israel se Egiptiese slawerny.

Omdat God steeds "met" Josef was (vv. 21, 23), en omdat sy karakter nie verander het nie, het Josef dieselfde soort guns van die tronkbewaarder ervaar as wat hy van Potifar ontvang het. Die HERE het

Josef geëer ("alles wat hy gedoen het, het voorspoedig gemaak," v. 23) as iemand wat Hom geëer het (1 Sam. 2:30). Dit is makliker om van God se wil af te wyk wanneer ons alleen is, en wanneer daar nie veel hoop vir die onmiddellike toekoms is nie.

"Jukke wat in die jeug gedra word, het ten minste drie gevolge; hulle bewys persoonlike integriteit, hulle bevorder geestelike volwassenheid, en hulle berei voor vir voller geleenthede. In die natuur en in die menslike lewe is die beste dinge nie die maklikste nie, maar die moeilikste om te verkry."

"Hoe edel het Josef homself gedra te midde van al hierdie beproewinge en ontberinge! Hy kon dalk in die moeilikheid beland het en verbitterd geraak het; maar in plaas daarvan was sy gees onoorwinlik weens sy vertroue in God. Hy het standvastig geweier om ontrou aan sy God te wees, wat ook al die gevolge mag wees. In plig was hy lojaal, in versoeking was hy sterk, en in die tronk was hy getrou. Wanneer hierdie gees ons lewe aandryf, word moeilikhede middele van genade en trappe na hoër dinge. Aan die ander kant, as moeilikhede in 'n knorrige, murmurerende, klaende, mismooedige gees gevind word, verloor ons nie net die seëninge wat andersins daardeur sou kom nie, maar ons geestelike lewe ly onnoemlike skade, en ons word verswak vir die volgende versoeking wanneer dit ook al kom. Daar is skaars enigiets in die Christelike lewe wat meer deeglik openbaar wat ons Christendom werd is as die manier waarop ons moeilikhede oorkom deur die gebruik van die genade van God."

Hierdie hoofstuk openbaar dat toewyding aan God se roeping Sy dienaars in staat stel om versoeking te weerstaan. Ek neem aan, saam met baie ander interpreteerders van hierdie hoofstuk, dat Josef sy drome (37:5-11) onthou het en geglo het dat God 'n toekoms vir hom gehad het.

5. Die gevangenes se drome en Josef se interpretasies hoofstuk 40

Toe Farao se skinker en bakker ontstellende drome in die tronk gehad het, het Josef die betekenis daarvan akkuraat voorspel – die skinker se herstel en die bakker se teregstelling – maar Josef het in die tronk gebly omdat die skinker hom vergeet het.

Génesis 40:1-4 - Ná hierdie dinge het die skinker van die koning van Egipte en die bakker hulle misgaan jeens hulle heer, die koning van Egipte, sodat Farao baie kwaad geword het vir sy twee hofdienaars, die voorman van die skinkers en die voorman van die bakkers. En hy het hulle in bewaring gegee in die huis van die owerste van die lyfwag, in die gevangenis, die plek waar Josef gevange was. En die owerste van die lyfwag het Josef by hulle aangestel om hulle te bedien. En hulle was 'n tyd lank in bewaring.

"Die skinker" en "die bakker" was verantwoordelik vir Farao se drank en kos. Nehemia het baie later 'n soortgelyke posisie as hierdie skinker in die Persiese hof beklee (vgl. Neh. 1:11—2:8). Die skinker was die heerser se "regterhand". Dit lyk waarskynlik dat albei Farao se dienaars in die tronk was omdat iemand probeer het om Farao te vergiftig, of so het dit gelyk, en Farao kon nie bepaal wie van die twee mans verantwoordelik was nie. Hul oortredings het moontlik niks meer behels as die terloopse vlieg wat in sy beker of 'n bietjie sand in sy brood beland nie.

"Wanneer daar gesê word dat hulle hul heer 'aanstoot gegee het' [v. 1], impliseer die werkwoord hate'u werklike skuld aan die kant van elkeen, want letterlik beteken dit 'hulle het gesondig'."

Die plek van opsluiting was 'n staatsgevangenis: 'n ronde, ommuurde gebou wat waarskynlik aan Potifar se huis geheg was, soos gebruikelik in Egipte was (vv. 3, 7). Hierdie gevangenes sou baie harder behandel gewees het as hul oortredings dit geregverdig het. Die "bewaarder van die tronk" (39:21-23) was klaarblyklik in beheer van die tronk. Potifar was "die hoof van die lyfwag" (v. 3; 39:1). Die bewaarder het Josef die taak gegee om na Farao se twee belangrike gevangenes om te sien (v. 4). Dit is duidelik dat die bewaarder Josef vertrou het en hom 'n mate van verantwoordelikheid gegee het vir hierdie beskuldigde dienaars van Farao – soos sommige gevangenes nou sekere voorregte en verantwoordelikhede het vir ander gevangenes in hul fasiliteite.

"Opregte lojaliteit teenoor God sal homself altyd uitdruk in absolute getrouheid in alledaagse plig."

Génesis 40:5-8 - En hulle het altwee 'n droom gehad, elkeen sy droom, in dieselfde nag, elkeen 'n droom met besondere betekenis, die skinker en die bakker van die koning van Egipte, wat in die gevangenis gevange gesit het. En Josef het die volgende môre by hulle gekom en gesien dat hulle ontstemd was. Toe vra hy die hofdiensmaats van Farao wat by hom in bewaring was in die huis van sy heer, en sê: Waarom lyk julle aangesig vandag so droewig? En hulle antwoord hom: Ons het 'n droom gehad, en daar is niemand wat dit kan uitleg nie. En Josef vra hulle: Is uitlegging nie 'n saak van God nie? Vertel my tog.

Die Egiptenare en die Babiloniërs het drome as baie betekenisvolle voorspellings beskou.

"Daar was mense wat die tegniek van drome-interpretasie aangeleer het, en daar was 'n aansienlike hoeveelheid literatuur oor die onderwerp."

Die drome van die skinker en bakker was openbarings van God. Toe Josef besef dat God hom die vermoë gegee het om hierdie goddelike openbarings te interpreteer, het hy die twee gevangenes genooi om hul drome aan hom te vertel. Hy was egter versigtig om God die eer te gee vir sy interpretatiewe gawe (v. 8;

vgl. 41:16, 25, 28, 39). Daniël het ook hierdie vermoë gehad, en het God eweneens die krediet gegee (vgl. Dan. 2:28).

"Josef bedoel daarmee dat die interpretasie van drome nie 'n menslike kuns is nie, maar 'n charisma [gawe] wat God kan gee."

Génesis 40:9-15 - Toe vertel die voorman van die skinkers aan Josef sy droom en sê vir hom: In my droom was daar 'n wingerdstok voor my, en aan die wingerdstok was drie ranke; en skaars het hy gebot of sy bloeisel was uit, sy trosse het ryp druiwe geword. En die beker van Farao was in my hand. En ek het die druiwe geneem en dit in die beker van Farao uitgedruk en die beker in die hand van Farao gegee. Toe sê Josef vir hom: Dit is die uitlegging daarvan: die drie ranke is drie dae. Binne drie dae sal Farao jou hoof verhef – jou in jou rang herstel; en jy sal die beker van Farao in sy hand gee net soos vroeër toe jy sy skinker was. Hou my tog net in gedagte as dit met jou goed gaan, en bewys my tog 'n guns en maak melding van my by Farao en bring my uit hierdie huis uit; want ek is gesteel, ja gesteel, uit die land van die Hebreërs, en ek het hier ook niks gedoen dat hulle my in die gevangenis gesit het nie.

Die skinker en die bakker het hulle drome aan Josef vertel, en Josef het hulle die interpretasies gegee. Na drie dae sou Farao die skinker se kop "oplig" (v. 13) en hom in sy vorige posisie herstel.

"Hierdie uitdrukking gaan uiteindelik terug na 'n werklike gebruik in 'n gehoor: die petitionaris staan of kniel met geboë hoof terwyl die een op die troon hom onder die ken neem en sy kop oplig (vgl. II Konings 25:27; ens.)."

Josef het die skinker gevra om hom te onthou wanneer Farao hom in sy vorige posisie herstel het (vv. 14-15).

Génesis 40:16-19 - Toe die voorman van die bakkers sien dat hy 'n gunstige uitlegging gegee het, sê hy aan Josef: Ook in my droom – toe was daar drie mandjies met witbrood op my hoof, en in die boonste mandjie was allerhande eetware vir Farao deur bakkers klaargemaak, en die voëls het dit uit die mandjie bo-op my hoof weggepick. Toe antwoord Josef en sê: Dit is die uitlegging daarvan – die drie mandjies is drie dae. Binne drie dae sal Farao jou hoof bo-oor jou verhef – hy sal jou aan 'n paal ophang, en die voëls sal jou vlees van jou af wegpick.

Farao sou ook die bakker se kop "oplig" (v. 19), maar hy sou dit in 'n ander sin doen. Die bakker sou nie bloot tereggestel word nie, maar sy lyk sou dan aan 'n paal gespiets en in die openbaar ontbloot word. (Josefus het dit "kruisiging" genoem, aangesien spietsing 'n vroeë vorm van kruisiging was.) Die Egiptenare het dit gedoen om te verhoed dat 'n mens se gees in die hiernamaals rus.

"Die Egiptenare het nie die galg gebruik nie; hulle het die slagoffer onthoof en toe sy liggaam aan 'n paal ("boom") gespies."

Génesis 40:20-23 - En op die derde dag, die verjaarsdag van Farao, het hy 'n maaltyd vir al sy dienaars berei en die hoof van die voorman van die skinkers en die hoof van die voorman van die bakkers te midde van sy dienaars verhef – hy het die voorman van die skinkers herstel in sy skinkersamp, sodat hy die beker in die hand van Farao kon gee, maar die voorman van die bakkers het hy opgehang soos Josef dit aan hulle uitgelê het. En die voorman van die skinkers het nie aan Josef gedink nie, maar hom vergeet.

Dinge het presies uitgedraai soos Josef voorspel het, maar die skinker het Josef vergeet en hom nie aan Farao genoem nie. Hy moes dit doelbewus gedoen het, aangesien hy nouliks die man kon vergeet wat so 'n belangrike rol in sy lewe gespeel het.

Die betekenis van hierdie hoofstuk lê in Josef se Godgegewe vermoë om drome te interpreteer. Hierdie gawe, en Josef se gebruik daarvan by hierdie geleentheid, het die weg voorberei vir Farao se roeping vir Josef, twee jaar later, om sy twee drome te interpreteer en hom tot 'n hoë amp in die regering te verhef (hoofstuk 41).

"Beproevinge kan vanuit twee oogpunte beskou word, en dit sal die verskil maak aan ons geestelike lewe en vrede watter van hierdie twee standpunte ons inneem. Vanuit die menslike kant was Josef se lyding te wyte aan onreg van Potifar se kant en ondankbaarheid van die skinker se kant. Vanuit die Goddelike kant is hierdie jare toegelaat met die doel om Josef op te lei en voor te berei vir die groot werk wat voor hom gelê het. As ons slegs na die menslike kant van beproewing kyk, sal ons mismoedig raak, en kan dan geïrriteerd en kwaad wees, maar as ons daarna kyk vanuit die Goddelike kant, sal ons God in alles en alle dinge sien wat saamwerk vir ons beswil."

'n Belangrike les uit hierdie hoofstuk is dat diegene wat getrou die vermoëns wat God hulle gegee het, selfs in ontmoedigende omstandighede, onwrikbare geloof in God se beloftes aan hulle toon.

6. Farao se drome en Josef se interpretasies hoofstuk 41

Josef het Farao se twee drome duidelik en akkuraat geïnterpreteer. Dit het daartoe gelei dat God Josef in die regering verhef het en sy soewereine beheer oor die ekonomiese lewe in Egipte gedemonstreer het, terwyl hy voorberei het om Israel en Egipte deur die komende hongersnood te bewaar.

Génesis 41:1-8 - Ná verloop van twee volle jare het Farao gedroom dat hy by die Nyl staan; en kyk, daar kom sewe koeie uit die Nyl uit op wat mooi van aansien en vet van vleis was, en hulle het gaan wei in die rietgras. En kyk, ná hulle kom daar nog sewe koeie uit die Nyl uit op wat lelik van aansien en maer van vleis was, en hulle het by die ander koeie op die wal van die Nyl gaan staan. En die koeie wat lelik van aansien en maer van vleis was, het die sewe koeie wat mooi van aansien en vet was, opgeëet. Toe het Farao wakker geword. En hy het weer aan die slaap geraak en nog 'n keer gedroom; en kyk, sewe vet en mooi are skiet op aan een steel; en ná hulle spuit daar sewe are uit wat maer en deur die oostewind verskroei was; en die maer are het die sewe vet en vol are verslind. Toe het Farao wakker geword en kyk, dit was 'n droom! Dié môre was sy gees onrustig, en hy het al die towenaars en al die wyse manne van Egipte laat roep; en Farao het aan hulle sy droom vertel, maar niemand kon dit aan Farao uitleë nie.

Hierdie verse teken die twee drome op wat Farao gehad het twee jaar na die twee drome wat sy skinker en bakker gehad het.

Die "waarsêerpriesters" (v. 8) was "manne van die priesterlike kaste, wat hulle besig gehou het met die heilige kunste en wetenskappe van die Egiptenare, die hiërogliewe geskrifte, astrologie, die interpretasie van drome, die voorspelling van gebeure, magie en beswering, en wat beskou is as die besitters van geheime kunste (sien Eks. vii. 11) en die wyse manne van die nasie."

Waarsêery probeer die toekoms verstaan, en magie probeer dit beheer. God het die Egiptiese waarsêers verhoed om die betekenis van Farao se drome te verstaan, al het die leidraad tot hul interpretasie in die godsdienstige simbole van Egipte gelê.

"Want die koei was die simbool van Isis, die godin van die allesonderhoudende aarde, en in die hiërogliewe verteenwoordig dit die aarde, landbou en voedsel; en die Nyl, deur sy oorstroming, was die bron van vrugbaarheid van die land."

Hierdie simbole het egter verskeie betekenisse vir die Egiptenare gehad, wat waarskynlik die moeilikheid van interpretasie verklaar.

Génesis 41:9-13 - Toe het die voorman van die skinkers met Farao gespreek en gesê: Ek moet vandag my sondes in gedagtenis bring. Farao was baie kwaad vir sy dienaars en het my in bewaring gegee in die huis van die owerste van die lyfwag, my en die voorman van die bakkers. En ons het in dieselfde nag 'n droom gehad, ek en hy; ons het gedroom, elkeen 'n droom met besondere betekenis. En daar was by ons 'n Hebreeuse jongman, 'n kneg van die owerste van die lyfwag - aan hom het ons dit vertel, en hy het ons drome vir ons uitgelê; aan elkeen het hy die uitlegging volgens sy droom gegee. En soos hy ons dit uitgelê het, so het dit gebeur - my het hy in my rang herstel, maar hom opgehang.

Uiteindelik het Farao se hoofskinker die koning vertel van sy ervaring met 'n droom terwyl hy in die tronk was, en hoe Josef dit, en die bakker se droom, akkuraat geïnterpreteer het.

Génesis 41:14-24 - Toe laat Farao Josef roep, en hulle het hom gou uit die gevangenis uitgehaal, en hy het hom geskeer en ander klere aangetrek; en hy het by Farao gekom. Toe sê Farao vir Josef: Ek het 'n droom gehad, en daar is niemand wat dit kan uitleê nie; maar ek het van jou hoor verklaar dat jy 'n droom net hoef te hoor om dit uit te lê. En Josef het Farao geantwoord en gesê: Niks vir my nie! God sal Farao 'n gunstige antwoord gee. Toe sê Farao vir Josef: Kyk, ek het in my droom gestaan op die wal van die Nyl, en sewe koeie het uit die Nyl uit opgekom wat vet van vleis en mooi van uiterlik was, en hulle het gaan wei in die rietgras. En kyk, ná hulle kom daar nog sewe koeie op, skraal en baie lelik van uiterlik en maer van vleis; ek het soos hulle so lelik in die ganse Egipteland nie gesien nie. En die maer en lelike koeie het die sewe eerste vet koeie opgeëet: dié het in hulle maag ingegaan, maar 'n mens kon nie merk dat hulle in hul maag ingegaan het nie; want hulle aansien was lelik soos in die begin. Toe het ek wakker geword. Daarna het ek in my droom gesien, en kyk, sewe vol en mooi are skiet op aan een steel. En ná hulle spruit daar sewe are uit wat dor, maer en deur die oostewind verskroei was; en die sewe maer are het die sewe mooi are verslind. En ek het dit aan die towenaars meegedeel, maar niemand kon my inligting gee nie.

Farao het toe vir Josef geroep en sy drome aan hom vertel. Josef het God (Elohim) versigtig die eer gegee vir sy interpretatiewe gawe (v. 16).

"Wat Josef betref, was absolute waarheidsgetrouheid in die beskerming van God se eer veel belangriker as persoonlike voordeel."

"Soos Daniël voor Nebukadnesar, doen hy uitdruklik afstand van alle vermoë om die geheime raad van die hemel te ontvou, of om daardie wysheid uit te oefen waarvoor Farao hom blykbaar baie gewillig is om krediet te gee. Dieselfde nederigheid was in elke eeu 'n onderskeidende sieraad van al God se getroue dienaars."

Génesis 41:25-32 - Toe sê Josef vir Farao: Die droom van Farao is een en dieselfde. Wat God van plan is om te doen, het Hy aan Farao te kenne gegee. Die sewe mooi koeie is sewe jare; en die sewe mooi are is sewe jare; die droom is een en dieselfde. En die sewe maer en lelike koeie wat ná hulle opgekom het, is sewe jare; en die sewe maer, deur die oostewind verskroeide are sal sewe jare van hongersnood wees. Dit is die woord wat ek tot Farao gespreek het: wat God van plan is om te doen, het Hy Farao laat sien. Kyk, daar kom sewe jare van groot oorvloed in die hele Egipteland; maar daarna sal sewe jare van hongersnood aanbreek, en al die oorvloed sal in Egipteland vergeet word, en die hongersnood sal die land verteer. En van die oorvloed sal in die land niks gemerk word weens dié hongersnood wat daarna sal wees nie; want dit sal baie swaar wees. En wat dit betref dat die droom twee maal vir Farao herhaal is – dit is omdat die saak deur God vas besluit is en God dit gou sal doen.

Josef het toe Farao se drome vir hom uitgelê. Josef het ook God (Elohim) as soewerein oor Farao voorgestel – twee keer ("God het aan Farao vertel/gewys wat Hy van plan is om te doen," vv. 25, 28).

"Josef se lewe en sy denke is teosentries."

"Sewe jaar lange hongersnood was 'n bekende kenmerk van die lewe in die antieke Nabye Ooste."

Vers 32 is belangrik, want daaruit leer ons dat wanneer God iets herhaal, dit 'n aanduiding is dat Hy dit definitief van plan, of dat dit beslis waar is. Dit is belangrik om te onthou terwyl ons deur die Skrif lees en dinge vind wat herhaal word.

"... die skrywer het moeite gedoen om die hele verhaal in 'n reeks pare aan te bied, wat almal pas binne die begrip van die klem wat deur middel van die herhaling gegee word: 'Die saak is seker en vinnig' (v. 32). Die herhaling van die drome pas dus by hierdie patroon."

"Die bedoeling van profesieë aangaande toekomstige oordele, is om diegene wat daardeur bedreig word, aan te spoor om gepaste maatreëls te tref om dit af te weer."

"Die skrywer se klem op die 'goeie' en die 'kwaad' verteenwoordig Josef se wysheid en onderskeidingsvermoë as 'n vermoë om te onderskei tussen die 'goeie' (tob) en die 'kwaad' (ra'). So 'n prentjie dui daarop dat die skrywer in die verhaal van Josef terugkeer na een van die sentrale temas van die begin van die boek, die kennis van 'goed' (tob) en 'kwaad' (ra'). Terwyl Josef in staat is om te onderskei tussen 'goed en kwaad', is dit duidelik uit hierdie verhaal dat uiteindelik sulke kennis slegs van God kom (v. 39). Josef is die beliggaming van die ideaal dat ware wysheid, die vermoë om te onderskei tussen 'goed en kwaad', slegs van God kom. Dus word die les van die vroeë hoofstukke van Genesis kunstig in hierdie laaste hoofstukke herhaal."

"Josef het die oorwinnaars Moses en Daniël voorafgeskadu, die boekeindes van Israel se tydperk van ballingskap, wie se wysheid oor die heidene geseëvier het (vgl. 1 Kor 1:18—2:16)."

"Iemand het Gladstone eenkeer gevra wat die maatstaf van 'n groot staatsman is. Hy het gesê dit is die man wat die rigting ken wat God vir die volgende vyftig jaar gaan. Wel, hier in Genesis word Farao vertel wat vir die volgende veertien jaar gaan gebeur."

Génesis 41:33-37 - Laat Farao dan nou uitkyk na 'n verstandige en wyse man en hom aanstel oor Egipteland. Farao moet so maak en opsigters oor die land aanstel en in die sewe jare van oorvloed die vyfde deel hef van die opbrings van Egipteland. En hulle moet al die voedsel van hierdie goeie jare wat kom, versamel en onder leiding van Farao koring ophoop as voedsel in die stede en dit wegbêre. So sal dan die voedsel 'n voorraad wees vir die land vir die sewe jare van hongersnood wat in Egipteland sal kom, sodat die land nie deur die hongersnood te gronde gaan nie. En die woord was goed in die oë van Farao en van al sy dienaars.

Toe het Josef Farao aangeraai oor watter maatreëls getref moes word in die lig van die komende hongersnood.

Die Egiptenare het Farao as 'n goddelike manifestasie in menslike vorm beskou. Deur Josef se interpretasie van sy drome en sy raad te aanvaar, het Farao gekies om homself onder Josef se God te verneder. God het hierdie nederigheid beloon deur die land Egipte te bewaar tydens die komende hongersnood.

Génesis 41:38-44 - Daarop het Farao aan sy dienaars gesê: Kan ons wel iemand vind soos hierdie man in wie die Gees van God is? En Farao sê vir Josef: Aangesien God dit alles aan jou bekend gemaak het, is daar niemand verstandig en wys soos jy nie. Jy moet oor my huis wees, en na jou bevel moet my hele volk hulle skik; alleen deur die troon sal ek groter wees as jy. Verder het Farao vir

Josef gesê: Kyk, ek stel jou aan oor die hele Egipteland. Toe trek Farao sy seëlring van sy hand af en sit dit aan die hand van Josef; en hy het hom fyn linneklere laat aantrek en die goue ketting om sy hals gehang en hom laat ry op sy tweede rytuig; en hulle het voor hom uitgeroep: Pas op! So het hy hom dan oor die hele Egipteland aangestel. En Farao sê vir Josef: Ek is Farao, maar sonder jou mag niemand sy hand of voet in die hele Egipteland verroer nie.

Dat Farao Josef se interpretasie geglo het, homself verneder het en toe gekies het om 'n jong buitelandse gevangene tot so 'n verhewe posisie in sy regering te verhef, is werklik wonderbaarlike gebeurtenisse. Farao het Josef herken as iemand wat unieke bonatuurlike kragte gehad het (vgl. Dan. 5:14). Hy het waarskynlik nie die "goddelike gees" (v. 38) in Josef geïdentifiseer as die Heilige Gees, die derde persoon van die Drie-eenheid nie. Daar is geen bewyse dat Farao die God van Israel verstaan of daarin geglo het nie, wat nog te sê Sy drie-eenheid begryp het. Heel waarskynlik het hy gedink dat 'n onbekende godheid Homself deur Josef gemanifesteer het.

"Dit kan nouliks toevallig wees dat in die hele Genesis slegs Josef beskryf word as iemand wat vervul is met die Gees van God (41:38)."

Dit was nie onbekend in Egipte dat die Farao's individue sonder vorige sosiale status of politieke rang in gesagsposisies in die regering aangestel het nie. Maar hierdie Farao was blykbaar buitengewoon nederig, vrygewig en veilig.

"Die Hyksos-periode, waartydens Josef se verhaal ontvou, het rofweg die tweehonderd-jaar periode van 1750 tot 1550 v.C. omvat. Die Hyksos was Semitiese heersers wat Egipte verower het, die 15de dinastie gestig het, en daar word geglo dat hulle tot in die 17de dinastie regeer het. Dus was die Farao ten tyde van Josef Semities. Dit verklaar hoe 'n Semiet soos Josef tot die tweede hoogste posisie in Egipte, wat 'n Hamitiese bevolking gehad het, kon styg."

"Die koning sou te eniger tyd buitestaanders aanstel – en het dit ook gedoen. Trouens, die noemenswaardige loopbane, soos vir ons in grafinskripsies bewaar is, het deur alle departementele beperkings gebreek. Manne van nederige oorsprong kon boontoe styg sodra hul gawes erken is; en ons vind dat hulle geroep is tot 'n reeks poste wat vir ons heeltemal verskillende voorbereidende opleiding vereis het."

"Slegs 'n man soos Josef, geskool deur teëspoed en hartseer, kon so 'n skielike verheffing tegemoetgaan sonder trots en selfverheffing."

"Net soos Adam in die Skeppingsverhaal gesien word as afhanklik van God vir sy kennis van 'goed en kwaad', word Josef ook hier in dieselfde terme uitgebeeld. Net soos Adam God se 'plaasvervanger' gemaak word om oor die hele land te heers, word Josef hier uitgebeeld as die Farao se 'plaasvervanger' oor sy hele land (vv. 40-43). Soos Adam na God se beeld gemaak is om oor die hele land te heers, het die koning hier vir Josef sy 'seëlring' gegee en hom in koninklike klere geklee (v. 42). Die beeld van Josef lyk soos die psalmis se begrip van Genesis 1 wanneer hy, met betrekking tot daardie gedeelte, skryf: '[U het] hom met heerlikheid en eer gekroon. U het hom heerser gemaak oor die werke van u hande; U het alles onder sy voete gestel' (Ps 8:5-7)."

Génesis 41:45 - En Farao het Josef genoem Sáfenat-Panéag en aan hom Asenat, die dogter van Potiféra, die priester van On, as vrou gegee. En Josef het uitgetrek oor Egipteland.

Om Josef te naturaliseer en hom die nodige sosiale status te gee, het Farao hom 'n Egiptiese naam gegee: "Zafenath paneah" (vgl. Dan. 1:7), wat waarskynlik "Die God Spreek en Leef" beteken. Hy het hom ook 'n Egiptiese vrou van 'n gepaste vlak van die samelewing gegee. Haar naam, "Asenath," beteken "Behoort aan [die godin] Neith." Josef se skoonvader, "Potiphera," wie se naam beteken "Hy wat Ra (die songod) Gegee het," was klaarblyklik 'n hooggeplaaste priester in die beroemde Tempel van die Son in die stad On (Gr. Heliopolis) 10 myl noordoos van moderne Kaïro.

"Die hoëpriester in On het die verhewe titel 'Grootste van Sieners' beklee. Josef trou dus met die 'elite van Egiptiese adel'."

Josef se huwelik met 'n Egiptenaar blyk Farao se bevel te gewees het, en God het dit toegelaat en geseën. Die getroue patriarge Abraham en Isak het vermy om met Kanaäniete te trou weens God se vloek oor Kanaän (9:25), maar die huwelik met nie-Kanaänitiese nie-Jode was minder ernstig. Josef se vrou en skoonfamilie het hom nie van sy geloof in Jahweh of sy hoë agting vir God se beloftes aan sy voorvaders afgekeer nie (vgl. Moses, Hebr. 11:24-26).

"Alhoewel Josef met 'n heidense priester se dogter getrou het, het hy sy seuns opgelei om die lewende God te aanbid. Waarskynlik het Asenat ook 'n aanbiddin van die Here geword."

"Net soos God vir Adam 'n vrou in die tuin voorsien het en die mens al die land vir sy genot gegee het, so het die koning vir Josef 'n vrou gegee en hom oor die hele land aangestel (v. 45)."

Génesis 41:46-49 - En Josef was dertig jaar oud toe hy voor Farao, die koning van Egipte, gestaan het; en Josef het van Farao af weggegaan en die hele Egipteland deurgetrek. En die land het met handvolle opgelewer in die sewe jare van oorvloed. Toe het hy al die voedsel van die sewe jare versamel wat in

Egipteland gekom het, en voedsel in die stede weggesit – die voedsel van die land wat rondom elke stad was, het hy daarin weggesit. So het Josef dan 'n baie groot hoeveelheid koring opgehoop soos die sand van die see, totdat hulle opgehou het om te tel, want dit was ontelbaar.

Josef het sy roemryke loopbaan op die ouderdom van 30 begin. Interessant genoeg was Jesus "omtrent 30 jaar oud" toe Hy met sy openbare bediening begin het (Lukas 3:23). Dit is slegs een van vele ooreenkomste tussen Josef se lewe en Jesus se lewe. Vir sewe jaar, die jare van oorvloed, het Josef die oortollige voedsel gebêre ter voorbereiding vir die komende hongersnood. 'n Verwysing na die seën-aspek van die patriargale beloftes kom voor in die verwysing na die graan wat Josef gebêre het: "in groot oorvloed soos die sand van die see" (v. 49).

Génesis 41:50-52 - En vir Josef is twee seuns gebore – voordat die jaar van hongersnood gekom het – wat Asenat, die dogter van Potiféra, die priester van On, vir hom gebaar het. En Josef het die eersgeborene Manasse genoem; want, het hy gesê, God het my al my moeite laat vergeet en ook die hele huis van my vader. En die tweede het hy Efraim genoem; want, het hy gesê, God het my vrugbaar gemaak in die land van my ellende.

Gedurende die jare van oorvloed het Asenat vir Josef twee seuns gebaar. Die aantekening van die geboorte van Josef se seuns is natuurlik baie betekenisvol in die lig van God se voornemens rakende Abraham se afstammelinge. Hul name openbaar ook hul vader se geloof. Josef het God se goedheid teenoor hom erken in die benoeming van beide sy seuns: "God het my al my moeite laat vergeet" en "God het my vrugbaar gemaak." In beide name het Josef die naam Elohim gebruik, wat Sy krag beklemtoon. McGee het voorgestel dat ons hierdie seuns dus "Amnesia" en "Ambrosia" kan noem.

"As die naam van Josef se eerste seun (Manasse) fokus op 'n God wat bewaar, fokus die naam van Josef se tweede seun (Efraim) op 'n God wat seën."

Sommige lesers van Genesis het gewonder waarom Josef nie vir Jakob vinnig van sy welstand in kennis gestel het nie, aangesien hy moes besef het dat Jakob hom oor sy verdwyning sou bekommer het. Deur Manasse te noem, het Josef gesê dat God hom in staat gestel het om "al my probleme en die hele huis van my vader te vergeet" (v. 51). Miskien het Josef nie probeer om met Jakob in verbinding te tree nie, want hy het gedink sy vader het hom opgestel vir wat met hom by Dotan gebeur het. Dit lyk vir my baie onwaarskynlik, aangesien Jakob se hartseer oor Josef se skynbare dood eg lyk (37:34-35).

Miskien het Josef nie probeer om Jakob te kontak nie, want deur die merkwaardige gebeure waardeur God hom verhef het, het hy besef dat God die res van Sy beloftes in sy drome sou vervul. Hy het moontlik tot die gevolgtrekking gekom dat sy beste plan van aksie sou wees om God steeds die inisiatief

te laat neem, aangesien hy dit tot op daardie tydstip konsekwent in sy lewe gedoen het. Josef het klaarblyklik God begin vertrou in die plek van sy vader. In hierdie sin het hy sy vader se huishouding vergeet, asook nie net sy probleme daar nie (vgl. Matt. 10:37; Lukas 14:26). Dit is duidelik dat Josef nie letterlik sy vader vergeet het nie (vgl. 45:9-13).

"'Vergeet' beteken hier nie 'nie onthou nie' nie, maar eerder om iets nie meer te hê nie (vgl. Job 39:17; 11:16. Sien ook die Arabiese spreekwoord, 'Wie water uit die Nyl drink, vergeet sy vaderland as hy 'n vreemdeling is'). Die frase verwys dus meer na 'n objektiewe eksterne feit as na 'n subjektiewe, sielkundige proses."

'n Mens kan sê dat die lewe in Kanaän vir Josef 'n afgeslote hoofstuk van sy lewe was.

Génesis 41:53-57 - Toe het die sewe jare van oorvloed wat daar in Egipteland was, ten einde gekom, en die sewe jare van hongersnood het begin aankom soos Josef voorspel het. En daar was hongersnood in al die lande, maar in die hele Egipteland was daar brood. En toe die hele Egipteland honger gely en die volk na Farao geroep het om brood, sê Farao aan al die Egiptenaars: Gaan na Josef, doen wat hy julle sê. En die hongersnood was oor die hele oppervlakte van die aarde, en Josef het alles waarin iets was, oopgemaak en aan die Egiptenaars verkoop; en die hongersnood was swaar in Egipteland. En die hele wêreld het na Josef in Egipte gekom om koring te koop, want die hongersnood was swaar op die hele aarde.

Toe die jare van oorvloed geëindig het en die hongersnoodjare begin het, was daar oorgenoeg kos in Egipte danksy Josef se plan en God se voorsiening. "Die hele aarde" (v. 56) beteken waarskynlik die hele bekende aarde van daardie tyd. Mense van ver af het gekom om kos by die Egiptenare te koop. Dit is nog 'n aanduiding dat God "al die families van die aarde" (Gen. 12:3) deur Abraham se nageslag seën.

"Die beeld van Josef kyk dus terug na Adam; maar meer, dit kyk uit na een wat nog sou kom. Dit antisipeer die koms van die een uit die huis van Juda aan wie die koninkryk behoort (vgl. 49:10). Dus, in die finale vorm van die narratief, word die spanning tussen die huis van Josef en die huis van Juda, wat in baie van hierdie tekste lê, opgelos deur die lewe van Josef in 'n beeld te omskep van die een wat uit die huis van Juda sal regeer."

Let op 'n paar vergelykings tussen Josef en Daniël. Soos Josef, was Daniël 'n Hebreeuse slaaf wat voor 'n nie-Joodse koning ontbied is om 'n droom uit te lê. Soos Josef, het Daniël die koning se drome uitgelê wat die ander wyse manne in die koning se hof nie kon ontsyfer nie. Soos Josef, het Daniël bevordering van slaafstatus tot hoë regeringsamptenaar geniet as 'n beloning vir getroue diens.

"Josef was die eerste voorbeeld van die suksesvolle Joodse staatsman en sakeman. Van Babilon van die na-ballingskap eeue, deur die hele geskiedenis, was hulle legio."

Hierdie hoofstuk leer ons dat God die lotgevalle van nasies beheer om Sy verbondsvolk te beskerm en vir hulle te sorg.

7. Josef se broers se eerste reis na Egipte hoofstuk 42

In hierdie hoofstuk het Josef sy broers se skuldige gewetes wakker gemaak vir die dinge wat hulle aan hom en hulle vader gedoen het toe hy, nadat die broers na Egipte gekom het vir kos, hulle as spioene in die tronk gesit het. Deur Simeon gyselaar te hou terwyl hy die ander toegelaat het om Benjamin terug te bring, het Josef hulle gewetes nog meer geprikkel.

Josef het sy broers so behandel om uit te vind hoe hulle teenoor Jakob gevoel het, en veral sy jonger broer Benjamin, wat Josef se plek as Jakob se gunstelingseun ingeneem het. Hy het dit ook gedoen om te sien of hulle werklik berou gehad het oor hul sonde teen homself. Hy het blykbaar nie uit wraak opgetree nie, en hy was nie kwaadwillig nie. Josef wou bloot sy broers se harte ontdek.

"Josef se toetse van sy broers was belangrik in God se plan om sy seën deur die saad van Abraham te kanaliseer. God het beplan om die familie na Egipte te bring sodat dit kon groei tot 'n groot nasie [15:13]. Maar omdat die mense wat daardie nasie sou vorm, getrou moes wees, moes die broers getoets word voordat hulle in die seën kon deel. Josef se aansporing moes subtiel wees; die broers moes besef dat God teen hulle beweeg sodat hulle hul misdaad teen Josef sou erken en demonstreer dat hulle verander het. As hulle die toets gedruip het, kon God met Josef oor begin het, net soos Hy gesê het Hy sou met Moses in Eksodus 32:10, toe sy toorn teen Israel ontvlam het."

Génesis 42:1-5 - Toe Jakob merk dat daar koring in Egipte was, het Jakob aan sy seuns gesê: Wat kyk julle so na mekaar? En hy sê: Kyk, ek het gehoor dat daar koring in Egipte is; trek daarheen af, en koop vir ons daar koring, dat ons kan lewe en nie sterwe nie. Daarop het tien van Josef se broers afgetrek om koring uit Egipte te koop. Maar Benjamin, die broer van Josef, het Jakob nie saam met sy broers gestuur nie; want hy het gedink: Altemit kan 'n ongeluk hom oorkom. So het die seuns van Israel dan gekom om koring te koop onder diegene wat daar aangekom het; want daar was hongersnood in die land Kanaän.

Toe kos skaars geword het as gevolg van die hongersnood in Kanaän, het Jakob 10 van sy seuns na Egipte gestuur om daar kos te koop. Maar hy het Benjamin, sy gunsteling, by homself gehou.

"Ongetwyfeld was daar maar min verandering in al hierdie sake [van manne en donkies wat graan soek, v. 3] van daardie tyd tot nou, en die ooreenkoms is dikwels nog meer presies uit die feit dat wanneer die oeste van hierdie land [Kanaän] misluk deur droogte of ander oorsake, die mense steeds na Egipte afgaan om graan te koop, soos hulle in die tyd van die patriarg gedoen het. Dit het ook gereeld by my opgekom, wanneer ek 'n groot groep donkies verbygery het op pad om kos te koop, dat ons nie moet aanvaar dat slegs die elf donkies waarop die broers van Josef gery het, die hele karavaan uitgemaak het nie. Een man lei of dryf dikwels 'n halfdosyn; en boonop verstaan ek dat Jakob se seuns baie dienaars saam met hulle gehad het. Elf sakke graan, soos donkies sou dra, sou nie 'n huishouding soos syne vir 'n week onderhou nie."

Génesis 42:6-7 - En Josef was die maghebber oor die land, hy wat aan al die mense van die land koring verkoop het; daarom het die broers van Josef gekom en hulle voor hom met die aangesig na die aarde gebuig. Sodra Josef sy broers sien, het hy hulle herken maar hom vreemd teenoor hulle gehou en hulle hard aangespreek en vir hulle gesê: Waar kom julle vandaan? En hulle antwoord: Uit die land Kanaän om voedsel te koop.

Toe Jakob se seuns in Egipte aankom, moes hulle voor Josef verskyn, wat in beheer was van die verkoop van voedsel. Josef het sy broers herken, maar hulle het hom nie herken nie. Josef het homself aan hulle voorgedoen as iemand wat vyandiggesind teenoor hulle was.

"Die dubbele identifikasie van Josef as hassallit [administrateur, "heerser"] en hammasbir [uitdeler, "die een wat graan aan al die mense" verkoop het] herinner aan Josef se twee vroeëre drome, die een waarin die son, maan en elf sterre voor hom gebuig het (sy gesagsposisie), en die ander waarin die broers se gerwe voor sy gerf gebuig het (sy posisie as voorsiener)."

Een-en-twintig jaar nadat sy broers Josef as slaaf verkoop het, het hulle "voor hom neergebuig met hulle aangesigte na die aarde", in vervulling van sy jeugdige drome (v. 6; vgl. 37:7).

Sou dit nie meer liefdevol van Josef gewees het om homself onmiddellik aan sy broers te openbaar, sonder om hulle deur die pyn te laat gaan wat daarop gevolg het nie?

"Ware versoening vereis egter opregte bekering en nederige belydenis van sonde, en dit neem dikwels tyd vir 'n persoon om tot daardie punt te kom."

Josef was werklik meer liefdevol teenoor sy broers deur hulle te behandel soos hy gedoen het, as wat hy sou gewees het deur Homself onmiddellik aan hulle te openbaar – soos duidelik sal word. Verder was God aan die werk deur Josef om met hulle sondes te handel.

Ronald Hyman het Josef se vaardige gebruik van vrae ontleed om sy broers se houdings en bedoelings te ontbloot, sowel as die sleutelrol wat vrae in die hele Josef-narratief gespeel het. Daar is 30 tot 40 van hulle.

"Die tyd was toe Josef se broers manne van hoë aansien in die land Kanaän was [ten minste vanweë hul rykdom], terwyl Josef self 'n slaaf of 'n gevangene in die land Egipte was. Nou, deur 'n merkwaardige omgekeerde, was Josef die goewerneur oor die hele Egipteland, terwyl hulle voor hom verskyn het as nederige smekelinge, amper soos 'n aalmoes na daardie voedselvoorrade verlang het waarvoor hulle beide in staat en bereid was om die prys te betaal wat geëis is."

Mense wat hul broers in slawerny verkoop, is nie betroubaar nie. Daarom het Josef mag oor sy broers behou totdat hy hulle kon vertrou.

Die chiasiese struktuur van verse 8 tot 24 vestig die aandag op die broers se gevangenskap:

- A Josef het sy broers geken en onthou (8-9a).
- B Josef het hulle daarvan beskuldig dat hulle spioene was, maar hulle het hul situasie verduidelik (9b-13).
- C Josef het 'n toets opgestel waardeur hulle kon bewys dat hulle eerlike manne was (14-16).
- D Josef het hulle in die tronk gesit (17).
- C' Josef het 'n nuwe toets vir die broers opgestel om te bewys dat hulle eerlik was (18-20).
- B' Die broers het hul skuld teenoor hul broer bely, en Ruben het hulle van hul fout beskuldig (21-22).
- A' Josef het verstaan en geween (23-24).

Génesis 42:8-17 - En Josef het sy broers herken, maar hulle het hom nie herken nie. Toe dink Josef aan die drome wat hy aangaande hulle gedroom het; en hy sê vir hulle: Julle is spioene, julle het gekom om te kyk waar die land oop is. Maar hulle het hom geantwoord: Nee, my heer, maar u dienaars het gekom om voedsel te koop. Ons is almal seuns van een man, ons is eerlike mense; u dienaars is geen spioene nie. Toe sê hy vir hulle: Nee, maar julle het gekom om te kyk waar die land oop is. En hulle antwoord: U dienaars is twaalf in getal, ons is broers, seuns van een man in die land Kanaän; en kyk, die jongste is nou by ons vader, maar die een is daar nie meer nie. Toe sê Josef vir hulle: Dit is wat ek julle gesê het: Julle is spioene! Hieraan sal julle getoets word: so waar as Farao leef, julle sal hiervandaan nie trek tensy dat julle jongste broer hierheen kom nie. Stuur een van julle, dat hy julle broer gaan haal, maar julle moet in die gevangenis bly. So sal dan julle woorde getoets word, of die

waarheid by julle is of nie. So waar as Farao leef, julle is spioene! Daarop het hy hulle saam drie dae lank in bewaring laat hou.

Josef het sy drome onthou (v. 9), en die bewys van God se getrouheid het ongetwyfeld sy vertroue aangemoedig terwyl hy voortgegaan het om met sy broers te handel. Hy het die rol van 'n aanklaer voor hulle gespeel en hulle van 'n misdaad ("julle is spioene," v. 9) aangekla wat in Egipte met die dood strafbaar was. So 'n ernstige beskuldiging het sy broers aangemoedig om so eerlik as moontlik te wees, wat Josef wou hê.

'n Familie sal selde byna al sy seuns in 'n gevaarlike spioenasiemissie waag, wat waarskynlik die broers se stelling verklaar dat hulle almal seuns van een man was (v. 11). Josef wou waarskynlik seker maak dat sy broers nie vir Benjamin doodgemaak het nie, en onthou dat hulle dit oorweeg het, en nog erger, om homself dood te maak (v. 15).

Die drie dae lange gevangenisstraf het Josef tyd gegee om sy strategie te beplan, en dit het die broers beïndruk met die belangrikheid daarvan om met Josef saam te werk (v. 17). Hierdie drie dae het die broers ook 'n voorsmakie gegee van wat Josef drie jaar lank verduur het. Josef het moontlik bedoel dat hulle een dag gevangenisstraf moes uitdien vir elke jaar wat hy weens hulle haat opgesluit was.

"'n Wraaksugtige Josef kon sy broers met waardelose sakke ontstel het, of hulle by sy feesmaal geterg het soos hulle hom geterg het (37:24, 25); sy enigmatiese gewes was 'n vriendeliker en meer deursoekende toets. Hoe goed beoordeel sy beleid was, kan gesien word in die groei van heeltemal nuwe houdings in die broers, soos die afwisselende son en ryp hulle vir God oopgebreek het."

Génesis 42:18-25 -

En op die derde dag sê Josef vir hulle: Doen dit, dan sal julle lewe; ek vrees God! As julle eerlike mense is, laat een van julle broers gevange bly in die huis waar julle in bewaring is; maar gaan julle, bring die koring vir die honger van julle huisgesinne weg, en bring julle jongste broer na my toe – dan sal julle woorde waar gemaak word, en julle sal nie sterwe nie. En hulle het so gedoen. Toe sê hulle vir mekaar: Voorwaar, ons boet nou vanweë ons broer, omdat ons die benoudheid van sy siel gesien het toe hy ons gesmeek het en ons nie geluister het nie – daarom kom hierdie benoudheid oor ons. Daarop antwoord Ruben hulle: Het ek nie vir julle gesê nie: Besondig julle nie aan die seun nie? Maar julle het nie geluister nie. Kyk, so word dan ook sy bloed geëis. En hulle het nie geweet dat Josef dit verstaan nie, want daar was 'n tolk tussen hulle. Toe draai hy hom van hulle af weg en ween. Daarna het hy na hulle teruggegaan en met hulle gespreek; en hy het Símeon onder hulle uitgeneem en hom voor hulle oë gebind. Daarop gee Josef bevel om hulle

sakke vol koring te maak en elkeen se geld weer in sy sak te sit en om aan hulle padkos vir die reis saam te gee. En so is aan hulle gedoen.

Josef se belydenis van geloof in God (Elohim; "Ek vrees God," v. 18) het vir sy broers gesê dat hy besef het dat hy onder goddelike gesag was, en daarom sou hy regverdig met hulle wees. Sy toets het Benjamin se veilige deurgang na Egipte gewaarborg, iets waarvoor Josef alle rede gehad het om oor bekommerd te wees, in die lig van sy broers se behandeling van homself. Vroeër, toe hy slegs 10 broers gesien het - en nie Benjamin nie - het hy waarskynlik gewonder of die 10 reeds met Benjamin weggedoen het.

Die broers het goddelike vergelding gesien in wat met hulle gebeur het en hul skuld erken ("Waarlik, ons is skuldig aan ons broer," v. 21). Dit is die eerste erkenning van skuld wat in Genesis opgeteken is (vgl. 44:16).

Die broers het hul skuld bely - deur Josef te behandel soos hulle gedoen het - in sy aanhoor, maar sonder om te weet dat Josef verstaan het wat hulle gesê het (v. 23). Josef wou homself verseker dat hulle ook die vrugte van ware berou gedra het (d.w.s. 'n ander handelswyse met Benjamin en Jakob gevolg het). Hy het homself dus nie op hierdie tydstip aan hulle geopenbaar nie ("hy het van hulle af weggedraai," v. 24). Josef se hart het nie verhard teenoor sy broers as gevolg van hulle behandeling van hom nie. Hy het hulle nie gehaat nie ("hy het na hulle teruggekeer en met hulle gepraat," v. 24).

"Daar is niks meer treffend in die karakter van Josef as die algehele afwesigheid van wraaksugtige gevoelens nie, of dit nou teen sy broers, of teen Potifar, of teen die hoofskinker was."

Josef se hart het eerder teer gebly, en sy broers se belydenis het hom ontroer (hy het "geween", v. 24). Ruben, as die oudste en mees verantwoordelike seun, sou die logiese keuse gewees het om as gyselaar te hou. Tog, omdat Josef gehoor het dat Ruben sy broers daarvan oortuig het om hom nie dood te maak nie (v. 22), het Josef hom oorgeslaan en Simeon gekies, wat die volgende oudste was. Miskien het Josef ook Simeon se wreedheid en gevoelloosheid teenoor sy vader onthou (34:25; vgl. 49:5-7). Volgens Joodse tradisie was Simeon die wreedste van al die broers.

Génesis 42:26-28 - En hulle het die koring op hulle esels gelaai en daar weggetrek. En toe die een sy sak oopmaak om sy esel in die herberg voer te gee, sien hy sy geld; en kyk, dit was somaar bo in sy sak! En hy sê vir sy broers: My geld is teruggegee; hier lê dit dan ook in my sak! Toe het hulle hart hul begewe, en hulle draai verskrik na mekaar toe en sê: Wat het God ons nou aangedoen?

Josef het sy broers se geld uit die goedheid van sy hart aan hulle terugbesorg. Sy genadige daad sou in hul behoeftes op hul terugreis voorsien, maar dit sou hulle ook laat ondersoek in hul siele terwyl hulle die

implikasies van hul goeie geluk oordink het. Toe die broers die geld vir die eerste keer in een van hul sakke ontdek het, het hulle wat God aan hulle doen as goddelike straf beskou ("Wat het God aan ons gedoen?" v. 28). Dit is die eerste keer in die verhaal dat die broers God genoem het. Hul opgewekte gewetes het God aan die werk gesien agter wat hulle beleef het (vgl. vv. 21-22).

"'Silwer, geld' (keseph) word twintig keer genoem (42:25—45:22). In die eerste toneel van Handeling 1 [37:2-36] het die broers altesaam twintig silwerstukke voor 'n broer neergelê (37:28). Nou het hulle hul broer oor 'n fortuin in silwer geplaas. Soos verwag kan word in 'n handeling oor familieversoening [42:1—46:27], is ander sleutelwoorde 'broer' (ongeveer 50x) en 'vader' (ongeveer 40x)."

Génesis 42:29-34 - En hulle het by hul vader Jakob in die land Kanaän gekom en hom alles vertel wat hulle wedervaar het en gesê: Die man, die heer van die land, het ons hard aangespreek en ons vir spioene van die land gehou. Maar ons het aan hom gesê: Ons is eerlike mense, ons is geen spioene nie. Ons is twaalf broers, seuns van ons vader; die een is daar nie meer nie, en die jongste is nou by ons vader in die land Kanaän. Daarop het die man, die heer van die land, aan ons gesê: Hieraan sal ek weet dat julle eerlike mense is – laat een van julle broers by my bly; en neem vir die honger van julle huisgesinne en trek weg, en bring julle jongste broer na my toe; dan sal ek weet dat julle geen spioene is nie. As julle eerlike mense is, sal ek julle broer aan julle teruggee, en julle mag in die land rondtrek.

Elke keer as Jakob se seuns die huis verlaat het, het hulle met meer geld teruggekeer – maar sonder 'n broer (hfst. 37, 42). Het Jakob gedink hulle het Simeon verkoop?

"Josef se broers versag die nuus aansienlik, en laat dit klink asof Simeon 'n gas van Josef was (Los een van jou broers by my) in plaas daarvan om in die tronk gebind te wees. Hulle noem nie die doodsdreigement nie en praat tans nie van die geld in die een sak nie."

Génesis 42:35-36 - En toe hulle hul sakke leegmaak, was elkeen se bondeltjie geld daar in sy sak! En toe hulle hul bondeltjies geld sien, hulle en hul vader, was hulle bevrees. Daarop sê Jakob, hulle vader, vir hulle: Julle beroof my van kinders. Josef is weg! En Símeon is weg! En Benjamin wil julle wegneem! Alles is teen my!

Die geld in die sakke het die kloof tussen Jakob en sy seuns vergroot, maar die broers nader aan mekaar gebring. Jakob het wanhoop gehad, nie net omdat hy sy seuns en die Egiptiese heerser gewantrou het nie, maar omdat hy die beloftes van God vergeet het. Hy het dus tot die gevolgtrekking gekom dat, "... al

hierdie dinge teen My is" (v. 36). In werklikheid het God al daardie dinge ten goede vir Jakob laat meewerk (vgl. 45:5-7; Rom. 8:28). Hy sou binnekort God se sien besef.

"'n Groot deel van ons huidige probleme spruit voort uit die feit dat ons nie die hele waarheid ken nie."

"Min dinge is moeiliker of ontstellender om te sien as 'n bitter ou persoon – toegedraai in 'n kombles van woede, wat godslastering uitspuug, albums van onregverdige dade ondersoek, en voed op die afskraapsel van toekomstige herinneringe."

Génesis 42:37-38 - Toe spreek Ruben sy vader aan en sê: U kan my twee seuns doodmaak as ek hom nie na u terugbring nie. Vertrou hom aan my toe, en ek sal hom na u terugbring. Maar hy sê: My seun sal nie saam met julle aftrek nie, want sy broer is dood, en hy het alleen oorgebly; en as 'n ongeluk hom oorkom op die pad wat julle sal gaan, dan sal julle my grys hare met kommer in die doderyk laat afdaal.

Ruben se aanbod van sy twee seuns lyk pateties swak (v. 37). Hy het beweer dat hy bereid was om in Jakob se plek te ly. Maar sou hy werklik sy eie seuns voor sy broer oorgee? En hoe sou die doodmaak van Ruben se seuns Jakob troos? Dit is geen wonder dat Jakob Ruben se aanbod van die hand gewys het nie (v. 38).

"Dit was 'n onnadenkende en onregverdigbare voorwaarde – een wat hy [Ruben] nooit ernstig verag het dat sy vader sou aanvaar nie. Dit was slegs ontwerp om versekering te gee dat die grootste sorg aan Benjamin gegee word."

Dwarsdeur hierdie hoofstuk kan ons sien hoe die houding van Josef se broers verander. Gekonfronteer met 'n persoonlike krisis, het hulle hul skuld erken. Hulle het hul lyding as regverdige goddelike straf beskou, en hulle het begin om Jakob se belange bo hul eie te stel. Hul berou was egter nog nie volledig nie. Hulle moes hul berou bewys voordat versoening moontlik was.

"Die motiewe en optrede van Josef en sy familie is nie patrone wat gekopieer of vermy moet word nie. Die outeur se doel is om te wys dat God se ontwerpe vir Israel se vaders werk na die einde van die verlossing van die huisgesin van geloof."

Wanneer gelowiges onopgeloste skuldgevoelens in hul harte het, oortuig God dikwels hul gewetes om te ontdek of hulle geestelik sensitief genoeg is om aan Sy program deel te neem.

"Sint Anna van Oostenryk, 'n sestiende-eeuse heilige, het eenkeer geskryf: 'God betaal nie aan die einde van elke dag nie, maar aan die einde betaal Hy.'"

8. Josef se broers se tweede reis na Egipte hoofstuk 43

Hoofstukke 43 tot 45 is 'n eenheid wat beskryf wat gebeur het toe Josef se broers na Egipte teruggekeer het. Soos hoofstuk 42, wat hierdie afdeling herhaal, bestaan dit uit sewe tonele wat palistrofies gerangskik is, met die sentrale toneel die arrestasie van Josef se broers (44:1-13).

- A Jakob stuur sy seuns na Egipte (43:1-14).
- B Aankoms in Egipte; die rentmeester en die broers (43:15-25)
- C Middagete saam met Josef (43:26-34)
- D Die broers is in hegtenis geneem (44:1-13)
- C' Josef se selfopenbaring (44:14—45:15)
- B' Vertrek uit Egipte; Farao en die broers (45:16-24)
- A' Jakob ontvang sy seuns se verslag (45:25-28).

Toe die broers van Egipte na Kanaän teruggekeer het, moes hulle Jakob oorreed om Benjamin toe te laat om hulle op hul volgende reis te vergesel om meer kos te koop, wat hulle gedoen het – maar met aansienlike moeite. Toe hulle teruggaan na Egipte en probeer om die geld wat hulle in hul sakke gevind het, terug te gee, het Josef hulle genadiglik ontvang en vreedsaam met hulle gehandel. Hy het Benjamin ook oorlaai met oordadige begunstiging wat ontwerp was om sy broers vir jaloesie te toets.

Génesis 43:1-10 - En die hongersnood was swaar in die land. En nadat die koring wat hulle uit Egipte gebring het, opgeëet was, sê hulle vader vir hulle: Gaan koop vir ons weer 'n bietjie voedsel. Toe het Juda hom geantwoord: Die man het ons uitdruklik gewaarsku en gesê: Julle sal my aangesig nie sien as julle broer nie by julle is nie. As u ons broer saam met ons stuur, sal ons aftrek en vir u voedsel koop; maar as u hom nie stuur nie, sal ons nie aftrek nie; want die man het aan ons gesê: Julle sal my aangesig nie sien as julle broer nie by julle is nie. Toe sê Israel: Waarom het julle so verkeerd teen my gehandel deur die man te vertel dat julle nog 'n broer het? En hulle antwoord: Die man het uitdruklik na ons en ons familie gevra met die woorde: Lewe julle vader nog? Het julle nog 'n broer? Toe het ons hom dit te kenne gegee volgens hierdie woorde. Kon ons dan ooit weet dat hy sou sê: Bring julle broer af? Daarop sê Juda aan sy vader Israel: Stuur die seun saam met my; dan sal ons klaarmaak en wegtrek, sodat ons kan lewe en nie sterwe nie – ons en ook u en ons kinders nie. Ek sal vir hom borg wees; van my hand kan u hom eis. As ek hom nie na u bring en voor u stel nie, sal ek lewenslank teenoor u

skuldig staan. Ja, as ons nie getalm het nie, waarlik dan was ons nou al twee maal terug.

Juda het klaarblyklik die leiding geneem en namens sy broers gepraat omdat Jakob reeds Ruben geweier het (42:37-38), Simeon was in Egipte, en Levi het voorheen sy vader se vertrouwe prysgegee (hfst. 34). Soos Ruben gedoen het (42:37), het Juda aangebied om aan Jakob verantwoording te doen, maar in teenstelling met Ruben het Juda persoonlike verantwoordelikheid vir Benjamin se veiligheid geneem (v. 9; vgl. Joh. 15:13). Van hierdie punt af word Juda die leier van Jakob se seuns (vgl. 49:8-10; Matt. 1:2, 17; Luk. 3:23, 33).

Génesis 43:11-15 - Toe het Israel, hulle vader, vir hulle gesê: As dit so is, doen dan dit: neem van die opbrings van die land in julle sakke en bring vir die man 'n geskenk af – bietjie balsem en bietjie heuning, speserye en gom, neute en amandels; en neem dubbel soveel geld met julle saam en bring die geld wat weer bo in julle sakke gesit is, met julle saam terug. Miskien was dit 'n vergissing. En neem julle broer – maak julle klaar en gaan terug na die man. En mag God, die Almagtige, julle barmhartigheid verleen by die man, sodat hy julle ander broer en Benjamin saam met julle kan laat trek! En ek – as ek van kinders beroof is, dan is ek beroof. Daarop neem die manne dié geskenk, en hulle neem dubbel soveel geld saam met hulle en ook Benjamin, en hulle het klaargemaak en na Egipte afgetrek en voor Josef gaan staan.

In die gesig van 'n krisis soos sy ontmoeting met Esau (hfst. 32—33), het Jakob weer 'n oorfloedige geskenk voorberei om "die man" te paai (v. 14): Josef (vgl. Spr. 18:16). Moses het Jakob egter hier "Israel" genoem (v. 11), wat moontlik daarop kan dui dat Jakob nie hier op die vlees staatgemaak het nie, maar op Jahwe.

"Jakob het geen waarborg dat El Shaddai enigiets sal doen nie. Sy "as ek bedroef gaan word, bedroef sal ek wees" is dieselfde konstruksie as Ester se "as ek vergaan, vergaan ek" (Est. 4:16)."

Rebekka het ook gekla toe sy gedink het sy sou dalk beide Jakob en Esau verloor (27:45).

"Die 'en Benjamin' [v. 15] hang soos die berustende sug van 'n vader vasgevang tussen die behoefte om te lewe en die moontlikheid van 'n lewe wat heeltemal leeg gemaak is deur nog 'n verlies."

Génesis 43:16-22 - Toe Josef Benjamin by hulle sien, sê hy aan die opsigter oor sy huis: Bring die manne in die huis en slag slagvee en maak dit gereed, want die manne moet vanmiddag by my eet. En die man het gedoen soos Josef beveel het, en die

man het die manne in die huis van Josef gebring. En die manne het gevrees, omdat hulle in die huis van Josef gebring is, en gesê: Ter wille van die geld wat die vorige keer in ons sakke teruggekom het, word ons ingebring om ons te oorrompel, ons te oorval en ons as slawe te neem, saam met ons esels. Daarom het hulle nader gekom na die man wat oor die huis van Josef was, en met hom gespreek by die ingang van die huis en gesê: Ag, my heer, ons het die vorige keer net afgetrek om voedsel te koop, maar toe ons in die herberg kom en ons sakke oopmaak, was elkeen se geld bo in sy sak – ons geld volgens sy gewig – en ons het dit saam met ons teruggebring. Ons het ook ander geld saam met ons afgebring om voedsel te koop. Ons weet nie wie ons geld in ons sakke gestee het nie.

Josef se broers het baie kwesbaar gevoel toe hulle na Josef se huis genooi is vir aandete. Hulle het Josef gevrees, aangesien die geld in hulle sakke daarop gedui het dat hulle skuldig was aan diefstal. Daarom het hulle 'n beroep op Josef se bestuurder gedoen as hulle bemiddelaar. Hy het hulle verseker van Josef se goeie wil teenoor hulle. Hierdie voorval illustreer hoe skuldige sondaars 'n bemiddelaar verlang wat hulle voor 'n regverdige God sal verdedig, en hoe Jesus as 'n voorspraak vir hulle voor die Vader optree (vgl. 1 Johannes 2:1).

Génesis 43:23-25 - Toe antwoord hy: Vrede vir julle! Moenie bang wees nie! Julle God en die God van julle vader het julle 'n skat in jul sakke gegee. Julle geld het by my gekom. Daarop het hy Símeon na hulle uitgebring. En die man het die manne in die huis van Josef gebring en water aan hulle gegee, en hulle het hul voete gewas; hy het ook hulle esels voer gegee. En hulle het die geskenk reggemaak teen dat Josef die middag sou kom, want hulle het gehoor dat hulle daar brood sou eet.

'n Beter vertaling van "Jou geld was in my besit" (v. 23) is "Jou geld het na my toe gekom." In moderne taal: "Moenie bekommerd wees nie; die geld is aan my terugbesorg." Blykbaar het Josef die verlies gedek deur self vir sy broers se kos te betaal.

Génesis 43:26-31 - Toe Josef dan in die huis kom, het hulle vir hom die geskenk binnegebring wat by hulle was, en hulle voor hom neergebuig na die aarde toe. En hy het hulle na hul welstand gevra en gesê: Gaan dit goed met julle ou vader van wie julle gespreek het? Leef hy nog? En hulle antwoord: Dit gaan goed met u dienaar, ons vader; hy lewe nog. En hulle het hul eerbiedig neergebuig. Toe slaan hy sy oë op en sien sy broer Benjamin, die seun van sy moeder, en sê: Is dit julle jongste broer van wie julle met my gespreek het? Daarop sê hy: Mag God jou genadig wees, my seun! En Josef het gou gemaak, want sy

binneste was ontroerd oor sy broer: hy het geleentheid gesoek om te ween en in die kamer gegaan en daar geweene. Daarna het hy sy gesig gewas en uitgekom en hom bedwing en gesê: Bring die ete op!

Weer eens het die broers God se profesie in Josef se drome vervul deur voor Josef te buig (vv. 26, 28; vgl. 37:5-9). Benjamin was omtrent 16 jaar jonger as Josef, so hy sou op hierdie tydstip omtrent 23 gewees het (v. 29).³ Josef was 39 (41:46; 45:6).

"... volgens die heersende gebruik van die Ooste, was die blote feit dat hulle na Josef se tafel genooi is, op sigself 'n bemoedigende omstandigheid. Alhoewel die Oosterlinge meestal 'n wraaksugtige volk is, is jy, as jy saam met hulle eet, van daar af seker dat jy hul beskerming het. Selfs al sou jy hulle die grootste skade berokken het, hoef jy geen bekommernis oor hul wrok te hê nie."

Génesis 43:32-34 - Toe bring hulle dit vir hom besonders op en vir hulle besonders en vir die Egiptenaars wat by hom eet, besonders; want die Egiptenaars mag nie saam met die Hebreërs eet nie, omdat dit vir die Egiptenaars 'n gruwel is. En hulle het gaan sit volgens sy bepaling, die eersgeborene na sy eersgeboorte en die jongste na sy jonkheid. Toe kyk die manne mekaar verbaas aan. Hierop het hy aan hulle porsies uitgedeel van die ete wat voor hom staan; maar die porsie van Benjamin was vyf maal groter as die porsies van hulle almal. En hulle het gedrink en saam met hom vrolik geword.

Die kastestelsel in Egipte het vereis dat Josef, as 'n lid van die hoër klas, aan 'n tafel apart van sy Egiptiese metgeselle moes eet. Die Hebreërs het aan 'n derde tafel gesit, aangesien hulle vreemdelinge was (v. 32). Die Hebreërs en ander vreemdelinge het diere geëet wat die Egiptenare as heilig beskou het. Die Egiptenare het ook streng reëls gevolg vir die seremoniële reiniging van hul kos voordat hulle dit geëet het. Dit het die Hebreërs "'n gruwel" (v. 32) vir die Egiptenare gemaak. Die Egiptenare het ook al hul liggaamshare afgeskeer (vgl. 41:14), dus was die harigheid van die Hebreërs moontlik nog 'n rede vir die Egiptenare se afkeer. Hierdie segregasie het die Israeliete later toegelaat om te ontwikkel tot 'n talryke, afsonderlike nasie binne die grense van Egipte (vgl. 46:34).

Josef het nou 'n maaltyd vir sy broers aangebied, wat jare tevore gevoelloos gaan sit het om te eet terwyl hy in 'n put gekwyn het. Josef het die hoogste eer aan Benjamin as sy vooraanstaande gas gegee deur hom groter en beter porsies kos te gee as wat die ander broers ontvang het ("vyf keer soveel," v. 34). Spesiale geëerdes het gereeld dubbele porsies ontvang, maar 'n vyfvoudige porsie was die teken van die hoogste voorreg. Met hierdie guns het Josef nie net probeer om Benjamin te eer nie, maar ook om sy ander broers se gevoelens teenoor Benjamin te toets. Hy wou sien of hulle Benjamin sou haat soos hulle hom, sy vader se voormalige gunsteling, gehaat het. Blykbaar het hulle hierdie toets geslaag.

"Uit hierdie smeltkroes kom die voorheen gevoellose broers na vore as 'n gebonde familie, wat skyn met integriteit en liefde teenoor mekaar"

"Diegene wat aan God se program wil deelneem, moet bereid wees om verantwoordelikheid vir hul dade te neem, vergoeding te doen wanneer hulle skuldig is, en hul lot dankbaar en sonder jaloesie te aanvaar."

9. Josef se laaste toets en die resultate daarvan hoofstuk 44

Josef het vervolgens sy broers se lojaliteit teenoor Benjamin getoets deur Benjamin te verklik en hom daarvan aan te kla dat hy Josef se beker gesteel het. Hierdie gebeure het die broers aangespoor om te erken dat God hulle gestraf het vir hul behandeling van Josef baie jare tevore. Juda se pleidooi vir Benjamin het die egtheid van die broers se lojaliteit teenoor Benjamin uitgespreek. Dit kontrasteer met hul vorige ontrouheid teenoor Josef.

Josef wou uitvind of sy broers Benjamin as 'n slaaf sou verkoop, soos hulle hom verkoop het, en moontlik vir Jakob met droefheid sou doodmaak. Hul enigste redelike alternatief was om hulle aan slawerny te onderwerp ter wille van Benjamin. Hierdie ontdekking blyk die doel van Josef se optrede te gewees het soos Moses dit in hierdie hoofstuk vertel het. Soos God die egtheid van Abraham se geloof getoets het (22:1), so het Josef die egtheid van sy broers se berou getoets.

Génesis 44:1-5 - Toe gee hy bevel aan die opsigter oor sy huis en sê: Maak die sakke van die manne vol met lewensmiddele soveel as hulle kan vervoer, en sit elkeen se geld bo in sy sak; en my beker, die silwerbeker, moet jy bo in die jongste se sak sit saam met die geld vir sy koring. En hy het gehandel volgens die woord wat Josef gespreek het. Toe dit die môre lig word, het hulle die manne laat trek, hulle met hul esels. Hulle het uit die stad uitgetrek, hulle was nog nie ver nie toe Josef aan die opsigter oor sy huis sê: Maak jou klaar en jaag die manne agterna; en as jy hulle inhaal, vra hulle dan: Waarom het julle kwaad vir goed vergelde? Is dit nie die ding waaruit my heer drink en waarmee hy altyd waarneem nie? Julle het verkeerd gehandel met wat julle gedoen het.

Dat Josef werklik "waarsêery" ('n swart kuns van die donker demoniese wêreld, wat later deur God in Deuteronomium 18:10 verbied is) beoefen het, is nie duidelik uit vers 5 of vers 15 nie. Hy mag wel, maar dit lyk teenstrydig met sy karakter as 'n man van geloof in Jahwe. Dit lyk ook onwaarskynlik aangesien Josef die gawe van God gehad het om drome (goddelike openbarings) te interpreteer. Hy was 'n profeet wat die toekoms kon openbaar. As iemand tot waarsêery moes terugval – in hierdie geval hidromansie (die toekoms uit vloei-stowwe onderskei) – sou dit nie Josef gewees het nie.

Sommige interpreteerders glo egter dat Josef se bewering net deel van sy listige plan was. Die eerste stelling, gemaak deur Josef se dienskneg, was moontlik 'n leuen (v. 5). Die tweede stelling, gemaak deur Josef, het nie beweer dat hy werklik "waarsêery beoefen" nie (v. 15). Josef het gesê dat so 'n persoon soos hy dit kon doen. Leon Wood het geglo dat Josef bedoel het dat hy inligting gehad het wat nie vir gewone mense beskikbaar was nie.

Die Hebreeuse werkwoord in beide verse 5 en 15 is nahash ("om te "fluister," "mompel formulerings," "profeteer"), nie qasam nie, die woord wat normaalweg vertaal word as "om te voorspel." Hierdie verwysings na waarsêery blyk bedoel te wees om Josef se broers te beïndruk met die waarde van die beker wat verdwyn het. Die Hebreeuse woord wat hier as "beker" vertaal word, gabia', verwys na 'n uiters waardevolle en spesiale kelk of beker, nie na 'n gewone drinkbeker, 'n kos nie. Die broers het, reg of verkeerd, afgelei dat Josef dit gebruik het om hom buitengewone insig te gee.

Génesis 44:6-9 - En hy het hulle ingehaal en hierdie woorde aan hulle meegedeel. Toe sê hulle vir hom: Waarom spreek my heer sulke woorde? Dit is ver van u dienaars om so iets te doen. Kyk, geld wat ons bo in ons sakke gevind het, het ons uit die land Kanaän aan u teruggebring hoe sou ons dan silwer of goud uit die huis van u heer kan steel? Dié een van u dienaars by wie dit gevind word, moet sterwe; en ons sal ook my heer se slawe wees.

Die broers se belofte ("By wie ook al van u dienaars dit [die beker] gevind word, hy sal sterwe, en ons sal ook my heer se slawe wees," v. 9) was nie net oorhaastig nie, maar ook dwaas, aangesien die inhoud van hulle sakke hulle voorheen verras het. Jare tevore het Laban deur Jakob se besittings gesoek na sy terafim wat in Ragel se tent versteek gebly het. Jakob het toe oorhaastig 'n doodsvonnis uitgespreek – wat vermoedelik op Ragel, wat die afgode weggesteek het, sou voltrek gewees het – op die skuldige persoon (vgl. 31:23, 25, 32-33, 35). Nou het die Egiptenare na Josef se waarsêerybeker gesoek en dit ironies genoeg in Benjamin se sak gevind – Ragel se seun se sak!

Génesis 44:10-13 - Toe sê hy: Nou goed, laat dit wees soos julle gesê het. Dié een by wie dit gevind word, is my slaaf. Maar julle sal vry wees. Daarop het hulle gou elkeen sy sak op die grond neergesit en elkeen sy sak oopgemaak. En hy het gesoek; hy het begin by die oudste en opgehou by die jongste; en die beker is in Benjamin se sak gevind. Toe skeur hulle hul klere, en elkeen laai sy esel, en hulle gaan na die stad terug.

Josef se bestuurder het die broers nie aan hul belofte gehou om slawe te word nie, maar het bloot gesê dat die sogenaamde skuldige persoon 'n slaaf sou word (v. 10). Josef het sy broers 'n perfekte verskoning gegee om Benjamin te verlaat – en hulself van slawerny te bevry!

Daar is baie bewyse in die teks dat Josef se broers waarlik berou getoon het en hul houdings verander het. Hulle was nie meer gierig, jaloers of dislojaal nie. Dit het hulle in 'n posisie geplaas om die seëninge van hul "soewerein" (Josef) te geniet, en om kanale van seën vir ander te word. Hul "soewerein" (heer) was Josef, op die menslike vlak, maar Josef was ook God se verteenwoordiger, wat hul Soewerein in die hemel: God, gedien het. Let op hoe die broers nou saam opgetree het, eerder as om onder mekaar te baklei, soos hulle voorheen gedoen het.

Om jou klere te skeur was 'n teken van groot persoonlike nood in die antieke Nabye Ooste (v. 13; vgl. 37:29). Hier het dit die broers se opregte angste uitgedruk, eerstens oor die vooruitsig om Benjamin aan die Egiptenare te moet oorgee, en tweedens om na Jakob terug te keer net om sy hart te breek. Hulle het hul klere in angste geskeur, soos Jakob gedoen het toe hy die nuus van Josef se skynbare dood ontvang het (37:34). Die broers het nie vermoed dat hulle slagoffers van misleiding was nie, net so min as wat Jakob vermoed het toe sy seuns hom Josef se bloedige kleed gegee het.

"Dat al die broers soveel nood verduur het, is 'n teken van die nuwe gevoel van eenheid wat hulle ontwikkel het. Hulle was reeds in kennis gestel dat die onskuldiges vrygelaat sal word (v. 10). Boonop, dat hulle almal na Egipte terugkeer, beklemtoon dit hul toewyding aan Benjamin. Die broers is eenstemmig sonder enige gemor of teenkanting. Hulle was [voorheen] skuldig, maar het geen berou getoon nie; nou is hulle onskuldig en toon hulle die diepste pyn."

Génesis 44:14-17 - En Juda het saam met sy broers in die huis van Josef gekom, terwyl hy nog daar was, en hulle het voor hom neergeval op die grond. Daarop sê Josef vir hulle: Wat is dit nou wat julle gedoen het? Weet julle nie dat 'n man soos ek dit ongetwyfeld moet waarneem nie? En Juda antwoord: Wat kan ons aan my heer sê? Wat kan ons spreek? En waarmee kan ons ons regverdig? God het die ongeregtigheid van u dienaars uitgevind. Kyk, ons is my heer se slawe, ons sowel as hy by wie die beker gevind is. Maar hy sê: Dit is ver van my om dit te doen; die man by wie die beker gevind is, dié sal my slaaf wees. Maar trek julle in vrede op na julle vader.

Juda het as die woordvoerder vir die broers opgetree, want hy het Jakob belowe dat hy verantwoordelikheid vir Benjamin se veiligheid sou neem (v. 16; vgl. 43:8-9). Juda het hierdie wending van gebeure beskou as goddelike veroordeling vir die broers se behandeling van Josef en Jakob jare tevore ("God het die skuld van u dienaars uitgevind," v. 16). Dit was eintlik goddelike dissipline wat God ontwerp het om berou te bewerkstellig. Later in Israel se geskiedenis, soos opgeteken in die Boek Rigters, het God weer dissipline gebruik om berou in die Israeliete te bewerkstellig. Juda het nie hierdie keer probeer om van die bevoorregte seun ontslae te raak nie, soos Hy voorheen met Josef gedoen het. In plaas daarvan het hy vrywillig aangebied om Benjamin se lot te deel – met groot persoonlike opoffering.

Josef het Juda en die ander broers toegelaat om te vertrek en huis toe te gaan, maar sonder Benjamin (v. 17). Maar Juda se weiering om dit te doen, het die opregtheid van die broers se berou getoon.

Génesis 44:18-34 -

Toe kom Juda nader na hom en sê: Ag, my heer, mag u dienaar tog 'n woord spreek voor die ore van my heer, en laat u toorn nie teen u dienaar ontvlam nie, want u staan gelyk met Farao. My heer het sy dienaars gevra en gesê: Het julle 'n vader of broer? En ons het my heer geantwoord: Ons het 'n ou vader; en daar is 'n jong seun, 'n kind van die ouderdom, maar sy broer is dood; en hy het alleen oorgebly van sy moeder, en sy vader het hom lief. Toe het u aan u dienaars gesê: Bring hom af na my toe, dat ek my oog op hom kan rig. En ons het my heer geantwoord: Die seun kan sy vader nie verlaat nie, want sy vader sal sterwe as hy hom verlaat. Daarop het u aan u dienaars gesê: As julle jongste broer nie saam met julle afkom nie, sal julle my aangesig nie weer sien nie. En toe ons na u dienaar, my vader, opgetrek het en hom die woorde van my heer te kenne gegee het, het ons vader gesê: Gaan koop weer vir ons 'n bietjie voedsel. Maar ons het gesê: Ons kan nie aftrek nie. As ons jongste broer by ons is, sal ons aftrek; want ons mag die aangesig van die man nie sien as ons jongste broer nie by ons is nie. En u dienaar, my vader, het aan ons gesê: Julle weet dat my vrou vir my twee gebaar het – die een het van my af weggegaan, en ek het gesê: Voorwaar, hy is verskeur, verskeur! En ek het hom tot hiertoe nie gesien nie. As julle nou hierdie een ook van my af wegneem en hom 'n ongeluk oorkom, dan sal julle my grys hare met droefenis in die doderyk laat afdaal. As ek dan nou by u dienaar, my vader, kom en die seun nie by ons is nie – terwyl sy siel innig aan hom verkleef is – sal hy sterwe as hy sien dat die seun daar nie is nie; en u dienaars sal die grys hare van u dienaar, ons vader, met kommer in die doderyk laat afdaal. Want u dienaar het die seun deur borgskap van my vader verkry deurdat hy gesê het: As ek hom nie na u bring nie, sal ek lewenslank teenoor my vader skuldig staan. Laat u dienaar dan nou tog in die plek van die seun my heer se slaaf bly, en laat die seun saam met sy broers optrek. Want hoe kan ek na my vader optrek as die seun nie by my is nie? Mag ek maar net die ellende nie aansien wat my vader sal tref nie!

Juda het nou al die feite aan Josef gegee. Hy het nie probeer om die broers se skuld weg te steek of te verskoon nie. Dit is die langste toespraak in Genesis. Sleutelwoorde is "dienaar" (10 keer), "my heer" (7 keer) en "vader" (13 keer).

"Dit is een van die manlikste, mees reguit toesprake wat ooit deur enige man gelewer is. Wat diepte van gevoel en opregtheid van doel betref, staan dit onoortreflik. Wat dit egter die

merkwaardigste maak, is die feit dat dit uit die lippe kom van iemand wat eens op 'n tyd so gevoelloos was dat hy niks omgee het oor die hartseer wat hy sy vader veroorsaak het nie."

"Geen redenaar het ooit 'n meer roerende toespraak uitgespreek nie."

"Sir Walter Scott het hierdie pleidooi 'die mees volledige patroon van egte natuurlike welsprekendheid wat in enige taal bestaan,' genoem."

"Ek sou baie gee om te kan bid voor ons Here God so goed as Juda wat hier voor Josef bid. Want dit is 'n perfekte patroon van gebed, ja, van die ware gevoel wat in 'n gebed moet wees."

Die broers het verander; hulle het nou werklik hulle vader en Benjamin liefgehad. Let op Juda se aantrekkingskrag tot Jakob se ouderdom en Benjamin se jeug (v. 20), beskrywings wat ontwerp is om elkeen se kwesbaarheid te beklemtoon en sodoende Josef se jammerte te ontlok.

Jakob het nie heeltemal verander nie, aangesien hy steeds sy jongste seun voorgetrek het (v. 29).

"Daar is Christene vandag wat 'n baie wonderlike geloof in God openbaar wanneer die dood 'n geliefde oorval. Ander stort eintlik ineen wanneer dit gebeur. Ek gee nie om hoeveel jy 'n familielid of vriend liefhet nie, as julle albei kinders van God is, weet julle julle gaan mekaar eendag weer sien. Die een wat deur geloof wandel, gaan nie in so 'n tyd ineenstort nie. Daarom kan ons erken dat Jakob nog nie daar aangekom het nie. Alhoewel hy in genade groei, het hy steeds nie 'n volkome vertroue in God nie."

Juda het besorgdheid oor Jakob sowel as Benjamin getoon (v. 31). Eerder as om hul vader te haat omdat hy Josef en toe Benjamin bevoordeel het, het die broers nou na Jakob se welstand gestreef. Die hoogste bewys van Juda se berou, en die morele hoogtepunt van sy loopbaan, was sy bereidwilligheid om plekke met Benjamin te ruil en as slaaf in Egipte te bly (v. 33; vgl. Joh. 15:13). Dit is die eerste geval van altruïstiese menslike vervanging in die Skrif (vgl. 19:8; 22:13).

"'n Geestelike metamorfose ten goede het beslis in Juda plaasgevind. Hy wat eens die verkoop van Josef aan vreemdelinge uit afguns en woede gemanipuleer het, is nou bereid om Josef se slaaf te word sodat die res van sy broers, en veral Benjamin, vrygelaat kan word en toegelaat kan word om na Kanaän terug te keer om by hul vader aan te sluit."

"Jakob sal Juda met koningskap kroon [49:10] omdat hy demonstreer dat hy geskik geword het om te regeer volgens God se ideaal van koningskap dat die koning die volk dien, nie andersom nie. Juda word verander van een wat sy broer as 'n slaaf verkoop na een wat bereid is om die slaaf vir sy broer te wees. Met daardie aanbod verpersoonlik hy Israel se ideale koningskap."

"Juda se getroue aanhang aan Benjamin, nou in sy nood, is lank daarna vergoed deur die voortdurende aanhang van die stam van Benjamin aan die stam van Juda, toe al die ander tien stamme dit verlaat het. ... Hoe gepas merk die apostel, wanneer hy oor die bemiddeling van Christus praat, op dat ons Here uit Juda voortgespruit het (Heb. vii. 14); want, soos sy vader Juda, het hy nie net voorbidding vir die oortreders gedoen nie, maar hy het 'n borg vir hulle geword."

Paul Twiss het opgemerk dat hierdie toespraak Josef se toets van sy broers weerspieël.

Ons behoort uit hierdie hoofstuk te leer dat God Sy mense leer om lojaal teenoor mekaar te wees deur hulle van vorige ontrouheid te oortuig om hulle te kry om mekaar onselfsugtig lief te hê. Sulke selfopofferende liefde is noodsaaklik vir die leiers van God se mense.

10. Josef se versoening met sy broers 45:1-15

Josef het sy identiteit emosioneel aan sy broers onthul toe hy nie meer sy gevoelens kon onderdruk nie. Josef het sy broers verseker van God se soewereine beheer oor sy lewe. Hy het hulle toe opdrag gegee om Jakob na Egipte te bring. Toe het hy sy liefde vir sy broers hartlik gedemonstreer. Hierdie hoofstuk bevat een van die mees dramatiese herkenningstonele in alle literatuur.

Génesis 45:1-3 - Toe kon Josef hom nie langer bedwing voor almal wat by hom gestaan het nie, en hy roep: Laat almal van my af weggaan! En daar het niemand by hom gestaan toe Josef hom aan sy broers bekend gemaak het nie. Daarop bars hy in trane uit, sodat die Egiptenaars en ook die huis van Farao dit gehoor het. En Josef sê vir sy broers: Ek is Josef! Leef my vader nog? Maar sy broers kon hom nie antwoord nie, want hulle was verskrik voor hom.

Juda het Josef so beïndruk met die opregtheid van sy berou en die teerheid van sy liefde dat Josef heeltemal in trane uitgebars het. Hy het onbeheerbaar trane van vreugde gestort (v. 2; vgl. 2 Sam. 13:9).

"Die eenvoudige stelling, 'Ek is Josef,' moes soos 'n donderslag uit 'n helder lug op hierdie niksvermoedende manne gekom het."

Génesis 45:4-13 - Verder sê Josef vir sy broers: Kom tog nader na my. En toe hulle nader kom, sê hy: Ek is julle broer Josef vir wie julle na Egipte verkoop het. Maar wees nou nie bedroef nie, en laat daar geen ontstemming by julle wees dat julle my hierheen verkoop het nie. Want om lewens te behou, het God my voor julle uit gestuur. Want daar was nou twee jaar hongersnood in die land, en daar is nog vyf jaar waarin nie geploeg of geoos sal word nie. Maar God het my voor julle uit gestuur om vir julle 'n oorblyfsel op die aarde te verseker en

om julle in die lewe te hou tot 'n groot verlossing. Julle het my dan nou nie hierheen gestuur nie, maar God; en Hy het my 'n raadsman van Farao gemaak en 'n gebieders oor sy hele huis en 'n regeerder in die hele Egipteland. Trek gou op na my vader en sê vir hom: So spreek u seun Josef: God het my 'n gebieders oor die hele Egipteland gemaak. Kom af na my, moenie versuim nie! En u kan in die land Gosen woon en naby my wees, u en u kinders en u kindskinders en u kleinvee en u beeste en alles wat u besit. En ek sal u daar onderhou, want daar sal nog vyf jaar hongersnood wees; sodat u nie verarm nie, u en u huis en alles wat aan u behoort. En kyk, julle oë sien dit, en die oë van my broer Benjamin, dat dit my mond is wat met julle spreek. Vertel my vader dan van al my heerlikheid in Egipte en van alles wat julle gesien het, en bring my vader gou hierheen af.

Josef het toe sy perspektief op sy broers se behandeling van hom verduidelik. Hy het God se voorsienige beheer oor die gebeure van sy lewe onderskei en aanvaar. Vier keer het hy gesê dat God, nie sy broers nie, is agter wat gebeur het (vv. 5, 7, 8, 9).

"Hierdie stelling is die teologiese kern van die vertelling van Jakob se lyn (sien 50:19-21; Handeling 7:9-10). God rig die doolhof van menslike skuld om sy goeie en gestelde doelwitte te bereik (Handeling 2:23; 4:28). Sodanige geloof vestig die verlossende koninkryk van God."

"Dit is goddelike soewereiniteit wat die optimisme van Genesis onderlê. 'God het my gestuur om lewe te bewaar,' sê Josef."

"Waarom was Josef dan so groot? Hy was groot as gevolg van sy geloof in God, wat homself gemanifesteer het in 'n grootmoedige houding teenoor ander en sy groot houding teenoor probleme. 'n Sterk geloof lei tot 'n goeie houding."

"Gelukkig is die man wie se oog oop is om die hand van God in alledaagse gebeure te sien, want vir hom besit die lewe altyd 'n wonderlike en ware vreugde en glorie."

Deel van God se doel was om Josef te gebruik om die huis van Israel deur die hongersnood te bewaar (v. 7).

"Deur terme soos oorblyfsel en oorlewendes te gebruik, gebruik Josef woorde wat elders in die OT belas is met teologiese betekenis. Dit mag heel moontlik wees dat Josef in die verlossing van sy broers en sy vader besef dat daar veel meer op die spel is as die blote fisiese oorlewing van twaalf mense. Wat werklik oorleef, is die verlossingsplan wat eers aan sy oupagrootjie aangekondig is."

Josef het God "Ha Elohim" genoem, die magtige God, die God van hulle vaders (v. 8). Josef was "'n vader vir Farao," in die sin dat hy sy raadgewer was, soos 'n vader 'n raadgewer vir sy seun sou wees (v. 8).

"Die tema van goddelike voorsienigheid word deur Josef self in woorde gestel (45:7-8; 50:20), wat die hele patriargale verhaal opsom."

'n Waardering vir God se soewereine beheer het in Josef 'n karakter voortgebring wat gekenmerk word deur genadiglikheid, vergifnis en aanvaarding. Niemand kan 'n persoon wat op God vertrou, buite God se wil dwing nie. Ek het mense geken wat bitter geword het omdat hulle 'n goeie werk, of 'n nabye familielid, of 'n kosbare besitting verloor het. Maar hierdie gebeure is alles deel van God se soewereine plan om seën aan hierdie mense te bring, en deur hulle aan ander. Selfs al het hulle in die verlede mishandeling gely, soos Josef, is dit geen verskoning om wrokke te koester en bitter te wees nie.

Josef het klaarblyklik beplan dat sy vader se familie na Egipte sou trek – as of wanneer sy broers sou bewys dat hul houding verander het (v. 10). "Gosen" ('n Semitiese eerder as 'n Egiptiese naam) was die vrugbaarste deel van Egipte (vgl. v. 18). Dit het in die deltastreek noordoos van die Egiptiese hoofstad Memphis gelê. Josef het voorsiening gemaak vir die seën van sy vader se familie ("Ek sal vir julle sorg") sodat hulle nie "verarm" sou word nie, aangesien daar nog vyf jaar van hongersnood sou kom (v. 11).

Génesis 45:14-15 - Toe val hy sy broer Benjamin om die hals en ween; en ook Benjamin het aan sy hals geweene. En hy het al sy broers gesoen en aan hulle hals geweene; en daarna het sy broers met hom gespreek.

Josef het toe vir Benjamin, en al sy ander broers, omhels om sy liefde teenoor hulle te betuig en sy vergifnis van hulle te bevestig. Die skrywer het die ware versoening tussen Josef en sy broers beklemtoon deur op te teken dat hulle "met hom gepraat het" (v. 15). Veel vroeër kon hulle nie met hom praat nie, omdat hulle hom gehaat het (37:4). Maar nou, na 'n drievoudige uitdrukking van Josef se welwillendheid teenoor sy broers en susters (geween, verduideliking en omhelsing), het die geskokte en vreesbevange broers die moed bymekaargeskraap om te praat. Hulle het Josef nou herken as dieselfde persoon wat hulle so wreed mishandel het, en wat nou in staat was om hulle te verpletter as hy sou kies om dit te doen.

Uitstaande in hierdie versoeningsverhaal is die manier waarop Josef se persepsie van God se weë hom genadig, vergewensgesind en aanvaardend gemaak het – eerder as bitter en wraaksugtig. Hy het die liefdevolle hand van sy God agter die wreedheid van sy broers gesien. Hy het alles wat na hom gekom het as die wil van God aanvaar, en daarom het hy die seën van God ervaar. Versoening is moontlik wanneer daar vergifnis is, en vergifnis is moontlik wanneer daar erkenning van God se soewereiniteit is.

"Sommige het die moraliteit van Josef se optrede bevraagteken, aangesien die bejaarde Jakob moontlik kon gesterf het terwyl die toets aan die gang was, sonder om ooit uit te vind dat Josef oorleef het. Maar dit is nie die punt van die storie nie. Wat dit probeer leer (onder andere) is 'n les oor misdaad en berou. Slegs deur iets van die oorspronklike situasie te herskep – die broers is weer in beheer van die lewe en dood van 'n seun van Ragel – kan Josef seker wees dat hulle verander het. Sodra die broers die toets slaag, kan die lewe en verbond dan voortgaan."

"Genesis verklaar dat kinders wat in disfunksionele gesinne grootgemaak word, nie deur die noodlot vasgevang is in disfunksionele lewens nie."

Alhoewel die Bybel Josef nooit as 'n tipe van Christus identifiseer nie, is baie analogieë duidelik en betekenisvol: Beide het ongewone geboortes gehad in antwoord op gebed. Beide was spesiale voorwerpe van hul vader se liefde. Beide is van hul broers afgesonder. Beide is deur hul vaders na hul broers gestuur. Beide het hul vaders gehoorsaam. In beide gevalle het hul broers hulle sonder goeie rede bespot en gehaat en hulle vir 'n paar silwerstukke verkoop (Josef vir 20 en Jesus vir 30). Hul broers het hul meerderwaardige eise verwerp, probeer om hul verheffing te voorkom, saamgesweer om hulle dood te maak en hulle aan heidene oorgegee. Beide het vir 'n tyd van hul broers verdwyn (Josef in Egipte en Jesus in die hemel). Beide is versoek en het hul versoekings oorkom. Beide het hul reddingswerk op of naby die ouderdom van 30 begin. Beide is onregverdig veroordeel deur heidense heersers (Potifar en Pilatus). Beide het guns gevind by nie-Joodse opsieners (Josef se tronkbewaarder en die hoofman oor honderd by Jesus se kruisiging). Beide het gely onder twee kwaaddoeners, waarvan een die lewe ontvang het en die ander die dood. Josef het die geseënde gevangene gevra om hom te onthou, en Jesus het vir die geseënde dief gesê dat Hy Hom sou onthou. Beide het 'n verlosser en 'n seën vir hul broers, vir vreemdelinge, vir die nie-Jode en vir die hele wêreld geword – ten spyte van hul broers se haat en verwerping. Beide het 'n bruid ontvang (Asenat en die kerk). Die broers van beide het oordeel ontvang vir hul verraad. Beide het hul vervolgers vergewe. Josef het met sy broers versoen en hulle verhoog, en so sal Christus ook. Jakob het gejuig oor die feit dat Josef, wat hy lank as dood beskou het, lewendig was en na hom teruggekeer het. Net so sal die Israeliete juig en na Jesus terugkeer wanneer Hy uiteindelik by sy wederkoms verskyn.

Daar is ook 'n algemene ooreenkoms tussen Josef se handelinge met sy broers en Jesus se handelinge met die Jode: Toe die broers die eerste keer na Egipte gekom het, was Josef se identiteit vir hulle verborge. Toe Jesus met Sy eerste koms gekom het, het die meeste Jode Hom nie herken vir wie Hy was nie. Gedurende die tyd tussen die broers se besoeke het hulle steeds onkundig gebly oor Josef se ware identiteit. Gedurende die huidige era, tussen Jesus se eerste en tweede koms, is die meeste Jode steeds onkundig oor Sy ware identiteit. Hierdie tyd was 'n tydperk van lyding vir die broers (en Jakob) wat gekulmineer het in groot lyding (opraak van kos). Hierdie tyd sal 'n tydperk van lyding vir die Jode wees (wêreldwye verstrooiing en vervolging) wat sal kulmineer in groot lyding vir hulle (die Groot Verdrukking). Toe die broers hul tweede besoek aan Egipte afgelê het, was hulle steeds onkundig oor wie Josef was

totdat Juda hul berou uitgespreek het. Dit het daartoe gelei dat Josef homself aan sy broers geïdentifiseer het. In die toekoms sal Jesus se ware identiteit egter aan die Jode bekend word wanneer Hy na die aarde terugkeer met Sy tweede koms, en dan sal hulle hul bekeer (Sag. 12:10). In beide gevalle het groot seën gevolg of sal dit volg – vir die broers en vir al die Jode.

11. Israel se trek na Egipte 45:16–46:30

Josef se broers het na Jakob teruggekeer met die nuus van Josef se oorlewing en voorspoed. Israel (Jakob) het toe na Egipte verhuis in reaksie op Josef se uitnodiging en God se bemoediging. Die oorlewing van Jakob se familie in Egipte deur die hongersnood herinner aan die oorlewing van Noag se familie in die ark deur die Vloed.

Israel se besluit om na Egipte te trek 45:16-28

Génesis 45:16-20 - Toe die gerug in die huis van Farao gehoor word dat Josef se broers gekom het, was dit goed in die oë van Farao en van sy dienaars. En Farao het met Josef gespreek: Sê aan jou broers: Doen dit, laai julle diere en trek weg na die land Kanaän. En gaan haal julle vader en julle huisgesinne en kom na my toe, dan sal ek julle die beste van Egipteland gee; en eet die vettigheid van die land. Jy kry dan bevel – doen dit: Neem vir julle uit Egipteland waens vir julle kinders en julle vroue, en vervoer julle vader en kom. En julle hoef geen spyt te hê oor julle huisraad nie, want die beste van die hele Egipteland is julle s'n.

Farao se uitnodiging was so buitengewoon vrygewig omdat Farao Josef so hoog geag het. Dit is nog 'n uitstekende voorbeeld van ware gasvryheid: om die beste wat 'n mens het aan 'n honger en behoeftige gesin te gee. Farao se uitnodiging was slegs 'n uitnodiging, nie 'n bevel nie. Farao het Josef beveel om waens te neem vir Jakob se gesin om na Egipte te kom, maar Farao het geen gesag gehad om Jakob te beveel om na Egipte te trek nie. Jakob was vry om hierdie aanbod te aanvaar of te verwerp. As Jakob dit wou aanvaar, sou hy vry wees om na Kanaän terug te keer wanneer hy wou. Die feit dat Jakob se gesin later nie Egipte kon verlaat nadat hulle daar gevestig het nie, was te wyte aan 'n nuwe Farao se nuwe beleid rakende die Israeliete as inwoners van Egipte. Dit was nie te wyte aan die optrede van hierdie Farao (Sesostris III) nie.

'... wanneer Farao die aanbod van Josef herhaal en die broers die 'goed' van die land Egipte twee keer gee (verse 18, 20) is dit moeilik om nie in die doel van hierdie vertelling 'n bewuste verwysing na Die 'goeie' (1:31) grond wat aan Adam in Genesis 1 gegee is te sien nie. Die foto van Josef is 'n prentjie van herstel - nie net die herstel van die goeie nie fortuin van Jakob nie, maar as 'n prentjie van die herstel van die seën wat deur die Saad van Jakob. Hierdie foto is ook 'n

bloudruk vir die hoop wat vir die mense van Israel aan die einde van die Pentateug. Hulle moet in die land woon en dit geniet as God se goeie geskenk (bv. DT 30: 5). "

Génesis 45:21-23 - Die seuns van Israel het toe so gedoen; en Josef het vir hulle waens verskaf volgens die bevel van Farao en hulle padkos gegee vir die reis. Hy het aan hulle almal, man vir man, 'n stel nuwe klere gegee; maar aan Benjamin het hy drie honderd sikkels silwer en vyf stel nuwe klere gegee. En net so het hy ook aan sy vader gestuur tien esels, gelaai met die beste goed van Egipte, en tien eselinne, gelaai met koring en brood en voedsel vir sy vader op die reis.

Josef het gehoorsaam waens vir Jakob se huishouding voorsien. Hy het ook sy broers voorraad gegee vir hulle reis terug na Kanaän en ekstra klere. Maar vir Benjamin, sy volle broer, het hy geld en meer klere gegee. Vir Jakob het hy van die beste dinge van Egipte gestuur en genoeg voorraad wat hom sou onderhou totdat hy Egipte bereik het.

Génesis 45:24-28 - Daarop het hy sy broers weggestuur, en hulle het vertrek; en hy het aan hulle gesê: Moenie vir mekaar kwaad word op die pad nie. En hulle het opgetrek uit Egipte en in die land Kanaän aangekom by hulle vader Jakob. Toe hulle hom vertel: Josef lewe nog – en dat hy regeerder is in die hele Egipteland – het sy hart beswyk, want hy het hulle nie geglo nie. Maar toe hulle hom al die woorde van Josef te kenne gee wat hy met hulle gespreek het, en hy die waens sien wat Josef gestuur het om hom te vervoer, het die gees van Jakob, hulle vader, lewendig geword. En Israel het gesê: Dit is genoeg! My seun Josef lewe nog! Ek sal gaan en hom sien voordat ek sterwe.

Josef se vermaning aan sy broers om nie te "twis" (NASB, ESV, NRSV, NIV, TNIV, NEB), "uitval" (AV), of "argumenteer" (HCSB, CEV) op hul reis nie (v. 24) is ietwat onduidelik. Hy het waarskynlik bedoel om nie betrokke te raak by argumente en beskuldigings oor die verlede nie (vgl. Spr. 29:9). Aangesien Josef hulle vergewe het, moes hulle mekaar vergewe (vgl. Matt. 18:21-35). Die gewone betekenis van die Hebreeuse woord wat as "twis" vertaal word, is egter "vrees" of "bewe" (bv. Eks. 15:14). 'n Ander Engelse weergawe het hierdie Hebreeuse woord as "ontsteld raak" (NKJV) vertaal. Dus kon 'n deel van Josef se betekenis gewees het dat hulle nie bang moes wees vir rowers toe hulle na Kanaän terugkeer nie, of vreesvol was om in die toekoms na Egipte terug te keer nie.

"Ek dink dit is veilig om te sê dat ons mekaar moet vertrou, maar ons moet nooit mekaar se aard vertrou nie."

Jakob het gely as 'n slagoffer van sy seuns se misleiding en kwaadwilligheid. Maar hy het ook gely as gevolg van sy eie versuim om vas te klou aan die beloftes wat God aan sy voorvaders, aan homself en aan Josef in sy drome gegee het. Jakob het altyd moeilikheid gehad om te glo sonder om te sien. Nietemin, toe hy geglo het dat Josef leef en oor Egipte regeer, het sy gees herleef, en hy het teruggekeer na 'n posisie van vertrouwe in God. Om hierdie rede het Moses hom weer "Israel" in die teks genoem (v. 28). Dikwels, in Genesis, antisipeer 'n laaste opmerking deur 'n hoofakteur in die drama die volgende toneel, soos hier waar is.

"Beide Abraham en Jakob ontvang figuurlik hul seuns terug uit die dood. Beide seuns voorspel die dood en opstanding van Christus, maar Josef nog meer. Beide is nie net lewend nie, maar heersers oor alles (vgl. Handeling 2:32-34; Fil. 2:6-11). Jakob se reaksie op die aanhoor van die ongelooflik goeie nuus voorspel die reaksie van die dissipels wanneer die vroue vir hulle sê dat Christus lewend is, nadat Hy uit die dood opgewek is. Ook hulle begroet die nuus eers met verstomde ongeloof en uiteindelik met onuitspreeklike vreugde wanneer dit met baie onfeilbare bewyse bewys word (vgl. Lukas 24:9-49; Johannes 21:1-9, 24-25; Handeling 1:3). Hul geloof, soos Jakob s'n, herleef hulle, heroriënteer hul lewens en maak hulle pelgrims wat uit land wat deur hongersnood geteister word, na die beste land denkbaar waag."

"'n Vluchteling vlug van die huis af; 'n swerwer het geen tuiste nie; 'n vreemdeling is weg van die huis af; maar 'n pelgrim is op pad huis toe."

"In die sentrale plek van elke hart is daar 'n opnamekamer; solank dit boodskappe van skoonheid, hoop, vrolikheid en moed ontvang, so lank is jy jonk. Wanneer die drade heeltemal af is en jou art bedek is met die sneeu van pessimisme en die ys van sinisme, dan, en eers dan, word jy oud."

God se aanmoediging om te trek 46:1-4

Die struktuur van hoofstukke 46 en 47 is ook chiasies:

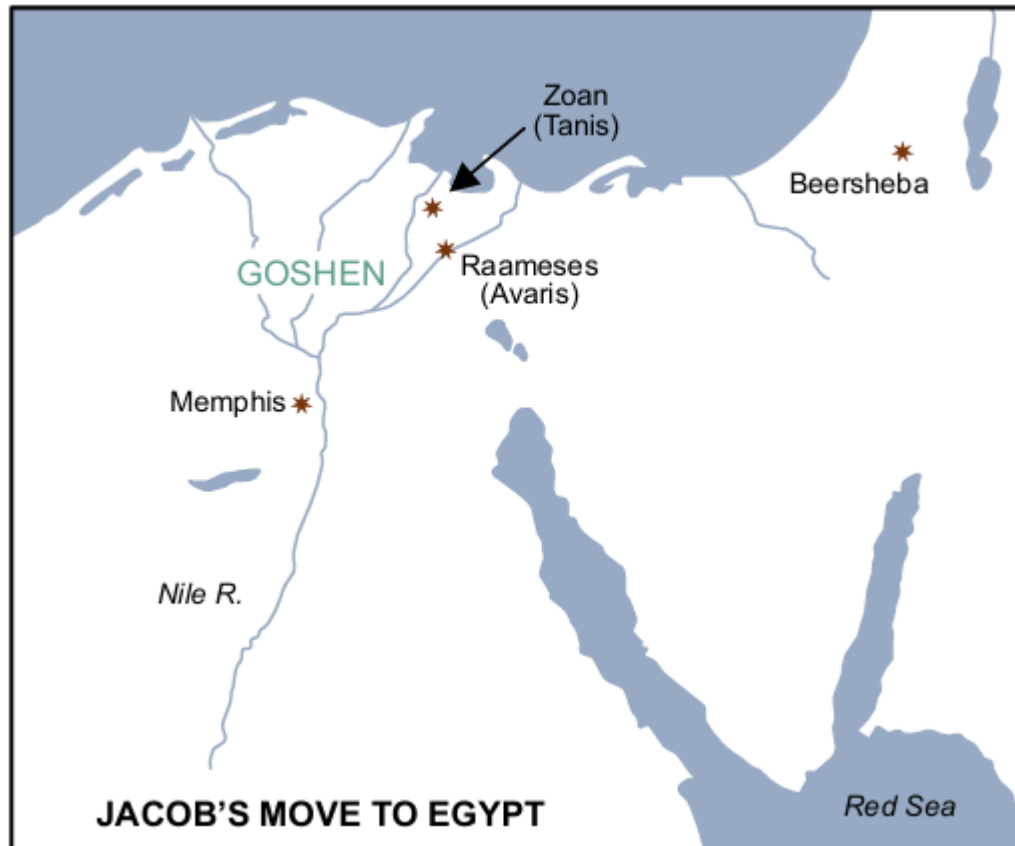
- A God verskyn aan Jakob (46:1-4)
- B Jakob reis na Egipte (46:5-27)
- C Josef ontmoet Jakob (46:28-34)
- D Josef se broers ontmoet Farao (47:1-6)
- C' Jakob ontmoet Farao (47:7-10)
- B' Josef sorg vir sy familie en Egipte (47:11-26)
- A' Jakob berei hom voor om te sterf (47:27-31)

Génesis 46:1-4 - En Israel het weggetrek met alles wat aan hom behoort het, en in Berséba gekom; en hy het offerandes gebring aan die God van sy vader Isak. En God het tot Israel gespreek in naggestigte en gesê: Jakob, Jakob! En hy antwoord:

Hier is ek! Toe sê Hy: Ek is God, die God van jou vader. Moenie bevrees wees om na Egipte af te trek nie, want Ek sal jou daar 'n groot nasie maak. Ek sal saam met jou aftrek na Egipte, en Ek sal jou gewis ook weer laat optrek; en Josef sal jou oë toedruk.

Berseba het naby die suidelike grens van Kanaän gelê. Jakob en sy karavaan het daar gestop om offers aan Jahwe te bring. Vroeër het Abraham daar 'n tamariskboom geplant en die Naam van die HERE aangeroep (21:33). Isak het ook daar 'n altaar gebou en die HERE aangeroep nadat God aan hom verskyn het (26:24-25). Dit was miskien op hierdie einste altaar dat Jakob nou sy offers gebring het.

Jakob moes gemengde gevoelens gehad het toe hy daarna uitgesien het om Josef weer te sien. Terselfdertyd het hy besef dat hy die land verlaat wat God aan sy familie belowe het. Hierdie skuif was net so betekenisvol vir Jakob as wat Abram se reis van Ur (12:1-3), Jakob se vlug na Paddan-Aram (28:1-22), of sy terugkeer na Kanaän (31:3-54) was – almal wat God met visioene aangemoedig het.

Jakob – Moses het hom hier Israel genoem – was waarskynlik bewus van die profesie dat Abraham se nageslag slawerny in 'n vreemde land vir 400 jaar sou ervaar (15:13). Gevolglik moes hy dit selfs moeiliker gevind het om na Egipte oor te steek (vv. 2-4). God het Homself hier aan Jakob geopenbaar (die sesde keer) om hom te verseker dat hierdie skuif in harmonie was met Sy wil vir hom en sy gesin. Dit is

een van vier "Moenie bang wees nie" vertroostings wat God in Genesis gegee het (v. 3; vgl. 15:1; 21:17; 26:24).

God het belowe om Jakob se familie 'n "groot nasie" in Egipte te maak (vgl. 12:2; 15:13-14; 17:6, 20; 18:18; 21:13-8). As gevolg van die Egiptenare se minagting vir Hebreeuse herders, was Jakob se familie nie in gevaar om in die Egiptiese lewe opgeneem te word nie – soos hulle in gevaar was om in die Kanaänitiese lewe opgeneem te word. Hulle het ook die beste land in Egipte ontvang. Die Israeliete se verhuising na Egipte was ook 'n goddelike dissipline. Jakob se seuns het versuim om afgeskeie van die Kanaäniete te bly, daarom het God, in ooreenstemming met Sy belofte, hulle tydelik verwyder uit die land wat Hy hulle belowe het. Let op die parallelle met Esau se migrasie na Seir (vgl. 36:2-8 en 46:8—47:27).

God het belowe om saam met Jakob na Egipte te gaan (v. 4). Egipte het die baarmoeder geword wat God gebruik het om die nasie van Israel te vorm. Alhoewel Jakob God se Beloofde Land verlaat het, het hy nie God agtergelaat nie. God het verder belowe om Jakob terug te bring na die land ("Ek sal jou ook gewis weer laat opkom," v. 4). Hy het dit gedoen deur Jakob se nageslag 400 jaar later terug te bring, en deur Jakob self terug te bring vir begrafnis in die land (50:1-21). Boonop het God belowe dat Jakob nie sou sterf totdat hy Josef gesien het nie (vgl. 49:29-33). "Josef sal jou oë toemaak" (v. 4) verwys na 'n gebruik wat Jode steeds beoefen. Die oudste seun of naaste familielid sou die oë van die oorledene saggies toemaak. God het Jakob verseker dat Josef aan sy sy sou wees wanneer hy sterf.

"Jacob se beslis disfunksionele familie is op die punt om weer in 'n ware gemeenskap bymekaar te kom."

Israel se huishouding se trek na Egipte 46:5-27

Génesis 46:5-7 - Daarna het Jakob weggetrek van Berséba af. En die seuns van Israel het hulle vader Jakob met hulle kinders en hulle vroue op die waens gelaai wat Farao gestuur het om hom te vervoer. En hulle het hul vee en besittings geneem wat hulle in die land Kanaän verwerf het, en in Egipte gekom, Jakob en sy hele geslag saam met hom: sy seuns en sy kleinseuns saam met hom; sy dogters en kleindogters en sy hele geslag het hy saam met hom in Egipte gebring.

In reaksie op God se instruksies en beloftes het Jakob alles wat hy gehad het na Egipte verhuis. Hierdie verse is 'n opsomming. 'n Meer gedetailleerde beskrywing van Jakob se familie volg.

Génesis 46:8-27 - En dit is die name van die seuns van Israel wat in Egipte gekom het – Jakob en sy seuns. Die eersgeborene van Jakob was Ruben. En die seuns van

Ruben: Henog en Pallu en Hesron en Karmi. En die seuns van Símeon: Jémuel en Jamin en Ohad en Jagin en Sohar en Saul, die seun van die Kanaänitiese vrou. En die seuns van Levi: Gerson, Kehat en Merári. En die seuns van Juda: Er en Onan en Sela en Peres en Serag. Maar Er en Onan het gesterwe in die land Kanaän; en die seuns van Peres was Hesron en Hamul. En die seuns van Issaskar: Tola en Puwa en Job en Simron. En die seuns van Sébulon: Sered en Elon en Jágleël. Dit is die seuns van Lea wat sy vir Jakob gebaar het in Paddan-Aram, saam met sy dogter Dina; al die siele van sy seuns en dogters was drie en dertig. En die seuns van Gad: Sifjon en Haggi, Suni en Esbon, Eri en Aródi en Areëli. En die seuns van Aser: Jimna en Jiswa en Jiswi en Bería en Serag, hulle suster; en die seuns van Bería: Heber en Máلكiël. Dit is die seuns van Silpa wat Laban aan sy dogter Lea gegee het; en sy het vir Jakob hierdie sestien siele gebaar. Die seuns van Ragel, die vrou van Jakob: Josef en Benjamin. En vir Josef is in Egipteland gebore Manasse en Efraim wat Asenat, die dogter van Potiféra, die priester van On, vir hom gebaar het. En die seuns van Benjamin: Bela en Beger en Asbel, Gera en Naäman, Egi en Ros, Muppim en Huppim en Ard. Dit is die seuns van Ragel wat vir Jakob gebore is, almal saam veertien siele. En die seuns van Dan: Husim. En die seuns van Náftali: Jágeël en Guni en Jeser en Sillem. Dit is die seuns van Bilha wat Laban aan sy dogter Ragel gegee het; en sy het hulle vir Jakob gebaar, almal saam sewe siele. Al die siele wat aan Jakob behoort het en, uit sy heup afkomstig, na Egipte gegaan het, behalwe die vroue van die seuns van Jakob, was almal saam ses en sestig siele. En die seuns van Josef wat vir hom in Egipte gebore is, was twee siele. Al die siele van die huis van Jakob wat in Egipte gekom het, was sewentig.

Hierdie afdeling bevat 'n lys van die individue in Jakob se familie toe hulle na Egipte verhuis het. Simeon en Juda het met Kanaänitiese vroue getrou (vv. 10, 12; vgl. 38:2). Soos in hoofstuk 31, toe Jakob Paddan-Aram verlaat het, was hierdie trek ook moeilik vir Jakob. Moses het 'n totaal van 70 persone aangeteken (v. 27; vgl. Eks. 1:5). Die 66 waarna in vers 26 verwys word, het Jakob, Josef, Efraim en Manasse uitgesluit; of miskien Er en Onan (v. 12) en Efraim en Manasse. Hierdie getal het ook die vrouens van Jakob se seuns uitgesluit (v. 26). Stefanus het gesê daar was 75, maar hy moes Josef se drie kleinseuns en twee agterkleinseuns bygevoeg het (Handelinge 7:14). Hierdie vyf is later gebore, asook sommige of al van Benjamin se 10 seuns (v. 21), na alle waarskynlikheid.

Benewens die 70 mans "... volgens 'n siening wat ons gereeld in die Ou Testament teëkom, hoewel vreemd vir ons denkwyses, het [hulle] in lumbus patrum [d.w.s. in die lendene van hul vader] na Egipte gekom."

"Dit [vers 8] beteken: kort nadat die kinders van Israel na Egipte gekom het, was daar daardie sewentig vaders te vinde van wie die sewentig stamme afgelei is wat die heersende stamme dwarsdeur Israel se vroeë geskiedenis was."

Dit was die nederige begin van die groot nasie van Israel.

"Dit kan nouliks sonder opmerking verbygaan dat die aantal nasies in Genesis 10 ook 'sewentig' is. Net soos die 'sewentig nasies' al die afstammeling van Adam verteenwoordig, verteenwoordig die 'sewentig seuns' nou al die afstammeling van Abraham, Isak en Jakob – die kinders van Israel. Hier in verhalende vorm is 'n demonstrasie van die tema in Deuteronomium 32:8 dat God die grense van die nasies (Gen 10) verdeel het volgens die aantal van die kinders van Israel. Dus het die skrywer groot moeite gedoen om die nuwe nasie van Israel as 'n nuwe mensdom en Abraham as 'n tweede Adam uit te beeld. Die seën wat deur Abraham en sy saad sal kom, is 'n herstel van die oorspronklike seën van Adam, 'n seën wat in die sondeval verlore gegaan het."

"Maar daar moes 'n baie groot geselskap gewees het wat aan hulle behoort het, van beide manlike diensknegte, diensmeisies en kinders; en, sonder twyfel, het hierdie gebly, is by hulle ingelyf en het vermeerder so vinnig soos hul meesters. Kan ons nie in hierdie feit 'n verduideliking vind vir die groot menigte waartoe hierdie geselskap in so 'n kort tydjie gegroei het nie?"

Israel se hereniging met Josef 46:28-30

Génesis 46:28 - En hy het Juda voor hom uit gestuur na Josef, dat dié voor hom uit die pad moes wys na Gosen; en hulle het in die land Gosen aangekom.

Let daarop dat Jakob vir Juda vooruit gestuur het om hom na Gosen te lei. Juda is weer eens die leier van sy broers en Jakob se familie.

"Die land Gosen, waar die Hebreërs gewoon het, het aan Avaris gegrens – nou bekend as geleë te Tell el-Dab'a (nie te Tanis nie, soos soveel handboeke verkeerdelik beweer)."

Die mening wat in die bogenoemde aanhaling uitgespreek word, berus egter op die geloof in 'n laat datum vir die Eksodus in die dertiende eeu v.C., en is moontlik nie korrek nie.

Génesis 46:29-30 - Toe span Josef sy wa in, en hy trek op, sy vader Israel tegemoet na Gosen. En toe hy homself aan hom vertoon, het hy om sy hals geval en lank aan sy hals geween. En Israel sê vir Josef: Nou kan ek sterwe nadat ek jou aangesig gesien het, dat jy nog leef!

Hierdie hereniging herinner aan Jakob se vorige ontmoeting met Esau (32:3). In beide situasies, na 'n lang tydperk van skeiding, het Jakob 'n groep vooruit gestuur om sy familielid te ontmoet.

Jakob het gesê dat die verlies van sy seuns hom in rou na sy graf sou bring (37:35; 42:38). Josef se "opstanding" het sy vader in staat gestel om in vrede te sterf. Net so het die opstanding van 'n "Groter Josef" (Jesus) baie toegelaat om die dood met moed en hoop te trotseer (vgl. Handeling 7:55, 59-60; Fil. 1:21-26; 1 Pet. 1:3).

Gelowiges behoort op goddelike voorsienigheid te reageer deur hul besluite te neem in reaksie op die inisiatief van Sy wyse leiers. Hulle behoort dit te doen met vertroue in Sy beloftes, afhanklik van Sy voortdurende leiding en voorsiening. "Voorsienigheid" is God se leiding en sorg wat Hy deur omstandighede uitoefen.

12. Josef se wyse leierskap 46:31—47:27

As gevolg van die feit dat Josef sy familieleden aan Farao voorgestel het, het hulle die beste van Egipte se land ontvang. Jakob het Farao geseën in ruil vir sy goedheid. In die jare wat gevolg het, het Josef byna die hele Egipte vir Farao gekoop, die Egiptenare se lewens gered en Israel se voorspoed en seën bevorder. Deur Josef het al die nasies rondom Egipte ook seën ontvang (vgl. 12:3).

God se voorsiening van grond en voedsel vir Israel 46:31—47:12

'n Belangrike doel van hierdie afdeling is om te wys hoe God Jakob se familie in Egipte gedurende die oorblywende vyf jaar van die hongersnood onderhou en geseën het (vgl. vers 12-13). 'n Ander doel is om te demonstreer hoe Hy Sy beloftes aan die aartsvaders gedeeltelik vervul het: om hulle 'n seën vir die hele wêreld te maak (47:15-25), sowel as vrugbaar en talryk (47:27).

Génesis 46:31-34 - Daarna het Josef met sy broers en die huis van sy vader gespreek: Ek sal optrek en aan Farao vertel en aan hom sê: My broers en die huis van my vader wat in die land Kanaän was, het na my gekom. En die manne is herders van kleinvee – want hulle was veeboere – en hulle het hul kleinvee en hul beeste en alles wat hulle besit, saamgebring. En as Farao julle laat roep en sê: Wat is julle nering? dan moet julle antwoord: U dienaars was veeboere van ons jeug af tot nou toe, ons sowel as ons vaders – sodat julle in die land Gosen kan woon. Want elke herder van kleinvee is vir die Egiptenaars 'n gruwel.

Egiptenare het skaapwagters verafsku, want landbou was die basis van die Egiptiese samelewing, en die Nylrivier en sy delta, waar Gosen was, het landboulewe onderhou (v. 34). Die Egiptiese boere het hul

lande versigtig georganiseer en dit relatief maklik en netjies beheer, maar sonder groot troppe vee. Die vergelykende moeilikheid om groot troppe skape, bokke en koeie te beheer, het die Egiptenare daartoe gelei om diegene wat vir hierdie diere omgee het, as ru en barbaars te beskou. Waarskynlik ook het die meer "beskaafde" Egiptenare enige nomadiese volke gewantrou. Dit het daartoe gelei dat die Israeliete in 'n aparte gebied van die Egiptenare gewoon het, waar hulle in getalle toegeneem het, en 'n duidelike nasionale identiteit en roeping ontwikkel het, soos God belowe het.

"Daar word gesê dat Rameses III 3 264 mans, meestal buitelanders, in diens geneem het om na sy kuddes om te sien."

Josef het sy familie aangemoedig om heeltemal eerlik met Farao te wees. Oneerlikheid het Jakob se familie lank geteister, maar nou het Josef hulle uit hierdie vernietigende gedrag gelei.

Génesis 47:1-6 - Daarop het Josef gekom en aan Farao vertel en gesê: My vader en my broers en hulle kleinvee en beeste en alles wat hulle besit, het gekom uit die land Kanaän, en daar is hulle nou in die land Gosen. En hy het uit die getal van sy broers vyf man saamgeneem en hulle aan Farao voorgestel. Toe sê Farao aan sy broers: Wat is julle nering? En hulle antwoord Farao: U dienaars is herders van kleinvee, ons sowel as ons vaders. Verder sê hulle vir Farao: Ons het gekom om as vreemdelinge in die land te vertoef, want daar is geen weiding vir die kleinvee van u dienaars nie, omdat die hongersnood in die land Kanaän swaar is. Laat u dienaars dan nou tog in die land Gosen woon. Daarop het Farao met Josef gespreek en gesê: Jou vader en jou broers het na jou gekom. Egipteland lê voor jou oop; laat jou vader en jou broers in die beste deel van die land woon; hulle kan in die land Gosen woon. En as jy weet dat daar onder hulle bekwame manne is, stel hulle dan aan as vee-opsigters oor my eiendom.

Toe Josef vyf van sy broers aan Farao voorgestel het, het hulle Josef se raad gevolg en hulself as herders geïdentifiseer. Hulle het ook toestemming gevra om in die land Gosen te woon. Farao het, ongetwyfeld uit groot respek vir Josef, sy familie toegelaat om in "die beste van die land" (v. 6) te woon, naamlik die land Gosen. Farao het ook vir Josef toestemming gegee om "enige bekwame manne" onder sy broers oor Farao se vee aan te stel.

Génesis 47:7-10 - Toe bring Josef sy vader Jakob in en stel hom aan Farao voor. En Jakob het Farao gegroet met 'n seënwen. Daarop sê Farao vir Jakob: Hoeveel is die dae van jou lewensjare? En Jakob het Farao geantwoord: Die dae van die jare van my vreemdelingskap is honderd en dertig jaar. Min in getal en vol teëspoed was die dae van my lewensjare, en hulle het nie gehaal by die dae

van die lewensjare van my vaders gedurende die dae van hulle vreemdelingskap nie. Toe het Jakob Farao gegroet met 'n seënswens en van Farao af weggegaan.

Jakob se seën van Farao (vv. 7, 10) is ongewoon, aangesien dit impliseer dat Jakob, in een sin (d.w.s. as een van God se uitverkorenes), verhewe bo Farao was. "... die mindere persoon word geseën deur die meerdere" (Heb. 7:7). Farao was 'n man van ontsaglike wêreldse mag en invloed. Jakob het 'n seën vir 'n nie-Joodse wêreldheerser geword en sodoende God se belofte vervul om 'n seën te word – gedeeltelik. Hierdie gebeurtenis het ook die toekomstige, volledige vervulling van Israel se wêreldwye seën van die nasies voorspel (vgl. Ps. 2).

"Die minste en mees struikelende van God se kinders het die meerderwaardigheid in die teenwoordigheid van die mees verhewe manne van die wêreld."

Jakob het in hierdie toneel sy lewe beskryf as "my verblyf in die buiteland" (v. 9) hoofsaaklik omdat hy nog nie die Beloofde Land finaal in besit geneem het nie. Hy het natuurlik ook gedurende sy leeftyd op wyd verskeie plekke gewoon: Paddan-Aram, Kanaän en nou Egipte. Sy jare was minder as sy vaders: 130 vergeleke met Abraham se 175 en Isak se 180. Hierdie vergelyking, plus Jakob se stelling dat "min en onaangenaam die jare van my lewe was," getuig van die feit dat nóg Abraham nóg Isak die probleme en benoudhede ervaar het wat Jakob gedurende sy leeftyd gehad het.

"Hierdie woorde [in v. 9] blyk die outeur se poging te wees tot 'n doelbewuste kontras met die latere belofte dat iemand wat sy vader en moeder eer, 'lank moet lewe en goed moet doen in die land' (Deut 5:15 [sic 16]). Jakob, wat sy vader bedrieg het en daardeur die seën verkry het, moet nie net buite die Beloofde Land sterf nie, maar ook, leer ons hier, sy jare was min en moeilik. Uit sy eie woorde kan ons dus 'n finale vergelding sien vir Jakob se dade vroeër in die boek."

"Toe ons Jakob die eerste keer teëgekom het, het hy in sy moeder se baarmoeder met sy tweeling-broer geworstel. Terwyl ons aan die einde van Jakob se lewe kom, sukkel hy om sy lewe in 'n hongersnood-geteisterde Kanaän. Tussen hierdie eerste en laaste oomblikke van stryd was daar baie moeilike ervarings vir Jakob. Sy lewe het meer hartseer as vreugde gehad."

"Om na Jakob te kyk, is om 'n man te sien wat tussen geloof en vrees gewissel het."

"Eerlikwaar, my gevoel is dat Jakob aangekom het. Wat 'n geleentheid het hy om te spog, maar hy maak nie daarvan gebruik nie. Iemand anders sou dalk gedink het, Farao is 'n groot heerser, maar ek wil hê hy moet weet dat ek 'n taamlik groot man daar bo in die land Kanaän was! Maar Jakob spog nie – hy is net 'n sondaar, gered deur die genade van God."

Génesis 47:11-12 - En Josef het vir Jakob en sy broers woonplekke aangewys en aan hulle besitting in Egipteland gegee, in die beste deel van die land, in die landstreek Raämses, soos Farao beveel het. En Josef het sy vader en sy broers en die hele huis van sy vader met brood onderhou ooreenkomstig die getal van die kinders.

Die teks beskryf die gebied waar Jakob se familie hulle gevestig het as "die land van Ramseses" hier, eerder as Gosen (v. 11). Die land van Ramseses kon 'n ander naam vir Gosen gewees het, of 'n groter gebied wat Gosen insluit, of 'n distrik binne Gosen.

Die gebruik van die naam "Rameses" hier en elders (Eks. 1:11; 12:37; Num. 33:3, 5) het 'n soort "rooi haring" geword vir baie interpreteerders. Dit het hulle tot die gevolgtrekking gelei dat hierdie gebeure plaasgevind het nadat een van die farao's met die naam Rameses geleef het. Rameses I het omstreeks 1347-1320 v.C. regeer. Die Bybelse chronologiese verwysings (1 Konings 6:1; Eks. 12:40; et al.) wys egter na 'n datum vir Israel se trek na Egipte naby 1876 v.C. Hoe kan ons die gebruik van die naam "Rameses" hier dan verklaar?

Dit is moontlik dat die naam "Rameses" (ook gespel as "Raamses" en "Raameses") in gebruik was toe Jakob Egipte binnegegaan het, alhoewel buite-Bybelse verwysings dit nie bevestig het nie. "Raamses" beteken eenvoudig "Ra [die songod] het dit geskep." 'n Tweede moontlikheid is dat Rameses die naam van hierdie distrik later kon gewees het, in Moses se tyd, toe hy Genesis geskryf het. Moses kon die meer moderne naam gebruik het toe hy Genesis geskryf het, eerder as 'n ouer een wat in Jakob se tyd in gebruik was. 'n Derde moontlikheid is dat Rameses die distriknaam selfs later in die geskiedenis was (bv. na Farao Rameses). 'n Latere skrywer kon "Rameses" vervang het met 'n ouer naam wat in gebruik was toe Moses geskryf het of toe Jakob Egipte binnegegaan het.

"Hoe anders is Jakob se afkoms na Egipte as dié van sy grootvader (hfst. 12)! Beide soek die veiligheid van Egipte weens hongersnood. Om homself te red, pleeg Abraham bedrog. Om sy familie te red, pleeg Jakob seëninge. Die Farao tydens Abraham se besoek was net te bly om te sien dat Abraham na sy eie land terugkeer. Die Farao tydens Jakob se besoek dring daarop aan dat Jakob bly en hom op 'n uitgesoekte land vestig. Abraham trek terug uit Egipte. Vir Jakob is Egipte sy nuwe tuiste. Abraham verlaat Egipte lewend (en bly om dit te wees!). Jakob sal Egipte dood verlaat."

God se voorsiening van grond en voedsel vir Farao 47:13-27

Hierdie gedeelte demonstreer die vervulling van Jakob se seën op Farao (46:31—47:6 en 47:7-10). Josef kon Egipte en sy bure van 'n baie ernstige hongersnood red en die desperate lot van die Egiptenare verlig. Josef het God se beloftes vervul om sy familie deur homself te seën (belowe in sy drome), en om

die hele wêreld deur Abraham se nageslag te seën (12:3). Farao het geld van Egipte en Kanaän ontvang (vv. 13-14), vee (vv. 15-17), grond en slawe (vv. 18-21, 23, 25), en 20 persent van toekomstige oeste (vv. 23-26). So 'n belasting was nie buite lyn met wat algemeen was in daardie tyd in die antieke Nabye Ooste nie. Twintig persent was eintlik 'n klein belasting destyds, aangesien die gemiddelde 33 was en 'n derde persent. God het hierdie Farao geseën omdat hy die Israeliete geseën het met die beste van Egipte. Later, in Moses se tyd, het God 'n ander Farao vervloek, omdat hy die Israeliete hardhandig behandel het.

"Hierdie hele situasie bepaal die betekenis van Eksodus 1:8-11, wat verklaar dat 'n nuwe koning aan bewind gekom het wat nie vir Josef geken het nie. Gevolglik – en ironies genoeg – het daardie koning die Israeliete begin verslaaf om aan sy projekte te werk. As hy aan Josef gedink het, sou hy besef het hoe lojaal en getrou Israel kon wees tydens hul verblyf in die land. Omdat hierdie Farao Israel goed behandel het, het hulle gefloreer, en hy het magtig en ryk geword; maar omdat daardie nuwe koning Israel hardvogtig behandel het, sou hy niks van die seën van God hê nie, en ook nie die voorspoed van die volk van God kon belemmer nie. Van die begin tot die einde van die Egiptiese verblyf het voorspoed en groei uit God se seën gekom. Diegene wat dit erken het, het daarin gedeel."

Génesis 47:13-19 - En daar was in die hele land geen brood nie, want die hongersnood was baie swaar, sodat Egipteland en die land Kanaän uitgeput was weens die hongersnood. En Josef het al die geld versamel wat in Egipteland en in die land Kanaän te vinde was, vir die koring wat hulle gekoop het, en Josef het die geld in die paleis van Farao gebring. En toe die geld in Egipteland en in die land Kanaän op was, het al die Egiptenaars na Josef gekom en gesê: Gee vir ons brood! En: Waarom moet ons voor u oë sterwe, want die geld is gedaan? En Josef antwoord: Gee julle vee, dan sal ek dit aan julle gee vir julle vee as die geld gedaan is. Toe bring hulle hul vee na Josef, en Josef het aan hulle brood gegee vir die perde en die besitting aan kleinvee en beeste en vir die esels; en hy het hulle dié jaar versorg met brood vir die waarde van al hulle besittings aan vee. Toe dié jaar om was, het hulle na hom gekom in die tweede jaar en vir hom gesê: Ons kan dit vir my heer nie wegsteek nie, maar die geld is op en die besitting aan vee is my heer s'n. Daar het niks vir my heer oorgebly nie as net ons lyf en ons grond. Waarom moet ons voor u oë te gronde gaan, ons sowel as ons landerye? Koop ons en ons grond vir brood, dan sal ons met ons grond aan Farao diensbaar wees; en gee saadkoring, dat ons kan lewe en nie sterwe nie, en dat die grond nie woens word nie.

"Dit was aksiomaties in die antieke wêreld dat 'n mens jou pad betaal het solank jy enigiets gehad het om van afstand te doen – insluitend, in die laaste instansie, jou vryheid."

"Beide Egiptiese en Mesopotamiese slawerny het oor die algemeen onderskei tussen voorheen vry mense wat skuldslawe geword het en buitelanders (gewoonlik oorlogsgevangenes) wat as roerende goedere [eiendom anders as vaste eiendom] gekoop en verkoop is. Mesopotamiese wette en kontrakte dui daarop dat skuldeisers die diens van die skuldslaaf verkry het totdat die skuld gedek was, maar roerende slawe het aan hul eienaars behoort sonder veel kans op vrylating. Alhoewel ons nie uit Genesis kan weet nie, is daar rede om te glo dat die vrywillige onderwerping van die mense veronderstel dat die slawerny nie permanent was nie (vgl. die wet wat deur Josef vasgestel is, 47:26)."

"Die idee van slawerny is nie aantreklik vir die moderne denke nie, maar in die antieke wêreld was dit die primêre manier om met die armes en behoeftiges te werk. As die mense slawe van Farao geword het, was dit Farao se verantwoordelikheid om hulle te voed en vir hulle te sorg. Dit was die beste manier vir hulle om die hongersnood te oorleef."

Dit is die eerste melding van "perde" in die Bybel, die primêre "lasdier en militêre masjien destyds (v. 17)." Egipte was 'n belangrike bron van perde in Salomo se tyd (vgl. 1 Konings 10:28-29).

Die verwysing na die Egiptenare se ruil van "kuddes" en "troppe" vir kos (v. 17) mag dalk die feit weerspreek dat "elke skaapwagter 'n gruwel vir die Egiptenare is" (46:34). Alhoewel baie Egiptenare boere was, moes daar baie Egiptenare gewees het wat troppe skape en koeie aangehou het. Waarskynlik is die vroeëre stelling oor skaapwagters 'n verwysing na die laer kaste van Egiptenare, op wie die meeste Egiptenare neergesien het.

Génesis 47:20-26 - So het Josef dan al die grond van Egipte vir Farao opgekoop, want die Egiptenaars het elkeen sy stuk grond verkoop, omdat die hongersnood vir hulle te swaar was. So het die land dan Farao se eiendom geword. En wat die volk betref – hy het hulle laat verhuis na die stede, van die een end van die Egiptiese gebied na die ander end daarvan. Net die grond van die priesters het hy nie gekoop nie; want die priesters het 'n vaste inkomste van Farao ontvang en van hulle vaste inkomste geëet wat Farao hulle toegestaan het. Daarom het hulle hul grond nie verkoop nie. Toe sê Josef aan die volk: Kyk, ek het vandag julle en jul grond vir Farao gekoop: daar is saadkoring vir julle, dat julle die grond kan besaai. En by die insameling moet julle 'n vyfde deel aan Farao afgee, en die ander vier dele sal julle eiendom wees, as saad vir die land en as voedsel vir julleself en die wat in julle huise is, en as voeding vir julle kinders. En hulle antwoord: U het ons lewe gered. Laat ons guns mag

vind in die oë van my heer, dan sal ons die dienaars van Farao wees. En Josef het dit 'n wet gemaak tot vandag toe vir die saaigrond van Egipte – die vyfde deel behoort aan Farao. Net die grond van die priesters alleen het nie die eiendom van Farao geword nie.

Vroeë Griekse skrywers, sowel as monumentale bewyse, blyk Josef se politieke hervormings en herverdeling van grond in Egipte te bevestig. In 'n baie werklike sin het Josef 'n "redder" van die Heidene geword ("Toe sê hulle [die Egiptenare] vir Josef: 'Jy het ons lewens gered!'" v. 25) sowel as 'n "redder" van die Jode.

"Ons kan ook byvoeg dat die uitsondering wat gemaak is op tempelgrond (vv. 22, 26) toon dat Josef se optrede nie 'n growwe grondgrypery was sonder inagneming van Egiptiese tradisie en die welstand van die samelewing nie."

Génesis 47:27 - So het Israel dan in Egipteland gewoon, in die land Gosen; en hulle het vaste besittings daarin verwerf en vrugbaar geword en sterk vermeerder.

"Israel" het voorspoedig gebly onder Josef se administrasie. Hier verwys "Israel" heel duidelik na die familie van Jakob. Die Israeliete het "besit daarin [Egipte] verkry en was vrugbaar en het baie geword." Die vervulling van God se belofte om die saad van die aartsvaders te vermeerder, het vinnig gevorder.

Hierdie hoofstuk illustreer die feit dat 'n wyse leier weet dat voorspoed slegs van God af kom, daarom neem hy besluite in harmonie met wat God geopenbaar het oor hoe Hy belowe het om te seën.

"Teenspoed is soms moeilik vir 'n man, maar vir een man wat voorspoed kan verduur, is daar honderd wat teenspoed sal verduur."

13. Jakob se aanbidding in Egipte 47:28—48:22

Jakob het sy geloof in God se beloftes gedemonstreer deur te eis dat sy seuns hom in die Beloofde Land begrawe. Hy het ook getoon dat hy geleer het dat God diegene wat Hy kies om te seën, sal seën deur die jonger Efraim oor die ouer Manasse te seën.

Jakob se versoek om in Kanaän begrawe te word 47:28-31

Génesis 47:28-31 - En Jakob het sewentien jaar in Egipteland gelewe, sodat die dae van Jakob, die jare van sy lewe, honderd sewe en veertig jaar was. En toe die dae van Israel nader kom dat hy moes sterwe, het hy sy seun Josef laat roep en vir hom gesê: As ek nou guns in jou oë gevind het, sit dan tog jou hand onder

my heup en bewys my liefde en trou – begrawe my tog nie in Egipte nie. Wanneer ek met my vaders ontslaap het, bring my dan weg uit Egipte en begrawe my in hulle graf. En hy antwoord: Ek sal handel ooreenkomstig u woord. Toe sê hy: Sweer my dit tog. En hy het vir hom gesweer. Toe het Israel in aanbidding gebuig oor die koppenent van die bed.

Jakob het sy laaste 17 jaar in die sorg van Josef deurgebring, wat ironies genoeg die eerste 17 jaar van sy lewe in Jakob se sorg deurgebring het (37:2). Soos Jakob se dood nader gekom het, het hy Josef geroep en hom laat belowe om hom in die Beloofde Land ("by my vaders") te begrawe, eerder as in Egipte (vgl. 24:2-3). As die vader van so 'n belangrike persoon soos Josef, kon Jakob 'n baie mooi begrafnis in Egipte gehad het. Sy versoek het sy voorkeur vir die belofte van God bo die lof van die wêreld getoon (vgl. Moses, Hebr. 11:24-25).

Soos voorheen genoem, was die plasing van die hand onder 'n persoon se bobeen deel van 'n ritueel wat verband hou met die maak van 'n plegtige belofte (vgl. 24:2-3). Israel "het in aanbidding gebuig aan die hoof van die bed." Hy het klaarblyklik Jahweh in gebed gedank dat Hy sy wens om in Kanaän begrawe te word, toegestaan het. Hier is nog 'n verwysing na Jakob wat in Josef se teenwoordigheid gebuig het (vgl. 37:9-10). Jakob was moontlik te swak om op die grond neer te buig, wat 'n meer algemene postuur in aanbidding was (vgl. 48:12; 1 Konings 1:47).

"Jakob, te dikwels in die lewe die slinkse man wat op sy eie wilskrag vertrou het om sy doelwitte te bereik, toon nou in die aangesig van die dood dat sy uiteindelijke hoop die belofte van God is."

"Jakob se begeerte was dat sy begrafnis 'n duidelike getuienis sou wees dat hy nie 'n afgodsaanbiddende Egiptenaar was nie, maar 'n gelowige in die ware en lewende God. Wanneer jy ophou dink dat jou begrafnis en teraardebestelling die laaste openbare getuienisse is wat jy ooit sal gee, maak dit jou lus om versigtig te beplan. Om jou laaste wil en testament op te stel is belangrik, maar moenie jou laaste getuie en getuienis verwaarloos nie."

Jakob se aanneming van Josef se seuns 48:1-11

Die gebeure wat in die laaste drie hoofstukke van Genesis opgeteken is, handel oor die laaste dae van Jakob en Josef. In hierdie laaste hoofstukke is daar baie ander verwysings na vroeëre episodes in die boek.

"Hierdie voortdurende teruggryp na vroeëre episodes en beloftes is heeltemal in plek in 'n boek waarvan die tema die vervulling van beloftes is, 'n boek wat gereeld analogie tussen episodes as 'n narratiewe tegniek gebruik. En aan die einde van 'n boek is dit besonder [sic] gepas om hierdie

kruisskakels ten volle te benut. Dit versterk die gevoel van volledigheid en suggereer dat die storie 'n natuurlike stoppunt bereik het."

"Dit is gepas dat die einde van Genesis afsluit met herhaalde verwysings na die tematiese woord van die boek (b-r-k, 'om te seën')."

Hierdie baie belangrike gedeelte verduidelik hoe Efraim en Manasse gelyke status as Josef se broers gekry het, en waarom Josef nie die hoof van 'n stam geword het nie. Manasse sou tussen 20 en 26 jaar oud gewees het op hierdie tydstip (41:50; 47:28). Efraim was natuurlik jonger as Manasse. Dus het ons 'n ander etiologie ('n verduideliking van oorsprong).

Génesis 48:1-7 - Ná hierdie dinge het hulle aan Josef meegedeel: Kyk, u vader is siek. Toe neem hy sy twee seuns, Manasse en Efraim, met hom saam. En hulle het aan Jakob berig gebring en gesê: Kyk, u seun Josef kom na u toe. Daarop het Jakob sy krag versamel en op die bed gaan sit. En Jakob het vir Josef gesê: God, die Almagtige, het aan my verskyn by Lus, in die land Kanaän, en my geseën en vir my gesê: Kyk, Ek sal jou vrugbaar maak en jou vermeerder en jou tot 'n menigte van volke maak, en Ek sal aan jou nageslag ná jou hierdie land as ewige besitting gee. Nou dan, jou twee seuns wat vir jou in Egipteland gebore is voordat ek in Egipte na jou gekom het, is myne. Efraim en Manasse sal myne wees net soos Ruben en Símeon. Maar jou nakomelinge wat jy ná hulle verwek het, sal joue wees. Hulle sal na die naam van hulle broers genoem word in dié se erfdeel. En toe ek van Paddan gekom het, het Ragel by my gesterwe in die land Kanaän, op die reis toe daar nog 'n kort ent pad was om by Efrat te kom; en ek het haar daar begrawe langs die pad na Efrat, dit is Betlehem.

Dit was as "Israel," die "Vors by God," dat Jakob die amptelike en betekenisvolle daad van seën en aanneming van Efraim en Manasse as sy eie seuns uitgevoer het (vv. 2, 8, 10, 11, 13, 14, 20, 21; vgl. Heb. 11:21). Sy optrede was in harmonie met God se wil en doel vir die uitverkore familie, en dit het die patriargale beloftes waarna hy verwys het, behels (vgl. 35:10-12).

"Jakob verloor dalk sy gesondheid, maar hy verloor nie sy geheue nie. Hy kan die voorval van baie jare tevore onthou toe God aan hom verskyn het by Lus [Bet-el] (35:9-15). Hy herhaal die beloftes van God oor vrugbaarheid, vermeerdering, dat sy saad 'n vergadering van nasies sal wees, en uiteindelik die belofte van land. Die enigste noodsaaklike element van daardie teofanie wat hy nie herhaal nie, is die naamsverandering van Jakob na Israel. Op hierdie manier minimaliseer Jakob sy rol en maksimeer God se rol in daardie gebeurtenis."

Deur Josef se eerste twee seuns as sy eie aan te neem en hulle gelyke status as Josef se broers te gee, het Jakob aan Josef die dubbele deel van die familie se geboortereg gegee (v. 5; vgl. v. 22; 1 Kron. 5:1-2). Hy het ook, in effek, Josef tot homself verhef. Josef was die eerste seun van Jakob se beoogde eerste vrou: Ragel. Jakob se verwysing na Ragel (v. 7) toon dat sy, as die moeder van Josef, in sy gedagtes was met hierdie daad. Dit het haar geëer. Die ander seuns van Josef, wat na Manasse en Efraim gebore is, het hul eie erfenisse ontvang.

"Vers 7 het Bybelse interpreteerders lank verwar. Waarom die melding van Ragel op hierdie punt in die narratief, en waarom die melding van haar begraafplaas? As ons die vers verbind met wat voorafgaan, dan kan die melding van Ragel hier veroorsaak word deur die feit dat net soos sy vir Jakob 'twee seuns' (44:27, Josef en Benjamin) gebaar het op 'n tydstip toe hy op die punt was om die land binne te gaan (48:7), so het Josef ook vir Jakob 'twee seuns' (v. 5) gegee net op die tydstip toe hy op die punt was om Egipte binne te gaan."

Génesis 48:8-11 - Toe Israel die seuns van Josef sien, sê hy: Wie is dit? En Josef antwoord sy vader: Dit is my seuns wat God my hier gegee het. En hy sê: Bring hulle tog by my, dat ek hulle kan seën. Maar Israel se oë was swaar van ouderdom, hy kon nie sien nie. En toe hy hulle by hom bring, het hy hulle gesoen en hulle omhels. En Israel sê vir Josef: Ek het geen gedagte gehad om jou aangesig te sien nie, en kyk, God het my ook jou nageslag laat sien.

Jakob se oë het in sy oudag begin verswak (v. 10), so hy het moontlik nie vir Efraim en Manasse herken nie (vgl. 27:1). Maar dit lyk meer waarskynlik dat Jakob, deur te vra "Wie is hierdie?" (v. 8), die begunstigdes geïdentifiseer het as deel van die wettige ritueel van aanneming en/of seën (vgl. 27:18). Die sig van beide Isak en Jakob het in hul oudag verswak.

"Daar is 'n effense tikkie ironie hier: Jakob het Isak se seën deur bedrog en listigheid verkry, terwyl Josef die seën vir sy seuns deur eerlikheid en openhartigheid verkry."

Jakob het God die krediet gegee dat hy Josef se seuns kon sien ("God het my ook jou kinders laat sien," v. 11). Hy het God se voorsienige werking en genade in sy lewe begin erken, toe hy besef het hoe getrou God aan hom was ten spyte van sy ontrouheid.

Jakob se seën van Efraim en Manasse 48:12-20

Génesis 48:12-14 - Daarop laat Josef hulle van sy knieë af weggaan, en hy buig hom met sy aangesig na die aarde toe. En Josef neem hulle twee Efraim met sy regterhand, links van Israel, en Manasse met sy linkerhand, regs van Israel en hy bring hulle by hom. Toe steek Israel sy regterhand uit en lê dit op die

hoof van Efraim, hoewel hy die jongste was, en sy linkerhand op die hoof van Manasse: hy het sy hande oorkruis gehou, want Manasse was die eersgeborene.

Efraim en Manasse het baie naby aan Jakob gestaan, tussen sy knieë, sodat hy hulle kon sien en aanraak (v. 12). Antieke Nabye Oosterse aannemingsrituele het ingesluit om die aangenome kind op die knieë van die aannemende ouer te plaas, om die aannemer te simboliseer wat die kind in die plek van die biologiese moeder geboorte gee. Nou het Josef sy seuns teruggeneem na waar hy 'n paar voet weg, voor sy vader, gestaan het. Hy het toe voor Jakob gebuig.

"Josef mag dalk die tweede magtigste man in Egipte wees, maar hy verloor nooit sy respek vir sy vader nie, en hy hou nooit op om genadig teenoor hom te wees nie."

Josef het Manasse en Efraim in die normale volgorde vir Jakob se seën gerangskik, volgens hul ouderdom met Manasse aan Jakob se regterkant, en hulle toe weer vorentoe gebring, binne armbereik van Jakob (v. 13).

Dit is die eerste van vele skriftuurlike gevalle van die oplegging van hande (v. 14). Met hierdie daad het 'n persoon simbolies 'n geestelike krag of gawe aan 'n ander oorgedra. Hierdie ritueel was deel van die seremonie van die toewyding van 'n persoon of groep aan 'n amp (Num. 27:18, 23; Deut. 34:9; Matt. 19:13; Hand. 6:6; 8:17; ens.), die bring van offers, en die genesings wat Jesus Christus en die apostels verrig het. In hierdie geval het Jakob simbolies 'n seën van homself aan Josef se seuns oorgedra. Sodra dit uitgespreek is, was seëninge onomkeerbaar (vgl. 27:33; Num. 23:20; Rom. 11:29).

Génesis 48:15-20 - En hy het Josef geseën en gesê: Die God voor wie se aangesig my vaders Abraham en Isak gewandel het, die God wat my as Herder my lewe lank gelei het tot vandag toe, die Engel wat my uit elke teëspoed verlos het – mag Hy die seuns seën, en mag deur hulle my naam genoem word en die naam van my vaders Abraham en Isak, en mag hulle vermeerder in die land in menigte. Toe Josef sien dat sy vader sy regterhand op die hoof van Efraim gelê het, was dit verkeerd in sy oë; en hy het die hand van sy vader gegryp om dit van die hoof van Efraim op die hoof van Manasse oor te bring. En Josef sê aan sy vader: Nie so nie, my vader; want hierdie een is die eersgeborene: lê u regterhand op sy hoof. Maar sy vader weier en sê: Ek weet, my seun, ek weet. Hy sal ook 'n volk word, en hy sal ook groot word; nogtans sal sy jongste broer groter wees as hy, en sy nageslag sal 'n menigte van nasies word. So het hy hulle dan dié dag geseën en gesê: Met jou sal Israel 'n seën toewens, met die woorde: Mag God jou maak soos Efraim en soos Manasse! So het hy dan Efraim voor Manasse gestel.

Jakob se seën van Efraim en Manasse het ook profetiese betekenis en krag gehad (vv. 19-20). Onder die inspirasie van God het Jakob doelbewus vir Efraim die bevoorregte "eersgeborene-seën" gegee en sy voorrang voorspel. Dit was die vierde opeenvolgende geslag van Abraham se afstammelinge waarin die normale patroon van die eersgeborene wat voorrang bo die tweede geborene aanvaar het, omgekeer is: Isak oor Ismael, Jakob oor Esau, Josef oor Ruben, en Efraim oor Manasse. Ons kan hierdie seën sien in die proses van die vervulling daarvan gedurende die Rigterstydperk van Israel se geskiedenis toe die stam van Efraim groter en meer invloedryk geword het as die stam van Manasse. Die gekombineerde stamme van Efraim en Manasse het toegeneem van 72 700 in die tweede jaar na die Eksodus (Num. 1:32-35) tot 85 200 veertig jaar later (Num. 26:28-37). In teenstelling hiermee het die stamme van Ruben en Simeon gedurende dieselfde tydperk van 105 800 tot 65 930 afgeneem.

Die Efraimiete het die leiding geneem onder die tien noordelike stamme, na die skeuring tussen die noordelike en suidelike stamme. Hulle het gefloreer tot die mate dat die Jode later die name "Efraim" en "Israel" uitruilbaar gebruik het – om die noordelike konfederasie te beskryf. Die Efraimiete het selfs af en toe 'n houding van meerderwaardigheid onder die stamme getoon, wat ons na hierdie seën kan terugvoer (bv. Rigt. 12:1; et al.).

Die Hebreeuse frase wat vertaal word as "'n menigte nasies" (v. 19) verskyn slegs hier in die Ou Testament, en beteken waarskynlik "'n menigte volke", naamlik "talryk". Die verwysing na "Israel" in vers 20 is van toepassing op die nasie in die toekoms – vanuit Jakob se oogpunt.

Jakob se aankondiging van Josef se eersgeboortereg 48:21-22

Génesis 48:21-22 - Daarop sê Israel vir Josef: Kyk, ek gaan sterwe, maar God sal met julle wees, en Hy sal julle terug laat gaan na die land van julle vaders. En ek gee jou een stuk land bo jou broers, wat ek met my swaard en my boog van die Amorieite afgeneem het.

Jakob, hier "Israel" genoem, die Prins by God, het vas geglo in God se belofte om sy nageslag terug te bring na die Beloofde Land (vgl. 46:4). Israel se profetiese belofte aan Josef (v. 22) is 'n woordspeling. Die woord vir "gedeelte" beteken "rug" of "skouer (van land)", en dit is dieselfde as "Sigem". Sigem het in Manasse se stamgebied gelê. Die Israeliete het later die land onder die stamme verdeel (Jos. 24:1), en hulle het Josef by Sigem begrawe (Jos. 24:32). Jakob het die grond wat hy daar gekoop het (33:18-20) beskou as 'n pand, of deposito, van sy nageslag se toekomstige besitting van die hele land. In Jesus se tyd het mense van Sigem (naby Siger) gepraat as wat Jakob aan Josef gegee het (Joh. 4:5).

Jakob het gepraat asof hy Sigem met geweld van die Amorieite geneem het ("met my swaard en my boog"; v. 22). Waarskynlik het Jakob Simeon en Levi se slagting van die Sigemiete as sy eie inname van die stad beskou (34:27-29). 'n Ander siening is dat Moses die voltooide tyd in Hebreeus gebruik het,

vertaal verlede tyd in Engels ("geneem"), profeties. In hierdie gebruik, wat algemeen in die Ou Testament is, het die skrywer van die toekoms as verlede gepraat. Die idee was dat, aangesien God hulle deur goddelike inspirasie voorspel het, gebeurde nog in die toekoms so seker van vervulling is dat 'n mens daarvan kan praat as reeds verby. Hier is die gedagte dat Israel (Jakob) Kanaän sou neem van die Amoriëte, die magtigste van die Kanaänitiese stamme, nie persoonlik nie, maar deur sy nageslag (vgl. 15:16). Ander geleerdes het nog 'n verduideliking voorgestel:

"Dit is nie onmoontlik dat die eiendom wat Jakob by Sigem besit het, deur die Amoriëte weggeneem is nadat hy die gebied verlaat het (vgl. 35:4, 5) en dat hy uiteindelik teruggekeer en dit met wapengeweld teruggeneem het nie?"

Blykbaar het Jakob vir Josef die dorp Sigem gegee, wat hy beskou het as 'n deposito van alles wat God aan sy nageslag sou gee terwyl hulle in die toekoms teen die Kanaäniete sou veg.

"Vir Josef was dit 'n eer dat sy vader hom toevertrou het met sy begrafnis in Palestina (47:30f.). In 48:21f. word die implikasie in familiereg uiteindelik getrek: Josef, in plaas van Ruben, ontvang die dubbele erfenis as 'n teken van sy eersgeboortereg (48:22a). Net soos die seun beveel word om die vader in Palestina te begrawe, so is dit in Palestina dat die prioriteit van Josef binne die familie in werking tree. Hierdie twee tonele sluit dus 'n gedetailleerde seën vir Josef en sy seuns in, wat sodoende die belofte van sy meerderwaardigheid in Palestina vervul (48:22a)."

Gelowiges wat God 'n leeftyd lank as herder begelei het, soos Jakob, kan God se doel en planne vir die toekoms duideliker sien as ander, al was die volwassewordingsproses dalk vir hulle moeilik.

14. Jakob se seën van sy seuns 49:1-28

Nadat hy Farao (47:7-10) en Efraim en Manasse (48:15-20) geseën het, het Jakob vervolgens al 12 van sy seuns geseën en voorspel wat van elkeen van hulle en hul nageslag sou word. Hy het Ruben, Simeon en Levi van leierskap gediskwalifiseer en daardie seën aan Juda gegee. Hierdie hoofstuk is die laaste een in Genesis wat die lotgevalle van die familielede van Abraham se uitverkore lyn gee. Dit bevat seëninge, vloeke, waarskuwings, oordele en beloftes, wat almal prominent dwarsdeur Genesis voorkom.

"Hierdie hoofstukke [Gen. 11—49] neem dan die verhaal vanaf die eerste melding van Abram in 11:26 tot die eerste melding van Israel as 'n volk, 'n volk wat deur God geseën is met 'n spesiale seën."

Die skrywer van Genesis het hierdie gedeelte Jakob se seën genoem (v. 28). Isak het profeties die toekoms van sy twee seuns se families uiteengesit (hfst. 27). Vroeër het Noag die toekoms van Kanaän se afstammeling geprofeteer (9:25-27). Net so het Jakob, deur goddelike inspirasie, die belangrikste

eienskappe van elk van die twaalf stamme wat uit sy twaalf seuns sou voortkom, voorspel (v. 1). Elke seën bevat ten minste een van hierdie elemente: (1) 'n sinopsis van die seun se persoonlikheid, (2) 'n wenk oor sy potensiaal, en (3) 'n profesie van sy toekoms.

"Jakob het voorspel hoe dinge vir elkeen van sy seuns en hulle afstammeling sou uitdraai, sou hulle voortgaan om die karakter te vertoon wat hulle tot dusver getoon het."

Dit is die eerste lang gedig in die Bybel.

"Hierdie hoofstuk, aangesien dit poësie is, lyk bedoel as 'n hoogtepunt van die toledot ya'aqob [wat van Jakob geword het] (d.w.s. hoofstukke 37-50), indien nie die hele boek Genesis nie."

Hierdie seëninge het berus op God se beloftes aan Abraham, Isak en Jakob. Elke seun het geleer hoe sy tak van die familie sou baat vind by, en 'n kanaal van, seëninge sou wees relatief tot die patriargale beloftes. Die natuurlike karakter van elke seun, en die gevolge van daardie karakter, sou hul uitkoms hê in die toekoms van die Israeliete. Die keuses, en gevolglik die karakters van die patriarge, het hul nageslag vir toekomstige geslagte beïnvloed, soos gewoonlik die geval is.

"Die Gees van God het aan die sterwende patriarg Israel die toekomstige geskiedenis van sy nageslag geopenbaar, sodat Hy in die karakter van sy seuns die toekomstige ontwikkeling van die stamme wat uit hulle voortgespruit het, ontdek het, en met profetiese duidelikheid aan elkeen van hulle sy posisie en belangrikheid in die nasie toegeken het waarin hulle in die beloofde erfenis sou uitbrei."

"Dit is gepas dat die Boek Genesis, wat begin het met die skeppingskrag van die goddelike woord, afsluit met die idee van die effektiewe krag van die geïnspireerde voorspellende woord van die patriarg."

Jakob het in sy seën aangeneem dat sy familie sou vermeerder en die land Kanaän sou besit. Hierdie optimisme openbaar sy geloof.

"God het hierdie profesie aan Sy volk gegee om hulle deur die somber onvrugbaarheid van hul ervarings te dra en om hulle te wys dat Hy die hele toekoms beplan het. Vir Jakob se familie het die toekoms verder as die slawerny van Egipte in die land van belofte gelê. Maar die genieting van die seëninge van daardie hoop sou afhang van die getrouheid van die deelnemers. Dus, vanaf die plegtigheid van sy sterfbed, het Jakob sy seuns een vir een geëvalueer en sy evaluering na die toekomstige stamme oorgedra."

Die omvang van Jakob se profesie strek tot in die Duisendjarige Era: die 1 000-jarige heerskappy van Jesus Christus op die aarde (vgl. Openb. 20). God het hierdie profesieë nie volledig vervul gedurende die leeftyd van Jakob se seuns nie. Hy het dit ook nie gedoen tydens Israel se besetting van die Beloofde Land nie. En Hy het dit nie sedertdien gedoen nie. Die finale, volledige vervulling wag op die toekoms.

"Jakob se laaste woorde aan sy seuns het die geleentheid geword vir 'n finale stelling van die boek se hooftema: God se plan om die verlore seën [wat in die sondeval verlore gegaan het] deur die nageslag van Abraham te herstel."

"Deur Jakob se laaste woorde tussen v. 1 en v. 28 te plaas, wys die skrywer waar sy belangstellings lê. Jakob se woorde kyk na die toekoms – 'in die dae wat kom' – en steun op die verlede, naamlik God se seën oor die mensdom. Dit is binne daardie konteks wat ons Jakob se woorde in hierdie hoofstuk moet lees en verstaan."

Génesis 49:1-4 - Daarna het Jakob sy seuns geroep en gesê: Kom bymekaar, dat ek julle kan verkondig wat julle aan die einde van die dae sal wedervaar. Versamel en hoor, seuns van Jakob, en luister na Israel, julle vader! Ruben, jy is my eersgeborene, my krag en die eersteling van my sterkte; die vernaamste in hoogheid en die vernaamste in mag! Opbruising soos van waters – jy sal die vernaamste nie wees nie, want jy het die bed van jou vader beklim; toe het jy dit ontheilig. Hy het my bed beklim.

Ruben. As die eersgeborene kon Ruben verwag het dat hy voorrang onder sy broers sou hê, leierskap van die stamme, priesterskap (geestelike leierskap) binne die nasie, en die dubbele gedeelte van die eersgeboortereg (dubbel soveel seën). Hy het egter hierdie voorregte verbeur en verkies om vrye teuels aan sy wellus te gee (35:22; vgl. Esau). Die leierskap van die stamme het dus na Juda gegaan, die priesterskap na Levi, uiteindelik (vgl. Eks. 32:25-29; Num. 3:12-13), en die dubbele gedeelte van die seën na Josef. Josef was die eersgeborene van die begunstigde Ragel, terwyl Ruben Lea se eersgeborene was. Josef se prioriteit was egter nie uitsluitlik te danke aan Jakob se voorkeur nie, maar aan die wil van God soos dit in Josef se drome geopenbaar is.

"Van geen ander stam weet ons so min soos van Ruben nie. ... Die stam het geen betekenisvolle man, geen regter, geen koning, geen profeet ... voortgebring nie."

Geen priester het ook uit Ruben gekom nie. Huiwering en onsekerheid het die Rubeniete gekenmerk in die tyd van Israel se rigters (Rigt. 5:15-16).

"Hierdie verbeurdverklaring word histories in latere tye vervul wanneer die Rubeniete wat in Transjordanië woon in die stam van Gad geïntegreer word. Uit hierdie eerste orakel is die lering duidelik dat die gedrag van een individu die lot van sy afstammeling beïnvloed."

Génesis 49:5-7 - Símeon en Levi is broers. Hulle wapens is werktuie van geweld. Laat my siel nie kom in hulle raad nie, laat my eer nie eens wees met hulle vergadering nie. Want in hul toorn het hulle manne doodgeslaan, en in hulle moedswilligheid het hulle beeste vermink. Vervloek is hulle toorn, want dit is heftig; en hulle grimmigheid, want dit is hard. Ek sal hulle verdeel in Jakob en hulle verstrooi in Israel.

Simeon en Levi. Hierdie twee was broers nie net deur bloed nie, maar ook in geaardheid. Hulle was gewelddadige, kwaai, eiesinnige manne (vgl. 34:25-31). As gevolg van hul goddeloosheid sou hulle geen onafhanklike stamgebied hê nie, maar hul nageslag sou verspreid onder die ander stamme woon.

Teen die tweede sensus, wat net voor die Israeliete Kanaän binnegegaan het, geneem is, het die Simeoniete die kleinste stam geword (Num. 26:14). Moses het later die Simeoniete oorgeslaan in sy seën van die Israeliete (Deut. 33).¹ Hierdie stam het slegs 'n paar stede binne die stamgebied van Juda ontvang, eerder as 'n aparte geografiese gebied (Jos. 19:1-9). Die Simeoniete het uiteindelik hul stamidentiteit verloor en tussen die ander stamme gewoon, veral in Juda se gebied (vgl. 1 Kron. 4:27, 38-43).

Die Leviete het geen aparte grondtoelaag ontvang nie, maar Josua het hulle verskeie stede gegee, waarin hulle tussen die ander stamme gewoon het (Jos. 21:1-42). Die Leviete het egter 'n spesiale seën by die berg Sinai ontvang deur Moses se kant te kies toe die ander Israeliete teen Moses gedraai het (Eks. 32:26-28; Num. 3:5-13; 18:6-32). Dit het daartoe gelei dat hulle die stam van priesters in Israel geword het.

Alhoewel hierdie eerste drie stamme gestraf is vir hul sondes, was Jakob se profesieë oor hulle steeds 'n seën. Hulle het 'n plek in die uitverkore familie behou, en hulle het die voordele van die patriargale beloftes as Jakob se erfgename geniet.

"Deur Ruben te degradeer vir sy onstuimigheid en onbeheerste seksdrang, red Jakob Israel van roekelose leierskap. Net so, deur die wreedheid van Simeon en Levi te vervloek, beperk hy hul wrede roekeloosheid om te oorheers."

Génesis 49:8-12 - Juda, jy is dit! Jou sal jou broers loof. Jou hand sal op die nek van jou vyande wees; voor jou sal die seuns van jou vader hulle neerbuig. Juda is 'n jong leeu; van die roof af het jy opgeklim, my seun. Hy buig hom, hy gaan lê soos

‘n leeu en soos ‘n leeuin; wie sal hom opjaag? Die septer sal van Juda nie wyk nie, nóg die veldheerstaf tussen sy voete uit totdat Silo kom; en aan Hom sal die volke gehoorsaam wees. Hy maak sy jong esel vas aan die wingerdstok en die vul van sy eselin aan die edelste wynstok; Hy was sy kleed in wyn en sy gewaad in druiwebloed. Hy is donkerder van oë as wyn en witter van tande as melk.

Juda. Juda het 'n leeuagtige geaardheid besit. As sodanig het hy die leier van die ander stamme geword (43:3-10; Rigters 1:1-2; 3:9; 20:18; ens.). Deur hom het Dawid gekom, en toe die Messias: "die Leeu van die Stam van Juda" (Openb. 5:5). Juda het die ander stamme gelei, beide in die mars deur die woestyn (Num. 2:1-3) en in die monargie. Juda se leierskap was egter nie konsekwent vooraanstaande in die geskiedenis van Israel nie. Soms het ander stamleiers die nasie gelei – soos in die Rigters-tydperk. Maar met die koms van Dawid, wat uit die stam van Juda was, was al die volgende wettige konings van Israel uit Juda.

'n "Seppter" (v. 10) was en is die simbool van koninklike bevel en die reg om te heers. Juda moes leierskap uitoefen onder die stamme "totdat Silo gekom het", waartydens Silo Israel se heerskappy tot wêreldwye heerskappy sou uitbrei.

"Silo" (lett. "Draer van Rus") is 'n eienaam. Die naam verwys hier nie na die stad in Kanaän met daardie naam nie, maar na 'n persoon wat in die stam van Juda sou opstaan en vrede na die wêreld sou bring, naamlik Messias (vgl. 3:15; Num. 24:17).¹ Sommige Engelse vertalings translitereer eenvoudig die Hebreeuse woord en lees "Silo" (NASB, AV, NKJV). Ander vertaal "Silo" as "totdat huldeblyk aan hom kom" (NRSV, ESV, vgl. NEB) of "totdat hy kom aan wie dit [die heerser se staf] behoort" (NIV, NET2) of "totdat hy aan wie dit [die heerser se staf] behoort, sal kom" (TNIV) of "totdat hy wie se reg dit [die heerser se staf] is, kom" (HCSB; vgl. Eseg. 21:27).

"Watter van hierdie interpretasies ook al aangeneem word ... almal stem ten minste saam dat hierdie lyn die opkoms van die Dawidiese monargie en die vestiging van die Israelitiese ryk voorspel, indien nie die koms van 'n groter Dawid nie. En as die primêre verwysing na Dawid is, sou tradisionele Joodse en Christelike eksegete saamstem dat dit, soos ander Dawidiese beloftes, 'n groter vervulling in die Messias het."

Omdat Ruben, Simeon en Levi hulself gediskwalifiseer het, het Juda die leierskap van die stamme en die seën ontvang wat normaalweg na die eersgeborenes gegaan het. Só het die leierskap van die stamme en die messiaanse lyn op Juda geval. Jakob het klaarblyklik Juda se vroeëre sondes vergewe, want hy het berou getoon en homself later vir Jakob se welstand opgeoffer.

Alles na die woord "tot" (v. 10), in Juda se seën, beskryf die toestand van die duisendjarige koninkryk: "En aan Hom ["Silo"] "sal die gehoorsaamheid van die volke wees." Messias sal dan oor die volke van die wêreld regeer, en hulle sal Hom gehoorsaam wees. Nóg Dawid nóg enige ander Judese koning het oor al die "volke" regeer.

"Geen Judeër sou sy esel aan 'n wingerdstok vasmaak nie [v. 11], want dit sou natuurlik opgeëet word. Enigiemand wat so onverskillig kan wees en wat sy klere in wyn kan was, leef in paradyslike oorvloed."

"Die betekenis van die beeldspraak is dat wyn, die simbool van voorspoed en seën, so oorvloedig sal wees dat selfs die keurigste wingerdstokke vir daaglikse gebruik gebruik sal word, soos om die diere van vrag vas te maak en oesjaarwyn sal so algemeen wees soos waswater. Vers 12 keer terug na die beeld van die koning van Juda. Sy oë is donkerder as wyn en sy tande witter as melk. Hy is 'n beeld van krag en mag."

Hierdie profesie is die eerste van vele wat in die Ou Testament volg wat oorvloedige oeste met die goue era van toekomstige seëninge assosieer. Dit is natuurlik ook 'n betekenisvolle messiaanse profesie wat letterlik deur Jesus Christus vervul is en sal word.

Génesis 49:13-17 - Sébulon sal woon by die strand van die see; en hy sal by die strand van die skepe wees, met die sykant na Sidon toe. Issaskar is 'n sterkgebeende esel wat tussen die veekrale lê. Toe hy sien dat die rus goed en die land lieflik is, het hy sy skouer gebuig om te dra, en hy moes dwangarbeid verrig. Dan sal aan sy volk reg verskaf net soos enigeen van die stamme van Israel. Laat Dan 'n slang wees op die weg, 'n horingslang op die pad, wat die perd aan die hakskene byt, sodat sy ruiter agteroorval.

Hierdie verse bevat Jakob se korter seëninge op sy ander seuns, behalwe Josef en Benjamin, wie se seëninge hierop volg.

"Getrou aan die poëtiese eienskappe van die teks, is die beelde van die lot van die oorblywende seuns, in die meeste gevalle, gebaseer op 'n woordspeling van die seun se naam. Die sentrale tema wat elke beeld verenig, is dié van voorspoed."

Sebulon (v. 13) het later gebied tussen die Middellandse See en die See van Galilea verkry. Dit was 'n florerende handelsgebied. Dit is moontlik dat Sebulon en Issaskar 'n gedeelte van die gebied gedeel het (vgl. Deut. 33:18-19), dus kon Sebulon aan die See van Galilea gegrens het. Miskien het die manne van Sebulon vir die Fenisiërs in hul maritieme handel gewerk en gevolglik voorspoedig gewees (vgl. Deut. 33:19).² 'n Ander verduideliking volg:

"In die tyd van Jakob, en ver van Egipte, was Sidon die verteenwoordiger van die hele Fenisië. Sy was in werklikheid die moeder van daardie volk, en is deur Homerus etlike honderde jare na die dood van Jakob so genoem. Homerus praat nie van Afsib, of Akre of Dor nie, maar slegs van Sidon wanneer hy geleentheid het om hierdie land te noem. Maar Fenisië, of Sidonië as jy wil, het suid van Akre gestrek, en Sebulon [Sebulon] het vir 'n aansienlike afstand aan die see gegrens langs daardie deel van die kus; Jakob het dus volgens die aanvaarde geografie van sy tyd gepraat, maar met profetiese bondigheid slegs die moederstad genoem. Toe Josua egter etlike honderde jare later die land tussen die stamme verdeel het, het dit nodig geword om die ondergeskikte plekke te spesifiseer, en ongetwyfeld het sommige van die stede suid van Sidon teen daardie tyd..." het belangrik geword, en kon wel naam gee aan die kus in hul omgewing; in elk geval, Josua was verplig om hulle te noem in die definisie van die grense van die stamme. Dus, alhoewel Sebulon die see ver suid van die stad Sidon geraak het, was 'sy hawe van skepe' eintlik 'n deel van die algemene kus van Sidonië toe Jakob sy profesie uitgespreek het. Dit is ook glad nie onwaarskynlik dat die gebied van Sidon oorspronklik suidwaarts gestrek het tot waar Sebulon sy grens aan die see gehad het nie, en sodoende die letter van die belofte nagekom het nie.

Die gebied van Sebulon sal tot by die Middellandse See strek in die Millennium, wanneer die grense so ver as Sidon aan die Middellandse See-kus sal strek ("hy sal 'n hawe vir skepe wees," v.13; vgl. Eseg. 48:1-8, 23-27). 'n Belangrike karavaanroete wat Mesopotamië en Egipte verbind het, het deur hierdie gebied gegaan.

Issaskar (vv. 14-15) sou 'n landboukundige lewenswyse verkies en wat dit opgelewer het, eerder as politieke oppergesag onder die stamme. Laer Galilea, insluitend die Jisreël-vallei, wat Issaskar verkry het, was 'n aangename en produktiewe landbougebied.

"... die stam van Issaskar sou hulle onderwerp aan die Kanaänitiese invaller, wat die juk op hulle sou sit. In plaas daarvan om te veg, sou die manne van hierdie stam hulleself onderdanig toelaat om slawe van die volke van die land te word. Hulle sou skaamte en slawerny bo dapper aksie verkies."

Dan (vv. 16-17) sou Israel oordeel. Hierdie profesie het gedeeltelik tydens Simson se rigterskap waar geword. Dan se oorwinnings het die hele Israel bevoordeel. Tog het hierdie stam Israel tot afgodery gelei (Rigt. 18), en was dus soortgelyk aan "'n slang" (v. 17; vgl. 3:1).

"... Dan sou uiters gevaarlik wees vir sy vyande. In latere tye het lede van die stam van Dan hierdie woorde met merkwaardige akkuraatheid vervul. Na 'n tyd in hul oorspronklike gebied het die Daniëte na die noorde getrek en die noordelike punt in Israel beset."

Génesis 49:18 - Op u verlossing wag ek, HERE!

Jakob het Jahwe gevra om sy nageslag in die toekoms te verlos ("Op u redding wag ek, o HERE," v. 18).

"Jakob se hartlike terloopse opmerking in 18 is enigmaties: dit kan ontstaan uit 'n vader se gebed, soos Abraham s'n vir Ismael (17:18), of moontlik uit die skielike herinnering aan sy eie verraad, lank reeds verwerp, opgeroep deur die daade en die woorde (hakskeen[s], 17, 19) wat met sy eie naam geassosieer word."

"Jakob het herhaaldelik gepraat van selfhelp aan die kant van die stamme: van Juda die leeu, of Issaskar die sterkbeen-esel, van Dan die dodelike slang. Tog sou Jakob nie verkeerd verstaan word nie. Nie uit daardie bron verwag hy ware verlossing nie. Selfs wanneer mense hulself help, word hulle slegs waarlik verlos as God hulle help."

Génesis 49:19-21 - Gad - 'n bende sal hom aanval, maar hy sal hulle aan die hakskeen gryp. Aser, sy spys is vet, en hy lewer koninklike lekkernye. Náftali is soos 'n wildsbok so vry, hy wat mooi woorde laat hoor.

Jakob het sy seën hervat.

Gad (v. 19) sou, soos Dan, ook effektief in die geveg wees ("hy sal op hulle hakke aanval"). Alhoewel Gad blootgestel sou word aan die aanvalle van plunderende vyande, sou hy nie traag wees om homself te verdedig en terug te slaan nie.

Aser (v. 20) sou baie vrugbare grond geniet, naamlik die laaglande van die Karmel (letterlik "wingerd") bergreeks, noord langs die Mediterreense kus. Hierdie gebied het van die vrugbaarste grond in Kanaän bevat.

Naftali (v. 21) sou klaarblyklik die bewondering en waardering van die ander stamme op 'n spesiale manier geniet (vgl. Debora en Barak se oorwinning en Debora se lied, Rigters 4 en 5). Jakob kon aan die ander kant bedoel het dat Naftali sy vryheid sou verruil vir 'n meer sittende, mak leefstyl in die land ("n lam losgelaat"), of dat hy die Kanaäniete sou akkommodeer ("mooi woorde uitspreek", d.w.s. vleiery spreek).

Génesis 49:22-26 - Josef is 'n jong vrugteboom, 'n jong vrugteboom by 'n fontein; sy takke klim oor die muur. Die boogskutters het hom wel geprikkel en hom beskiet en hom bestry, maar sy boog het sterk gebly, en die arms van sy hande was buigsaam, deur die hande van die Magtige van Jakob - daarvandaan waar die Herder, die Steen van Israel, is, van die God van jou vader, wat jou help,

en met die hulp van die Almagtige wat jou seën met seëninge van die hemel daarbo, met seëninge van die watervloed wat daaronder lê, met seëninge van borste en moederskoot. Die seëninge wat jou vader ontvang het, oortref die seëninge van die ewige berge, die kostelike gawes van die ewige heuwels. Dit sal wees op die hoof van Josef en op die hoofskedel van die uitverkorene onder sy broers.

Josef se seën was besonder oorfloedig. Die twee stamme wat sy seuns se name gedra het, Efraim en Manasse, sou die vervulling van hierdie seën sien, al het Josef gedurende sy leeftyd baie teenstand in die gesig gestaar ("Die boogskutters het hom uitgetart en op hom geskiet en vyandig teenoor hom gehandel," v. 22). Juda het die leierskap van die stamme ontvang, maar Josef het die dubbele gedeelte van die eersgeboortereg verkry (vgl. 1 Kron. 5:2).

Jakob se name vir God in hierdie seën is noemenswaardig: "die Magtige van Jakob" (vgl. Jes. 1:24; et al.), "die Herder" (48:15), en "die Steen van Israel" (v. 24; vgl. Deut. 32:4, 18, et al.), "die God van jou vader" en "die Almagtige (v. 25)."

"Seën is een van die sleutelwoorde van Genesis wat sowat agt-en-tagtig keer in die boek voorkom. Hier in twee verse [25 en 26], soos die slot van 'n vuurwerkvertoning, kom die stam ses keer voor (werkwoord 1x, selfstandige naamwoord 5x) wat 'n briljante klimaks tot die laaste woorde van Jakob maak. Die Godgegewe seëninge van die toekomstige sal ervaar word."

Génesis 49:27 - Benjamin is 'n wolf wat verskeur; in die môre eet hy sy prooi, en in die aand deel hy buit uit.

Benjamin het baie krygers in Israel se geskiedenis opgelewer (bv. Ehud, Saul, Jonatan, et al.) en het 'n oorlogagtige karakter onder die stamme getoon (Rigters 5:14; 20:16; 1 Kron. 8:40; hoofstuk 12; 2 Kron. 14:8; 17:17; et al.). Jakob het voorspel dat Benjamin konsekwent suksesvol sou wees in sy ontmoetings met sy vyande – "oggend" en "aand" is 'n sinekdogee vir "altyd".

Génesis 49:28 - Hulle almal is die twaalf stamme van Israel; en dit is wat hulle vader aan hulle gesê het, en hy het hulle geseën; hy het hulle geseën, elkeen volgens sy besondere seën.

In sy 12 seuns het Jakob al die toekomstige stamme van Israel geseën. Dit is slegs die tweede melding van "die twaalf stamme" in die Bybel, die vorige verwysing is in vers 16, waar ons lees "die stamme van Israel".

"Binne Jakob se woorde aan elk van die seuns (na Juda), is die tema van seën duidelik in twee primêre beelde. Eerstens word die keerkant van die seën beklemtoon in die beeldspraak van die seëvierende kryger. Die nederlaag van die vyand is die voorspel tot die messiaanse vrede. Tweedens word die positiewe kant van die seën beklemtoon in die beeldspraak van groot voorspoed en oorvloed. Agter sulke beeldspraak van vrede en voorspoed lê die prentjie van die Tuin van Eden – die verlore Paradys. Die fokus van Jakob se woorde was die belofte dat wanneer die een kom aan wie die koningskap werklik behoort, daar weer die vrede en voorspoed sal wees wat God bedoel het dat almal in die Tuin van Eden moes hê."

Sailhamer het ook voorgestel dat hierdie poëtiese gedeelte 'n belangrike rol speel in die groter struktuur van die Pentateug:

"Op drie makrostrukturele punte in die Pentateug het die outeur 'n belangrike poëtiese diskoers aan die einde van 'n groot eenheid van narratief (Gen 49; Nu 24; Dt 31) vasgeplak. 'n Noukeurige kyk na die materiaal wat tussen die narratiewe en poëtiese gedeeltes lê en verbind, toon die teenwoordigheid van 'n homogene komposisielaag. Dit word die duidelikste gekenmerk deur die herhaling van dieselfde terminologie en narratiewe motiewe. In elk van die drie segmente roep die sentrale narratiewe figuur (Jakob, Bileam, Moses) 'n gehoor bymekaar (imperatief: Gen 49:1; Nu 24:14; Dt 31:28) en verkondig (kohortatief: Gen 49:1; Nu 24:14; Dt 31:28) wat sal gebeur (Gen 49:1; Nu 24:14; Dt 31:29) in 'die einde van die dae' (Gen 49:1; Numeri 24:14; Deut. 31:29).

"Kortom, die skynbare algehele strategie van die outeur in hierdie drie segmente dui daarop dat een van die sentrale bekommernisse agter die finale vorm van die Pentateug lê, 'n poging is om 'n inherente verhouding tussen die verlede en die toekoms te ontbloot. Dit wat met God se mense in die verlede gebeur het, voorspel toekomstige gebeure. Anders gestel, die verlede word gesien as 'n les vir die toekoms."

"Die narratiewe tekste van gebeure in die verlede word aangebied as verwysings na toekomstige gebeure. Verlede gebeure voorspel die toekoms. Dit is nie moeilik om te sien dat so 'n hermeneutiese [metode van interpretasie] lei tot 'n vorm van narratiewe tipologie nie. Ons moet dan soek na tekens van so 'n tipologie in die samestelling van die kleiner eenhede van narratief in die Pentateug sowel as in die rangskikking van die regsmateriaal."

'n Gelowige se werke gedurende hierdie lewe, in die konteks van blywende geestelike vrugte vir die Here, bepaal in wese die omvang van goddelike seën wat hy of sy en hul nageslag in die toekoms sal ontvang. Dit is 'n waarheid wat die Nuwe Testament ook leer (vgl. Matt. 10:41-42; 1 Kor. 3:8, 14; 2 Kor. 5:10; Heb. 10:35; 2 Johannes 8; Openb. 11:18; 22:12).

15. Sterftes en 'n belofte wat nog vervul moet word 49:29—50:26

Josef het toestemming van Farao ontvang om Jakob in Kanaän te begrawe, soos Jakob versoek het. Josef het toe sy broers van sy guns verseker, ten spyte van hoe hulle hom behandel het, en getuig dat God Sy beloftes sou nakom.

Planne om Jakob in Kanaän te begrawe 49:29—50:14

Génesis 49:29-33 - Daarna het hy hulle bevel gegee en aan hulle gesê: Ek word versamel by my volk. Begrawe my by my vaders in die spelonk wat op die stuk grond van Efron, die Hetiet, is; in die spelonk wat op die stuk grond van Magpéla is, wat oos van Mamre lê, in die land Kanaän; die stuk grond wat Abraham van Efron, die Hetiet, as eiendomsgraf gekoop het. Daar het hulle Abraham begrawe en Sara, sy vrou; daar het hulle Isak begrawe en Rebekka, sy vrou; en daar het ek Lea begrawe – die stuk grond en die spelonk wat daarin is, wat gekoop is van die seuns van Het. Toe Jakob klaar sy bevele aan sy seuns gegee het, trek hy sy voete terug op die bed en blaas die asem uit; en hy is by sy volksgenote versamel.

Jakob het weer sy geloof in God se beloftes uitgespreek dat Kanaän die Israeliete se tuisland sou wees deur begrafnis in die grot in die veld van Magpela naby Hebron te versoek (vgl. 47:29-32; 48:21-22). As Jakob nog in die vlees gedink het, soos hy vroeër in sy lewe gedoen het, sou hy waarskynlik gevra het om begrawe te word saam met sy gunstelingvrou Ragel.

"Hierdie toneel sluit Jakob se beste uur af. Op sy sterfbed – 'n toneel wat strek van 47:28 tot 49:32 – het Jakob totale en dinamiese leierskap van die familie oorgeneem. Selfs Josef buig voor hom neer."

Jakob het vreedsaam gesterf en is by sy volk versamel (d.w.s. herenig met sy voorvaders, wat lewe na die dood impliseer, in Sheol, die "Plek van Afgestorwe Geeste"; vgl. 25:8). Jakob was 147 toe hy gesterf het (47:28).

Génesis 50:1-3 - Toe val Josef op sy vader se aangesig, en hy het oor hom geweene en hom gesoen. En Josef het aan sy dienaars, die geneeshere, bevel gegee om sy vader te balsem. En die geneeshere het Israel gebalsem. En veertig dae het daarvoor verbygegaan; want so lank duur die dae van balseming. En die Egiptenaars het hom sewentig dae lank beweene.

Josef het klaarblyklik Jakob se liggaam as 'n mummie laat bewaar ("Josef het sy dienaars, die geneeshere, beveel om sy vader te balsem," v. 2). Die Egiptenare het 70 dae oor Jakob getreur, net twee dae minder as wat hulle normaalweg oor die dood van 'n Farao getreur het.

Génesis 50:4-6 - En toe die dae van geween oor hom verby was, het Josef met die huis van Farao gespreek en gesê: As ek dan guns in julle oë gevind het, spreek tog dit voor die ore van Farao: My vader het my laat sweer en gesê: Kyk, ek gaan sterwe; in my graf wat ek vir my in die land Kanaän uitgekap het, daar moet jy my begrawe. Laat my dan nou tog optrek en my vader begrawe. Daarna sal ek terugkom. En Farao sê: Trek op en begrawe jou vader soos hy jou laat sweer het.

Farao se toestemming rakende die begrafnis van Jakob toon ook sy groot agting vir Josef en Jakob.

Génesis 50:7-11 - Toe het Josef opgetrek om sy vader te begrawe, en al die dienaars van Farao, die oudstes van sy huis, het saam met hom opgetrek, en al die oudstes van Egipteland; ook die hele huis van Josef en sy broers en die huis van sy vader. Net hulle kinders en hulle kleinvee en hulle beeste het hulle in die land Gosen laat agterbly. En saam met hom het opgetrek strydwaens sowel as ruiters, sodat dit 'n baie groot trek was. En toe hulle by die Steekdoring-dorsvloer kom, wat oos van die Jordaan lê, het hulle daar 'n groot en baie swaar rouklag gehou. En hy het oor sy vader rou laat bedrywe sewe dae lank. Toe die inwoners van die land, die Kanaäniete, die roubedryf by die Steekdoring-dorsvloer sien, sê hulle: Dit is 'n swaar rou vir die Egiptenaars. Daarom het hulle dit Abel-Misraim genoem, wat oos van die Jordaan lê.

Jakob se uitgebreide begrafnis was waarskynlik te danke aan beide die hoë agting wat die Egiptenare hom as Josef se vader gehad het, en aan die Egiptenare se liefde vir pronkerige begrafnisseremonies. Dit is die grootste staatsbegrafnis wat in die Bybel opgeteken is. Dit is heeltemal gepas, aangesien Jakob se verhaal meer as die helfte van Genesis beslaan. Abel-misraim (v. 11) beteken "die wei (of rou) van Egipte".

"Die Kanaäniete was so beïndruk met die groep rouklaers dat hulle die plek na hulle vernoem het."

"Hierdie groot begrafnisstoet en hierdie verheerliking van Jakob as koning deur die Egiptenare voorspel Israel se uittoeg uit die wêreld en gee 'n voorsmakie van die tyd wanneer die nasies 'n seun van Jakob as Koning sal loof."

"Wanneer ons na ons eie huise terugkeer nadat ons die liggame van ons familielede begrawe het, sê ons: 'Ons het hulle agtergelaat'; maar as hulle siele na die huis van ons hemelse Vader gegaan het, kan ons met meer rede sê: 'Hulle het ons agtergelaat.'"

Génesis 50:12-14 - En sy seuns het met hom gedoen net soos hy hulle beveel het: sy seuns het hom weggebring na die land Kanaän en hom begrawe in die spelonk van die stuk grond van Magpéla, die stuk grond wat Abraham as eiendomsgraf gekoop het van Efron, die Hetiet, oos van Mamre. Daarna het Josef na Egipte teruggegaan, hy en sy broers en almal wat saam met hom opgetrek het om sy vader te begrawe, nadat hy sy vader begrawe het.

Die rekord van Jakob se begrafnis in die land is belangrik vir die doeleindes van Genesis. God het die land aan Abraham belowe, en het reeds klein gedeeltes daarvan aan die patriarge gegee. Die geloof van hierdie manne, dat God Sy beloftes sou vervul, en vir hulle nageslag alles sou doen wat Hy belowe het, is duidelik daarin dat hulle Kanaän as hulle tuisland beskou het. Hulle het vertrou op die toekomstige getrouheid van God, wat Homself persoonlik getrou aan hulle bewys het gedurende hulle leeftyd.

"Daar was geen Ou-Testamentiese heilige van hulle almal wat, eerste en laaste, meer van die guns en vergifnis van God gesien het as Jakob nie."

Vrede in die familie van Jakob 50:15-21

Génesis 50:15-18 - Toe die broers van Josef sien dat hulle vader dood was, het hulle gesê: Sê nou Josef gaan ons as vyande behandel en hy gaan ons werklik vergelde al die kwaad wat ons hom aangedoen het! Daarom het hulle hierdie boodskap na Josef gestuur: U vader het voor sy dood bevel gegee met hierdie woorde: So moet julle vir Josef sê: Ag, vergewe tog die oortreding van jou broers en hulle sonde, want hulle het jou kwaad aangedoen. Maar nou, vergewe tog die oortreding van ons wat die God van u vader dien. En Josef het geween toe hulle met hom spreek. En sy broers het ook self gegaan en voor hom neergeval en gesê: Kyk, ons is u slawe.

Jakob se dood het vrese in die harte van Josef se broers laat ontstaan. Hulle het beweer dat Jakob 'n boodskap gelaat het waarin hy Josef aangespoor het om hulle te vergewe. Dit is vir ons onmoontlik om te weet of hulle die waarheid gepraat het of nie. Die broers was bang as gevolg van hul ongemaklike gewete, eerder as gevolg van Josef se gedrag (vgl. v. 19).

Génesis 50:19-21 - Maar Josef het hulle geantwoord: Moenie bevrees wees nie; want is ek in die plek van God? Want julle het wel kwaad teen my bedink, maar God het dit ten goede gedink om te doen soos dit vandag is, om 'n groot volk in die lewe te hou. Wees dan nou nie bevrees nie: ék sal julle en julle kinders onderhou. So het hy hulle dan getroos en na hulle hart gespreek.

Josef se reaksie op sy vreesagtige broers openbaar sy houding teenoor God en hulle (vgl. 27:41). Hy het homself verneder onder God se gesag. Josef het God as soewerein oor hom beskou, en die Een wat deur sy voorsienigheid al die gebeure van sy lewe gelei het. Hy het geweet dat God se voornemens vir hom, sy familie en alle mense goed was (vgl. hfst. 1-2). Gevolglik het hy hom met teer medelye teenoor sy broers gedra. Josef het bewys dat hy sy "broers se bewaarder" was (vgl. 4:9). Genesis begin met 'n paartjie, Adam en Eva, wat probeer het om "soos God" te word. Dit sluit af met 'n man, Josef, wat ontken dat hy "in God se plek" is.

"Miskien is die beste parallel met Gen. 50:20 die geval van Judas Iskariot in die NT. Hy is beide boos en belangrik (net soos daar ander is wat goed en belangrik is). Deur sy hakskeen teen sy vriend op te lig, word Judas as die argetipiese verraaier gemerk. Hy is boonop 'n figuur van sinistere belangrikheid in die uitwerking van die goddelike wil. Judas is vir Jesus wat Josef se broers vir Josef was."

"Die reeks misleidings wat hierdie gesin soveel lyding veroorsaak, kom uiteindelik tot 'n einde wanneer Josef kies om nie wraak te neem op sy broers nie."

"Elke sin van sy drievoudige antwoord is 'n hoogtepunt van Ou Testamentiese (en Nuwe Testamentiese) geloof. Om al die regstelling van 'n mens se onregte aan God oor te laat (19; vgl. Rom. 12:19; 1 Tess. 5:15; 1 Pet. 4:19); om Sy voorsienigheid in die mens se kwaadwilligheid te sien (20; vgl. op 45:5); en om kwaad nie net met vergifnis te vergeld nie, maar ook met praktiese liefde (21; vgl. Luk. 6:27 e.v.), is houdings wat die byvoeglike naamwoord 'Christelik' en selfs 'Christusagtig' antisipeer."

"Agter al die gebeure en menslike planne wat in die verhaal van Josef vertel word, lê die onveranderlike plan van God. Dit is dieselfde plan wat van die begin van die boek af bekendgestel is, waar God kyk na wat Hy pas vir die mens geskep het en sien dat 'dit goed is' (Tob 1:4-31). Deur sy handelinge met die aartsvaders en Josef het God voortgegaan om sy goeie plan te verwesenlik. Hy het getrou gebly aan sy voornemens, en dit is die punt van hierdie verhaal om te wys dat sy mense Hom kan bly vertrou en glo dat God in alles ten goede meewerk vir die wat Hom liefhet, dié wat volgens sy voorneme geroep is (Rom 8:28)."

Die dood van Josef 50:22-26

Génesis 50:22-26 - En Josef het in Egipte gewoon, hy en die huis van sy vader. En Josef het honderd en tien jaar gelewe. En Josef het van Efraim kinders gesien van die derde geslag. Ook die kinders van Magir, die seun van Manasse, is op Josef se knieë gebore. En Josef het aan sy broers gesê: Ek gaan sterwe, maar God sal gewis op julle ag gee en julle uit hierdie land laat optrek na die land wat

Hy aan Abraham, Isak en Jakob met 'n eed beloof het. En Josef het die seuns van Israel laat sweer en gesê: As God sekerlik op julle ag sal gee – bring dan my gebeente hiervandaan op. En Josef het gesterwe, honderd en tien jaar oud. En hulle het hom gebalsem, en hy is in 'n kis gesit in Egipte.

Josef het geleef om God se seën op sy kinders se kinders te sien. Hy is 54 jaar na Jakob se dood oorlede, toe hy 110 jaar oud was. Sommige Egiptiese tekste verwys na 110 as die ideale lewensduur. Abraham het 175 jaar oud geword, Isak 180 en Jakob 147.

Josef kon waarskynlik in 'n piramide begrawe gewees het, of 'n ander groot begrafnis in Egipte gehad het. Soos Moses, het Josef die beloftes van God bo die voorregte van die wêreld gekies. Hy is 'n model vir alle gelowiges, Israeliete in die verlede en huidige Christene. Hy wou hê sy familie moes hom balsem en sy liggaam in 'n kis in Egipte plaas. Latere afstammelingen sou sy bene in die Beloofde Land naby Sigeem begrawe. Hulle sou dit doen in die stuk grond wat sy vader Jakob gekoop en aan hom gegee het, miskien naby Abraham se eikeboom (48:22; vgl. Jos. 24:32).

Hierdie uitdrukking van Josef se geloof, in God se beloftes aan sy voorvaders, bied 'n gepaste klimaks vir die Boek Genesis en die vormingstydperk van Israel se geskiedenis: "God sal gewis vir julle sorg en julle uit hierdie land laat optrek na die land wat Hy met 'n eed aan Abraham, Isak en Jakob belowe het," (v. 24). Vers 24 bevat die eerste verwysing na die drie patriarge saam.

"Die uitstaande kenmerk van Josef se lewe was getroue lojaliteit aan God onder alle omstandighede."

"Die verhaal van Josef illustreer geduldige geloof en die beloning daarvan. Dit sluit die boek Genesis af en bring die tema tot 'n literêre klimaks. Maar die verhaal van Josef wys ons dat die pad na oorwinning, heerskappy, meesterskap en regterlike gesag deur diens is, die nederige diens van 'n slaaf. Deur diens en lyding reinig en vernietig God die inwonende sonde in die gelowige (nie heeltemal nie, maar voldoende), bou karakter in hom en maak hom geskik vir die meesterskap van die wêreld."

"Die Boek Genesis, soos die Ou Testament in mikrokosmos, eindig deur verder as sy eie storie te wys. ... Josef se sterwende woorde het die hoop verpersoonlik waarin die Ou Testament, en inderdaad die Nuwe (vgl. Openb. 22:20), in verwagtinge stilte sou verval: God sal julle sekerlik besoek."

'n Belangrike les wat hierdie laaste hoofstuk van Genesis leer, is dat gelowiges wat vertrou dat die HERE Sy beloftes om te seën op Sy eie onpeilbare wêë sal nakom, hul geloof sal demonstreer in die manier waarop hulle sterf.

Gevolgtrekking

Uit die vele groot openbarings van die persoon van God in Genesis, is waarskynlik die mees uitstaande eienskappe Sy krag en getrouheid. Byna elke afdeling van die boek demonstreer die feit dat God absoluut betroubaar is. Mense kan met vertroue op Sy woord (gesproke en geskrewe) staatmaak. Al die hoofkarakters in Genesis het die getrouheid van God erken. Selfs Jakob, wat miskien die mees skeptiese was, het tot 'n vaste vertroue in God gekom terwyl God hom deur sy stormagtige lewe gelei het.

Die belangrikste openbaring oor die mens in Genesis is sy skepping "na die beeld van God" (1:27). As die draer van God se beeld, het die mens 'n verhouding met sy Skepper sowel as met sy medeskepele. Die "beeld van God" in die mens bestaan uit sy geestelike eienskappe wat hom van ander geskape wesens onderskei. Die sondeval het hierdie beeld verduister, maar nie uitgewis nie. Dit het ook die mens se verhouding met God beskadig, maar nie vernietig nie.

Die belangrikste openbaring in Genesis aangaande die verhouding wat God en mense het, is dat God dit geïnisieer het, en mense kan dit geniet wanneer hulle op God reageer in vertroue en gehoorsaamheid. Mense kan en moet geloof in God hê om die verhouding met God te geniet waarvoor Hy hulle geskep het om te ervaar. Soos mans en vroue God vertrou, ervaar hulle God se seën, en hulle word instrumente deur wie God werk om seën aan ander te bring.

Hoe kan Christene ander motiveer om God te vertrou en te gehoorsaam terwyl ons hulle bedien? Ons kan dit op dieselfde manier doen as wat Moses die Israeliete gemotiveer het met sy beklemtonings in Genesis: Hy het God se krag en betroubaarheid gedemonstreer en geïllustreer. God is magtig genoeg om enigiets te doen (sien veral hoofstukke 1-11), en Hy is getrou om Sy beloftes te vervul (sien veral hoofstukke 12-50). Ons moet hierdie dinge uitwys in die Skrif, in die geskiedenis en in ons eie ervarings. Dit is wat sterk geloof bou. Om iemand te vertrou en te gehoorsaam, moet ons glo dat hy of sy sterk genoeg is om te doen wat nodig is, en getrou aan sy of haar woord. Ons moet ook glo dat hulle ons beste belange op die hart dra, wat Genesis ook deur sy 50 hoofstukke van God as waar beskou.